Jaarrekening 2017

Versie 3-7-2017 (inclusief aanvullingen conform brief 1058904/1098186)

Inhoudsopgave

Jaarverslag ... 3
1 Inleiding ... 4
2 Programmarekening in één oogopslag ... 10
3 Programmaverantwoording 2017 ... 11
Programma 1 Openbaar Bestuur ... 12
Programma 2 Bereikbaarheid ... 32
Programma 3 Water ... 61
Programma 4 Milieu ... 74
Programma 5 Ruimte ... 87
Programma 6 Groen ... 115
Programma 7 Cultuur en Welzijn ... 133
Programma 8 Financiën ... 147
4 Paragrafen ... 155
Jaarrekening ... 241
5 Overzicht van baten en lasten en toelichting ... 242
6 Balans en toelichting ... 253
7 Overige specificaties en toelichtingen ... 346
8 Overzicht van specifieke uitkeringen (art. 58) ... 349
9 Bijlagen ... 352
Taakveldenrealisatie ... 356

Jaarverslag

1 Inleiding

Deze jaarrekening laat zien dat de provincie Noord-Holland in 2017 een flink stuk is gevorderd met het bereiken van de doelen uit *Ruimte voor groei*, het coalitieakkoord voor de bestuursperiode 2015-2019. De jaarrekening 2017 biedt een verantwoording over de acht provinciale beleidsprogramma's. Door de indeling in doelenbomen en de verantwoording per tak van de doelenboom is in één oogopslag duidelijk welke voortgang er gedurende het afgelopen jaar ten aanzien van de beleidsdoelen geboekt is. Dit biedt een goede basis voor een zinvol gesprek over het provinciaal opereren, vanzelfsprekend in het besef dat 'output' niet hetzelfde is als 'outcome'. Daarbij blijft het lastig om exact te bewijzen dat maatschappelijke effecten inderdaad aan beleid te danken zijn.

In het najaar van 2017 is het uitvoeringsprogramma van het coalitieakkoord aan een 'mid term review' onderworpen. Deze tussentijdse doorlichting maakte duidelijk dat de uitvoering goed op stoom was gekomen. Dit blijkt ook uit de projecten uit het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI) en het Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO), die praktisch allemaal zijn gerealiseerd conform de planning. Het PMI en het PMO worden door Provinciale Staten vastgesteld en jaarlijks geactualiseerd.

Deze jaarrekening besteedt specifieke aandacht aan het provinciale grondbeleid. De provincie Noord-Holland kan grondpercelen verwerven ten behoeve van bijvoorbeeld natuurdoelstellingen of voor de aanleg van wegen. Het beleidskader hiervoor is de Vierde nota grondbeleid, die dateert uit 2016.

Via het provinciefonds betaalt het Rijk mee aan de bekostiging van provinciale taken. In 2017 ontving Noord-Holland daarnaast nog enkele specifieke decentralisatie-uitkeringen. De provinciale opcenten op de motorrijtuigenbelasting vormen een belangrijke eigen inkomstenbron voor provincies. Het maximumtarief voor 2017 is van Rijkswege vastgesteld op 111. Noord-Holland hanteert een tarief van 67,9 opcenten. Dit is het laagste tarief van alle provincies, dat bovendien sinds 2009 niet is verhoogd. In 2017 heeft de provincie Noord-Holland ruim € 201 miljoen aan opcenten ontvangen.

De baten en lasten zijn in balans. Ook in financiële zin is de provincie Noord-Holland een vaste koers blijven varen.

Leeswijzer

In deze leeswijzer geven wij u een overzicht van de opbouw van de jaarstukken en lichten we een aantal algemene onderdelen toe.

Het "Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)" schrijft voor welke onderdelen verplicht moeten zijn opgenomen in de jaarstukken van een provincie. Onze jaarstukken voldoen aan die voorschriften.

De jaarstukken 2017 van de Provincie Noord-Holland zijn als volgt opgebouwd:

- Inleiding en leeswijzer
- Jaarverslag
  - Programmaverantwoording
  - Paragrafen
- Jaarrekening
  - Overzicht van baten en lasten en toelichting
  - Balans en toelichting
  - Sisa-verantwoording
- Bijlagen

Jaarverslag

Het jaarverslag sluit qua opbouw verplicht aan bij de programmabegroting.

De programmaverantwoording

De programmaverantwoording is het hart van de inhoudelijke verantwoording. De programmaverantwoording is opgesteld volgens het door Provinciale Staten vastgestelde format en voldoet aan de eisen van het BBV.

Hier vindt u de verantwoording over de gerealiseerde output en de besteding van budgetten. Deze hoofdstukken geven u inzicht in de mate waarin is uitgevoerd wat was afgesproken in de begroting. Daarnaast ziet u wat dat heeft gekost en worden afwijkingen toegelicht van de budgetten die u ter beschikking heeft gesteld.

De doelenboom

Ieder programma begint met een visuele weergave van de doelenboom. Deze doelenboom is bij de begroting vastgesteld. De bedoeling van de doelenboom is, dat door het opsplitsen van een abstract doel in steeds concretere kleine doelen, we uiteindelijk komen tot een goed controleerbaar en uitvoerbaar geheel. Alle doelen in een tak van de boom zijn dus logisch met elkaar verbonden. Door het beoordelen van deze logische verbindingen kunt u de effectiviteit van het beleid beoordelen. Hiermee beantwoorden we de vraag: “Hebben we de goede dingen gedaan”. We doen dit door de output en de doelen in te vullen in de zin: Wij willen <doel> en daarom hebben we < output>

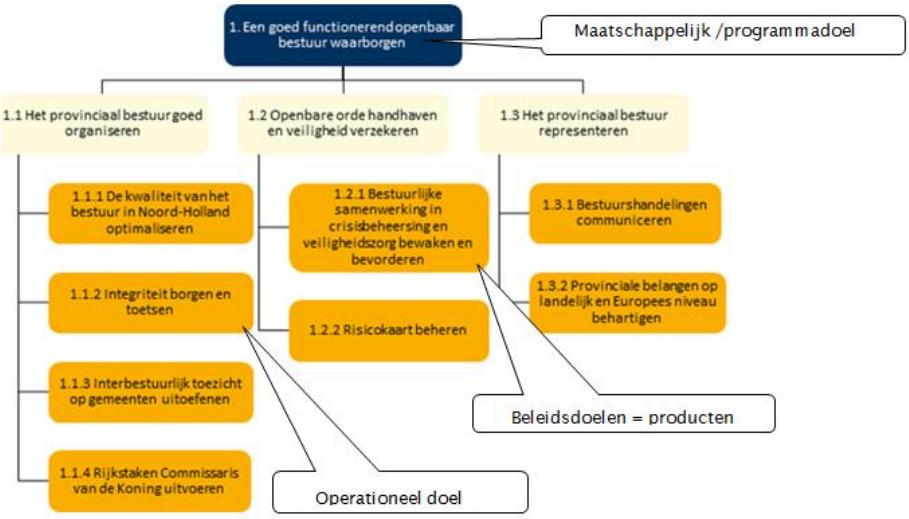

Prioriteiten en omgevingsfactoren

Na de doelenboom worden de prioriteiten van de provincie vermeld en de omgevingsfactoren die het bereiken van het doel zouden kunnen beïnvloeden.

Bij de prioriteiten is een geschatte mate van realisatie aangegeven. Daarbij moet worden opgemerkt, dat sommige prioriteiten in deze begroting bij het opstellen van de begroting meerjarig zijn gespecificeerd en dus niet in het begrotingsjaar volledig worden gerealiseerd. De teksten van de begrote prioriteiten en omgevingsfactoren zijn uiteraard ongewijzigd overgenomen uit de begroting.

Financiële tabel programmaniveau

De eerste financiële tabel in ieder programma is de tabel waarin de totale lasten en baten van dit programma staan vermeld. Iedere tabel is voorzien van een toelichting op de verschillen tussen de actuele begrote en gerealiseerde bedragen. In de toelichting bij deze tabel vindt u alleen zogenaamde "niet neutrale" verschillen.

Programma 1							Openbaar bestuur
Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	20.194	12.354	12.609	6.221	6.388	51	12.596
Directe lasten	4.882	7.590	6.490	5.365	1.126	17	6.851
Overdrachten	10.450	2.967	8.910	6.011	2.899	33	4.412
Subtotaal Lasten	35.526	22.911	28.009	17.597	10.412	37	3.859
Baten	-1.134	-243	-97	-210	113	-116	-93
Saldo van baten en lasten	34.392	22.668	27.9				.766
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	000
Onttrekking reserves	-6.722	-152	-4.527	-1.410	-3.117	69	183
Resultaat	27.670	22.516	23.385	15.978	7.408	32	26.383

Kostencategorieën

Het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening in euro's en %

Begroting 2018 zoals opgenomen in de ontwerpbegroting 2018

Waarom staan er bij een programma alleen niet neutrale verschillen verklaard? Dit is gedaan omdat het verschil tussen begrote en gerealiseerde bedragen veel oorzaken kan hebben, waaronder een aantal meer technisch administratieve.

Een verschil is neutraal, als ergens anders in de rekening een even groot, tegengesteld verschil aanwezig is, dat uitdrukkelijk financieel technisch gerelateerd is en bedoeld voor hetzelfde onderwerp.

Neutrale verschillen bestaan onder andere uit de volgende gevallen:

Hogere of lagere baten en bijbehorende lasten

Een voorbeeld is een van het rijk ontvangen doeluitkering. Een doeluitkering moet altijd aan een specifiek doel worden besteed.

Doordat uitgaven uit doeluitkeringen in de tijd niet gelijklopen met de betalingen van het rijk, kunnen er verschillen ontstaan. Daardoor zou "winst" op de doeluitkering ontstaan in 2015 en "verlies" in 2016. Dat is niet de bedoeling. Daarom is het voorschrift dat de baten alleen opgenomen worden tot het bedrag van de lasten. Zie het voorbeeld hieronder.

Het bedrag van 1,2 miljoen dat "over" is, is op de balans opgenomen onder de post "overlopende passiva" en kan in volgende jaren worden besteed aan het vastgelegde doel.

Over de gehele looptijd van de regeling lopen de verschillen in financieel technische zin tegen elkaar weg. Voor het verrichten van voorschotbetalingen en de restantverrekeningen bij subsidievaststellingen is de provincie veelal afhankelijk van de inspanningen van derden (gemeenten bepalen bijvoorbeeld zelf op welk moment ze het vaststellingsverzoek inleveren). Het komt daardoor vaak voor dat de realisatie op dit punt afwijkt van de raming. Dit verschil is, zoals hierboven aangegeven, altijd neutraal ten opzichte van het eindsaldo van de jaarrekening.

	Begroot 2017	Werkelijk 2017	Verschil
Directe lasten	2.000.000	800.000	1.200.000
Baten	2.000.000	800.000	1.200.000
Saldo	0	0	0

Begroot op een andere kostencategorie dan uitgegeven.

Op een aantal plaatsen in de toelichting ziet u de zinsnede staan: Er zijn lasten begroot op directe lasten (of een andere kostencategorie) en verantwoord op overdrachten (of een andere kostencategorie). Dit zinnetje is alleen in het specifieke geval gebruikt, dat het bij de begroting nog niet bekend was hóe we technisch precies een bepaald resultaat gaan bereiken. Meestal betreft het een kostencategorie die begroot is als inkoop en gerealiseerd als subsidie. Hierdoor ontstaat een verschil: de directe lasten vertonen een onderschrijding en de overdrachten een overschrijding van het budget. Het is in deze gevallen dus beslist niet zo dat er geld dat bedoeld was voor het ene doel is uitgegeven aan iets anders. Het was alleen op het moment van begroten nog niet te bepalen, welke kostencategorie het zou worden.

Per saldo is het verschil 0. Dit effect kan een enkele keer ook tussen andere kostencategorieën voorkomen. Ook de effecten van de stelselwijziging (zie hieronder) komen op deze manier tot uiting.

	Begroot 2017	Werkelijk 2017	Verschil
Directe lasten	2.000.000	0	2.000.000
Overdrachten	1.000.000	3.000.000	-2.000.000
Saldo	3.000.000	3.000.000	0

Verschillen in begroot en gerealiseerd tempo van bestedingen uit reserve

Wanneer het werkelijke tempo van uitgaven (= kasramingen) afwijkt van het begrote tempo ontstaan verschillen die in meerdere programma's zichtbaar kunnen zijn. Sommige reserves, zoals bijvoorbeeld TWIN-H, zijn immers niet aan één operationeel doel of zelfs één programma gekoppeld, maar gaan over meerdere programma's. Deze reserves zijn daarom ondergebracht in programma 8.

Wanneer er verschillen optreden tussen de begrote en gerealiseerde bedragen, wordt de onttrekking uit de reserve gelijk gemaakt met het gerealiseerde bedrag.

Het totale resultaat voor de jaarrekening is 0.

Het restant van het door de Staten beschikbaar gestelde totaalbedrag blijft in de reserve. Bij de zomernota wordt zo nodig het bedrag van de begroting van het volgend jaar weer bijgesteld. Per saldo wijzigt hier dus alleen de verdeling van het door de Staten ter beschikking gestelde budget over de jaren.

Progr. 2	Begroot 2017	Werkelijk 2017	Verschil
Directe lasten	2.000.000	1.000.000	1.000.000
Saldo progr. 2	2.000.000	1.000.000	1.000.000

Progr. 7	Begroot 2017	Werkelijk 2017	Verschil
Onttrekking reserve	-2.000.000	-1.000.000	-1.000.000
Saldo prog. 7	-2.000.000	-1.000.000	-1.000.000

Totaal rekeningresultaat	0	0	0

Afrekeningsverschillen voorgaande dienstjaren

Lasten zoals subsidies worden soms administratief afgehandeld in een later jaar dan waarop de subsidie betrekking heeft. Bij deze eindafrekening wordt aan de hand van de subsidievoorwaarden en de werkelijke kosten het precieze bedrag van de subsidie bepaald. Verschillen tussen de in eerste instantie afgesproken subsidie en de eindafrekening die in een verschillend jaar tot uiting komen, komen op de post "afrekeningsverschillen" terecht. Deze afrekeningsverschillen worden begroot als stelpost in programma 8, maar gerealiseerd in alle programma's. Omdat afrekeningsverschillen verspreid over alle programma's te vinden zijn, is in hoofdstuk 7.2 een overzicht opgenomen dat alle afrekeningsverschillen samenvat en afzet tegen het in programma 8 begrote bedrag voor deze afrekeningsverschillen.

Operationele doelen

Na de diverse programmaonderdelen volgt een sectie per operationeel doel. De indeling van de operationele doelen volgt de doelenboom. Bij de operationele doelen vindt u de verantwoording over de gerealiseerde output. Hier wordt de vraag beantwoord of wij hebben gedaan wat we hadden afgesproken en worden verschillen toegelicht.

Ook bij de operationele doelen vindt u een financiële tabel. Per programma tellen alle tabellen van onderliggende operationele doelen bij elkaar op tot de tabel bij het programma. In tegenstelling tot de tabel bij het programma zijn hier wel de neutrale verschillen toegelicht. Bij iedere verklaring is vermeld of het een neutraal of een niet-neutraal verschil betreft. Relatief kleinere verschillen zijn niet toegelicht. Hiervoor is een ondergrens gebruikt voor de hoogte van het verschil: voor alle bedragen in de kolom “verschil” die absoluut groter zijn dan € 250.000 zijn toelichtingen opgenomen. Daarnaast zijn alle verschillen die groter zijn dan 10% van het totaalbedrag en tegelijkertijd groter dan € 100.000 toegelicht.

De paragrafen

Na de 7 beleidsmatige programma’s vindt u de paragrafen. Paragrafen vormen een andere doorsnede van de begroting en gaan in op meer bedrijfsmatige onderdelen van de provinciale taken. Ook de paragrafen zijn grotendeels wettelijk voorgeschreven in het BBV.

De jaarrekening

De financiële jaarrekening bestaat uit het overzicht van baten en lasten en de balans. Dit is het onderdeel waar de accountant het grootste deel van zijn controle op richt. Hij beoordeelt daarbij of de getallen en toelichtingen een getrouwe weergave zijn van de werkelijkheid en of ons financieel handelen rechtmatig (volgens de regels) tot stand is gekomen.

Het overzicht van baten en lasten en toelichting

De getallen per programma die u hier leest, komen overeen met de programmatabellen in de programmaverantwoording. Het overzicht van baten en lasten is in dit onderdeel van de jaarrekening slechts summier toegelicht. Immers, in de programmatoelichting is al een uitgebreide specificatie en toelichting opgenomen. Wel is nog een aantal specificaties opgenomen die verplicht zijn volgens het BBV.

De balans

De balans is de momentopname van onze financiële positie op 31 december 2017. De balans is voorzien van toelichtingen op de diverse feiten die onze financiële positie hebben beïnvloed. Onder andere zijn hier overzichten en toelichtingen opgenomen over de stand van en mutaties in de reserves en voorzieningen.

"Sisa" en overige tabellen

Na de balans vindt u nog een aantal tabellen, die deels wettelijk verplicht zijn en deels ter informatie zijn opgenomen. SISA staat voor single information en single audit. Het is een systematiek die in Nederland door de Rijksoverheid is ingevoerd voor de verantwoording van onder andere specifieke uitkeringen aan medeoverheden. Hierdoor hoeven gemeenten en provincies voortaan nog maar op één moment per jaar (single information) informatie aan het Rijk te leveren.

2 Programmarekening in één oogopslag

Baten 2017 per programma

		X € 1 miljoen	In %
		0	
1	Openbaar Bestuur	3	0
2	Bereikbaarheid	160	19
3	Water	2	0
4	Milieu	9	1
5	Ruimte	30	4
6	Groen	30	4
7	Cultuur en Welzijn	0	0
8	Financiën	613	72
	Totaal	848	100

Lasten 2017 per programma

		X € 1 miljoen	In %
		0	
1	Openbaar Bestuur	23	3
2	Bereikbaarheid	411	51
3	Water	17	2
4	Milieu	46	6
5	Ruimte	71	9
6	Groen	132	16
7	Cultuur en Welzijn	7	1
8	Financiën	101	13
	Totaal	807	100

3 Programmaverantwoording 2017

Programma 1 Openbaar Bestuur

Maatschappelijk doel

Een goed functionerend openbaar bestuur waarborgen.

Doelenboom

Realisatie van de prioriteiten voor dit begrotingsjaar

Prioriteit	%	Toelichting
De kwaliteit van het bestuur in Noord-Holland bevorderen, bevorderen van de integriteit, de weerbaarheid en stabiliteit van de lokale overheid en uitvoeren van burgemeesterskandidaat assessments (OD 1.1.1).	100%	
De oriëntatie op andere samenwerkingsverbanden en relaties verstevigen, die voortvloeien uit de Ruimtelijke-economische Actie-Agenda 2016-2020, zowel naar andere provincies toe als ook naar de Metropoolregio Amsterdam (OD 1.1.1).	100%	De bestuurlijke samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam vindt sinds 1 januari 2017 plaats op basis van een convenant waarin samenwerkingsafspraken zijn gemaakt.
Integriteit borgen en toetsen: integriteitsonderzoeken op basis van de wet BIBOB uitvoeren: screenen van ondernemingen die inschrijven op een aanbesteding, of die omgevingsvergunning of	100%	

subsidieaanvragen (OD 1.1.2).		
Interbestuurlijk toezicht op gemeenten en waterschappen uitvoeren op grond van de Wet Revitalisering generiek toezicht en Gemeentewet. Gedeputeerde Staten hebben in dit kader vijf risicogebieden aangewezen waarop systematisch toezicht wordt gehouden: financiën, archief- en informatiehuishouding, toezicht en handhaving door gemeenten en waterschappen op het terrein van het omgevingsrecht, ruimtelijke ordening en huisvesting van verblijfsgerechtigde asielzoekers. Op de overige wettelijke taken van gemeenten is het toezicht incidentgericht en komt de provincie alleen in actie na een signaal, dat er iets mis is (O.D. 1.1.3).	100%	
Rijkstaken CdK uitvoeren: bewaken en bevorderen van de bestuurlijke samenwerking tussen de rijksfunctionarissen en de besturen in de provincie door de CdK (O.D. 1.1.4).	100%	
Bewaken en bevorderen van bestuurlijke samenwerking in crisisbeheersing en veiligheidszorg: adviseren en faciliteren van bestuurlijke samenwerking in crisisbeheersing en veiligheid (O.D. 1.2.1).	100%	
Uitvoeren van Europastrategie Noord-Holland 2017-2021 en de Randstad Strategie Europa 2016-2019 (OD 1.3.2).	100%	Op 6 februari 2017 is de Europastrategie Noord-Holland voor vier jaar vastgesteld door PS.
Optimaal benutten van Europese subsidieprogramma's voor het realiseren van provinciaal beleid (OD 1.3.2).	100%	Het MKB Innovatiefonds Noord-Holland heeft € 5 miljoen EFRO subsidie ontvangen. Hiermee wordt het innovatief MKB in Noord-Holland ondersteund.

Ontwikkelingen in de omgevingsfactoren lopende het begrotingsjaar

Omgevingsfactor	Ontwikkeling
De actualiteiten kunnen de bestuurlijke prioriteiten veranderen.	Het kabinet heeft in februari 2018 een inter-bestuurlijk programma vastgesteld met de koepels IPO, VNG en Unie van Waterschappen.
Interbestuurlijk toezicht vindt op 5 risicodomeinen risicogericht plaats. Voor de overige domeinen incidenteel gericht. In de tijd kunnen de domeinen wisselen (OD 1.1.3).	In mei 2017 hebben gedeputeerde staten het nieuwe IBT-beleid 2018-2021 vastgesteld. Daarbij zijn de risicodomeinen waarop risicogericht toezicht wordt gehouden teruggebracht naar 4 domeinen. Interbestuurlijk toezicht op het domein Ruimtelijke ordening vindt voortaan plaats aan de hand van thema's en praktijktoetsen.
Overgang van analoog naar digitaal archiveren (OD 1.1.3).	Voor duurzame opslag van digitale archiefinformatie, het zgn. E-depot, wordt samengewerkt met het Noord-Hollands Archief. Begin 2018 zal de eerste digitale informatie naar het E-depot worden overgebracht.

Op het gebied van Wet Bibob:

▪ De bij beleidskader genoemde drie beleidsregels worden in 2015 gebundeld in de Beleidsregel Bibob en overige integriteitstoetsen, waarin ook vastgoedtransacties zijn opgenomen.	Vanaf 2017 worden ook subsidiebesluiten getoetst.
▪ Lange doorlooptijden onderzoek door Landelijk Bureau Bibob kunnen leiden tot discussies over vertragingsschade.	De doorlooptijden bij het Landelijk Bureau zijn langer geworden. Hierover vindt overleg plaats met het ministerie van Justitie en Veiligheid.
▪ Meer 'negatieve' Bibob-adviezen (zie jaarverslag Eenheid SBA) kunnen leiden tot meer rechtszaken en daar uit voortvloeiende kosten.	Vooralsnog is het aantal rechtszaken stabiel.

Op het gebied van Integriteit algemeen:

▪ Per 1.2.2016 wijziging in wetgeving: 33691 - Wijziging van de Gemeentewet, de Provinciewet, de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba en de Waterschapswet (institutionele bepalingen). Deze (verzamel)wet bevat een duidelijke rol voor de CdK inzake bestuurlijke integriteitskwesties die spelen op gemeentelijk niveau of bij waterschappen.	De wetswijziging is inmiddels geïmplementeerd.

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
1	1.1.1	Randstedelijke Rekenkamer	Rekenkamerfunctie
1	1.1.1	Interprovinciaal Overleg	Belangenbehartiging provincies

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Gerealiseerde budgettabel (x 1.000 euro)

Programma 1							Openbaar Bestuur
Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	17.500	12.354	12.609	10.662	1.947	15	12.596
Directe lasten	4.882	7.590	6.490	5.669	822	13	6.851
Overdrachten	10.450	2.967	8.910	6.854	2.056	23	4.412
Subtotaal Lasten	32.831	22.911	28.009	23.184	4.825	17	23.859
Baten	-1.134	-243	-97	-120	23	-24	-93
Saldo van baten en lasten	31.697	22.668	27.912	23.064	4.848	17	23.766
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	3.000
Onttrekking reserves	-6.722	-152	-4.527	-2.681	-1.846	41	-183
Resultaat	24.975	22.516	23.385	20.384	3.002	13	26.583

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Apparaatskosten

De apparaatskosten worden grotendeels via een van tevoren bepaalde verdeelsleutel toegerekend aan de programma's. Verschillen met de begroting hebben daardoor een algemene oorzaak. Deze leest u in de paragraaf bedrijfsvoering.

Directe lasten

OD 1.1.1 Onderzoeken, evaluaties en monitors konden in 2017 in eigen huis worden uitgevoerd (minder besteed, € 135.000, voordeel).

Bij OD 1.1.1 en bij OD 1.3.2 is sprake van een verschuiving van directe lasten naar overdrachten (minder besteed, € 479.000, neutraal).

Er is sprake van diverse kleinere verschillen op meerdere OD’s (minder besteed, € 208.000, voordeel).

Overdrachten

OD 1.1.1 In 2017 heeft restitutie van fractievergoedingen over de periode maart 2015 – maart 2016 plaatsgevonden (minder besteed, € 130.000, voordeel).

OD 1.1.1 Hoewel de uitvoeringsregeling veelvuldig onder de aandacht is gebracht, waren er toch minder aanvragen voor de uitvoeringsregeling Versterken Bestuurskracht Noord-Holland. Daardoor is niet het hele subsidieplafond benut (minder besteed, € 99.000, voordeel).

OD 1.3.2 Er zijn minder subsidies verleend uit de reserve Europese projecten dan verwacht voor: Kansen voor West 2 (€ 1,1 miljoen) en Interreg 2 Zeeën (€ 750.000). Dit is veroorzaakt doordat de voor de aanvraag benodigde dossiers van de aanvragers nog niet compleet waren (minder besteed, € 1,8 miljoen, neutraal).

Bij OD 1.1.1 en bij OD 1.3.2 is sprake van een verschuiving van overdrachten naar directe lasten (meer besteed, € 479.000, neutraal).

OD 1.3.2 In 2017 kon een aantal bijdragen aan het IPO worden betaald uit de begrotingsprogramma's waar de projecten onder vallen (minder besteed, € 159.000, neutraal).

Er is sprake van diverse kleinere verschillen op meerdere OD's (minder besteed, € 115.000, voordeel).

Onttrekking reserves

OD 1.3.2 De onttrekking uit de reserve cofinanciering Europese projecten is aangepast aan de uitgaven uit de reserve (minder onttrokken, € 1,8 miljoen, neutraal).

1.1 beleidsdoel

Het provinciaal bestuur goed organiseren

Verandering: geen.

Toelichting: geen.

1.1.1 operationeel doel

De kwaliteit van het bestuur in Noord-Holland optimaliseren

1.1.1 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
1.1.1.02 Afhandelen van bezwaar- en beroepschriften	Meetmoment: Begroting 2017	- 92% van de bezwaar- en beroepschriften is tijdig afgehandeld.
1.1.1.03 Behandelen verzoeken aan de Commissaris van de Koning om bemiddeling	Meetmoment: Begroting 2017 - 100% van de bemiddelingsverzoeken met de methodiek van hoor en wederhoor behandeld.	- Conform.
1.1.1.04 Uitvoeren beleid koninklijke onderscheidingen	Meetmoment: Begroting 2017 - Alle aanvragen volgens het automatiseringssysteem Daisy afgehandeld.	- Conform.
1.1.1.05 Verlenen van subsidies	Meetmoment: Begroting 2017 - Minimaal 92% van de beslissingen op subsidieverzoeken binnen de termijn genomen.	- 87%. Door piekbelastingen in een aantal subsidietrajecten is de termijn van een aantal subsidieverzoeken verstreken zonder te verdagen.

1.1.1.06 Bevorderen van de stabiliteit van het bestuur	Meetmoment: Begroting 2017 - Bij 80% van de burgemeestersbenoemingen van assessments gebruik gemaakt. - Potentiele kandidaten gescout. - Functieonderhoud gepleegd (95% exitgesprekken, 95% evaluatiegesprekken).	- Conform.
1.1.1.07 Bevorderen gebruik van de 'Handreiking evaluatiegesprek gemeenteraad en burgemeester'	Meetmoment: Begroting 2017 - Tijdens bijzondere raadsvergaderingen aandacht gevraagd voor de handreiking.	- Conform.
1.1.1.08 Indienen verzoek tot onderzoek bij de Randstedelijke Rekenkamer	Meetmoment: Begroting 2017 - Op de uitvoering van 6 onafhankelijke onderzoeken gestuurd.	- 3 onderzoeken afgerond en 1 lopend.
1.1.1.09 Invullen ombudsfunctie Commissaris van de Koning	Meetmoment: Begroting 2017 - Bestuurlijke kwesties en vragen van burgers door de Commissaris bemiddeld.	- Conform.
1.1.1.10 Inzetten van accountmanagement voor goede relaties in de regio	Meetmoment: Begroting 2017 - De regio optimaal betrokken bij de gezamenlijke invulling van de provinciale doelen van de provincie én de regio samen.	- Conform.
1.1.1.11 Uitvoeren van strategische verkenningen	Meetmoment: Begroting 2017 - Aantal strategische verkenningen uitgevoerd.	- Eén strategische verkenning uitgevoerd.

Toelichting
In 2017 is één strategische verkenning verricht, naar de mogelijke gevolgen van de Brexit voor de provincie Noord-Holland. Deze verkenning is begin 2018 in PS behandeld.

Beleidsstukken bij dit instrument:

Notitie Verkenning Brexit

1.1.1.12 Uitvoeren beleid predicaten en erepenningen.	Meetmoment: Begroting 2017 - Alle aanvragen zijn in behandeling genomen.	- Conform.

	Meetmoment: Begroting 2017	
1.1.1.13 Uitvoeren van evaluatieonderzoeken en monitoren van beleid	- Evaluatieonderzoeken van beleid gemonitord.	- Conform.

Toelichting

In 2017 zijn de volgende evaluaties en onderzoeken door ons zelf uitgevoerd: evaluatie Gebiedscommissie Laag Holland, evaluatie Cofinancieringsregeling Waddenfonds, evaluatie Pachtproces, Opvolgingsonderzoek subsidie Groen Recreatieve Verbindingen, evaluatie subsidie Nationaal Park Zuid-Kennemerland, evaluatie Beheergrondbanken, evaluatie UvR bestuurskracht, evaluatie van de Werkambassadeur, evaluatie Groen subsidies NH 2013, Omgevingsscan Provincie Noord-Holland en Bevolkingsprognose Noord-Holland 2017-2040.
De belangrijkste in 2017 uitgevoerde monitors zijn: monitor Woningbouw, monitor OV-knooppunten, monitor Bedrijventerreinen en LISA.

Betekenis van de gebruikte termen en afkortingen:

UvR = uitvoeringsregeling
LISA = Landelijk InformatieSysteem voor Arbeidsplaatsen

	Meetmoment: Begroting 2017	
1.1.1.14 Stimuleren en faciliteren van bestuurskrachtige gemeenten en regio's	- Bestuurskracht in de regio vergroot, onder meer door organisatie van debatten.	- Conform.

Toelichting

Begin 2017 is een provinciale arhi-procedure gestart in de Gooi en Vechtstreek om door herindeling de lokale en regionale bestuurskracht te versterken. In dit kader is open overleg gevoerd met alle colleges van B&W en alle gemeenteraden, wat uiteindelijk geresulteerd heeft in het GS besluit op 7 november 2017 om de provinciale arhi-procedure te vervolgen.
GS hebben een positieve zienswijze vastgesteld op het herindelingsadvies voor de nieuwe gemeente Haarlemmermeer (fusie met Haarlemmerliede en Spaarnwoude per 2019).
In West-Friesland is samen met de gemeenten een evaluatie van het Pact van Westfriesland naar de effecten van gemeentelijke samenwerking gedaan. Deze wordt begin 2018 afgerond.
In Zaanstreek-Waterland is met de gemeenten overleg gevoerd over de opties om de bestuurskracht te versterken. Ook met de gemeente Langedijk is overlegd over keuzen ter versterking van de bestuurskracht.

	Meetmoment: Zomernota 2017	
1.1.1.16 Digitaal werken Provinciale Staten	- De applicatie iBabs doorontwikkeld tot één verbeterd Stateninformatiesysteem.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2017	
1.1.1.17 Integriteit openbaar bestuur	Bijeenkomsten georganiseerd en onderzoeken gehouden.	- Conform.
	Meetmoment: Zomernota 2017	
1.1.1.18 Opstarten werkgroep Burgerparticipatie	- De werkgroep door een besluit van het Presidium van 10 april 2017 opgeheven.	- Conform.

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 1.1.1 De kwaliteit van het bestuur in Noord-Holland optimaliseren

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	10.855	8.708	8.848	8.047	801	9	8.924
Directe lasten	3.397	5.123	4.552	4.008	545	12	4.859
Overdrachten	1.598	1.691	2.968	2.750	218	7	2.674
Subtotaal Lasten	15.850	15.522	16.368	14.805	1.563	10	16.457
Baten	-63	-43	-47	-82	35	-74	-43
Saldo van baten en lasten	15.786	15.479	16.321	14.723	1.598	10	16.414
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat	15.786	15.479	16.321	14.723	1.598	10	16.414

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Apparaatskosten

De apparaatskosten worden grotendeels via een van tevoren bepaalde verdeelsleutel toegerekend aan de programma's. Verschillen met de begroting hebben daardoor een algemene oorzaak. Deze leest u in de paragraaf bedrijfsvoering.

Directe lasten

Onderzoeken, evaluaties en monitors konden in 2017 in eigen huis worden uitgevoerd (minder besteed, € 135.000, voordeel).

Er is sprake van een verschuiving tussen directe lasten en overdrachten (minder besteed, € 277.000, neutraal).

Er is sprake van diverse kleinere verschillen (minder besteed, € 133.000, voordeel).

Overdrachten

In 2017 heeft restitutie van fractievergoedingen over de periode maart 2015 – maart 2016 plaatsgevonden (minder besteed, € 130.000, voordeel).

Hoewel de uitvoeringsregeling veelvuldig onder de aandacht is gebracht, waren er toch minder aanvragen voor de uitvoeringsregeling Versterken Bestuurskracht Noord-Holland. Daardoor is niet het hele subsidieplafond benut (minder besteed, € 99.000, voordeel).

Er is sprake van een verschuiving tussen overdrachten en directe lasten (meer besteed, € 277.000, neutraal).

1.1.2 operationeel doel

Integriteit borgen en toetsen

1.1.2 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2017	
1.1.2.01 Uitvoeren van integriteitsonderzoeken op basis van de wet BIBOB	- 25 aanbestedingen, 15 vergunningaanvragen, 2 subsidies en 2 vastgoedtransacties gescreend. - 30 onderzoeken voor de provincies Utrecht en Flevoland uitgevoerd. - 20 overige integriteitsonderzoeken uitgevoerd.	- 14 aanbestedingen, 5 vergunningen, 58 subsidies, 6 vastgoedacties gescreend. - 19 onderzoeken voor de provincies Utrecht en Flevoland uitgevoerd. - 13 overige integriteitsacties uitgevoerd.
Toelichting Toelichting: het uitvoeren van integriteitsonderzoeken op grond van de Wet Bibob is afhankelijk van het aantal ingediende verzoeken. Dat is weer afhankelijk van het aantal ingediende vergunningaanvragen, het aantal Europese aanbestedingen etc.		
	Meetmoment: Begroting 2017	
1.1.2.02 Behandelen van overige integriteitsonderzoeken	- Alle onderzoeksaanvragen in behandeling genomen.	- Conform.

1.1.2 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 1.1.2 Integriteit borgen en toetsen

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	599	301	472	223	249	53	436
Directe lasten	41	34	34	33	1	2	34
Subtotaal Lasten	640	335	506	257	249	49	470
Baten	-14	-50	-50	-38	-12	24	-50
Saldo van baten en lasten	626	285	456	219	237	52	420
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat	626	285	456	219	237	52	420

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Apparaatskosten

De apparaatskosten worden grotendeels via een van tevoren bepaalde verdeelsleutel toegerekend aan de programma's. Verschillen met de begroting hebben daardoor een algemene oorzaak. Deze leest u in de paragraaf bedrijfsvoering.

1.1.3 operationeel doel

Interbestuurlijk toezicht op gemeenten uitoefenen

1.1.3 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2017	

1.1.3.01 Houden van financieel toezicht	- Van 33% van de gemeenten de financiële positie en het financiële proces beperkt geanalyseerd vanwege hun goede prestaties in de afgelopen jaren. Overige 66% volledig geanalyseerd. - 26 tot 29 gemeenschappelijke regelingen in 3e kwartaal beoordeeld.	- Voor 31% van de gemeenten in Noord-Holland is een beperkte analyse uitgevoerd vanwege hun goede prestaties in de afgelopen jaren. Voor alle resterende gemeenten zijn de reguliere analyses uitgevoerd. - Voor 2017 vielen in Noord-Holland 40 gemeenschappelijke regelingen onder de werking van het financieel toezicht. Van de 40 regelingen zijn er 30 (75%) volledig afgehandeld. Van de resterende (voornamelijk lichte) regelingen zijn er voor 7 wel analyses uitgevoerd. Drie (lichte) regelingen zijn niet behandeld.
Toelichting Bij de analyses van de financiële positie en het financiële proces van de gemeenten zijn geen verontrustende zaken aangetroffen. Het beeld bij de gemeenschappelijke regelingen is dat met name de grotere (Veiligheidsregio's en Werkvoorzieningenschappen) over het algemeen de zaken goed op orde hebben, ook al zijn er soms grote opgaven. Een aantal regelingen heeft nog te kampen met aanloopproblemen (SED - BUCH) waardoor deelnemende gemeenten financieel nog extra moeten bijspringen. Van de 40 gemeenschappelijke regelingen konden er 14 als lichte regeling worden geclassificeerd. Voor deze regelingen kon worden volstaan met het uitvoeren van een beperkte analyse. Bij de lichte regelingen is het beeld bevestigd dat deze voldoende in control zijn.		
	Meetmoment: Begroting 2017	
1.1.3.02 Toepassen informatieverordening IBT	- Een oordeel gegeven op basis van toegezonden informatie over 100% van de prestaties van gemeenten en waterschappen ten aanzien van medebewindstaken op risicodomeinen.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2017	
1.1.3.03 Escaleren bij niet of niet volledig ontvangen van informatie	- In 100% van de gevallen heeft escalatie plaatsgevonden.	- Conform.

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 1.1.3 Interbestuurlijk toezicht op gemeenten uitoefenen

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	3.167	1.679	1.540	770	770	50	1.453
Directe lasten	303	522	522	482	40	8	522
Overdrachten	0	0	0	10	-10	-	0
Subtotaal Lasten	3.470	2.201	2.062	1.261	801	39	1.975
Baten	0	0	0	0	0	-	0
Saldo van baten en lasten	3.470	2.201	2.062	1.261	801	39	1.975
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat	3.470	2.201	2.062	1.261	801	39	1.975

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Apparaatskosten

De apparaatskosten worden grotendeels via een van tevoren bepaalde verdeelsleutel toegerekend aan de programma's. Verschillen met de begroting hebben daardoor een algemene oorzaak. Deze leest u in de paragraaf bedrijfsvoering.

1.1.4 operationeel doel

Rijkstaken Commissaris van de Koning uitvoeren

1.1.4 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
1.1.4.01 Afleggen ambtsbezoeken door de Commissaris van de Koning	Meetmoment: Begroting 2017 - in 2015 en 2016 zijn ambtsbezoeken in alle gemeenten in NH uitgevoerd, geen ambtsbezoeken in 2017 gepland.	- Conform.

1.1.4 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 1.1.4 Rijkstaken Commissaris van de Koning uitvoeren

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	98	33	30	30	0	-2	30
Subtotaal Lasten	98	33	30	30	0	-2	30
Baten	0	0	0	0	0	-	0
Saldo van baten en lasten	98	33	30	30	0	-2	30
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat	98	33	30	30		-2	30

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

1.2 beleidsdoel

Openbare orde handhaven en veiligheid verzekeren

Verandering: geen.

Toelichting: geen.

1.2.1 operationeel doel

Bestuurlijke samenwerking in crisisbeheersing en veiligheidszorg bewaken en bevorderen

1.2.1 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2017	
1.2.1.01 Adviseren en faciliteren van bestuurlijke samenwerking in crisisbeheersing en veiligheid	- Beleidsontwikkeling met en door veiligheidspartners afgestemd. - Annotaties voor CdK, 2 artikelen voorbereid, 3 bestuurlijke overleggen. - Liaison CdK in alle (35) AB-vergaderingen van de veiligheidsregio's. - Piketorganisatie en coördinatiecentrum 24/7 beschikbaar. -1 Ambtelijke en 1 bestuurlijke workshop crisisbeheersing.	- Conform. - Drie bestuurlijke overleggen veiligheid en crisisbeheersing voorbereid ; de agenda's van 6 vergaderingen van de Kring van Commissarissen en 5 vergaderingen van de Kring met de minister van BZK voorbereid en geannoteerd. Geen artikelen voorbereid. - Alle AB-vergaderingen van de veiligheidsregio's zijn door de liaison CdK bijgewoond. - Conform. - 1 ambtelijke workshop rondom noodwetgeving crisisbeheersing georganiseerd. Geen bestuurlijke workshop.

1.2.1 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 1.2.1 Bestuurlijke samenwerking in crisisbeheersing en veiligheidszorg bewaken en bevorderen

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	334	0	131	62	69	53	121
Directe lasten	16	121	71	50	21	30	121
Overdrachten	54	0	0	20	-20	-	0
Subtotaal Lasten	405	121	202	131	71	35	242
Baten	-54	0	0	0	0	-	0
Saldo van baten en lasten	350	121	202	131	71	35	242
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat	350	121	202	131	71	35	242

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Apparaatskosten

De apparaatskosten worden grotendeels via een van tevoren bepaalde verdeelsleutel toegerekend aan de programma's. Verschillen met de begroting hebben daardoor een algemene oorzaak. Deze leest u in de paragraaf bedrijfsvoering.

Geen verschillen boven de toelichtingsgrens bij directe lasten en overdrachten.

1.2.2 operationeel doel

Risicokaart beheren

1.2.2 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
1.2.2.01 Beheren en onderhouden van de risicokaart	Meetmoment: Begroting 2017 - 90% van de risico-objecten in de risicokaart opgenomen.	- Conform.

1.2.2 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 1.2.2 Risicokaart beheren

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	201	67	102	48	54	53	95
Directe lasten	0	0	-40	-1	-39	97	0
Overdrachten	25	50	50	3	47	94	50
Subtotaal Lasten	225	117	112	50	62	55	145
Baten	2	0	0	0	0	-	0
Saldo van baten en lasten	227	117	112	50	62	55	145
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat	227	117	112	50	62	55	145

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Apparaatskosten
De apparaatskosten worden grotendeels via een van tevoren bepaalde verdeelsleutel toegerekend aan de programma's. Verschillen met de begroting hebben daardoor een algemene oorzaak. Deze leest u in de paragraaf bedrijfsvoering.

1.3 beleidsdoel

Het provinciaal bestuur representeren

Verandering: geen.

Toelichting: geen.

1.3.1 operationeel doel

Bestuurshandelingen communiceren

1.3.1 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
1.3.1.01 Inzetten interne communicatie	Meetmoment: Begroting 2017 - Intranet doorontwikkeld. - Beeldbank geïmplementeerd. - Interne communicatie speerpunten doorontwikkeld. - Arbeidsmarktcommunicatie op basis van beleid uitgevoerd.	- Conform - Conform - Conform - Conform
1.3.1.02 Inzetten externe communicatie	Meetmoment: Begroting 2017 - Website doorontwikkeld. - Sociale media doorontwikkeld met uitbreiding Instagram ingezet. - Arbeidsmarktcommunicatie op basis van beleid doorontwikkeld.	- Conform - Conform - Conform
1.3.1.03 Implementeren communicatiebeleid	Meetmoment: Begroting 2017 - Inzet middelen (cross mediaal) doorontwikkeld. - Inzet actief persbeleid doorontwikkeld. - Jaarprogramma sponsoring en relatiemanagement uitgevoerd.	- Conform - Conform - Conform
1.3.1.04 Instrumentarium uitbreiden	Meetmoment: Begroting 2017 - 1e set aan instrumenten voor consultatie van burgers gerealiseerd.	- Conform

1.3.1 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 1.3.1 Bestuurshandelingen communiceren

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	700	779	778	795	-17	-2	778
Directe lasten	999	1.497	1.097	1.043	54	5	972
Overdrachten	436	0	450	433	17	4	581
Subtotaal Lasten	2.135	2.276	2.325	2.271	54	2	2.331
Baten	-50	0	0	0	0	-	0
Saldo van baten en lasten	2.085	2.276	2.325	2.271	54	2	2.331
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat	2.085	2.276	2.325	2.271	54	2	2.331

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

1.3.2 operationeel doel

Provinciale belangen op landelijk en Europees niveau behartigen

1.3.2 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
1.3.2.01 Bijhouden en beïnvloeden van de EU-ontwikkelingen op de prioritaire dossiers *Toelichting*	Meetmoment: Begroting 2017 - Voor de provincie relevante Europese dossiers én ontwikkelingen gevolgd en indien nodig onze invloed op het beleid aangewend via een lobby.	- Conform.

Het Comité van de Regio's stelde in februari 2017 het door de coördinerend Europa gedeputeerde opgestelde advies "Een doeltreffend waterbeheersysteem: een benadering van innovatieve oplossingen" vast. Ook de door ons ingediende amendementen op het advies van het Comité van de Regio's over de toekomst van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, zijn alle opgenomen in het advies van het Comité.		
1.3.2.02 Subsidie verlenen aan Europese projecten via cofinanciering door de provincie Noord-Holland	Meetmoment: Begroting 2017 - Aan Europese projecten die passen bij provinciaal beleid verschillende subsidies verleend.	- Conform.
1.3.2.03 Volgen van en actief inspelen op de voor Noord-Holland prioritaire dossiers van het Rijk	Meetmoment: Begroting 2017 - Actief de relevante dossiers voor onze provincie gevolgd en via een lobby, eventueel met onze partners, invloed uitgeoefend.	- Conform.
1.3.2.04 Behartigen van gezamenlijke provinciale belangen	Meetmoment: Begroting 2017 - Alle gezamenlijke belangen van onze provincie en partners in kaart gebracht en met resultaat behartigd.	- Conform.

1.3.2 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 1.3.2 Provinciale belangen op landelijke en EU

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	1.546	787	708	686	22	3	759
Directe lasten	126	293	254	54	200	79	343
Overdrachten	8.336	1.226	5.442	3.638	1.804	33	1.107
Subtotaal Lasten	10.008	2.306	6.404	4.379	2.025	32	2.209
Baten	-954	-150	0	0	0	-	0
Saldo van baten en lasten	9.054	2.156	6.404	4.379	2.025	32	2.209
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	3.000
Onttrekking reserves	-6.722	-152	-4.527	-2.681	-1.846	41	-183
Resultaat	2.332	2.004	1.877	1.698	179	10	5.026

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Apparaatskosten

De apparaatskosten worden grotendeels via een van tevoren bepaalde verdeelsleutel toegerekend aan de programma's. Verschillen met de begroting hebben daardoor een algemene oorzaak. Deze leest u in de paragraaf bedrijfsvoering.

Directe lasten

Er is sprake van een verschuiving tussen directe lasten en overdrachten (minder besteed, € 202.000, neutraal).

Overdrachten

Er zijn minder subsidies verleend uit de reserve Europese projecten dan verwacht voor: Kansen voor West 2 (€ 1,1 miljoen) en Interreg 2 Zeeën (€ 750.000). Dit is veroorzaakt doordat de voor de aanvraag benodigde dossiers van de aanvragers nog niet compleet waren (minder besteed, € 1,8 miljoen, neutraal).

In 2017 kon een aantal bijdragen aan het IPO worden betaald uit de begrotingsprogramma's waar de projecten onder vallen (minder besteed, € 159.000, neutraal).

Er is sprake van een verschuiving tussen overdrachten en directe lasten (meer besteed, € 202.000, neutraal).

Onttrekking reserves

De onttrekking uit de reserve cofinanciering Europese projecten is aangepast aan de uitgaven uit de reserve (minder onttrokken, € 1,8 miljoen, neutraal).

Programma 2 Bereikbaarheid

Maatschappelijk doel

Voor veilig vervoer naar en bereikbaarheid van woon-, werk- en recreatielocaties zorgdragen.

Doelenboom

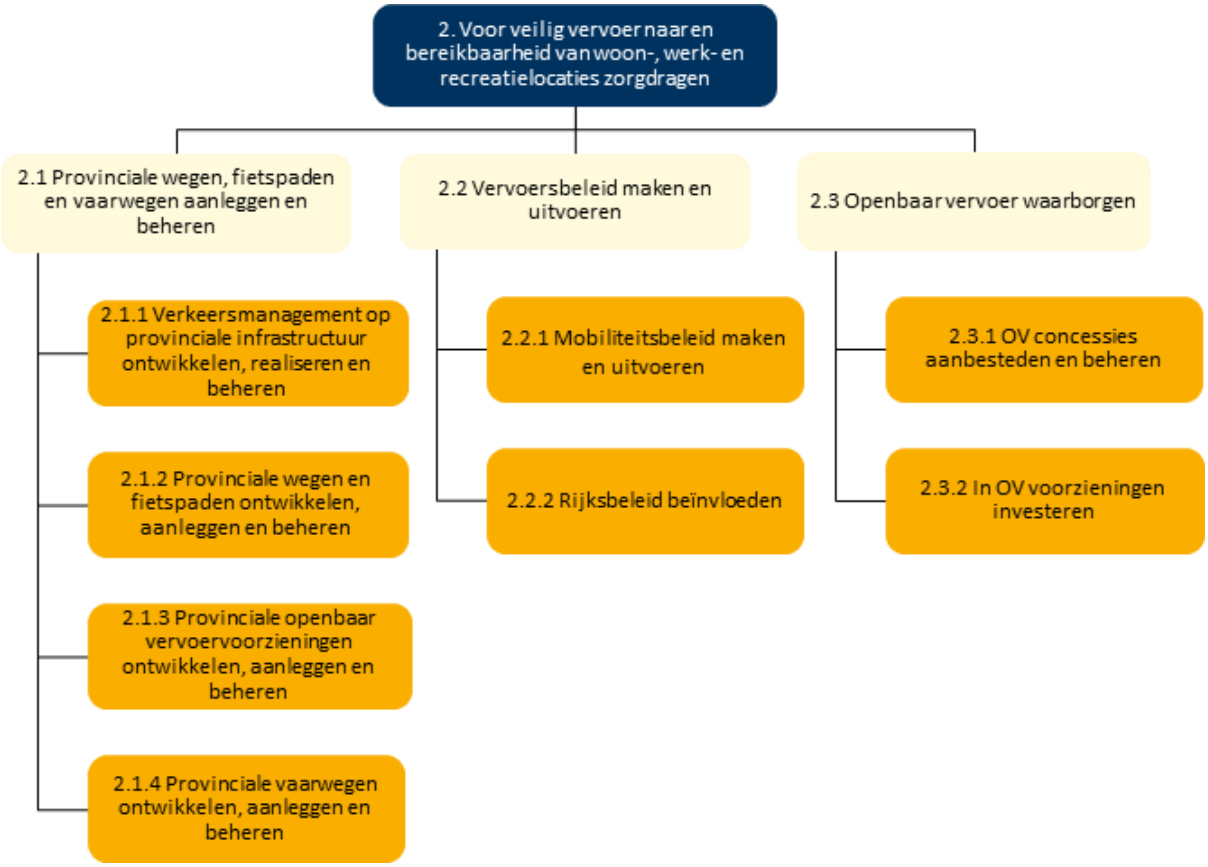

Realisatie van de prioriteiten voor dit begrotingsjaar

Prioriteit	%	Toelichting
Voorstel over een voorkeursalternatief voor het verbeteren van de bereikbaarheid van de Duin- en Bollenstreek, Zuid-Kennemerland en de Haarlemmermeer en het verminderen van de verkeershinder in de leefomgeving voorgelegd aan GS en PS (OD 2.1.2).	100%	Met het besluit van 19 december 2017 in zowel GS van Noord-Holland als Zuid-Holland heeft een voorlopige afronding van de studie voor de plan-MER plaatsgevonden. Het heeft geleid tot een voorlopig voorkeursalternatief waarover met de statencommissie Mobiliteit & Financiën in Noord-Holland op 25 januari 2018 een eerste beraadslaging heeft plaatsgevonden. In Zuid-Holland heeft dit plaatsgevonden op 7 februari 2018. Hier betreft het de commissie Verkeer & Milieu.
Ontwerp PIP voor de verbinding A8/A9 aan GS voorgelegd (OD 2.1.2).	25%	De plan-MER voor een voorkeursalternatief is afgerond. Op basis van deze informatie zou een keuze voor een voorkeursalternatief worden gemaakt, als voorbereiding op het Provinciaal Inpassingsplan (PIP). Na het besluit over een voorkeursalternatief zou vervolgens de planuitwerkingsfase starten. Echter de keuze voor een

		voorkeursalternatief is uitgesteld omdat ICOMOS als adviseur van UNESCO een negatief advies heeft gegeven over de uitgewerkte alternatieven. GS treden daarom eerst in overleg met de ministers van I&W en OCW over de interpretatie van het advies en de wijze waarop het proces verder gaat.
Gunning aanbesteding concessie Noord-Holland Noord (OD 2.3.1).	100%	Definitieve gunning aanbesteding Noord-Holland-Noord heeft plaatsgevonden op 4 juli 2017. Er waren geen bezwaarprocedures.

Ontwikkelingen in de omgevingsfactoren lopende het begrotingsjaar

Omgevingsfactor	Ontwikkeling
Ruimtelijke en sociaaleconomische ontwikkelingen.	Geen opmerkingen.
Partners in de Metropoolregio Amsterdam, het Rijk, gemeenten, waterschappen, openbaar vervoerbedrijven, belangenorganisaties, individuele grondeigenaren en reizigers.	Geen opmerkingen.
Demografische en economische ontwikkelingen.	Een krappere arbeidsmarkt en de stijging van grondstofprijzen vanwege een hogere vraag hebben geleid tot hogere kosten in een aantal aanbestedingen.

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
2	2.1.4	Beheerregeling Amstel	Beheer van de Amstel (het beheer van de Amstel is overgedragen van de provincie aan het hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vechtstreek).

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Gerealiseerde budgettabel (x 1.000 euro)

Programma 2							Bereikbaarheid
Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	21.273	14.801	14.879	15.826	-947	-6	23.081
Directe lasten	98.074	75.179	84.235	45.079	39.156	46	82.980
Kapitaallasten	64.357	12.072	11.839	12.019	-180	-2	17.055
Overdrachten	79.126	77.230	90.523	85.294	5.229	6	72.261
Subtotaal Lasten	262.831	179.282	201.476	158.218	43.258	21	195.377
Baten	-98.875	-8.658	-68.775	-77.115	8.340	-12	-10.640
Saldo van baten en lasten	163.957	170.624	132.701	81.104	51.598	39	184.737
Storting reserves	136.787	141.893	249.405	252.668	-3.264	-1	100.954
Onttrekking reserves	-56.025	-94.863	-85.925	-82.404	-3.521	4	-81.342
Resultaat	244.719	217.654	296.181	251.368	44.813	15	204.349

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Op het programmaniveau zijn alleen die verschillen toegelicht, die het financiële resultaat van 2017 verklaren. Om dubbele teksten te voorkomen, leest u de toelichting op resultaatneutrale verschillen (o.a. lasten met bijbehorende baten of onttrekkingen uit reserves) alleen bij de operationele doelen. De apparaatskosten worden grotendeels via een van tevoren bepaalde verdeelsleutel toegerekend aan de programma's. Verschillen met de begroting hebben daardoor een algemene oorzaak. Deze leest u in de paragraaf bedrijfsvoering.

Directe lasten

OD 2.1.2 Voor het project N197, dat in 2016 is afgesloten, zijn er nagekomen lasten. Dit betreft een grondaankoop (meer besteed, € 93.000, nadeel).

OD 2.1.2 Voor uitgaven met betrekking tot de Wet Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netten (WION) is in 2017 een bedrag van € 130.000 begroot. Door een lager uitgevallen aanbesteding komen de uitgaven hiervoor op € 32.000 uit (minder besteed, € 98.000 voordeel, waarvan € 83.000 niet neutraal).

OD 2.1.2 In 2017 zijn renovatiewerkzaamheden uitgevoerd aan de Abdijtunnel. Er is € 127.000 minder besteed dan was begroot aan regulier onderhoud van de Abdijtunnel, omdat oplevering van de renovatiewerkzaamheden later heeft plaatsgevonden dan gepland. Onderhoudswerkzaamheden tijdens de renovatie waren onderdeel van de renovatieovereenkomst (minder besteed, € 127.000, voordeel).

OD 2.1.2 Schades aan wegen met een bedrag onder de € 50.000 zijn ondergebracht in de gebiedscontracten. Hierdoor wordt op het begrote schadebudget minder uitgegeven (minder besteed, € 315.000 neutraal en € 100.000 voordeel.

OD 2.1.2 Als gevolg van relatief zachte winterse weersomstandigheden in het seizoen 2016-2017 zijn er minder gladheidsbestrijdingsacties uitgevoerd (minder besteed, € 319.000, voordeel).

OD 2.1.2 In het gebiedscontract Kop van Noord-Holland zijn op basis van een risicoafweging werkzaamheden doorgeschoven naar 2018 (minder besteed, € 281.000, neutraal en € 354.000, voordeel).

OD 2.1.2 In 2017 heeft de overgang van separate vaste onderhoudscontracten naar integrale gebiedscontracten plaatsgevonden voor de gebieden Midden Noord en Gooi- en Vechtstreek. Om deze overgangsperiode soepel te laten verlopen zijn extra vaste onderhoudswerkzaamheden voor het onderdeel wegen uitgevoerd, zoals een extra veeg- en reinigingsronde en een extra snoeironde. Hiervoor is gekozen om de verkeersveiligheid op en langs de provinciale wegen te kunnen blijven borgen (meer besteed, € 1.242.000, nadeel).

OD 2.1.2. Ter afronding van het in 2017 aflopende energiecontract voor het onderdeel wegen is door de leverancier een voorschot in rekening gebracht. Op basis van de werkelijke meterstanden zal de eindafrekening plaatsvinden in 2018. Te veel in rekening gebrachte energiekosten zullen in 2018 worden verrekend (meer besteed, € 300.000, nadeel).

OD 2.1.2 In 2017 is de werkplek van de weginspecteurs verbeterd door de ontwikkeling van de ongevallen- en calamiteitenapp. Hierdoor is het vastleggen van incidenten op de provinciale wegen sterk verbeterd (meer besteed, € 194.000, nadeel).

OD 2.1.2 Door de overgang naar gebiedscontracten sluit de onderbouwing van de voorziening groot onderhoud wegen en vaarwegen niet meer aan op het meest actuele door PS vastgestelde PMO. Daarom is volgens de wettelijke regels (BBV) de totale voorziening voorlopig opgeheven. (minder besteed, € 157.000 neutraal en 22.273.000, voordeel). Via deze jaarrekening wordt de (per saldo) administratieve vrijval per 31-12-2017 van € 24,6 miljoen voor wegen aan uw Staten voorgelegd. Dit budget is gebaseerd op normkosten en was en blijft nodig voor het behouden van het door u vastgestelde kwaliteitsniveau van wegen. Wij stellen u daarom in de resultaatbestemming bij deze jaarrekening voor het bedrag te storten in de nieuw in te stellen reserve variabel onderhoud wegen.

OD 2.1.4 Door de latere start van de gebiedscontracten is er in 2017 meer budget overgeheveld naar de gebiedscontracten dan er daadwerkelijk nodig was. Daarnaast is een aantal werkzaamheden ten laste van de exploitatie geboekt die ten laste van de voorziening Groot onderhoud hadden moeten worden verantwoord. Daarom is ter compensatie de storting in de voorziening Groot onderhoud 2017 verlaagd, waardoor de exploitatie en de voorziening de juiste stand hebben (meer besteed, € 1.562.000, nadeel en € 131.000, nadeel). Met inachtneming van deze mutaties is de voorziening opgeheven.

OD 2.1.4 Met ingang van 2017 maken de onderhoudscontracten deel uit van de gebiedscontracten Midden Noord en Gooi en Vechtstreek. Voorheen waren dit aparte vaste onderhoudscontracten voor het onderdeel vaarwegen. Om deze overgangsperiode soepel te laten verlopen zijn extra vaste onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Hiervoor is gekozen om de continuïteit van onder andere de beweegbare kunstwerken te kunnen blijven borgen (meer besteed, € 450.000, nadeel).

OD 2.1.4 In 2017 zijn de energiekosten voor het onderdeel vaarwegen op basis van een voorschot in rekening gebracht. Het huidige energiecontract liep af in 2017. Op basis van de werkelijke meterstanden zal de eindafrekening plaatsvinden in 2018. Te veel in rekening gebrachte energiekosten zullen in 2018 worden verrekend (meer besteed, € 150.000, nadeel).

OD 2.1.4 Als gevolg van de outsourcing van de brugbediening worden de personele kosten uit detachering ten laste van de exploitatiebegroting gebracht in plaats van de apparaatskosten. De directe lasten zijn als gevolg van de outsourcing niet verhoogd (meer besteed, € 385.000, nadeel).

OD 2.1.4 Bestrijding van ijs op de vaarwegen is in 2017 niet nodig geweest. Er is daardoor minder uitgegeven dan was begroot (minder besteed, € 55.000, voordeel).

OD 2.1.4 Door de overgang naar gebiedscontracten sluit de onderbouwing van de voorziening groot onderhoud wegen en vaarwegen niet meer aan op het meest actuele door PS vastgestelde PMO. Daarom is volgens de wettelijke regels (BBV) de totale voorziening voorlopig opgeheven (minder besteed, € 12.516.000, voordeel). Via deze jaarrekening wordt de (per saldo) administratieve vrijval per 31-12-2017 van € 10,3 miljoen voor vaarwegen aan uw Staten voorgelegd. Dit budget is gebaseerd op normkosten en was en blijft nodig voor het behouden van het door u vastgestelde kwaliteitsniveau van de vaarwegen. Wij stellen u daarom in de

resultaatbestemming bij deze jaarrekening voor het bedrag te storten in de nieuw in te stellen reserve variabel onderhoud vaarwegen.

OD 2.2.1 De onderbesteding op overige (reguliere) studiekosten PMI wordt veroorzaakt door de langere doorlooptijden van studies die nodig zijn om tot overeenstemming te komen met de omgeving (minder besteed € 197.000, voordeel).

OD 2.2.1 De uitgaven aan kleine wegenwerken kunnen per jaar fluctueren. In 2017 zijn er minder ingrepen uitgevoerd dan begroot (minder besteed, € 72.000, voordeel).

Overdrachten

OD 2.1.1 In de begroting 2017 was geen bedrag opgenomen ten behoeve van systemen voor de inwinning van verkeersdata. Dit project was niet voorzien bij het opstellen van de begroting (meer besteed, € 50.000, nadeel).

OD 2.1.1 Een overschrijding van € 80.000 is ontstaan omdat de bijdrage aan het Nationale Databank Wegverkeergegevens (NDW) inclusief btw wordt toegekend, maar exclusief btw is begroot. De BTW wordt achteraf bij nacalculatie met partijen in 2018 verrekend (meer besteed, € 80.000, nadeel).

OD 2.1.2 Doordat de voorziening groot onderhoud wegen en vaarwegen is opgeheven per 1 januari 2017 is het variabele onderhoud wegen ten laste van de exploitatie gebracht (meer besteed, € 241.000, nadeel).

OD 2.1.2 Diverse kleinere verschillen (meer besteed, € 56.000, nadeel).

OD 2.1.4 Doordat de voorziening groot onderhoud wegen en vaarwegen is opgeheven per 1 januari 2017 is het variabele onderhoud vaarwegen ten laste van de exploitatie gebracht (meer besteed, € 11.500, nadeel).

Baten

OD 2.1.1 De baten vallen voor het product Verkeersmanagement lager uit (minder baten, € 59.000, nadeel, waarvan € 13.000 niet neutraal). Een nadere toelichting wordt gegeven bij het operationeel doel.

OD 2.1.2 Vooruitlopend op de definitieve eindafrekening van de N201 moeten op de balans gereserveerde middelen vrijvallen, omdat daar geen verplichting meer tegenover staat (meer baten, € 6,38 miljoen, voordeel).

OD 2.1.2 Als gevolg van relatief zachte winterse weersomstandigheden zijn er minder gladheidsbestrijdingsacties voor gemeenten en waterschappen uitgevoerd (minder baten, € 64.000, nadeel).

OD 2.1.4 Er hebben zich in 2017 minder schades voorgedaan aan vaarwegen, waardoor het verhaal van herstelkosten ook lager is uitgevallen in 2017 (minder baten, € 21.000, nadeel

OD 2.1.4. Schades aan vaarwegen onder de € 50.000 zijn ondergebracht in de gebiedscontracten. Als gevolg hiervan wordt op het begrote schadebudget minder uitgegeven en minder ontvangen (minder baten, € 118.000, neutraal en € 31.000, nadeel).

2.1 beleidsdoel

Provinciale wegen, fietspaden en vaarwegen aanleggen en beheren

Verandering: geen.

Toelichting: geen.

2.1.1 operationeel doel

Verkeersmanagement op provinciale infrastructuur ontwikkelen, realiseren en beheren

2.1.1 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2017	
2.1.1.01 Uitbouwen samenwerking rondom verkeersmanagement met regionale partners	- Samenwerking met een aantal gemeenten en Rijkswaterstaat geïntensiveerd. - Start realisatie Praktijk Proef Amsterdam - PPA Noord en besluit over PPA fase 3. - Verkeerslichten van diverse regionale partners kunnen vanuit provinciale verkeerscentrale worden aangestuurd.	- De samenwerking met gemeenten is in 2017 verder voortgezet. De gemeenten Heemstede, Haarlem, Zaanstad, Hoorn en Heerhugowaard hebben hun verkeerslichten aangesloten op de provinciale verkeerscentrale en Amsterdam gebruikt ons netwerkmanagementsysteem. Met deze gemeenten zijn afspraken gemaakt over vormen van beheer en over inzet van gezamenlijke scenario's. - De PraktijkProef Amsterdam (PPA) Noord fase 2 is in 2017 succesvol afgerond op de N516. Besluitvorming over verdere mogelijkheden tot implementatie loopt. PPA fase 3 is eind 2017 gestart.
	Meetmoment: Begroting 2017	
2.1.1.02 Uitvoeren beleidskader verkeersmanagement	- De zodanige optimalisatie van de VRI's dat het aantal voertuigverliesuren tot 2020 met 6% per jaar afneemt door implementatie van verkeerskundig beheer. Hierbij wordt jaarlijks bij 80 VRI's een verkeerskundige analyse uitgevoerd en waar nodig wordt een optimalisatie uitgevoerd.	- Conform.
	- Activiteiten worden uitgevoerd om in een periode van 5 jaar de betrouwbaarheid te bevorderen. Vanuit de Verkeerscentrale draagt de wegverkeersleiding hieraan bij.	- Conform.
	- De doorstroming van het OV geoptimaliseerd in relatie tot het wegverkeer. Hiertoe wordt de KAR analysetool ingezet.	- Conform.
	- De investeringen voor het "Netwerkbreed" maatregelen-pakket voor verkeerslichten	- Conform.

worden mede gerealiseerd in het kader van het Smart Mobility Programma:
· Start van Intelligente Kruispunten als onderdeel van het programma Beter Benutten ITS;
· opzet van Smart Mobility Schiphol met stakeholders.

Toelichting

De provincie heeft een tussentijdse evaluatie laten opstellen.
Uit de evaluatie is op hoofdlijnen gebleken dat:
- Het verkeerskundig beheer van verkeerslichten (VRI's) leidt tot gemiddeld 8,4 % reductie van het aantal voertuigverliesuren;
- De beschikbaarheid van het dynamisch verkeersmanagementsysteem hoog is (beheer is op orde);
- De informatie die op de routepanelen wordt vertoond betrouwbaar is;
- Door de groei van het verkeer (toename verkeersintensiteit) op een aantal delen van het wegennetwerk de vertraging toeneemt;
- Op die delen waar het wegennetwerk overbelast is, de betrouwbaarheid van de reistijd afneemt door toegenomen verkeersintensiteit.

Het landelijke Beter Benutten programma Intelligente Kruispunten (of beter intelligente verkeerslichten, i-VRI) is gestart. Er wordt gewerkt aan een technisch goede basis om het verkeer netwerkbreed te monitoren en te optimaliseren. De eerste i-VRI's waren eind 2017 operationeel. In het kader van Smart Mobility Schiphol (provinciaal deel) zijn samen met partners diverse pilots gehouden om de doorstroming bij verkeerslichten nog verder te optimaliseren.

De KAR-analyseapplicatie wordt aangesloten op de landelijke ontwikkeling. Die is gestart en loopt door in 2018.

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 2.1.1 Verkeersmanagement op provinciale infrastructuur ontwikkelen, realiseren en beheren

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	4.097	2.201	1.955	2.119	-164	-8	6.176
Directe lasten	5.289	4.130	1.525	1.526	-1	-	1.470
Kapitaallasten	0	0	0	3	-3	-	0
Overdrachten	431	900	450	623	-173	-39	630
Subtotaal Lasten	9.817	7.231	3.930	4.272	-342	-9	8.276
Baten	-4.152	-3.579	-560	-345	-215	38	-1.010
Saldo van baten en lasten	5.665	3.652	3.370	3.926	-556	-17	7.266
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat	5.665	3.652	3.370	3.926	-556	-17	7.266

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Directe lasten

Lagere uitgaven voor verkeersmanagement. Eén van de oorzaken is dat de internationale Intertraffic beurs niet plaatsvond in 2017. Deze beurs wordt om de twee jaar georganiseerd (minder besteed, € 46.000, neutraal).

Overdrachten

In de begroting 2017 was geen bedrag opgenomen ten behoeve van systemen voor de inwinning van verkeersdata. Dit project was niet voorzien bij het opstellen van de begroting (meer besteed, € 50.000, nadeel).

De uitgaven voor bijdragen in het programma Nationale Databank Wegverkeergegevens (NDW) werden in 2017 onder dit operationeel doel (OD) begroot en onder OD 2.1.2. Op OD 2.1.2 is een overschrijding zichtbaar ten opzichte van de begroting 2017 (meer besteed, € 28.000, neutraal).

Een overschrijding van € 80.000 is ontstaan omdat de bijdrage aan het Nationale Databank Wegverkeergegevens (NDW) inclusief btw wordt toegekend, maar exclusief btw is begroot. De BTW wordt achteraf bij nacalculatie met partijen in 2018 verrekend (meer besteed, € 80.000, nadeel).

Baten

De baten vallen voor het product Verkeersmanagement lager uit (minder baten, € 59.000, nadeel, waarvan € 46.000 neutraal). Dit verschil wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- In de begroting 2017 zijn bijdragen van Rijkswaterstaat voor de Praktijkproef Amsterdam (PPA) geraamd op nul, maar zijn er in 2017 alsnog bijdragen ontvangen van RWS ter dekking van de laatste uitgaven voor de praktijkproef. De uitgaven van de PPA worden volledig gedekt door een bijdrage van Rijkswaterstaat (meer baten € 206.000, voordeel).
- De Regionale Samenwerking Verkeersmanagement (minder baten, € 265.000, nadeel). Jaarlijks worden voor de regionale samenwerking Verkeersmanagement bijdragen ontvangen van RWS, Vervoerregio Amsterdam en de gemeente Amsterdam (jaarlijks €560.000). De uitgaven van de samenwerking fluctueren van jaar tot jaar, o.a. afhankelijk van de Intertraffic beurs die één keer per twee jaar wordt georganiseerd. In 2017 is er geen beurs georganiseerd en is €265.000 van de ontvangen bijdrage in 2017 gereserveerd voor uitgaven 2018 en daardoor gecorrigeerd op de baten.

2.1.2 operationeel doel

Provinciale wegen en fietspaden ontwikkelen, aanleggen en beheren

2.1.2 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Zomernota 2017	
2.1.2.01 Doen van onderzoek door uitvoeren van verkeerstudies	- N206-A4: In het 4e kwartaal 2017 Bereikbaarheid Haarlemmermeer-Bollenstreek voorkeursalternatief + MER aan GS voorgelegd.	- Conform.
	- A8/A9: In het 3e kwartaal 2017 hebben GS de plan MER voor consultatie vrijgegeven.	- Conform.
	- Bereikbaarheid Den Helder: In het 3e kwartaal 2017 plan van aanpak voor de studie aan GS voorgelegd en aan PS toegezonden.	- GS en PS zijn middels voortgangsrapportage PMI (11-2017) geïnformeerd.
	- Resultaten studie oversteekbaarheid Noord Hollands Kanaal voorgelegd aan PS 3e kw 2017.	- Conform.

Overige toelichtingen

Beslissingen van de Staten over dit instrument:

Duinpolderweg

Studie oversteekbaarheid Noord Hollands Kanaal

Keuze voorkeursalternatief A8/A9

Voortgangs rapportage PMI

	Meetmoment: Begroting 2017	
2.1.2.02 Opstellen van een investeringsprogramma (PMI)	- PMI 2018-2022 aan PS voorgelegd in 4e kw 2017.	- Conform.

Toelichting
PS hebben het PMI vastgesteld met instemming van alle partijen. Ook hebben PS 2 actualisaties vastgesteld in 2017.

Beslissingen van de Staten over dit instrument:

PMI 2018-2022

	Meetmoment: Begroting 2017	
2.1.2.03 Uitvoeren projecten PMI	Algemeen: - De projecten volgens planning voor het jaar 2017 voor 100% uitgevoerd. - Alle projecten in uitvoering volgens de huidige projectmanagementmethodiek beheerst. N23: - Contract conform overeengekomen planning in uitvoering.	- PMI is voor 98% gerealiseerd. - Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2017	
2.1.2.04 Uitvoeren van strategisch beheer	- De actuele kwaliteit van de netwerken geïnspecteerd en beoordeeld. - Op basis van uitvoeringsvoortgang en areaaluitbreiding PMO geactualiseerd. - De beheer- en onderhoudsmaatregelen voor de periode 2017-2021 vastgelegd in het PMO en ter besluitvorming aan het bestuur voorgelegd.	- Conform. - Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2017	
2.1.2.05 Uitvoeren van vast en variabel onderhoud	- Vast onderhoud conform bestuurlijke afspraken uitgevoerd.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2017	
2.1.2.06 Uitvoeren projecten PMO	- De projecten uit de jaarschijf 2017 voor 100% uitgevoerd.	- PMO wegen is voor 89% gerealiseerd.
	Meetmoment: Begroting 2017	
2.1.2.07 Dagelijks beheren van wegen, vrijliggende OV-banen en fietspaden	- Objecten conform bestuurlijke afspraken beheerd.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2017	

Investeren in innovatieve projecten	- Onderzoek naar verlenging levensduur asfalt. - Doorlopen R&D fase SolaRoad waarbij ontwerpaanpassingen voor toepassing zwaar verkeer worden doorgevoerd, er prototypes worden ontwikkeld en het definitieve ontwerp wordt gemaakt. - Bij positieve resultaten van verkenningsfase uitvoering op basis van subsidiëring SBIR van pilots met geluidsbeperkende maatregelen. - Test van toepassing van biobased materials in een wegvak.	gemaakt met het onderzoek. - Niet conform. In 2017 is een plan van aanpak opgeleverd. De uitvoering vergt nadere bestuurlijke afstemming en wordt gestart in februari 2018. -Niet conform. De Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO) heeft in 2017 fase 1 uitgevoerd en betaald. Fase 2 wordt door de provincie uitgevoerd en betaald. -Niet conform. Er wordt een proefvak met biobased materialen aangelegd op het project N231. Aanbesteding en uitvoering zijn voor 2018 gepland.

2.1.2 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 2.1.2 Provinciale wegen en fietspaden ontwikkelen, aanleggen en beheren

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	12.717	8.588	9.665	10.361	-696	-7	13.547
Directe lasten	54.372	46.266	56.356	29.080	27.277	48	56.266
Kapitaallasten	53.561	3.108	2.900	2.938	-38	-1	3.216
Overdrachten	1.936	0	12.679	17.135	-4.456	-35	0
Subtotaal Lasten	122.587	57.962	81.600	59.514	22.086	27	73.029
Baten	-22.659	-1.795	-8.846	-15.492	6.646	-75	-4.924
Saldo van baten en lasten	99.928	56.167	72.754	44.022	28.732	39	68.105
Storting reserves	46.055	26.017	26.017	26.017	0	-	18.454
Onttrekking reserves	-33.452	-22.172	-37.271	-37.061	-210	1	-1.300
Resultaat	112.531	60.012	61.500	32.978	28.523	46	85.259

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

De uitvoering van de projecten binnen het PMI en het PMO zijn nagenoeg gerealiseerd conform planning. Het variabel groot onderhoud voor wegen en vaarwegen blijft iets achter doordat de

projecten langere voorbereidingstijd nodig hebben. Dit wordt veroorzaakt door het samenvoegen van projecten. Dit laatste wordt gedaan om ervoor te zorgen dat de omgeving zo min mogelijk hinder ondervindt.

Directe lasten

De uitgaven voor het project aansluiting A9 Heiloo zijn begroot onder de directe lasten. De realisatie is echter verantwoord onder de overdrachten (minder besteed, € 3,8 miljoen, neutraal).

Adviezen verkeersveiligheid. De werkelijke uitgaven op dit product zijn lager omdat de werkelijke uitgaven voor de inwinning van data verantwoord is onder het OD 2.1.1 Nationale Databank Wegverkeersgegevens (NDW) (minder besteed, € 28.000, neutraal).

Nagekomen kosten afgesloten projecten: de werkelijke uitgaven hebben betrekking op nagekomen grondaankopen voor het project N197 (meer besteed, € 93.000, nadeel).

In 2017 was voor het plan van aanpak en start van de uitvoering voor SolaRoad een bedrag van € 350.000 begroot. De uitvoering vergt nadere bestuurlijke afstemming en wordt in februari 2018 opgestart. De uitgaven van € 140.000 in 2017 hebben betrekking op het plan van aanpak (minder besteed uit reserve innovatieprojecten SolaRoad, € 210.000, neutraal).

Voor uitgaven met betrekking tot de Wet Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netten (WION) is in 2017 een bedrag van € 130.000 begroot. Door een lager uitgevallen aanbesteding komen de uitgaven hiervoor op € 32.000 uit (minder besteed, € 98.000 voordeel).

Ter afhandeling van schades aan kleine halte displays en DRIS-panelen heeft de provincie een schade-afhandelingsovereenkomst. Het aantal schades is dit jaar licht toegenomen als gevolg van vandalisme. De ontstane schades worden zoveel als mogelijk verhaald op de veroorzaker, maar soms is deze niet bekend en lukt dat niet (meer besteed, € 91.000, neutraal).

In 2017 zijn renovatiewerkzaamheden uitgevoerd aan de Abdijtunnel. Er is € 127.000 minder besteed dan was begroot aan het reguliere onderhoud van de Abdijtunnel, omdat oplevering van de renovatiewerkzaamheden later heeft plaatsgevonden dan gepland. Het reguliere onderhoud maakte tijdens de renovatie onderdeel uit van de renovatieovereenkomst (minder besteed, € 127.000, voordeel).

Schades aan wegen met een bedrag onder de € 50.000 ondergebracht in de gebiedscontracten. Hierdoor wordt op het begrote schadebudget minder uitgegeven (minder besteed, € 315.000, neutraal en € 100.000, voordeel).

Als gevolg van relatief zachte winterse weersomstandigheden in het seizoen 2016-2017 zijn er minder gladheidsbestrijdingsacties uitgevoerd (minder besteed, € 319.000, voordeel).

In het gebiedscontract Kop van Noord-Holland zijn op basis van een risicoafweging werkzaamheden doorgeschoven naar 2018 (minder besteed, € 417.000, neutraal en € 218.000, voordeel).

In 2017 heeft de overgang van separate vaste onderhoudscontracten naar integrale gebiedscontracten plaatsgevonden voor de gebieden Midden Noord en Gooi en Vechtstreek. Om deze overgangsperiode soepel te laten verlopen zijn extra vaste onderhoudswerkzaamheden voor het onderdeel wegen uitgevoerd, zoals een extra veeg- en reinigingsronde en een extra snoeironde. Hiervoor is gekozen om de verkeersveiligheid op en langs de provinciale wegen te kunnen blijven borgen tijdens deze overgangsperiode (meer besteed, € 1.242.000, nadeel).

Ter afronding van het in 2017 lopende energiecontract voor het onderdeel wegen is door de leverancier een voorschot in rekening gebracht. Op basis van de werkelijke meterstanden zal de eindafrekening plaatsvinden in 2018. Te veel in rekening gebrachte energiekosten zullen in 2018 worden verrekend (meer besteed, € 300.000, nadeel).

In 2017 is de werkplek van de weginspecteurs verbeterd door de ontwikkeling van de ongevallen- en calamiteitenapp. Hierdoor is het vastleggen van incidenten op de provinciale wegen sterk verbeterd (meer besteed, € 194.000, nadeel).

In samenwerking met de gemeenten Haarlem, Zaanstad, Heemstede en Amsterdam is door de provincie het verkeerskundig beheer van verkeerslichten opgepakt. Hiermee wordt de veiligheid en doorstroming van het wegverkeer positief beïnvloed. Gemaakte kosten worden door de samenwerkingspartijen gedragen (meer besteed, € 150.000, neutraal).

Namens de 12 provincies heeft de provincie Noord-Holland de organisatie en begeleiding van de Infratech Ahoy Rotterdam in 2017 verzorgd. De kosten worden door de provincies gezamenlijk gedragen (meer besteed, € 60.000, neutraal).

Voorbereidingskosten TWIN-H projecten Weginfrastructuur (minder besteed reserve TWIN-H, € 406.000, neutraal). Dit betreft de volgende projecten:

Voor de verbinding A8-A9 is minder besteed omdat een deel van de uitgevoerde adviezen in 2018 financieel worden afgewikkeld (minder besteed, € 271.000, neutraal).

Voor het Integraal Bereikbaarheidspakket (IBP) Alkmaar is minder besteed doordat het in 2017 door de gemeente Alkmaar uitgevoerde werk op het provinciaal areaal in 2018 wordt afgewikkeld (minder besteed, € 135.000, neutraal).

Variabel onderhoud wegen (minder besteed, € 157.000 neutraal en € 22.273.000, voordeel). Het saldo is als volgt opgebouwd:

- Vrijval saldo van de voorziening groot onderhoud wegen per 1-1-2017 (€ 22.879.000, voordeel);
- Geen storting in de voorziening groot onderhoud wegen (minder besteed, € 15.660.000, voordeel);
- Uitgaven variabel onderhoud ten laste van de exploitatie (meer besteed, € 22.109.000, nadeel).

Door de overgang naar gebiedscontracten sluit de onderbouwing van de voorziening groot onderhoud wegen en vaarwegen niet meer aan op het meest actuele door PS vastgestelde PMO. Daarom is volgens de wettelijke regels (BBV) de totale voorziening voorlopig opgeheven en wordt via deze jaarrekening de (per saldo) administratieve vrijval per 31-12-2017 van € 24,6 miljoen voor wegen aan uw Staten voorgelegd. Dit budget is gebaseerd op normkosten en was en blijft nodig voor het behouden van het door u vastgestelde kwaliteitsniveau van wegen. Wij stellen u daarom in de resultaatbestemming bij deze jaarrekening voor het bedrag te storten in de nieuw in te stellen reserve variabel onderhoud wegen.

Overdrachten

Voor het project aansluiting A9 Heiloo zijn overdrachten gerealiseerd, die niet begroot waren bij overdrachten, maar bij de directe lasten (minder besteed, € 3,9 miljoen, neutraal)

Er zijn uitgaven verantwoord onder overdrachten, terwijl deze begroot zijn onder directe lasten (meer besteed, € 281.000, neutraal).

Doordat de voorziening groot onderhoud wegen en vaarwegen is opgeheven per 1 januari 2017 is het variabele onderhoud wegen ten laste van de exploitatie gebracht (meer besteed, € 241.000, nadeel).

Baten

Variabel onderhoud wegen verricht voor derden (meer baten, € 157.000, neutraal) door:

- Bijdrage van Vervoerregio Amsterdam (meer baten, € 73.500, neutraal);
- Bijdrage van hoogheemraadschap Rijnland (meer baten, € 73.500, neutraal;
- Bijdrage van Outdoor Furniture Nederland (OFN) (meer baten, € 10.000, neutraal).

In samenwerking met de gemeenten Haarlem, Zaanstad, Heemstede en Amsterdam is door de provincie het verkeerskundig beheer verkeerslichten opgepakt en georganiseerd. Hiermee wordt de veiligheid en doorstroming van het wegverkeer positief beïnvloed. Gemaakte kosten worden door bovengenoemde samenwerkingspartijen gedragen (meer baten, € 150.000, neutraal).

Namens de 12 provincies heeft de provincie Noord-Holland de organisatie en begeleiding van de Infratech Ahoy Rotterdam in 2017 verzorgd. De kosten worden door de provincies gezamenlijk gedragen (meer baten, € 60.000, neutraal).

Ter afhandeling van schades aan kleine halte displays en DRIS panelen heeft de provincie een schade afhandelingsovereenkomst. Het aantal schades is dit jaar licht toegenomen als gevolg van vandalisme. De ontstane schades worden zoveel als mogelijk verhaald bij de veroorzaker. Dat is niet in alle gevallen mogelijk, omdat de dader onbekend blijft (meer baten, € 91.000, neutraal).

Schades voor het onderdeel wegen met een bedrag onder de € 50.000 zijn qua verrekening en afwikkeling ondergebracht in de gebiedscontracten. Hierdoor wordt op het begrote schadebudget minder uitgegeven en minder ontvangen (minder baten, € 315.000, neutraal).

Als gevolg van relatief zachte winterse weersomstandigheden in het seizoen 2016-2017 zijn er minder gladheidsbestrijdingsacties uitgevoerd (minder baten, € 64.000, nadeel)

Meer baten ontvangen voor het project aansluiting A9 Heiloo (meer baten, € 133.000, neutraal). Voor dit project was in totaal € 5,0 miljoen aan baten en lasten begroot.

Vooruitlopend op de definitieve eindafrekening van de N201 moeten op de balans gereserveerde middelen vrijvallen, omdat daar geen verplichting meer tegenover staat (meer baten, € 6,38 miljoen, voordeel).

Diverse kleinere verschillen (meer baten, € 84.000, voordeel).

Afrekeningsverschillen (minder baten, € 30.000, voordeel). Zie toelichting in programma 8 Financiën.

Onttrekking reserves

In 2017 was voor het plan van aanpak en start van de uitvoering voor SolaRoad een bedrag van € 350.000 begroot. De uitvoering vergt nadere bestuurlijke afstemming en wordt in februari 2018 opgestart. De uitgaven ad € 140.000 in 2017 hebben betrekking op het plan van aanpak (minder onttrokken aan reserve innovatieprojecten SolaRoad, € 210.000, neutraal).

2.1.3 operationeel doel

Provinciale openbaar vervoervoorzieningen ontwikkelen, aanleggen en beheren

2.1.3 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
2.1.3.03 Uitvoeren van strategisch beheer	Meetmoment: Begroting 2017 - De actuele kwaliteit van het netwerk Openbaar vervoer geïnspecteerd en beoordeeld. - De beheer- en onderhoudsmaatregelen voor de periode 2017-2021 in het PMO vastgelegd en ter besluitvorming aan het bestuur voorgelegd. - Op basis van uitvoeringsvoortgang en areaaluitbreiding PMO geactualiseerd.	- Conform. - Conform. - Conform.
2.1.3.04 Uitvoeren van vast en variabel onderhoud	Meetmoment: Begroting 2017 - Vast onderhoud conform bestuurlijke afspraken uitgevoerd.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2017	

Uitvoeren projecten PMO	- De projecten uit de jaarschijf voor 2017 voor 100% uitgevoerd.	vervoer is voor 64% uitgevoerd.

Toelichting
De lagere uitgaven worden veroorzaakt door twee grote projecten:
- De renovatie van de Abdijtunnel is afgesloten met een positief resultaat. Het risicobudget is niet volledig benut;
- De uitvoering van het project Kerntraject verhardingen R-net (voorheen Zuidtangent) is nog niet gestart, omdat er nog discussie is over de scope.

2.1.3 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 2.1.3 Provinciale openbaar vervoervoorzieningen ontwikkelen, aanleggen en beheren

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	280	267	183	198	-15	-8	186
Directe lasten	5.015	226	167	666	-499	-299	209
Kapitaallasten	579	0	0	2	-2	-	0
Overdrachten	265	0	0	0	0	-	0
Subtotaal Lasten	6.139	493	350	865	-515	-147	395
Baten	-3.952	0	0	0	0	-	0
Saldo van baten en lasten	2.187	493	350	865	-515	-147	395
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat	2.187	493	350	865	-515	-147	395

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Directe lasten
Hogere uitgaven voor de realisatie van haltevoorzieningen. Er is in 2017 een bedrag € 643.000 besteed. Deze besteding is € 566.000 hoger dan voor 2017 is begroot. De meerkosten zijn veroorzaakt door de realisatie van de uitbreiding van de scope Implementatie R-net lijn Amsterdam-Velsen en de realisatie van haltemeubilair en routeinformatiepanelen (DRIS). Dekking is voorzien via onttrekking van de hiervoor gereserveerde middelen uit de reserve EXIN-H (meer besteed ten laste van reserve EXIN-H, € 566.000, neutraal).

Voor het verhelpen van verlichtingsproblemen is in 2017 € 23.000 besteed. Dat is € 67.000 minder dan is begroot. Het inventarisatieplan verhelpen verlichtingsproblemen is in 2017 afgerond. De uitvoering hiervan is later gestart dan gepland. De werkzaamheden lopen daarom

door in 2018. De kosten van het verhelpen van de verlichtingsproblemen worden ten laste van de reserve OV gebracht (minder besteed ten laste van de reserve OV, € 67.000, neutraal).

2.1.4 operationeel doel

Provinciale vaarwegen ontwikkelen, aanleggen en beheren

2.1.4 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
2.1.4.01 Uitvoeren van PMI	Meetmoment: Begroting 2017 - Projecten uit de jaarschijf voor 2017 voor 100% uitgevoerd. - Alle projecten in uitvoering volgens de huidige projectmanagementmethodiek beheerst.	- Er zijn geen PMI projecten vaarwegen.
2.1.4.02 Uitvoeren van strategisch beheer	Meetmoment: Begroting 2017 - De actuele kwaliteit van het netwerk vaarwegen geïnspecteerd en beoordeeld. - De beheer- en onderhoudsmaatregelen voor de periode 2017-2021 in het PMO vastgelegd en ter besluitvormig aan het bestuur voorgelegd. - Op basis van uitvoeringsvoortgang en areaaluitbreiding PMO geactualiseerd.	- Conform. - Conform. - Conform.
2.1.4.03 Uitvoeren van vast en variabel onderhoud	Meetmoment: Begroting 2017 - Vast onderhoudsprogramma conform beheernormen uitgevoerd.	- Conform.
2.1.4.04 Uitvoeren projecten PMO	Meetmoment: Begroting 2017 - De projecten uit de jaarschijf 2017 voor 100% uitgevoerd.	- Niet conform. PMO vaarwegen is voor 72% gerealiseerd.

Toelichting
De lagere uitgaven worden voornamelijk veroorzaakt door de vertraging van de vervangingsinvesteringen beweegbare kunstwerken en in iets mindere mate door de vervangingsinvesteringen oevers. Bij beide type projecten blijkt uit analyse dat er meer tijd moet worden uitgetrokken voor de projectvoorbereiding. Beweegbare kunstwerken blijken meer verborgen gebreken te vertonen dan uit eerdere inspecties is gebleken. Projecten worden daardoor vertraagd en duurder met als gevolg stagnatie en benodigde proceduretijd voor aanvullende kredietaanvragen en -besluiten. Momenteel wordt geanalyseerd hoe de prognose kan worden verbeterd en wat de gevolgen zijn voor de PMO-programmering.

2.1.4.05 Operationeel beheren	Meetmoment: Begroting 2017 - Objecten conform bestuurlijke afspraken bediend.	- Conform.

2.1.4 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 2.1.4 Provinciale vaarwegen ontwikkelen, aanleggen en beheren

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	2.446	2.667	1.298	1.406	-108	-8	1.312
Directe lasten	14.693	14.454	14.423	4.994	9.428	65	13.793
Kapitaallasten	1.625	1.672	1.425	1.431	-6	-	2.578
Overdrachten	1.871	2.065	1.590	368	1.222	77	2.065
Subtotaal Lasten	20.636	20.858	18.736	8.199	10.537	56	19.748
Baten	-982	-1.174	-1.174	-1.349	175	-15	-2.199
Saldo van baten en lasten	19.654	19.684	17.562	6.850	10.712	61	17.549
Storting reserves	0	0	23.789	23.789	0	-	1.600
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	-778
Resultaat	19.654	19.684	41.351	30.639	10.711	26	18.371

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Directe lasten

Door de latere start van de gebiedscontracten is er meer budget overgeheveld naar de gebiedscontracten dan er daadwerkelijk benodigd was in 2017. Daarnaast is een aantal werkzaamheden ten laste van de exploitatie geboekt die ten laste van de voorziening Groot onderhoud hadden moeten verantwoord. Hiertegenover staat een verlaging van de storting in de voorziening Groot onderhoud (meer besteed, € 1.562.000, neutraal en € 131.000, nadeel). Met inachtneming van deze mutaties is de voorziening opgeheven.

Met ingang van 2017 maken de betreffende onderhoudscontracten deel uit van de gebiedscontracten Midden Noord en Gooi en Vechtstreek. Voorheen waren dit aparte vaste onderhoudscontracten voor het onderdeel vaarwegen. Om deze overgangsperiode soepel te laten verlopen zijn extra vast onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Hiervoor is gekozen om de beschikbaarheid van onder andere de beweegbare kunstwerken te kunnen blijven borgen (meer besteed, € 450.000, nadeel).

In 2017 zijn de energiekosten voor het onderdeel vaarwegen op basis van een voorschot in rekening gebracht. Het huidige energiecontract liep af in 2017. Op basis van de werkelijke meterstanden zal de eindafrekening plaatsvinden in 2018. Te veel in rekening gebrachte energiekosten zullen in 2018 worden verrekend (meer besteed, € 150.000, nadeel).

Als gevolg van de outsourcing van de brugbediening worden de personele kosten uit detachering ten laste van de exploitatiebegroting gebracht in plaats van de apparaatskosten. De directe lasten zijn als gevolg van de outsourcing niet verhoogd (meer besteed, € 385.000, nadeel).

Schades aan vaarwegen onder de € 50.000 worden verrekend en afgewikkeld in de gebiedscontracten. Hierdoor wordt op dit schadebudget minder uitgegeven (minder besteed, € 118.000, neutraal).

Het bestrijden van ijs op de vaarwegen was in 2017 niet nodig, er is daarom minder uitgegeven dan was begroot in 2017 (minder besteed, € 55.000, voordeel).

Variabel onderhoud vaarwegen (minder besteed, € 12.516.000, voordeel). Het saldo is als volgt opgebouwd:

- Vrijval saldo van de voorziening groot onderhoud vaarwegen per 1-1-2017 (€ 13.786.000, voordeel);
- Geen storting in de voorziening groot onderhoud vaarwegen (minder besteed, € 5.687.000, voordeel);
- Uitgaven variabel onderhoud vaarwegen ten laste van de exploitatie (meer besteed, € 6.957.000, nadeel).

Door de overgang naar gebiedscontracten sluit de onderbouwing van de voorziening groot onderhoud niet meer aan op het meest actuele door PS vastgestelde PMO. Daarom is volgens de wettelijke regels (BBV) de totale voorziening voorlopig opgeheven en wordt via deze jaarrekening de (per saldo) administratieve vrijval per 31-12-2017 van € 10,3 miljoen voor vaarwegen aan uw Staten voorgelegd. Dit budget is gebaseerd op normkosten en was en blijft nodig voor het behouden van het door u vastgestelde kwaliteitsniveau vaarwegen. Wij stellen u daarom voor in de resultaatbestemming bij deze jaarrekening het bedrag te storten in de nieuw in te stellen reserve variabel onderhoud vaarwegen.

Overdrachten

De bijdrage aan de waterschappen als gevolg van herverdeling van verantwoordelijkheden in het beheer van de vaarwegen is verantwoord onder de directe lasten in plaats van onder de overdrachten (minder besteed, € 1.590.000, neutraal).

Onderhoudskosten van vaarwegen zijn verantwoord als overdrachten in plaats van directe lasten (meer besteed, € 373.000, neutraal).

Doordat de voorziening groot onderhoud wegen en vaarwegen is opgeheven per 1 januari 2017 is het variabele onderhoud vaarwegen ten laste van de exploitatie gebracht (meer besteed, € 11.500 nadeel).

Baten

Er is een hogere bijdrage ontvangen van het hoogheemraadschap Rijnland als gevolg van een gerechtelijke uitspraak over aanvullende baggerwerkzaamheden in de ringvaart Haarlemmermeer (meer baten, € 345.000, neutraal).

Er hebben in 2017 minder schades voorgedaan aan vaarwegen, waardoor het verhaal op de herstelkosten ook lager zijn uitgevallen in 2017 (minder baten, € 21.000, nadeel).

Schades aan vaarwegen onder de € 50.000 zijn ondergebracht in de gebiedscontracten. Als gevolg hiervan wordt op het begrote schadebudget minder uitgegeven en minder ontvangen (minder baten, € 118.000, neutraal en € 31.000, nadeel).

2.2 beleidsdoel

Vervoersbeleid maken en uitvoeren

2.2.1 operationeel doel

Mobiliteitsbeleid maken en uitvoeren

2.2.1 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
2.2.1.01 Ontwikkelen van mobiliteitsbeleid	Meetmoment: Zomernota 2017 - Bijdrage Mobiliteit aan Ontwerp Omgevingsvisie loopt door tot en met Ontwerp Omgevingsvisie (2018). Onderzoek naar trends en ontwikkelingen Mobiliteit afgerond - Provinciaal verkeersbelang: Brief aan PS verzonden dat PRV pas in 2018 gewijzigd zal worden.	- Conform. Het koersdocument is in december door PS vastgesteld. - GS hebben besloten dat de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) wel beperkt geactualiseerd wordt. Het verkeersbelang zal daar niet gewijzigd in terugkomen (maar wel in de op te stellen Omgevingsverordening).
2.2.1.02 Verlenen van subsidies	Meetmoment: Zomernota 2017 - Nog geen Subsidies voor kleine infrastructuur verleend, verschoven naar 2e kwartaal 2018. - Subsidies fietsprogramma verleend in 4e kwartaal 2017	- De subsidies voor kleine infrastructuur zijn in 2017 verleend. - De subsidies voor het fietsprogramma zijn verschoven naar het 2e kwartaal 2018.
Toelichting De gewijzigde output van de 2 soorten subsidies is bij zomernota verwisseld. *Beslissingen van de Staten over dit instrument:* Programma Kleine infrastructuur 2017 UVR Kleine infrastructuur 2017 Programma Gedragsbeïnvloeding 2017 UVR gedragsbeïnvloeding 2017		
2.2.1.03 Opstellen programma's	Meetmoment: Zomernota 2017 - Opstellen subsidieregeling Fiets en aan PS voorgelegd in 4e kwartaal 2017 - Uitvoering aan jaarschijf 2017 van programma Beter Benutten vervolg gegeven	- Verschoven naar Q1 2018 vanwege het eerst zien te verkrijgen van commitment bij gemeenten. - Conform.
Toelichting Jaarschijf Beter Benutten 2017: Jaarschijf is uitgevoerd onder andere met het opleveren van de (spits)busbaan N235.		

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 2.2.1 Maken en uitvoeren van mobiliteitsbeleid

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	1.035	512	980	953	27	3	1.056
Directe lasten	2.595	6.348	9.979	7.936	2.042	20	9.225
Kapitaallasten	7.957	7.292	7.514	7.528	-14	-	10.451
Overdrachten	26.624	16.400	21.456	23.235	-1.779	-8	17.434
Subtotaal Lasten	38.210	30.552	39.929	39.652	276	1	38.166
Baten	-17.568	-1.969	-8.785	-10.573	1.788	-20	-2.507
Saldo van baten en lasten	20.642	28.583	31.144	29.079	2.064	7	35.659
Storting reserves	65.503	66.017	99.865	102.335	-2.470	-2	31.592
Onttrekking reserves	-9.512	-22.231	-44.027	-42.193	-1.833	4	-27.109
Resultaat	76.633	72.369	86.982	89.221	-2.239	-3	40.142

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Directe lasten

De jaarlijkse bijdrage aan de Vervoerregio voor Platform Bereikbaarheid Metropoolregio Amsterdam voor de ontwikkeling van het beleid voor het spoor is lager (minder besteed, € 43.000, neutraal).

Er is minder besteed bij Elektrisch vervoer (minder besteed, € 334.000 neutraal):

- De eind 2017 geplaatste palen, 70 stuks in totaal, worden in 2018 financieel afgewikkeld (minder besteed, € 245.000, neutraal);
- 11 laadpalen zijn niet geplaatst door Stedin, omdat de benodigde vergunningen nog niet zijn verleend (minder besteed, € 39.000, neutraal);
- Overige oorzaken (minder besteed, € 50.000, neutraal).

Er is minder besteed aan studiekosten voor het PMI. Aan studiekosten Bereikbaarheid Bollenstreek Haarlemmermeer/voorheen Duinpolderweg is minder besteed doordat de Adviesgroep meer tijd nodig had voor haar advies, waardoor besluitvorming over het voorkeurstracé pas in december 2017 is genomen en de advieskosten voor het opstellen van het voorkeurstracé naar 2018 zijn verschoven (minder besteed, € 240.000, neutraal).

Nadere toelichting: nadat er in oktober 2016 een selectie heeft plaatsgevonden van een aantal te bestuderen alternatieven, waaronder een drietal nieuwe alternatieven van de adviesgroep zelf, moesten deze op hetzelfde schetsontwerpniveau gebracht worden als het overige reeds bestaande materiaal om een eerlijk vergelijk in de Planstudie (MER, EER, LER en MKBA) mogelijk te maken. Dit is in een uiterst zorgvuldig proces in nauwe samenspraak met de leden van de Adviesgroep gebeurd. De hierboven genoemde niet gemaakte kosten zijn als baten in 2017 reeds ontvangen en worden in 2018 als dekking ingezet (zie ook toelichting onder baten).

Overige (reguliere) studiekosten PMI. Dit wordt veroorzaakt door de langere doorlooptijden van studies die nodig zijn om tot overeenstemming te komen met de omgeving (minder besteed € 197.000, voordeel). Het betreft de volgende projecten:

- Broek in Waterland (minder besteed, € 55.000, voordeel);
- Smart Mobility (minder besteed, € 86.000, voordeel);
- Bernhardbrug (minder besteed, € 42.000, voordeel);
- Agriport (minder besteed, € 14.000, voordeel).

De uitgaven aan kleine wegenwerken kan per jaar fluctueren (minder besteed, € 72.000, voordeel).

In de begroting 2017 beschikbaar gestelde middelen in het kader van Smart Mobility (€ 1.545.000) en Overnachtingshavens (€ 300.000) zijn niet volledig besteed (minder besteed, reserve Infrastructuur, € 1.008.000, neutraal). Dit verschil wordt verklaard door:

Landelijke programma Beter Benutten, intelligente verkeerslichten (minder besteed, € 516.000, neutraal). De werkzaamheden voor dit onderdeel hebben meer voorbereidingstijd gevergd dan voorzien en worden in het eerste kwartaal van 2018 uitgevoerd, waardoor een bedrag van € 224.000 begin 2018 wordt gefactureerd aan de provincie Noord-Holland.

Praktijkcases Geïntegreerde Verkeerscentrales (minder besteed, € 192.000, neutraal). De uitvoering van de werkzaamheden voor de Praktijkcases Geïntegreerde Verkeerscentrales is in 2017 volledig gerealiseerd. De aanbesteding is lager uitgevallen.

Overnachtinghavens (minder besteed, € 300.000, neutraal). Bij het vinden van geschikte locaties voor een tweetal overnachtingshavens en de afstemming hiervan met de stakeholders in het gebied is de uitvoering van het project vertraagd. In 2018 zullen de ontwerpen worden afgerond en worden de overnachtingshavens aangelegd.

Er is per saldo € 98.000 minder besteed aan de intelligente kruispunten en de Geïntegreerde Verkeerscentrales uit het programma Beter Benutten. De voorbereiding en uitvoering van het programma Geïntegreerde Verkeerscentrales loopt via samenwerking met een 6-tal decentrale overheden, 13 private partijen en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Er is in 2017 grote voortgang bereikt, maar goedkeuring en verrekening van geleverde resultaten vergde meer onderlinge afstemming dan aanvankelijk kon worden voorzien. Voor een klein deel van de geleverde resultaten kon eind 2017 nog geen prestatieverklaring worden verstrekt. Verrekening en verantwoording vindt plaats in 2018 (minder besteed, € 98.000, neutraal).

Overige posten minder dan € 100.000 (minder besteed, reserve Infrastructuur, € 50.000, neutraal)

Overdrachten

Er is meer besteed aan Platform Bereikbaarheid Metropool A'dam (PBMA) – coördinatie op het spoor doordat geraamde directe lasten als overdrachten zijn verantwoord. (Meer besteed, € 35.000, neutraal)

Er is minder besteed aan Elektrisch vervoer omdat de begrote Europese subsidie niet in 2017 is ontvangen en doorbetaald kon worden aan de partners (minder besteed, € 111.000, neutraal).

Project Mobiliteitmanagement, onderdeel Spitsmijden (minder besteed, € 274.0000, neutraal). De bijdrage voor het spitsmijden had betrekking op de gunning A9 en A27. Vanwege het terugtrekken van de gunning A9 vallen de kosten momenteel lager uit.

Minder bestedingen door een lagere vaststelling van een subsidie in het kader van Fietsimpuls 2 en anderzijds meer bestedingen door een hogere subsidieverlening voor de snelfietsroute Haarlem-Amsterdam-West. Per saldo meer lasten (meer besteed uit reserve Fietsinfrastructuur, € 150.000, neutraal).

Bij het opstellen van de laatste begrotingswijziging bestond nog onvoldoende inzicht in de definitieve subsidiabele bestedingen van Brede Doeluitkering middelen door ontvangende gemeenten (op basis van hun SISA-bijlage). Hierdoor ontstaat een begrotingsverschil. Het begrotingsverschil binnen de BDU (Brede Doeluitkering) hangt samen met meer subsidievaststellingen voor kleine infrastructurele projecten in Haarlem-IJmond, Kop Noord-Holland en Noord-Kennemerland (meer besteed, € 3,1 miljoen, neutraal).

De subsidiebetalingen uit de Brede Doeluitkering voor Wayfinding in het kader van Beter Benutten zijn lager dan geraamd. Dit komt enerzijds door een lagere subsidievaststelling voor de gemeente

Amsterdam en anderzijds doordat de subsidievaststelling voor station Hoofddorp in 2018 heeft plaatsgevonden. De onderliggende financiële stukken zijn pas later aangeleverd, waardoor de subsidievaststelling niet in 2017 plaats kon vinden (minder besteed, €166.000, neutraal).

Door lagere subsidievaststellingen voor Wayfinding in het kader van Beter Benutten zijn er middelen van de Vervoerregio Amsterdam teruggekomen (minder besteed, € 155.000, neutraal).

Er is minder uitgegeven aan subsidies Kleine Infrastructuur (minder besteed, € 658.000, neutraal). Dit komt doordat:

- Minder subsidies zijn verstrekt door strengere subsidieregels;
- Alleen nog subsidies worden verstrekt gericht op verkeersveiligheid;
- Er vergunningen ingetrokken zijn door bezwaren van omwonenden;
- Gemeenten minder kiezen voor investeringen (waarvoor de subsidieregelingen zijn bedoeld) en meer voor onderhoud en bereikbaarheid

De vergoeding omrijkosten OV aan de concessiehouders in 2017 is ten laste van de reserve Infrastructuur gebracht (meer besteed, € 109.000, neutraal).

Overige posten minder dan € 100.000 (minder besteed, € 8.000, voordeel)

Afrondingsverschillen (minder besteed, € 48.000, neutraal)

Afrekeningsverschillen (minder besteed, € 214.000, voordeel). Zie toelichting in programma 8.

Baten

De baten voor het programma Elektrisch vervoer MRA zijn lager door lagere lasten (minder baten, € 445.000, neutraal). Dit verschil wordt verklaard door:

- Nog niet ontvangen Europese subsidie voor het programma Elektrisch vervoer (minder baten, € 111.000, neutraal);
- Nog niet ontvangen bijdragen van de gemeenten voor de eind 2017 70 stuks geplaatste palen (minder baten, € 245.000, neutraal);
- De nog niet geplaatste 11 laadpalen door Stedin omdat de benodigde vergunningen nog niet zijn verleend (minder baten, € 39.000, neutraal);
- Overige oorzaken (minder baten, € 50.000, neutraal).

Voor de medefinanciering studiekosten voor Bereikbaarheid Bollenstreek Haarlemmermeer/voorheen Duinpolderweg is in 2017 € 450.000 van de provincie Zuid-Holland ontvangen. Doordat de kosten € 240.000 lager zijn, is er een lager bedrag als dekking ingezet dan ontvangen. Het restant van de ontvangen bijdrage wordt in 2018 ingezet (minder baten, € 240.000, neutraal).

De onttrekking aan de balanspost Brede Doel Uitkering is aangepast aan de bestedingen kleine infrastructuur en Wayfinding (meer baten; € 2,9 miljoen, neutraal).

Tegenover de lagere kosten voor Wayfinding in het kader van Beter Benutten door lagere subsidievaststellingen staan ook minder baten in dit jaar. De bedragen blijven wel beschikbaar voor volgende jaren (minder baten, € 155.000, neutraal).

In het kader van de uitvoering van de Green Deal Publiek Toegankelijke Laadinfrastructuur is een bedrag van € 300.000 beschikbaar gesteld uit het provinciefonds aan de provincie Noord-Holland. De € 300.000 is in 2017 als dekking voor het plaatsen van laadpalen ingezet, waardoor er minder eigen budget (MRA E-vervoer) als dekking is ingezet (minder baten, € 300.000, neutraal).

Stortingen reserves

De storting in de reserve Infrastructuur is hoger (meer gestort, € 2.470.000, neutraal). Uit het provinciefonds ontving de provincie een bijdrage van € 3.322.000 voor de uitvoering van het programma Beter Benutten in de verschillende regio's. Deze middelen waren niet geraamd en worden gestort in de reserve Infrastructuur. Door de versnelde inzet van BDU-middelen als dekking van de uitgaven exploitatie Openbaar Vervoer bij de OD's 2.3.1 en 2.3.2, is de storting in de reserve Infrastructuur van € 3.322.000 verlaagd met € 853.000 naar € 2.470.000.

Onttrekkingen reserves

Lagere onttrekking uit de reserve infrastructuur (minder onttrokken, € 2,0 miljoen, neutraal). Dit betreft de volgende projecten:

- Programma Geïntegreerde Verkeerscentrales en intelligente kruispunten (minder onttrokken, € 98.000, neutraal);
- Smart Mobility (i.c. landelijk programma Intelligente Verkeerslichten (minder onttrokken, € 516.000, neutraal);
- Praktijkcases Geïntegreerde Verkeerscentrale (minder onttrokken, € 192.000, neutraal);
- Overnachtingshavens (minder onttrokken, € 300.000, neutraal);
- Mobiliteitsmanagement/Spitsmijden (minder onttrokken, € 274.000, neutraal);
- Subsidies Kleine Infrastructuur (minder onttrokken, € 658.000, neutraal);
- Overige posten minder dan € 100.000 (minder onttrokken, € 74.000, neutraal).
- Vergoeding omrijkosten OV aan de concessiehouders (meer onttrokken, € 108.000, neutraal).

Het saldo van bovenstaande projecten wordt verklaard bij de directe lasten en overdrachten.

Hogere onttrekking uit de reserve Fietsinfrastructuur (meer onttrokken, € 150.000, neutraal). Zie verklaring bij de overdrachten.

2.2.2 operationeel doel

Rijksbeleid beïnvloeden

2.2.2 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2017	
2.2.2.01 Maken/ontwikkelen van beleid en beïnvloeden van Rijksbeleid	- In de richting van het Rijk inzet voor het oplossen van knelpunten op Rijkswegen in Noord-Holland gepleegd, namelijk: MIRT onderzoek A1 Oost; MIRT onderzoek A9; Noord West Amsterdam MIRT verkenning A7/A9 Corridor Amsterdam Hoorn.	- Conform.
	- Toekomstvisie OV 2040 (MRA toekomstbeeld 2040).	- Conform.

Toelichting

De onderzoeken A1 Oost en A9 Noordwestkant Amsterdam zijn afgerond, maar er is nog geen besluit genomen over het vervolg.

Voor de corridorstudie Amsterdam-Hoorn (A7/A8) zijn maatregelpakketten samengesteld, op basis waarvan in 2018 door het ministerie Infrastructuur & Waterstaat een plan-MER kan opstellen. Het ministerie heeft tevens een startbeslissing genomen over de tracéstudie A4 tot en met knooppunt Burgerveen. Ook is met het ministerie een start gemaakt met het gezamenlijke programma Bereikbaarheid.

Plan van aanpak voor het opstellen van het regionaal OV toekomstbeeld 2040 is vastgesteld in december 2017.

Betekenis van de gebruikte termen en afkortingen:

MER: Milieu Effect Rapport

2.2.2 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 2.2.2 Rijksbeleid beïnvloeden

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	9	118	80	80	0	-	79
Subtotaal Lasten	9	118	80	80	0	-	79
Baten	0	0	0	0	0	-	0
Saldo van baten en lasten	9	118	80	80	0	-	79
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat	9	118	80	80			79

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

2.3 beleidsdoel

Openbaar vervoer waarborgen

Verandering: geen.

Toelichting: geen.

2.3.1 operationeel doel

OV concessies aanbesteden en beheren

2.3.1 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
2.3.1.01 Beheren/monitoren van concessies/contracten	Meetmoment: Zomernota 2017 Gunning nieuwe busconcessie NHN 2e kwartaal 2017	- Conform.
2.3.1.02 Verlenen van subsidies	Meetmoment: Begroting 2017 - Subsidies aan buurtbus verenigingen verleend in 1e kw 2017. - Nieuwe subsidieregeling buurtbussen geïmplementeerd 1e kw 2017.	- Conform. - Conform.

Beslissingen van de Staten over dit instrument:

UVR buurtbussen

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 2.3.1 OV concessies aanbesteden en beheren

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	662	296	419	416	3	1	416
Directe lasten	596	775	818	507	311	38	404
Overdrachten	46.492	46.455	49.401	49.692	-291	-1	49.087
Subtotaal Lasten	47.750	47.526	50.638	50.615	23	-	49.907
Baten	-46.279	-141	-49.410	-49.355	-55	-	0
Saldo van baten en lasten	1.471	47.385	1.228	1.260	-32	-3	49.907
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat	1.471	47.385	1.228	1.260	-32	-3	49.907

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Directe lasten

De bijkomende kosten voor exploitatie Openbaar Vervoer (OV) zijn lager uitgevallen dan begroot (minder besteed uit Rijksgelden BDU, € 347.000, neutraal) omdat:

- Er minder inhuur van externe expertise nodig was en de onderzoeks- en advieskosten lager waren (minder besteed, € 172.000, neutraal);
- De aanbesteding voor de concessieverlening Noord-Holland Noord succesvol is verlopen, zonder dat er beroep is ingesteld (minder besteed, € 118.000, neutraal);
- Onderhoudskosten voor de haltes Zuidtangent zijn doorbelast (minder besteed, € 50.000, neutraal);
- Er geen verzoek is binnengekomen voor een bijdrage aan het OV-bureau (minder besteed, € 45.000, neutraal).
- Diverse kleinere verschillen (minder besteed, € 7.000, voordeel)

Diverse kleinere verschillen uit de reserve OV (meer besteed, € 36.000, neutraal).

Overdrachten

In de jaarstukken is de geschatte voorlopige eindafrekening van het concessiejaar 2017 opgenomen (meer besteed uit Rijksgelden BDU, € 1.968.000, neutraal).

In de eindafrekening 2016 is een aantal concessieonderdelen lager uitgevallen (minder besteed uit Rijksgelden BDU, € 1.677.000, neutraal) en wordt als volgt verklaard:

- Van de concessieafrekeningen over het jaar 2016 is de vergoeding van € 274.000 voor omrijkosten OV, ten laste van de reserve Infrastructuur gebracht terwijl het was begroot onder het BDU budget;

- Er zijn diverse kleine aanpassingen geweest in de berekeningen van de concessiebijdragen, 2016 waardoor de eindafrekening 2016 € 226.000 lager is vastgesteld;
- De bijstelling van de exploitatiebegroting voor de concessie regio Gooi en Vecht vindt jaarlijks plaats in oktober. Dit jaar viel de bijstelling, door een lagere OV-index met circa 1%, met € 378.000 gunstiger uit;
- De gereserveerde omrijkosten OV voor 2017 van € 346.000 aan de concessiehouder zijn ten laste van de reserve Infrastructuur gebracht, terwijl het begroot was onder het BDU budget;
- Overige projectverschillen, elk minder dan 25% van het budget € 453.000.

Baten

Als gevolg van lagere directe kosten (€ 311.000) en hogere overdrachten (€ 291.000) is er voor een gelijk bedrag minder als dekkingsmiddel vanuit de balanspost BDU Rijksgelden ingezet (balanspost BDU Rijksgelden, minder baten, € 55.000 neutraal).

2.3.2 operationeel doel

In OV voorzieningen investeren

2.3.2 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
2.3.2.01 Investeren in OV-voorzieningen	Meetmoment: Begroting 2017 - In doorstromingsmaatregelen ten behoeve van busvervoer geïnvesteerd. - Uitvoeringsprogramma investeringsagenda OV.	- Conform. - Conform.

Toelichting

Zoals bij de zomernota 2017 was voorzien zijn voor diverse projecten in 2017 geen subsidies meer verleend.

Politiek bestuurlijke keuzes hebben ertoe geleid dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is (HOV-Noord in Haarlem en Problematiek N9 Kogendijk). Dit heeft gevolg voor de planning waardoor de subsidie van ca. € 3,2 miljoen (nog) niet aangevraagd kon worden.

Aanvullend onderzoek blijkt noodzakelijk ten behoeve van het realiseren van de doelstelling van de projecten in Alkmaar (Bergerhoutrotonde en Kerkplein-Station), Heerhugowaard (Middenweg-noord) en Beverwijk (Wijckermolen). Dit heeft gevolg voor de planning waardoor de subsidie van ca. € 3,7 miljoen (nog) niet aangevraagd kon worden.

Voortschrijdend inzicht laat zien dat projecten (bijv. Haarlem) onderdeel uitmaken van een gebiedsstudie of van groot onderhoud. Hierdoor zijn andere inzichten ontstaan mede in relatie tot de instandhoudingsverplichting. Ook dit heeft gevolgen voor de planning. Daarnaast worden projecten efficiënter uitgevoerd, bijvoorbeeld door werk-met werk te maken, rekening houdend met het doel van de Investeringsagenda. Hierdoor is sprake van onderbestedingen van ca. € 1,1 miljoen.

Het aangaan van samenwerkingsovereenkomsten (tussen gemeenten en provincie) duurt langer dan verwacht. Dit vanwege discussies over vastlegging van de wijze van samenwerking en subsidiëring tussen partijen. Gevolg: in aanloop tot realisatie van projecten is meer tijd in voorbereiding gaan zitten dan aanvankelijk ingeschat.

Beslissingen van de Staten over dit instrument:
Uitvoeringsprogramma Investerings agenda OV

Voortgangsrapportage Investerings agenda OV	
2.3.2.02 Realiseren Uitvoeringsprogramma van de Visie OV 2020	Meetmoment: Begroting 2017 - Evaluatie OV visie in PS 1e kw 2017.

2.3.2 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 2.3.2 — In OV voorzieningen investeren

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	27	152	299	295	4	1	309
Directe lasten	15.514	2.981	968	370	598	62	1.614
Kapitaallasten	636	0	0	116	-116	-	810
Overdrachten	1.508	11.410	4.947	-5.760	10.707	216	3.045
Subtotaal Lasten	17.684	14.543	6.214	-4.979	11.193	180	5.778
Baten	-3.283	0	0	0	0	-	0
Saldo van baten en lasten	14.401	14.543	6.214	-4.979	11.193	180	5.778
Storting reserves	25.229	49.859	99.734	100.527	-793	-1	49.308
Onttrekking reserves	-13.061	-50.460	-4.627	-3.149	-1.478	32	-52.155
Resultaat	26.569	13.942	101.321	92.399	8.922	9	2.931

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Directe lasten

Opdrachten Visie Openbaar vervoer 2020 zijn lager uitgevallen (minder besteed uit Reserve OV, € 271.000, neutraal) omdat:

De inhuurkosten voor een tijdelijke projectleider en ondersteuner voor het investeringsprogramma OV hoger waren (meer besteed, € 102.000, neutraal);

De doorbelasting van kosten aan het Halteprogramma OV (minder besteed, € 373.000, neutraal).

Lagere uitgaven opdrachten EXIN-H OV-projecten (minder besteed, reserve EXIN-H, € 213.000, neutraal) doordat:

De actualisering Wayfinding is vertraagd (minder besteed, € 45.000, neutraal);

De maatregelen beleidskader verkeersmanagement voor de busdoorstroming zijn vertraagd, zoals bus live op scherm, plattegrond bij stations en brugwachters tijdig informeren (minder besteed, € 137.000, neutraal);

De tracéverkenning van de HOV Noordwijk vanwege bestuurlijke afspraken over volgtijdelijkheid (bereikbaarheid Bollenstreek-Haarlemmermeer en HOV tracé Noordwijk), pas eind 2017 is gestart (minder besteed, € 29.000, neutraal).

Verschuiving tussen directe lasten en kapitaallasten (minder besteed, € 116.000, neutraal).

Kapitaallasten

Verschuiving tussen directe lasten en kapitaallasten (meer besteed, € 116.000, neutraal)

Overdrachten

Lagere uitgaven aan TWIN-H projecten Openbaar vervoer (minder besteed, reserve TWIN-H, € 7,7 miljoen, neutraal) door lagere vaststelling van de in 2013-2015 verleende subsidies HOV Haarlem – IJmuiden aan de gemeente Velsen. Het project valt qua kosten lager uit.

Lagere uitgaven aan EXIN-H projecten Openbaar Vervoer (minder besteed, reserve EXIN-H, € 1.986.000, neutraal), veroorzaakt door:

- Een lagere vaststelling van subsidies Wayfinding zijn er lagere kosten (minder besteed, € 190.000, neutraal);
- Een lagere provinciale bijdrage aan Aansluiting A9 Badhoevedorp doordat Rijkswaterstaat (RWS) en aannemer nog onderbouwende financiële stukken dienen aan te leveren voordat tot betaling wordt overgegaan (minder besteed, € 296.000, neutraal);
- Een lopende discussie met RWS over de subsidie, beschikbaar gesteld door PS, voor de busvoorzieningen langs de A1 (minder besteed, € 1.500.000, neutraal).

Lager uitgaven (minder besteed, reserve OV, € 1.117.000, neutraal). Dit betreft:

- Het aangaan van samenwerkingsovereenkomsten tussen gemeenten en provincie voor de Investeringsagenda OV duurt langer dan verwacht. Voor projecten in Alkmaar en Haarlem is aanvullend onderzoek nodig naar de consequenties van de doorstromingsmaatregelen voor de bus. Dit heeft gevolgen voor de geplande uitgaven. Tevens wordt nagegaan of door het combineren van projecten de kosten kunnen worden gedrukt (minder besteed uit reserve OV, € 700.000, neutraal).
- Er is minder subsidie aangevraagd voor het Halteprogramma OV (minder besteed uit reserve ov, € 247.000, neutraal);
- Diverse kleine verschillen (minder besteed uit reserve OV, € 170.000, neutraal).

Afrekeningsverschillen (meer besteed, € 87.000 nadeel). Zie toelichting in programma 8 Financiën.

Storting reserves

Een lagere storting in de reserve OV (minder gestort, € 853.000, neutraal). Dit wordt veroorzaakt door de versnelde inzet van de BDU uitkering van 31 december 2015 voor de uitgaven exploitatie openbaar vervoer.

Een hogere storting in de reserve Kapitaallasten OV (meer gestort, € 59.000, neutraal)

Onttrekking reserves

Er zijn minder uitgaven gerealiseerd met betrekking tot de OV-Visie. De onttrekking aan de reserve is evenredig aangepast (lagere onttrekking uit de reserve OV, € 1.480.000, neutraal).

Programma 3 Water

Maatschappelijk doel

Waterveiligheid waarborgen en water benutten en beheren.

Doelenboom

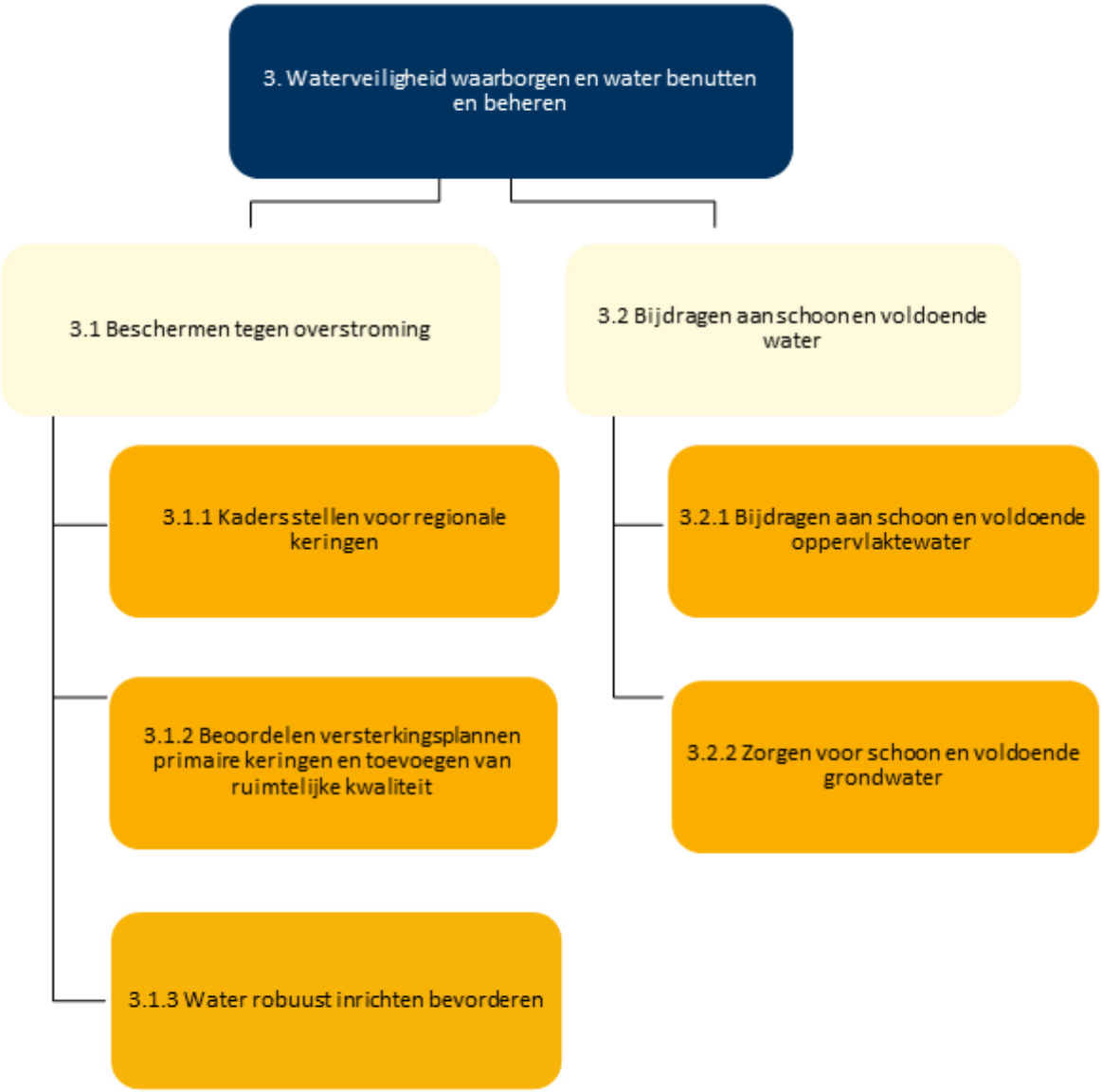

Realisatie van de prioriteiten voor dit begrotingsjaar

Prioriteit	%	Toelichting
GS besluiten over het projectplan en de vergunningen voor de versterking van de Prins Hendrikdijk op Texel en starten	100 %	Er ligt nu een onherroepelijk projectplan voor de Prins Hendrikzanddijk op Texel die in 2018 leidt tot de uitvoering van een

indien nodig de gecoördineerde beroepsprocedure voor de Raad van State (OD 3.1.2).		unieke en innovatieve combinatie van dijkversterking en natuurontwikkeling in de Waddenzee bij Texel.
GS besluiten over het projectplan en de vergunningen voor de versterking van de Markermeerdijken) en starten indien nodig de gecoördineerde beroepsprocedure voor de Raad van State (OD 3.1.2).	50 %	GS hebben op 7 december 2017 het ontwerpprojectplan en de ontwerpvergunningen vrijgegeven voor inspraak. Het is de initiatiefnemer HHNK niet gelukt de ontwerp planproducten voor tijdige goedkeuring in 2017 aan te leveren. Dit gebeurt alsnog in 2018.
Uitvoering van regionale ambities rond de Nieuwe Afsluitdijk op het gebied van Economie, Energie en Ecologie (OD 3.1.2).	100 %	Het Uitvoeringsprogramma 2017-2020 is in uitvoering.
Uitvoering van Programma Ruimtelijke kwaliteit Zwakke schakels (OD 3.1.2).	50 %	De helft van de projecten van de 1e en 2e Tranche is gerealiseerd. Gerealiseerde projecten zijn getoond tijdens het PS werkbezoek in oktober 2017. 2018 staat in het teken van de afronding van het programma.
Meerlaagsveiligheid: samen met de waterschappen informeren we de gemeenten over het overstromingsrisico en de mogelijkheid van waterrobuust inrichten met behulp van een Handreiking (ter ondersteuning van artikel 8a uit de Provinciale Ruimtelijke Verordening). We ontwikkelen een aanpak om bij (ruimtelijke) projecten waarbij we als provincie betrokken zijn waterrobuustheid in de afwegingen mee te kunnen nemen. (OD 3.1.3).	100 %	De handreiking is gemaakt. We richten ons nu op het thema “vitaal en kwetsbaar”
Gestart met de nadere uitwerking en uitvoering van de in de bijlage van de Watervisie genoemde 35 KRW maatregelen (OD 3.2.2).	100 %	30 van de 35 projecten zijn in uitvoering. Daarbij gaat het met name om projecten die als doel hebben drinkwaterwinning te beschermen en natuurgebieden te herstellen (zie bijlage 1 van de Watervisie 2021). De overige 5 projecten zijn in voorbereiding.

Ontwikkelingen in de omgevingsfactoren lopende het begrotingsjaar

Omgevingsfactor	Ontwikkeling
Het nationale beleid staat in het teken van decentralisatie en het vergroten van doelmatigheid en efficiency van beleid. Provincies staan steeds meer aan de lat voor integraal ruimtelijk-economisch beleid, waar water onderdeel van uitmaakt. Hiermee wordt voorgesorteerd op de komst van de Omgevingswet, die naar verwachting in 2018 van kracht zal worden.	De Omgevingswet is uitgesteld tot 2021, maar alle overheden werken samen aan de grote opgaven op het gebied van energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie.
In 2014 is door de Tweede Kamer besloten over de Deltabeslissingen. Het Deltaprogramma gaat nu in uitvoering. Doel is ervoor te zorgen dat volgende generaties veilig zijn tegen overstromingen en over	Jaarlijks wordt het Deltaprogramma vastgesteld.

genoeg zoet water beschikken.

De economie trekt weer aan. Er gaat naar verwachting weer geïnvesteerd worden. Voor het waterbeleid – dat het deels moet hebben van meekoppelen met andere ruimtelijke ontwikkelingen - betekent dit nieuwe kansen om tot duurzame oplossingen te komen.	Geen ontwikkelingen.
Na een periode waarin vooral in termen van "je gaat erover of niet" naar taken en verantwoordelijkheden in het waterdomein werd gekeken (conform Nationaal Bestuursakkoord Water), staat nu voorop dat samen moet worden gewerkt om maatschappelijke meerwaarde te realiseren. Nog steeds vanuit ieders taken en verantwoordelijkheden, maar met een goed oog voor elkaars belangen.	Er wordt nu vooral opgavegestuurd gewerkt, waarbij het uitgangspunt is "lokaal wat kan, regionaal (of centraal) wat moet". In de conceptomgevingsvisie is dit een uitgangspunt.

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
3	3.2.2	N.V. Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN)	Drinkwatervoorziening en natuurbeheer

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Gerealiseerde budgettabel (x 1.000 euro)

Programma 3							Water
Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	2.557	1.711	1.919	1.911	8	-	1.921
Directe lasten	959	1.441	1.819	1.534	285	16	1.742
Overdrachten	7.708	1.812	9.498	7.694	1.804	19	1.834
Subtotaal Lasten	11.224	4.964	13.236	11.139	2.097	16	5.497
Baten	-1.034	-835	-3.015	-1.028	-1.987	66	-835
Saldo van baten en lasten	10.190	4.129	10.221	10.110	111	1	4.662
Storting reserves	11.065	4.431	6.928	5.431	1.497	22	4.722
Onttrekking reserves	-162	0	-2.690	-1.421	-1.269	47	-197
Resultaat	21.094	8.560	14.459	14.120	339	2	9.187

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Op het programmaniveau zijn alleen die verschillen toegelicht, die het financiële resultaat van 2017 verklaren. Om dubbele teksten te voorkomen, leest u de toelichting op resultaatneutrale verschillen (o.a. lasten met bijbehorende baten of onttrekkingen uit reserves) alleen bij de operationele doelen. De apparaatskosten worden grotendeels via een van tevoren bepaalde verdeelsleutel toegerekend aan de programma's. Verschillen met de begroting hebben daardoor een algemene oorzaak. Deze leest u in de paragraaf bedrijfsvoering.

Directe lasten

OD 3.2.1 Van de bij het Coalitieakkoord beschikbaar gestelde middelen voor de uitvoering van de Watervisie is in 2017 een deel niet besteed om in 2018 in te zetten voor de Uitvoeringsregeling verbetering kwaliteit zwemwater Noord-Holland, (minder besteed, € 100.000, voordeel). Niet bestede middelen uit 2017 zijn bij de eerste begrotingswijziging 2018 beschikbaar gesteld voor 2018.

3.1 beleidsdoel

Beschermen tegen overstroming

Verandering: geen.

Toelichting: geen.

3.1.1 operationeel doel

Kaders stellen voor regionale keringen

3.1.1 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
3.1.1.01 Opstellen, handhaven en toetsen van normen en tracés van regionale keringen	Meetmoment: Zomernota 2017 - Het traject tot aanpassing van Waterverordeningen waterschappen gestart. - Participeren en begeleiden ontwikkelprogramma Ontwikkelprogramma Regionale Keringen III.	- Conform. - Conform.
3.1.1.02 Toezicht houden op de waterschappen	Meetmoment: Begroting 2017 - Blijven toezien op uitvoering afspraken Uitvoeringsbesluit regionale keringen West-Nederland (2014), leidend tot een jaarrapportage.	- Conform.

Toelichting

De jaarrapportages zijn opgeleverd.

3.1.1 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 3.1.1 Kaders stellen voor regionale keringen

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	1.022	44	97	97	0	-	96
Directe lasten	12	35	25	2	23	93	35
Overdrachten	0	0	10	10	0	-1	0
Subtotaal Lasten	1.034	79	132	109	23	18	131
Baten	0	0	0	0	0	-	0
Saldo van baten en lasten	1.034	79	132	109	23	18	131
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat	1.034	79	132	109	23	18	131

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

3.1.2 operationeel doel

Beoordelen versterkingsplannen primaire keringen en toevoegen van ruimtelijke kwaliteit

3.1.2 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Zomernota 2017	
3.1.2.01 Toezien op het opstellen en het goedkeuren van projectplannen voor de versterking van primaire keringen	- Het ontwerpprojectplan Markermeerdijken ter visie gelegd voor inspraak. - Projectplan goedgekeurd voor de versterking van de Prins Hendrikdijk op Texel en toepassing de gecoördineerde beroepsprocedure voor de Raad van State. - Het ontwerpprojectplan goedgekeurd voor de versterking van de Markermeerdijken en indien van toepassing de gecoördineerde beroepsprocedure voor de Raad van State. - Het project Hoogwaterkering Den Oever is aanbesteed en in uitvoering genomen. Twee projecten van het ruimtelijk uitvoeringsprogramma Den Oever zijn in uitvoering genomen.	- Conform. - Conform. - Het ontwerpprojectplan voor de versterking van de Markermeerdijken niet goedgekeurd. - Conform.
Toelichting De initiatiefnemer Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier van de dijkversterking Markermeerdijken heeft de ontwerp planproducten niet op tijd kunnen leveren om in 2017 tot goedkeuring te komen. Dit gebeurt naar verwachting in 2018.		
	Meetmoment: Begroting 2017	
3.1.2.02 Investeren in de ruimtelijke kwaliteit bij dijkversterkingsprojecten	- Ontwerpprogramma Ruimtelijke Kwaliteit Markermeerdijken opgesteld en afspraken over cofinanciering (investeringen en beheer en onderhoud) gemaakt met de Alliantie Markermeerdijken en regionale partijen. - 25 projecten tussen Camperduin en Groote Keeten van de 1e tranche Ruimtelijke kwaliteit Zwakke Schakels in uitvoering gebracht. - 21 projecten die subsidie hebben ontvangen van de 2e tranche Ruimtelijke kwaliteit Zwakke Schakels in uitvoering gebracht. - Programmaplan 2017-2021 voor De Nieuwe Afsluitdijk met project voor Economie, Energie en Ecologie is vastgesteld en in uitvoering gebracht.	- Ontwerpprogramma Ruimtelijke Kwaliteit Markermeerdijken niet opgesteld en afspraken over cofinanciering (investeringen en beheer en onderhoud) met de Alliantie Markermeerdijken en regionale partijen niet gemaakt. - 21 projecten tussen Camperduin en Groote Keeten van de 1e tranche Ruimtelijke Kwaliteit Zwakke Schakels in uitvoering gebracht. - 6 projecten die subsidie hebben ontvangen van de 2e tranche Ruimtelijke Kwaliteit Zwakke Schakels in uitvoering gebracht. - Conform.

Toelichting

- Aangezien de ontwerpen voor de dijkversterking Markermeerdijken later gereed gekomen zijn, is ook het opstellen van het Ruimtelijk Programma vertraagd, evenals het bestuurlijk vastleggen van afspraken met de Alliantie en regionale partijen over investeringen en beheer en onderhoud van meekoppelkansen.
- 1e Tranche Ruimtelijke Kwaliteit Zwakke Schakels: 21 van de 44 projecten tussen Camperduin en Groote Keeten van de 1e tranche Ruimtelijke Kwaliteit Zwakke Schakels zijn in 2017 uitvoering gebracht. 22 projecten zijn vertraagd en 1 is er geannuleerd. De uitvoeringsperiode van Tranche 1 loopt tot 31 december 2018, met uitzondering van 3 projecten die lopen tot 31 december 2020.
- 2e Tranche Ruimtelijke Kwaliteit Zwakke Schakels: 21 projecten hebben subsidie ontvangen. Hiervan zijn 6 projecten vastgesteld en 15 projecten zijn nog in ontwikkeling. Uitvoeringsperiode voor de nog vast te stellen projecten loopt tot en met 31 december 2018.

Beleidsstukken bij dit instrument:

Uitvoeringsplan Ontdek De Nieuwe Afsluitdijk

3.1.2 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 3.1.2 Beoordelen versterkingsplannen primaire keringen en toevoegen van ruimtelijke kwaliteit

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	171	1.018	765	762	3	-	760
Directe lasten	177	349	879	623	256	29	454
Overdrachten	4.919	0	2.182	1.409	773	35	0
Subtotaal Lasten	5.267	1.367	3.826	2.793	1.033	27	1.214
Baten	-45	0	-60	0	-60	100	0
Saldo van baten en lasten	5.222	1.367	3.766	2.793	973	26	1.214
Storting reserves	8.977	3.750	3.750	3.750	0	-	3.750
Onttrekking reserves	0	0	-2.079	-1.305	-774	37	-175
Resultaat	14.199	5.117	5.437	5.239	198	4	4.789

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Directe lasten

De onderbesteding op dit operationele doel bestaat uit diverse kleinere verschillen die zijn veroorzaakt door onder andere:

- Het niet doorgaan van de organisatie van de landelijke kustdag doordat een aantal participerende partijen van hun deelname afzagen;

- Vertraging in de planning van de versterking van de Markermeerdijken waardoor tervisielegging van de plannen in 2018 zal plaatsvinden

De onderbesteding van per saldo € 256.000 bestaat uit: € 60.000 minder besteed, neutraal (zie baten), € 90.000 minder besteed, neutraal, reserve TWIN-H, € 68.000 minder besteed, neutraal, reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en € 38.000 minder besteed, voordeel).

Overdrachten

Er is nog geen subsidie verleend voor het project 'Zandige variant Prins Hendrikdijk'. Voor het natuurdeel van de dijk wordt gezocht naar een beheerder. Zodra deze gevonden is en aan de voorwaarden is voldaan, kan de subsidie verleend worden (minder besteed, € 706.000, neutraal, reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen).

Overige verschillen (zie leeswijzer voor algemene toelichting)

- Diverse kleinere verschillen (minder besteed, € 49.000, voordeel en € 18.000, neutraal, reserve TWIN-H).

Onttrekking reserves

Er is minder onttrokken aan de reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen doordat de uitgaven zijn achtergebleven bij de raming (minder onttrokken, € 774.000, neutraal, zie directe laten en overdrachten).

3.1.3 operationeel doel

Water robuust inrichten bevorderen

3.1.3 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2017	
3.1.3.01 Doen van onderzoek en ontwikkelen van beleid ter bevordering van waterrobuust inrichten	- Afronding pilots Meerlaagse Veiligheid Westpoort, Marken en West-Friesland en de resultaten ter informatie aan PS zenden.	- Conform.
	- Naast Westpoort een tweede pilot Vitaal en Kwetsbaar opstarten samen met gemeente en waterschap.	
	- Samen met waterschappen en gemeenten regiobijeenkomsten organiseren over de wateropgaven van de toekomst.	- Conform.
	- Afronding van het onderzoek historische dijken (door Rijksdienst Cultureel Erfgoed) afgerond en de resultaten meenemen in regiobijeenkomsten.	- Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2017	
3.1.3.02 Adviseren en	- Actualiseren van de Handreiking Beperken Overstromingsrisico's.	- Conform.

communiceren over nut
& noodzaak en
mogelijkheden van
waterrobuust inrichten

3.1.3 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 3.1.3 Water robuust inrichten bevorderen

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	0	0	78	78	0	1	77
Directe lasten	52	87	79	26	53	67	87
Overdrachten	22	0	8	8	1	6	0
Subtotaal Lasten	75	87	165	111	54	32	164
Baten	-17	0	0	0	0	-	0
Saldo van baten en lasten	58	87	165	111	54	32	164
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat	58	87	165	111	54	32	164

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

3.2 beleidsdoel

Bijdragen aan schoon en voldoende water

Verandering: geen.

Toelichting: geen.

3.2.1 operationeel doel

Bijdragen aan schoon en voldoende oppervlaktewater

3.2.1 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
3.2.1.02 Opstellen/handhaven/toetsen	Meetmoment: Zomernota 2017 - Circa 150 zwemplekken door GS aangewezen en publieksinformatie verstrekt. - Met de wijziging van het Reglement Hollands Noorderkwartier gestart.	- 151 zwemplekken door GS aangewezen en publieksinformatie verstrekt. - Conform.
Extra informatie voor kaderstelling of controle: Er is ambtelijk een start gemaakt met de reglementswijziging. De bestuurlijke besluitvorming vindt plaats in 2018.		
3.2.1.03 Ontwikkelen van beleid	Meetmoment: Begroting 2017 - Beleid ontwikkeld om te stimuleren dat waterbeheerders en locatiehouders maatregelen nemen de kwaliteit van zwemwater tot minimaal niveau 'goed' te verbeteren. - Gestimuleerd dat waterbeheerders en locatiehouders maatregelen nemen de kwaliteit van zwemwater tot minimaal niveau 'goed' te verbeteren. - Resultaten van het project Spaarwater 2 (onderzoek naar ondergrondse zoetwaterberging) beschikbaar. - Inlaat op maat is geïmplementeerd in Oostpolder, Noordelijk Zandgebied, Texel, Haarlemmermeer.	- Conform. - Conform. - Conform. - Conform.
3.2.1.04 Ontwikkelen van een waterrecreatievisie	Meetmoment: Begroting 2017 - Uitvoering gegeven aan het vastgestelde uitvoeringsprogramma waterrecreatie 2016-2018.	- Conform.
3.2.1.05 Onderzoek	Meetmoment: Begroting 2017 - Monitoring vissen en programma aanleg ecologische oevers.	- Conform.
3.2.1.06 Stimuleren en subsidiëren	Meetmoment: Begroting 2017 - Uitvoering van integrale (POP) projecten.	- Conform.

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 3.2.1 Bijdragen aan schoon en voldoende oppervlaktewater

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	996	356	850	840	10	1	858
Directe lasten	585	718	635	361	274	43	717
Overdrachten	1.661	787	3.007	2.272	735	24	809
Subtotaal Lasten	3.243	1.861	4.492	3.474	1.018	23	2.384
Baten	-91	0	-820	-64	-756	92	0
Saldo van baten en lasten	3.152	1.861	3.672	3.409	263	7	2.384
Storting reserves	2.089	681	1.681	1.681	0	-	972
Onttrekking reserves	-162	0	-146	-117	-29	20	-22
Resultaat	5.079	2.542	5.207	4.974	233	4	3.334

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Directe lasten

Van de bij het Coalitieakkoord beschikbaar gestelde middelen voor de uitvoering van de Watervisie is in 2017 een deel niet besteed om in 2018 in te zetten voor de Uitvoeringsregeling verbetering kwaliteit zwemwater Noord-Holland, (minder besteed, € 100.000, voordeel). Niet bestede middelen uit 2017 zijn bij de eerste begrotingswijziging 2018 beschikbaar gesteld voor 2018.

Overige verschillen (zie leeswijzer voor algemene toelichting)

- Verschuiving tussen directe lasten en overdrachten (minder besteed, € 32.000, neutraal)
- Diverse kleinere verschillen (minder besteed, € 142.000 voordeel waarvan € 18.000 minder besteed neutraal, reserve Waterrecreatie, € 1.000 meer besteed neutraal, reserve TWIN-H, en € 125.000 minder besteed, voordeel).

Overdrachten

Er zijn minder subsidieaanvragen binnengekomen voor de uitvoeringsregeling kennisontwikkeling bodem en water (minder besteed, € 755.000, neutraal).

Overige verschillen (zie leeswijzer voor algemene toelichting)

- Verschuiving tussen directe lasten en overdrachten (meer besteed, € 32.000, neutraal).
- Diverse kleinere verschillen (minder besteed, € 9.000, voordeel, meer besteed € 2.000, neutraal, reserve TWIN-H en minder besteed € 11.000, neutraal, reserve Waterrecreatie),

Baten

Er is € 820.000 ontvangen voor de uitvoeringsregeling kennisontwikkeling bodem en water. Hiervan is € 65.000 als baten in 2017 verantwoord (dit bedrag is identiek aan de uitgaven voor

deze uitvoeringsregeling) en er is € 755.000 op de balanspost vooruit ontvangen middelen geplaatst die in de toekomst besteed kan worden (minder baten, € 755.000, neutraal).

3.2.2 operationeel doel

Zorgen voor schoon en voldoende grondwater

3.2.2 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
3.2.2.01 Ontwikkelen van beleid	Meetmoment: Begroting 2017 - Een bodemenergieplan door GS vastgesteld.	- Conform.
3.2.2.02 Het doen van onderzoek en verlenen van subsidie	Meetmoment: Begroting 2017 - Grondwatermetingen verricht op circa 400 locaties. - 25% van het KRW maatregelenprogramma uit Watervisie 2021 uitgevoerd.	- Conform. - 30% van het KRW maatregelenprogramma uit Watervisie 2021 uitgevoerd.
3.2.2.03 Opstellen/handhaven/toetsen	Meetmoment: Begroting 2017 – Bescherming van grondwaterwinningen voor drinkwater.	- Conform.

3.2.2 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 3.2.2 Zorgen voor schoon en voldoende grondwater

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	368	293	129	134	-5	-4	130
Directe lasten	132	252	201	522	-321	-160	449
Overdrachten	1.106	1.025	4.291	3.996	295	7	1.025
Subtotaal Lasten	1.606	1.570	4.621	4.651	-30	-1	1.604
Baten	-881	-835	-2.135	-964	-1.171	55	-835
Saldo van baten en lasten	725	735	2.486	3.687	-1.201	-48	769
Storting reserves	0	0	1.497	0	1.497	100	0
Onttrekking reserves	0	0	-465	0	-465	100	0
Resultaat	725	735	3.518	3.687	-169	-5	769

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Overdrachten

Op 28 november 2017 (868959/1016401) is besloten het subsidieplafond voor de Uvr subsidie 'bestrijding verdroging natuur Noord-Holland 2017' te verhogen met € 310.000. De kasraming in de begroting hiervoor is niet aangepast. In totaal is tot een bedrag van € 235.000 aan subsidies verleend ten laste van het verhoogde subsidieplafond (meer besteed, € 235.000, neutraal, reserve ILG).

Directe lasten

Doordat de opbrengst van de grondwaterheffing hoger is dan geraamd (door meer grondwateronttrekkingen) is ook de storting in de voorziening grondwaterheffing hoger dan geraamd (meer storting in voorziening, € 104.000, neutraal). In de begroting was rekening gehouden met het instellen van een reserve grondwaterheffing. Dit is conform BBV niet mogelijk en daarom is de voorziening blijven bestaan en hebben geraamde stortingen en onttrekkingen op de reserve niet plaatsgevonden. In plaats daarvan lopen de inkomsten en uitgaven via de voorziening.

Programma 4 Milieu

Maatschappelijk doel

Een duurzame, veilige en gezonde leefomgeving in de provincie Noord-Holland bevorderen.

Doelenboom

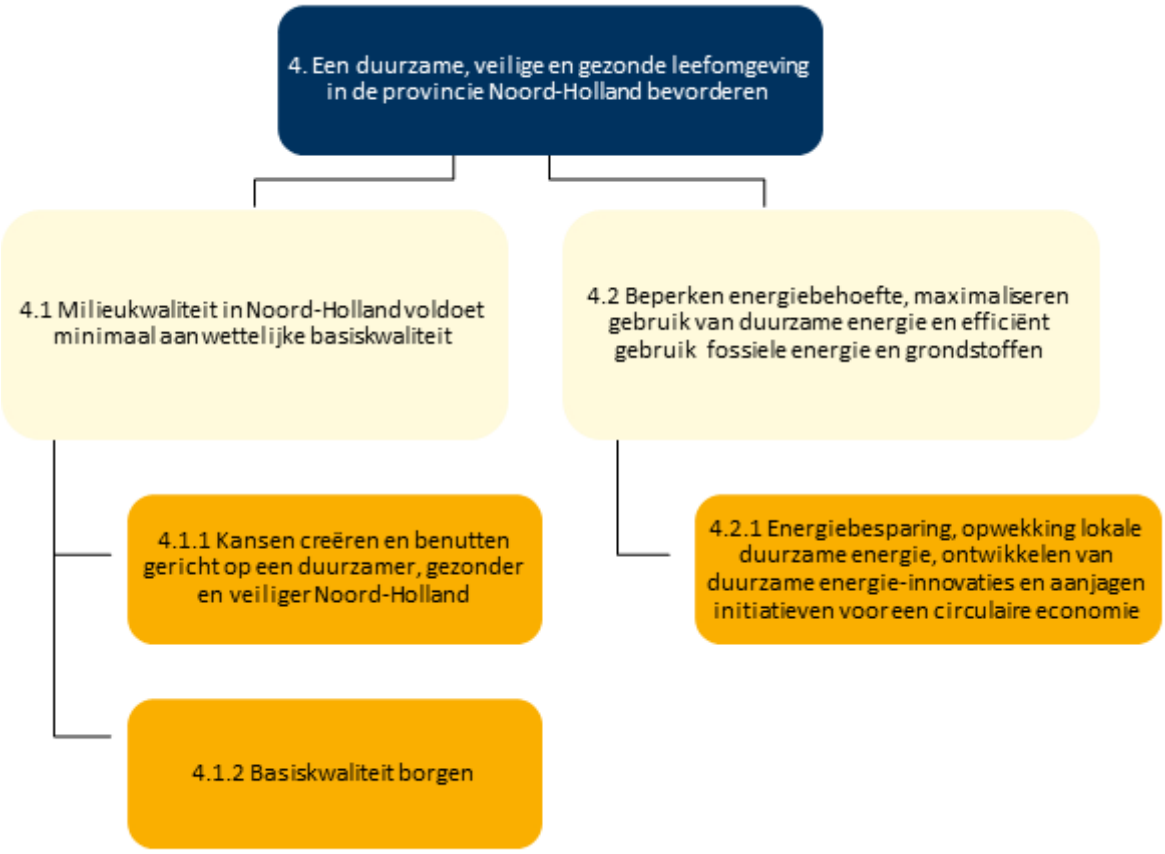

Realisatie van de prioriteiten voor dit begrotingsjaar

Prioriteit	%	Toelichting
Opdracht geven aan de Omgevingsdiensten voor het uitvoeren van de VTH-taken. De VTH-plustaken zijn, zoals overeengekomen in de dienstverleningsovereenkomst, overgedragen en uitgevoerd.	100 %	De aan de omgevingsdiensten opgedragen taken zijn volgens de overeenkomsten en uitvoeringsprogramma's uitgevoerd. Afwijkingen zijn tussentijds tijdig besproken.
Uitvoering geven aan het Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit Noordvleugel en aan de afspraken in het kader van de milieudialogen IJmond en Westpoort.	100 %	Het RSL is nu in een afrondende fase: over alle projecten wordt nu een eindverantwoording gegeven of deze is inmiddels ingediend. Er worden geen nieuwe projecten meer uitgevoerd. Op basis van deze eindverantwoordingen, zal de provincie een eindrapportage opstellen voor het Rijk en om vaststelling verzoeken van verkregen subsidie van het Rijk. In 2017 hebben twee milieudialogen

		plaatsgevonden, in januari een Milieudialoog IJmond en in mei een Milieudialoog Westpoort.
Opstellen van het ontwikkelingsperspectief Circulaire Economie.	100 %	Het Ontwikkelingsperspectief is in juli door PS vastgesteld en met de bijbehorende actieagenda volop in werking. Het afgelopen half jaar zijn er 25 projecten uit de actieagenda opgestart en met GO-NH en PIM heeft de provincie haar aanjaagrol voor circulaire economie zeer voortvarend ingezet. De provincie heeft ook meegeschreven aan de transitieagenda's die voortkomen uit het Grondstoffenakkoord (Rijksbeleid CE).
Servicepunt Duurzame Energie is aanbesteed en operationeel.	100 %	Vanaf 1 januari 2017 is de uitvoering van het servicepunt overgegaan van DWA naar Over Morgen en Andersson Elffers Felix (AEF). Het 'nieuwe' servicepunt legt de focus op het verduurzamen van de warmtevoorziening van gebouwde omgeving.

Ontwikkelingen in de omgevingsfactoren lopende het begrotingsjaar

Omgevingsfactor	Ontwikkeling
De combinatie van functies (wonen, werken, recreëren) binnen ons grondgebied geeft spanningen op het gebied van leefbaarheid en gezondheid. Een voorbeeld hiervan is het Noordzeekanaalgebied, waar in de milieudialogen IJmond en Westpoort wordt samengewerkt om met deze spanningen om te gaan.	Er is in het kader van de omgevingsvisie en als experiment vanuit de milieudialogen een huiskamergesprek geweest in april. In het kader van de op te stellen omgevingsvisie is het gesprek aangegaan in een huiskamergesprek met bewoners, bedrijven en overheden in de regio.
Het werkveld milieu heeft te maken met wijzigingen in het stelsel van het omgevingsrecht. Hierdoor zal de provinciale rol en mogelijk ook het takenpakket voor milieu veranderen.	Onder de Omgevingswet gaan de bodemtaken naar de gemeenten, de provincie krijgt een grotere rol bij het bewaken van de grondwaterkwaliteit. De overige taken blijven op hoofdlijnen gelijk, maar de aanpassing van het instrumentarium zal gevolgen hebben voor de wijze van sturen. Zo zal meer gebiedsgericht worden gestuurd op de verschillende leefbaarheidsaspecten. De invoering van de Omgevingswet is echter uitgesteld tot 2020.
Landelijk beraadt men zich op het energie- en klimaatbeleid tot 2050. Dit zal ook in meerdere of mindere mate moeten worden vertaald naar de provincie Noord-Holland. Deze doorvertaling kan van invloed zijn op de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de provincies wat tot gevolg kan hebben dat we onze rol en taken moeten herzien.	Met het Rijk, de gemeenten en de waterschappen zijn de provincies een interbestuurlijk programma overeengekomen. Rond de zomer 2018 zal een Klimaat en energieakkoord worden gesloten met alle maatschappelijke partners (rond de zomer 2018) om tot realisatie van de Europese afspraken te komen. Hier worden ook afspraken gemaakt over verantwoordelijkheden, rollen middelen.

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
4	4.1.2	Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
4	4.1.2	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
4	4.1.2	RUD Noord-Holland Noord	Vergunningverlening en handhaving milieutaken
4	4.1.2	Omgevingsdienst IJmond	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
4	4.1.2	Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland	Beheer fonds ten behoeve van de nazorg stortplaatsen.
4	4.1.2	N.V. Afvalzorg Holding	Efficiënt gebruik stortplaatsen
4	4.2.1	Ontwikkelingsfonds Duurzame Energie Provincie Noord-Holland B.V. (ODENH)	Stimulering duurzame energie en ontwikkeling economie
4	4.2.1	Participatiefonds Duurzame Economie Provincie Noord-Holland B.V.	Stimuleren duurzame economie
4	4.2.1	Alliander N.V.	Energievoorziening

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Gerealiseerde budgettabel (x 1.000 euro)

Programma 4							Milieu
Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	3.530	2.775	2.946	2.943	3	-	2.970
Directe lasten	5.678	4.819	5.886	6.541	-655	-11	5.857
Kapitaallasten	58	0	0	23	-23	-	0
Overdrachten	14.805	14.639	21.415	18.144	3.271	15	15.820
Subtotaal Lasten	24.071	22.233	30.247	27.651	2.596	9	24.647
Baten	-20.461	-4.770	-5.306	-7.894	2.588	-49	-2.980
Saldo van baten en lasten	3.610	17.463	24.941	19.757	5.184	21	21.667
Storting reserves	0	0	18.043	18.044	-1	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	-1.008	1.008	-	0
Resultaat	3.610	17.463	42.984	36.793	6.191	14	21.667

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Op het programmaniveau zijn alleen die verschillen toegelicht, die het financiële resultaat van 2017 verklaren. Om dubbele teksten te voorkomen, leest u de toelichting op resultaatneutrale verschillen (o.a. lasten met bijbehorende baten of onttrekkingen uit reserves) alleen bij de operationele doelen. De apparaatskosten worden grotendeels via een van tevoren bepaalde

verdeelsleutel toegerekend aan de programma's. Verschillen met de begroting hebben daardoor een algemene oorzaak. Deze leest u in de paragraaf bedrijfsvoering.

Directe lasten

Overige verschillen (zie specificatie bij OD)

OD 4.1.1 minder besteed € 175.000 voordeel

OD 4.1.2 meer besteed, € 30.000, nadeel

OD 4.2.1 minder besteed, € 64.000, voordeel

OD 4.2.1 Uit de concept jaarrekening 2017 van PDENH blijkt dat op basis van herwaardering van hun participaties het treffen van een verliesvoorziening in 2017 noodzakelijk is. (Naar beneden bijgesteld, € 363.000 nadeel).

Overdrachten

OD 4.1.2 De lager dan begrote kosten worden verklaard doordat het Swung systeem in 2017 niet is vervangen. Voor deze vervanging is de Provincie afhankelijk van de Nationale Databank Wegverkeergegevens (NDW) (minder besteed, € 100.000 voordeel).

OD 4.1.2 Het incidentele budget voor vergunningverlening door de Omgevingsdiensten voor bijzondere eenmalige projecten is niet volledig besteed doordat projecten vertraging oplopen door verschuivingen in de planning van het totale project. Een deel van de vergunningverlening zal in 2018 plaatsvinden (minder besteed, € 1,5 miljoen, voordeel). Niet bestede middelen uit 2017 zijn bij de eerste begrotingswijziging 2018 beschikbaar gesteld voor 2018.

OD 4.1.2 Noord-Holland ontvangt voor de door de omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (NZKG) betaalde btw-compensatie uit het btw-compensatiefonds en betaalt deze compensatie weer door aan de OD. In 2017 was bij de raming hiervoor geen rekening gehouden met de verhoogde bijdrage aan de OD en de daardoor hogere bijdrage (meer besteed, € 497.000, nadeel).

OD 4.2.1 Op grond van de Uitvoeringsregeling 2017 Asbest eraf, Zonnepanelen erop kunnen tot in oktober 2018 subsidies worden aangevraagd. Daardoor is niet al het hiervoor in 2017 beschikbare budget gebruikt. De niet bestede middelen uit 2017 zijn bij de eerste begrotingswijziging 2018 beschikbaar gesteld voor 2018 (minder besteed, € 246.000, voordeel).

OD 4.1.2 Overige verschillen (zie leeswijzer voor algemene toelichting)

Diverse kleinere verschillen (meer besteed, € 84.000, nadeel)

Baten

OD 4.1.2 In 2017 is met de OD NZKG een uitvoeringsovereenkomst gesloten op basis van prestatiegerichte financiering. Uit de jaarrapportage van de OD blijkt dat de verleende bijdrage hoger is geweest dan de werkelijke kosten. Dit bedrag is terugontvangen (meer baten, € 354.000, voordeel).

OD 4.1.2 Er zijn meer leges ontvangen voor vergunningverlening door de Omgevingsdiensten doordat er meer aanvragen zijn gedaan en de gemiddelde bouwsom van projecten (waarop de legesheffing is gebaseerd) hoger was dan verwacht. Daarnaast zijn vergunningen voor Wind op Land die in 2016 gepland stonden, in 2017 verleend (meer baten, € 899.000, voordeel).

4.1 beleidsdoel

Milieukwaliteit in Noord-Holland voldoet minimaal aan wettelijke basiskwaliteit

Verandering: geen.

Toelichting: geen.

4.1.1 operationeel doel

Kansen creëren en benutten gericht op een duurzamer, gezonder en veiliger Noord-Holland

4.1.1 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
4.1.1.02 Adviseren over kansen schonere en efficiëntere mobiliteit	Meetmoment: Begroting 2017 - Advies over schonere mobiliteit uitgebracht.	- Conform.
4.1.1.03 Anticiperen op wijzigingen in de nationale geluidsregelgeving	Meetmoment: Zomernota 2017 - Komt te vervallen bij zomernota 2017.	
4.1.1.04 Regievoeren op samenwerken/samengaan OD NZKG en OD IJmond	Meetmoment: Begroting 2017 - Verdere invulling gegeven aan de vorming van één OD NZKG+.	- Conform.
4.1.1.05 Beleidsvorming ondergrond en bodemsaneringsstrategie	Meetmoment: Zomernota 2017 - Data en kaartmateriaal verzamelen uitgesteld naar 2018.	- Conform.
4.1.1.06 Evaluatie Milieubeleidplan 2015-2018	Meetmoment: Begroting 2017 - Tussenevaluatie en milieuverslag aan PS voorgelegd.	- Conform.
Beleidsstukken bij dit instrument: Tussenstand Milieubeleid 2015-2018		
4.1.1.07 Faciliteren Milieudialoog (IJmond en Westpoort)	Meetmoment: Begroting 2017 - Afspraken en maatregelen die uit de Milieudialoog IJmond en Westpoort voortkomen nagekomen/uitgevoerd.	- Afspraken gemaakt om nieuwe vormen van de onderlinge dialoog uit te werken.
Toelichting Er zijn afspraken gemaakt om een nieuwe vorm van de onderlinge dialoog uit te werken. Hierbij is het onderscheid gemaakt tussen milieudialogen, waarin de luchtkwaliteit de bestuurlijke stip op de horizon blijft, en huiskamergesprekken. In de huiskamergesprekken zal de verbreding worden gezocht, zowel wat onderwerp betreft als ook met betrekking tot de deelnemers. Op dit moment wordt het vervolg nog verder uitgewerkt.		

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 4.1.1 Kansen creëren en benutten gericht op een duurzamer, gezonder en veiliger Noord-Holland

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	93	355	187	185	2	1	198
Directe lasten	37	278	258	70	188	73	278
Overdrachten	2	0	10	7	3	34	0
Subtotaal Lasten	132	633	455	262	193	42	476
Baten	0	0	-26	-13	-13	49	0
Saldo van baten en lasten	132	633	429	249	180	42	476
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat	132	633	429	249	180	42	476

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Directe lasten

Het verschil is opgebouwd uit diverse kleinere verschillen. Deze zijn ontstaan door onder meer:

- het project eNoses (het plaatsen van elektronische neuzen om inzicht te krijgen in potentiële geurhinder en bronnen van gevaar in het geval van incidenten) is vertraagd doordat onderzoek is gedaan naar de wijze van aanbesteding (Europees of niet).

- een subsidie voor aardkundige monumenten niet is aangevraagd;

- geen bijdrage is verleend in het project Averijhaven (onderzoek naar transformatie baggerdepot, nu opgenomen in de tweede begrotingswijziging 2018);

- de inhuur voor omgevingsmanagement voor woonboten Velsen pas na de Zomernota 2017 is gestart en doorloopt in 2018.

Totaal minder besteed € 188.000, waarvan € 175.000 voordeel.

4.1.2 operationeel doel

Basiskwaliteit borgen

4.1.2 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
4.1.2.01 Uitvoering van het provinciaal uitvoeringsprogramma Bodemconvenant 2016-2020 (incl. aanpak spoedlocaties)	Meetmoment: Begroting 2017 - Provinciaal Uitvoeringsprogramma Bodemconvenant 2016-2020 door GS vastgesteld. - Voortgang aanpak spoedlocaties door GS vastgesteld.	- Conform. - Conform.
4.1.2.02 Uitvoeren Nazorg Wm Stortplaatsen	Meetmoment: Begroting 2017 - Sluiting stortplaats Schoteroog voorbereid. - Sluiting stortplaats Hollandse Brug voorbereid. - Twee nazorgplannen door GS goedgekeurd.	- Conform. - Conform. - Geen nazorgplannen door GS goedgekeurd.
Toelichting Door de exploitant zijn meerdere conceptversies ingediend van nazorgplan Nauerna en beoordeeld. Het laatste concept moet opnieuw worden aangepast. Het doorlopen van de goedkeuring blijkt in de praktijk meer dan een jaar te duren, (meerdere keren beoordelen, aanpassen, overleggen, discussie, berekeningen, inspraak). In verband met de vertraging in het komen tot sluiting van stortplaats Schoteroog is er nog geen aangepaste Nazorgplan door de exploitant ingediend.		
4.1.2.03 Beheren van provinciale geluidszones van gezoneerde industrieterreinen van regionaal belang	Meetmoment: Begroting 2017 - Bestaand inzicht in geluidbelasting op en rond industrieterreinen van regionaal belang actueel gehouden door de vergunde geluidsruimte in het geluidszonemodel te verwerken.	- Conform.
4.1.2.04 Uitvoeren Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (RSL) Noordvleugel	Meetmoment: Begroting 2017 - Meetnet luchtkwaliteit beheerd: luchtkwaliteit Schiphol, Westpoort en IJmond gemonitord en gerapporteerd. - Monitoringsrapport RSL Noordvleugel 2016 door GS vastgesteld en ter informatie aan PS toegezonden.	- Conform. - Conform.
4.1.2.05 Uitvoeren van milieueffectrapportages	Meetmoment: Begroting 2017 - Milieueffectrapportages opgesteld en getoetst. - Extra aandacht aan milieu en gezondheid besteed.	- Conform.

	Meetmoment: Zomernota 2017	
4.1.2.06 Uitvoeren Regelgeving Burgerluchthavens- en Militaire luchthavens (RBML)	- Luchthavenbesluit Loodswezen IJmuiden door PS vastgesteld. - Bestuurlijke afspraken ten aanzien van luchthavenbesluit helikopterplatform VUmc voorbereid.	- Luchthavenbesluit Loodswezen IJmuiden voorbereid. - Conform.

Toelichting
Het luchthavenbesluit Loodswezen IJmuiden ligt op 12 februari 2018 ter besluitvorming voor in PS.

Beleidsstukken bij dit instrument:

Brief aan PS Luchthavenbesluiten en -regelingen

	Meetmoment: Begroting 2017	
4.1.2.07 Optreden als eigenaar van regionale uitvoeringsdiensten	- Vastgestelde sluitende begrotingen van de Omgevingsdiensten aan PS voorgelegd.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2017	
4.1.2.08 Voorbereiden omgevingsverordening	- Een geactualiseerde provinciale milieuverordening voorgelegd.	- Een geactualiseerde provinciale milieuverordening voorbereid.

Toelichting
Een geactualiseerde provinciale milieuverordening is voorbereid. Een concreet voorstel wordt in 2018 aan PS voorgelegd.

	Meetmoment: Zomernota 2017	
4.1.2.09 Uitvoeren stiltebeleid	- Stiltebeleid herijkt en resultaten stiltetafels meegenomen in een aanpassing van de PMV en vervolgens in de Omgevingsvisie.	- Stiltebeleid herijkt.

Toelichting
De herijking heeft plaatsgevonden en output betreft het rapport Versterking stiltegebiedenbeleid Noord-Holland van Natuur en milieufederatie. De stiltetafels, aanpassing PMV en beleid volgt in 2018.

	Meetmoment: Zomernota 2017	
4.1.2.10 Opdracht geven tot het uitvoeren van de VTH-taken door de regionale uitvoeringsdiensten	- VTH-taken volgens de dienstverleningsovereenkomsten uitgevoerd. - De VTH-plustaken zoals overeengekomen in de dienstverleningsovereenkomsten overgedragen en uitgevoerd.	- Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2017	
4.1.2.11 Uitvoering geven aan het landelijke programma Impuls Omgevingsveiligheid 2015-2018	- Subsidie bij het ministerie van I&M aangevraagd. - Subsidies aan Omgevingsdiensten en Veiligheidsregio verleend. - Samen met regionale partners uitvoering gegeven aan het programma.	- Conform. - Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2017	
4.1.2.12 Coördinatie van het VTH-stelsel	- Gezamenlijke prioriteiten vastgelegd voor VTH-stelsel met ketenpartners.	- Conform.

	Meetmoment: Begroting 2017	
4.1.2.13 Vaststellen geluidbelastingkaart provinciale wegen 2016	GS heeft de geluidbelasting op woningen langs provinciale wegen in kaart gebracht en een geluidbelastingkaart tijdig vastgesteld.	- Conform.

4.1.2 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 4.1.2 — Basiskwaliteit borgen

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	2.822	1.965	1.492	1.509	-17	-1	1.490
Directe lasten	4.582	3.602	1.342	2.959	-1.617	-120	3.259
Kapitaallasten	0	0	0	23	-23	-	0
Overdrachten	12.148	14.639	19.542	18.204	1.338	7	15.820
Subtotaal Lasten	19.552	20.206	22.376	22.695	-319	-1	20.569
Baten	-19.975	-4.770	-5.031	-7.632	2.601	-52	-2.980
Saldo van baten en lasten	-423	15.436	17.345	15.063	2.282	13	17.589
Storting reserves	0	0	18.043	18.044	-1	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	-1.008	1.008	-	0
Resultaat	-423	15.436	35.388	32.099	3.289	9	17.589

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Directe lasten

De onderbesteding op de directe lasten voor Nazorg stortplicht Wet Milieubeheer wordt veroorzaakt door een onvoorzien aanvullend technisch onderzoek, noodzakelijk als gevolg van de beoordeling door het Advies Kamer Stortbesluit (AKS) bij de sluiting van stortplaats Schoteroog en Hollandse Brug. Uitvoering is gaande maar wordt pas in 2019 afgerond en gefactureerd (minder besteed € 136.000 neutraal).

Het verschil in de directe lasten voor de Uitvoering Bodembeheertaken betreft de afkoop van Lijsterweg voor het Grondwater Beheer 't Gooi. Dit bedrag had als aframing in de begroting moeten worden verwerkt omdat de uitgaven ten laste van de voorziening Bodembeheertaken worden gebracht (minder besteed € 227.000 neutraal).

Het verschil voor de Uitvoering Bodembeheertaken wordt veroorzaakt door de ontvangst van een afkoopsom van de gemeente Hilversum voor de dekking van behandeling van verontreinigde

grond. De afkoopsom is in december 2017 betaald, de verwachting was dat de afkoopsom in 2018 betaald zou worden (meer lasten, € 1,2 miljoen, neutraal, voorziening Bodembeheertaken).

Door gedeeltelijke omzetting van de voorziening bodemsanering naar een reserve bodemsanering hadden de uitgaven ten laste van de reserve bodemsanering geraamd moeten worden (meer uitgaven, € 533.000, neutraal, reserve Bodemsanering).

Overige verschillen (zie leeswijzer voor algemene toelichting)

- Afrekeningsverschillen (meer besteed, € 70.000, neutraal)
- Verschuiving tussen directe lasten en overdrachten (meer besteed, € 111.000, neutraal)
- Diverse kleinere verschillen (meer besteed, € 30.000, nadeel)

Overdrachten

Door gedeeltelijke omzetting van de voorziening bodemsanering naar een reserve bodemsanering hadden de uitgaven voor overdrachten ten laste van de reserve bodemsanering geraamd moeten worden (meer besteed, € 118.000, neutraal, reserve Bodemsanering).

De subsidie voor Anna's Hoeve is gedeeltelijk uit de reserve ILG en gedeeltelijk uit de reserve bodemsanering gedekt. Het gedeelte dat uit de reserve bodemsanering kwam was ten onrechte niet geraamd (meer besteed, € 335.000, neutraal, reserve Bodemsanering).

De lager dan begrote kosten worden verklaard doordat het Swung systeem in 2017 niet is vervangen. Voor deze vervanging is de Provincie afhankelijk van de Nationale Databank Wegverkeergegevens (NDW), (minder lasten, € 100.000 voordeel).

De uitgaven voor het TWIN-H project Bodemsanering zijn vraaggestuurd. In 2017 hebben zich geen knelpunten voorgedaan die in aanmerking kwamen voor een bijdrage (minder besteed, € 339.000, neutraal, reserve TWIN-H).

Het incidentele budget voor vergunningverlening door de Omgevingsdiensten voor bijzondere éénmalige projecten is niet volledig besteed doordat projecten vertraging oplopen door verschuivingen in de planning van het totale project. Een deel van de vergunningverlening zal in 2018 plaatsvinden (minder besteed, € 1,5 miljoen, voordeel). Niet bestede middelen uit 2017 zijn bij de eerste begrotingswijziging 2018 beschikbaar gesteld voor 2018.

Noord-Holland ontvangt voor de door de omgevingsdienst NZKG betaalde btw-compensatie uit het btw-compensatiefonds en betaalt deze compensatie weer door aan de OD. In 2017 was bij de raming hiervoor geen rekening gehouden met de verhoogde bijdrage aan de OD en de daardoor hogere bijdrage (meer besteed, € 497.000, nadeel).

Overige verschillen (zie leeswijzer voor algemene toelichting)

- Afrekeningsverschillen (minder besteed, € 322.000, neutraal)
- Verschuiving tussen directe lasten en overdrachten (minder besteed, € 11.000, neutraal)
- Diverse kleinere verschillen (meer besteed, € 84.000, nadeel)

Baten

In 2017 is met de OD NZKG een uitvoeringsovereenkomst gesloten op basis van prestatiegerichte financiering. Uit de jaarrapportage van de OD blijkt dat de verleende bijdrage hoger is geweest dan de werkelijke kosten. Dit bedrag is terugontvangen (meer baten, € 354.000, voordeel).

De hogere baten worden veroorzaakt door de ontvangst van een afkoopsom van de gemeente Hilversum voor de dekking van behandeling van verontreinigde grond. De afkoopsom is hoger uitgevallen dan aanvankelijk bij het opstellen van de begroting kon worden voorzien (meer baten, € 1,2 miljoen, neutraal, zie directe lasten).

Er zijn meer leges ontvangen voor vergunningverlening door de Omgevingsdiensten doordat er meer aanvragen zijn gedaan en de gemiddelde bouwsom van projecten (waarop de legesheffing is gebaseerd) hoger was dan verwacht. Daarnaast zijn vergunningen voor Wind op Land die in 2016 gepland stonden, in 2017 verleend (meer baten, € 899.000, voordeel).

Overige verschillen (zie leeswijzer voor algemene toelichting)

- Afrekeningsverschillen (minder baten, € 5.000, neutraal)
- Diverse kleinere verschillen (meer baten, € 153.000, voordeel)

Onttrekking reserves

Door gedeeltelijke omzetting van de voorziening bodemsanering naar een reserve bodemsanering hadden de onttrekkingen aan de reserve bodemsanering geraamd moeten worden. (meer onttrokken, € 1.008.000, neutraal).

4.2 beleidsdoel

Beperken energiebehoefte, maximaliseren gebruik van duurzame energie en efficiënt gebruik fossiele energie en grondstoffen

Verandering: geen.

Toelichting: geen.

4.2.1 operationeel doel

Energiebesparing, opwekking lokale duurzame energie, ontwikkelen van duurzame energie-innovaties en aanjagen initiatieven voor een circulaire economie

4.2.1 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Zomernota 2017	
4.2.1.01 Uitvoeren Beleidsagenda Energietransitie 2016-2020	- Beoordelen principe-aanvragen Herstructurering Wind op land, begeleiden vergunningenprocedure (uitvoering OD NZKG) ten behoeve van realisatie provinciale taakstelling 685,5 MW Wind op land in 2020.	- Conform.
	- PIP windpark Westfrisia (overgangsregeling) vastgesteld.	- Conform.
	- Uitvoering volgens uitvoeringsparagraaf bij Beleidsagenda Energietransitie.	- Conform.
	- Servicepunt Duurzame Energie is aanbesteed.	- Conform.
	- Energie Lab is vormgegeven en in praktijk gebracht.	- Conform.
	- MKB Fondsen voor stimulering van innovaties zijn ontwikkeld.	- Conform.
	- Ontwikkelingsperspectief Circulaire Economie is opgesteld.	- Conform.

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 4.2.1 Energiebesparing, opwekking lokale duurzame energie, ontwikkelen van duurzame energie-innovaties en aanjagen initiatieven voor een circulaire economie

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	615	455	1.267	1.249	18	1	1.282
Directe lasten	1.059	939	4.286	3.512	774	18	2.320
Kapitaallasten	58	0	0	0	0	-	0
Overdrachten	2.655	0	1.863	-67	1.930	104	0
Subtotaal Lasten	4.387	1.394	7.416	4.694	2.722	37	3.602
Baten	-486	0	-249	-249	0	-	0
Saldo van baten en lasten	3.901	1.394	7.167	4.445	2.722	38	3.602
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat	3.901	1.394	7.167	4.445	2.722	38	3.602

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Directe lasten

Door de vorming van een projectteam om de actieagenda circulaire economie uit te werken naar concrete opgaven, is dit dossier vertraagd. De aanbesteding van deze opgaven vraagt ook veel tijd en aandacht doordat Circulaire economie nog geen mainstream onderwerp is dat eenvoudig op de markt gezet kan worden (minder besteed, € 311.000, neutraal, reserve werkgelegenheid en economie).

Door ingediende zienswijzen en nog lopende zaken bij de RvS is het project Wind op Land vertraagd (minder besteed, € 145.000, neutraal, reserve TWIN-H).

Doordat voor het in kaart brengen van het energieverbruik van de eigen organisatie en de vertaling naar CO2 (CO2 footprint) samengewerkt wordt met andere provincies, zijn de kosten lager uitgevallen (minder besteed, € 115.000, neutraal, reserve EXIN-H).

Overige verschillen (zie leeswijzer voor algemene toelichting)

- Afrekeningsverschillen (minder besteed, € 35.000, neutraal)
- Verschuiving tussen directe lasten en overdrachten (minder besteed, € 28.000, neutraal)
- Diverse kleinere verschillen (minder besteed, € 63.000, neutraal, reserve EXIN-H)
- Diverse kleinere verschillen (minder besteed, € 64.000, voordeel).

Uit de concept jaarrekening 2017 van PDENH blijkt dat op basis van herwaardering van hun participaties het treffen van een verliesvoorziening in 2017 noodzakelijk is. (Naar beneden bijgesteld, € 363.000 nadeel).

Overdrachten

Op grond van de Uitvoeringsregeling 2017 asbest eraf, zonnepanelen erop kunnen tot in oktober 2018 subsidies worden aangevraagd. Dit is de reden waarom niet het gehele in 2017 beschikbare budget gebruikt is. De niet bestede middelen uit 2017 zijn bij de eerste begrotingswijziging 2018 beschikbaar gesteld voor 2018 (minder besteed, € 246.000, voordeel, Uitgestelde Intentie).

Bij Voordracht 2016-25 van 23 mei 2016 is € 960.000 beschikbaar gesteld voor de realisatie van het onderzoekscentrum voor biomassavergassing InVesta. Deze subsidieverlening zal plaatsvinden nadat de financiering van de biomassavergasser Ambigo (voorheen Milena Olga) rond is. Op dit moment is dat nog niet het geval (minder besteed, € 960.000, neutraal, reserve TWIN-H).

Een aantal in 2013 verleende subsidies op grond van de Uvr duurzame energiemaatregelen bestaande bouw is lager vastgesteld dan de oorspronkelijke verlening. De hiervoor beschikbare middelen zijn teruggevloeid in de reserve (minder besteed, € 231.000, neutraal, reserve TWIN-H).

Overige verschillen (zie leeswijzer voor algemene toelichting)

- Afrekeningsverschillen (minder besteed, € 433.000, neutraal)
- Verschuiving tussen directe lasten en overdrachten (meer besteed, € 28.000, neutraal)
- Diverse kleinere verschillen (minder besteed, € 72.000, neutraal, reserve EXIN-H en € 16.000 neutraal, reserve TWIN-H).

Programma 5 Ruimte

Maatschappelijk doel

Ruimtebeslag van wonen, werken en recreëren optimaliseren.

Doelenboom

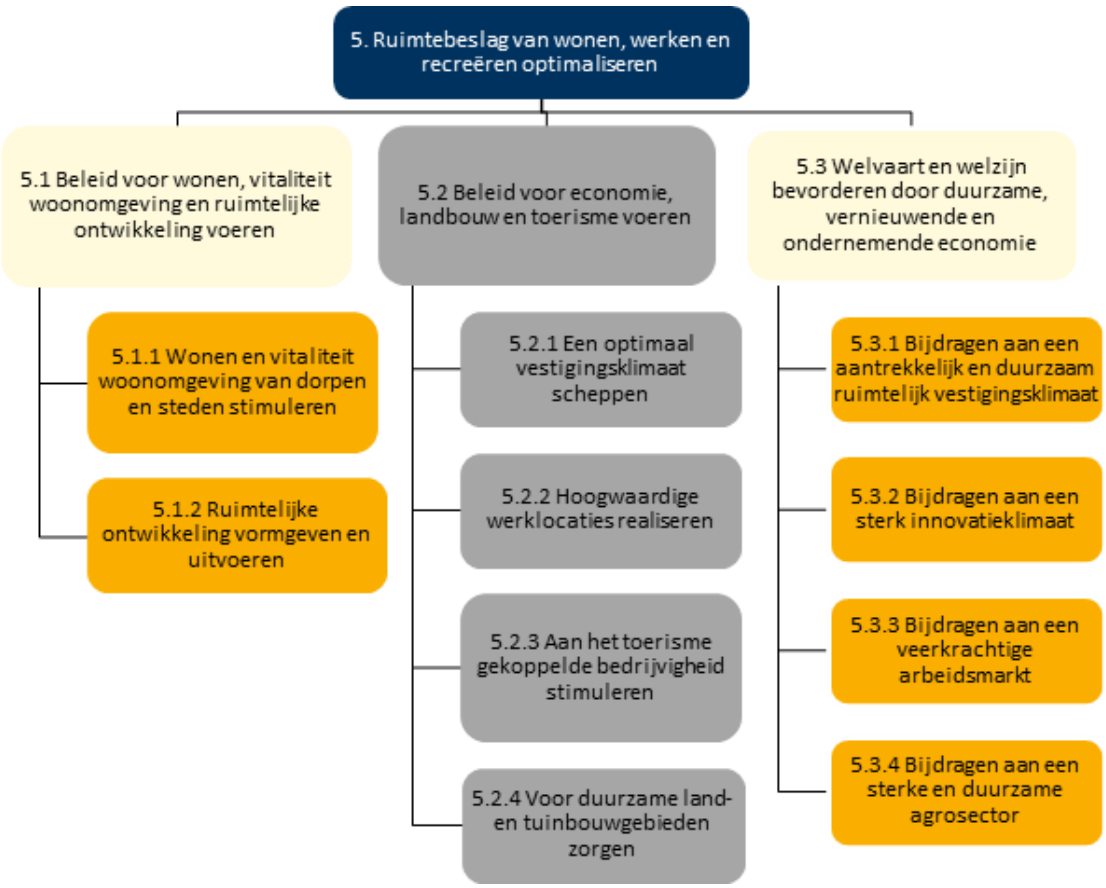

Realisatie van de prioriteiten voor dit begrotingsjaar

Prioriteit	%	Toelichting
Verduurzaming van bestaande woningvoorraad (5.1.1).	100 %	Uitvoering programma verduurzaming bestaande woningvoorraad vastgesteld.
Vaststelling RAP's 2.0 in raden en staten (5.1.1).	100 %	Van alle zes regio's is het RAP 2.0 vastgesteld door gemeenten en staten.
Aanpassen van de Provinciale Ruimtelijke Verordening aan de actualiteit (5.1.2).	75 %	De ontwerpwijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening (Programma PRV 2018) is in december 2017 vastgesteld door Gedeputeerde Staten.
Opstellen Omgevingsvisie en het verkennen van de mogelijkheden op inhoud en proces op basis waarvan de nieuwe Omgevingswet kan worden geïmplementeerd (5.1.2).	75 %	In 2017 zijn belangrijke stappen gezet naar onze Omgevingsvisie NH2050. De Koers NH2050 is opgesteld in een intensief proces met gemeenten, waterschappen, belangenorganisaties en andere stakeholders en een grootschalige publiekscampagne, Jouw Noord-Holland. Koers NH2050 formuleert de langetermijnambities en doelen die de basis gaan vormen voor onze

		Omgevingsvisie. PS hebben Koers NH2050 in december 2017 in grote meerderheid vastgesteld, na eerder hierover een richtinggevend debat te hebben gevoerd. Parallel hieraan zijn al voorbereidingen getroffen voor de ontwerp Omgevingsvisie. Het opstellen van de Koers NH2050 heeft meer tijd gekost doordat de behandeling in PS uit meerdere stappen bestond. Hierdoor is het zwaartepunt van opstellen van de Omgevingsvisie verschoven naar eerste helft 2018. In het kader van de implementatie Omgevingswet zijn verschillende activiteiten uitgevoerd, zoals het analyseren van de betekenis van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en de Omgevingsverordening. Daarnaast zijn er bijeenkomsten georganiseerd voor Statenleden en overlegtafels voor gedeputeerde en wethouders. Ook is er gewerkt aan het verbeteren van de samenwerkingsrelaties met onze maatschappelijke partners. Resultaat activiteiten is conform begroting.
Vertalen van ruimtelijk-economische verkenning energietransitie naar Omgevingsvisie van de provincie (5.1.2).	100 %	De ruimtelijke verkenningen energietransitie voor MRA en Noord-Holland Noord zijn in 2017 opgesteld en vormen belangrijke bouwstenen voor de ontwerp Omgevingsvisie die in de eerste helft van 2018 wordt opgesteld.

Ontwikkelingen in de omgevingsfactoren lopende het begrotingsjaar

Omgevingsfactor	Ontwikkeling
Tweede Kamerverkiezingen in maart 2017 en nieuwe afspraken tussen Rijk en de provincie al dan niet via taakstelling of actualisatie van NEA.	Geen ontwikkelingen.
Snelheid proces energietransitie is afhankelijk van internationale afspraken, afspraken in coalitieakkoord na Tweede Kamerverkiezingen, initiatiefnemers, subsidiemogelijkheden en snelheid van innovaties.	Vanuit het Rijk wordt conform het regeerakkoord ingezet op het sluiten van een interbestuurlijk programma en een Klimaat- en energieakkoord met alle maatschappelijke partners (rond de zomer 2018) om tot realisatie van de Europese afspraken te komen. Hier worden ook afspraken gemaakt over verantwoordelijkheden, rollen en middelen.
Demografische ontwikkelingen.	Geen ontwikkelingen.

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
5	5.3.1	Stichting Administratiekantoor aandelen Zeehaven IJmuiden N.V.	Ontwikkeling haven.
5	5.1.2	Schadeschap Luchthaven Schiphol	Bevordering afwikkeling schadevergoedingen uitbreiding Schiphol.
5	5.3.1	Stichting Voorbereiding Pallas-reactor	Voorbereiding bouw hoge-flux reactor
5	5.1.2	Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio	Verbeteren leefkwaliteit Schipholregio
5	5.3.1	Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied	Versterken van de internationale concurrentiepositie van het gebied.
5	5.3.1	Schiphol Area Development Company N.V. (SADC)	Ruimtelijke inrichting Schipholgebied
5	5.3.1	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied (RON)	Ontwikkeling Noordzeekanaalgebied
5	5.3.1/5.3.3	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN)	Ontwikkeling Economie
5	5.3.1	PolanenPark B.V.	Ontwikkeling bedrijventerrein
5	5.3.1	PolanenPark C.V.	Ontwikkeling bedrijventerrein
5	5.3.1	Zeehaven IJmuiden N.V.	Visserijbelangen
5	5.1.1	Zeestad Beheer B.V.	Stadsvernieuwing Den Helder
5	5.1.2	Zeestad C.V.	Stadsvernieuwing Den Helder
5	5.3.2	Life Sciences Fund Amsterdam B.V.	Ontwikkeling economie

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Gerealiseerde budgettabel (x 1.000 euro)

Programma 5 Ruimte

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	11.888	7.907	9.306	8.515	791	9	10.191
Directe lasten	7.680	15.689	13.572	23.892	-10.320	-76	16.606
Kapitaallasten	869	0	0	7.515	-7.515	-	0
Overdrachten	14.428	5.373	28.312	16.946	11.366	40	25.647
Subtotaal Lasten	34.864	28.969	51.190	56.867	-5.678	-11	52.444
Baten	-26.852	-18.667	-32.937	-26.947	-5.990	18	-13.325
Saldo van baten en lasten	8.012	10.302	18.253	29.921	-11.668	-64	39.119
Storting reserves	8.316	9.676	12.468	13.708	-1.240	-10	6.715
Onttrekking reserves	-10.721	-2.400	-8.115	-3.493	-4.621	57	-16.626
Resultaat	5.607	17.578	22.606	40.136	-17.529	-78	29.208

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Op het programmaniveau zijn alleen die verschillen toegelicht, die het financiële resultaat van 2017 verklaren. Om dubbele teksten te voorkomen, leest u de toelichting op resultaatneutrale verschillen (o.a. lasten met bijbehorende baten of onttrekkingen uit reserves) alleen bij de operationele doelen. De apparaatskosten worden grotendeels via een van tevoren bepaalde verdeelsleutel toegerekend aan de programma's. Verschillen met de begroting hebben daardoor een algemene oorzaak. Deze leest u in de paragraaf bedrijfsvoering.

Directe lasten

OD 5.1.2 De incidenteel beschikbaar gestelde middelen voor proceskosten van OV-knooppunten verschuiven naar 2018, omdat de geraamde inzet aan instrumenten in knooppunten (o.a. alliantiegesprekken) minder snel is gegaan dan verwacht. Zowel de corridordialoog als de gemeentelijke gebiedsprocessen in de knooppunten kosten meer tijd dan voorzien. In 2018 verwachten we dat die processen wel tot concrete actie komen. Daarnaast verschuift de focus in het programma van corridoraanpak naar de aanpak van specifieke knooppunten (minder lasten, € 787.000, voordelig, uitgestelde intentie). De niet bestede middelen uit 2017 zijn bij de eerste begrotingswijziging 2018 beschikbaar gesteld voor 2018.

OD 5.1.2 Nadat € 787.000 met de uitgestelde intentie wordt meegenomen naar 2018 is er sprake van een restant onderbesteding op OV-Knooppunten van € 120.000. Dit wordt veroorzaakt doordat de bijdrage van het MRA € 76.000 is verantwoord onder directe lasten en omdat de bijdrage niet volledig is besteed in 2017 (minder lasten, € 120.000, voordeel).

OD 5.1.2 Met de Kaderbrief 2018 zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor de omgevingsvisie. Oorspronkelijk was voorzien dat medio 2017 de tweede stap in het proces naar onze Omgevingsvisie, de Koersfase, zou worden afgerond en dat in de tweede helft 2017 de Ontwerp Omgevingsvisie opgesteld zou worden. De Koersfase heeft echter meer tijd gekost, onder meer omdat de besluitvorming in PS in drie delen is opgeknipt (richtinggevend debat, behandeling moties en besluitvorming Koers NH2050). Dit betekent dat de 3e fase is verschoven naar de eerste helft 2018 en de kosten voor het opstellen van de Ontwerp Omgevingsvisie pas op dat moment tot besteding komen. Het gaat daarbij onder meer om de kosten van het vervolg van

de publiekscampagne ‘Jouw Noord-Holland’ (Facebook, publieksonderzoek, media-uitingen), de uitvoering van de Plan-MER en de organisatie van diverse bijeenkomsten met stakeholders en een groot werkcongres (lasten verhoogd, € 369.000, voordelig, uitgestelde intentie). De niet bestede middelen uit 2017 zijn bij de eerste begrotingswijziging 2018 beschikbaar gesteld voor 2018.

OD 5.1.2 Vanwege het uitstel van de Omgevingswet kan het project met betrekking tot de Omgevingswet met lagere kosten worden gerealiseerd (minder lasten € 50.000, voordeel).

OD 5.1.2 Met de zomernota zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor Crailo op het begrotingsbudget voor ‘uitvoeringsprojecten structuurvisie 2040’, waarvan een deel is af geraamd met de laatste begrotingswijziging. Eind van het jaar resteert, na besteding, nog circa € 200.000. In het kader van de verkoop aan Crailo aan de gemeenten Hilversum, Laren en GooiseMeren is afgesproken dat de provincie een bijdrage levert van maximaal € 200.000 aan een aanpassing van de aansluiting van het gebied Crailo op de A1. Naar verwachting vindt deze bijdrage, in de vorm van een incidentele subsidie, plaats in 2018 (minder lasten, € 200.000, voordelig, uitgestelde intentie). De niet bestede middelen uit 2017 zijn bij de eerste begrotingswijziging 2018 beschikbaar gesteld voor 2018.

OD 5.1.2 Voor wat betreft de andere projecten die zijn uitgevoerd met budget uit de begrotingspost ‘uitvoeringsprojecten structuurvisie 2040’, is sprake van een onderbesteding van 24% van het budget (minder besteed, € 519.000, voordeel). Onder Operationeel Doel 5.1.2 vindt u een nadere toelichting.

OD 5.1.2 De kosten voor het beheer van het provinciale vastgoed zijn niet op voorhand in te schatten. De beheerkosten zijn sterk afhankelijk van het wel of niet optreden van onvoorspelbare calamiteiten. Daarnaast vindt de oplegging van waterschapsbelastingen niet geregeld plaats, met aanslagen tot 3 jaar geleden, waardoor de kosten onregelmatig over de jaren heen uitkomen. Over 2017 bedraagt de totale onderbesteding 8% van het budget voor directe lasten. In het licht van bovenstaande is dit een kleine afwijking van het begrote budget (mindere besteed, € 127.000, voordeel).

OD 5.1.2 De verkopen onroerend goed zijn lager uitgevallen waardoor op het budget voor bijkomende verkoopkosten evenredig is onderbesteed (minder besteed, € 108.000, voordeel).

OD 5.3.1 Het beslag op het budget Regionale Economie valt lager uit doordat voor de beleidsontwikkeling van een aantal onderdelen - zoals circulaire economie en MKB-beleid - veel eigen ambtelijke capaciteit is ingezet. Hierdoor is er dit jaar minder inhuur van externe adviseurs e.d. nodig geweest dan waar eerst rekening mee werd gehouden. Daarnaast heeft de oprichting van het Innovatiefonds ook langer geduurd waardoor een deel van de kosten in 2018 zullen vallen (minder besteed, € 100.000, voordeel).

OD 5.3.1 Voor digitale infrastructuur zijn de niet bestede middelen uit 2017 bij de eerste begrotingswijziging 2018 beschikbaar gesteld voor 2018. In 2017 hebben wij besloten tot het ondersteunen van kansrijke lokale initiatieven met het verstrekken van garantstellingen. Het procesgeld dat hiermee gemoeid is wordt betaald uit het beschikbare budget. Dit loopt door in 2018. Naar verwachting zullen wij in 2018 een besluit nemen over ingediende aanvragen voor garantstelling (niet bestede middelen uit 2017, € 359.000, voordeel).

OD 5.3.1 Voor Noordzeehavens zijn de niet bestede middelen uit 2017 bij de eerste begrotingswijziging 2018 beschikbaar gesteld voor 2018. De interne voorbereiding met de partners voor het project ontwikkeling Averijhaven heeft in 2017 langer geduurd dan gepland. Hierdoor kan pas in 2018 met de uitvoering worden gestart (niet bestede middelen uit 2017, € 66.000, voordeel).

OD 5.3.1 **Lening stichting Voorbereiding Pallas-reactor**
De provincie Noord-Holland heeft samen met het Rijk de stichting Voorbereiding Pallas-reactor opgericht. Rijk en provincie (voordracht 2012-56) hebben elk een lening van maximaal € 40 miljoen beschikbaar gesteld om de stichting in staat te stellen in de periode 2014-2018 te komen met een ontwerp en de vergunningen voor de nieuwe reactor. In GS en PS is aan de orde geweest dat de financiering van de voorbereidingsfase zeer risicovol is. Om deze reden is vanuit PS aangedrongen op het inbouwen van go/no-go momenten, waarbij GS aan de hand van een business case PS consulteren over het verder gaan met het project.

Na betaling van het eerste bedrag in 2015 (€ 8,5 miljoen) hebben GS in het najaar van 2015 besloten over de beschikbaarstelling van de tweede tranche (€ 14 miljoen). Van deze tweede tranche is in januari 2016 het eerste deel (€ 6,5 miljoen) betaald. In het voorjaar 2018 is het

tweede deel van deze tranche (€ 6,5 miljoen) beschikbaar gesteld. Op dit moment heeft de stichting Pallas formeel de verplichting de lening terug te betalen per 1-1-2019. Het risico is dat de lening van ultimo 2017 € 15,3 miljoen niet wordt terugbetaald aan de provincie. In de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing Begroting 2017 is dit risico toegelicht en gewogen.

Uit de jaarrekening 2017 van de stichting Pallas blijkt dat de stichting ultimo 2017 een negatief eigen vermogen heeft. Directe aanleiding hiervoor is de strikte toepassing door de controlerend accountant van de richtlijnen voor de jaarverslaggeving waardoor het Immaterieel Vast Actief een nieuwe waardering heeft gekregen.

Het afwaarderen van het Immaterieel Vast Actief door de stichting Pallas en het negatieve eigen vermogen wat daardoor bij de stichting Pallas ontstaat, heeft consequenties voor de waardering van de lening van de provincie Noord-Holland aan stichting Pallas. Dit leidt ertoe dat we in de provinciale jaarrekening 2017 m.b.t. de verstrekte lening een voorziening van € 15,3 miljoen opnemen (storting in voorziening, € 15,3 miljoen, nadeel).

OD 5.3.3 Voor Arbeidsmarkt zijn de niet bestede middelen uit 2017 bij de eerste begrotingswijziging 2018 beschikbaar gesteld voor 2018. De interactieve beleidsuitvoering met de triple helixpartijen (overheid, ondernemers en onderwijs) in het veld levert een niet op de maand te voorspellen uitvoeringsgereedheid van projecten voor de arbeidsmarkt op. Er is in 2017 sprake geweest van een kleine vertraging in een aantal projecten die begin 2018 wel uitgevoerd worden (niet bestede middelen uit 2017, € 96.000, voordeel).

Kapitaallasten

OD 5.1.2 De wettelijke voorschriften met betrekking tot begroting en verantwoording van verkopen onroerend goed zijn gewijzigd. Op basis van een uitspraak van de commissie BBV (Besluit begroting en verantwoording) moet een wijziging plaatsvinden op de oorspronkelijke wijze van raming en verantwoording van het netto verkoopresultaat onder “Baten”. In het vervolg dient een scheiding gecreëerd te worden: 1. De bruto verkoopopbrengsten moeten geplaatst worden onder baten en 2. de afwaardering van de gronden onder kapitaallasten. Omdat de uitspraak aan het eind van het jaar is ontvangen kon de begroting niet meer worden aangepast. In de begroting was onder “Baten” het netto verkoopresultaat (verkoopprijs minus afwaardering) opgenomen. In voorliggende jaarrekening is de scheiding tussen verkoopopbrengst en afwaardering wel doorgevoerd: De bruto verkoopopbrengst staat benoemd onder "Baten" en de afwaardering onder "Kapitaalslasten". De kapitaallasten met betrekking tot de grondverkopen BBL, PASO en Wieringerrandmeer worden als gevolg daarvan overschreden (meer besteed, € 1,7 miljoen, nadeel).

OD 5.1.2 Op grond van een recente uitgevoerde taxatie is Distriport afgewaardeerd naar de waarde van landbouwgrond (meer lasten, € 5,8 miljoen, nadeel).

OD 5.3.1 De werkelijke kosten voor de afwaardering van de RON zijn hoger uitgevallen (meer besteed, € 389.000, nadeel).

Overdrachten

OD 5.1.2 De subsidieaanvraag Nieuw West Airport Express is ontvangen in december en kon niet meer op tijd worden verleend wegens een onderzoek naar staatssteun (minder besteed, € 200.000, voordeel).

Baten

OD 5.1.1 De Rijksmiddelen Besluit Locatiegebonden Subsidies (BLS) zijn reeds door het ministerie vastgesteld op basis van niet-financiële indicatoren. Een deel van het saldo is niet meer verplicht en valt volgens wettelijk voorschrift vrij in de algemene middelen (meer ontvangen, € 305.000, voordeel).

OD 5.1.2 Naar aanleiding van de hierboven beschreven wijziging van begrotingsuitgangspunten (onder “kapitaallasten”) is onder “baten” de bruto verkoopopbrengst opgenomen.

Omdat er minder grond is verkocht dan verwacht is er per saldo sprake van een onderschrijding op de baten (minder ontvangen, € 826.000, nadeel). Zo was de opbrengst verkoop BBL en PASO gronden gebaseerd op een aantal geplande transacties. Helaas bleek dat bij bijna alle transacties onvoorziene complicaties optraden waardoor aktepassering noodgedwongen in 2018 plaatsvindt.

Bij onvoorziene complicaties kan gedacht worden aan het ontbreken van instemming op technische details van de transactie door wederpartij(en).

OD 5.1.2 Er zijn meer pacht- en huuropbrengsten in rekening gebracht dan was begroot, het gaat om 5% van de totaal begrote opbrengsten (meer baten, € 176.000, voordeel).

Storting reserves

OD 5.3.2 Uit het provinciefonds ontvangt de provincie ten behoeve van de regeling 'MKB Innovatiestimulering Topsectoren' een bedrag van € 1.240.000. Dit geld wordt in de reserve Economie en werkgelegenheid in Programma 5 gestort (hogere storting in de reserve werkgelegenheid, € 1.240.000, neutraal).

5.1 beleidsdoel

Beleid voor wonen, vitaliteit woonomgeving en ruimtelijke ontwikkeling voeren

Verandering: geen.

Toelichting: geen.

5.1.1 operationeel doel

Wonen en vitaliteit woonomgeving van dorpen en steden stimuleren

5.1.1 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
5.1.1.01 Stimuleren vitaliteit woonomgeving van dorpen en steden	Meetmoment: Begroting 2017 - Stedelijke vernieuwingsprojecten vanuit UNA/ISV, TWIN-H/ISV, P-ISV en ISV 3 ondersteund en gestimuleerd.	- Conform.
Betekenis van de gebruikte termen en afkortingen: ISV = Investeringsbudget stedelijke vernieuwing UNA/ISV = voor ISV beschikbare UNA middelen TWIN-H = Tweede Investeringsimpuls Noord-Holland P-ISV = provinciale ISV		

Meetmoment: Begroting 2017

Stimuleren van de woningbouwproductie	- Naar aanleiding van verzoeken van gemeenten de kwalitatieve woningbouw aangejaagd.	- Conform.
	- Uitvoeringsprogramma binnenstedelijk bouwen voorbereid.	- Conform.
	- Uitvoeringsregeling Collectieve Zelfbouw toegepast.	- Conform.
	- Beschikbaar stellen van locaties voor zelfbouw door gemeenten en corporaties via kennis en afspraken in de RAP's gestimuleerd.	- Conform.
	- Minimaal eenmaal per jaar klankbordgroep marktpartijen georganiseerd.	- Conform.
	- Uitvoeringsregeling verduurzaming bestaande woningvoorraad voorbereid.	

Overige toelichtingen

Extra informatie voor kaderstelling of controle:

Het conceptprogramma voor de uitvoeringsregeling verduurzaming bestaande woningvoorraad is gereed en is op 12 februari 2018 in PS behandeld.

Beleidsstukken bij dit instrument:

UPV Binnenstedelijk bouwen versnellen woningbouw
De uitvoeringsregeling Collectieve zelfbouw Noord-Holland 2017
De uitvoeringsregeling Woonvisie Noord-Holland 2016

	Meetmoment: Begroting 2017	
5.1.1.03 Regisseren regionale kwalitatieve en kwantitatieve woningbouwprogrammering	- Concept RAP's 2016-2020 in en door de regio opgesteld.	- Conform.
	- Afspraken uit de RAP's tussen regio's en provincie middels de woningbouwmonitor en een jaarlijks bestuurlijk overleg tussen provincie en regio gemonitord en geactualiseerd.	- Woningbouw monitor opgeleverd, in een deel van de regio's bestuurlijk overlegd.
	- Uitvoeringsregeling Woonvisie toegepast.	- Conform.
	- Themabijeenkomsten en werkbezoeken over actuele onderwerpen georganiseerd.	- Conform.

Toelichting
‘Regionale afspraken wonen’ zijn conform artikel 5a PRV opgesteld. De ‘Monitor Woningbouw 2017’ is opgeleverd. Daarin is het onderdeel voortgang RAP’s niet opgenomen, want de RAP’s waren op het moment van oplevering van de monitor nog niet, of pas net, beschikbaar. In 2018 nemen wij de voortgang van de RAP’s weer in de monitor op. Bestuurlijk overleg is gevoerd in alle regio’s of dit vindt voor de verkiezingen plaats.

Betekenis van de gebruikte termen en afkortingen:

RAP = regionaal actieprogramma wonen

Extra informatie voor kaderstelling of controle:

Op 20 april 2017 heeft de netwerk-conferentie Wonen en Duurzaamheid plaatsgevonden.

Beleidsstukken bij dit instrument:

De uitvoeringsregeling Woonvisie Noord-Holland 2016

	Meetmoment: Begroting 2017	
5.1.1.04 Risicogericht toezicht houden op de huisvesting van verblijfsgerechtigden	- Bestuurlijke brief met oordeel over taakuitvoering op het terrein van huisvesting statushouders: 100% van de gemeenten. - Met gemeenten die achterlopen in taakstelling ambtelijke overleggen gevoerd (100%). - Met gemeenten die hun taakstelling niet adequaat uitvoeren, bestuurlijke gesprekken gevoerd (100%) en escalatie op bestuurlijk niveau door middel van de vervolgstappen op de escalatieladder.	- Conform (48 bestuurlijke brieven verzonden) - Conform (53 ambtelijke gesprekken gehouden) - Conform (14 bestuurlijke gesprekken gehouden)

5.1.1 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 5.1.1 Wonen en vitaliteit woonomgeving van dorpen en steden stimuleren

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	2.857	835	943	917	26	3	1.004
Directe lasten	40	203	203	84	119	59	200
Overdrachten	533	1.593	1.706	562	1.144	67	3.200
Subtotaal Lasten	3.430	2.631	2.852	1.563	1.289	45	4.404
Baten	-3.208	-693	-406	-742	336	-83	0
Saldo van baten en lasten	222	1.938	2.446	821	1.625	66	4.404
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	687	0	0	245	-245	-	0
Resultaat	909	1.938	2.446	1.066	1.380	56	4.404

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Directe lasten

Er zijn minder onderzoeksopdrachten met betrekking tot de woonvisie 2040 nodig dan was voorzien (minder besteed uit Reserve AP-2010, € 105.000, neutraal).

Overige verschillen (zie leeswijzer voor algemene toelichting)

- Afrekeningsverschillen (minder besteed, € 14.000, neutraal)

Overdrachten

Er zijn minder subsidie aanvragen binnengekomen dan verwacht voor de UVR Woonvisie (minder besteed uit Reserve AP-2010, € 893.000, neutraal). Het vaststellen van Regionale Actieprogramma's (RAP's) in alle regio's duurde langer dan verwacht. Een vastgesteld RAP is voorwaarde voor het kunnen indienen van aanvragen binnen de UVR Woonvisie, dat daardoor ook is vertraagd.

Door lagere projectkosten heeft de subsidievaststelling voor een aantal ISV3 notitiegemeenten geleid tot een terugstorting van gelden aan de provincie door de gemeenten Hollands Kroon, Medemblik en Weesp (minder besteed uit Reserve Stedelijke vernieuwing, € 245.000, neutraal).

Baten

De Rijksmiddelen Besluit Locatiegebonden Subsidies (BLS) zijn reeds door het ministerie vastgesteld op basis van niet-financiële indicatoren. Een deel van het saldo is niet meer verplicht en valt volgens wettelijk voorschrift vrij in de algemene middelen (meer ontvangen, € 305.000, voordeel).

5.1.2 operationeel doel

Ruimtelijke ontwikkeling vormgeven en uitvoeren

5.1.2 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Zomernota 2017	
5.1.2.01 Opstellen en uitvoeren ruimtelijke kaders	- Handreiking PRV-Ladder voor regio's en gemeenten opgesteld.	- Conform.
	- Bijeenkomsten over toepassing PRV-Ladder voor de regio's georganiseerd.	- Conform.
	- Over ruimtelijke gemeentelijke plannen geadviseerd en deze beoordeeld.	- Conform.
	- Een koersdocument en een eerste concept Omgevingsvisie in het kader van de Omgevingswet opgesteld inclusief een breed participatietraject.	- Conform.
	- Gewerkt aan het geschikt maken van de data en applicaties voor digitaal stelsel Omgevingswet.	- Conform.
	- In het kader van de Omgevingswet aan de beoordeling van AMvB's en instrumenten gewerkt.	- Conform.
	- Gewerkt aan de implementatie van de interne werkwijze horend bij Omgevingswet.	- Conform.

Overige toelichtingen

Betekenis van de gebruikte termen en afkortingen:

PRV = Provinciale Ruimtelijke Verordening
AMvB = Algemene Maatregel van Bestuur

Extra informatie voor kaderstelling of controle:

Koers NH2050 is opgesteld na een intensief proces met gemeenten, waterschappen, belangenorganisaties en andere stakeholders en een grootschalige publiekscampagne, Jouw Noord-Holland
Het opstellen van de Koers NH2050 heeft meer tijd gekost doordat de behandeling in PS uit meerdere stappen bestond. Hierdoor is het zwaartepunt van opstellen van de Omgevingsvisie verschoven naar eerste helft 2018.

	Meetmoment: Zomernota 2017	
5.1.2.02 Stimuleren ruimtelijke kwaliteit	- Door de ARO over ruimtelijke kwaliteit bij voorontwerpplannen met impact in landelijk gebied geadviseerd.	- Conform.
	- Door de PARK over ruimtelijke kwaliteit in provinciale en regionale opgaven geadviseerd.	- Conform.
	- Evaluatie over de TFR uitgevoerd.	- Evaluatie over de TFR gestart.

Toelichting
Bij de uitvoering van de evaluatie was er enige vertraging door wisseling betrokken ambtenaren bij gemeenten.
Verwachte oplevering: eerste kwartaal 2018

Overige toelichtingen

Betekenis van de gebruikte termen en afkortingen:

ARO = Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkelingen
PARK = Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit
TFR = Task Force Ruimte

	Meetmoment: Begroting 2017	
5.1.2.03 Uitvoeren thematische ruimtelijke programma's en projecten	- Bijdrage aan de ontwikkeling van een aantal OV-knooppunten geleverd.	- Conform.
	- Regionaal ruimtelijk energieprogramma opgesteld.	- Regionaal ruimtelijk energieprogramma niet opgesteld.
	- Regionale warmteplannen opgesteld.	- Regionale warmteplannen niet opgesteld.

Toelichting
Er is nog geen ruimtelijke energiestrategie opgesteld. De vorm en status is nog in uitwerking tussen IPO, VNG, UvW en het Rijk. We zijn al wel begonnen met de ruimtelijke verkenningen. Dit is een belangrijke stap in de richting van de uiteindelijke strategie, het geeft een beeld van de opgave, de mogelijkheden om energieneutraal te worden en de ruimtelijke impact. Op basis hiervan moeten we met de regio's verder richting strategie.
In 2017 zijn allereerst de bouwstenen gemaakt voor de verduurzaming van de warmtevoorziening van de gebouwde omgeving. Deze vormen het onderdeel van het warmteplan. Het opstellen van het warmteplan is daarmee doorgeschoven naar 2018.

Overige toelichtingen

Extra informatie voor kaderstelling of controle:

Bijdrage aan 36 OV-knooppunten geleverd middels expertrol, coördinerende en/of stimulerende rol. Dat is ruim 25% meer dan de geplande 26 knooppunten.

	Meetmoment: Begroting 2017	
5.1.2.04 Uitvoeren gebiedsgerichte ruimtelijke programma's en projecten	- Ter realisatie van de Provinciale belangen in de Structuurvisie 2040 wordt een aantal ruimtelijke programma's en projecten voorbereid of uitgevoerd, zoals: Bloemendalerpolder, Crailo, De Kop Werkt!, Uitvoeringsprogramma Haarlemmermeer-West, Noordzeekanaalgebied en Nieuwe Strandwal.	- Conform.
	- Secretariaat voor de MRA uitgevoerd.	- Conform.
	- De acties uit de MRA-Agenda, waarbij de provincie betrokken is, voorbereid en uitgevoerd.	- Conform.
	- In de Omgevingsraad Schiphol afspraken over de ontwikkeling van Schiphol en de leefbaarheid in de Schipholregio gemaakt.	- Conform.
	- Afspraken SMASH Wonen-vliegen verder uitgewerkt.	- Conform.

Overige toelichtingen

Betekenis van de gebruikte termen en afkortingen:

MRA = Metropool Regio Amsterdam
SMASH = Structuurvisie Mainport Amsterdam Haarlemmermeer

Extra informatie voor kaderstelling of controle:

Begin 2017 gaven de gemeenten Hilversum, Gooise Meren en Laren aan dat zij het Crailo-terrein van de provincie wilden kopen. Na een intensieve onderhandeling is op 4 juli een Afsprakenkader overeengekomen, waarmee Crailo werd verkocht. Uiteindelijk is op 18 december 2017 de Koopovereenkomst getekend en is de akte gepasseerd. De ontwikkeling van Crailo ligt hiermee in handen van de betreffende 3 gemeenten. Zij beogen te komen tot een duurzame woonwijk, groenontwikkeling en een beperkte hoeveelheid bedrijvigheid.

	Meetmoment: Begroting 2017	
5.1.2.05 Uitvoeren grondbeleid	- Gronden ten behoeve van diverse beleidsdoelen, indien noodzakelijk met toepassing van het onteigeningsinstrument, aangekocht.	- Conform.
	- Provinciale gronden en gebouwen beheerd (anders dan de gebouwen die in gebruik zijn voor de eigen dienst).	- Conform.
	- Overtollig onroerend goed verkocht.	- Conform.

Beleidsstukken bij dit instrument:

Zie Paragraaf Grondbeleid Jaarrekening 2017

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 5.1.2 Ruimtelijke ontwikkeling vormgeven en uitvoeren

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	6.370	5.370	5.846	5.233	613	10	5.238
Directe lasten	5.188	7.076	7.732	5.415	2.317	30	5.456
Kapitaallasten	0	0	0	7.515	-7.515	-	0
Overdrachten	1.112	9	13.934	8.611	5.323	38	3.311
Subtotaal Lasten	12.669	12.455	27.512	26.775	737	3	14.005
Baten	-14.234	-8.200	-21.085	-15.089	-5.996	28	-7.306
Saldo van baten en lasten	-1.565	4.255	6.427	11.686	-5.259	-82	6.699
Storting reserves	1.000	500	500	500	0	-	0
Onttrekking reserves	-1.199	0	0	0	0	-	-2.500
Resultaat	-1.764	4.755	6.927	12.186	-5.259	-76	4.199

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Directe lasten

De incidenteel beschikbaar gestelde middelen voor proceskosten van OV-knooppunten verschuiven naar 2018, omdat de geraamde inzet aan instrumenten in knooppunten (o.a. alliantiegesprekken) minder snel is gegaan dan verwacht. Zowel de corridordialoog als de gemeentelijke gebiedsprocessen in de knooppunten kosten meer tijd dan voorzien. In 2018 verwachten we dat die processen wel tot concrete actie komen. Daarnaast verschuift de focus in het programma van corridoraanpak naar de aanpak van specifieke knooppunten (minder lasten, € 787.000, voordelig, uitgestelde intentie). De niet bestede middelen uit 2017 zijn bij de eerste begrotingswijziging 2018 beschikbaar gesteld voor 2018.

Nadat € 787.000 met de uitgestelde intentie wordt meegenomen naar 2018 is er sprake van een restant onderbesteding op OV-Knooppunten van € 120.000. Dit wordt veroorzaakt doordat de bijdrage van het MRA € 76.000 is verantwoord onder directe lasten en omdat de bijdrage niet volledig is besteed in 2017 (minder lasten, € 120.000, voordeel).

Met de Kaderbrief 2018 zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor de omgevingsvisie. Oorspronkelijk was voorzien dat medio 2017 de tweede stap in het proces naar onze Omgevingsvisie, de Koersfase, zou worden afgerond en dat in de tweede helft 2017 de Ontwerp Omgevingsvisie opgesteld zou worden. De Koersfase heeft echter meer tijd gekost, onder meer omdat de besluitvorming in PS in drie delen is opgeknipt (richtinggevend debat, behandeling moties en besluitvorming Koers NH2050). Dit betekent dat de 3e fase is verschoven naar de eerste helft 2018 en de kosten voor het opstellen van de Ontwerp Omgevingsvisie pas op dat moment tot besteding komen. Het gaat daarbij onder meer om de kosten van het vervolg van de publiekscampagne Jouw Noord-Holland (Facebook, publieksonderzoek, media-uitingen), de uitvoering van de Plan-MER en de organisatie van diverse bijeenkomsten met stakeholders en een

groot werkcongres (lasten verhoogd, € 369.000, voordelig, uitgestelde intentie). De niet bestede middelen uit 2017 zijn bij de eerste begrotingswijziging 2018 beschikbaar gesteld voor 2018.

Het project met betrekking tot de Omgevingswet kan met lagere kosten worden gerealiseerd (minder lasten € 50.000, voordeel).

Met de zomernota zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor Crailo vanuit het begrotingsbudget voor uitvoeringsprojecten structuurvisie 2040. Vanwege de verkoop aan de gemeenten is de projectorganisatie verkleind en is een deel van de beschikbaar gestelde middelen afgeraamd met de laatste begrotingswijziging. Eind van het jaar resteerde, na besteding, nog circa € 200.000. In het kader van de verkoop van Crailo aan de gemeenten Hilversum, Laren en Gooise Meren is afgesproken dat de provincie een bijdrage levert van maximaal € 200.000 voor een aanpassing van de aansluiting van het gebied Crailo op de A1. Naar verwachting vindt deze bijdrage, in de vorm van een incidentele subsidie, plaats in 2018 (minder lasten, € 200.000, voordelig, uitgestelde intentie). De niet bestede middelen uit 2017 zijn bij de eerste begrotingswijziging 2018 beschikbaar gesteld voor 2018.

Voor wat betreft de andere projecten die zijn uitgevoerd met budget uit de begrotingspost 'uitvoeringsprojecten structuurvisie 2040', is er sprake van een onderbesteding van 24% van het budget (minder besteed, € 519.000, voordeel):

- Ruimte en energie € 174.000. In 2017 zijn onderzoeken uitgevoerd en bijeenkomsten georganiseerd voor nadere duiding van de ruimtelijke effecten van de energietransitie. Enerzijds als input voor de Omgevingsvisie en anderzijds ter uitvoering van gemaakte afspraken. Door andere wijze van financiering, gunstige aanbestedingen en een andere invulling van bijeenkomsten zijn de kosten lager uitgevallen dan begroot. Verder is een onderzoek naar ruimtelijke warmtestrategie doorgeschoven naar 2018. Aanleiding is dat door andere prioriteiten voortkomend uit regeerakkoord een verschuiving heeft plaatsgevonden van werkzaamheden. Daarnaast moest eerst het onderzoek van CE Delft voor gemeenten zijn afgerond.
- Westas € 78.000. Een aantal opdrachten, waaronder voor de ruimtelijke economische strategie, is uitgesteld, omdat het plan van aanpak later werd afgerond dan gepland doordat de besprekingen met de externe partners meer tijd in beslag nam. De opdrachten worden uitgevoerd en gefactureerd in 2018. Verder heeft minder inhuur plaatsgevonden vanwege vakantie en ziekte.
- Gebiedsagenda IJsselmeer € 58.000. In de loop van het jaar is gebleken dat er ook andere provincies aan de Agenda IJsselmeergebied mee gingen werken. De kosten voor onderzoek en proces werden verdeeld.
- Kavelruil Polder Waard-Nieuwland € 47.000 er is een deel van de kavelruil uitgesteld omdat er sprake is van bodemverontreiniging.
- Ladder € 36.000: Er zijn 4 bijeenkomsten tussen de provincie en MRA geweest in plaats van de geplande 14 regiobijeenkomsten.
- Er hebben zich minder onderzoeken RO voorgedaan dan verwacht, € 25.000.
- Proceskosten Polder Waard-Nieuwland. Zowel de aanleg van de gecombineerde natuur en waterstrook als de aanleg van het fietspad zijn vanwege bestuurlijke discussies vertraagd, waardoor zowel de in het kader van de vergunningsprocedure noodzakelijke voorlichtingsbijeenkomsten als de openingsactiviteiten zijn uitgesteld, € 20.000.
- ARO € 18.000 minder presentievergoeding en vergaderkosten. Eén vergadering vond schriftelijk plaats en één vergadering is afgelast omdat er geen bespreekpunten voor de agenda waren. Daarnaast is aan het maken van het jaarverslag over 2016 minder geld besteed dan in de voorafgaande jaren, vooral omdat er geen gebruik gemaakt is van filmmateriaal.
- REOS € 12.000. De kosten voor de bijeenkomst met de Provincie Zuid-Holland vielen lager uit en de sessie in de Metropool Regio Amsterdam is gefinancierd door de gemeente Amsterdam. Verder zijn extra onderzoeken REOS breed uitgevoerd en gefinancierd vanuit het ministerie.
- Overige projectverschillen, elk minder dan 25% van het budget, € 51.000

De kosten voor het beheer van het provinciale vastgoed zijn niet op voorhand exact in te schatten. De beheerkosten zijn sterk afhankelijk van het wel of niet optreden van calamiteiten (zoals brand, lekkages, asbestvondsten). Daarnaast vindt de oplegging van waterschapsbelastingen niet geregeld plaats, waarbij soms met terugwerkende kracht aanslagen van 3 belastingjaren geleden worden opgelegd. Hierdoor zijn de kosten niet gelijkmatig over de jaren heen verdeeld. Over 2017 bedraagt de totale onderbesteding 8% van het budget voor directe lasten. In het licht van bovenstaande is dit een kleine afwijking van het begrote budget (mindere besteed, € 127.000, voordeel).

De verkopen onroerend goed zijn lager uitgevallen waardoor het budget voor bijkomende verkoopkosten evenredig is onderbesteed (minder besteed, € 108.000, voordeel)

Overige verschillen (zie leeswijzer voor algemene toelichting)

- Diverse kleinere verschillen (minder besteed, € 96.000, voordeel);
- Afrekeningsverschillen (meer besteed, € 4.000, neutraal)
- Verschuiving tussen directe lasten en overdrachten (minder besteed, € 21.000, neutraal)

Kapitaallasten

De wettelijke voorschriften met betrekking tot begroting en verantwoording van verkopen onroerend goed zijn gewijzigd. Op basis van een uitspraak van de commissie BBV (Besluit begroting en verantwoording) dient een wijziging plaats te vinden op de oorspronkelijke wijze van raming en verantwoording van het netto verkoopresultaat onder “Baten”. In het vervolg dient een scheiding gecreëerd te worden: 1. De bruto verkoopopbrengst dienen geplaatst te worden onder “Baten” en 2. de afwaardering van de gronden onder “(kapitaal) Lasten”. Omdat de uitspraak aan het eind van het jaar is ontvangen kon de begroting niet meer worden aangepast. In de begroting was onder “Baten” het netto verkoopresultaat (verkoopprijs minus afwaardering) opgenomen. In voorliggende jaarrekening is de scheiding tussen verkoopopbrengst en afwaardering wel doorgevoerd: De bruto verkoopopbrengst staat benoemd onder "Baten" en de afwaardering onder "Kapitaalslasten". De kapitaalslasten met betrekking tot de grondverkopen BBL, PASO en Wieringerrandmeer worden als gevolg daarvan overschreden (meer besteed, € 1,7 miljoen, nadeel).

Op grond van een recente uitgevoerde taxatie is Distriport afgewaardeerd naar de waarde van landbouwgrond (meer lasten, € 5,8 miljoen, nadeel).

Overdrachten

De gemeente Haarlemmermeer heeft nog niet alle subsidieaanvragen met betrekking tot de nota Ruimte Gelden ingediend. De eerste aanvraag is ontvangen en verleend voor een verbeterd Droogmakerij Systeem voor Park 21. Een vervolgaanvraag voor de verduurzaming van het watersysteem in Park 21 en de aanvragen voor ‘projecten groen-recreatieve verbinding’ en herstructurering/transformatie bedrijventerreinen verwachten we in de loop van het volgende jaar (minder besteed uit Rijksgelden ILG, € 5,4 miljoen, neutraal).

De subsidieaanvraag Nieuw West Airport Express is ontvangen in december en kon niet meer op tijd worden verleend wegens een onderzoek naar staatssteun (minder besteed, € 200.000, voordeel).

Overige verschillen (zie leeswijzer voor algemene toelichting)

- Afrekeningsverschillen (meer besteed, € 225.000, neutraal).
- Verschuiving tussen directe lasten en overdrachten (meer besteed, € 21.000, neutraal)
- Diverse kleinere verschillen (meer besteed, € 31.000, voordeel);

Baten

Doordat gemeente Haarlemmermeer nog niet alle subsidie aanvragen heeft ingediend is er minder verleend dan verwacht. Als gevolg hiervan is er voor een gelijk bedrag minder als dekkingsmiddel vanuit de balanspost ILG Rijksgelden ingezet (balanspost ILG Rijksgelden, minder Baten, € 5,4 miljoen, neutraal)

Naar aanleiding van de hierboven beschreven wijziging van begrotingsuitgangspunten (onder “kapitaallasten”) is onder “baten” de bruto verkoopopbrengst opgenomen.

Omdat er minder grond is verkocht dan verwacht is er per saldo sprake van een onderschrijding op de Baten (minder ontvangen, € 826.000, nadeel). Zo was de opbrengst verkoop BBL en PASO gronden gebaseerd op een aantal geplande transacties. Helaas bleek bij bijna alle transacties onvoorziene complicaties op te treden waardoor aktepassering noodgedwongen in 2018 plaats vindt. Als onvoorziene complicaties moet gedacht worden aan het ontbreken van instemming op de technische details van de transactie door wederpartij(en).

Er zijn meer pacht- en huuropbrengsten in rekening gebracht dan is begroot, het gaat om 5% van de totaal begrote opbrengsten (meer baten, € 176.000, voordeel).

5.2 beleidsdoel

Beleid voor economie, landbouw en toerisme voeren

Verandering: Bij de Zomernota 2017 is dit beleidsdoel komen te vervallen. Onder 5.3 zijn het bijgestelde beleidsdoel en de bijgestelde operationele doelen, instrumenten en output opgenomen.

Toelichting: geen.

5.3 beleidsdoel

Welvaart en welzijn bevorderen door duurzame, vernieuwende en ondernemende economie

Verandering: Nieuw beleidsdoel per Zomernota 2017.

Toelichting: geen.

5.3.1 operationeel doel

Bijdragen aan een aantrekkelijk en duurzaam ruimtelijk vestigingsklimaat

5.3.1 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Zomernota 2017	
5.3.1.01 Faciliteren regionale economische samenwerking	- Bijdrage aan Ontwikkelbedrijf Noord-Holland Noord voor de uitvoering van het jaarlijks activiteitenprogramma is verleend.	- Conform.
	- Uitvoering is gegeven aan de Visie Noordzeekanaalgebied, o.a. via onze participatie in het Bestuursplatform Noordzeekanaalgebied.	- Conform.
	- Den Helder is ondersteund bij de planvorming voor de ontwikkeling van de haven en luchthaven.	- Conform.
	- Via participatie in ontwikkelmaatschappij SADC zijn stappen gezet in de realisatie van	- Conform.

werklocaties in de Schipholregio.

Toelichting
- 1e bullit: 18 gemeenten en de provincie hebben de regionaal economische samenwerking voor een periode van 7 jaar verlengd door ondertekening van een aandeelhouders- en een dienstverleningsovereenkomst aan ONHN.
- 2e bullit: De visie Noordzeekanaalgebied wordt op verschillende manieren uitgevoerd: het realiseren van het SHIP, het monitoren van de ruimte intensivering op het bedrijventerrein langs het kanaal, het ontwikkelen van een aanpak energietransitie NZKG, het starten van een pilot circulaire economie NZKG en het organiseren van een informatiebijeenkomst schone brandstoffen.

Overige toelichtingen
Betekenis van de gebruikte termen en afkortingen:
SADC = Schiphol Area Development Company
SHIP = Sluis Haven Informatie Punt
NZKG = Noordzeekanaalgebied
ONHN = Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord
Beleidsstukken bij dit instrument:
Uitvoeringsagenda Economie 2016-2019
Coalitieakkoord 2015-2019 "Ruimte voor Groei"

	Meetmoment: Zomernota 2017	
5.3.1.02 Toekomstbestendig maken van werklocaties	- Via de Uitvoeringsregeling HIRB is verbetering tot stand gebracht in kwaliteit en duurzaamheid van werklocaties.	- Conform.
	- Ambassadeur beheer bedrijventerreinen aangesteld	- Conform.

Toelichting
-1e bullit: er zijn 12 subsidies verstrekt vanuit het programma HIRB.

Overige toelichtingen
Betekenis van de gebruikte termen en afkortingen:
HIRB = Herstructurering en Intelligent Ruimtegebruik Bedrijventerreinen
Beleidsstukken bij dit instrument:
Uitvoeringsagenda Economie 2016-2019
Coalitieakkoord 2015-2019 "Ruimte voor Groei"

	Meetmoment: Zomernota 2017	
5.3.1.03 Faciliteren van regionale afstemming voor werklocaties en detailhandel	- De regionale afstemming voor de ontwikkeling van werklocaties in Noord-Holland Zuid (via Uitvoeringsstrategie Plabeka) en Noord-Holland Noord (via regionale convenanten) is bereikt en is bewaakt.	- Conform.
	- De jaarlijkse monitoring van bedrijventerreinen en kantoren is uitgevoerd in de Monitor Werklocaties Noord-Holland.	- De jaarlijkse monitoring van bedrijventerreinen en kantoren is nog niet geheel uitgevoerd in de Monitor Werklocaties Noord-Holland.
	- De regionale afstemming voor nieuwe detailhandels-ontwikkelingen is uitgevoerd en bewaakt, o.a. via financiële bijdragen aan regionale detailhandelsvisies.	- Conform.
	- Financiële ondersteuning is verleend aan 2 regionale adviescommissies detailhandel (RAC).	- Conform.

Toelichting
- 2e bullit: Doordat dit jaar buiten de formele bedrijventerreinen en kantoorlocaties ook gemengde werklocaties zijn meegenomen is meer tijd besteed aan het opzetten van de monitor.

Hierdoor is enige vertraging opgetreden. De monitor is begin 2018 gereed.

Overige toelichtingen

Betekenis van de gebruikte termen en afkortingen:

Plabeka = Platform Bedrijventerreinen en Kantoren (in de MRA)
MRA = Metropool Regio Amsterdam
RAC = Regionale Advies Commissie Detailhandel

Beleidsstukken bij dit instrument:

Uitvoeringsagenda Economie 2016-2019
Coalitieakkoord 2015-2019 "Ruimte voor Groei"

	Meetmoment: Zomernota 2017	
5.3.1.04 Stimuleren van het toerisme in Noord-Holland	- In samenwerking met MRA-partners (Agenda Toerisme) zijn diverse promotionele activiteiten en projecten uitgevoerd, o.a. gericht op betere spreiding bezoekersstromen.	- Conform.
	- Gemeenten/regio's zijn ondersteund voor het maken van visies over de ontwikkeling van verblijfsrecreatie.	- Conform.

Toelichting

-1e bullit: in het kader van "Amsterdam bezoeken, Holland zien" zijn o.a. de volgende promotionele activiteiten uitgevoerd: themacampagnes, persreizen, uitwerking gebiedsplannen en de ontwikkeling van "Cycleseeing Amsterdam".

Overige toelichtingen

Betekenis van de gebruikte termen en afkortingen:

MRA = Metropool Regio Amsterdam

Beleidsstukken bij dit instrument:

Uitvoeringsagenda Economie 2016-2019
Coalitieakkoord 2015-2019 "Ruimte voor Groei"

	Meetmoment: Zomernota 2017	
5.3.1.05 Aantrekken van internationale bedrijven	- Internationale bedrijven die zich willen vestigen in Noord-Holland, zijn gesignaleerd en begeleid.	- Conform.
	- Promotiemateriaal (website en brochures) voor de acquisitie van internationale bedrijven zijn op orde gebracht en promotieactiviteiten (beurzen, handelsmissies via aangesloten samenwerkingsverbanden) zijn uitgevoerd.	- Conform.

Overige toelichtingen

Beleidsstukken bij dit instrument:

Uitvoeringsagenda Economie 2016-2019
Coalitieakkoord 2015-2019 "Ruimte voor Groei"

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 5.3.1 — Bijdragen aan een aantrekkelijk en duurzaam ruimtelijk vestigingsklimaat

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	0	0	1.000	992	8	1	994
Directe lasten	0	0	2.668	17.404	-14.736	-552	3.136
Overdrachten	0	0	5.543	2.670	2.873	52	16.670
Subtotaal Lasten	0	0	9.211	21.066	-11.856	-129	20.800
Baten	0	0	-11.289	-11.009	-280	2	-6.108
Saldo van baten en lasten	0	0	-2.079	10.057	-12.135	584	14.692
Storting reserves	2.837	6.112	6.112	6.112	0	-	4.893
Onttrekking reserves	-6.182	0	-1.487	-1.285	-202	14	-4.500
Resultaat	-3.345	6.112	2.546	14.884	-12.338	-485	15.085

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Directe lasten

Het beslag op het budget Regionale Economie valt lager uit doordat voor de beleidsontwikkeling van een aantal onderdelen - zoals circulaire economie en MKB-beleid - veel eigen ambtelijke capaciteit is ingezet. Hierdoor is er dit jaar minder inhuur van externe adviseurs e.d. nodig dan waar eerst rekening mee werd gehouden. Daarnaast heeft de oprichting van het Innovatiefonds ook langer geduurd waardoor een deel van de kosten in 2018 zullen vallen (minder besteed, € 100.000, voordeel).

Voor digitale infrastructuur zijn de niet bestede middelen uit 2017 bij de eerste begrotingswijziging 2018 beschikbaar gesteld voor 2018. In 2017 hebben wij besloten tot het ondersteunen van kansrijke lokale initiatieven met het verstrekken van garantstellingen. Het procesgeld dat hiermee gemoeid is wordt betaald uit het beschikbare budget. Dit loopt door in 2018. Naar verwachting zullen wij in 2018 een besluit nemen over ingediende aanvragen voor garantstelling (niet bestede middelen uit 2017, € 359.000, voordeel).

Voor Noordzeehavens zijn de niet bestede middelen uit 2017 bij de eerste begrotingswijziging 2018 beschikbaar gesteld voor 2018. De interne voorbereiding met de partners voor het project ontwikkeling Averijhaven heeft in 2017 langer geduurd dan gepland. Hierdoor kan pas in 2018 met de uitvoering worden gestart (niet bestede middelen uit 2017, € 66.000, voordeel).

Voor duurzaam vestigingsbeleid zijn er twee opdrachten van in totaal € 200.000 uitgezet, die anderhalf jaar duren. In 2017 is er € 43.000 gedeclareerd uit de reserve Herstructurering Bedrijfsterreinen. De rest van de kosten zal in 2018 worden gemaakt (minder besteed, € 157.0000, neutraal).

Voor het SHIP stond voor eind december nog aanpassingen aan het gebouw ingepland, die zijn echter doorgeschoven naar januari 2018 (minder besteed, € 145.000, neutraal).

Lening stichting Voorbereiding Pallas-reactor

De provincie Noord-Holland heeft samen met het Rijk de stichting Voorbereiding Pallas-reactor (hierna stichting Pallas) opgericht. Rijk en provincie hebben elk een lening van maximaal € 40 miljoen beschikbaar gesteld om de eerste stappen te kunnen zetten voor realisatie van Pallas. De € 80 miljoen wordt aangewend door de stichting Pallas voor de nadere uitwerking van het ontwerp, de aanbesteding en vergunningprocedure voor de nieuwe reactor.

In GS en PS is aan de orde geweest dat de financiering van de voorbereidingsfase zeer risicovol is. Om deze reden zijn go/no-go momenten ingebouwd, waarbij GS aan de hand van een actuele business case PS consulteren over het verder gaan met het project. Elke fase wordt afgesloten met een go/no go besluit door Rijk en provincie gezamenlijk. De bouw en exploitatie van de reactor moet volledig privaat met risicodragend kapitaal worden gefinancierd. Daarbij geldt dat de gemaakte kosten voor ontwerp, aanbesteding en vergunningprocedure door de private investeerders moeten worden terugbetaald. De bijdrage van het Rijk en de provincie dient dan ook gezien te worden als een investering die op termijn wordt terugverdiend.

Op 3 april 2018 is door de stichting Pallas het betalingsverzoek voor de derde tranche ad € 17,5 miljoen ingediend. De stichting heeft daarbij de Businesscase 3.1 gevoegd en verzocht voor 1 juli 2018 een besluit te nemen. Daarnaast heeft Pallas verzocht om de looptijd van de lening te verlengen van 1 januari 2019 tot 1 juli 2020 en om het maximaal beschikbaar te stellen krediet van € 40 miljoen te verhogen door de verschuldigde rente bovenop het nominale bedrag van € 40 miljoen te boeken.

Op basis van de thans bekende feiten is ten behoeve van de provinciale jaarrekening 2017 het risico van de lening gewogen en wordt de kans op terugbetaling van de lening zodanig ingeschat dat daarvoor een voorziening is opgenomen voor het volledige bedrag van de vordering ultimo 2017. De reden voor deze inschatting zit onder meer in de vertraging zoals deze blijkt uit de Business case 3.1 en de review 2018 door Strategy&. Niet alleen zal de looptijd van de provinciale lening verlengd moeten worden, tevens wordt aangegeven dat ook de jaren daarna enige vorm van publieke betrokkenheid nodig zal zijn. Daarnaast geeft het elk jaar oplopende negatieve eigen vermogen van Pallas aan dat de kans op volledige inning van de vordering naar de situatie eind 2017 als niet realistisch moet worden beoordeeld.

Tenslotte is van belang dat bij het opmaken van de provinciale jaarrekening 2017 de provincie nog in overleg is met het Rijk over de condities en het tijdstip van een eventuele derde tranche, waardoor er nog geen besluit over de vervolgfinanciering van Pallas ligt. Provinciale Staten zijn op 20 juni 2018 geïnformeerd over het uitstel van de besluitvorming over de derde tranche.

Overige verschillen (zie leeswijzer voor algemene toelichting):

- Afrekeningsverschillen (minder besteed, € 23.000, neutraal)
- Verschuiving tussen directe lasten en overdrachten (minder besteed, € 327.000, neutraal)
- Diverse kleinere verschillen (minder besteed, € 109.000, neutraal)
- Diverse kleinere verschillen (minder besteed, € 35.000, voordeel)

Kapitaallasten

In 2017 is een verliesvoorziening getroffen voor de RON (meer besteed, € 389.000, nadeel).

Overige verschillen (zie leeswijzer voor algemene toelichting):

- Verschuiving tussen kapitaallasten en overdrachten (meer besteed, € 371.000, neutraal)

Overdrachten

De aanvragen voor de uitvoeringsregeling Herstructurering en Intelligent Ruimtegebruik Bedrijventerreinen kunnen worden gedaan van augustus 2017 tot augustus 2018. In 2017 zijn minder aanvragen binnengekomen dan verwacht, daarom zijn er ook minder bestedingen uit de reserve Herstructurering Bedrijventerreinen (minder besteed, € 145.000, neutraal).

Overige verschillen (zie leeswijzer voor algemene toelichting):

- Afrekeningsverschillen (minder besteed, € 2,6 miljoen, neutraal)
- Verschuiving tussen directe lasten en overdrachten (meer besteed, € 327.000, neutraal)
- Verschuiving tussen kapitaallasten en overdrachten (minder besteed, € 371.000, neutraal)
- Diverse kleinere verschillen (minder besteed, € 69.000, neutraal)
- Diverse kleinere verschillen (minder besteed, € 15.000, voordeel)

Baten

Het restant van de bijdragen van derden voor het SHIP zijn in de balans geboekt ten behoeve van uitgaven in volgende jaren. Dit is een administratieve boeking (minder baten, € 254.000, neutraal).

Overige verschillen (zie leeswijzer voor algemene toelichting):

- Diverse kleinere verschillen (minder baten, € 33.000, voordeel)

Onttrekking reserves

De onttrekking uit de reserve Herstructurering Bedrijventerreinen is aangepast aan de uitgaven uit de reserve (minder onttrokken, € 302.000, neutraal).

De onttrekking uit de reserve Programma Water als Economische Drager is aangepast aan de uitgaven uit de reserve (minder onttrokken, € 100.000, neutraal).

5.3.2 operationeel doel

Bijdragen aan een sterk innovatieklimaat

5.3.2 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
5.3.2.01 Versterken van (duurzame) innovatie in het MKB	Meetmoment: Zomernota 2017 - Innovatie in het MKB is versterkt door middel van inzet van vier instrumenten: (a) Proof of concept fonds, (b) MIT (MKB Innovatiestimulering Topsectoren, (c) Investeringsgereedprogramma, (d) Versnellingsprogramma voor duurzame innovaties.	- De onderdelen a, b en c conform. Onderdeel d is gestart.
Toelichting Het proof-of-conceptfonds (onderdeel a) is ontwikkeld. In 2017 zijn in het kader van de MIT-regeling (onderdeel b) 56 subsidies verstrekt. Via het Investeringsprogramma (onderdeel c) zijn aan 50 ondernemers adviezen verstrekt. Het versnellingsprogramma voor duurzame innovaties (onderdeel d) is eind 2017 van start gegaan en heeft in 2017 nog geen resultaten opgeleverd.		
Overige toelichtingen *Betekenis van de gebruikte termen en afkortingen:* MKB = Midden- en Kleinbedrijf MIT = MKB Innovatiestimulering Topsectoren *Beleidsstukken bij dit instrument:* Uitvoeringsagenda Economie 2016-2019 Coalitieakkoord 2015-2019 "Ruimte voor Groei"		
5.3.2.02 Versterken innovatieklimaat in de Metropoolregio Amsterdam	Meetmoment: Zomernota 2017 - Jaarlijkse bijdrage aan de MRA (regionaal budget innovatie) is verleend waarmee diverse projecten en activiteiten op gebied van innovatie en economie zijn ondersteund.	- Conform.
Overige toelichtingen *Betekenis van de gebruikte termen en afkortingen:* MRA = Metropool Regio Amsterdam *Beleidsstukken bij dit instrument:* Uitvoeringsagenda Economie 2016-2019 Coalitieakkoord 2015-2019 "Ruimte voor Groei"		

	Meetmoment: Zomernota 2017	
5.3.2.03 Versterken van de digitale infrastructuur	- Initiatieven ondersteund in het kader van het aanleggen van breedbandverbindingen in 'witte' gebieden in Noord-Holland.	- Conform.

Toelichting
Er zijn voorbereidingen getroffen om een garantstelling te kunnen geven aan kansrijke initiatieven om de aanleg van glasvezel in de witte buitengebieden haalbaar te maken.

Overige toelichtingen

Beleidsstukken bij dit instrument:

Uitvoeringsagenda Economie 2016-2019
Coalitieakkoord 2015-2019 "Ruimte voor Groei"

	Meetmoment: Zomernota 2017	
5.3.2.04 Behouden en versterken van Onderzoekslocatie Petten	- Bijdrage (in samenwerking met het ministerie van EZ) is verleend aan de voorbereidingsfase voor de nieuwe Pallas reactor.	- Conform.

Overige toelichtingen

Beleidsstukken bij dit instrument:

Uitvoeringsagenda Economie 2016-2019
Coalitieakkoord 2015-2019 "Ruimte voor Groei"

5.3.2 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 5.3.2 — Bijdragen aan een sterk innovatieklimaat

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	0	0	521	410	111	21	412
Directe lasten	0	0	2.160	450	1.710	79	6.580
Overdrachten	0	0	3.980	2.115	1.865	47	0
Subtotaal Lasten	0	0	6.661	2.975	3.686	55	6.992
Baten	0	0	0	0	0	-	0
Saldo van baten en lasten	0	0	6.661	2.975	3.686	55	6.992
Storting reserves	4.479	3.064	5.356	6.596	-1.240	-23	322
Onttrekking reserves	-3.947	0	-5.528	-1.542	-3.986	72	-7.276
Resultaat	532	3.064	6.490	8.030	-1.540	-24	38

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Directe lasten

Het programma Go!-NH en het proof-of-conceptfonds starten in 2018 in plaats van in 2017 doordat de voorbereidingswerkzaamheden meer tijd vergden. Daarom hebben de betalingen hiervoor uit de reserve Werkgelegenheid en Economie niet in 2017 plaatsgevonden (minder besteed, € 1,6 miljoen, neutraal).

Overige verschillen (zie leeswijzer voor algemene toelichting):

- Verschuiving tussen directe lasten en overdrachten (minder besteed, € 60.000, neutraal).

Overdrachten

Vanwege het grote aantal aanvragen is niet alles in 2017 afgerond, maar zijn ook veel subsidies in januari 2018 verleend voor de uitvoeringsregeling MKB innovatiestimulering topsectoren NH uit de reserve Werkgelegenheid en Economie (minder besteed, € 1,9 miljoen, neutraal).

Overige verschillen (zie leeswijzer voor algemene toelichting):

- Verschuiving tussen directe lasten en overdrachten (meer besteed, € 60.000, neutraal).

Storting reserves

Uit het provinciefonds ontvangt de provincie ten behoeve van de regeling MKB Innovatiestimulering Topsectoren een bedrag van € 1.240.000. Dit geld wordt in de reserve Economie en werkgelegenheid in Programma 5 gestort (hogere storting in de reserve werkgelegenheid, € 1.240.000, neutraal).

Onttrekking reserves

De onttrekking uit de reserve Werkgelegenheid en Economie is aangepast aan de uitgaven uit de reserve (minder onttrokken, € 4,0 miljoen, neutraal).

5.3.3 operationeel doel

Bijdragen aan een veerkrachtige arbeidsmarkt

5.3.3 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
5.3.3.01 Verbeteren aansluiting arbeidsmarkt & onderwijs	Meetmoment: Zomernota 2017 - Uitvoering is gegeven aan Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt o.a. gericht op versterken MBO techniek-campusstructuur.	- Conform.
Toelichting Conform de beoogde MBO-campusstructuur zijn 7 subsidies verstrekt, waarvan 5 in aansluiting op het Regionaal Investerings Fonds MBO. **Overige toelichtingen** *Beleidsstukken bij dit instrument:* Uitvoeringsagenda Economie 2016-2019 Coalitieakkoord 2015-2019 "Ruimte voor Groei"		
5.3.3.02	Meetmoment: Zomernota 2017 - Uitvoering is gegeven aan	- Conform.

Versnellen overgang van werk naar werk	Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt o.a. gericht op doorstroming van mensen in arbeidsproces.	

Toelichting
Voor de MRA zijn om- en bijscholingsafspraken gemaakt binnen het zogenaamde House of Skills, dat aansluit op de ontstane campusstructuur.

Overige toelichtingen

Beleidsstukken bij dit instrument:

Uitvoeringsagenda Economie 2016-2019
Coalitieakkoord 2015-2019 "Ruimte voor Groei"

	Meetmoment: Zomernota 2017	
5.3.3.03 Bevorderen van inclusieve arbeidsmarkt	- Uitvoering is gegeven aan Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt o.a. gericht op toegankelijkheid van arbeidsmarkt voor doelgroepen met een achterstand.	- Conform.

Toelichting
Er zijn voorbeeldprojecten uitgevoerd en er is 1 extra campussubsidie verstrekt voor onderwijsproject Groenstart.

Overige toelichtingen

Beleidsstukken bij dit instrument:

Uitvoeringsagenda Economie 2016-2019
Coalitieakkoord 2015-2019 "Ruimte voor Groei"

5.3.3 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 5.3.3 — Bijdragen aan een veerkrachtige arbeidsmarkt

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	0	0	687	658	29	4	2.236
Directe lasten	0	0	449	353	96	21	236
Overdrachten	0	0	790	790	0	-	0
Subtotaal Lasten	0	0	1.926	1.800	126	7	2.472
Baten	0	0	-47	-48	1	-3	0
Saldo van baten en lasten	0	0	1.879	1.752	127	7	2.472
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat			1.879	1.752	127	7	2.472

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Directe lasten

Voor Arbeidsmarkt zijn de niet bestede middelen uit 2017 bij de eerste begrotingswijziging 2018 beschikbaar gesteld voor 2018. De interactieve beleidsuitvoering met de triple helixpartijen (overheid, ondernemers en onderwijs) in het veld levert een, niet op de maand te voorspellen uitvoeringsgereedheid van projecten voor de arbeidsmarkt op. Er is in 2017 sprake geweest van een kleine vertraging in een aantal projecten die begin 2018 wel uitgevoerd worden (niet bestede middelen uit 2017, € 96.000, voordeel).

5.3.4 operationeel doel

Bijdragen aan een sterke en duurzame agrosector

5.3.4 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
5.3.4.01 Faciliteren Greenport Noord-Holland Noord en Greenport Aalsmeer	Meetmoment: Zomernota 2017 - Via het samenwerkingsverband Greenport Noord-Holland Noord en via projecten van het Uitvoeringsprogramma is uitvoering gegeven aan het versterken van het agrocluster in Noord-Holland Noord. - Via het samenwerkingsverband Greenport Aalsmeer en via projecten van het Uitvoeringsprogramma is uitvoering gegeven aan het versterken van de bedrijvigheid in deze regio.	- Conform. - Conform.
Toelichting -1e bullit: uitgevoerd conform de uitvoeringsagenda met o.a. het project High Tech Farming en Innovation Hub. -2e bullit: uitgevoerd conform de uitvoeringsagenda met ondernemingsverkenningen, netwerk PrimAviera en een akkoord rond de aanleg CO2 netwerk. **Overige toelichtingen** *Beleidsstukken bij dit instrument:* Uitvoeringsagenda Economie 2016-2019 Coalitieakkoord 2015-2019 "Ruimte voor Groei"		
5.3.4.02 Versterken van agriclusters Seedvalley en Agri & Food in de MRA	Meetmoment: Zomernota 2017 - Via Amsterdam Green Campus en AgriTechCampus zijn agriclusters versterkt. - Bijdrage is verleend aan het	- Conform. - Conform.

		Uitvoeringsprogramma Agri & Food in de MRA.	

Toelichting
-1e bullit: opstart van het programma "Next Level Sierteelt".
-2e bullit: het Manifest "Voedsel Verbindt" ondertekend, waarmee ingezet is op een duurzaam regionaal voedselsysteem en -netwerk.

Overige toelichtingen

Betekenis van de gebruikte termen en afkortingen:

MRA = Metropool Regio Amsterdam

Beleidsstukken bij dit instrument:

Uitvoeringsagenda Economie 2016-2019
Coalitieakkoord 2015-2019 "Ruimte voor Groei"

		Meetmoment: Zomernota 2017	
5.3.4.03	Versterken en verduurzamen van de visserijsector	- Bijdrage is verleend aan Uitvoeringsprogramma IJsselmeervisserij (o.a. gericht op verduurzaming visserij). - Projecten in de Waddenzee zijn ondersteund via het Waddenfonds.	- Conform. - Conform.

Toelichting

In 2016 zijn subsidies verstrekt voor meerjarige (dus ook in 2017) projecten en programma's.

Overige toelichtingen

Beleidsstukken bij dit instrument:

Uitvoeringsagenda Economie 2016-2019
Coalitieakkoord 2015-2019 "Ruimte voor Groei"

		Meetmoment: Zomernota 2017	
5.3.4.04	Uitvoeren Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP)	- Door de uitvoering en cofinanciering van het Europese POP3 programma zijn diverse projecten (o.a. gericht op innovatie, duurzaamheid en biodiversiteit) gerealiseerd.	- Conform.

Toelichting

Subsidies zijn verstrekt voor projecten jonge landbouwers en verduurzaming van de landbouw.

Overige toelichtingen

Betekenis van de gebruikte termen en afkortingen:

POP = PlattelandsOntwikkelingsProgramma

Beleidsstukken bij dit instrument:

Uitvoeringsagenda Economie 2016-2019
Coalitieakkoord 2015-2019 "Ruimte voor Groei"

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 5.3.4 Bijdragen aan een sterke en duurzame agrosector

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	0	0	309	305	4	1	307
Directe lasten	0	0	360	185	175	49	998
Overdrachten	0	0	2.359	2.198	161	7	2.466
Subtotaal Lasten	0	0	3.028	2.688	340	11	3.771
Baten	0	0	-110	-58	-52	47	0
Saldo van baten en lasten	0	0	2.918	2.629	289	10	3.771
Storting reserves	0	0	500	500	0	-	1.500
Onttrekking reserves	-81	-2.400	-1.100	-912	-188	17	-2.350
Resultaat	-81	-2.400	2.318	2.217	101	4	2.921

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Directe lasten

Overige verschillen (zie leeswijzer voor algemene toelichting):

- Afrekeningsverschillen (minder besteed, € 31.000, neutraal)
- Verschuiving tussen directe lasten en overdrachten (minder besteed, € 115.000, neutraal)
- Diverse kleinere verschillen (minder besteed, € 29.000, voordeel)

Overdrachten

De onderbesteding bij Europese Landbouwsubsidies is veroorzaakt doordat aanvragers van projecten in 2017 minder declaraties hebben ingestuurd dan geraamd. Daarnaast duurt de beoordeling van de declaraties door RVO.nl langer dan verwacht. In 2018 zal het aantal declaraties toenemen (minder besteed uit de reserve Europese projecten Landbouwsubsidies, € 188.000, neutraal).

Overige verschillen (zie leeswijzer voor algemene toelichting):

- Afrekeningsverschillen (minder besteed, € 31.000, neutraal)
- Verschuiving tussen directe lasten en overdrachten (meer besteed, € 115.000, neutraal)
- Diverse kleinere verschillen (minder besteed, € 57.000, voordeel)

Onttrekking reserves

Omdat er uit de reserve Europese projecten Landbouwsubsidies minder is uitgegeven dan begroot zijn ook de onttrekkingen aan deze reserve lager (minder onttrekkingen uit de reserve Europese projecten Landbouwsubsidies, € 188.000, neutraal).

Programma 6 Groen

Maatschappelijk doel

Aantrekkelijk en toegankelijk groen voor de bewoners en bezoekers van de provincie, voor ecologie en economie.

Doelenboom

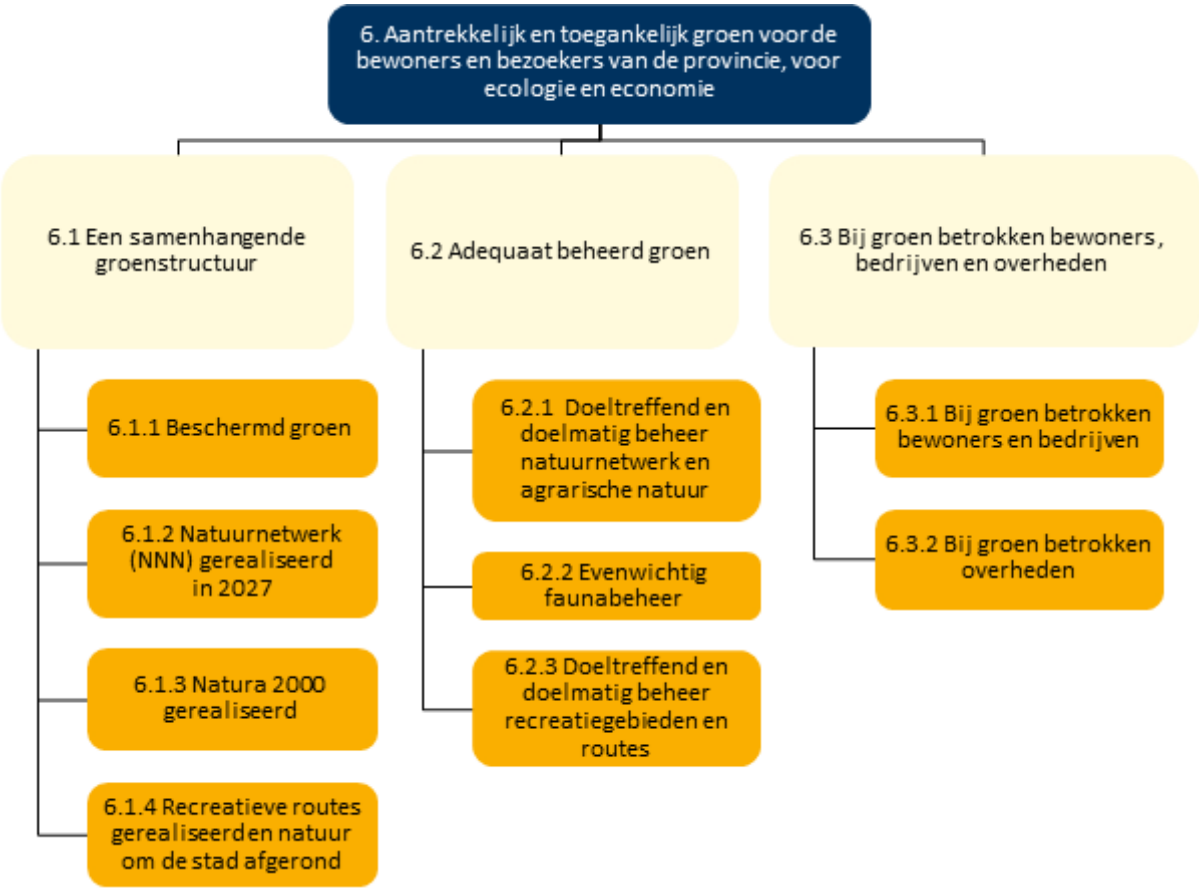

Wat hebben wij bereikt?

Noord-Holland is een aantrekkelijke provincie om te wonen, te werken en te recreëren. De provincie kent een grote verscheidenheid aan natuurgebieden en landschappen die een belangrijke bijdrage leveren aan de biodiversiteit. Omdat veel natuurgebieden en open landschappen op korte afstand van de steden en de dorpen liggen, leveren ze ook een belangrijke bijdrage aan een aantrekkelijk en concurrerend vestigingsmilieu voor bewoners en bedrijven. Veel natuur in Noord-Holland maakt deel uit van het Europese stelsel van Natura 2000 gebieden, zoals de duinen, het Naardermeer en de Vechtplassen, de veenweidegebieden ten noorden van Amsterdam en de grote wateren van de Noordzee, Waddenzee en IJsselmeer.

De biodiversiteit staat echter onder druk omdat natuurgebieden te klein of te versnipperd zijn geworden, of te lijden hebben van vermesting door stikstofuitstoot of verdroging. Het realiseren, beschermen en beheren van een robuust en hoogwaardig Natuurnetwerk Nederland vormt de ruggengraat van het provinciale groenbeleid. We beperken ons hier echter niet toe. Het Natuurnetwerk Nederland beslaat ongeveer 20% van het Noord-Hollands grondgebied. Daarbuiten, in gebieden met andere hoofdfuncties zoals landbouw, water, infrastructuur en stedelijk gebied, is echter ook natuur aanwezig én staat de biodiversiteit onder grote druk. Ook in deze gebieden proberen wij een groene, gezonde leefomgeving te waarborgen, onder andere door middel van de aanpak Groen Kapitaal.

De doelstellingen uit dit begrotingsprogramma zijn gevisualiseerd in onderstaande infographic, 'Groen in één oogopslag'. Deze infographic geeft een goed beeld van de inspanningen van de provincie op dit beleidsterrein.

Er is in 2017 veel gebeurd binnen het programma Groen. Een zestal zaken lichten wij hieronder kort toe:

1. Op 6 december 2017 hebben 21 organisaties hun handtekening gezet onder het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen. De Oostelijke Vechtplassen vormen een prachtig gebied waar natuur, cultuurhistorie en recreatie voortdurend met elkaar te maken hebben. De kwaliteit en beheer van natuur, water en openbare ruimte is al jaren onvoldoende. De provincie Noord-Holland heeft de afgelopen jaren het initiatief genomen tot deze forse kwaliteitsverbetering voor natuur en landschap, water, recreatie en toerisme en de leefomgeving voor de Oostelijke Vechtplassen om zo de Oostelijke Vechtplassen klaar te maken voor de toekomst. Betrokken overheden, recreatieondernemers, beheerders en gebruikers hebben geconcludeerd dat het beste door samenwerking aan concrete oplossingen gewerkt kan worden. Na een intensief proces is er een gezamenlijke aanpak van de problemen in het gebied opgesteld. Deze aanpak heeft geleid tot het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen.

De Oostelijke Vechtplassen worden ontwikkeld tot een aantrekkelijk en toegankelijk gebied waar mensen graag wonen, werken en recreëren en waar – door een verbetering van de waterkwaliteit - recreatie en natuur goed samengaan en elkaar versterken. Het is het begin van een groot aantal projecten die het gebied in Noord-Holland en Utrecht in 10 jaar klaar moeten maken voor de toekomst. De ondertekenaars investeren ruim 77 miljoen euro in het gebied.

2. Natura 2000 herstelprogramma. Noord-Holland kent vele mooie en bijzondere natuurgebieden. Veel van deze gebieden zijn aangewezen als internationaal beschermde Natura 2000 gebieden en voor deze gebieden staat de provincie Noord-Holland aan de lat voor het behoud en herstel van de unieke en waardevolle natuur. Om dit proces te borgen heeft de provincie een programma ingericht waarbinnen met alle grote Noord-Hollandse, en een aantal kleinere, terreinbeheerders wordt samengewerkt aan een belangrijke kwaliteitsimpuls van de natuur in deze gebieden. Onderdeel van de maatregelen in deze kwaliteitsimpuls zijn het verwijderen van gebiedsvreemde soorten, het herstellen van dynamiek in een deel van het duin (door onder andere plaggen en het selectief verwijderen van stuiken en bomen), verbetering van de waterkwaliteit en het verwijderen van ongewenste begroeiing en voeding (stikstof). De afgelopen jaren zijn de eerste projecten hieruit uitgevoerd, maar gezien de benodigde zorgvuldige voorbereiding is in 2017 de uitvoering echt goed op gang gekomen. PWN heeft bijvoorbeeld het cluster net achter het Wet in het Nationaal Park Zuid Kennemerland aangepakt door delen te plaggen, open zand te creëren en bosschages en specifieke bomen te verwijderen. Hierdoor is er weer een gevarieerd en robuust duinlandschap ontstaan. De komende jaren zullen we gezamenlijk verder vorm geven aan de uitvoering en de effecten van de maatregelen en de staat van de natuur monitoren.

3. In 2017 is de film 'De Wilde Stad' gemaakt. De provincie Noord-Holland heeft deze film gesponsord. Door samen met de makers van de film op te trekken wil de provincie jongeren laten zien hoe mooi natuur in je eigen omgeving is. Bij de film is ook een gratis educatiepakket ontwikkeld over natuur voor scholen, om zo leerlingen meer te leren over natuur en biodiversiteit. Het educatiepakket wordt gratis aangeboden aan scholen in Noord-Holland. Het pakket bevat korte clips die zijn samengesteld uit de 100-en uren hoogwaardig 'De Wilde Stad' filmmateriaal. Doel is dat leerlingen hun kennis vergroten over natuur, biodiversiteit en de interactie van natuur en mensen. Deze kennis passen ze toe in praktische opdrachten. De kinderpremière van 'De Wilde Stad' was op 24 januari 2018.

Meer informatie over de film en het gratis educatiepakket staat op www.dewildestad.nl. Dit initiatief maakt deel uit van Groen Kapitaal. Groen Kapitaal is het natuur platform van de Provincie Noord-Holland. Groen Kapitaal stimuleert natuur en innovatie. Meer natuur bevordert de biodiversiteit (meer soorten dieren en planten) en is van grote waarde voor de samenleving: het maakt Noord-Holland een aantrekkelijke provincie om te wonen, werken en recreëren.

4. Op 15 september 2017 is De Natuurbrug Zeepoort 2017 geopend. De natuur van het Nationaal Park Zuid-Kennemerland en de Amsterdamse Waterleidingduinen draagt bij aan het leefklimaat van de inwoners van de verstedelijkte regio. Om deze natuur te versterken worden drie natuurbruggen aangelegd die gezamenlijk meer dan 7000 hectare uniek natuurgebied verbinden. Het gaat om de natuurbruggen Zandpoort, Duinpoort en Zeepoort. Door de bruggen krijgen planten en dieren, zoals ree, wezel, hazelworm, zandhagedis, rugstreeppad, duinroos en allerlei vlindersoorten een groter aaneengesloten leefgebied en meer mogelijkheden om zich voort te planten en te verspreiden. De natuurbrug Zeepoort, over de Zeeweg te Bloemendaal, is door de provincie Noord-Holland in samenwerking met de gemeente Bloemendaal, Nationaal Park Zuid-Kennemerland, PWN en Staatsbosbeheer aangelegd. De brug heeft alleen een natuurfunctie; mensen kunnen er geen gebruik van maken. Bij het ontwerp van de Zeepoort is veel rekening gehouden met inpassing in het landschap/beeldkwaliteit en sociale veiligheid voor fietsers en wandelaars. Ook is veel rekening gehouden met verkeersveiligheid.

Natuurbrug De Zandpoort is in 2013 gereedgekomen en de Duinpoort over het spoor tussen Haarlem en Zandvoort is in 2018 gereed.

5. Balans natuur en recreatie binnen het Natuurnetwerk Nederland. De druk op de natuur in onze provincie is groot en daarom is het nodig dat we deze zo goed mogelijk beschermen. Diezelfde natuur is ook de plek om te ontspannen en te recreëren. De uitdaging is om natuur en recreatie in goede balans naast elkaar te laten bestaan. In 2017 zijn wij het project 'Balans natuur en recreatie binnen het Natuurnetwerk Nederland' gestart. Wij werken aan verduidelijking van ons beschermingsregime, waarbij wij zowel recht doen aan natuurbehoud als aan recreatie. Dit doen wij door de Wezenlijke Waarden en Kenmerken (WKW) binnen de NNN specifieker te beschrijven en artikel 19 van de PRV aan te passen. Wij doen dit door samen te werken met experts, beheerders en andere betrokkenen. Het uitgangspunt blijft om de natuur bescherming te bieden waar nodig en ruimte te geven waar mogelijk. De juridische, ecologische maar ook recreatieve aspecten komen samen waardoor dit een voorloper is van de nieuwe manier van werken in de geest van de omgevingsvisie.

6. Noord-Holland werkt aan de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Binnen de begrenzing van het NNN vindt nog op circa 1800 hectare agrarisch natuurbeheer plaats. Deze

vorm van natuurbeheer is tijdelijk van aard, terwijl het NNN een duurzame ecologische structuur moet worden. De provincie is een verkenningsjaar gestart onder leiding van een onafhankelijk procesbegeleider, om samen met de agrarische collectieven en de natuurbeherende organisaties, te verkennen op welke wijze hiermee kan worden omgegaan. In werkbijeenkomsten zijn partijen aan de slag gegaan om de knelpunten af te pellen, de belangen te duiden, onderzoeksvragen te formuleren en te zoeken naar oplossingen. Het verkenningsjaar is gericht op het creëren van een gezamenlijke basis tussen alle betrokken organisaties om tot overeenstemming te komen over duurzaam natuurbeheer in het NNN, bij voorkeur vast te leggen in een akkoord tussen alle betrokken partijen.

In 2018 start de procedure voor aanpassing van de PRV. Het is de bedoeling dat per 01-01-2019 de aanpassing van kracht kan zijn.

Het laatste nieuws op het gebied van natuur vindt u hier.

Beleidskader

Bescherming, ontwikkeling en beheer van groen is een provinciale kerntaak. In de Agenda Groen (vastgesteld door Provinciale Staten in 2013) is het vigerende beleid van de provincie vastgelegd.

Coalitieakkoord

In ons Coalitieakkoord 2015-2019 'Ruimte voor groei' zetten wij in op de bescherming en ontwikkeling van Natura 2000-gebieden, het Natuurnetwerk Nederland (NNN), cultuurlandschappen, recreatiegebieden en groene bufferzones. Voor het afronden van het NNN is een opgave voor het verwerving en inrichting van het NNN geformuleerd van 250 hectare. Wij vinden het belangrijk om cross-overs te benutten tussen natuur en de beleidsterreinen water, economisch en milieu.

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
6	6.2.3	Recreatieschap Groengebied Amstelland	Beheer recreatiegebied
6	6.2.3	Recreatieschap het Twiske (gefuseerd met Landschap Waterland in 2013, maar met gescheiden boekhoudingen)	Beheer recreatiegebied
6	6.	Openbaar lichaam Waddenfonds	Beheren en besteden Waddenfonds
6	6.2.1	Stichting Gooisch Natuurreservaat	Beheer Natuurgebied
6	6.2.3	Recreatieschap Spaarnwoude	Beheer recreatiegebied.
6	6.2.3	Recreatieschap Landschap Waterland	Beheer recreatiegebied
6	6.2.3	Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer	Beheer recreatiegebied
6	6.2.3	Recreatieschap Plassenschap Loosdrecht e.o.	Beheer recreatiegebied
6	6.2.3	Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH)	Beheer en onderhoud recreatiegebieden

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsdoelen

In Noord-Holland zijn honderden waardevolle natuurgebieden, landschappen en wateren, waarvan er negentien 19 behoren tot het Europees netwerk Natura 2000. Ze variëren van bos, heide, duinen, veenweiden en polders tot water, zoals de Waddenzee en het IJsselmeer. De provincie beschermt dieren en planten tegen ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen, verbindt natuurgebieden en creëert en verwerft nieuwe natuurgebieden. Samen met de natuurbeheerders, duizenden vrijwilligers, de vele agrariërs en particulieren beschermen we de natuur die we in onze provincie hebben. Daarnaast maakt de provincie natuurgebieden toegankelijk voor publiek en versterkt de recreatieve mogelijkheden. Dit alles zorgt voor meer verscheidenheid van dieren en planten (biodiversiteit) én een aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat.

De jaarlijkse uitwerking van deze beleidsdoelen vindt plaats in respectievelijk:

1. Het Provinciaal Meerjarenprogramma Groen
2. Het Natuurbeheerplan
3. Het Programma Betrekken bij Groen

Effectindicatoren en prestatieindicatoren

In de Begroting 2017 hebben wij voor de drie beleidsdoelen een aantal prestatie-indicatoren met streefwaarden voor de komende vier jaar weergegeven. Voorbeelden zijn de jaarlijks te realiseren hectares voor het Natuurnetwerk Nederland of het areaal natuur- en recreatiegebied waaraan wij een bijdrage leveren voor het beheer.

In de paragrafen over de beleidsdoelen lichten wij per Operationeel doel toe wat er in 2017 is gerealiseerd.

Evaluatiekader

Het Provinciaal Meerjarenprogramma Groen (PMG) is een uitvoeringsprogramma, behorende bij de Agenda Groen. In het PMG wordt de uitvoering geprogrammeerd van fysieke projecten die bijdragen aan de doelen van de Agenda Groen en waarbij de provincie een financiële investering doet of personele inzet pleegt. Het PMG geeft inzicht in de voortgang van de uitvoering van de doelen uit de Agenda Groen die betrekking hebben op:

- het Natuurnetwerk Nederland (NNN): het verwerven en inrichten van gronden die nog niet als NNN gerealiseerd zijn en de kwaliteitsverbetering van reeds gerealiseerde gebieden;
- Natura 2000 en Programmatische Aanpak Stikstof (PAS): het realiseren van instandhoudingsdoelen middels de daarvoor te nemen fysieke maatregelen;
- verbindend groen: het aanleggen van natuurbruggen en natuurverbindingen door de gehele provincie, zodat soorten zich makkelijker kunnen verplaatsen. Hiertoe behoort ook het koppelen van de aanleg van natuurverbindingen aan de realisatie van infrastructurele projecten;
- Natuurcompensatie: compenseren van verlies van natuur- en landschapswaarden bij ruimtelijke ontwikkelingen;
- Recreatieve verbindingen: het vergroten en verbeteren van de beleefbaarheid en recreatieve toegankelijkheid van de provinciale groenstructuur.

In 2018 zal het Provinciaal Meerjarenprogramma Groen en het Natuurbeheerplan worden geïntegreerd in een nieuw Programma Natuurontwikkeling (PNO). Het PNO zal ook de zgn. ‘signaleringslijst’ bevatten, waarop alle kansen staan die zijn geïdentificeerd tijdens de beschrijving van alle wezenlijke kenmerken en waarden in het NNN.

Wat heeft het gekost?

Budgettabel (Bedragen x € 1.000)

Programma 6 Groen	Ontwerp begroting 2017	Actuele Begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag Verschil
Lasten uit algemene middelen	45.580	51.973	47.600	4.373
6.1 Een samenhangende groenstructuur	6.895	10.082	10.296	-214
6.2 Adequaat beheerd groen	36.505	39.489	35.426	4.063
6.3 Bij groen betrokken bewoners en bedrijven en overheden	2.180	2.402	1.878	523
Lasten gedekt uit reserves, details zie 6.1 en 6.2	45.076	25.655	18.301	7.354
Totaal Lasten	**90.656**	**77.628**	65.901	11.727
Totaal Baten	**-10.049**	**-6.538**	**-5.837**	**-701**
Saldo van baten en lasten	**80.607**	**71.090**	60.064	11.026

Stortingen in reserves	Ontwerp begroting 2017	Actuele Begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag Verschil
Reserve Groen	16.539	18.102	15.400	2.702
Reserve Groene Uitweg	959	37.007	36.414	593
Reserve Cofinanciering Waddenzee	911	911	911	0
Reserve Kapitaallasten Groen	0	13.072	13.072	0

Toelichting op de budgettabel

Lasten

De toelichtingen op de uitgaven van de lasten staan vermeld onder de operationele doelen.

Lasten gedekt door reserves

De toelichtingen op de uitgaven van de lasten gedekt door reserves staan vermeld onder de operationele doelen.

Baten

Voor het gebiedsprogramma Laag Holland is € 183.000, ontvangen uit bijdragen van andere overheden, met wie we samenwerken in het gebiedsprogramma Laag-Holland. Daarnaast is er een

bedrag van € 643.000 dat in voorgaande jaren al van de andere overheden ontvangen was en aan de balans toegevoegd was, vanuit de balans weer toegevoegd aan de begroting.

Voor agrarisch waterbeheer hebben we van de waterschappen een bijdrage van € 340.000, ontvangen. Deze bijdrage wordt gebruikt voor de financiering van maatregelen voor agrarisch waterbeheer en komt via de agrarische collectieven beschikbaar voor agrarische ondernemers.

Tegenover de betalingen voor de FES-projecten (Fonds Economische Structuurversterking) uit het budget Groenfonds ILG Rijk (zie 6.1 budget h) worden de middelen die hiervoor in de balanspost vooruit ontvangen Rijksbijdrage ILG-middelen zaten als baten in de begroting opgenomen. In het bedrag van € 4,1 miljoen zit ook de € 818.000 die bij de Laatste Begrotingswijziging 2017 in de reserve Groen gestort is.

Voor grondverkoop t.b.v. de realisatie NNN, is € 224.000 ontvangen. Ook dit bedrag is in de reserve Groen gestort, zodat het via het Provinciaal Meerjarenprogramma Groen kan worden besteed aan NNN-realisatie.

Vanuit de Duurzaam Door middelen is € 37.000 ontvangen voor Groen Kapitaal.

Van de provincie Utrecht is € 309.000 ontvangen voor het project Fietsbrug Nigtevecht. Dit bedrag is in de reserve Groene Uitweg gestort, waaruit de fietsbrug wordt gefinancierd. De raming van de bijdrage van Utrecht was € 902.000, maar door de onderbesteding op dit project (zie Beleidsdoel 6.1) kon er € 600.000, minder gefactureerd worden. Wij voeren dit project uit voor de provincie Utrecht en de kosten van dit project zullen met de afronding in 2018 volledig door provincie Utrecht gecompenseerd worden.

Stortingen in reserves
De reserve Groen is voornamelijk gevoed door Rijksmiddelen voor natuur die, conform afspraken in het Natuurakkoord (2011) en het Natuurpact (2013), via het provinciefonds beschikbaar komen. Daarnaast zijn er opbrengsten uit verkoop van de zogenaamde 'BBL-gronden', die eveneens door het Rijk aan ons ter beschikking zijn gesteld voor de realisatie van het NNN. De verkoopopbrengsten van deze gronden worden ontvangen via Programma 5, Ruimte, en worden van daaruit in de reserve Groen gestort.
Alle stortingen in de reserve Groen op een rij:

- € 11,3 miljoen Rijksmiddelen, op grond van het Natuurakkoord en Natuurpact;
- € 461.000, via het provinciefonds voor hydrologische maatregelen in natuurgebieden (verbetering van het watersysteem). Dit bedrag is € 194.000 hoger dan geraamd omdat dit onverwacht werd ontvangen via de decembercirculaire 2017 van het provinciefonds;
- € 586.000, opbrengsten uit grondverkopen. Dit bedrag is in 2017 € 2,9 miljoen lager uitgevallen dan geraamd. Reden hiervoor is dat bij bijna alle transacties onvoorziene complicaties zijn opgetreden waardoor de grondverkoop (actepassering) in 2018 is komen te liggen.
- € 1,4 miljoen uit de restant Balanspost FES (Groenfonds ILG Rijk) middelen;
- € 1,7 miljoen overige stortingen.

Reserve Groene uitweg:

- € 36,1 miljoen uit de BDU Rijksmiddelen
- Van de provincie Utrecht is er een bijdrage van € 309.000, voor de Fietsbrug Nigtevecht ontvangen die in de reserve Groene Uitweg gestort is. De lagere storting in de reserve Groene Uitweg hangt samen met de lagere baten vanuit de provincie Utrecht, zie bovenstaand en de toelichting bij Beleidsdoel 6.1.

Er is € 911.000, in de reserve Cofinanciering Waddenzee gestort.

Ter dekking van de meerjaren kapitaallasten is er € 13,1 miljoen in de reserve Kapitaallasten Groen gestort.

Een samenhangende groenstructuur

Wat hebben wij daarvoor (meer) gedaan?

Het eerste beleidsdoel van de doelenboom Groen (6.1) vormt de bescherming en de ontwikkeling van een samenhangende groenstructuur zoals opgenomen in de Agenda Groen en de Provinciale Structuurvisie. De kern van de groenstructuur wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland (NNN), dat momenteel circa 50.000 hectare verworven en ingericht groen omvat (excl. grote wateren). In 2027 dient het NNN door verwerving en inrichting afgerond te zijn. Het omvat dan ca. 56.000 hectare, met inbegrip van vrijwel alle Natura 2000 gebieden en grotere recreatiegebieden.

Het beleidsdoel een samenhangende groenstructuur realiseren wij via vier operationele doelen.

6.1.1 Beschermd groen

6.1.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN) gerealiseerd in 2027

6.1.3 Natura 2000 gerealiseerd

6.1.4 Recreatieve routes gerealiseerd en Recreatie om de Stad afgerond

Onderstaand de prestatie-indicatoren die voor het begrotingsjaar 2016 waren geformuleerd, met daarbij de realisatie.

Tabel Prestatie-indicatoren

Taak	Output	Nulmeting	Begroting 2017	Realisatie 2017	Afwijking
6.1.1 Bescherming van groen via uitvoering van de groene wetten *)	Beheerplannen Natura 2000 (in totaal 19) vastgesteld		9	6	3
6.1.2 a. Verwerving/ functiewijziging natuurnetwerk	Uitbreiding NNN gerealiseerd	Restant-opgave 2016 was 4.399	250	148	102
6.1.2 b. Inrichting natuurnetwerk	Inrichting NNN gerealiseerd	Restant-opgave 2016 was 6.141	250	224	26
6.1.3 Verbeter-maatregelen Natura 2000 gebieden treffen	Natura 2000 maatregelen getroffen	Opgave 1e beheer-periode 4.020 ha	20%	20%	0%
6.1.4 Aanleg recreatieve routes	Recreatieve verbindingen aangelegd en/of bewegwijzerd	Restant-opgave: 1.370 km	370	370	0

Toelichting op de output

Ad 6.1.1 Nieuw groen realiseren is belangrijk, maar het beschermen van het bestaande groen is minstens zo belangrijk. Een belangrijk instrument voor de planologische bescherming van de provinciale groenstructuur (Natuurnetwerk, natuurverbindingen, bufferzones, landelijk gebied) is de Provinciale Ruimtelijke Verordening (Programma 5 Ruimte). De basis voor de

vergunningverlening voor de Natuurbeschermingswet vormen de beheerplannen voor de Natura 2000 gebieden in Noord-Holland.

Ad 6.1.1 De afronding van alle beheerplannen voor de 19 Noord-Hollandse Natura2000-gebieden nadert zijn voltooiing. In 2017 hebben wij zes beheerplannen definitief vastgesteld. Drie beheerplannen die wij in 2017 hadden willen vaststellen, vragen iets meer tijd en worden op respectievelijk 23 januari 2018 (Duinen Den Helder-Callantsoog en Zwanenwater & Pettemerduinen) en (naar verwachting) in maart 2018 (Kennemerland Zuid) vastgesteld. Hierna moeten enkel nog de beheerplannen voor Natura2000-gebieden Oostelijke Vechtplassen en Naardermeer worden vastgesteld. Alle overige beheerplannen waren al vóór 2017 vastgesteld.

6.1.2. Voor deze bestuursperiode is een ambitie vastgelegd om 250 hectare natuur per jaar binnen het Natuurnetwerk Nederland te verwerven, in te richten en te beheren. Dat kan in twee stappen. De eerste is verwerven van hectares of het wijzigen van functie van hectares binnen het NNN.

Ad 6.1.2 a Voor de verwerving/functiewijziging van het Natuurnetwerk is de jaarlijkse taakstelling 250 hectare. Dit is nodig om uiteindelijk de doelstelling van 250 hectares natuur per jaar te realiseren in de NNN. De restantopgave voor het Natuurnetwerk Nederland voor Noord-Holland t/m 2027 is 4.300 hectare voor verwerving of functiewijziging. In 2017 is 148 hectare gerealiseerd. De 148 hectare die in 2017 is verworven zal in de komende jaren worden ingericht als natuur.

6.1.2. b De tweede stap is het inrichten. De nieuw verworven natuur dient vrijwel altijd nog ingericht te worden om te kunnen voldoen aan de ambitiekaart. De projecten die zijn afgerond zijn met name de projecten die in voorgaande jaren zijn gestart via de subsidieregeling SKNL. In 2017 is netto 224 hectare gerealiseerd.

Naast hectares die in projecten uit het PMG of via de SKNL zijn gerealiseerd wordt een deel van het verschil in 2017 verklaard door verbeteringen van de kaart. Er waren percelen (hectares) die nog als opgave op de kaart stonden, maar die wel verworven waren en die ook al als natuur beheerd worden. Deze voldoen aan de criteria gerealiseerde natuur en zijn geen opgave meer. Bij de kaartverbetering kwam het omgekeerde echter ook voor; percelen die als gerealiseerde natuur op de kaart stonden, of waarvan we dachten dat de verwerving al gerealiseerd was, maar waarvan dat niet het geval is. Die zijn weer toegevoegd aan de opgave. Per saldo hebben de gerealiseerde projecten en de kaartverbetering geresulteerd in een vermindering van de opgave met 224 ha.

Ad 6.1.3 Voor Natura 2000 gebieden worden, zoals vastgelegd in de beheerplannen, maatregelen getroffen ten behoeve van de staat van instandhouding van soorten en habitats. In de eerste beheerplanperiode van zes jaar gaat het om maatregelen op totaal 4.020 hectare, gemiddeld 670 hectare per jaar. Hierover worden uitvoeringsafspraken gemaakt met de terreinbeheerders en de waterschappen. De meeste maatregelen worden genomen voor het PAS (Programma Aanpak Stikstof), zoals baggeren, het verwijderen van de bovengrond, maaien en het stimuleren van verstuiven in de duinen.

Ad 6.1.4. In 2017 is 370 km. gerealiseerd met de oplevering van het Wandelnetwerk Kop van Noord-Holland en de afronding van onderstaande drie projecten:

- Gemeente Haarlemmermeer, 'Fietsroute knoop A4/A9 Badhoevedorp Fase 1'. Resultaat: 1 tunnel (knelpunt opgelost).
- Stichting Sport en Welzijn Wieringermeer, het pad 'Rondje Robbenoorden'. Resultaat: 1,5 km wandel-/fietspad gescheiden van de hoofdrijbaan (veiligheid verbeterd).
- Natuurmonumenten, 'Opheffen Recreatief knelpunt entree Duin en Kruidberg door aanpassen infrastructuur'. Resultaat: opgeheven knelpunt door scheiding verkeersstromen (veiligheid verbeterd).

Hiermee is tevens de subsidieregeling Recreatieve Verbindingen (Uitvoeringsregeling Groen) beëindigd. De uit de door Recreatie Noord-Holland NV eind 2016 uitgevoerde quick scan 'Wandelnetwerken in Noord-Holland en de MRA' blijkende restantopgave wandelnetwerken in Noord-Holland is opgenomen in de Begroting 2018.

Wat heeft het gekost?

6.1 Een samenhangende groenstructuur	Ontwerp begroting 2017	Actuele Begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil
Lasten uit algemene middelen	**6.895**	**10.082**	**10.296**	**-214**
b. Realisatie EHS	703	703	703	0
c. Onderzoek en advies groen	257	627	677	-50
d. Beheerplannen N2000	101	101	90	11
k. Omgevingsdiensten Groen	2.852	3.229	3.264	-35
l. Subsidies Regionale samenwerking	0	1.238	1.263	-25
Apparaatskosten	2.982	4.184	4.304	-120
Afrekeningsverschillen jaarrekening 2017	0	0	-6	6
Lasten gedekt uit reserves en balansposten (BDU en vooruitontvangen bijdrage)	**45.076**	**24.744**	**17.996**	**6.748**
e. Reserve Groen	22.831	15.618	12.186	3.432
f. Reserve Groene Uitweg	11.097	4.725	1.796	2.929
g. BDU Groene Uitweg	1.965	0	0	0
h. Groenfonds ILG Rijk	6.467	3.548	3.278	270
i. Reserve TWIN-H (compartiment groen)	2.716	823	736	87
j. Reserve UNA (compartiment groen)	0	30	-6	36
Natuurbrug Zandpoort	0	0	6	-6

Toelichting op het meerjarenoverzicht lasten

b. Deze kosten hebben betrekking op rente en aflossing van een lening die de provincies in de jaren '90 bij het Nationaal Groenfonds hebben afgesloten t.b.v. (toen nog) EHS-realisatie.

c. Uit dit budget zijn o.a. de volgende opdrachten betaald: een bijdrage aan BIJ 12 voor het PAS bureau, gederfde pachtopbrengsten, een bijdrage aan PWN in verband met doorschuif BTW, het organiseren van de Natuurtop 2017 en een onderzoek naar de effectiviteit van natuurvriendelijke oevers.

d. Dit budget is gebruikt voor het opstellen en actualiseren van diverse Beheerplannen Natura 2000 / PAS (gebiedsanalyses).

k. Uit dit budget zijn de kosten betaald van de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord voor de uitvoering van vergunningverlening en handhaving op grond van de Wet natuurbescherming.

l. Dit budget is uitgegeven aan subsidies voor het Innovatieprogramma Veen (veenbehoud en onderzoek naar agrarische productie in natte veengebieden in Laag Holland), het Meerjarenprogramma Veerkracht in de Veenweiden, Promotie en Boerderijeducatie Laag Holland, Inrichtingsmaatregelen Westzaan, een Ervenhandboek en een Evaluatie Beheersmaatregelen Veenweiden.

e. De uitgaven uit de reserve Groen hebben o.a. betrekking gehad op:

- € 4,2 miljoen voor Particulier Natuurbeheer (SKNL-regeling) (dit zijn de kosten van functiewijzigingen van vóór 2014 en de beschikkingen voor de subsidieregelingen SKNL in 2017);
- € 2,1 miljoen voor PAS-maatregelen;
- € 1,4 miljoen voor de projecten Waal en Burg, Dorpszicht en Hanenplas op Texel;
- € 1,4 miljoen voor kosten met betrekking tot grondaankopen NNN;
- € 855.000, voor de subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur;
- € 233.000, voor de Uitvoeringsregeling subsidie bedrijfsverplaatsing en kavelruil Natuurnetwerk Noord-Holland 2017;
- € 1,8 miljoen voor de subsidie aan het project Markerwadden;
- € 232.000, voor het project Naarden buiten de vesting;
- € 267.000, voor Groene AS: Bovenlanden
- Hiernaast is er een bedrag van € 585.000 teruggevloeid in de reserve Groen omdat verstrekte subsidies uit voorgaande jaren lager zijn vastgesteld of teruggetrokken.

De onderbesteding bij de reserve Groen is o.a. te verklaren door:

- € 2,4 miljoen voor NVO Ilperveld POP3. Hiervoor heeft RVO.nl een subsidie verstrekt aan Landschap Noord-Holland. Het betreft een subsidie van € 2,4 miljoen, waarvan € 1,2 miljoen sowieso door de provincie wordt betaald. De andere € 1,2 miljoen is een garantie voor het geval er geen dekking uit ELFPO (EU-middelen plattelandsontwikkeling) kan plaatsvinden. De subsidie is eind 2017 beschikt. Bevoorschotting en eindafrekening geschiedt echter, naar nu blijkt, de komende jaren pas. RVO.nl zal dit de komende jaren (2018-2020) bij ons in rekening brengen. Dan zal ook duidelijk worden of dekking uit de ELFPO mogelijk is. Wij zullen in het nieuwe PMG de kasraming hierop aanpassen.
- € 1,2 miljoen N2000 herstelmaatregelen. Betreft maatregelen die we vanuit onze Natura 2000 doelstellingen moeten uitvoeren maar die niet in het Programma Aanpak Stikstof zijn opgenomen. Deze maatregelen moeten in dezelfde terreinen worden uitgevoerd als de PAS maatregelen en worden ook door dezelfde terrein beherende organisaties uitgevoerd. Eerder was de verwachting dat in 2017 in de gebieden en bij de terreinbeheerders ruimte zou zijn om naast de PAS maatregelen ook al een aantal andere maatregelen op te pakken. Dit bleek in de praktijk niet het geval. Gezien de harde deadline van juli 2021 voor de PAS maatregelen is er voor gekozen om voorrang te geven aan deze maatregelen.
- € 700.000 Deze kosten waren bedoeld voor de extra kosten die wij moeten maken in het kader van de schadeloosstelling bij grondverwerving bij het Naardermeer en de Oostelijke Vechtplassen. Omdat de onderhandelingen over grondverwerving nog lopen, zijn deze middelen nog niet nodig geweest.
- € 458.000, voor het project Waterrijk en Zanderij Castricum omdat de kosten niet, zoals oorspronkelijk gepland, gemaakt zijn in de vorm van een subsidie, maar in de vorm van een opdracht. De opdracht is in december 2017 verleend. De facturen komen in 2018 en zullen in dat jaar betaald worden;
- € 139.000, voor de subsidieregeling Toeristische Opstapplaatsen. In 2017 hebben er weinig nieuwe ontwikkelingen plaatsgevonden binnen het wandelnetwerk. Dientengevolge zijn er ook geen subsidieaanvragen voor Toeristische Opstapplaatsen ingediend. Het budget schuift door naar 2018, dan verwachten wij twee subsidieaanvragen;
- € 200.000, schil Naardermeer en Waterlandtak Oost. We hebben dit jaar minder kosten gemaakt dan geraamd, omdat er nog geen verwerving heeft plaatsgevonden en er nog geen opdrachten voor het opstellen van het inrichtingsplan en het PIP zijn uitgegaan. Dat is nu voorzien in 2018.
- € 400.000, voor het project uit het Programma Gooi- en Vechtstreek Holendrechter- en Bullewijkerpolder. Betreft een bijdrage door Rijkswaterstaat die in 2016 was geraamd,

maar in 2017 is gefactureerd, waarbij tevens de uitvoeringskosten lager waren dan geraamd.

- € 810.000, de uitvoering van de projecten Waal en Burg en Hanenplas is later gestart omdat het proces van vergunningverlening is uitgelopen.
- € 305.000, Uitvoeringsregeling subsidie bedrijfsverplaatsing en kavelruil Natuurnetwerk Noord-Holland 2017. Voor deze regeling zijn minder aanvragen ingediend dan verwacht.
- € 210.000, Groene AS: Bovenlanden. De onderbesteding is ontstaan door wijzigingen in de subsidieverordening en aanpassingen in de begrenzing NNN. Daardoor gaat de inrichting naar natuur later uitgevoerd worden. Het einddoel is 12,5 ha in de Bovenlanden.
- € 200.000, voor het project Houtrakpolder, dit was bedoeld voor een subsidie voor een recreatief fietspad. De subsidieaanvraag is echter vertraagd door een uitloop in het vergunningentraject.
- € 585.000 door lager vastgestelde of teruggetrokken subsidies uit voorgaande jaren.

Tegenover deze onderbesteding is er voor sommige projecten ook sprake van een overbesteding:

- € 1 miljoen bij de opdrachten voor PAS-maatregelen; een aantal maatregelen kon eerder worden uitgevoerd en afgerond, waardoor de kosten ten laste van 2017 konden worden gebracht, in plaats van 2018. De betreffende kasverschuiving en het effect op de lopende begroting zal bij de Zomernota 2018 worden verwerkt.
- € 645.000, Grond aan- en verkoop. Betreft een budget voor diverse kosten die in het kader van grond aan- en verkoop en functiewijzing worden gemaakt. De overbesteding wordt met name veroorzaakt doordat er veel meer taxaties zijn verricht dan gepland.
- € 2,5 miljoen voor Particulier Natuurbeheer (SKNL-regeling) voor zowel functiewijzigingen van vóór 2014 als de beschikkingen voor de subsidieregelingen SKNL in 2017. De actualisatie voor 2017 t.a.v. het aantal hectares (bijgestelde raming) uit het Provinciaal Meerjarenprogramma Groen 2018-2022 is abusievelijk niet meegenomen in de in de Begroting opgenomen raming m.b.t. uitgaven uit de Reserve Groen. Daarnaast is er meer uitgegeven aan Kwaliteitsimpuls in bepaalde gebieden dan was geraamd.

f. Er is voor een totaalbedrag van € 1,8 miljoen uitgegeven aan het Groene Uitweg project.

De onderbesteding voor de Groene Uitweg is o.a. te verklaren door:

- Er is € 800.000 minder besteed omdat er abusievelijk geen publicatie had plaatsgevonden van de uitvoeringsregeling Groene Uitweg en de regeling daardoor niet opengesteld kon worden. De nieuwe uitvoeringsregeling Groene Uitweg is inmiddels in 2018 gepubliceerd.
- De subsidie van € 300.000 bedoeld voor het nieuw Nederlands vestingmuseum is niet verstrekt omdat de geplande verhuizing naar een andere locatie vanwege hoge kosten niet is door gegaan. In plaats daarvan krijgt het museum de beschikking over een extra pand en zal de subsidie daarvoor naar 2018 doorschuiven.
- Lagere vaststellingen van subsidies voor een bedrag van € 225.000.
- Er is € 1 miljoen minder besteed aan de Horstermeerpolder. Dit is een gevolg van de verfijning van de planning en kasraming voor de ontwikkeling van het gebied. In plaats van een gelijke verdeling van de projectkosten over alle jaarschijven is de kasraming aangepast. Er is in 2017 minder besteed dan gepland, de daadwerkelijke uitvoering start in 2019-2020. Tevens is er in het projectbudget vastgelegd voor particulier natuurbeheer, waar particulieren een aanvraag voor kunnen indienen.
- Er is een onderbesteding van € 600.000 bij het project fietsbrug Nigtevecht. Tijdens de realisatiefase van het project zijn extra eisen gesteld vanuit Rijkswaterstaat ten aanzien van de vaarbeveiliging. De eisen moesten strenger en de brug zou opnieuw ontworpen/aangepast moeten worden om aan deze eisen te voldoen. Door de directeuren zijn procesafspraken gemaakt om tot een oplossing te komen.
- h. De uitgaven voor Groenfonds ILG Rijk hebben betrekking gehad op o.a. de projecten Haarlemmermeer Duurzaam Watersysteem PARK21, Gemeente Zaanstad Kalverpolder, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier Integrale inrichting voormalig Vliegveld

Bergen en PWN Noordwestelijke Natuurkern. De onderbesteding kan worden verklaard door diverse subsidies die lager werden vastgesteld en een terugvordering van een subsidie. De Balanspost FES (Groenfonds ILG Rijk) bevat middelen die in de ILG-periode (2007-2012) door het Rijk aan de provincie zijn overgemaakt voor specifieke bestedingsdoelen in het landelijk gebied. Met het Natuurakkoord is afgesproken dat deze middelen definitief aan de provincies worden gedecentraliseerd, zonder nadere voorwaarden of verantwoordingsverplichting.

i. De uitgaven voor TWIN-H hebben o.a. betrekking op een subsidie voor kavelruilprojecten van Stivas, de Groene AS door Aalsmeer, Fietsrouteknoop A4/A9 Badhoevedorp, het Programma Verbinden/Ontsnipperen en de Natuurbrug Zeeweg. De onderbesteding wordt vooral veroorzaakt omdat de complete subsidieaanvraag voor het project Vergroten verkeersveiligheid entree en toegangspad Duin en Kruidberg pas eind december 2017 is ontvangen. De reden van vertraging hierin was dat bij de 1e beoordeling bleek dat er nog een vergunning aangevraagd moest worden. Begin 2018 zal deze subsidie worden afgehandeld.

j. Kosten voor de monitoring Ecoduct N417 zijn vanuit de UNA betaald, hiervoor is ook een bijdrage vanuit Rijkswaterstaat ontvangen.

Natuurbrug Zandpoort. De uitgaven hebben betrekking op VAT kosten voor de Natuurbrug Zandpoort.

6.2 beleidsdoel

Adequaat beheerd groen

Wat hebben wij daarvoor (meer) gedaan?

Het tweede beleidsdoel van de doelenboom Groen is een adequaat beheer van bestaand en nieuw groen. Daartoe zetten wij in op drie operationele doelen:

6.2.1 Doeltreffend en doelmatig beheer natuurnetwerk en agrarische natuur

6.2.2 Evenwichtig faunabeheer

6.2.3 Doeltreffend en doelmatig beheer recreatiegebieden en routes

In onderstaande tabel zijn de beleidsprestaties met betrekking tot het beheer van groen voor de jaren 2016-2019 weergegeven.

Onderstaand de prestatie-indicatoren die voor het begrotingsjaar 2016 waren geformuleerd, met daarbij de realisatie.

Tabel Prestatie-indicatoren

Taak	Output	Nulmeting 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017	Afwijking
6.2.1 Subsidiëren van (agrarisch) natuurbeheer	Natuurbeheer ha per jaar	28.000	27.700	26.741	959
	Agrarisch natuurbeheer ha per jaar	13.500	15.500	13.315	2.185
6.2.2 Faunabeheer	Beperking lasten Faunafonds (t.o.v. 2015)	4,2 mln.	+0,2 mln.	+3,3 mln.	3,1 mln.
6.2.3 Deelname recreatieschappen	Beheerd areaal ha per jaar	7.010	6.621	6.621	0

Toelichting op de output

Ad 6.2.1. In het provinciaal Natuurbeheerplan 2017 zijn de doelen voor het (agrarisch) natuurbeheer vastgelegd. Beheerders die daarvoor in aanmerking komen kunnen beheersubsidie aanvragen. M.i.v. 1 januari 2017 worden de subsidies natuurbeheer niet langer door RVO.nl beschikt, maar door Provincie Noord-Holland.

Ad 6.2.1 In totaal is voor **Natuurbeheer** 26.741 ha gerealiseerd:

- SVNL-N van vóór 2017, opgave RVO.nl per 31/12/2017: 13.062 ha
- SVNL-N vanaf 2017, beschikkingen Provincie Noord-Holland, Subsidies: 13.679 ha

In 2017 is circa de helft van de beschikkingen vernieuwd. Hierbij zijn in aanvragen landschapselementen weggelaten, die in 2018 alsnog worden aangevraagd, nu de aparte subsidie daarvoor is opengesteld. Voor Natuurmonumenten gaat het bijvoorbeeld om 120 ha uit de oude beschikking die voor 2017 niet is aangevraagd.

Voor **Agrarisch natuurbeheer** is 13.315 ha gerealiseerd:

- SVNL-A van vóór 2016, opgave RVO.nl per 31/12/2017: 585 ha
- SVNL-A vanaf 2016 (ANLb), aanvraag werkelijk beheer 2017 ligt nog ter beoordeling, waarbij van de 14.421 ha maximaal 12.730 ha voor subsidie in aanmerking komt.

De systematiek van SVNL-A maakt dat er overigens méér beheerd wordt dan de hectares waaraan de betaling gekoppeld is (“lump sum”).

In 2017 zijn subsidies verstrekt voor de volgende leefgebieden: open grasland, open akker/akkerfauna, droge dooradering, natte dooradering en agrarisch waterbeheer. Door de inzet op kwaliteit wordt er méér beheer in minder gebieden gedaan. Op een kleiner areaal, de kerngebieden, is er sprake van intensiever beheer. De agrarische collectieven bepalen jaarlijks wat de omvang van gerealiseerd beheer is, binnen een bandbreedte van (vanaf 2017) 11.185 ha tot 12.863 ha. Door aflopende oude contracten en een extra impuls in 2018 komen hier in 2018 extra hectares bij (439 ha aangevraagd). Naast het natuurbeheer is er in 2017 ook nog 291 ha agrarisch waterbeheer gerealiseerd (financiering waterschappen). De meerjarenprognose is te optimistisch in omvang en wordt naar beneden bijgesteld naar 13.500 ha voor de jaren 2018-2021.

Ad 6.2.2. Een kernopgave van het faunabeleid vormt de problematiek van de toenemende ganzenstand in verband met schade aan de landbouw, aan andere natuurwaarden en het gevaar voor de vliegveiligheid. In 2016 werd bekend dat de beleidsregel zomerplafonds ganzenschade van het Faunafonds niet juridisch houdbaar bleek. Reparatie van dit juridisch gebrek middels de Wet natuurbescherming (door het Rijk) bleek eveneens niet mogelijk. Dit alles leidde ertoe dat de tegemoetkoming in schade die de provincie verstrekt, niet kan worden gemaximaliseerd. Dit heeft ook in 2017 tot hogere lasten geleid. De totale kosten waren € 8,0 miljoen, inclusief uitvoeringskosten. Indien de ganzenpopulatie blijft groeien zullen de kosten van tegemoetkomingen in schade door de provincie via het Faunafonds, blijven toenemen.

Ad 6.2.3. In 2017 is het door de recreatieschappen aantal hectares beheerd areaal gelijk gebleven.

Wat heeft het gekost?

Meerjarenraming lasten (Bedragen * €1.000)

6.2 Adequaat beheerd groen	Ontwerp begroting 2017	Actuele Begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil
Lasten uit algemene middelen	**36.505**	**39.489**	35.426	4.063
a. Natuur- en landschapsbeheer	19.181	20.017	19.202	815
c. Faunafonds	4.753	8.098	8.031	67
d. Flora en Faunabeleid	105	20	17	3
e. Recreatieschappen	9.157	7.528	7.439	89
f. Beheer NH pad	125	125	49	76
g. Subsidies beheer groene organisaties	2.173	3.035	2.917	118
Apparaatskosten	1.011	666	659	7
Afrekeningsverschillen 2017	0	0	-2.888	2.888
Lasten gedekt uit reserves	**0**	**911**	**305**	**606**
i. Reserve cofinanciering Waddenfonds	0	911	305	606

Toelichting op de meerjarenraming lasten

a. Het budget voor het natuur- en landschapsbeheer is ingezet voor de subsidieregelingen voor (agrarisch) natuur en landschapsbeheer. De beheerkosten voor agrarisch natuurbeheer zijn uitgekomen op een bedrag van € 3 miljoen die voor natuurbeheer op € 14,9 miljoen. Hiernaast is er aan organisatiekosten van BIJ12 en RVO € 1,3 miljoen uitgegeven. De onderbesteding van € 815.000 wordt veroorzaakt door:

- Er zijn minder subsidies aangevraagd voor de regelingen Open Akker en Natte - en Droge dooradering.
- De behoefte aan ondersteuning voor aanvragen Kleine Natuurbeheerders is geringer gebleken dan aanvankelijk gedacht.
- De groei van nieuwe terreinen is lager dan verwacht.
- Lagere uitvoeringskosten RVO dan verwacht.

c. Vanuit dit budget zijn de uitvoeringskosten van BIJ 12 en de tegemoetkomingen in schade van het Faunafonds bekostigd.

d. Het budget Flora en Faunabeleid is ingezet voor onderzoeksopdrachten (o.a. een telling van de zomerganzen) nodig voor het ontwikkelen van beleid.

e. Uit het budget voor de recreatieschappen is de provinciale bijdrage ter dekking van het exploitatietekort van de recreatieschappen betaald. Dit conform de gemeenschappelijke regelingen die hiervoor aangegaan zijn.
Omdat wij t.a.v. het uittreden uit het recreatieschap Geestmerambacht nog met het recreatieschap in overleg zijn, wordt het restantbudget dat hiervoor na een eerdere betaling (een bedrag van

ruim € 2,6 miljoen, zie onze brief aan uw Staten d.d. 10 april, 261875/934655) nog beschikbaar is, weer op de begroting geplaatst (lasten verhoogd, € 1,6 miljoen). Hiervoor zijn de niet bestede middelen uit 2017 bij de eerste begrotingswijziging 2018 beschikbaar gesteld voor 2018 (niet bestede middelen uit 2017, € 1,6 miljoen, voordeel).

f. Dit betreft de kosten voor het beheer, onderhoud, verbetering en communicatie met betrekking tot het Noord-Holland pad.

g. Dit budget is uitgegeven aan natuuronderzoek, soortenbescherming en landschapselementen, de participantenbijdrage aan het Goois Natuurreservaat, de subsidie voor de Faunabeheereenheid (incl. Ganzenbeheer), de subsidies aan de landelijke organisaties Fietsplatform en Wandelnet, een subsidie aan de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging voor het begeleiden van wildbeheereenheden bij samenwerking en fusie, en de subsidie voor de boerenlandpadregeling (minder besteed, € 118.000, voordeel).

i. Dit betreft subsidies die verstrekt zijn op grond van de uitvoeringsregeling cofinanciering Waddenfonds Noord-Holland 2014. Hiervoor zijn vier subsidies verstrekt: aan Museumhaven Willemsoord voor het project “Een aangenaam verblijf”, aan Stichting Waterrijke Perspectieven De Cocksdorp voor het project “Werelderfgoed Waddenzee Uitkijkpunt”, aan Windmill film voor “Silence of the tides” en aan de Stichting Stelling Den Helder voor het project “Foodfort Westoever”. Omdat wij pas subsidies uit de reserve cofinanciering Waddenzee verstrekken als er subsidie is verstrekt door het Waddenfonds is de omvang van de verstrekte subsidies lager dan het subsidieplafond van de uitvoeringsregeling cofinanciering Waddenfonds (minder besteed, € 606.000, neutraal).

6.3 beleidsdoel

Bij groen betrokken bewoners, bedrijven en overheden

Wat hebben wij daarvoor (meer) gedaan?

Het derde beleidsdoel betreft het betrekken van bewoners, bedrijven en andere overheden bij het provinciale groenbeleid. Zowel binnen maar ook buiten het Natuurnetwerk liggen er vele mogelijkheden om natuur, landschap en recreatie te versterken in combinatie met andere functies. Daarbij kunnen wij niet zonder een grote betrokkenheid van bewoners, bedrijven en andere overheden.

Wij zetten hierbij in op twee operationele doelen:

6.3.1 Bij groen betrokken bewoners en bedrijven

6.3.2 Bij groen betrokken overheden

Onderstaand de prestatie-indicatoren die voor het begrotingsjaar 2016 waren geformuleerd, met daarbij de realisatie.

Tabel Prestatie-indicatoren

Taak	Output	Nulmeting	Begroting 2017	Realisatie 2017	Afwijking
6.3.1 Stimuleren van vrijwilligers en natuureducatie	Groei groene vrijwilligers 3,5% per jaar	14.087 vrijwilligers 2014	13.500	13.500	0
6.3.2 Gebiedsgerichte samenwerking	Cofinanciering Waddenfonds-projecten	Aantal projecten	5	4	1

Toelichting op taken en output

Ad 6.3.1. De provincie verschaft jaarlijks subsidie aan de gezamenlijke groene organisaties voor het uitvoeren van het programma “Betrekken bij groen”. In ons coalitieakkoord hebben wij middelen beschikbaar gesteld om de ondersteuning van vrijwilligers die betrokken zijn bij het natuur- en landschapsbeheer en bij natuur- en milieueducatie te continueren.

In 2017 is het aantal vrijwilligers stabiel gebleven. Opvallend was het enthousiasme voor de Natuurwerkdag (in Noord-Holland georganiseerd door Landschap Noord-Holland) bij bedrijven als Uber en Booking.com die met tientallen medewerkers hebben bijgedragen aan het beheer en onderhoud. Daarnaast neemt het animo voor de Groene Academie toe en volgen steeds meer vrijwilligers via dit platform een cursus. De Dialoogdag was ook dit jaar weer een succes met een goede opkomst, levendige workshops en goede discussies. De komende jaren gaat meer aandacht uit naar jongeren van 18 – 35 jaar door financiering van vrijwilligersprojecten mogelijk te maken via het Betrekken Bij Groenfonds (BBG fonds) en gericht aan te sluiten op wensen van jongeren.

Ad 6.3.2. In een aantal regio’s werken wij bestuurlijk nauw samen met andere overheden bij de voorbereiding en realisatie van ons groenbeleid. Het gaat om samenwerkingsverbanden voor het Waddenzeegebied (Regiecollege Waddengebied en stuurgroep Waddenprovincies), Laag Holland (gebiedscommissie), Groene Hart (stuurgroep), Gooi- en Vechtstreek (stuurgroep), de Metropoolregio Amsterdam en de Nationale Parken Duinen van Texel en Zuid-Kennemerland. Het gaat om een breed scala aan activiteiten, die niet in een eenvoudige prestatie-indicator samen zijn te vatten. We beperken ons hier tot het geraamde aantal door ons te cofinancieren Waddenfondsprojecten in Noord-Holland, omdat hiervoor in ons coalitieakkoord middelen voor cofinanciering beschikbaar zijn gesteld.

In totaal zijn in 2017 acht subsidieaanvragen bij het Waddenfonds ingediend. Er is in 2017 cofinanciering beschikbaar gesteld voor vier projecten, zie hiervoor de onder 6.2 opgenomen 'Toelichting op de meerjarenraming lasten, onderdeel i. Reserve Cofinanciering Waddenfonds'. Van de overige vier aanvragen dient de beoordeling door het Waddenfonds nog te worden afgerond.

Wat heeft het gekost?

Meerjarenraming lasten (Bedragen * €1.000)

6.3 Bij groen betrokken bewoners en bedrijven	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil
Lasten uit algemene middelen	**2.180**	**2.402**	**1.878**	**523**
a. Programma Betrekken bij Groen	608	722	722	0
b. Bijdrage regionale samenwerking	670	422	357	64
d. Deelname Nationale parken	258	268	268	0
e. Groen Kapitaal	0	519	164	355
Apparaatskosten	644	471	468	3
Afrekeningsverschillen 2017	0	0	-102	102

Toelichting op de budgetten

a. Van het budget voor het Programma Betrekken bij Groen is een subsidie van € 608.000 verstrekt aan Landschap Noord-Holland (LNH) voor de ondersteuning van vrijwilligers en natuureducatie (uitvoering van het Programma Betrekken bij Groen). Hiernaast is het restant van € 114.000 van de subsidie voor het project “Groene Gezonde leefomgeving 2016” uitbetaald.

b. De regionale samenwerking met het Waddenzeegebied, Laag Holland en Groene Hart is financieel ondersteund. Van het budget voor Laag Holland is € 205.000 overgeheveld en uitgegeven via 6.1 (subsidies Regionale samenwerking). Van het Groene Hart budget is € 90.000 overgeheveld en uitgegeven via 6.1 (subsidies Regionale samenwerking).

d. Dit betreft de bijdrage voor het Bestedingsplan 2017 van de Nationale Parken Zuid Kennemerland en Duinen van Texel.

e. Uit het budget voor Groen Kapitaal is in 2017 een netwerk Groene Gezonde Leefomgeving opgebouwd, een idee voor een Groen Kapitaal Boerderij ontwikkeld en een eerste opzet van een communicatiestrategie gemaakt. De doorontwikkeling van deze projecten zal nader uitgewerkt worden in 2018. Hiervoor zijn de niet bestede middelen uit 2017 bij de eerste begrotingswijziging 2018 beschikbaar gesteld voor 2018 (niet bestede middelen uit 2017, € 355.000, voordeel).

Programma 7 Cultuur en Welzijn

Maatschappelijk doel

De kwaliteit en identiteit van de leefomgeving behouden en versterken door het inzetten van cultuur en erfgoed.

Doelenboom

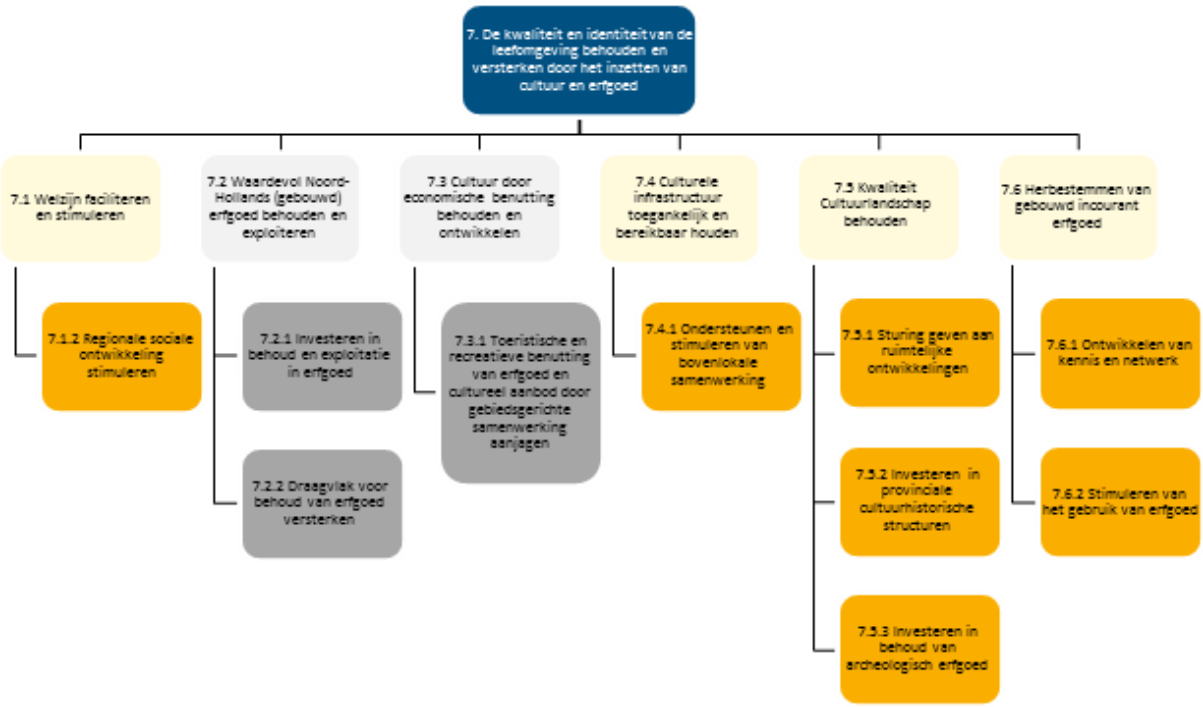

Realisatie van de prioriteiten voor dit begrotingsjaar

Prioriteit	%	Toelichting
Een groeiend aantal monumenten zal de komende jaren leeg komen te staan, het cultuurlandschap verandert en door bezuinigingen staat het voortbestaan van met name lokale culturele voorzieningen onder druk. In het nieuwe Beleidskader cultuur 2017-2020 legt de provincie focus op herbestemming van monumenten, transformatie van het cultuurlandschap en bovenlokale regie op de culturele infrastructuur. Voor de Stelling van Amsterdam zal binnen het cultuurbeleid een apart Uitvoeringsprogramma 2017-2020 worden opgesteld.	100	De monumentenmonitor is geactualiseerd en uitgebreid met energiegegevens. In het kader van de Provinciale Atlas Noord-Holland is aangehaakt op het thema energietransitie door de tentoonstelling "Opgewekt NH" en een foto-opdracht. Het Noord-Hollands Fonds voor Monumenten is uitgebreid met laagrentende financiering met betrekking tot verduurzaming en herbestemming. Het Uitvoeringsprogramma voor de Stelling van Amsterdam 2017-2020 is vastgesteld. Er is een bestuurlijke afspraak met het Ministerie van OCW gemaakt over Cultuureducatie met Kwaliteit voor de periode 2017-2020.

Ontwikkelingen in de omgevingsfactoren lopende het begrotingsjaar

Omgevingsfactor	Ontwikkeling
Demografische ontwikkelingen zullen in Noord-Holland zichtbaar worden. Dit heeft allerlei effecten, zoals het aantal leerlingen op scholen, de omvang van de beroepsbevolking en de vergrijzing. De provincie zet zich in om op integrale wijze de economische vitaliteit en leefbaarheid te stimuleren, met name op het platteland.	Geen.

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Gerealiseerde budgettabel (x 1.000 euro)

Programma 7 — Cultuur en Welzijn

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	1.397	1.321	1.615	1.573	42	3	1.714
Directe lasten	1.688	1.822	2.184	1.680	504	23	1.606
Kapitaallasten	377	279	279	279	0	-	279
Overdrachten	16.857	9.867	6.583	3.961	2.622	40	14.189
Subtotaal Lasten	20.320	13.289	10.661	7.493	3.168	30	17.788
Baten	-90	0	-30	-35	5	-15	-30
Saldo van baten en lasten	20.230	13.289	10.631	7.458	3.173	30	17.758
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat	20.230	13.289	10.631	7.458	3.173	30	17.758

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Op het programmaniveau zijn alleen die verschillen toegelicht, die het financiële resultaat van 2017 verklaren. Om dubbele teksten te voorkomen, leest u de toelichting op resultaatneutrale

verschillen (o.a. lasten met bijbehorende baten of onttrekkingen uit reserves) alleen bij de operationele doelen. De apparaatskosten worden grotendeels via een van tevoren bepaalde verdeelsleutel toegerekend aan de programma's. Verschillen met de begroting hebben daardoor een algemene oorzaak. Deze leest u in de paragraaf bedrijfsvoering.

Directe lasten

OD 7.6.1 De Loods Herbestemming is in de loop van het derde kwartaal aangesteld. Gelet op de inwerktermijn zijn er geen aanvullende opdrachten verleend voor het ontwikkelen van kennis en netwerk (minder besteed, € 130.000, voordeel) en voor het stimuleren van het gebruik van erfgoed (OD 7.6.2, minder besteed, € 99.000, voordeel).

OD 7.5.1 Binnen het opdrachtenbudget RO cultuurlandschap was een bedrag gereserveerd voor het uitdragen van de geactualiseerde leidraad. Omdat deze pas laat in het jaar is vastgesteld, zijn de beschikbare communicatiemiddelen niet geheel tot besteding gekomen (minder besteed, € 31.000, voordeel).

Overdrachten

OD 7.5.1 De beoogde subsidieophoging voor de renovatie aan Fort Zuidwijkermeer is niet doorgegaan in 2017 (minder besteed uit reserve ILG Stelling van Amsterdam, € 310.000, voordeel). De reserve ILG wordt afgesloten op 31 december 2017 en alle resterende middelen vallen vrij in de algemene middelen.

OD 7.4.1 Van de UvR Stimulering regionale samenwerking culturele infrastructuur gemeenten NH 2017 is in 2017, gezien de beperkte openstellingstijd, minder gebruik gemaakt (minder besteed, € 68.000, voordeel).

OD 7.5.3 Er was een bedrag gereserveerd voor nieuwe beeldverhalen. Er zijn echter geen nieuwe beeldverhalen van start gegaan (minder besteed, € 42.000, voordeel). Volgend jaar wordt het beschikbaar budget verdeeld over de reeds bestaande beeldverhalen.

7.1 beleidsdoel

Welzijn faciliteren en stimuleren

7.1.2 operationeel doel

Regionale sociale ontwikkeling stimuleren

7.1.2 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
7.1.2.01 Subsidie verlenen aan Sportservice NH	Meetmoment: Zomernota 2017 - Sportservice Noord-Holland voor de kennisfunctie sport gesubsidieerd	- Conform.
7.1.2.02 Subsidiëren van Netwerken Vitalisering Platteland	Meetmoment: Zomernota 2017 - Vereniging Dorpswerk Noord-Holland gesubsidieerd	- Conform.

7.1.2 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 7.1.2 Regionale sociale ontwikkeling stimuleren

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	355	167	285	265	20	7	351
Directe lasten	17	0	0	0	0	-	0
Overdrachten	-261	180	166	-20	186	112	180
Subtotaal Lasten	111	347	451	245	206	46	531
Baten	0	0	0	0	0	-	0
Saldo van baten en lasten	111	347	451	245	206	46	531
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat	111	347	451	245	206	46	531

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Overdrachten
Het verschil betreft afrekeningsverschillen uit voorgaande jaren (minder besteed, € 186.000, neutraal met stelpost in programma 8)

7.2 beleidsdoel

Waardevol Noord-Hollands (gebouwd) erfgoed behouden en exploiteren

Verandering: Vervallen in verband met de nieuwe cultuurnota.

7.3 beleidsdoel

Cultuur door economische benutting behouden en ontwikkelen

Verandering: Vervallen in verband met de nieuwe cultuurnota.

7.4 beleidsdoel

Culturele infrastructuur toegankelijk en bereikbaar houden

7.4.1 operationeel doel

Ondersteunen en stimuleren van bovenlokale samenwerking

7.4.1 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Zomernota 2017	
7.4.1.01 Uitvoeren van het programma Culturele Infrastructuur	- Subsidie verstrekt aan Probiblio voor ondersteuning provinciaal netwerk (basis)bibliotheken.	- Conform.
	- Subsidie verstrekt aan Plein C voor coördinatie uitvoeren van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit.	- Conform.
	- Uitvoering gegeven aan de Actie-agenda Cultuurimpuls MRA.	- Conform.
	- Netwerkbijeenkomst voor bestuurders tijdens UIT-markt georganiseerd.	- Conform.

Overige toelichtingen

Betekenis van de gebruikte termen en afkortingen:

MRA = Metropool Regio Amsterdam

Beleidsstukken bij dit instrument:

Cultuurbeleid 2017-2020 "Cultuur in Ontwikkeling"
Coalitieakkoord 2015-2019 "Ruimte voor Groei"

7.4.1 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 7.4.1 Ondersteunen en stimuleren van bovenlokale samenwerking

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	0	0	170	169	1	1	169
Directe lasten	8	91	60	52	8	13	0
Overdrachten	3.379	3.040	2.740	2.672	68	2	2.840
Subtotaal Lasten	3.388	3.131	2.970	2.894	76	3	3.009
Baten	0	0	0	0	0	-	0
Saldo van baten en lasten	3.388	3.131	2.970	2.894	76	3	3.009
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat	3.388	3.131	2.970	2.894	76	3	3.009

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Overdrachten

Van de UvR Stimulering regionale samenwerking culturele infrastructuur gemeenten NH 2017 is in 2017 gezien de beperkte openstellingstijd, minder gebruik gemaakt (minder besteed, € 68.000, voordeel).

7.5 beleidsdoel

Kwaliteit Cultuurlandschap behouden

7.5.1 operationeel doel

Sturing geven aan ruimtelijke ontwikkelingen

7.5.1 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Zomernota 2017	
7.5.1.01 Uitvoering geven aan het programma Cultuurlandschap: kwaliteit door ontwikkeling	- De geactualiseerde Leidraad Landschap en Cultuurhistorie vastgesteld.	- Conform.
	- Subsidie aan Mooi Noord-Holland en NMF verstrekt voor de taken van het Steunpunt monumenten & archeologie.	- Conform.

Overige toelichtingen

Beleidsstukken bij dit instrument:

Cultuurbeleid 2017-2020 "Cultuur in Ontwikkeling"
Coalitieakkoord 2015-2019 "Ruimte voor Groei"

7.5.1 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 7.5.1 — Sturing geven aan ruimtelijke ontwikkelingen

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	0	0	424	419	5	1	437
Directe lasten	148	0	200	97	103	51	100
Overdrachten	12.014	5.493	2.993	643	2.350	79	10.517
Subtotaal Lasten	12.162	5.493	3.617	1.159	2.458	68	11.054
Baten	0	0	0	-5	5	-	0
Saldo van baten en lasten	12.162	5.493	3.617	1.154	2.463	68	11.054
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat	12.162	5.493	3.617	1.154	2.463	68	11.054

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Directe lasten

De opdrachten uit het programmabudget voor de Stelling van Amsterdam lopen door in 2018 (minder besteed uit Reserve TWIN-H, € 48.000, neutraal) en (minder besteed uit reserve EXIN-H, € 24.000, neutraal)

Binnen het opdrachtenbudget RO cultuurlandschap was een bedrag gereserveerd voor het uitdragen van de geactualiseerde leidraad. Omdat de leidraad pas laat in het jaar is vastgesteld, zijn de beschikbare communicatiemiddelen niet geheel tot besteding gekomen (minder besteed, € 31.000, voordeel).

Overdrachten

De subsidieverlening van totaal € 750.000 aan Artis is ingetrokken omdat niet kon worden voldaan aan de verplichting om binnen het afgesproken termijn te starten met het project. De verlening is deels gefinancierd uit de Reserve EXIN-H en deels uit de Reserve Monumenten, daarom is:

- Minder besteed uit Reserve EXIN-H, € 423.000, neutraal en
- Minder besteed uit Reserve Monumenten, € 327.000, neutraal.

De subsidieverlening 2014 aan Stadsherstel, gemeente Amsterdam, is ingetrokken omdat niet kon worden voldaan aan de verplichting om binnen het afgesproken termijn te starten met het project (minder besteed uit Reserve Monumenten, € 299.000, neutraal).

Een aantal subsidieverleningen bij de Rijksmonumentenregeling uit voorgaande jaren zijn na verantwoording lager vastgesteld, waarna het teveel ontvangen deel aan de provincie is teruggestort (minder besteed uit Reserve Monumenten, € 170.000, neutraal).

Er zijn in 2017 minder aanvragen binnengekomen voor de restauratie en onderhoud van provinciale monumenten (minder besteed uit Reserve Monumenten, € 151.000, neutraal).

De subsidieverlening 2012 aan Stadsherstel, gemeente Amsterdam, is na verantwoording lager vastgesteld (minder besteed uit Reserve EXIN-H, € 335.000, neutraal).

De natuurregels zijn verscherpt waardoor ontwikkeling van het Fort Benoorden Spaarndam on hold is gezet (minder besteed uit Reserve TWIN-H, € 260.000, neutraal).

De UVR Stelling Van Amsterdam voor subsidies promotie en haalbaarheid is afgerond (minder besteed uit Reserve TWIN-H, € 77.000, neutraal). In het eerste kwartaal volgt een voorstel voor besteding in 2018.

De beoogde subsidieophoging voor de renovatie aan Fort Zuidwijkermeer is niet doorgegaan in 2017 (minder besteed uit reserve ILG Stelling van Amsterdam, € 310.000, voordeel). De reserve ILG wordt afgesloten op 31 december 2017 en alle resterende middelen vallen vrij in de algemene middelen.

7.5.2 operationeel doel

Investeren in provinciale cultuurhistorische structuren

7.5.2 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Zomernota 2017	
7.5.2.01 Uitvoering geven aan het programma Cultuurlandschap: kwaliteit door ontwikkeling	- Via subsidie 20 restauratieprojecten van rijksmonumenten gestart.	- 0 subsidies voor restauratieprojecten van rijksmonumenten gestart.
	- Via subsidie 10 provinciaal beschermde monumenten in goede staat gebracht.	- Via subsidie 14 provinciaal beschermde monumenten in goede staat gebracht.
	- Uitvoering gegeven aan het Uitvoeringsprogramma Stelling van Amsterdam/Nieuwe Hollandse Waterlinie 2017-2020.	- Conform.
	- In het kader van de herijking provinciale monumentenlijst alle te herijken monumenten in procedure gebracht.	- Conform.
	- Subsidie aan de Monumentenwacht Noord-Holland verstrekt voor inspecties van monumenten.	- Conform.
	- Uitvoering afgerond van 1 regionaal beeldverhaal.	- Uitvoering afgerond van 2 beeldverhalen
	- Subsidie verstrekt aan Oneindig Noord-Holland.	- Conform.
	- Opdracht gegeven voor actualisering Monumentenmonitor.	- Conform.

Toelichting
-1e bullit: de 53 subsidietoekenningen over 2017 hebben in januari 2018 plaatsgevonden.
-2e bullit: er zijn 12 onderhoudssubsidies en 2 restauratiesubsidies verstrekt.
-6e bullit: de beeldverhalen "Noordzeekanaalgebied" en "Buitenplaatsen in beeld" zijn in 2017 uitgevoerd.

Overige toelichtingen

Beleidsstukken bij dit instrument:

Cultuurbeleid 2017-2020 "Cultuur in Ontwikkeling"
Coalitieakkoord 2015-2019 "Ruimte voor Groei"

7.5.2 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 7.5.2 Investeren in provinciale cultuurhistorische structuren

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	0	0	49	45	4	7	51
Directe lasten	5	5	355	313	42	12	432
Overdrachten	82	12	584	573	11	2	402
Subtotaal Lasten	86	17	988	932	56	6	885
Baten	0	0	0	0	0	-	0
Saldo van baten en lasten	86	17	988	932	56	6	885
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat	86	17	988	932	56	6	885

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Directe lasten

Er was een bedrag gereserveerd voor nieuwe beeldverhalen. Er zijn echter geen nieuwe beeldverhalen van start gegaan (minder besteed, € 42.000, voordeel). Volgend jaar wordt het beschikbaar budget verdeeld worden over de reeds bestaande beeldverhalen.

7.5.3 operationeel doel

Investeren in behoud van archeologisch erfgoed

7.5.3 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Zomernota 2017	

Uitvoering geven aan het programma Cultuurlandschap: kwaliteit door ontwikkeling	- 3 archeologische onderzoeken publieksvriendelijk gemaakt. - Samen met partners de pilot onderwaterarcheologie Texel uitgevoerd. - Opdracht gegeven voor restauratie, conservering, wetenschappelijk onderzoek en presentatie van maritieme archeologische vondsten.	- Conform. - Conform.

Toelichting
1e bullit: de navolgende onderzoeken zijn publieksvriendelijk gemaakt: 'Almersdorp, grafveld aan de Westfriese Omringdijk', 'De Romeinse tijd op Texel, Den Burg' en 'De Palmhoutwrakcollectie'.

Overige toelichtingen

Beleidsstukken bij dit instrument:

Cultuurbeleid 2017-2020 "Cultuur in Ontwikkeling"
Coalitieakkoord 2015-2019 "Ruimte voor Groei"

7.5.3 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 7.5.3 — Investeren in behoud van archeologisch erfgoed

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	0	0	481	470	11	2	502
Directe lasten	0	0	1.284	1.161	123	10	689
Kapitaallasten	0	0	279	279	0	-	279
Overdrachten	0	0	0	0	0	-	150
Subtotaal Lasten	0	0	2.044	1.910	134	7	1.620
Baten	0	0	-30	-30	0	-	-30
Saldo van baten en lasten	0	0	2.014	1.880	134	7	1.590
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat			2.014	1.880	134	7	1.590

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Directe lasten

Binnen het programma is sprake van inhoudelijke afhankelijkheden. Zo zijn de activiteiten op het gebied van museale presentatie afhankelijk van de uitkomsten van het wetenschappelijk onderzoek. Hierdoor schuift een aantal activiteiten van 2017 door naar 2018 (minder besteed, € 137.000, Uitgestelde Intentie).

7.6 beleidsdoel

Herbestemmen van gebouwd incourant erfgoed

7.6.1 operationeel doel

Ontwikkelen van kennis en netwerk

7.6.1 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
7.6.1.01 Uitvoering geven aan het programma Herbestemming: ontwikkelen door behoud	Meetmoment: Zomernota 2017 - Kansenkaart benutting monumenten gerealiseerd.	Conform.
Overige toelichtingen		
Beleidsstukken bij dit instrument: Cultuurbeleid 2017-2020 "Cultuur in Ontwikkeling" Coalitieakkoord 2015-2019 "Ruimte voor Groei"		

7.6.1 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 7.6.1 Ontwikkelen van kennis en netwerk

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Directe lasten	0	0	135	5	130	96	235
Subtotaal Lasten	0	0	135	5	130	96	235
Baten	0	0	0	0	0	-	0
Saldo van baten en lasten	0	0	135	5	130	96	235
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat			135	5	130	96	235

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Directe lasten

De Loods Herbestemming is in de loop van het derde kwartaal aangesteld. Gelet op de inwerktermijn zijn er geen aanvullende opdrachten verleend (minder besteed, € 130.000, voordeel).

7.6.2 operationeel doel

Stimuleren van het gebruik van erfgoed

7.6.2 operationeel doel

Instrumenten

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Zomernota 2017	
7.6.2.01 Uitvoering geven aan het programma Herbestemming: ontwikkelen door behoud	- Fonds Herbestemming tot stand gebracht. - 10 haalbaarheidsonderzoeken/ energiescans gesubsidieerd. - Loods herbestemming aangesteld.	- Conform. -16 onderzoeken/ scans gesubsidieerd. - Conform.

Toelichting

2e bullit: er zijn meer subsidieverzoeken binnengekomen dan verwacht.

Overige toelichtingen

Beleidsstukken bij dit instrument:

Cultuurbeleid 2017-2020 "Cultuur in Ontwikkeling"
Coalitieakkoord 2015-2019 "Ruimte voor Groei"

7.6.2 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 7.6.2 — Stimuleren van het gebruik van erfgoed

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	0	0	206	205	1	-	204
Directe lasten	0	0	150	51	99	66	150
Overdrachten	0	0	100	91	9	9	100
Subtotaal Lasten	0	0	456	347	109	24	454
Baten	0	0	0	0	0	-	0
Saldo van baten en lasten	0	0	456	347	109	24	454
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat			456	347	109	24	454

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Directe lasten

De Loods Herbestemming is in de loop van het derde kwartaal aangesteld. Gelet op de inwerktermijn zijn er geen aanvullende opdrachten verleend voor het stimuleren van het gebruik van erfgoed (minder besteed, € 99.000, voordeel).

Programma 8 Financiën

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
8	8.1.1	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Belegging
8	8.1.1	Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)	Belegging

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Gerealiseerde budgettabel (x 1.000 euro)

Programma 8							Financiën
Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	2.472	59.383	59.096	57.595	1.501	3	58.164
Directe lasten	-533	9.774	704	-733	1.438	204	7.778
Kapitaallasten	626	407	448	407	41	9	448
Overdrachten	354	42	-17.627	-17.571	-56	-	13
Subtotaal Lasten	2.919	69.606	42.621	39.697	2.925	7	66.403
Baten	-439.054	-386.349	-413.812	-415.508	1.696	-	-396.395
Saldo van baten en lasten	-436.135	-316.743	-371.191	-375.811	4.620	-1	-329.992
Storting reserves	37.811	8.341	59.872	61.327	-1.455	-2	7.795
Onttrekking reserves	-60.919	-53.655	-212.808	-197.977	-14.832	7	-48.319
Resultaat	-459.242	-362.056	-524.127	-512.461	-11.666	2	-370.516

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Op het programmaniveau zijn alleen die verschillen toegelicht, die het financiële resultaat van 2017 verklaren. Om dubbele teksten te voorkomen, leest u de toelichting op resultaatneutrale verschillen (o.a. lasten met bijbehorende baten of onttrekkingen uit reserves) alleen bij de operationele doelen. De apparaatskosten worden grotendeels via een van tevoren bepaalde verdeelsleutel toegerekend aan de programma's. Verschillen met de begroting hebben daardoor een algemene oorzaak. Deze leest u in de paragraaf bedrijfsvoering.

Directe lasten

OD 8.1.1 Het saldo van € 1.438.000 wordt voor € 1.295.000 verklaard door hogere afrekeningsverschillen. Het saldo van alle afrekeningsverschillen over alle programma's opgeteld bedraagt € 182.000 voordelig. Zie hiervoor ook de tabel in hoofdstuk 7.

Baten

OD 8.1.1 Op basis van de decembercirculaire van het provinciefonds is de Algemene Uitkering (AU) toegenomen met € 95.000 ten opzichte van de septembercirculaire. Dit wordt verklaard door een uitkering voor de implementatie van de richtlijn Energy Efficiency Directive (EED) en een bijdragen het kader van de financiële-Verhoudingswet (meer baten, € 95.000, voordeel).

OD 8.1.1 De eindafrekening van het provinciefonds over 2016 heeft in 2017 plaatsgevonden. Dit heeft voor een hogere uitkering gezorgd van € 477.000 (meer baten, € 477.000, voordeel).

Verder zijn conform de decembercirculaire van het provinciefonds een aantal decentralisatie uitkeringen (DU's) ontvangen. Het gaat hierbij om de volgende DU's:

- DU Beter Benutten: De provincie ontvangt een bijdrage van € 3,32 miljoen voor de uitvoering van het programma Beter Benutten in de verschillende regio's. Dit geldt wordt gestort in de reserve Infrastructuur in Programma 2 (meer baten, € 3,32 miljoen, neutraal).
- DU MKB Innovatiestimulering Topsectoren: De provincie ontvangt ten behoeve van de regeling MKB Innovatiestimulering Topsectoren een bedrag van € 1.240.000. Dit geld wordt gestort in de reserve Economie en werkgelegenheid in Programma 5 (meer baten, €1.240.000, neutraal).
- DU Programma Jong leren eten: De provincie ontvangt een bedrag van € 50.000 voor het programma Jong Leren Eten. Het bedrag is bedoeld voor netwerkactiviteiten. Dit geld komt dit jaar niet meer tot besteding en valt daarmee vrij naar de algemene middelen (meer baten, €50.000, voordeel).
- DU Green deal: In het kader van de uitvoering van de Green Deal Publiek Toegankelijke Laadinfrastructuur wordt een bedrag van € 300.000 beschikbaar gesteld aan de provincie Noord-Holland. Met deze Green Deal beogen de partijen een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van een dekkende laadinfrastructuur door middel van innovatie, beperking van de kosten en aanpassing van de wetgeving. Het ontvangen geld wordt in Programma 2 uitgegeven en is daar opgenomen onder de directe lasten (meer baten, € 300.000, neutraal).
- DU Hydrologische maatregelen: De provincie ontvangt een bedrag van € 194.000 voor het uitvoeren van hydrologische maatregelen. Dit geld wordt gestort in de reserve Groen in Programma 6 (meer baten, € 194.000, neutraal).

OD 8.1.1 De opbrengst van de motorrijtuigenbelasting is in 2017 uitgekomen op € 201.876.000. Er was een bedrag geraamd van € 199.400.000. De toename wordt verklaard door een toename van het aantal voertuigen (meer baten, € 2.476.000, voordeel).

OD 8.1.1 Nog niet betaalde maar al wel verleende subsidies zijn op de balans opgenomen onder de post overlopende passiva. In 2017 hoeft, op basis van de eindafrekeningen van de subsidies, uiteindelijk minder betaald te worden dan in eerste instantie is begroot. Hierdoor kan een deel van het geld van de balans vrijvallen (meer baten, € 958.000, voordeel).

OD 8.1.1 Op doorschuif BTW is meer resultaat behaald (meer baten, € 605.000, voordeel).

OD 8.1.1 De afrekeningsverschillen worden centraal geraamd in programma 8 door middel van een stelpost. De realisatie is verdeeld over alle programma's. Daardoor is in programma 8 een neutraal nadeel aanwezig en in de overige programma's neutrale voordelen. In bijlage 7.1 van hoofdstuk 7 wordt een specificatie gegeven voor de afrekeningsverschillen (minder baten in programma 8, € 7,99 miljoen neutraal).

8.1 beleidsdoel

Algemene dekkingsmiddelen verzorgen

Verandering: geen.

Toelichting: geen.

8.1.1 operationeel doel

Algemene dekkingsmiddelen provincie

8.1.1 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 8.1.1 — Algemene dekkingsmiddelen provincie

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	2.127	1.372	2.456	4.138	-1.682	-68	2.468
Directe lasten	-531	9.774	704	-733	1.438	204	7.778
Kapitaallasten	626	407	448	407	41	9	448
Overdrachten	400	42	-17.627	-17.571	-56	-	13
Subtotaal Lasten	2.621	11.595	-14.019	-13.760	-259	2	10.708
Baten	-439.053	-386.349	-413.812	-415.508	1.696	-	-396.395
Saldo van baten en lasten	-436.432	-374.754	-427.831	-429.268	1.437	-	-385.687
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat	-436.432	-374.754	-427.831	-429.268	1.437		-385.687

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Directe lasten

Het saldo van € 1.438.000 wordt voor € 1.295.000 verklaard door hogere afrekeningsverschillen. Het saldo van alle afrekeningsverschillen over alle programma's opgeteld bedraagt € 182.000 voordelig. Zie hiervoor ook de tabel in hoofdstuk 7.

Baten

Op basis van de decembercirculaire van het provinciefonds is de Algemene Uitkering (AU) toegenomen met € 95.000 ten opzichte van de septembercirculaire. Dit wordt verklaard door een uitkering voor de implementatie van de richtlijn Energy Efficiency Directive (EED) en een bijdragen het kader van de financiële-Verhoudingswet (meer baten, € 95.000, voordeel).

De eindafrekening van het provinciefonds over 2016 heeft in 2017 plaatsgevonden. Dit heeft voor een hogere uitkering gezorgd van € 477.000 (meer baten, € 477.000, voordeel).

Verder zijn conform de decembercirculaire van het provinciefonds een aantal decentralisatie uitkeringen (DU's) ontvangen. Het gaat hierbij om de volgende DU's:

- DU Beter Benutten: De provincie ontvangt een bijdrage van € 3,32 miljoen voor de uitvoering van het programma Beter Benutten in de verschillende regio’s. Dit geldt wordt

gestort in de reserve Infrastructuur in Programma 2 (meer baten, € 3,32 miljoen, neutraal).

- DU MKB Innovatiestimulering Topsectoren: De provincie ontvangt ten behoeve van de regeling MKB Innovatiestimulering Topsectoren een bedrag van € 1.240.000. Dit geld wordt gestort in de reserve Economie en werkgelegenheid in Programma 5 (meer baten, €1.240.000, neutraal).
- DU Programma Jong leren eten: De provincie ontvangt een bedrag van € 50.000 voor het programma Jong Leren Eten. Het bedrag is bedoeld voor netwerkactiviteiten. Dit geld komt dit jaar niet meer tot besteding en valt daarmee vrij naar de algemene middelen (meer baten, €50.000, voordeel).
- DU Green deal: In het kader van de uitvoering van de Green Deal Publiek Toegankelijke Laadinfrastructuur wordt een bedrag van € 300.000 beschikbaar gesteld aan de provincie Noord-Holland. Met deze Green Deal beogen de partijen een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van een dekkende laadinfrastructuur door middel van innovatie, beperking van de kosten en aanpassing van de wetgeving. Het ontvangen geld wordt in Programma 2 uitgegeven en is daar opgenomen onder de directe lasten (meer baten, € 300.000, neutraal).
- DU Hydrologische maatregelen: De provincie ontvangt een bedrag van € 194.000 voor het uitvoeren van hydrologische maatregelen. Dit geld wordt gestort in de reserve Groen in Programma 6 (meer baten, € 194.000, neutraal).

De opbrengst van de motorrijtuigenbelasting is in 2017 uitgekomen op € 201.876.000. Er was een bedrag geraamd van € 199.400.000. De toename wordt verklaard door een toename van het aantal voertuigen (meer baten, € 2.476.000, voordeel).

Nog niet betaalde maar al wel verleende subsidies zijn op de balans opgenomen onder de post overlopende passiva. In 2017 hoeft, op basis van de eindafrekeningen van de subsidies, uiteindelijk minder betaald te worden dan in eerste instantie is begroot. Hierdoor kan een deel van het geld van de balans vrijvallen (meer baten, € 958.000, voordeel).

Op doorschuif BTW is meer resultaat behaald (meer baten, € 605.000, voordeel).

De afrekeningsverschillen worden centraal geraamd in programma 8 door middel van een stelpost. De realisatie is verdeeld over alle programma's. Daardoor is in programma 8 een neutraal nadeel aanwezig en in de overige programma's neutrale voordelen. In bijlage 7.1 van hoofdstuk 7 wordt een specificatie gegeven voor de afrekeningsverschillen (minder baten in programma 8, € 7,99 miljoen neutraal).

De Vennootschapsbelasting voor 2017 is zowel begroot als werkelijk € 0,00. Voor verdere toelichting verwijzen wij naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Van het bedrag van onvoorzien (begroot € 89.000) is in 2017 niets besteed. Bij de Eerste begrotingswijziging 2018 is een bedrag van € 50.000 overgeheveld naar 2018 voor de doorontwikkeling van de Planning & Control documenten.

8.1.2 operationeel doel

Programma overkoepelende reserves

8.1.2 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
	0	0	0	0	0	-	0
Subtotaal Lasten	0	0	0	0	0	-	0
Baten	0	0	0	0	0	-	0
Saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0	-	0
Storting reserves	37.811	8.341	59.872	61.327	-1.455	-2	7.795
Onttrekking reserves	-60.919	-53.655	-212.808	-197.977	-14.832	7	-48.319
Resultaat	-23.108	-45.314	-152.936	-136.650	-16.286	11	-40.524

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

Onttrekking reserves

Er zijn minder subsidie aanvragen binnengekomen dan verwacht voor de UVR Woonvisie, zie ook OD 5.1.1 (minder onttrokken uit Reserve AP-2010, € 893.000, neutraal). Het vaststellen van Regionale Actieprogramma's (RAP's) in alle regio's duurde langer dan verwacht. Een vastgesteld RAP is voorwaarde voor het kunnen indienen van aanvragen binnen de UVR Woonvisie.

Er waren minder onderzoeksopdrachten nodig dan voorzien met betrekking tot de woonvisie 2040, zie ook OD 5.1.1 (minder onttrokken uit Reserve AP-2010, € 105.000, neutraal).

Door lagere projectkosten heeft de subsidievaststelling voor een aantal ISV3 notitiegemeenten geleid tot een terugstorting van gelden aan de provincie door de gemeenten Hollandse Kroon, Medemblik en Weesp, zie ook OD 5.1.1 (minder onttrokken uit Reserve Stedelijke vernieuwing, € 245.000, neutraal).

De subsidieverlening van totaal € 750.000 aan Artis is ingetrokken omdat niet kon worden voldaan aan de verplichting om binnen de afgesproken termijn te starten met het project, zie ook OD 7.5.1. De middelen vloeien terug in de reserves waar ze uit voortkwamen. (Minder onttrokken uit Reserve EXIN-H, € 423.000, neutraal en minder onttrokken uit Reserve Monumenten, € 327.000, neutraal).

De subsidieverlening 2014 aan Stadsherstel, gemeente Amsterdam, is ingetrokken omdat niet kon worden voldaan aan de verplichting om binnen de afgesproken termijn te starten met het project (minder besteed uit Reserve Monumenten, € 299.000, neutraal).

Een aantal subsidieverleningen bij de Rijksmonumentenregeling uit voorgaande jaren zijn na verantwoording lager vastgesteld waarna het teveel ontvangen deel aan de provincie is teruggestort en terugvloeit in de reserve, zie ook OD 7.5.1 (minder onttrokken uit Reserve Monumenten, € 170.000, neutraal).

Er zijn in 2017 minder aanvragen binnengekomen voor de restauratie en onderhoud van provinciale monumenten, zie ook OD 7.5.1 (minder onttrokken uit Reserve Monumenten, € 151.000, neutraal).

De subsidieverlening 2012 aan Stadsherstel, gemeente Amsterdam, is na verantwoording lager vastgesteld, zie ook OD 7.5.1 (minder onttrokken uit Reserve EXIN-H, € 335.000, neutraal).

De natuurregels zijn verscherpt waardoor ontwikkeling van het Fort Benoorden Spaarndam on hold is gezet, zie ook OD 7.5.1 (minder onttrokken uit Reserve TWIN-H, € 260.000, neutraal).

De UVR Stelling Van Amsterdam voor subsidies voor promotie en haalbaarheid is afgerond, zie ook OD 7.5.1 (minder onttrokken uit Reserve TWIN-H, € 77.000, neutraal).

De opdrachten uit het programmabudget OD 7.5.1 voor de Stelling van Amsterdam lopen door in 2018 (minder onttrokken uit Reserve TWIN-H, € 48.000, neutraal en minder onttrokken uit reserve EXIN-H, € 24.000, neutraal).

Er is minder besteed aan TWIN-H projecten Openbaar Vervoer. De in 2013-2015 aan de gemeente Velsen verleende subsidies voor het project HOV Haarlem-IJmuiden zijn lager vastgesteld door dat het project qua kosten lager uitvalt. (minder onttrokken, reserve TWIN-H, € 7,7 miljoen, neutraal).

Er is minder besteed aan voorbereidingskosten TWIN-H projecten Weginfrastructuur. Voor de verbinding A8-A9 is minder besteed doordat een deel van de uitgevoerde adviezen in 2018 financieel worden afgewikkeld (€ 271.000) . Voor het Integraal Bereikbaarheidspakket (IBP) Alkmaar is minder besteed doordat het in 2017 door de gemeente Alkmaar uitgevoerde werk op provinciaal areaal in 2018 wordt afgewikkeld (€ 135.000). (Totaal minder onttrokken uit de reserve TWIN-H € 406.000, neutraal).

Lagere uitgaven opdrachten EXIN-H OV-projecten (minder onttrokken, € 213.000, neutraal) namelijk:

Maatregelen beleidskader verkeersmanagement voor de busdoorstroming, zoals bus live op scherm, plattegrond bij stations en brugwachters tijdig informeren, worden in 2018 uitgevoerd doordat de te nemen maatregelen later dan gepland bekend zijn, € 137.000.

HOV Noordwijk Vanwege bestuurlijke afspraken over volgtijdigheid (bereikbaarheid Bollenstreek-Haarlemmermeer en HOV tracé Noordwijk , is de tracé verkenning van het HOV Noordwijk pas eind 2017 gestart en worden afgerond en gefactureerd in 2018, € 29.000.

Lagere uitgaven aan EXIN-H projecten Openbaar Vervoer (minder besteed, reserve EXIN-H)

Lagere provinciale bijdrage aan aansluiting A9 Badhoevedorp doordat Rijkswaterstaat (RWS) en aannemer nog onderbouwende financiële stukken dienen aan te leveren voordat PNH tot betaling overgaat, € 296.000;

Door lagere vaststelling subsidies Wayfinding zijn er lagere kosten (€ 190.000);

Tussen RWS en PNH loopt nog een discussie of de subsidie, beschikbaar gesteld door PS voor busvoorzieningen, A1 een investeringssubsidie is (PNH) of een subsidie voor onderhoud (RWS) € 1,5 miljoen, tot overeenstemming hierover is, wordt de betaling uitgesteld. (minder onttrokken, € 2,0 miljoen, neutraal).

De beoogde subsidie-ophoging voor de renovatie aan Fort Zuidwijkermeer is niet doorgegaan in 2017 (minder onttrokken uit reserve ILG Stelling van Amsterdam, € 310.000, voordeel), zie ook OD 7.5.1. De reserve ILG wordt afgesloten op 31 december 2017 en alle resterende middelen vallen vrij in de algemene middelen.

8.2 beleidsdoel

Overhead

Verandering: geen.

Toelichting: geen.

8.2.1 operationeel doel

Overhead

8.2.1 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 8.2.1 Overhead

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	0	57.812	56.640	53.457	3.183	6	55.696
Subtotaal Lasten	0	57.812	56.640	53.457	3.183	6	55.696
Baten	0	0	0	0	0	-	0
Saldo van baten en lasten	0	57.812	56.640	53.457	3.183	6	55.696
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat		57.812	56.640	53.457	3.183	6	55.696

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

8.3 beleidsdoel

Overige subproducten

Verandering: geen.

Toelichting: geen.

8.3.1 operationeel doel

Overige subproducten

8.3.1 operationeel doel

Meerjarenoverzicht en toelichting

Meerjarenoverzicht baten & lasten (x 1.000 euro)

Operationeel doel 8.3.1 Overige subproducten

Lasten	Jaarrekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Apparaatskosten	345	199	0	0	0	-	0
Directe lasten	-2	0	0	0	0	-	0
Overdrachten	-45	0	0	0	0	-	0
Subtotaal Lasten	299	199	0	0	0	-	0
Baten	-1	0	0	0	0	-	0
Saldo van baten en lasten	298	199	0	0	0	-	0
Storting reserves	0	0	0	0	0	-	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	-	0
Resultaat	298	199					

*Een positief verschil is voordelig

Toelichting op de Gerealiseerde budgettabel

4 Paragrafen

Inleiding

In de paragrafen lichten wij de beleidslijnen toe van beheersmatige aspecten met grote financiële invloed, met grote politieke betekenis of aanzienlijk belang voor de realisatie van beleidsprogramma's. Het gaat om de volgende (verplichte) paragrafen:

- Weerstandsvermogen en Risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen
- Grondbeleid
- Provinciale heffingen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Wat hebben wij bereikt?

1. Inleiding

De paragraaf Risicomanagement en weerstandsvermogen gaat in op de vraag in welke mate de provincie in staat is om de financiële gevolgen van risico's op te kunnen vangen. Dit is van belang om in de begroting een zo betrouwbaar mogelijk beeld te kunnen geven van de financiële positie van de provincie. Deze paragraaf bevat een opsomming van de relevante risico's (gekwantificeerd in euro's) en van de beschikbare weerstandscapaciteit (dit zijn de middelen die beschikbaar zijn of gemaakt kunnen worden om de financiële gevolgen van de risico's, als deze zich voordoen, op te vangen). Daarnaast wordt het weerstandsvermogen berekend. Dit is een kengetal dat wordt berekend door de weerstandscapaciteit te delen door de in euro's gekwantificeerde omvang van de risico's. Met dit kengetal kunnen uitspraken gedaan worden over de mate waarin de provincie in staat is om de financiële gevolgen van risico's op te vangen.

De paragraaf is als volgt opgebouwd:

- het beleid omtrent weerstandsvermogen, weerstandscapaciteit en risico's (zie 2);
- overzicht van relevante risico's (zie 3);
- overzicht van de weerstandscapaciteit zie 4);
- berekening van het weerstandsvermogen (zie 5).

2. Beleid omtrent weerstandsvermogen, weerstandscapaciteit en risico's

Het beleid is onder meer vastgelegd in de door PS vastgestelde Kadernota Weerstandsvermogen en Risicomanagement en de financiële verordening. De Kadernota bevat onder meer de volgende beleidsregels over de wijze waarop de weerstandscapaciteit wordt opgebouwd en ingezet:

- bij de begroting en bij de jaarstukken wordt jaarlijks het actuele totale weerstandsvermogen en het actuele incidentele weerstandsvermogen berekend voor een periode van vier jaar respectievelijk voor een periode van één jaar;
- voor het berekenen van de hoogte van de ongedekte risico's wordt een simulatiemethode gebruikt op basis van een modelmatige benadering van de werkelijkheid en wordt rekening gehouden met de gekozen risicobereidheid;
- het minimaal aan te houden weerstandsvermogen bedraagt één. Indien ondanks genomen beheersmaatregelen het totale weerstandsvermogen of het incidentele weerstandsvermogen lager wordt dan één, dan doen Gedeputeerde Staten financiële voorstellen die ertoe leiden dat het weerstandsvermogen weer teruggebracht wordt op een acceptabel niveau.

Visie op risicomanagement

De provincie Noord-Holland heeft een verscheidenheid aan wettelijke en autonome taken. Voor het uitvoeren van deze taken hebben Provinciale Staten doelstellingen geformuleerd. Om de kans op het bereiken van deze doelstellingen zo groot mogelijk te laten zijn, is het van belang actief te anticiperen op risico's en kansen. De visie ten aanzien van het risicomanagementsysteem, dat uitgaat van de doelstellingen van de Provincie Noord-Holland, is als volgt: *"De provincie Noord-Holland streeft naar het systematisch afwegen van risico's en kansen bij het realiseren van haar doelstellingen. Risicomanagement is daarmee onderdeel van het reguliere denken en doen. Het bewust verminderen, delen, vermijden of accepteren van risico's leidt tot het 'in control - zijn van de organisatie"*, bron: (Kadernota risicomanagement 2017-2020).

3. Relevante risico's

Ongedekte risico's zijn alle risico's waarvoor nog geen (of onvoldoende) maatregelen zijn getroffen om het risico af te dekken en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het gaat hierbij alleen om risico's met een bruto effect van € 100.000 of meer.

Om de risico's te kunnen vergelijken met de totale weerstandscapaciteit worden deze beschouwd over een periode van vier jaar. Per risico wordt beoordeeld of dit eenmalig is of terugkerend. Indien een risico eenmalig is, worden het effect van het risico en de kans dat het risico optreedt in de komende vier jaar, geschat. Indien een risico terugkerend is, worden het effect van het risico en de frequentie van het optreden van het risico geschat. Hierdoor wordt bij een terugkerend risico de mogelijkheid dat een risico in een periode van vier jaar meerdere keren optreedt, meegenomen.

Voor het berekenen van het bedrag wordt gebruik gemaakt van een simulatiemethode (Monte Carlo). In deze simulatie wordt het zich wel of niet voordoen van alle risico's van de provincie met een computerprogramma 10.000 keer gesimuleerd. Een risico kan zich in de ene situatie wel voordoen en in de andere niet. Het bedrag van de ongedekte risico's die zich voordoen, verschilt dan ook van simulatie tot simulatie.

Het resultaat van de simulaties heeft inzicht in het hele gebied van mogelijke uitkomsten met een kansverdeling. De hoogte van de ongedekte risico's, die bij het bepalen van het weerstandsvermogen wordt meegenomen, is het bedrag waarmee met 99% kans de som van de risico's maximaal is (er is dus 1% kans dat het totaalbedrag van de ongedekte risico's de komende vier jaar groter is dan het berekende bedrag).Deze simulatiemethode geeft een beter beeld van hoe groot het totaalbedrag aan opgetreden risico's kan zijn dan de methode die tot nu toe werd gebruikt. Bij simulaties wordt rekening gehouden met het feit, dat meestal in een bepaald jaar niet alle risico's tegelijkertijd zich voordoen. Het is daarom methodisch beter om te simuleren dan om de risico's bij elkaar op te tellen.

Voor de jaarstukken 2017 hebben wij ons gericht op het uitvoeren van het bestaande integraal risicomanagementbeleid volgens de geldende wetgeving en actuele kaders. Dit houdt het volgende in:

- monitoren van wijzigingen bij de risico's inventarisatie voor de jaarstukken 2017 ten opzichte van de begroting 2018;
- inventariseren van risico's kleiner dan € 2 miljoen en deze betrekken bij het bepalen van het weerstandsvermogen;
- inventariseren van risico's groter dan € 2 miljoen die een weerslag zouden kunnen hebben op het weerstandsvermogen van provincie Noord-Holland;
- toelichten van risico's met een omvang groter dan € 2 miljoen;
- berekenen van het netto risicobedrag met behulp van de simulatiemethode;
- bepalen wat het incidentele en het totale weerstandsvermogen is.

Mutaties van risico's in de jaarstukken 2017 ten opzichte van de begroting 2018

Mutaties risico's (bruto)	Risico's	Risico nummer	Risico	Mutatie Rekening 2017 tov Begroting 2018	Afname/ Toename
Gewijzigd (was € 3,799 miljoen bij Begroting 2018)	Beleid	E01	Anticiperende aanko	129.000-	afname
Gewijzigd (was € 1,813 miljoen bij Begroting 2018)	Beleid	E11	PASO gronden	28.000-	afname
Gewijzigd (was € 6,25 miljoen bij Begroting 2018)	Beleid	F02	Borgstelling aan BNC	4.260.000-	afname
Gewijzigd (was € 2,8 miljoen bij Begroting 2018)	CZ/FIN	F50	Dividenduitkering	273.000	toename
			Totaal mutaties door gewijzigde risico's	**4.144.000-**	**afname**
Nieuw bij Jaarrekening 2017	Beleid	A85	Schadeclaim benzin	500.000	toename
Nieuw bij Jaarrekening 2017	B&U	A86	HOV Schiphol Oost	12.600.000	toename
Nieuw bij Jaarrekening 2017	Beleid	D78	Lening Nationaal Res	5.100.000	toename
			Totaal mutaties door nieuwe risico's	**18.200.000**	**toename**
Vervallen	Beleid	A09	Calamiteitenberging	270.000-	afname
Vervallen	Beleid	A79	Recreatieschap Gee	2.339.000-	afname
Vervallen	Beleid	B73	Monumentenwacht	300.000-	afname
Vervallen	CZ/FIN	B74	Risico's gemeensch	270.000-	afname
Vervallen	Beleid	D02a	Distriport (Jaagweg) r	4.900.000-	afname
Vervallen	B&U	D75	Lager uitvallende bij	10.380.000-	afname
Vervallen	Beleid	E02	Crailo	3.300.000-	afname
Vervallen	Beleid	E10	Percelen kassengeb	850.000-	afname
Vervallen	Beleid	D02b	Distriport (Jaagweg) r	5.800.000-	afname
Vervallen	Beleid	A74	Clusterregeling Metr	4.200.000-	afname
Vervallen	Beleid	E11	PASO gronden	1.785.000-	afname
Vervallen	Beleid	D77a	Pallas	22.500.000-	afname
			Totaal mutatie door vervallen risico's	**56.894.000-**	**afname**
Totaal mutaties	(een "-" voor het bedrag is positief = minder risico's)			**42.838.000-**	**afname**

Afname ad € 4.144.000 door gewijzigde risico’s

Ten opzichte van de laatste inventarisatie voor de begroting 2018 is het bruto risicobedrag bij de jaarrekening 2017 met € 4.144.000 afgenomen door wijzigingen in risico’s. Dit wordt verklaard door vier mutaties. Een toelichting op deze risico’s wordt bij de individuele risico’s verderop in de paragraaf gegeven. Dit geldt voor de risico’s met een omvang van € 2 miljoen of groter. De risico’s kleiner dan € 2 miljoen zijn opgenomen in de tabel op de volgende pagina.

Toename ad € 18.200.000 door nieuwe risico’s

Bij de jaarstukken 2017 zijn drie nieuwe risico’s geïnventariseerd.

Afname ad € 56.894.000 door vervallen risico’s

Bij de jaarstukken 2017 zijn twaalf risico’s vervallen.

Risico's < 2 miljoen (bruto)

Bij de jaarstukken 2017 hebben wij in totaal € 8.954.000 aan risico's die individueel bekeken kleiner zijn dan € 2 miljoen. Het totaal aan deze risico's wordt betrokken bij het bepalen van het weerstandsvermogen. Deze risico's worden in deze paragraaf niet verder toegelicht.

Ten opzichte van de meest recente risico inventarisatie bij de begroting 2018 (€ 9.967.000), is het totaal aan risico's kleiner dan € 2.000.000 met € 1.013.000 afgenomen.

Risico's met een omvang kleiner of gelijk € 2 miljoen (bruto)	Risicobedrag
A. Juridische risico's	**4.425.000**
Beoordeling gemeentelijke plannen	1.500.000
Schadeclaim ivm asbest bij N201	500.000
Wind op land (voorbereidingskosten)	1.800.000
Samenwerkings- en uitvoeringsovereenkomst Bloemendalerpolder	125.000
Schadeclaim benzinestation	500.000
B. Beleidsrisico	-
	-
C. Bedrijfsvoeringsrisico	**2.048.000**
Kosten opruimen afvalinrichtingen	1.000.000
Wateroverlast bij natuurontwikkelingsproject	1.048.000
D. Financieringsrisico's	**491.000**
Deelneming NV Recreatie Noord-Holland	370.000
Subsidie Stivas	121.000
E. Grondexploitatie risico's	-
	-
F. Risico's Verbonden Partijen	**1.990.000**
Borgstelling aan BNG i.v.m. krediet aan de RON	1.990.000
Totaal	**8.954.000**

Risico - inventarisatie bruto

Bij de inventarisatie van de risico's voor de jaarstukken 2017 is het totaal bruto risicobedrag € 101.461.095. In vergelijking met de voorgaande inventarisatie voor de begroting 2018, is het totaal bruto risico's afgenomen met € 42.838.000.

Risico - inventarisatie bruto (weergegeven in een tabel)

Risico-inventarisatie (bruto)	Rekening 2016	Begroting 2018	Rekening 2017	Mutaties Rekening 2017 tov Bergoting 2018	Afname/ Toename
A. Juridische risico's	28.395.000	30.234.000	36.525.000	6.291.000	toename
B. Beleidsrisico's	570.000	570.000	-	570.000-	afname
C. Bedrijfsvoeringrisico's	4.048.000	2.048.000	2.048.000	-	-
D. Financieringsrisico's	87.719.000	81.549.000	43.069.000	38.480.000-	afname
E. Grondexploitatierisico's	9.772.000	9.762.000	3.670.000	6.092.000-	afname
F. Risico's verbonden partijen	20.136.095	20.136.095	16.149.095	3.987.000-	toename
Brutorisicobedrag	**150.640.095**	**144.299.095**	**101.461.095**	**42.838.000-**	**afname**

In de paragraaf weerstandsvermogen worden de risico's met een omvang groter of gelijk aan € 2 miljoen toegelicht. Deze worden gerubriceerd zoals in de tabel hierboven weergegeven.

A. Juridische risico's

De risico's die hier worden benoemd zijn juridisch van aard. Het totaalbedrag van deze geïnventariseerde bruto risico's is € 36.525.000.

Hiervan heeft € 4.425.000 betrekking op risico's kleiner dan € 2 miljoen die reeds in tabel 'Risico's met een omvang kleiner of gelijk € 2 miljoen (bruto)' zijn gespecificeerd.

A31. Verkeerde Wet milieubeheerprocedure en fouten bij WABO - procedure (ongewijzigd t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2018)

Risicobedrag	Éénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 3.000.000	Terugkerend	1x per 20 jaar	4 Milieu	Continu

De provincie heeft de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving op grond van de Wabo en de betrokken wetten gemandateerd aan de omgevingsdiensten. Als mandaatgever is en blijft de provincie verantwoordelijk voor de vermogensrechtelijke gevolgen van de namens de provincie genomen besluiten. Bij vergunningverlening bestaat er een risico dat onterecht (dan wel onvolledig, niet doelmatig of niet tijdig) vergunningen, ontheffingen of vrijstellingen worden verleend, gewijzigd of geweigerd, waardoor financiële gevolgen voor bedrijven of derden kunnen ontstaan. Ook kunnen er financiële gevolgen zijn door het niet correct tot stand komen van een handhavingsbesluit of rechtsongelijkheid bij toezicht. Mogelijk risicogevolg is dat bedrijven schadeclaims kunnen indienen bij de provincie en dat er afbreuk wordt gedaan aan het imago van de provincie. In voorkomende gevallen kunnen schadeclaims oplopen tot een bedrag van circa € 3 miljoen.

Beheersmaatregelen

Met de omgevingsdiensten zijn privaatrechtelijke overeenkomsten gesloten over de eisen waaraan de vergunningverlening, toezicht en handhaving moet voldoen. In het geval van tekortkomingen in de uitvoering van deze overeenkomsten door onzorgvuldig of on(des)kundig handelen van de omgevingsdiensten ligt de aansprakelijkheid bij hen tot het bedrag van de betreffende dienstverlening. Daarnaast hebben PS op 8 juli 2016 een verordening kwaliteit VTH omgevingsrecht vastgesteld met daarin de kwaliteitscriteria waaraan de omgevingsdiensten moeten voldoen. Als opdrachtgever bewaakt de provincie of de omgevingsdiensten daadwerkelijk aan de afspraken en criteria voldoen.

A78b. Wind op land; (plan)schadeclaims vanwege gemiste opbrengsten en winst (ongewijzigd t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2018)

Risicobedrag	Éénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 8.500.000	Éénmalig	20%	4 Milieu	31-12-2028

Ter uitvoering van het coalitieakkoord is artikel 32 van de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie (hierna PRVS) ingrijpend gewijzigd. Als gevolg van deze wijziging en het daarbij behorende beleid worden de bouwmogelijkheden voor windturbines beperkt.

In de PRVS is een overgangsregeling opgenomen, die recht doet aan: (I) aanvragen voor een omgevingsvergunning, (II) aanvragen tot het wijzigen of vaststellen van een bestemmingsplan volgens de bepaling van toepasselijkheid als bedoel in artikel 2, sub b. PRVS, of (III) aanvragen tot het vaststellen van een inpassingsplan, ingekomen voor 11 april 2011. Daarnaast is in de PRVS een bepaling opgenomen die ziet op projecten gericht op herstructurering. In uitzonderlijke gevallen kan worden afgeweken van artikel 32 van de PRVS.

Er zijn partijen die aangegeven hebben dat zij door deze wijziging schade ondervinden en mogelijk willen verhalen op de provincie.

A84 Vertraging werkzaamheden Wilhelminasluis (ongewijzigd t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2018)

Risicobedrag	Éénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 8.000.000	Éénmalig	25%	2 Bereikbaarheid	31-12-2018

De werkzaamheden aan de Wilhelminasluis lopen minimaal twee jaar vertraging op. Zowel Heijmans als de provincie worden hierdoor geconfronteerd met extra kosten. De gekozen beheersmaatregel is het hervatten van de ontwerp- en bouwwerkzaamheden door Heijmans en parallel de door partijen betwiste oorzaak voor de gerezen consequenties in tijd en geld voor te leggen aan de Raad van Arbitrage. De verwachting is dat de Raad minimaal een jaar nodig heeft om tot een uitspraak te komen. Vooruitlopend daarop is dit risico opgenomen in het weerstandsvermogen van de provincie met een risicowaarde van € 8 miljoen en een kans van 25%.

A86 HOV Schiphol Oost (nieuw t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2018)

Risicobedrag	Éénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 12.600.000	Éénmalig	49%	2 Bereikbaarheid	01-06-2019

Het risico is het vertraagd realiseren van het project HOV Schiphol Oost tegen vele malen hogere kosten door conflict met de aannemer over aanleg damwand en de kosten om de vertraging dientengevolge te mitigeren. De te treffen of reeds getroffen beheersmaatregelen om het risico te beheersen; juridische stappen om onderliggend conflict met de aannemer te slechten. verdelen van de risico's met de projectpartners.

De actuele stand van zaken: bindend adviesprocedure die richting geeft voor wiens verantwoordelijkheid de vertragingskosten zijn, komt begin maart (2018) beschikbaar. Voor wiens verantwoordelijkheid de kosten voor het ontwerp en de aanleg van de damwand zijn, zal zoals het zich nu laat aanzien beslecht worden bij de rechter.

B. Beleidsrisico's

Bij de jaarrekening 2017 zijn geen beleidsrisico's geïnventariseerd met een omvang groter dan € 2 miljoen.

C. Bedrijfsvoeringrisico's

Bij de jaarrekening 2017 zijn geen beleidsrisico's geïnventariseerd met een omvang groter dan € 2 miljoen.

D. Financieringsrisico's

De risico's die tot deze categorie behoren, zijn risico's die gepaard gaan met de financiering van provinciaal beleid. Het totaalbedrag aan deze geïnventariseerde bruto risico's bedraagt € 43.069.000. Hiervan heeft € 491.000 betrekking op risico's kleiner dan € 2 miljoen. Deze zullen hier niet nader worden toegelicht.

D53a. Boekwaarde deelnemingen: Afvalzorg (ongewijzigd t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2018)

Risicobedrag	Éénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 12.600.000	Éénmalig	10%	4 Milieu	continu

De provincie beschikt over aandelen in Afvalzorg Holding (90%; de overige 10% zijn in handen van de provincie Flevoland). Indien de werkelijke waarde van een deelneming lager wordt dan die van de aandelen moet dit op de balans van de provincie worden gecorrigeerd. Dat geldt als een verlies voor de provincie Noord-Holland. Omdat Afvalzorg een zakelijke onderneming is, is dit risico altijd aanwezig. De boekwaarde van de aandelen bedraagt € 12.600.000 per 31-12-2017. Beheersmaatregelen: de provincie neemt deel aan alle Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders van Afvalzorg en onderhoudt ook inhoudelijke contacten. Zodoende houdt de provincie zicht op de stand van zaken van de deelneming op onder meer financieel gebied. De belangen van de provincie worden nauwlettend bewaakt.

D53b. Boekwaarde deelnemingen: SADC (ongewijzigd t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2018)

Risicobedrag	Éénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 24.878.000	Éénmalig	5%	5 Ruimte	continu

De provincie beschikt over aandelen in Schiphol Area Development Company (25%; de overige aandelen zijn in handen van Schiphol en de gemeenten Amsterdam en Haarlemmermeer). Indien de werkelijke waarde van een deelneming lager wordt dan die van de aandelen moet dit op de balans van de provincie worden gecorrigeerd. Dat geldt als een verlies voor de provincie Noord-Holland. Omdat SADC een zakelijke onderneming is, is dit risico altijd aanwezig. Beheersmaatregelen: de provincie neemt deel aan alle Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders van SADC en onderhoudt ook inhoudelijke contacten. Zodoende houdt de provincie zicht op de stand van zaken van de deelneming op onder meer financieel gebied. De belangen van de provincie worden nauwlettend bewaakt.

D78. Lening Nationaal Restauratie Fonds (nieuw t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2018)

Risicobedrag	Éénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 5.100.000	Terugkerend	10%	7 Cultuur en Welzijn	01-01-2061

Het risico is dat de lening van (nu) € 5,1 miljoen (later € 9,1 miljoen) niet (volledig) wordt terugbetaald aan de provincie. De provincie heeft geld uitgeleend aan het Nationaal Restauratie Fonds (hierna NRF) dat het op haar beurt doorleent aan eigenaren van monumenten voor het herbestemmen/restaureren/verduurzamen van monumenten. Het NRF toetst of de ontvangers van leningen kredietwaardig zijn. Ook bekijkt het NRF in hoeverre voldoende zeker heid kan worden verkregen uit het te financieren onderpand. Verder worden incassokosten op de eigenaar verhaald. Doordat er rente-toevoeging aan het fonds plaatsvindt, kunnen de kosten van niet terugbetaalde leningen (als dat niet volledig wordt gecompenseerd door de verkoop van het onderpand) ook met de ontvangen rente worden gecompenseerd. Als er betalingsproblemen zijn dan overleggen het NRF en de provincie daarover. Momenteel is het risico maximaal € 5,1 miljoen, later zal dit toenemen tot maximaal € 9,1 miljoen.

Op dit moment is de provincie net gestart met het verbreden van het fonds, en is er nog betrekkelijk weinig geld door het NRF geleend aan eigenaren van monumenten. Ook zijn er momenteel geen betalingsproblemen met betrekking tot de verstrekte leningen.

E. Grondexploitatierisico's

De risico's die tot deze categorie behoren, hebben een relatie met het grondbeleid dat is verwoord in de paragraaf Grondbeleid. Het totaalbedrag aan deze geïnventariseerde bruto risico's bedraagt € 5.455.000. Hiervan heeft € 1.813.000 betrekking op een risico's kleiner dan € 2 miljoen. Deze risico's worden hier niet verder toegelicht.

E01. Anticiperende aankopen, materiële vaste activa (gewijzigd ten opzichte van de inventarisatie bij de begroting 2018)

Risicobedrag	Éénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 3.670.000	Éénmalig	10%	5 Ruimte	01-01-2025

Voor de uitvoering van het provinciaal grondbeleid zijn onder meer de kredieten voor anticiperende grondaankopen beschikbaar. Vooruitlopend op concrete gebiedsontwikkelingsprojecten worden ten laste hiervan grondaankopen gedaan. Hierin ligt een zeker risico besloten dat de economische waarde van deze grond op enig moment (in negatieve zin) afwijkt van de boekwaarde. Om dit risico af te dekken is hiervoor een bedrag in het weerstandsvermogen opgenomen. Dit bedrag is gerelateerd aan de boekwaarde van de anticiperende aankopen en materiële vaste activa is per ultimo 2017 van € 36,7 mln.

F. Risico's Verbonden Partijen

De provincie voert in bepaalde gevallen beleidsdoelstellingen uit met behulp van samenwerkingsverbanden. Wanneer er sprake is van een financieel én een bestuurlijk belang voor de provincie of wanneer het samenwerkingsverband wordt verzelfstandigd in een publiek of privaatrechtelijk rechtspersoon, wordt dit samenwerkingsverband betiteld als verbonden partij. In deze rubriek worden die risico's met betrekking tot de verbonden partijen benoemd waarvoor de provincie aansprakelijk is.

Het totaalbedrag van deze geïnventariseerde bruto risico's bedraagt € 16.149.095. Hiervan heeft € 1.990.000 betrekking op één risico kleiner dan € 2 miljoen die reeds in tabel 'Risico's met een omvang kleiner of gelijk € 2 miljoen (bruto)' zijn gespecificeerd.

F01. Reservering investeringsfonds RON (ongewijzigd t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2018)

Risicobedrag	Éénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 11.086.095	Éénmalig	30%	5 Ruimte	31-12-2031

Het betreft het risico samenhangende met de door de provincie verstrekte renteloze lening aan de RON. De lening loopt tot het einde van de looptijd van de RON, of zoveel eerder als de RON kan aflossen. Het risico is dat de lening niet afgelost kan worden bij einde looptijd RON.

Tegenover het afgeven van deze lening heeft de provincie het recht van 2e hypotheek verkregen op de betrokken gronden. Het is een incidenteel risico, waarvan de kans op optreden wordt geschat op 30%.

De risico's worden beheerst door strikte sturing van de aandeelhouders op de ontwikkelingen binnen de RON en haar dochters, waaronder begrepen het jaarlijks bijstellen van de exploitatie.

- Begin 2016 hebben PS en de raden van de gemeenten Amsterdam en Zaanstad ingestemd met een pakket van maatregelen om een doorstart van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noordzeekanaalgebied mogelijk te maken. Het businessplan van de RON geeft aan dat einde 2035 de terreinen van RON zijn uitgegeven en de leningen zijn terugbetaald. In het geval dat de uitgifte van bedrijventerreinen niet volgens het businessplan kan plaatsvinden moet in het slechtste geval de lening van de provincie volledig worden afgeschreven.
- Het risico betreft nu nog de omvang van de uitstaande lening ad €11.086.095.

F02. Borgstelling aan BNG i.v.m. krediet aan de RON (gewijzigd t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2018)

Risicobedrag	Éénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 1.990.000	Éénmalig	30%	5 Ruimte	31-12-2030

Het betreft het risico samenhangende met de door de provincie afgegeven borgtocht aan de BNG in verband met de door de bank verstrekte financiering van de RON en haar dochtervennootschappen. De financiering loopt van begin 2016 tot en met 2030.

De afgegeven borgtocht aan de BNG is opgenomen in de jaarrekening. In maart 2018 is de borgtocht verlaagd van € 70 miljoen naar € 52 miljoen in totaal. Het provinciale deel van de borgtocht is hiermee verlaagd naar € 26 miljoen. Er is een contragarantie van Havenbedrijf Amsterdam voor 1/3 deel van dit bedrag. Tegenover het afgeven van de borgstellingen aan de BNG, hebben de aandeelhouders het eerste recht van hypotheek op de gronden Hoogtij verkregen. Deze gronden zijn medio 2015 getaxeerd op een waarde van € 62,5 miljoen. Inmiddels zijn er ruim 20 ha aan gronden verkocht. Hierdoor resteert er nog 41 ha van de gronden op Hoogtij. Op basis van voornoemde taxatie zou de grond die resteert € 46,02 miljoen waard zijn. Op basis van de kredietfaciliteit van € 52 miljoen en de waarde van de resterende grond wordt het potentiële risico als volgt berekend: € 52 miljoen - € 46,02 miljoen = € 5,98 miljoen. Het provinciale aandeel in dit risico is 1/3 deel, te weten € 1,99 miljoen. Het is een incidenteel risico, waarvan de kans op optreden wordt geschat op 30%. De risico's worden beheerst door strikte sturing van de aandeelhouders op de ontwikkelingen binnen de RON en haar dochters, waaronder begrepen het jaarlijks bijstellen van de exploitatie.

F50. Dividenduitkeringen (gewijzigd t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2018)

Risicobedrag	Éénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 3.073.000	Terugkerend	1x per 5 jaar	4 Milieu 5 Ruimte 7 Cultuur en Welzijn	31-12-2018

In de jaarrekening 2017 zijn de totale dividendinkomsten geraamd op € 12.290.000, toegerekend aan een zevental deelnemingen. Deze mogelijke inkomsten zijn een risicopost, doordat pas na afloop van een boekjaar bij een deelneming blijkt of het verwachte positieve resultaat is behaald.

Omdat de dividendinkomsten deel uitmaken van de structurele dekkingsmiddelen, reserveren we volgens besluitvorming van Provinciale Staten 25% van de geraamde inkomsten als onderdeel van de Algemene Reserve. Voor hetzelfde bedrag wordt een netto-risico in de risicodatabase

opgenomen. Daarmee wordt het risico afgedekt dat 25% van de geraamde dividenden niet tot uitkering komt. Het risico is structureel, doordat het zich elk kalenderjaar opnieuw kan voordoen. De kans dat dit risico zich voordoet is laag. De impact van het risico wordt beperkt door de dividendinkomsten voorzichtig te ramen. Daarnaast vinden jaarlijks diverse overleggen met de deelnemingen plaats waarin mogelijke risico's binnen de bedrijfsvoering worden besproken en eventueel maatregelen kunnen worden genomen. Tenslotte kan in bepaalde gevallen worden gekozen voor een dividenduitkering uit in het verleden behaalde winsten.

Wat heeft het gekost?

In het onderdeel ‘wat heeft het gekost’ zal de beschikbare weerstandscapaciteit geconfronteerd worden met de uitkomst van de simulatie van de hiervoor genoemde risico’s. Het quotiënt van beide bedragen wordt het weerstandsvermogen genoemd. Bij de jaarrekening 2017 zijn de berekeningen gedaan met 20 geïnventariseerde risico’s. De totale bruto omvang van deze risico’s bedraagt € 101.461.095.

Berekende hoogte van de ongedekte risico’s voor 1 jaar: € 35.700.000

Op basis van de methode waarbij 10.000 keer wordt gesimuleerd of een risico al dan niet voorkomt, is berekend dat het risico € 35.700.000 bedraagt. Dit betekent dat met 99% zekerheid gesteld kan worden dat het komende jaar het bedrag aan schade niet groter zal zijn dan het hier genoemde risicobedrag. De verdeling van de bedragen over de percentielen[1] ziet er grafisch als volgt uit:

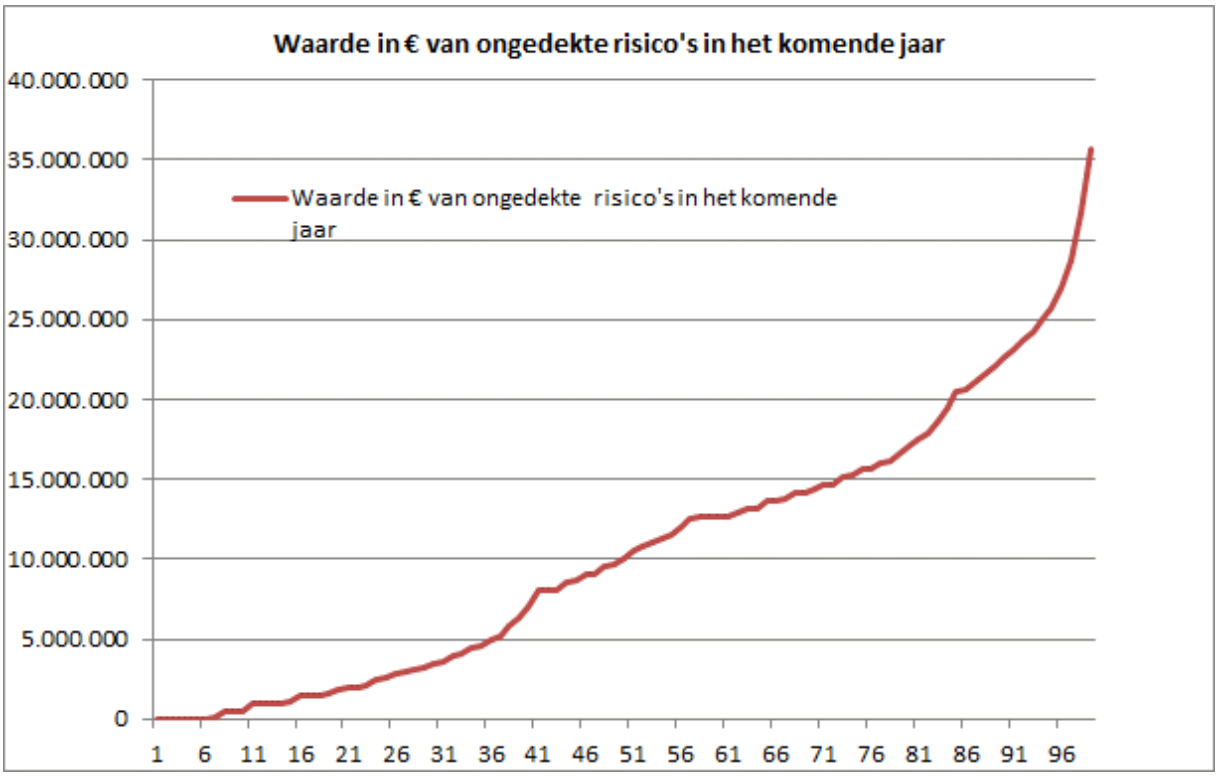

Toelichting: op de horizontale as staan de percentielen. Op de verticale as staan de bijbehorende bedragen. In 50% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico’s bij elkaar opgeteld € 10 miljoen of lager. In 99% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico’s bij elkaar opgeteld € 35,70 miljoen of lager.

1 In de statistiek is een percentiel van een dataset één van de in principe 99 punten die de geordende dataset in 100 delen van gelijke grootte verdelen. Het 95e percentiel is bijvoorbeeld een getal zodanig dat 95% van de data kleiner is of eraan gelijk en 5% groter is of eraan gelijk.

Berekende hoogte van de ongedekte risico's voor 4 jaar: € 56.054.095

Op basis van de methode waarbij 10.000 keer wordt gesimuleerd of een risico al dan niet voorkomt, is berekend dat het risico € 56.054.095 bedraagt. Dit betekent dat met 99% zekerheid gesteld kan worden dat het komende jaar het bedrag aan schade niet groter zal zijn dan het hier genoemde risicobedrag. De verdeling van de bedragen over de percentielen[2] ziet er grafisch als volgt uit:

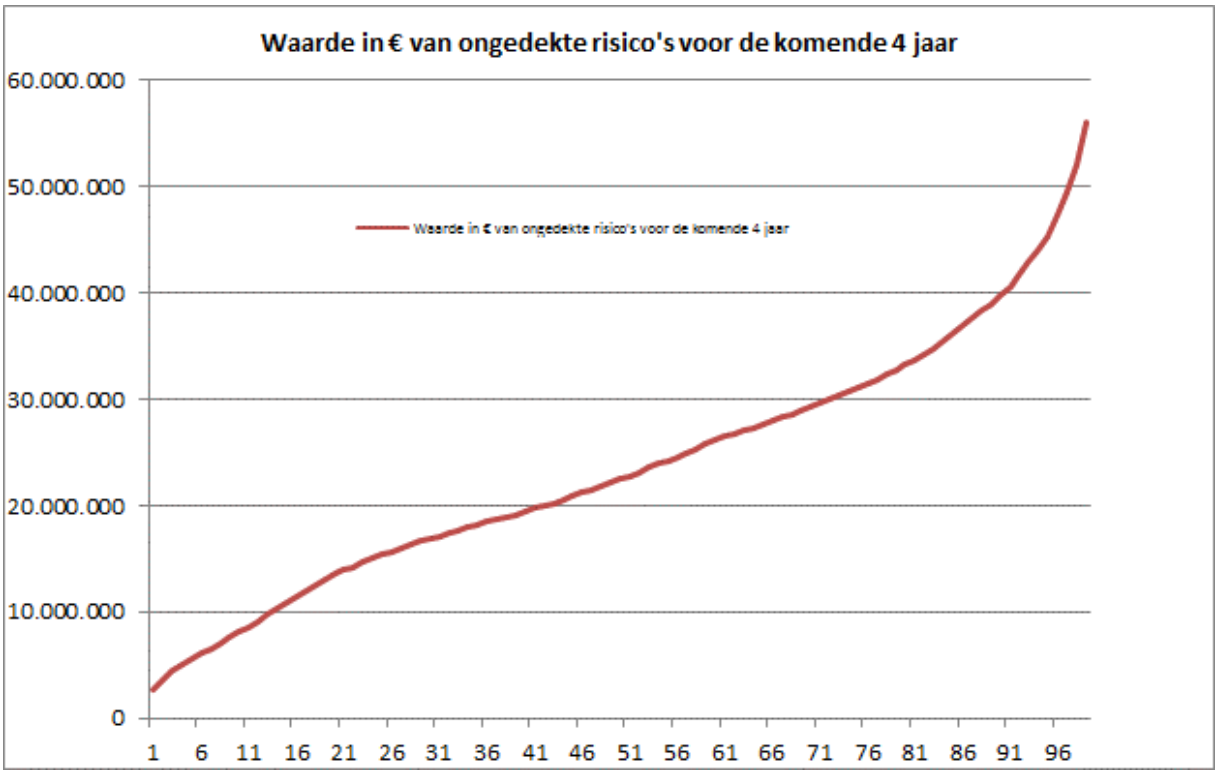

Toelichting: op de horizontale as staan de percentielen. Op de verticale as staan de bijbehorende bedragen. In 50% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 22,46 miljoen of lager. In 99% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 56,05 miljoen of lager.

4. Berekende weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de provincie beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Bij weerstandscapaciteit wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele weerstandscapaciteit en structurele weerstandscapaciteit.

De incidentele weerstandscapaciteit is de capaciteit, die eenmalig kan worden ingezet om financiële tegenvallers op te vangen, en is de som van:

- algemene reserve;
- post onvoorzien voor het betreffende boekjaar;
- stille reserves.

De algemene reserve is een nu vrij beschikbare reserve. Stille reserves bestaan uit het verschil tussen de verkoopwaarde van activa en de waarde waarvoor deze activa op de balans staan. In de berekening van de weerstandscapaciteit worden stille reserves niet meegenomen, tenzij er een concrete intentie is betreffende activa binnen één jaar te verkopen.

De structurele weerstandscapaciteit is de capaciteit, die terugkerend kan worden ingezet om financiële tegenvallers op te vangen, en bestaat uit:

2 In de statistiek is een percentiel van een dataset één van de in principe 99 punten die de geordende dataset in 100 delen van gelijke grootte verdelen. Het 95e percentiel is bijvoorbeeld een getal zodanig dat 95% van de data kleiner is of eraan gelijk en 5% groter is of eraan gelijk.

- onbenutte belastingcapaciteit;
- post onvoorzien in de jaren na het komende jaar;
- begrotingsruimte.

De totale weerstandscapaciteit is de som van de incidentele weerstandscapaciteit en de structurele weerstandscapaciteit.

Berekening weerstandscapaciteit (in miljoenen €)	Rekening 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020	Totaal
Incidentele capaciteit					
Algemene reserve	81,86				81,86
Onvoorzien	0,10				0,10
Totaal incidentele capaciteit	**81,96**	-	-	-	**81,96**
Structurele capaciteit					
Onbenutte belastingcapaciteit		131,90	131,90	131,90	395,70
Onvoorzien		0,10	0,10	0,10	0,30
Meerjarenbegrotingsruimte		0,11	0,43	10,99	11,52
Totale structurele capaciteit	-	**132,11**	**132,43**	**142,99**	**407,52**
Totale weerstandscapaciteit					**489,48**

De algemene reserve bestaat uit het saldo van de reserve ultimo 2017 (ad € 81,86 miljoen) gecorrigeerd voor de reeds geraamde onttrekkingen uit de Kaderbrief 2017 en 2018 en de UI-posten van de laatste begrotingswijziging 2017.

Algemene reserve	**Bedrag**	**Bedrag**
Stand jaarrekening 2017	133.696.224	
KB 2018 verdeling saldo 2017 over 2018 en 2019		- 39.204.000
LBW 2017 UI		- 4.711.000
KB 2017 Kop werkt		- 4.800.000
KB 2017onttrekking negatief resultaat		- 3.123.203
Vrij besteedbaar per 31-12-2017		**81.858.021**

Uit het bovenstaande overzicht blijkt dat de totale incidentele capaciteit € 81,96 miljoen bedraagt. De totale weerstandscapaciteit (incidenteel + structureel) bedraagt € 489,48 miljoen.

Het beleid over de aanwending van de weerstandscapaciteit

Wanneer risico's zich daadwerkelijk voordoen zal er financiële schade zijn voor de provincie. In een dergelijk geval wordt de financiële positie van de provincie aangetast en kan het voorkomen dat er maatregelen moeten worden getroffen om de financiële positie op termijn weer op peil te

brengen. Het volgende is van toepassing met betrekking tot het aanwenden van de weerstandscapaciteit als een risico zich voordoet:

- wij informeren PS over het zich voordoen van de risico's, inclusief de achtergronden;
- wij stellen voor het risicobedrag ten laste van de algemene reserve te brengen, wanneer geen andere dekkingsmogelijkheden voorhanden zijn;
- indien de algemene reserve hierdoor niet meer toereikend is, formuleren wij een bezuinigingsvoorstel;
- de weerstandscapaciteit dient daarna weer op peil te worden gebracht, indien deze zodanig aangetast is dat deze niet langer aan de norm voldoet. In dat geval voegen wij bij het voorstel aan PS een voorstel voor een herstelplan om dit mogelijk te maken.

5. Berekening van het weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is het kengetal dat uitdrukt in welke mate de provincie in staat is om met zijn financiële reserves de ongedekte risico's op te vangen. Met ingang van de Kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement 2017-2020 wordt het weerstandsvermogen berekend voor zowel het totale weerstandsvermogen als het incidentele weerstandsvermogen.

Het totale weerstandsvermogen wordt berekend als de totale weerstandscapaciteit gedeeld door de hoogte van de ongedekte risico's over een periode van vier jaar. Met andere woorden, indien het totale weerstandsvermogen hoger dan wel lager is dan 1, dan is de totale weerstandscapaciteit groter respectievelijk kleiner dan de hoogte van de ongedekte risico's over een periode van vier jaar. In relatie tot de risicobereidheid, die immers in de hoogte van de ongedekte risico's is besloten, betekent dit het volgende. Indien het totale weerstandsvermogen hoger dan wel lager is dan 1, dan is de kans dat de totale weerstandscapaciteit toereikend is om financiële tegenvallers op te vangen over een periode van vier jaar hoger respectievelijk lager dan 99%. Het incidentele weerstandsvermogen wordt berekend als incidentele weerstandscapaciteit gedeeld door de hoogte van de ongedekte risico's over een periode van één jaar.

Incidenteel weerstandsvermogen

Berekening weerstandscapaciteit (in miljoenen €)	Rekening 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020	Totaal
Incidentele capaciteit					
Algemene reserve	81,86				81,86
Onvoorzien	0,10				0,10
Totaal incidentele capaciteit	**81,96**	-	-	-	81,96
Berekende risico's voor 1 jaar					35,70
Kengetal Weerstandsvermogen voor 1 jaar					**2,3**

Totale weerstandsvermogen

Berekening weerstandscapaciteit (in miljoenen €)	Rekening 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020	Totaal
Incidentele capaciteit					
Algemene reserve	81,86				81,86
Onvoorzien	0,10				0,10
Totaal incidentele capaciteit	**81,96**	-	-	-	81,96
Structurele capaciteit					
Onbenutte belastingcapaciteit		131,90	131,90	131,90	395,70
Onvoorzien		0,10	0,10	0,10	0,30
Meerjarenbegrotingsruimte		0,11	0,43	10,99	11,52
Totale structurele capaciteit	-	**132,11**	**132,43**	**142,99**	**407,52**
Totale weerstandscapaciteit					489,48
Berekende risico's voor 4 jaar					56,05
Kengetal Weerstandsvermogen voor 4 jaar					**8,7**

Uit bovenstaande blijkt dat de berekende weerstandscapaciteit op basis van de incidentele capaciteit 2,3 bedraagt (was 1,6 bij begroting 2018). Voor een periode van 4 jaar bedraagt de weerstandscapaciteit 8,7 (was 4,6 bij begroting 2018) . In beide gevallen is de uitkomst groter dan 1. Dit betekent dat in beide gevallen de totale weerstandscapaciteit groter is dan de hoogte van de ongedekte risico's.

Conclusies

Bij de jaarstukken 2017 zijn in totaal 20 risico's geïnventariseerd met een totale bruto omvang van € 101.461.095. Het berekende risicobedrag (na simulatie) voor het komende jaar bedraagt € 35,70 miljoen. Het berekende risicobedrag voor de komende 4 jaar bedraagt € 56,05 miljoen.

De incidentele weerstandscapaciteit bij de jaarstukken 2017 bedraagt € 81,96 miljoen. Het weerstandsvermogen voor 1 jaar komt dan uit op 2,3. De totale weerstandscapaciteit bedraagt € 489,48 miljoen. Het weerstandsvermogen voor een periode van 4 jaar komt dan uit op 8,7. Beide berekende quotiënten zijn groter dan 1 en dus kan met een zekerheid van 99% geconcludeerd worden dat de berekende weerstandscapaciteit toereikend is om financiële tegenvallers op te vangen.

6. Kengetallen financiële positie

Met ingang van de begroting 2016 is in het BBV voorgeschreven dat in deze paragraaf een set van zes verplichte financiële kengetallen op te nemen. Naast de set van kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en de beoordeling geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht in de financiële positie van de provincie. De zes kengetallen zijn:

1. netto schuldquote;
2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
3. de solvabiliteitsratio;
4. kengetal grondexploitatie;
5. structurele exploitatieruimte;
6. opcenten (zie hiervoor de paragraaf provinciale heffingen).

1 Berekening netto schuldquote (bedragen in € miljoenen)

BBV stelt dat: de netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de provincie ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en afschrijvingen op de exploitatie.

	Bij jaarrekening ultimo jaar	Rekening 2016	Begroting 2017	rekening 2017
A	Vaste schulden (art. 46)	-	-	-
B	Netto vlottende schuld (art. 48)	55,4	55,1	67,4
C	Overlopende passiva (art. 49)	220,9	144,9	180,0
D	Financiële activa (art. 36 lid d,e en f)	2,5	2,5	0
E	Uitzettingen < 1 jaar (art. 39)	750,9	561,6	642,4
F	Liquide middelen (art. 40)	0,95	1,0	1,2
G	Overlopende activa (art. 40a)	3,47	4,0	5,0
H	Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	598,7	533,8	534,5
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G/H * 100%	**-80,4%**	**-69,02%**	**-75,0%**

Toelichting:

Een negatieve schuldquote geeft aan dat per saldo sprake is van een overschot aan middelen. Op dit moment is hiervan sprake bij de provincie Noord-Holland. Het saldo van het overschot (A+B+C-D-E-F-G) bij de rekening 2016 bedroeg € 481,5 miljoen. Bij de begroting 2017 is dat berekend op € 369,1 miljoen. Bij de rekening 2017 is dat € 401,2 miljoen. De negatieve schuldquote wordt deels bepaald vanwege het feit dat de provincie op dit moment nog geen geld hoeft te lenen om projecten uit te kunnen voeren (zie regel A in bovenstaande tabel). Dit wordt veroorzaakt doordat op dit moment de provincie zelf nog voldoende middelen heeft (in reserves) om deze projecten uit te kunnen voeren.

2 berekening gecorrigeerde netto schuldquote (bedragen in € miljoenen)

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
A	Vaste schulden (art. 46)	-	-	-
B	Netto vlottende schuld (art. 48)	55,4	55,1	67,4
C	Overlopende passiva (art. 49)	220,9	144,9	180,0
D	Financiële activa (art. 36 lid b, c, d, e en f)	38,4	43,2	58,9
E	Uitzettingen < 1 jaar (art. 39)	750,9	561,6	642,4
F	Liquide middelen (art. 40)	0,95	1,0	1,2
G	Overlopende activa (art. 40a)	3,47	4,0	5,00
H	Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	598,7	533,8	534,5
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G/H * 100%	**-86,4%**	**-76,8%**	**-86,1%**

Toelichting:

Zie voor opmerkingen hetgeen onder één is gemeld. Zoals hierboven is vermeld zit het verschil in het feit dat bij deze berekening tevens de verstrekte leningen zijn meegenomen. Het verschil met één is zichtbaar op regel D. Logischerwijze wordt het overschot aan middelen groter als de verstrekte leningen ook meegenomen worden in de berekening.

3 Solvabiliteitsratio (bedragen in € miljoenen)

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de provincie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een provincie bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
A	Eigen vermogen (art. 42)	926,8	939,6	1.070,8
B	Balanstotaal	1.377,2	1271,9	1.341,6
	Solvabiliteit A/B * 100%	**67,3%**	**73,9%**	**79,8%**

Toelichting:

Hoe hoger de solvabiliteitsratio hoe hoger de weerbaarheid van de provincie. De mate van weerbaarheid in combinatie met de andere kengetallen geeft een indicatie over de financiële positie van de provincie.

Kijkend naar de samenstelling van het vreemd vermogen (c.q. de financiële verplichtingen), valt af te leiden dat dit met name bestaat uit voorzieningen en overlopende passiva. Voor de gevormde voorzieningen is de last reeds genomen. Hiervoor zal dus geen aanspraak meer gemaakt hoeven worden op de reserves. De overlopende passiva bestaan met name uit vooruit ontvangen bedragen die nog tot besteding moeten komen. Ook hiervoor geldt dat hiervoor geen aanspraak gemaakt hoeft te worden op het eigen vermogen. Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat het berekende ratio ruim voldoende is om aan de financiële verplichtingen te voldoen. Zoals onder 1- en in de paragraaf financiering vermeld, hoeft de provincie in de komende jaren nog geen vreemd vermogen aan te trekken. Ook dit zorgt ervoor dat de hier genoemde solvabiliteitsratio's ruim voldoende zijn.

4 Grondexploitatie (bedragen in € miljoenen)

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van decentrale overheden. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Jaarlijks dient een getrouwe waardering te worden opgenomen in de jaarstukken.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
A	Niet in exploitatie genomen bouwgronden (art. 38 lid a punt 1)	-	-	-
B	Bouwgronden in exploitatie (art. 38 lid b)	-	-	-
C	Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	598,7	533,8	562,2
	Grondexploitatie (A+B)/C * 100%	**0%**	**0%**	**0%**

Toelichting:

Uit bovenstaande blijkt dat de provincie niet over in exploitatie genomen gronden beschikt, hetgeen past bij het grondbeleid van de provincie. Door de wijzigingen van het BBV vallen de niet in exploitatie genomen gronden met ingang van 2016 niet langer onder de grondexploitatie maar worden ze gerubriceerd onder de materiële vaste activa. Hierdoor verandert dit kengetal voor 2016 en verder.

5 Structurele exploitatieruimte (bedragen in € miljoenen)

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering uit het provinciefonds en eigen belastinginkomsten (motorrijtuigenbelasting). Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Het onderscheid tussen structureel en incidenteel is ook in een notitie van de commissie BBV vastgelegd en moet conform het BBV ook in de begroting en jaarstukken worden onderbouwd. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17 onderdeel c van het BBV = exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. Om dit kengetal te relateren aan het overzicht van baten en lasten is het noodzakelijk om de volgende cijfers te presenteren:

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
A	Totale structurele lasten	357,4	392,0	312,4
B	Totale structurele baten	558,3	531,0	520,2
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	115,8	89,2	85,1
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	3,1	5,0	4,7
E	Totale baten	598,7	533,8	534,5
	Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) * 100%	8,05%	10,30%	23,8%

Toelichting:

Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Daarnaast bevorderen hogere structurele baten de wendbaarheid (flexibiliteit) van de begroting. Voor Noord-Holland is in alle jaren sprake van een positief percentage. Voor een nadere toelichting zie 5.5 in deze jaarrekening.

6 Belastingcapaciteit

Een provincie heeft de mogelijkheid om het aantal opcenten te verhogen tot het maximaal te heffen aantal opcenten zoals dat door het Rijk wordt bepaald. De belastingcapaciteit van provincies wordt berekend door het aantal opcenten in jaar t (het begrotingsjaar) te vergelijken met het gemiddelde van het aantal opcenten van alle provincies in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) en uit te drukken in een percentage.

Een provincie heeft de mogelijkheid om het aantal opcenten te verhogen tot het maximaal te heffen aantal opcenten zoals dat door het Rijk wordt bepaald. De belastingcapaciteit van provincies wordt berekend door het aantal opcenten in jaar t (het begrotingsjaar) te vergelijken met het gemiddelde van het aantal opcenten van alle provincies in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) en uit te drukken in een percentage.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
A	Aantal opcenten MRB	67,9	67,9	67,9
B	Landelijk gemiddelde opcenten in jaar er voor	80,4	80,6	80,4
	Aantal opcenten t.o.v. landelijk gemiddelde in jaar er voor (A/B) * 100%	84,5%	84,2	84,5

Toelichting:

Uit bovenstaande blijkt dat de provincie Noord-Holland onder het landelijk gemiddelde zit qua heffen van opcenten. Dit is ook logisch omdat de provincie het laagste opcenten percentage hanteert van alle provincies. Dit zorgt ervoor dat er nog voldoende capaciteit is om eventuele financiële tegenvallers op te vangen. Bij de jaarrekening 2017 is de onbenutte belastingcapaciteit berekent op € 131,2 miljoen.

Conclusie en samenvatting

	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
1. Netto schuldquote	-80,4%	-69,1%	-75,0%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-86,4%	-76,8%	-86,1%
3. Solvabiliteitsratio	67,3%	73,9%	79,8%
4. Grondexploitatie	0,0%	0,0%	0,0%
5. Structurele exploitatieruimte	8,05%	10,3%	23,8%
6. Belastingcapaciteit	84,5%	84,2%	84,5%

In bovenstaande tabellen is op basis van een aantal kengetallen getracht om een inzicht te geven in de financiële positie van de provincie. Voor een beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking of een provincie over voldoende structurele baten beschikt, en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten.

Voor de provincie Noord-Holland geldt dat de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit resulteert in een structurele exploitatieruimte 2017 van 23,8%.

Het percentage opcenten van Noord-Holland (67,9) ligt onder het gemiddelde van alle twaalf provincies (80,4). In 2016 kwam dit percentage uit op 80,4. Provincie Noord-Holland hanteert het laagste opcenten percentage van alle provincies. Dit resulteert in een onbenutte belastingcapaciteit van over 2017 van € 129,5 miljoen. Op basis van het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de begroting van de provincie voldoende wendbaar en flexibel is.

De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans. Voor beide schuldquoten geldt dat er sprake is van een overschot aan middelen. Dit wordt voor een deel verklaard vanwege het feit dat de provincie op dit moment nog geen leningen hoeft af te sluiten voor het uitvoeren van projecten.

Het solvabiliteitsratio over 2017 bedraagt 79,8%. Omdat de financiële verplichtingen met name bestaan uit voorzieningen (waarvoor de last al in de exploitatie is genomen) en vooruit ontvangen bedragen, is op basis van deze berekening de kans zeer klein dat de provincie niet aan zijn financiële verplichtingen kan voldoen.

Wat betreft de grondexploitatie kan gezegd worden dat Noord-Holland geen actieve grondexploitatie kent. In de paragraaf Weerstandsvermogen is een bedrag opgenomen voor daling van boekwaardes. Uit de berekening van het weerstandsvermogen is gebleken dat als deze risico's zich voordoen er voldoende capaciteit is om de risico's af te dekken.

Op basis van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat op basis van de huidige cijfers de financiële situatie van de provincie als goed tot zeer goed omschreven kan worden.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Wat hebben wij bereikt?

Algemeen

Kapitaalgoederen zijn goederen die meerjarig gebruikt worden voor de realisatie van de provinciale doelen. Om de functionaliteit en kwaliteit van deze kapitaalgoederen op peil te houden en kapitaalvernietiging te voorkomen, moeten deze goederen beheerd en onderhouden worden. De beheertaak draagt hier zorg voor.

Onderdeel van de beheertaak is de wettelijke zorgplicht en provinciale ambitie om de kapitaalgoederen volgens afgesproken kwaliteitseisen in stand te houden door middel van onderhoud en vervanging.

Infrastructurele kapitaalgoederen (wegen en vaarwegen)

Economische groei in Noord-Holland vereist goede bereikbaarheid. Een snelle doorstroming in een goed ingerichte, schone en veilige omgeving is van groot belang, zowel voor werk als vrije tijd. Welk vervoermiddel je ook gebruikt. Daarom zet Noord-Holland in op het vergroten van die bereikbaarheid, waarbij leefbaarheid en veiligheid de uitgangspunten zijn.

Goede bereikbaarheid staat of valt met robuuste en veilige verkeersverbindingen. Voor beheer en onderhoud van wegen, voor een vlottere doorstroming én voor leefbaarheid kiest het bestuur voor innovatieve en slimme oplossingen.

Het verbeteren van de (provinciale) infrastructuur, zodat de bereikbaarheid in de provincie toeneemt – te realiseren al dan niet samen met het Rijk, gemeenten en bedrijfsleven – is een kerntaak van de provincie. Binnen deze kerntaak is het beheren van de provinciale kapitaalgoederen een belangrijk element. Binnen deze kerntaak is het beheren van de provinciale kapitaalgoederen een belangrijk element. De Provincie beheerde hiertoe begin 2017, 613 km wegen, 383 km fietspaden, 49 km busbanen, 246 km vaarwegen (bodem en oevers), 545 civiele kunstwerken (inclusief duikers), dynamische verkeersmanagementsystemen, 1 verkeerscentrale en 13 gebouwen (waarvan 4 huur).

Aan het eind van 2017 beheert de provincie 1 km wegen en 1 km fietspad meer, door de overdracht van kleine delen areaal van gemeente Haarlemmermeer (N520, N232) en Haarlemmerliede (N202) ten gevolge van correcties van de beheergrenzen. Het aantal kunstwerken is met 9 toegenomen, onder meer door de verdubbeling van de N244 en de aanleg van de Ecoduct op de Zeeweg.

Gebouwen

De provincie Noord-Holland heeft verschillende panden in beheer. De meeste panden zijn in gebruik voor de huisvesting van medewerkers en/of opslag van eigendommen. De provincie verhuurt een klein deel van haar panden als winkel, dienstwoning of kantoor aan derden.

Met de ingebruikname van het vernieuwde Dreef 1 en 3 gebouw in 2014 zijn de villa's aan het Florapark 5, 6 en Frederikspark 10 en 12 beschikbaar gekomen voor verkoop. Florapark 5 is in 2015 verkocht. In 2016 zijn Frederikspark 10 en 12 verkocht. Tot slot is het pand aan de Florapark 6 in 2017 verkocht.

Wat hebben wij daarvoor (meer) gedaan?

Wegen en vaarwegen (Infrastructuur)

De instandhouding van de provinciale infrastructuur legt een groot beslag op de provinciale begroting. Hierdoor is in de afgelopen jaren steeds nadrukkelijker de behoefte ontstaan om de infrastructuur professioneler, doelmatiger en efficiënter in stand te houden. Om hieraan te voldoen zijn de principes van assetmanagement en gebiedscontracten omarmd.

De provincie Noord-Holland is sinds 2015 gecertificeerd beheerder conform de internationale norm voor Assetmanagement ISO 55001. We zetten in op continue verbetering en ontwikkeling

van de organisatie. Dit doen we door de kwaliteit van de werkprocessen voortdurend te toetsen. Najaar 2017 is er een toets uitgevoerd door een extern certificeringsbureau. Uit deze toets is gebleken dat de provinciale beheerorganisatie de haar eind 2015 toegekende certificering waar maakt.

Assetmanagement beoogt de benodigde instandhoudingsmaatregelen van het areaal af te wegen op basis van de aspecten areaalprestatie, faalrisico's en kosten. Waar eerder de degradatie van de technische staat leidend was voor het plegen van onderhoud, is nu het op bestuurlijk vastgesteld kwaliteitsniveau functioneren van het areaal leidend. Dit is vastgelegd in de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen 2016-2019 (NIKG). Hierin is omschreven welke kapitaalgoederen de provincie in eigendom heeft en op welk kwaliteitsniveau deze in stand gehouden moeten worden. Ook is hierin vastgelegd welke financiële middelen hiervoor noodzakelijk zijn. Het uitgangspunt is dat de Nota Kapitaalgoederen eens in de 4 jaar wordt vastgesteld. Dit sluit aan op het advies van de commissie Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De huidige nota heeft een looptijd tot 2020. Inmiddels is gestart met de voorbereiding van de nieuwe NIKG.

In de NIKG 2016-2019, worden de volgende beeldkwaliteitsniveaus gehanteerd. Gebaseerd op de landelijke CROW-systematiek, zijn de onderstaande kwaliteitsniveaus vastgesteld voor de verschillende onderdelen van de provinciale infrastructuur:

Onderdeel	Kwaliteitsniveau	
Stroomwegen	B	
Wegen overig	C	
Fietspaden	B	
Haltevoorzieningen	B	
Vrij liggende busbanen	B	
Vaarwegen	C/D	(Risico gestuurd)
Milieueffecten	B	

Uit inspecties blijkt dat het areaal voldoet aan de vastgestelde kwaliteitsniveaus.

Om voor alle kapitaalgoederen de afweging tussen functieprestatie, faalrisico's en instandhoudingskosten te kunnen maken, is de Beheerstrategie opgesteld. Hierin staat omschreven hoe de kwaliteitsniveaus bepaald worden, welk beeld de provincie heeft over areaalfuncties en –prestaties en hoe de faalrisico's bepaald worden. De beheerstrategie omschrijft daarmee hoe de bestuurlijk vastgestelde kaders in de NIKG door de assetmanager worden toegepast.

Om het gebiedsgericht beheer te kunnen incorporeren, zijn binnen de ambtelijke organisatie de verschillende beheeraspecten en processen per gebied uitgewerkt, zoals de gebiedsnotities. Die bevatten de gebiedsspecifieke doelen en ambities met betrekking tot het beheer en onderhoud per gebied in Noord-Holland. Een ander belangrijk instrument bij het gebiedsgericht werken is de uitrol van de gebiedscontracten, waarbij de instandhouding van het areaal naar de markt wordt gebracht. De gebiedscontracten voorzien erin dat het bepalen en uitvoeren van het vast en variabel onderhoud worden uitbesteed in 10-jarige contracten. De aannemers van de gebiedscontracten moeten ervoor zorgen dat onze infrastructuur aan hierboven genoemde kwaliteitsniveaus voldoet, maar hoe ze dat bereiken bepalen ze in grote mate zelf. Daarmee benutten we maximaal de kennis van de markt en bereiken we schaalvoordelen. De (vervangings-)investeringen worden nog wel zelf door de provincie bepaald. Op deze wijze worden alle te nemen maatregelen aan het infrastructurele areaal op gebiedsniveau afgewogen, bepaald en ook herleid naar de eisen, richtlijnen, doelen en bedrijfswaarden van de provincie Noord-Holland. In 2017 zijn de laatste drie gebiedscontracten (Zuid-Kennemerland IJmond, Zaanstreek Waterland en Noord-Holland-Zuid) in de markt gezet. Zuid-Kennemerland IJmond is in 2017 ook gegund, de andere twee gebiedscontracten zitten in de aanbestedingsfase. Het gebiedscontract Kop van Noord-Holland heeft in 2017 de transitiefase afgerond en de gebiedscontract Midden-Noord en Gooi- en Vechtstreek zijn in 2017 in uitvoering gegaan. De transitiefase zullen beide contracten medio 2018 afronden.

Alle maatregelen aan het infrastructurele areaal zijn begroot en in een basisplanning opgenomen. Dit gebeurt allereerst in de Provinciale Programmaplanning Infrastructuur. Een extractie daaruit voor de eerstvolgende 8 jaren is nader uitgewerkt en opgenomen in het bestuurlijk vast te stellen Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO betreft instandhouding) en het Provinciaal Meerjarenprogramma Investeringen (PMI betreft aanleg). In 2017 zijn we gestart met de ontwikkeling van kaartapplicaties die ons beter in staat stellen om verschillende programma's en gebiedsopgaven met elkaar in verband te brengen en zo meekoppelkansen te herkennen. We verwachten deze medio 2018 te implementeren.

In het PMO wordt het totale financiële overzicht gegeven van vast onderhoud (klein jaarlijks onderhoud), variabel onderhoud (groot cyclisch onderhoud) en vervangingsinvesteringen. De maatregelen voor groot onderhoud en vervanging zijn benoemd per gebied.

In november 2017 is het nieuwe PMO 2018-2025 door PS vastgesteld, tegelijkertijd met het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI) en inclusief een digitale versie.

Voorzieningen groot onderhoud wegen en vaarwegen

Naar aanleiding van de transitie naar gebiedscontracten en de opmerkingen van de accountant in het Verslag van bevindingen 2016 en de Managementletter 2017 is de systematiek van de voorziening groot onderhoud onder de loupe genomen. In de voorziening worden alleen nog de uitgaven verantwoord van de benoemde uitvoeringsprojecten in de openbare ruimte die niet zijn opgenomen in de gebiedscontracten. Omdat daarnaast in voorgaande begrotingen stortingen zijn verlaagd op basis van de hoge stand van de voorziening, waren de stortingen niet meer egaal verdeeld over de jaren. De egaliserende functie van de voorziening wordt nu weer hersteld door de stortingen in alle jaren gelijk te trekken. Deze egalisatie gebeurt door een (per saldo nagenoeg neutrale) verschuiving over de jaren.

De accountant heeft zich op 3 mei 2018 op het standpunt gesteld, dat door deze (stelsel-)wijzigingen het saldo van de voorziening per 31 december 2017 opnieuw ter besluitvorming aan PS moet worden voorgelegd, omdat hiervoor nog geen nieuw PMO is vastgesteld door uw Staten. Administratief betekent dit dat bij de jaarrekening aan uw Staten is voorgelegd om het saldo te laten vrijvallen en in een reserve te storten.

Gebouwen

Het onderhoud aan de panden kan als volgt worden ingedeeld.

- Planmatig onderhoud, dit betreft werkzaamheden volgens het meerjarenonderhoudsplan.
- Niet planmatig onderhoud, dit betreft storingen en niet geplande kleine onderhoudswerkzaamheden.

Planmatig onderhoud

Voor het planmatig (bouwkundig) onderhoud werken wij met een meerjarenonderhoudsplan. In 2017 zijn alle panden, die op dat moment in eigendom van de provincie waren, opnieuw geïnspecteerd. De gegevens van deze inspectie dienen als basis voor het meerjarenonderhoudsplan. Dit plan bevat het planmatig (bouwkundig) onderhoud aan de buitenzijde van de panden, zoals het schilderwerk, de vervanging of renovatie van daken en goten en noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden aan de terreinen (hekwerk, bestrating enz.). In dit plan is ook de periodieke vervanging van CV installaties meegenomen.

Voor zowel het planmatig als het niet-planmatig onderhoud van kantoor Houtplein 33, Dreef 1 en 3, en Huis van Hilde is gekozen voor het afsluiten van een "maincontract" op basis van een prestatiecontract. Dit houdt één contract in voor het onderhoud aan deze gebouwen, gebouwgebonden installaties, terreinen en glasbewassing van de buitengevels. Dit met als doel kwaliteitsverbetering, kostenverlaging, risicodeling en innovaties te realiseren of te initiëren.

Niet planmatig onderhoud

Het niet planmatig onderhoud omvat het noodzakelijke klein onderhoud aan de panden, dat deels structureel plaatsvindt (onderhoud aan CV's, zonweringen, automatische deuren en tuin) en deels op ad hoc basis (wanneer een onvolkomenheid wordt geconstateerd, na melding van storing of incidentele inspectie wordt uitgevoerd).

Uitvoering 2017

Het meerjarenonderhoudsplan 2017 hebben wij conform planning en met een kleine overschrijding op budget uitgevoerd. In 2017 hebben diverse schilder- en herstelwerkzaamheden en vervanging zonwering en gevelreiniging aan de paviljoens plaatsgevonden. Op correctief onderhoud zit een overschrijding i.v.m. makelaarskosten voor verhuur van een etage van het Houtplein.
De winkelpanden in de plint van kantoor Houtplein zijn niet allemaal verhuurd. De saunashop is sinds medio 2016 ingetreden als nieuwe huurder. Hiernaast hebben startups sinds medio 2017 hun intreden genomen in enkele ruimtes van de winkelplint.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de beschikbare budgetten met de daadwerkelijke uitgaven weergegeven.

De verklaring van de verschillen bij a. en b. wordt besproken in de tabel Instrumenten bij operationeel doel 2.1.2 en 2.1.4 in programma 2.

De kosten in de tabel onder c. en d. zijn uitsluitend (onderhouds)kosten aan panden die bij de provincie in bezit zijn. Hierin zijn de kosten voor tijdelijke huisvesting (o.a. servicekosten) niet meegenomen.

Beheer en onderhoud meerjarig gepland	**Begroot**	**Besteed**	**Verschil**
a) Onderhoud en vervanging wegen en vaarwegen (incl. Groen)	€ 73.054.000	€ 60.085.000	€ 12.969.000
Openbaar vervoerinfrastructuur	-	€ 23.000	- € 23.000
b) Onderhoud en vervanging vaarwegen	€ 49.263.000	€ 31.543.000	€ 17.720.000
c) Groot onderhoud gebouwen	€ 843.000	€ 819.000	€ 24.000
d) Regulier onderhoud gebouwen	€ 400.0000	€ 431.000	- € 31.000
Totaal onderhoud kapitaalgoederen	**€ 123.560.000**	**€ 92.901.000**	**€ 30.659.000**
Waarvan activa met een maatschappelijk nut	**€ 42.686.000**	**€ 11.182.000**	**€ 31.504.000**

Bovenstaande bedragen zijn exclusief apparaatskosten.

4.3 Financiering

Wat hebben wij bereikt?

De financiering van de provincie Noord-Holland heeft conform de voorwaarden genoemd in de Wet financiering decentrale overheden plaatsgevonden. Het belangrijkste uitgangspunt van deze wet is het beheersen van risico's die uit de Treasuryfunctie (kunnen) voortvloeien. De Treasuryfunctie omvat alle activiteiten gericht op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen en de hieraan verbonden risico's.

Het treasurybeleid beslaat de doelstellingen, de richtlijnen en de limieten, die voor het uitvoeren van de Treasuryfunctie zijn vastgesteld. De wettelijke en provinciale kaders zijn vastgelegd in:

- Wet financiering decentrale overheden (Wet fido);
- Besluit leningsvoorwaarden decentrale overheden;
- Ministeriële regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden;
- Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV);
- Financiële verordening Noord-Holland 2015;
- Financieringsstatuut Provincie Noord-Holland 2010; gewijzigd maart 2014;
- Uitvoeringsrichtlijn Leningen en Garantstellingen Noord-Holland; oktober 2015.

In deze wettelijke en provinciale kaders staan onder andere richtlijnen voor het aangaan en verstrekken van leningen en het verlenen van garanties uit hoofde van de publieke taak. Uitzettingen of derivaten moeten een prudent karakter hebben en mogen niet zijn gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico. In de ministeriële regeling is geëxpliciteerd wat minimaal onder prudente uitzettingen en een prudent gebruik van derivaten moet worden verstaan. De voorschriften richten zich op de tegenpartij (debiteurenrisico) en op het type instrument (marktrisico). De provincie Noord-Holland had in 2017 geen uitzettingen en derivaten.

De doelstellingen bij het uitvoeren van het treasurybeleid zijn vastgelegd in de financiële verordening en in het treasurystatuut en zijn nader uitgewerkt in de Uitvoeringsrichtlijn Leningen en Garantstellingen 2015. Uitgangspunt bij deze Uitvoeringsrichtlijn is dat Gedeputeerde Staten haar voornemens uit het coalitieakkoord wil realiseren en eveneens de maatschappelijke doelen uit de begroting nastreeft. Hiervoor heeft zij de beschikking over een breed instrumentarium variërend van voorlichting en communicatie tot regelgeving en het inzetten van financieringsinstrumenten. In de praktijk is er veelal sprake van de inzet van een samenhangend en divers instrumentarium. Niet overal is een financiële prikkel nodig of wenselijk en de inzet van de verschillende instrumenten is doel- en contextgebonden. De voorwaarden waaronder zij ingezet worden vragen om maatwerk. Zie bijlagen 6.2.7 en 6.2.10 voor een overzicht van de mutaties in 2017 met betrekking tot de verstrekte geldleningen en uitzettingen, gewaarborgde leningen en andere garantieverplichtingen (vanuit de publieke taak).

De belangrijkste doelstellingen van het provinciale treasurybeleid zijn:

- Duidelijke richtlijnen voor eenduidige behandeling van aanvragen voor geldleningen en garantstellingen (vanuit publieke taak);
- Zorgen voor de tijdige beschikbaarheid van de nodige financiële middelen;
- Beheersen van financiële risico's;
- Minimaliseren van de kosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities.

Wij hebben ons bij het uitvoeren van de Treasuryfunctie aan de wettelijke kaders en provinciale regelgeving gehouden. Met de keuze voor het integraal schatkistbankieren (besluit Provinciale Staten november 2009) hebben wij de risico's van de Treasuryfunctie kunnen begrenzen. Immers het debiteurenrisico van deze keuze is nihil, want het geld wordt uitsluitend ondergebracht bij het Rijk. Doordat het bij het Rijk alleen mogelijk is in deposito's uit te zetten blijft de hoofdsom bovendien te allen tijde in tact. Hierdoor is in 2017 dan ook geen sprake geweest van koersrisico.

Ook heeft de provincie geen last gehad van valutarisico, aangezien het Rijk alleen de mogelijkheid geeft middelen uit te zetten in euro's. Natuurlijk kan het valutarisico zich voordoen bij het aantrekken van middelen indien deze in vreemde valuta zijn, maar daar is in 2017 geen sprake van geweest. Daar zal gezien de lange termijn liquiditeitsprognose van de provincie voorlopig ook geen sprake van zijn.

In het uitvoeren van het treasurybeleid sturen wij daarom op het beheersen van het renterisico en het liquiditeitsrisico. Het renterisico is het risico van een lager financieel resultaat als gevolg van (negatieve) rentefluctuaties. Het liquiditeitsrisico is het risico van wijzigingen in het verloop van inkomsten en uitgaven in afwijking van de planning, waardoor financieringskosten hoger uitvallen.

Wat hebben wij daarvoor (meer) gedaan?

De staat verzekert met het schatkistbankieren dat met de middelen van de provincie geen onnodige financiële risico's worden gelopen. Schatkistbankieren biedt de twee volgende hoofdactiviteiten:

- Rekeningcourantverhouding met de Staat. Een positief saldo op de bankrekeningen van de provincie wordt dagelijks afgeroomd ten gunste van de rekening-courant. Andersom wordt een negatief saldo op de bankrekeningen dagelijks aangezuiverd vanaf deze rekening-courant. Deze saldoregulatie geschiedt door het Agentschap van de Generale Thesaurie van het ministerie van Financiën.
- Plaatsing van deposito's bij genoemd Agentschap. Hierbij worden dagelijks onafhankelijk vastgestelde tarieven gehanteerd en aanvragen worden nooit geweigerd indien het saldo toereikend is.

Op het aantrekken van middelen, dat via schatkistbankieren niet mogelijk is, gaan wij hier niet nader in omdat van het aantrekken van middelen in 2017 geen sprake is geweest. Gelet op de lange termijn liquiditeitsprognose zal dit voorlopig ook niet nodig zijn.

Sinds de ingang van het verplicht schatkistbankieren per 15 december 2013 is het voor de provincie mogelijk om tijdelijk overtollige middelen uit te zetten bij Nederlandse gemeenten, waterschappen en provincies, voor zover deze niet over het toezicht van de uitzettende overheid vallen. De rentevergoeding op deze uitzettingen is doorgaans (licht) hoger dan bij de schatkist. In 2017 heeft de provincie geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. aangezien de liquiditeitsprognose voor de lange termijn dit niet toelaat. Voor het bepalen van de hoogte, de looptijd en het rentepercentage van de te plaatsen deposito's en uitzettingen maken wij gebruik van liquiditeitsprognoses en renteverwachtingen om de marktconformiteit vast te stellen.

Liquiditeitsprognoses

De liquiditeitsprognoses genereren informatie over de liquiditeitsbehoefte op de korte, middellange en lange termijn. De prognoses vormen een belangrijke basis voor het uitzetten van tijdelijk beschikbare financiële middelen in deposito's.

Renteverwachtingen

Een tweede belangrijke basis is de renteverwachting, die wij in 2017 ieder kwartaal hebben opgesteld met twee of drie rentevisies van verschillende banken en treasuryspecialisten. Deze renteverwachting heeft ons geleerd dat de geraadpleegde instanties voor 2018 nog steeds zeer lage renteniveaus verwachten. Besloten is daarom om de vrijkomende deposito's voorlopig op de rekening-courant te laten staan. Uitzettingen bij de schatkist leveren op peildatum 19 februari 2018 bij een deposito van 5 jaar slechts 0,07 % rente op.

De provincie heeft eind 2017 bij de Schatkist € 529,87 miljoen in rekening-courant staan.

Kasgeldlimiet/Renterisiconorm

De Wet fido stelt normen voor de hoogte van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Bij het uitvoeren van het treasurybeleid is de Provincie Noord-Holland in 2017 binnen deze normen gebleven. Overschrijding van de kasgeldlimiet was niet aan de orde, omdat in 2017 geen kasgeldleningen nodig waren.

De renterisiconorm is bedoeld om (her)financiering van de meerjarige leningen over de jaren te spreiden. Dit is echter voor de provincie Noord-Holland niet aan de orde geweest, omdat de provincie in 2017 niet over lang vreemd vermogen beschikt.

Wat heeft het gekost?

De feitelijke realisatie van het treasurybeleid weerspiegelt het renteresultaat van de provincie. Wij hebben in 2017 een renteresultaat van bijna € 0,26 miljoen. Het (externe) renteresultaat over 2017 is als volgt opgebouwd:

- Boeterente en dergelijke aan diverse crediteuren (€ -2.059)
- Overige rentevergoedingen i.v.m. te late betaling van vorderingen door diverse debiteuren (€ 9.044)
- Rentebaten op verstrekte langlopende geldleningen en uitzettingen >1 jaar (€ 249.085).

Naast de werkelijke kasstromen uit rentelasten/baten rekent de Provincie Noord-Holland op basis van de Financiële verordening Noord-Holland in 2017 geen rente intern door aan kostenplaatsen, producten en activa. Het renteresultaat over 2017 bedraagt daarom per saldo € 256.070.

Berekening kasgeldlimiet

Stappen (1–4)	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Netto vlottend (+) of Overschot middelen (–)
(1) – (2) = (3)			
Ultimo jaar 2016	€386.564.364	€755.371.617	- €368.807.253
Ultimo jaar 2017	€247.401.724	€648.551.508	- €401.149.784
(4) Gemiddelde van (3)	€316.983.044	€701.961.563	- €384.978.519
Stappen (5–9)		Variabelen	Bedragen
(5)		Kasgeldlimiet	€ 60.961.342
(6a) = (5>4)		Ruimte onder de kasgeldlimiet	€ 445.939.861
(6b) = (4>5)		overschrijding van de kasgeldlimiet	Geen overschrijding van de kasgeldlimiet
Berekening kasgeldlimiet (5)			
(7)		Begrotingstotaal	€ 870.876.324
(8)		Percentage regeling	7%
(5) = (7) x (8) / 100		Kasgeldlimiet	€ 60.961.342

4.4 Bedrijfsvoering

Wat hebben wij bereikt?

Provincie Noord Holland richt haar organisatie optimaal in om als moderne, efficiënte, flexibele en slagvaardige organisatie uitvoering te geven aan haar wettelijke taken, het coalitieakkoord, Kompas 2020 en de Toekomstagenda. Voor haar inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en medeoverheden is de provincie Noord-Holland een betrouwbare partner die rechtmatig handelt en betrouwbaar, transparant, doelmatig, doeltreffend en responsief is. Om succesvol uitvoering te geven aan onze programma's hechten we groot belang aan onze externe gerichtheid en zichtbaarheid voor onze inwoners.

In samenwerking met de provincies Flevoland, Utrecht en Zuid-Holland richt de provincie Noord-Holland zich op het verhogen van de kwaliteit van de bedrijfsvoeringsdienstverlening en het delen van bedrijfsvoeringsexpertise en -kennis.

Door de P4-provincies wordt samengewerkt in zeven expertgroepen op het gebied van P&O, gezamenlijke aanbestedingen, treasury, strategisch ICT, fiscaliteit, risicomanagement en juridische kwaliteitszorg. In deze expertgroepen wordt, vanuit het oogpunt van kwaliteitszorg, kennis uitgewisseld en actie ondernomen.

Kompas 2020 en Samen Noord-Holland

In 'Kompas 2020' staan de maatschappelijke opgaven en ontwikkelingen voor provincies en wat deze betekenen voor de rollen die provincies vervullen centraal. Vanuit de verschillende provinciale rollen wordt verder onderzocht wat de medewerkers van de provincie nodig hebben om deze rollen goed te kunnen vervullen. Wat voor leiderschap is hiervoor nodig? Hoe zetten we onze talenten goed in? Welke kansen en belemmeringen zien we?

Met input vanuit de omgevingsscan die is gemaakt is het programma Samen Noord-Holland tot stand gekomen. Samen Noord-Holland staat voor de Noord-Hollandse manier van werken en kenmerkt zich door vier kernwaarden :

- 'Van buiten naar binnen' , betekent dat we samen met onze partners en inwoners problemen en kansen signaleren. We luisteren en zijn nieuwsgierig naar wat zij belangrijk vinden.
- 'Samen werken' betekent dat we als één organisatie werken aan oplossingen met en voor het bedrijfsleven, inwoners en partners, zoals gemeenten en belangengroepen. Zo dragen we bij aan het grotere geheel.
- 'Ruimte nemen en geven' doen we door kansen te zien en nieuwe dingen uit te proberen, transparant te zijn en verantwoording af te leggen.
- 'Zelfbewust' betekent dat we trots zijn op ons werk, dat we leren, zichtbaar zijn als provincie Noord-Holland en met zelfvertrouwen optreden.

In 2017 heeft een groot aantal medewerkers actief meegewerkt aan het concretiseren van deze vier kernwaarden.

Ambities Coalitieakkoord realiseren met meerjarige financiële sturing

Noord-Holland is één van de vitaalste provincies van ons land. Eén van de motoren achter het groeiend economisch herstel. De coalitie van VVD, D66, PvdA en CDA, die zijn zaken financieel op orde heeft en houdt, doet er deze collegeperiode alles aan om die motor harder te laten draaien en om onze regionale economie duurzaam aan te jagen. Wij staan voor een gedegen financieel beleid. De Noord-Hollandse begroting dient dan ook meerjarig structureel in evenwicht te zijn. Het is belangrijk om gedegen en strak te begroten en genoeg weerstandsvermogen en -capaciteit te hebben, zodat financiële risico's kunnen worden opgevangen zonder dat dit een effect heeft op de lopende begroting. Ultimo 2017 beschikt de provincie Noord-Holland over een sterke financiële positie. In 2017 is een positief resultaat gerealiseerd en de financiële buffers zijn toereikend om risico's op te kunnen vangen.

Wat hebben wij daarvoor (meer) gedaan?

Om invulling te geven aan onze ambities op het gebied van bedrijfsvoering hebben wij in 2017 onder andere gewerkt aan onderstaande activiteiten.

Digitalisering

Informatiemanagement

De ambitie van de provincie Noord-Holland is om te groeien naar een hoger volwassenheidsniveau op het terrein van informatievoorziening en ICT. De ambities zijn in 2016 neergelegd in het Concern Informatie Plan 2016-2020 (het CIP). In 2017 zijn ze opgenomen in de Toekomstagenda “Samen Noord-Holland”.

Er is in 2017 een begin gemaakt met de enterprisearchitectuur met uitgangspunten voor ons IT-landschap. Toekomstige projecten zullen worden uitgevoerd binnen de in de architectuur afgesproken kaders en randvoorwaarden zodat “interoperabiliteit” ontstaat en systemen gemakkelijker aan elkaar kunnen worden gekopppeld. De eerste projectstartarchitectuur die hieraan invulling geeft op het terrein van document management is eind 2017 gereed gekomen binnen het programma Optimaal Digitaal.

Om de doelen van de Informatieagenda te bereiken en meer focus te krijgen in onze projecten en meer grip op onze investeringen zijn in 2017 5 programma’s opgestart die elk invulling geven aan één van de I-ambities uit het CIP en de Toekomstagenda. Dit zijn de programma’s Het Nieuwe Technische Fundament, de Digitale Provincie, Samen Dataexcellent, Bedrijfsvoering op zijn Best en het IV-Huis op orde. Inmiddels zijn 4 van de 5 programma’s bezig met de uitvoering van projecten ten einde de ambities tot uitvoering te brengen.

Geleidelijk worden beleidsuitgangspunten op het terrein van informatievoorziening en digitalisering uitgeschreven en ten uitvoer gebracht. Het afgelopen jaar zijn onder andere beleidsuitgangspunten vastgelegd op het terrein van privacy en informatiebeveiliging en op het terrein van werkplekautomatisering en het gebruik van apparaten die eigendom zijn van de provincie Noord-Holland.

Er is gewerkt aan het verder professionaliseren van het portfoliomanagementproces binnen de provincie. Rapportageformats zijn aangepast, de rankingmethode, waarmee projecten worden geprioriteerd en budgetten worden toegekend, is aangepast en de betrokken functionarissen hebben de opleiding “Management of portfolio’s” gevolgd.

Informatiebeveiliging

Het beleid op het gebied van informatiebeveiliging en privacy is het afgelopen jaar vastgelegd en operationeel gemaakt via zogenaamde “zakboekjes”. In deze zakboekjes worden specifieke risicoterreinen op het gebied van informatiebeveiliging benoemd, uitgelegd en toepasbaar gemaakt voor de medewerkers. Er is een werkproces ingericht voor de afhandeling van meldingen op het gebied van (informatie)beveiliging en privacy waar o.a. een meldingenprotocol en een meldpunt onderdeel van zijn. En er is een privacyreglement opgesteld voor de provincie.

Naast deze meer beleidsmatige onderwerpen is er veel aandacht gegeven aan “bewustwording”. Ondermeer zijn enkele zogenaamde “phishingmails” uitgezet. Vooral bij de laatste (in december) is een flinke verbetering te zien in het bewustzijn van mensen ten aanzien van beveiligingsrisico’s. Er zijn geen grote beveiligingsincicenten geweest. Wel zijn er enkele kleinere incidenten geweest. Deze zijn indien nodig gemeld en benodigde acties zijn ondernomen. De provincie heeft inmiddels eigen capaciteit op het gebied van informatiebeveiliging en privacy; de externe inhuur op deze terreinen zal worden afgebouwd.

Sourcing

In het kader van het naderende einde van de contractduur van het beheercontract met Fujitsu, oktober 2019, is de provincie Noord-Holland gestart met het vormen van visie en strategie op sourcing. Hiermee willen wij ons voorbereiden op een kwalitatief beter en efficiënter ingericht beheer van onze ICT. Daarmee kunnen we beter inspelen op de uitdagingen van de moderne digitale maatschappij. Het sourcingtraject is opgedeeld in 3 stappen. De eerste stap (het vaststellen van de strategie) is inmiddels afgerond.

Communicatie

Communicatie draagt bij aan het creëren en benutten van kansen. Dat doen we door samenhang te creëren in de thema’s die belangrijk zijn voor de provincie, maar vooral in de thema’s die de inwoners van Noord-Holland belangrijk vinden. We weten de aansluiting te vinden bij de beleving van de belangrijkste doelgroep. Niet gedacht vanuit middelen, maar vanuit de verwachtingen van de buitenwereld. Van buiten naar binnen. Daarmee wordt de communicatiekracht vergroot en

wordt de meerwaarde en legitimiteit van de provincie zichtbaar. De boegbeelden van de provincie worden gefaciliteerd om als organisatie communicatiever te worden en effectiever in de themacommunicatie. Communicatie zorgt voor focus en keuzes in de onderwerpen die buiten leven. Scherpe keuzes maken betekent ook loslaten en draagvlak creëren voor de keuzes. Communicatie speelt een verbindende rol tussen de thema's en tussen het bestuur en de verschillende onderdelen van de organisatie. Het vakmanschap op het gebied van bijvoorbeeld schrijven, woordvoering, crisiscommunicatie en sociale media blijft.

In 2017 hebben we onder meer het volgende gedaan:

- Communicatie en storytelling in het kader van Samen Noord-Holland;
- Actief persbeleid;
- Verdere ontwikkeling website en intranet;
- Nieuwe middelenstrategie en daarbij behorende nieuwe bladformules voor extern blad en personeelsblad;
- Digitalisering burgerparticipatie;
- Verdere ontwikkeling sociale media, inclusief twee nieuwe kanalen op Instagram.

Personeel en Organisatie

HRM beleid

Het HRM-beleid kende in 2017 een aantal belangrijke thema's.

Leiderschap en talentontwikkeling.

De manier van handelen door leidinggevenden van de provincie Noord-Holland vormt een cruciale factor in het (gaan) werken volgens de kernwaarden in de hele organisatie. Daarvoor is gestart met een serie van 3 bijeenkomsten (L-leerlijn) waarin het toepassen van de kernwaarden en het doen en leren van elkaar de rode draad vormen. Er is meer samenwerking tussen de verschillende directies bij opleiding en ontwikkeling, onder meer door de ontwikkeling van de A-leerlijn, voor alle adviseurs, en de P-leerlijn, voor project-, proces- en programmamanagers. Daarnaast is op verschillende plekken in de organisatie ingezet op talentontwikkeling door middel van het programma Talent aan Zet.

Arbeidsvoorwaarden

De cao 2017-2018 is een beleidsrijke cao die tot stand is gekomen in co-creatie met de vakbonden. Kompas 2020 en de werkgeversvisie zijn richtinggevend in dit proces geweest. De cao zet in op eigentijdse arbeidsverhoudingen. Dit komt onder andere tot uiting in de afschaffing van de verplichte jaarplancyclus, afspraken op hoofdlijnen en het voorkomen van het dichtregelen van afspraken; lokale en persoonlijke afstemming vindt plaats via 'het goede gesprek' en een Persoonlijk Ontwikkel Budget waarmee medewerkers nog meer dan voorheen regie kunnen voeren op hun huidige en toekomstige ontwikkeling.

Deze cao heeft een looptijd van 1 januari 2017 t/m 31 december 2018. De salarissen stegen per 1 juli 2017 met 2,0%. Daarnaast is in september een eenmalige uitkering uitgekeerd van 500 euro bruto (peildatum 1 juli 2017). Voor deeltijders gold dit bedrag naar rato.

Per 1 januari 2018 stijgen de salarissen met 1,3% en wordt het niet-pensioengevende deel van het Individueel Keuze Budget met 0,75% verhoogd.

In het voorjaar van 2018 wordt het proces van co-creatie met de bonden voortgezet, nu gericht op een soepele overgang naar de Wet Normalisatie Rechtspositie Ambtenaren (WNRA), die volgens de huidige planning in 2020 van kracht wordt.

Personele formatie

Op 31 december 2017 waren er 973 medewerkers in dienst van de provincie Noord-Holland : 480 mannen en 493 vrouwen. Omgerekend naar fulltime dienstverband bedroeg de bezetting 900 fte. De vastgestelde formatie bedroeg op 31 december 2017 927 fte.

Het verschil van 27 fte tussen de bezetting en de formatieruimte is vacatureruimte. Deze is, waar gewenst, opgevuld door externe krachten.

Arbeidsmarkt

In 2017 zijn er 95 nieuwe medewerkers ingestroomd en hebben 68 medewerkers de organisatie verlaten. We blijven werken aan het verstevigen van onze positie op de arbeidsmarkt en het aantrekken van (jong) talent. Binnen de provincie Noord-Holland zijn er verschillende "trajectversnellers". Dit zijn programma's voor jong talent die zijn gericht op persoonlijke ontwikkeling, het versnellen van de volgende stap in de carrière en het versnellen van de organisatieontwikkeling. Er zijn 5 programma's:

- Junior Expertprogramma: dit zijn specialisten die instromen op moeilijk vervulbare vacatures.
- Het PNH traineeprogramma: dit is een traineeprogramma voor generalisten met de focus op een loopbaan binnen het openbaar bestuur.
- Het MRA traineeprogramma: dit is ook een traineeprogramma voor generalisten in het samenwerkingsverband van de Metropoolregio Amsterdam.
- Het Technisch Traineeship P4: dit is een traineeprogramma voor technisch specialisten in een samenwerkingsverband met de provincies Zuid-Holland, Flevoland en Utrecht
- Het potentialprogramma: dit is een ontwikkelprogramma voor potentials voor strategische functies.

Flexibiliteit en beweging

Er wordt actief gewerkt aan de bevordering van interne mobiliteit. Medewerkers werken niet alleen in hun vaste functie, maar kunnen ook steeds vaker tijdelijk werken aan een klus. Deze klussen worden op intranet, op het Talentplein, geplaatst. In 2017 zijn er 62 klussen op het Talentplein geplaatst. Hiervan zijn 38 intern ingevuld en 14 extern. Naast deze klussen zijn er intern 108 medewerkers doorgestroomd naar een andere functie, waarvan 73 naar een hogere functie.

Participatiewet/Garantiebanen

Het kabinet en de werkgevers- en werknemersorganisaties hebben in april 2013 een sociaal akkoord gesloten. Een belangrijk onderdeel van dit akkoord is een nieuwe aanpak om mensen met een arbeidsbeperking aan de slag te helpen bij reguliere werkgevers. In totaal gaat het om 125.000 extra banen ten opzichte van de peildatum van 1 januari 2013. Het IPO (Interprovinciaal Overleg) heeft een verdeelsleutel gemaakt van deze Banenafspraak voor alle provincies. Hierbij heeft de provincie Noord-Holland de opdracht vanaf 2015 t/m 2023 stapsgewijs 37 mensen uit deze doelgroep te plaatsen. Op basis van de verdeelsleutel had de provincie Noord-Holland de opdracht voor 15 fte aan garantiebanen te realiseren op 31 december 2017. Voor de uitvoering van de Participatiewet hebben PS besloten om in de begroting 2017 € 900.000 beschikbaar te stellen. Op 31 december 2017 is er voor 15,76 fte (op basis van een werkweek van 25,5 uur) aan garantiebanen gerealiseerd voor 16 personen.

Arbobeleid en ziekteverzuim

Het arbobeleid van de Provincie Noord-Holland is gericht op het creëren van een gezonde en veilige werksituatie. Vanuit bedrijfseconomisch perspectief richten we ons op het beperken van arbeidsrisico's en de daarmee samenhangende schadelast. In samenwerking met de arbodienst wordt invulling geven aan de (nieuwe) regelgeving in het kader van de Arbowet. In het kader van preventie en het bevorderen van vitaliteit bieden we allerlei faciliteiten aan medewerkers. In 2017 werd, in co-creatie met de OR, een nieuw Centraal plan van aanpak geformuleerd. Hiermee wordt zowel op reactieve als op preventieve wijze aan risicobeheersing gedaan. Tevens werd een start gemaakt met de uitvoering van verdiepende Risico Inventarisatie en Evaluaties op het gebied van Psychosociale arbeidsbelasting, Thuiswerken en Werkomgeving. In 2017 is het ziekteverzuimpercentage licht gestegen van 3,8% eind 2016 naar 4,0% eind 2017. De meldingsfrequentie was in 2017 1,1.

Integriteit

Het borgen van integer handelen van ambtenaren en politieke ambtsdragers van de provincie Noord-Holland is ook in 2017 een prominent onderwerp geweest. De discussie over het belang van integer handelen is in de organisatie gevoerd in samenhang met de thema's uit de Toekomstagenda. Speciale aandacht is daarbij gegeven aan de rol van de leidinggevenden bij het helpen bevorderen van een open cultuur. Bij de dialoog over integer handelen zijn ook de externe samenwerkingspartners betrokken. Met verbonden partijen en met de partners in het regionaal

netwerk dat ondermijning van de rechtstaat bestrijdt, zijn gesprekken gevoerd over provinciespecifieke risico's.

Fiscaliteit

Vennootschapsbelasting (VPB)

Overheidsondernemingen zijn als gevolg van een wetswijziging met ingang van 1 januari 2016 Vennootschapsbelastingplichtig geworden. De provincie Noord-Holland heeft als publiekrechtelijk lichaam als gevolg van deze nieuwe wetgeving in kaart gebracht voor welke activiteiten zij kwalificeert als overheidsonderneming en vennootschapsbelastingplichtig is geworden.

Hiertoe heeft een uitgebreide inventarisatie plaatsgevonden, waarbij voor alle activiteiten van de provincie (en de aan haar toerekenbare activiteiten) in kaart is gebracht of een onderneming wordt gedreven. Op dit moment wordt op basis van de realisatie opnieuw getoetst in hoeverre de getrokken conclusies juist en volledig zijn.

De vennootschapsbelastinglast 2016 was in de jaarrekening 2016 geschat op nihil. De aanvullende analyse leidt er toe dat op grond van wet- en regelgeving voor boekjaar 2016 een aangifte vennootschapsbelasting moet worden ingediend. De vennootschapsbelastinglast bedraagt op basis van deze aanvullende analyse voor 2016 nihil. Voor boekjaar 2017 is de vennootschapsbelastinglast ook geschat op nihil.

BTW

Voor de btw zijn in 2017 enkele grote projecten afgestemd met de Belastingdienst en is er gestart met de verdere verbetering van de beheersingsprocessen.

Inhuur derden

Met ingang van 1 mei 2016 is de Verklaring arbeidsrelaties (VAR) afgeschaft en vervangen door de Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties (Wet DBA). Deze wet maakt opdrachtgevers mede verantwoordelijk voor de juiste beoordeling van arbeidsrelaties met opdrachtnemers, zoals zzp'ers. De handhaving van de Wet DBA is uitgesteld tot tenminste 1 juli 2018. Tot die tijd zal de Belastingdienst in beginsel geen naheffingsaanslagen en boetes opleggen. Het kabinet Rutte III heeft in haar regeerakkoord aangegeven de Wet DBA te willen vervangen door een zogenoemde opdrachtgeversverklaring. De verwachting van het kabinet is dat hier per 2020 uitvoering aan gegeven kan worden. Tot die tijd is de Wet DBA (nog) van kracht en zal de provincie hier uitvoering aan geven. Wij houden de ontwikkelingen op dit gebied nauwlettend in de gaten. Ten aanzien van dit dossier wordt in IPO-, en P4-verband nauw samengewerkt met collega-provincies en andere betrokken (externe) partijen.

Boekenonderzoek

De Belastingdienst is in 2017 een boekenonderzoek Loonheffingen jaar 2016 gestart. Dit onderzoek bevindt zich nog in de opstartfase waardoor eventuele uitkomsten naar verwachting pas eind 2018 bekend zullen worden.

Subsidies

Het digitaal aanvragen van subsidies is in 2017 provincie-breed ingevoerd en verder ontwikkeld als onderdeel van het programma Digitaal 2017. Het wordt in 2018 voortgezet naar nog verder gaande digitalisering van de aanvraagformulieren.

Inkoop

In 2017 is een nieuw inkoopbeleid vastgesteld, gebaseerd op de ambities van de organisatie. Hierin worden de pijlers Mens en Milieu, Innovatie, Doelmatig en Doeltreffend en Opdrachtgeverschap onderscheiden.

Maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI), onderdeel van Mens en Milieu, is een belangrijk thema binnen het inkoopbeleid. Dat was eind 2016 al bekrachtigd met het ondertekenen van het manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen. Inmiddels is dit thema uitgewerkt in een actieplan dat in oktober 2017 is vastgesteld. Het bevat doelstellingen op zes MVI-thema's voor de periode 2017-2020, met een focus op circulair en klimaatbewust inkopen. In 2017 is gestart met drie aanbestedingen waarbij circulair wordt ingekocht. Ook is de provincie deelnemer in diverse samenwerkingsverbanden op het gebied van circulair inkopen en zijn de eerste stappen gezet om

circulair inkopen organisatiebreed toe te passen. Voorbereidend op de doelstellingen voor 2020 is begonnen met het in kaart brengen van de CO_2-footprint van (een deel van) de eigen infrastructuur. Hiermee is de basis gelegd om in te toekomst in aanbestedingen te sturen op CO2-reductie. Net als in 2016 is in 2017 opnieuw de doelstelling van 100% duurzaam inkopen behaald.

Het thema Social Return, ook onderdeel van Mens en Milieu, wordt sinds 1 januari 2016 toegepast als bijzondere uitvoeringsvoorwaarde bij het inkoop- en aanbestedingsbeleid. Dit betekent dat de provincie Noord-Holland van haar opdrachtnemers verlangt dat zij tijdens de uitvoering van de opdracht mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (kansen op) werk bieden. Met ingang van 2016 geldt de social return voorwaarde voor dienstverleningsovereenkomsten (met een duur langer dan 6 maanden) boven het vigerende Europese drempelbedrag. Met ingang van januari 2017 zijn de infrastructurele projecten aan dit beleid toegevoegd. De provincie hanteert een percentage van 5% van de totale opdrachtsom. Per contract wordt beoordeeld of dit percentage toepasbaar en proportioneel is en kan, na afweging, een afwijkend percentage worden toegepast. Er zijn vanaf 1 januari 2015 (stand van zaken december 2017) met 25 opdrachtnemers uitvoeringsafspraken gemaakt over social return. Met 4 opdrachtnemers worden binnenkort social return-afspraken gemaakt. Binnen de huidige afspraken hebben de opdrachtnemers inmiddels 75 mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan werk geholpen.

De inkoopwaarde van de lopende 29 contracten met een SR-verplichting:	€ 116.511.761
De social return verplichting op deze contracten:	€2.902.669
Dit staat gelijk aan een gemiddeld social return percentage van:	2,49%
Huidige stand gerealiseerde SR-waarde	€ 1.452.602

Gezien het feit dat de looptijd van de contracten varieert van 4 tot ongeveer 10 jaar is de prestatie die op dit moment door de opdrachtnemers wordt geleverd goed: 50% van de prestatie is gerealiseerd. De eerstvolgende social return rapportage volgt aan het einde van het 2e kwartaal in 2018. In 2019 wordt het social return beleid geëvalueerd.

Samenwerking op het gebied van inkoop met de andere 11 provincies en in het bijzonder met de P4 (Zuid-Holland, Flevoland en Utrecht) levert aanwijsbare producten op. Zo zijn er enkele gezamenlijk uitgevoerde aanbestedingen en zijn gelijksoortige sjablonen en processen (bijvoorbeeld het klachtenreglement) tot stand gekomen.

Archief

In zijn rapportage, toegezonden aan PS op 29 maart 2017, beschrijft de provinciearchivaris de mate waarin zijn aanbevelingen van de eerdere archiefinspectie (2014) zijn opgevolgd. De algemene conclusie van de provinciearchivaris is dat vrijwel alle aanbevelingen zijn opgepakt, enkele daarvan zijn gerealiseerd, maar een aantal nog niet volledig ten uitvoer is gebracht. De situatie van het archief – en informatiebeheer is daarmee verbeterd, maar blijvende aandacht van bestuur en management blijft nodig. De uitkomsten van dit onderzoek hebben wij gebruikt om de ingezette maatregelen nog verder te verbeteren en nieuwe maatregelen zijn in gang gezet.

Planning en Control

Wijziging wetgeving "Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten"

In 2017 zijn in de procedures, werkwijzen en administratieve systemen de gevolgen van de wetswijzigingen verwerkt tot het minimale niveau om aan de wetswijziging te voldoen. In 2018 zal nog verder worden onderzocht, hoe deze wetswijzigingen op zo'n manier verder en beter kunnen worden ingepast in de Planning en Control documenten, dat zij ondersteunend zijn aan de door Provinciale Staten via de rekeningcommissie-plus met het nieuwe begrotingsformat ingezette doorontwikkeling van de Planning en control-cyclus.

Doorontwikkeling Planning en control

In 2017 is veel in gang gezet op het gebied van de ontwikkeling van de planning en control voor het besturen en beheersen van de beleids-, uitvoerings- en bedrijfsvoeringsprocessen. Hierbij zijn drie prioriteiten benoemd:

1. **De modernisering van de begrotingssystematiek;**

- Samen met de rekeningcommissie-plus van PS is gewerkt aan de doorontwikkeling van het format voor de P&C-instrumenten. Dit heeft begin 2018 geleid tot de vaststelling door PS van een verbeterd format. In dit format zijn aan de hand van de 5 door PS vastgestelde thema's diverse verbetervoorstellen uitgewerkt. Het betreft de volgende thema's:
    - Inzicht in reserves
    - Relatie tussen beleidsdoelen en financiën;
    - Standaardteksten van het format;
    - Onderscheid in de P&C documenten;
    - Integraliteit tussen P&C documenten en traceerbaarheid van informatie.

De begroting 2019 zal het eerste document zijn dat geheel volgens dit nieuwe format is opgesteld. Voor de tussenliggende documenten zal gekeken worden, hoe verbeteringen alvast vorm kunnen krijgen.

2. **Het aanpassen en versterken van de informatievoorziening;**

    - Het project "Verbeteren financiele informatievoorziening" heeft een grondige en gedetailleerde analyse opgeleverd van de informatiebehoeften en de knelpunten in systemen en procedures die moeten voorzien in deze informatie. Dit heeft geleid tot de conclusie dat onze systemen de afgelopen jaren hebben geleid tot een adequate informatievoorziening om tot een getrouwe jaarrekening te komen, maar dat om te kunnen inspelen op toekomstige ontwikkelingen de systemen nu, na 15 jaar, aan groot onderhoud toe zijn. De komende twee jaar zal daarom gewerkt gaan worden aan een herimplementatie van het financiële systeem en de bijbehorende werkwijzen.

3. **De verdere digitalisering van de planning en controlcyclus.**

    - Ook in 2017 zijn weer stappen gemaakt voor een verdere digitalisering. Alle planning en control documenten zijn beschikbaar via een gebruiksvriendelijke financiele portal.

De directie heeft in 2016 zes leidende principes voor een eigentijdse sturing en verantwoording vastgesteld:

1. De lijn is verantwoordelijk;
2. Verantwoordelijkheden zijn zo laag mogelijk in de organisatie belegd;
3. Concernsturing weegt belangen van deelprocessen/directies af tegen overstijgende/concern belangen;
4. Sturing is tijdig en accuraat (tijdens het proces, op het juiste niveau, hoeft niet op papier);
5. Verantwoording juist en volledig (achteraf, zo goed mogelijk leesbaar, actualiteit minder belangrijk);
6. Kwantitatieve en kwalitatieve informatie is op orde.

Onder directe leiding van de algemeen directeur als opdrachtgever is een traject gestart om invulling te geven aan een aantal aspecten van deze principes. Daarbij wordt nauwe aansluiting gezocht met de verbetering van de formats voor de planning- en control-cyclus. Met name de kwaliteitsaspecten, de lijnverantwoordelijkheid, het eigenaarschap in de lijn en de concernsturing zijn belangrijke aandachtspunten in dit traject. Dit traject is eind 2017 gestart en zal in 2018 doorlopen.

Procesbeheersing en risicomanagement

De provincie Noord-Holland heeft in de begroting 2017 de (meerjarige) ambitie uitgesproken om snel, open en transparant te kunnen anticiperen op ontwikkelingen in een in toenemende mate complexer wordende en veranderende omgeving. Hiertoe heeft de provincie in 2017 ingezet op het verder optimaliseren van het management control systeem (MCS) van de provincie. Het MCS is het geheel van verantwoordelijkheden, procedures, taakverdelingen, informatiesystemen, organisatorische regelingen en hulpmiddelen die managers hanteren om te bereiken dat het gedrag en de besluiten van medewerkers aansluiten op het doel en de strategie van de organisatie. Een aantal externe ontwikkelingen in 2016 en 2017 was in dit verband van groot belang.

- De ontwikkelingen inzake de rechtmatigheidsverklaring. De verwachting is dat de wijze van verantwoording afleggen over rechtmatigheid door provincies en gemeenten in Nederland met ingang van 2019/2020 wordt gewijzigd. Het college van Gedeputeerde Staten wordt dan gevraagd zelf een rechtmatigheidsverklaring af te geven. Volgens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties is het doel hiervan de politieke aanspreekbaarheid te onderstrepen en de kwaliteit van de bedrijfsvoering van provincies en gemeenten te verhogen. De exacte eisen die aan de rechtmatigheidsverklaring zullen worden gesteld zijn overigens nog onduidelijk voor wat betreft inhoud en reikwijdte;
- Een andere belangrijke ontwikkeling op dit gebied in 2016 en 2017 betrof het verscherpte toezicht van de Autoriteit Financiële Markten op de accountantskantoren waardoor de kantoren hun controles zonder uitzondering vrijwel uitsluitend gegevensgericht uitvoeren (dus zonder te steunen op de VIC-functie van organisaties);
- Tegelijkertijd is de NV COS 610 (Nadere Voorschriften Controle- en overige Standaarden 610) aangescherpt waarin de interne controle functie wordt beschreven vanuit het perspectief van de accountantscontrole.

In 2017 is daarom gestart met het opstellen van een Beleidskader Interne Beheersing waarbij enerzijds wordt ingaan op de Administratieve Organisatie (AO) en anderzijds op de Interne Controle (IC). Naast kwaliteitseisen die aan de AO/IC worden gesteld, gaat het ook om de scope en de wijze van organiseren in de ambtelijke organisatie. Het beleidskader zal in het 1e halfjaar 2018 worden afgerond en worden vastgesteld. Naast dit beleidskader is concreet gewerkt aan zes werkprogramma's waarin de belangrijkste risico's in het proces en de maatregelen van interne controle (om die risico's te beheersen) zijn beschreven. Deze zes werkprogramma's betreffen inkopen, aanbestedingen, salarissen, subsidies, huren & pachten en begrotingswijzigingen. Belangrijk uitgangspunt in de werkprogramma's is dat de proces- en risico-inventarisatie door de lijn (op diverse niveaus) wordt uitgevoerd. Dit sluit aan bij de hierboven genoemde principes van eigentijds sturen en verantwoorden. In 2018 zal de interne controle op de rechtmatigheid verder uitgebouwd worden om toe te groeien naar de eigen rechtmatigheidsverklaring in 2019/2020.

Wat heeft het gekost?

De onderstaande apparaatskosten vertegenwoordigen de totale kosten van de bedrijfsvoering. Dit betreft onder andere de kosten voor personeel, ICT, huisvesting en facilitaire zaken.

De apparaatskosten zijn in 2017 met een bedrag van € 2.376.307 onderschreden. Zoals is bepaald bij de instelling van de reserve Bedrijfsvoering is de onderschrijding op materiële apparaatskosten van € 1,45 miljoen gestort in de reserve Bedrijfsvoering.

De apparaatskosten zijn als volgt verdeeld naar een loon- en overige component (waarbij inhuurkosten zijn opgenomen in het loondeel) :

	Oorspronkelijke begroting 2017	Actuele begroting 2017	Werkelijk 2017	Restant 2017
Loon	78.005.000	77.923.200	77.557.484	365.716
Overig	32.084.000	35.086.800	33.076.209	2.010.591
Totaal	110.089.000	113.010.000	110.633.693	2.376.307

De verdeling van de apparaatskosten over de begrotingsprogramma's en operationele doelen heeft plaatsgevonden op basis van de verdeelsleutel zoals die bij de begroting 2017 is vastgesteld. In 2017 is voor een bedrag van € 4,22 miljoen doorbelast aan investeringskredieten, terwijl in de begroting was uitgegaan van € 5,2 miljoen. Omdat de capaciteit voor investeringskredieten door de verdeelsystematiek grotendeels landt in programma 2, zijn daar de gerealiseerde apparaatskosten hoger dan begroot.

Een deel van de apparaatskosten wordt gedekt uit reserves. Het betreft de reserves Huisvesting, Organisatieveranderingen, Vervanging ICT-apparatuur, Bedrijfsvoering en GO-gelden. Begroot is dat een bedrag van € 5,00 miljoen zou worden gedekt. Doordat de werkelijke kosten ten laste van deze reserves € 94.000 lager zijn geweest, is er in 2017 ook € 94.000 minder onttrokken uit de reserves.

De totale onderschrijding op apparaatskosten bedraagt € 2,38 miljoen (2,16 %). De belangrijkste onderschrijdingen worden als volgt verklaard:

- In het kader van de ontwikkeling van de organisatie zijn niet alle formatieplaatsen ingevuld met eigen personeel. Daardoor zijn de loonkosten lager geweest dan geraamd. De meest urgent openstaande formatieplaatsen zijn ingevuld door externe inhuur ;
- Lagere uitgaven voor de realisatie van het I-portfolio. Een aantal informatie- en ICT-projecten zijn wel gestart, maar nog niet volledig tot uitvoering gekomen ;
- Door PS is voor 2017 een bedrag van € 900.000 beschikbaar gesteld voor de realisatie van onze participatiewet-doelstelling. Daarvoor zouden ultimo 2017 in totaal 15 mensen geplaatst worden die voldoen aan de doelstelling van deze wet. Doordat we het voortouw hebben genomen in de benadering van de arbeidsmarkt hebben we voor 16 personen een plek gecreëerd voor een lager bedrag. Bij de laatste begrotingswijziging is daarom het budget al verlaagd met € 450.000. Uiteindelijk is het gelukt de doelstelling voor 2017 te realiseren met nog lagere kosten ;
- Door PS is bij de overdracht van de VTH-plustaken aan de omgevingsdiensten geld beschikbaar gesteld binnen de apparaatskosten voor frictiekosten. Voor 2017 was het oorspronkelijke budget € 1,0 miljoen. Bij de laatste begrotingswijziging is dit budget al verlaagd met € 650.000. Een aantal ingecalculeerde kosten zijn niet uitgegeven ;
- Binnen de werkkostenregeling (WKR) mag de Provincie Noord-Holland maximaal 1,2% van de fiscale loonsom besteden aan onbelaste vergoedingen, verstrekkingen en terbeschikkingstellingen voor werknemers. Dit wordt de 'vrije ruimte' genoemd. Over het bedrag boven de vrije ruimte betaalt de Provincie loonbelasting in de vorm van een eindheffing van 80%. In de begroting is rekening gehouden met een verwachte eindheffing van € 160.000 over 2017. Uit de inventarisatie is echter gebleken dat de Provincie in 2017 binnen de vrije ruimte is gebleven waardoor zij geen eindheffing is verschuldigd ;
- Lagere kosten op een aantal kleinere posten, zoals werving & selectie en arbozorg.

4.5 Verbonden partijen

Wat hebben wij bereikt?

Inleiding

Onder een verbonden partij wordt verstaan: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Een financieel belang bestaat uit het door ons ter beschikking gestelde bedrag dat we niet kunnen verhalen indien de verbonden partij failliet gaat of het bedrag waarvoor we aansprakelijk zijn indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Een bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij door vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij door stemrecht.

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijke risico's dient op grond van het BBV en de Wet gemeenschappelijke regelingen de paragraaf Verbonden partijen opgenomen te worden in de begroting en jaarrekening.

Algemeen

In de nota verbonden partijen 2014 is opgenomen dat een verbonden partij een instrument is dat de overheid kan benutten om maatschappelijke doelstellingen uit het collegeprogramma of de programmabegroting te behalen. Daarbij verwacht de overheid dichter bij de realisatie van haar (publieke) doelen te komen.

In een aantal gevallen wordt voor de realisatie van een provinciaal belang voor een participatie in een verbonden partij gekozen. Allereerst kunnen GS van oordeel zijn dat het publieke belang het best kan worden behartigd door een bestaande activiteit buiten de provinciale organisatie te plaatsen. Voorbeelden van dergelijke verzelfstandigingen uit het verleden zijn PWN, Alliander, Afvalzorg en Recreatie Noord-Holland.

Ten tweede kan sprake zijn van activiteiten die gezamenlijk met andere publieke en/of private partijen worden uitgevoerd ter behartiging van provinciale publieke belangen. Voorbeelden hiervan zijn Schiphol Area Development Company (SADC), Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, Zeestad en PolanenPark.

Naast de hiervoor genoemde situaties kan voor nieuwe participaties worden gekozen bij nieuw te ontwikkelen activiteiten die het publieke belang behartigen. Een voorbeeld hiervan is het Participatiefonds Duurzame Economie Provincie Noord-Holland B.V. (PDENH).

De verbonden partijen van de provincie Noord-Holland bestaan uit de provinciale deelnemingen (vennootschappen, hierna: A), de gemeenschappelijke regelingen waaraan we deelnemen (B) en een aantal overige rechtspersonen waarmee een financieel belang en een bestuurlijk belang is gemoeid (C).

A. Deelnemingen

Naar hun aard kunnen deelnemingen worden onderscheiden in de categorieën (voormalige) nutsbedrijven, regionale ontwikkelingsmaatschappijen, beleggingen en overige.

De deelnemingen in de (voormalige) nutsbedrijven (PWN, Alliander, Afvalzorg) zijn vanuit de historie ontstaan. Regelmatig wordt beoordeeld of aanhouding van de belangen nog een provinciaal belang dient.

Wij zien, net als de rijksoverheid, de drinkwatervoorziening als een publieke taak en wij hebben geen voornemen onze deelneming in PWN te verminderen.

Ten aanzien van Afvalzorg hebben Provinciale Staten uitgesproken dat de activiteiten van deze vennootschap een publiek belang dienen. Uitbreiding van de activiteiten van Afvalzorg buiten het gebied van Noord-Holland en Flevoland (de huidige aandeelhouders) achten wij niet uitgesloten, mits in principe de decentrale overheden in het betreffende gebied daarvoor tot de vennootschap toetreden. Noord-Holland zal echter altijd een bepalende meerderheid in de vennootschap willen hebben. Vooralsnog zijn er geen concrete mogelijkheden tot uitbreiding en richt Afvalzorg zich met name op verdere verbetering van haar eigen bedrijfsprocessen.

Ten aanzien van de ontwikkelingsvennootschappen (SADC, RON, NHN, PolanenPark en Zeestad) kunnen sociaal-economische motieven en motieven vanuit ruimtelijke ordening worden

aangevoerd voor de diverse participaties. Zolang de doelstelling van de desbetreffende ontwikkelingsmaatschappij actueel is, blijft de provincie vanuit dat oogpunt in principe deelnemen, tenzij nieuwe ontwikkelingen tot andere keuzes leiden.

De deelnemingen met een beleggingskarakter in de Bank Nederlandse Gemeenten en de Nederlandse Waterschapsbank dienen geen direct provinciaal belang, maar worden aangehouden vanwege het geringe risico en het hoge rendement.

Recreatie Noord-Holland is een uitvoeringsorganisatie waarin de provincie deelneemt en die als doel heeft het beheren en onderhouden van gebieden van een zestal recreatieschappen. Deze taak werd voorheen uitgevoerd door de provinciale afdeling Groenbeheer. Alle aandelen zijn bij de provincie geplaatst.

B. Gemeenschappelijke regelingen

De gemeenschappelijke regeling Schadeschap Luchthaven Schiphol dient ter afstemming van belangen tussen de diverse overheden in de regio.

De provincie is actief in een aantal recreatieschappen in het kader van landschapsbeheer en het creëren van recreatievoorzieningen.

De Randstedelijke Rekenkamer is een gemeenschappelijke regeling en oefent voor de provincies Flevoland, Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland de wettelijk verplichte rekenkamerfunctie uit.

Het Openbaar lichaam Waddenfonds is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincies Noord-Holland, Groningen en Fryslân.

De provincie neemt deel aan een viertal omgevingsdiensten. Dat betreft gemeenschappelijke regelingen tussen de provincie en een aantal gemeenten in de provincie Noord-Holland. De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincie Noord-Holland, de provincie Flevoland en een aantal gemeenten in beide provincies.

C. Overige verbonden partijen

De provincie is lid van de vereniging Interprovinciaal Overleg, het IPO. Met deze samenwerking wordt beoogd de condities waaronder provincies werken te optimaliseren en provinciale vernieuwingsprocessen te stimuleren.

De provincie is betrokken bij een aantal stichtingen. Stichtingen worden als verbonden partij opgenomen als door de provincie een bestuurder wordt benoemd en er sprake is van jaarlijkse financiële bijdragen aan die stichting. Daarmee wordt een ruime invulling gegeven aan de definitie van verbonden partijen.

De stichtingen die het betreft zijn:

- Stichting Gooisch Natuurreservaat
- Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio
- Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied
- Stichting administratiekantoor Aandelen Zeehaven IJmuiden
- Stichting Voorbereiding Pallas-reactor

Het fonds Nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland is op grond van de Wet milieubeheer tot stand gekomen als publiekrechtelijk rechtspersoon. Doel is het beheren van de gelden in het fonds, opdat deze gelden worden gebruikt ter dekking van de kosten van de eeuwigdurende nazorg van gesloten stortplaatsen.

Sturen op bijdrage aan provinciale doelen

De provincie stuurt actief op de bijdrage van een verbonden partij aan de provinciale doelen. De beleidsmatige afweging of continuering van participatie in bestaande verbonden partijen wenselijk is, komt aan de orde bij de vierjaarlijkse evaluatie van de verbonden partij. Naast (her)definiëring van het publieke belang zal voor elke verbonden partij, zowel bij het aangaan van de verbintenis als bij de periodieke evaluatie, worden getoetst of deze bijdraagt aan realisatie van beleidsdoelstellingen. Vanuit bedrijfseconomisch perspectief zal beoordeeld worden of de bedrijfsvoering van de verbonden partij voldoende zakelijk is. In alle gevallen wordt periodiek de beleidsmatige afweging gemaakt om betrokken te blijven of te zijn bij activiteiten die de verbonden partij verricht.

Bij het aangaan van een verbinding met en bij het aansturen van een verbonden partij streven wij ernaar:

- Afspraken met de verbonden partijen vast te leggen (bijvoorbeeld in overeenkomsten, statuten of indien van toepassing in een gemeenschappelijke regeling) en te monitoren;
- Afspraken met de verbonden partijen te maken over de frequentie en inhoud van de verantwoordingsinformatie en deze te monitoren;
- Te beoordelen of andere partijen die betrokken zijn bij de verbonden partijen andere belangen kunnen hebben naast het gezamenlijk belang.

Invulling aandeelhouders- en commissarisrol

Er is voor gekozen de belangen van de provincie bij de deelnemingen primair via de aandeelhoudersrol te behartigen. Dat betekent dat in de Raden van Commissarissen van de provinciale deelnemingen geen leden van Gedeputeerde Staten of Provinciale Staten worden benoemd. De aandeelhoudersrol is geplaatst in de portefeuille van de gedeputeerde die ook belast is met het beleidsveld. Om het benodigde contact met de belangrijkste deelnemingen te hebben, worden door het jaar heen verschillende afstemmingsoverleggen gehouden tussen de portefeuillehouder en bestuurders van de onderneming.

De jaarstukken van verbonden partijen worden beoordeeld op een aantal financiële criteria: positief resultaat, solide financiële verhoudingen (eigen vermogen versus vreemd vermogen), dividendverwachtingen etc.

Ook wordt gekeken naar de ontwikkelingen ten opzichte van voorgaande jaren en de verwachtingen voor de komende jaren. Dit gebeurt in nauw overleg met de betrokken beleidssectoren.

De bepalingen uit de Nederlandse corporate governance code (“Code”), die van toepassing is op beursgenoteerde vennootschappen met haar statutaire zetel in Nederland, worden zoveel mogelijk toegepast op de deelnemingen van de provincie Noord-Holland. De Code bevat zowel principes als concrete bepalingen die de bij een vennootschap betrokken personen (onder andere bestuurders en commissarissen) en partijen tegenover elkaar in acht zouden moeten nemen.

Wij informeren Provinciale Staten over de ontwikkelingen bij de deelnemingen in onze jaarstukken en de begroting. Daarbuiten worden Provinciale Staten actief geïnformeerd als daar aanleiding toe is.

Relevante ontwikkelingen verbonden partijen

De volgende wijzigingen hebben in 2017 plaatsgevonden op het gebied van de verbonden partijen:

- Door een wijziging van de statuten van de stichting is de Stichting Oneindig Noord-Holland niet langer aan te merken als een verbonden partij;

Wat heeft het gekost?

De belangen van de provincie Noord-Holland in de verbonden partijen brengen lasten en baten (dividenden) met zich mee.

Uitgaven

De lasten voor de verbonden partijen zijn terug te vinden in verschillende programma's. De lasten (rentelasten) voor de deelnemingen in SADC en Zeehaven IJmuiden staan in programma 5 "Ruimte" onder operationeel doel 5.3.1.

De bijdragen aan de recreatieschappen zijn opgenomen in programma 5 onder operationeel doel 5.2.3. De bijdragen aan de omgevingsdiensten zijn opgenomen onder operationeel doel 4.1.2. De bijdragen van de provincie aan het Interprovinciaal Overleg zijn opgenomen in programma 1 "Openbaar bestuur".

Inkomsten

In 2017 ontvingen wij over het boekjaar 2016 ca. € 12,3 miljoen aan dividend. Voor 2018 en volgende jaren is een opbrengst begroot van € 7 miljoen. Zie hiervoor het overzicht van de ontvangen bedragen per deelneming. Een aanzienlijk deel van de ontvangen dividenden wordt gebruikt als algemeen dekkingsmiddel

Leningen en garantstellingen verstrekt aan verbonden partijen

Aan een aantal provinciale deelnemingen zijn bij oprichting of bij een latere financieringsbehoefte, leningen dan wel garanties verstrekt, namelijk:

- Aan Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN) is een leningfaciliteit verstrekt van € 750.000, bedoeld voor participatie in een Startersfonds.
- De in het verleden met Polanenpark afgesloten leningovereenkomst voor een maximum bedrag van € 23 miljoen is medio 2016 afgelost. De aandeelhouders in PolanenPark staan sindsdien naar rato garant voor een bancaire lening van PolanenPark. Voor de provincie betekent dit een garantstelling van maximaal € 8.000.000.
- Aan Zeehaven IJmuiden is in 2011 een lening verstrekt van € 635.000.
- Aan de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied N.V. is een renteloze lening verstrekt ten behoeve van investeringen in bedrijventerreinen. Eind 2016 bedroeg de totale schuld € 11.086.095. Ten behoeve van het project Hoogtij is een borgtocht verstrekt aan de BNG Bank N.V. voor € 35 miljoen, waarvoor het Havenbedrijf Amsterdam N.V. voor 1/3 een contragarantie heeft gesteld aan de Provincie Noord-Holland.
- Aan de stichting Voorbereiding Pallas-reactor is een subsidie in de vorm van een rentedragende geldlening verleend voor de activiteiten in de voorbereidingsfase van de Pallas-reactor
- Aan de RUD Noord-Holland Noord is in januari 2016 is een lening van € 400.000 verstrekt bij wijze van voorfinanciering van de overdracht van de VTH-plustaken (en 35,5 FTE) van de provincie naar de RUD NHN. Het gaat om kosten die de RUD vooraf moet maken om het overdrachtsproces te kunnen realiseren en aanpassing in de RUD-organisatie te kunnen doen ten behoeve van de inrichtingsfase van de RUD Noord-Holland Noord.

Risico's verbonden aan verbonden partijen

De financiele risico's gerelateerd aan verbonden partijen zijn als volgt weer te geven (zie tevens de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing):

Gestort aandelenkapitaal bij deelnemingen

Een aandeelhouder in een vennootschap (deelneming) heeft een bedrag betaald voor de aandelen. In het geval dat de vennootschap slechte resultaten behaalt, kan sprake zijn van (gedeeltelijk) verlies van dit bedrag. Dit dient dan op de provinciale balans te worden gecorrigeerd.

Voor een aantal deelnemingen is vanwege dit risico een bedrag in het provinciale weerstandsvermogen opgenomen.

Dividendopbrengsten van deelnemingen

Als een deelneming winsten behaalt, kan een deel van die winst als dividend worden uitgekeerd aan de aandeelhouders. Deze mogelijke dividenden zijn onzeker doordat pas na afloop van een boekjaar blijkt of het verwachte resultaat is behaald.

De provincie dekt in het weerstandvermogen het risico af dat 25% van het verwachte dividend niet wordt uitgekeerd.

Verstrekte leningen aan verbonden partijen

Zowel aan een aantal deelnemingen als aan enkele overige verbonden partijen zijn leningen verstrekt. Voor een deel van de verstrekte leningen heeft een dotatie aan het weerstandsvermogen plaatsgevonden in verband met het risico van niet-terugbetaling.

Verstrekte garanties aan verbonden partijen

Zowel ten behoeve van deelnemingen als van overige verbonden partijen zijn garanties/borgstellingen afgegeven. Voor een deel van de verstrekte bedragen heeft een dotatie aan het weerstandsvermogen plaatsgevonden, voor het geval een beroep wordt gedaan op deze garanties/borgstellingen.

Risico's binnen Gemeenschappelijke Regelingen

Elke deelnemer aan een Gemeenschappelijke Regeling is in principe voor zijn aandeel verantwoordelijk voor mogelijke tekorten binnen de GR. In het provinciale weerstandsvermogen is hiervoor een aantal posten opgenomen.

Bovenstaande risico's zijn in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen als Financieringsrisico's, Beleidsrisico's of als Risico's Verbonden Partijen.

Deelneming

1	**Alliander N.V.**			
OD	4.2.1			
Vestigingsplaats	Arnhem			
Nominale waarde aandelen	62654400			
% belang	9,16			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Energievoorziening			
Bijdrage provinciale doelen	Investeringen in energie-infrastructuur Bijdragen aan duurzaamheidsinitiatieven			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Eigen vermogen	**2016**		**2017**	
		3864000000		3942000000
Vreemd vermogen	**2016**		**2017**	
		3871000000		4127000000
Resultaat	**2016**		**2017**	
		282000000		203000000
Dividend	**2016**		**2017**	
		7786000		9506000

2	**N.V. Afvalzorg Holding**			
OD	4.1.2			
Vestigingsplaats	Haarlem			
Nominale waarde aandelen	12600000			
% belang	90			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Efficiënt gebruik stortplaatsen			
Bijdrage provinciale doelen	Beheer en exploitatie afval-stortlocaties			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Eigen vermogen	**2016**		**2017**	
		52517000		
Vreemd vermogen	**2016**		**2017**	
		126928000		
Resultaat	**2016**		**2017**	
		3897000		

Dividend	**2016**	**2017**
	1125000	1125000

3	**N.V. Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN)**			
OD	3.2.2			
Vestigingsplaats	Velserbroek			
Nominale waarde aandelen	6806703			
% belang	100			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Drinkwatervoorziening en natuurbeheer			
Bijdrage provinciale doelen	Levering drinkwater Beheer natuurgebieden			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Eigen vermogen	**2016**		**2017**	
		213942000		
Vreemd vermogen	**2016**		**2017**	
		570815000		
Resultaat	**2016**		**2017**	
		6895000		
Dividend	**2016**		**2017**	
		664000		633000

4	**Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH)**			
OD	6.2.3			
Vestigingsplaats	Haarlem			
Nominale waarde aandelen	370000			
% belang	100			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Beheer en onderhoud recreatiegebieden			
Bijdrage provinciale doelen	Beheer en onderhoud recreatiegebieden			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Eigen vermogen	**2016**		**2017**	
		3386176		
Vreemd vermogen	**2016**		**2017**	

		2188987		
Resultaat	**2016**		**2017**	
		-551450		
Dividend	**2016**		**2017**	

5	**Schiphol Area Development Company N.V. (SADC)**
OD	5.3.1
Vestigingsplaats	Schiphol
Nominale waarde aandelen	3424680
% belang	25
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA, Voordracht lid RvC
Publiek doel	Ruimtelijke inrichting Schipholgebied
Bijdrage provinciale doelen	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden Werving en acquisitie
Wijzigingen (betreffend jaar)	

Eigen vermogen	**2016**		**2017**	
		102463000		105705000
Vreemd vermogen	**2016**		**2017**	
		23784000		24703000
Resultaat	**2016**		**2017**	
		2887000		3242000
Dividend	**2016**		**2017**	
		0		0

6	**Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied (RON)**
OD	5.3.1
Vestigingsplaats	Zaanstad
Nominale waarde aandelen	787500
% belang	33,30
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Ontwikkeling Noordzeekanaalgebied
Bijdrage provinciale doelen	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden
Wijzigingen (betreffend jaar)	

Eigen vermogen	**2016**		**2017**	
		5834000		4792000
Vreemd vermogen	**2016**		**2017**	
		85484000		75098000
Resultaat	**2016**		**2017**	
		4166000		-1042000
Dividend	**2016**		**2017**	
		0		0

7	**Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN)**			
OD	5.3.1/5.3.3			
Vestigingsplaats	Alkmaar			
Nominale waarde aandelen	26460			
% belang	49			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA, Voordracht voorzitter RvC			
Publiek doel	Ontwikkeling Economie			
Bijdrage provinciale doelen	Marketing en acquisitie Versterking economie			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Eigen vermogen	**2016**		**2017**	
		889619		805677
Vreemd vermogen	**2016**		**2017**	
		2087462		1962178
Resultaat	**2016**		**2017**	
		55005		-83942
Dividend	**2016**		**2017**	
		0		0

8	**PolanenPark B.V.**
OD	5.3.1
Vestigingsplaats	Haarlem
Nominale waarde aandelen	7200
% belang	40
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Ontwikkeling bedrijventerrein

Bijdrage provinciale doelen	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Eigen vermogen	**2016**		**2017**	
		388068		450318
Vreemd vermogen	**2016**		**2017**	
		1361432		1337633
Resultaat	**2016**		**2017**	
		69237		62250
Dividend	**2016**		**2017**	
		0		0

9	**PolanenPark C.V.**			
OD	5.3.1			
Vestigingsplaats	Schiphol			
Nominale waarde aandelen	7200			
% belang	40			
Bestuurlijk belang	Stemrecht VvV			
Publiek doel	Ontwikkeling bedrijventerrein			
Bijdrage provinciale doelen	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Eigen vermogen	**2016**		**2017**	
		1575553		1575679
Vreemd vermogen	**2016**		**2017**	
		17720064		18972584
Resultaat	**2016**		**2017**	
		0		0
Dividend	**2016**		**2017**	
		0		0

10	**Zeehaven IJmuiden N.V.**
OD	5.3.1
Vestigingsplaats	IJmuiden
Nominale waarde aandelen	408402
% belang	8,40

Bestuurlijk belang	Benoeming bestuurslid beherende stichting			
Publiek doel	Visserijbelangen			
Bijdrage provinciale doelen	Beheer en exploitatie van visafslag en havenfaciliteiten			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Eigen vermogen	**2016**		**2017**	
		19804000		22030000
Vreemd vermogen	**2016**		**2017**	
		37608000		36704000
Resultaat	**2016**		**2017**	
		1750000		2813000
Dividend	**2016**		**2017**	
		24504		24504

11	**Zeestad Beheer B.V.**			
OD	5.1.1			
Vestigingsplaats	Den Helder			
Nominale waarde aandelen	9000			
% belang	50			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Stadsvernieuwing Den Helder			
Bijdrage provinciale doelen	Stedelijke vernieuwing			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Eigen vermogen	**2016**		**2017**	
		18000		
Vreemd vermogen	**2016**		**2017**	
		0		
Resultaat	**2016**		**2017**	
		0		0
Dividend	**2016**		**2017**	
		0		0

12	**Zeestad C.V.**
OD	5.1.2
Vestigingsplaats	Den Helder

Nominale waarde aandelen	6900000			
% belang	49			
Bestuurlijk belang	Stemrecht VvV			
Publiek doel	Stadsvernieuwing Den Helder			
Bijdrage provinciale doelen	Stedelijke vernieuwing			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Eigen vermogen	**2016**		**2017**	
		40527690		
Vreemd vermogen	**2016**		**2017**	
		567044		
Resultaat	**2016**		**2017**	
		0		
Dividend	**2016**		**2017**	
		0		0

13	**Ontwikkelingsfonds Duurzame Energie Provincie Noord-Holland B.V. (ODENH)**			
OD	4.2.1			
Vestigingsplaats	Haarlem			
Nominale waarde aandelen	18000			
% belang	100			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Stimulering duurzame energie en ontwikkeling economie			
Bijdrage provinciale doelen	Participaties in duurzame energie bedrijven			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Eigen vermogen	**2016**		**2017**	
		1097202		610855
Vreemd vermogen	**2016**		**2017**	
		4448		4457
Resultaat	**2016**		**2017**	
		-1570937		-486347
Dividend	**2016**		**2017**	
		0		

14	**N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)**			
OD	8.1.1			
Vestigingsplaats	Den Haag			
Nominale waarde aandelen	1525875			
% belang	1,10			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Belegging			
Bijdrage provinciale doelen	n.v.t.			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Eigen vermogen		**2016**	**2017**	
		4486000000		4953000000
Vreemd vermogen		**2016**	**2017**	
		149268000000		123298000000
Resultaat		**2016**	**2017**	
		369000000		393000000
Dividend		**2016**	**2017**	
		622557		1000974

15	**Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)**			
OD	8.1.1			
Vestigingsplaats	Den Haag			
Nominale waarde aandelen	11845			
% belang	0,20			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Belegging			
Bijdrage provinciale doelen	n.v.t.			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Eigen vermogen		**2016**	**2017**	
		1507000000		1628000000
Vreemd vermogen		**2016**	**2017**	
		92907000000		85495000000
Resultaat		**2016**	**2017**	
		107000000		123000000
Dividend		**2016**	**2017**	

		0		

16	**Life Sciences Fund Amsterdam B.V.**			
OD	5.3.2			
Vestigingsplaats	Amsterdam			
Nominale waarde aandelen	36038			
% belang	16,90			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Ontwikkeling economie			
Bijdrage provinciale doelen	Participaties in medische en life science bedrijven			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Eigen vermogen	**2016**		**2017**	
		11177664		11881174
Vreemd vermogen	**2016**		**2017**	
		306678		14278
Resultaat	**2016**		**2017**	
		-950352		-300046
Dividend	**2016**		**2017**	
		0		0

17	**Participatiefonds Duurzame Economie Provincie Noord-Holland B.V.**			
OD	4.2.1			
Vestigingsplaats	Haarlem			
Nominale waarde aandelen	1			
% belang	100			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	stimuleren duurzame economie			
Bijdrage provinciale doelen	Participaties in duurzame economie bedrijven			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Eigen vermogen	**2016**		**2017**	
		3931574		
Vreemd vermogen	**2016**		**2017**	
		89003		
Resultaat	**2016**		**2017**	

	-164688	
Dividend	**2016**	**2017**
	0	0

Gemeenschappelijke regelingen

1	**Schadeschap Luchthaven Schiphol**	
OD	5.1.2	
Vestigingsplaats	Hoofddorp	
Bestuurlijk belang	Zorgvuldige en tijdige afwikkeling van de schadevergoedingen	
Visie en beleidsvoornemens	Met het oprichten van het Schadeschap in 1998 hebben overheden één loket willen instellen voor burgers en bedrijven voor schadeveroorzakende besluiten van overheden over Schiphol.	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen	
Doel	Bevordering afwikkeling schadevergoedingen uitbreiding Schiphol.	
Activiteiten	Het Schadeschap behandelt verzoeken om schadevergoeding van omwonenden/bedrijven rond Schiphol die schade lijden ten gevolge van overheidsbesluiten op grond van de Wet Luchtvaart over Schiphol.	
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	De activiteiten van het Schadeschap Schiphol hebben bijgedragen aan effectieve regionale samenwerking om schadegevallen formeel en zorgvuldig af te handelen.	
Bevoegdheden	Via gemeenschappelijke regeling	
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland (1 stem)	
Algemeen bestuur	A. Tekin, 8 leden, 22 stemmen	
Dagelijks bestuur	A. Tekin	
Andere deelnemers en stemaandeel	• Aalsmeer (2 stemmen), • Amstelveen (2 stemmen), • Haarlemmermeer (2 stemmen), • Nieuwkoop (1 stem), • Uitgeest (1 stem), • Zaanstad (2 stemmen) • Ministerie van Infrastructuur en Milieu (11 stemmen).	
Financieel belang	Baten begroting 2017 Deelnemersbijdragen Provinciale bijdrage	
Eigen vermogen	**2016**	**2017**
	232468	233021
Vreemd vermogen	**2016**	**2017**
	83661	85085
Resultaat	**2016**	**2017**
	-858	553

Algemene toelichting	Het Schadeschap Luchthaven Schiphol is opgericht door de Provincie Noord-Holland, het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, het Hoogheemraadschap van Rijnland en 21 (deel)gemeenten rondom de luchthaven. Het Schadeschap is belast met de behandeling van verzoeken om schadevergoeding die verband houden met de Planologische Kernbeslissing Schiphol van 1995, en de daarop volgende Luchthavenindelingsbesluiten en de Luchthavenverkeersbesluiten. Dit is vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling Schadeschap Luchthaven Schiphol.

2	**Recreatieschap Spaarnwoude**
OD	6.2.3
Vestigingsplaats	Haarlem
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage
Visie en beleidsvoornemens	Elk recreatieschap heeft een eigen ontwikkelingsvisie opgesteld waarin de doelen voor het gebied als totaal en per deelgebied zijn opgenomen.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Beheer recreatiegebied.
Activiteiten	Ontwikkeling en beheer recreatiegebieden
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	7010 ha. adequaat beheerd groen door de recreatieschappen.
Bevoegdheden	Verordende en toezichthoudende bevoegdheden.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	A. Tekin 1 stem
Dagelijks bestuur	A. Tekin
Andere deelnemers en stemaandeel	1 stem A. Choho (Amsterdam) 1 stem A. Baerveldt (Velsen) 1 stem J.C.W. Nederstigt (Haarlemmermeer) 1 stem C.Y. Sikkema (Haarlem) 1 stem R. van Haeften (Haarlemmerliede en Spaarnwoude)
Financieel belang	Baten begroting 2017 7837773
	Deelnemersbijdragen 2955084
	Provinciale bijdrage 1525047

Eigen vermogen	**2016**	**2017**
	17679400	17947422
Vreemd vermogen	**2016**	**2017**
	1390300	1605729
Resultaat	**2016**	**2017**
	0	0

Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland zes recreatieschappen waarin de provincie deelnemer is (de provincie neemt geen deel aan het Recreatieschap Westfriesland). Al deze schappen dragen bij aan het beheer en onderhoud van regionale recreatiegebieden. Hieronder volgen de visie, rechtsvorm en doel, bestuurlijk belang, activiteiten en bevoegdheden van de recreatieschappen. Vervolgens wordt specifiek ingegaan op de kerngegevens van de individuele schappen. Per 1 januari 2017 is de provincie uit de gemeenschappelijk regeling recreatieschap Geestmerambacht getreden.

3	**Recreatieschap Groengebied Amstelland**
OD	6.2.3
Vestigingsplaats	Amstelveen
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage
Visie en beleidsvoornemens	Elk recreatieschap heeft een eigen ontwikkelingsvisie opgesteld waarin de doelen voor het gebied als totaal en per deelgebied zijn opgenomen.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Beheer recreatiegebied
Activiteiten	Ontwikkeling en beheer recreatiegebieden
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	7010 ha. adequaat beheerd groen door de recreatieschappen
Bevoegdheden	Verordende en toezichthoudende bevoegdheden.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	A. Tekin 1 stem
Dagelijks bestuur	
Andere deelnemers en stemaandeel	1 stem J. Langenacker (Ouder-Amstel) 1 stem R.P. Grondel (Diemen) 1 stem P. Bot (Amstelveen) 3 stemmen A. Choho/A. Bottse/ R. Vermin (Amsterdam)
Financieel belang	Baten begroting 2017 5506468
	Deelnemersbijdragen 3223967
	Provinciale bijdrage 902277

Eigen vermogen	**2016**	**2017**
	3296985	2894971
Vreemd vermogen	**2016**	**2017**
	2969620	2948985
Resultaat	**2016**	**2017**
	0	0

Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland zes recreatieschappen waarin de provincie deelnemer is (de provincie neemt geen deel aan het Recreatieschap Westfriesland). Al deze schappen dragen bij aan het beheer en onderhoud van regionale recreatiegebieden. Hieronder volgen de visie, rechtsvorm en doel, bestuurlijk belang, activiteiten en bevoegdheden van de recreatieschappen. Vervolgens wordt specifiek ingegaan op de kerngegevens van de individuele schappen. Per 1 januari 2017 is de provincie uit de gemeenschappelijk regeling recreatieschap Geestmerambacht getreden.

4	**Recreatieschap het Twiske (gefuseerd met Landschap Waterland in 2013, maar met gescheiden boekhoudingen)**
OD	6.2.3
Vestigingsplaats	Haarlem
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage.
Visie en beleidsvoornemens	Elk recreatieschap heeft een eigen ontwikkelingsvisie opgesteld waarin de doelen voor het gebied als totaal en per deelgebied zijn opgenomen.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Beheer recreatiegebied
Activiteiten	Ontwikkeling en beheer recreatiegebieden
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	7010 ha. adequaat beheerd groen door de recreatieschappen
Bevoegdheden	Verordende en toezichthoudende bevoegdheden.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	A. Tekin 6 stemmen
Dagelijks bestuur	
Andere deelnemers en stemaandeel	1 stem J. Klinkhamer (Oostzaan) 1 stem J. Schalkwijk (Wormerland) 2 stemmen vacature (Landsmeer) 3 stemmen M.T.A. Hegger (Purmerend)
Financieel belang	Baten begroting 2017 2851618
	Deelnemersbijdragen 1736650
	Provinciale bijdrage 1002047
Eigen vermogen	**2016** 2574108 **2017** 2896926
Vreemd vermogen	**2016** 132144 **2017** 519140
Resultaat	**2016** 0 **2017** 0

Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland zes recreatieschappen waarin de provincie deelnemer is (de provincie neemt geen deel aan het Recreatieschap Westfriesland). Al deze schappen dragen bij aan het beheer en onderhoud van regionale recreatiegebieden. Hieronder volgen de visie, rechtsvorm en doel, bestuurlijk belang, activiteiten en bevoegdheden van de recreatieschappen. Vervolgens wordt specifiek ingegaan op de kerngegevens van de individuele schappen. Per 1 januari 2017 is de provincie uit de gemeenschappelijk regeling recreatieschap Geestmerambacht getreden.

5	**Recreatieschap Landschap Waterland**
OD	6.2.3
Vestigingsplaats	Haarlem
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage
Visie en beleidsvoornemens	Elk recreatieschap heeft een eigen ontwikkelingsvisie opgesteld waarin de doelen voor het gebied als totaal en per deelgebied zijn opgenomen.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Beheer recreatiegebied
Activiteiten	Ontwikkeling en beheer recreatiegebieden.
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	7010 ha. adequaat beheerd groen door de recreatieschappen.
Bevoegdheden	Verordende en toezichthoudende bevoegdheden.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	A. Tekin 1 stem
Dagelijks bestuur	
Andere deelnemers en stemaandeel	5 stemmen A. Choho (Amsterdam) 1 stem A.J.M. van Beek (Beemster) 1 stem G.J.M. Bekhuis (Waterland) 4 stemmen L. Vissers-Koopman (Zaanstad) 2 stemmen H. Schutt (Edam-Volendam) 1 stem vacature (Landsmeer)
Financieel belang	Baten begroting 2017 759017 Deelnemersbijdragen 667960 Provinciale bijdrage 345068

Eigen vermogen	**2016**	**2017**
	1810678	1929435
Vreemd vermogen	**2016**	**2017**
	34655	37648
Resultaat	**2016**	**2017**
	0	0

Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland zes recreatieschappen waarin de provincie deelnemer is (de provincie neemt geen deel aan het Recreatieschap Westfriesland). Al deze schappen dragen bij aan het beheer en onderhoud van regionale recreatiegebieden. Hieronder volgen de visie, rechtsvorm en doel, bestuurlijk belang, activiteiten en bevoegdheden van de recreatieschappen. Vervolgens wordt specifiek ingegaan op de kerngegevens van de individuele schappen. Per 1 januari 2017 is de provincie uit de gemeenschappelijk regeling recreatieschap Geestmerambacht getreden.

6	**Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer**
OD	6.2.3
Vestigingsplaats	Haarlem
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage.
Visie en beleidsvoornemens	Elk recreatieschap heeft een eigen ontwikkelingsvisie opgesteld waarin de doelen voor het gebied als totaal en per deelgebied zijn opgenomen.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Beheer recreatiegebied
Activiteiten	Ontwikkeling en beheer recreatiegebieden.
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	7010 ha. adequaat beheerd groen door de recreatieschappen.
Bevoegdheden	Verordende en toezichthoudende bevoegdheden.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	A. Tekin 1 stem
Dagelijks bestuur	A. Tekin
Andere deelnemers en stemaandeel	1 stem A.W.M. Schoorl (Heemskerk) 1 stem J.P. Nagengast (Alkmaar) 1 stem L. Vissers-Koopman (Zaanstad) 1 stem A.N. Dellemijn (Heiloo) 1 stem C.G. van Weel-Niesten (Beverwijk) 1 stem J.M. Kloosterman (Uitgeest) 1 stem C.P.M. Rood (Castricum)
Financieel belang	Baten begroting 2017 1982174
	Deelnemersbijdragen 1429983
	Provinciale bijdrage 786821

	2016	2017
Eigen vermogen	1747172	2095611
Vreemd vermogen	187953	98827
Resultaat	0	0

Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland zes recreatieschappen waarin de provincie deelnemer is (de provincie neemt geen deel aan het Recreatieschap Westfriesland). Al deze schappen dragen bij aan het beheer en onderhoud van regionale recreatiegebieden. Hieronder volgen de visie, rechtsvorm en doel, bestuurlijk belang, activiteiten en bevoegdheden van de recreatieschappen. Vervolgens wordt specifiek ingegaan op de kerngegevens van de individuele schappen. Per 1 januari 2017 is de provincie uit de gemeenschappelijk regeling recreatieschap Geestmerambacht getreden.

7	**Recreatieschap Plassenschap Loosdrecht e.o.**
OD	6.2.3
Vestigingsplaats	Utrecht
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage
Visie en beleidsvoornemens	Elk recreatieschap heeft een eigen ontwikkelingsvisie opgesteld waarin de doelen voor het gebied als totaal en per deelgebied zijn opgenomen.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Beheer recreatiegebied
Activiteiten	Ontwikkeling en beheer recreatiegebieden.
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	7010 ha. adequaat beheerd groen door de recreatieschappen.
Bevoegdheden	Verordende en toezichthoudende bevoegdheden.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	A. Tekin en P.E. Kirch-Voors
Dagelijks bestuur	A. Tekin
Andere deelnemers en stemaandeel	6 stemmen Wijdemeren F. Ossel G. Zagt N.W.M. Roosenschoon S. Poels D. van Enk J.J. de Kloet 6 stemmen Stichtse Vecht P.F. de Groene P.G. Paul W.M.M. Hoek 2 stemmen Provincie Utrecht M. Pennarts W. Ubaghs 2 stemmen Gemeente Utrecht K. Geldof L. van Hooijdonk
Financieel belang	Baten begroting 2017 2333300
	Deelnemersbijdragen 1385500
	Provinciale bijdrage 406300
Eigen vermogen	**2016** **2017**

		1794700
Vreemd vermogen	**2016**	**2017**
		2195300
Resultaat	**2016**	**2017**
		283400

Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland zes recreatieschappen waarin de provincie deelnemer is (de provincie neemt geen deel aan het Recreatieschap Westfriesland). Al deze schappen dragen bij aan het beheer en onderhoud van regionale recreatiegebieden. Hieronder volgen de visie, rechtsvorm en doel, bestuurlijk belang, activiteiten en bevoegdheden van de recreatieschappen. Vervolgens wordt specifiek ingegaan op de kerngegevens van de individuele schappen. Per 1 januari 2017 is de provincie uit de gemeenschappelijk regeling recreatieschap Geestmerambacht getreden.

8	**Beheersregeling Amstel**	
OD	2.1.4	
Vestigingsplaats	n.v.t.	
Bestuurlijk belang	Er kan gesteld worden dat de Amstel doelmatig wordt beheerd. Dit is mogelijk omdat door de beheerregeling het beheer bij één provincie, de provincie Noord-Holland is belegd. De bestuurlijke verantwoordelijkheid is daarmee eenduidig geregeld.	
Visie en beleidsvoornemens	De provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht wensen een doelmatig beheer van de Amstel als vaarweg. Het gaat dan om een vlotte en veilige scheepvaart op de Amstel.	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen	
Doel	Beheer van de Amstel (het beheer van de Amstel is overgedragen van de provincie aan het hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vechtstreek).	
Activiteiten	De provincie Noord-Holland beheert en onderhoudt de Amstel vanaf de Tolhuissluis tot de provinciale beheergrens nabij de Omval in Amsterdam. Noord-Holland doet dit ook op de binnen de provincies Utrecht en Zuid-Holland gelegen delen van de Amstel.	
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	D.m.v. de Beheersregeling Amstel is ook in 2017 een doelmatig vaarweg- en nautisch beheer van de Amstel tussen Tolhuissluis en Omval Amsterdam uitgevoerd. Daarmee is een bijdrage geleverd aan de hierboven vermelde doelen.	
Bevoegdheden	De provincie Noord-Holland treedt op als technisch en nautisch beheerder van de Amstel, gedeelte Omval-Amsterdam-Tolhuissluis.	
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland	
Algemeen bestuur	n.v.t	
Dagelijks bestuur	n.v.t	
Andere deelnemers en stemaandeel		
Financieel belang	Baten begroting 2017	0
	Deelnemersbijdragen	0
	Provinciale bijdrage	
Eigen vermogen	**2016**	**2017**

		0	0
Vreemd vermogen	**2016**		**2017**
		0	0
Resultaat	**2016**		**2017**
		0	0
Algemene toelichting	De Beheersregeling Amstel is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht ter behartiging van een doelmatig beheer van de Amstel.		

9	**Randstedelijke Rekenkamer**
OD	1.1.1
Vestigingsplaats	Amsterdam
Bestuurlijk belang	De gemeenschappelijke regeling is aangegaan om gezamenlijk op een effectieve en efficiënte wijze de wettelijke opdracht voor het instellen van een rekenkamer vorm en inhoud te kunnen geven.
Visie en beleidsvoornemens	De Randstedelijke Rekenkamer ziet het als haar verantwoordelijkheid om een bijdrage te leveren aan goed openbaar bestuur door kennisuitwisseling en samenwerking binnen de betrokken provincies en eventueel andere publieke organen te bevorderen. Kwaliteit, betrouwbaarheid en onafhankelijkheid ziet de Rekenkamer als belangrijkste kenmerken van haar producten.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Rekenkamerfunctie
Activiteiten	De Randstedelijke Rekenkamer verricht onafhankelijk onderzoek naar de provincies en de daarmee verbonden organen. De Rekenkamer informeert primair de Provinciale Staten over haar onderzoeksbevindingen, oordelen en aanbevelingen.
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	Met haar onderzoeken beoogt de rekenkamer bij te dragen aan het verbeteren van het functioneren van het provinciaal bestuur en de daarmee verbonden organen en het versterken van de publieke verantwoording. In 2016 heeft de rekenkamer onderzoek gedaan naar: · de wijze waarop de provincie Noord-Holland invulling heeft gegeven aan de verantwoordelijk om stiltegebieden aan te wijzen, · de wijze waarop de informatieveiligheid is geborgd binnen de provinciale organisatie, · de wijze waarop de provincie opdracht geeft voor de uitvoering van VTH-taken bij majeure risocobedrijven, · het provinciale beleid inzake geluidhinder en de uitvoering daarvan.
Bevoegdheden	De taken en bevoegdheden van de Randstedelijke Rekenkamer zijn in de Provinciewet vastgelegd. De onafhankelijke positie wordt gewaarborgd door onder meer de vrijheid van onderzoek, de toegang tot personen en gegevens en openbaarheid van rapportage. De Rekenkamer doet onderzoek op basis van een eigen onderzoeksprogramma, dat wordt vastgesteld na overleg met de programmaraad. Deze programmaraad bestaat uit leden van de Provinciale Staten van de vier provincies.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	Er is één lid van de Randstedelijke Rekenkamer. Per ultimo 2017 is dat dr. ir. A.W.C. Hoenderdos-Metselaar MBA.
Dagelijks bestuur	Het lid van de rekenkamer vervult tevens de functie van directeur.

Andere deelnemers en stemaandeel	Andere deelnemers zijn de provincies Zuid-Holland, Flevoland en Utrecht. Iedere deelnemer heeft hetzelfde stemaandeel.			
Financieel belang	Baten begroting 2017	1597700		
	Deelnemersbijdragen	1550200		
	Provinciale bijdrage			
Eigen vermogen	**2016**		**2017**	
		295000		321327
Vreemd vermogen	**2016**		**2017**	
		875894		688215
Resultaat	**2016**		**2017**	
		0		0
Algemene toelichting	De Randstedelijke Rekenkamer is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Flevoland en Utrecht.			

10	**Openbaar lichaam Waddenfonds**
OD	6.
Vestigingsplaats	Leeuwarden
Bestuurlijk belang	Gezamenlijk beheren en programmatisch besteden van de gelden van het Waddenfonds.
Visie en beleidsvoornemens	Het Waddenfonds is na het rapport van Adviesgroep Waddenzeebeleid (commissie Meijer) oorspronkelijk opgericht in 2007 om de duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap te stimuleren. Er is toen €800 miljoen ter beschikking gesteld voor aanvullende investeringen in het Waddengebied. Hiertoe is in 2007 het Waddenfonds opgericht. Het Waddenfonds loopt tot en met 2026. Later is daar door de Tweede Kamer een economische doelstelling aan toegevoegd. Het Rijk heeft het Waddenfonds per 1 januari 2012 overgedragen aan de drie Waddenprovincies, Noord-Holland, Groningen en Fryslân. In totaal is er met de decentralisatie van het Waddenfonds een bedrag gemoeid van ruim € 562 miljoen.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Beheren en besteden Waddenfonds
Activiteiten	Het beheer van het Waddenfonds, opstellen en vaststellen subsidieverordening en jaarprogramma, verstrekken van subsidies ten laste van het Waddenfonds; het op privaatrechtelijke titel besteden van middelen ten laste van het Waddenfonds; de voorbereiding van het door provinciale staten vast te stellen Uitvoeringsplan Waddenfonds. Deze activiteiten worden uitgevoerd met inachtneming van het bestuursakkoord en de door provinciale staten vastgestelde beleidskaders met betrekking tot het werkingsgebied van het Waddenfonds. (zie artikel 4 Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds). Voorts worden er een Jaarprogramma (art.8), Jaarverslag (art. 9), Begroting (art. 27) en Jaarrekening (art. 28) opgesteld).

Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	In 2017 hebben diverse projecten subsidie ontvangen van het Waddenfonds. Drie van deze projecten hebben een bijdrage voor provinciale cofinanciering ontvangen. Dit betreft de projecten: 1. de bouw van een uitzichtpunt/steiger in de Waddenzee (van circa 150 meter lang) bij de Cocksdorp op Texel; 2. verlenging van het verblijf in de Museumhaven door toeristische arrangementen mogelijk te maken bij Willemsoord in Den Helder; 3. filmproductie Silence of the Tides over de Wadden.
Bevoegdheden	Aan het openbaar lichaam Waddenfonds zijn de volgende publiekrechtelijke bevoegdheden overgedragen: De verordenende bevoegdheid, voor zover het vaststellen van een wettelijk voorschrift als bedoeld in artikel 4.23, eerste lid, Awb, noodzakelijk is ten behoeve van het verstrekken van subsidies ten laste van de begroting van het Waddenfonds; het nemen van besluiten inzake het verstrekken van subsidie ten laste van de begroting van het Waddenfonds, overeenkomstig titel 4.2 Awb. (Zie artikel 5 van de Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds)
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	Naam AB-leden vanuit Noord-Holland: W. Bakker, E.A.S. Rommel, gedeputeerde C.J. Loggen. 3 stemmen
Dagelijks bestuur	C.J. Loggen
Andere deelnemers en stemaandeel	Provincie Fryslân en Provincie Groningen 1 stem Deelnemers Provincie Groningen: H. Staghouwer (DB) 1 stem Deelnemers Provincie Fryslân: K. Kielstra (DB)
Financieel belang	Baten begroting 2017 Deelnemersbijdragen Provinciale bijdrage

Eigen vermogen	**2016**		**2017**	
		78064368		101936372
Vreemd vermogen	**2016**		**2017**	
		99275138		82129983
Resultaat	**2016**		**2017**	
		14543349		14290922

Algemene toelichting	Openbaar lichaam Waddenfonds is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincies Noord-Holland, Groningen en Fryslân.

11	**Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek**
OD	4.1.2
Vestigingsplaats	Lelystad
Bestuurlijk belang	PNH blijft bevoegd gezag voor taken die de OD uitvoert. PNH is bestuurlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit die de OD levert aan het bedrijfsleven en de burgers en draagt ook de risico's van slecht functioneren van de OD

Visie en beleidsvoornemens	Verbetering van dienstverlening, kwaliteit van vergunningverlening en handhaving op gebied van milieu, bodem en ruimtelijke ordening. Creëren van gelijk speelveld voor bedrijven. Verhoging van efficiëntie van het functioneren op dit gebied.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.		
Activiteiten	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.		
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	De omgevingsdiensten hebben door vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht bij bedrijven en instellingen in de eigen regio's in Noord-Holland bijgedragen aan de verwezenlijking van de beleidsdoelstellingen van de provincie betreffende de kwaliteit van de leefomgeving, veiligheid en duurzaamheid.		
Bevoegdheden	Gemandateerd door de deelnemers.		
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland		
Algemeen bestuur	A. Tekin stem 6%		
Dagelijks bestuur	Geen DB-lid		
Andere deelnemers en stemaandeel	Flevoland 29,74 % Wijdemeren 3,56 % Lelystad 13,20 % Gooise Meren 6,40 % Almere 7,84 % Urk 2,32 % Zeewolde 6,15 % Dronten 7,27 % Huizen 1,83% Noordoostpolder 8,53% Hilversum 2,10 % Weesp 3,20 % Blaricum 0,88 % Laren 0,97%		
Financieel belang	Baten begroting 2017	12123093	
	Deelnemersbijdragen	12123093	
	Provinciale bijdrage	845003	
Eigen vermogen	**2016**	**2017**	
	2017534		1855199
Vreemd vermogen	**2016**	**2017**	
	2070974		
Resultaat	**2016**	**2017**	
	937277		729145
Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland vier omgevingsdiensten. De provincie neemt deel in deze omgevingsdiensten.		

12	**Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied**
OD	4.1.2
Vestigingsplaats	Zaandam

Bestuurlijk belang	PNH blijft bevoegd gezag voor taken die de OD uitvoert. PNH is bestuurlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit die de OD levert aan het bedrijfsleven en de burgers en draagt ook de risico's van slecht functioneren van de OD
Visie en beleidsvoornemens	Verbetering van dienstverlening, kwaliteit van vergunningverlening en handhaving op gebied van milieu, bodem en ruimtelijke ordening. Creëren van gelijk speelveld voor bedrijven. Verhoging van efficiëntie van het functioneren op dit gebied.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
Activiteiten	Vergunningverlening en handhaving milieutaken
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	De omgevingsdiensten hebben door vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht bij bedrijven en instellingen in de eigen regio's in Noord-Holland bijgedragen aan de verwezenlijking van de beleidsdoelstellingen van de provincie betreffende de kwaliteit van de leefomgeving, veiligheid en duurzaamheid.
Bevoegdheden	Gemandateerd door de deelnemers
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	A. Tekin en J.H.M. Bond stem 20%
Dagelijks bestuur	A. Tekin
Andere deelnemers en stemaandeel	Amsterdam 30 % Haarlemmermeer 16 % Zaanstad 9 % Aalsmeer 5 % Amstelveen 5 % Diemen 5 % Ouder-Amstel 5% Uithoorn 5 %
Financieel belang	Baten begroting 2017 Deelnemersbijdragen Provinciale bijdrage

Eigen vermogen	**2016**	**2017**
	4985000	5371000
Vreemd vermogen	**2016**	**2017**
	16662000	17691000
Resultaat	**2016**	**2017**
	1672000	1659000

Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland vier omgevingsdiensten. De provincie neemt deel in deze omgevingsdiensten.

13	**RUD Noord-Holland Noord**
OD	4.1.2
Vestigingsplaats	Hoorn
Bestuurlijk belang	PNH blijft bevoegd gezag voor taken die de OD uitvoert. PNH is bestuurlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit die de OD levert aan het bedrijfsleven en de burgers en draagt ook de risico's van slecht functioneren van de OD.

Visie en beleidsvoornemens	Verbetering van dienstverlening, kwaliteit van vergunningverlening en handhaving op gebied van milieu, bodem en ruimtelijke ordening. Creëren van gelijk speelveld voor bedrijven. Verhoging van efficiëntie van het functioneren op dit gebied.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken
Activiteiten	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	De omgevingsdiensten hebben door vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht bij bedrijven en instellingen in de eigen regio's in Noord-Holland bijgedragen aan de verwezenlijking van de beleidsdoelstellingen van de provincie betreffende de kwaliteit van de leefomgeving, veiligheid en duurzaamheid.
Bevoegdheden	Gemandateerd door de deelnemers.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	A. Tekin stem 25%
Dagelijks bestuur	A. Tekin
Andere deelnemers en stemaandeel	Den Helder 6 % Hollands Kroon 7 % Schagen 7 % Texel 3 % Drechterland 3 % Enkhuizen 2 % Hoorn 8 % Koggenland 2 % Medemblik 6 % Opmeer 2 % Stedebroec 2 % Alkmaar 9 % Bergen 4 % Castricum 4 % Heiloo 2 % Heerhugowaard 5 % Langedijk 3 %
Financieel belang	Baten begroting 2017 18744956 Deelnemersbijdragen 18744956 Provinciale bijdrage 6833235
Eigen vermogen	**2016** 902161 **2017** 2113536
Vreemd vermogen	**2016** 3450881 **2017** 4993376
Resultaat	**2016** 653405 **2017**
Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland vier omgevingsdiensten. De provincie neemt deel in deze omgevingsdiensten.

14	**Omgevingsdienst IJmond**
OD	4.1.2
Vestigingsplaats	Beverwijk

Bestuurlijk belang	PNH blijft bevoegd gezag voor taken die de OD uitvoert. PNH is bestuurlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit die de OD levert aan het bedrijfsleven en de burgers en draagt ook de risico's van slecht functioneren van de OD
Visie en beleidsvoornemens	Verbetering van dienstverlening, kwaliteit van vergunningverlening en handhaving op gebied van milieu, bodem en ruimtelijke ordening. Creëren van gelijk speelveld voor bedrijven. Verhoging van efficiëntie van het functioneren op dit gebied.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
Activiteiten	Vergunningverlening en handhaving milieutaken
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	De omgevingsdiensten hebben door vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht bij bedrijven en instellingen in de eigen regio's in Noord-Holland bijgedragen aan de verwezenlijking van de beleidsdoelstellingen van de provincie betreffende de kwaliteit van de leefomgeving, veiligheid en duurzaamheid.
Bevoegdheden	Gemandateerd door de deelnemers
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	A. Tekin stemmen 13 (van 100)
Dagelijks bestuur	Geen DB-lid
Andere deelnemers en stemaandeel	Beemster 2 Beverwijk 15 Bloemendaal 1 Edam-Volendam 2 Haarlem 20 Heemstede 1 Heemskerk 8 Landsmeer 1 Oostzaan 1 Purmerend 2 Uitgeest 3 Velsen 27 Wormerland 2 Zandvoort 2 Waterland 0
Financieel belang	Baten begroting 2017 Deelnemersbijdragen Provinciale bijdrage

	2016	2017
Eigen vermogen	773661	558225
Vreemd vermogen	12613348	8546628
Resultaat	143788	13416

Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland vier omgevingsdiensten. De provincie neemt deel in deze omgevingsdiensten.

Privaatrechtelijke rechtspersonen

15	Interprovinciaal Overleg	
OD	1.1.1	
Vestigingsplaats	Den Haag	
Bestuurlijk belang	Afstemming en belangenbehartiging	
Visie en beleidsvoornemens	Interprovinciale afstemming en belangenbehartiging	
Rechtsvorm	Privaatrechtelijke rechtspersonen	
Doel	Belangenbehartiging provincies	
Activiteiten	Afstemming en belangenbehartiging	
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	Belangenbehartiging in Den Haag en in Brussel op verschillende relevante provinciale dossiers.	
Bevoegdheden	Het IPO treedt op als vertegenwoordiger van de twaalf provincies richting het Rijk, op die dossiers die voor de provincies van belang zijn.	
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland	
Algemeen bestuur	AB-leden A.A.J. Jellema en M.C.A. Klein	
Dagelijks bestuur		
Andere deelnemers en stemaandeel		
Financieel belang	Baten begroting 2017	
	Deelnemersbijdragen	
	Provinciale bijdrage	
Eigen vermogen	**2016**	**2017**
Vreemd vermogen	**2016**	**2017**
Resultaat	**2016**	**2017**
Algemene toelichting	De provincie Noord-Holland neemt deel in een interprovinciaal samenwerkingsverband. Het voornaamste doel van de vereniging is gezamenlijke belangenbehartiging op nationaal en Europees niveau.	

16	Stichting Gooisch Natuurreservaat
OD	6.2.1
Vestigingsplaats	Hilversum
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit leden van de verschillende colleges van Burgemeester en Wethouders, en van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland. De stemverhouding in het bestuur is als volgt: provincie Noord-Holland 4 stemmen; gemeente Amsterdam 2 stemmen; gemeente Gooise Meren 3 stemmen, gemeente Blaricum 1 stem; gemeente Hilversum 4 stemmen; gemeente Huizen 2 stemmen; gemeente Laren 1 stem De voorzitter en twee externe deskundigen- bestuursleden hebben elk 1 stem.

Visie en beleidsvoornemens	In de visie van de stichting leveren de waardevolle kenmerken van landschap, natuur en cultureel erfgoed (samen het "natuurschoon") een belangrijke bijdrage aan het welzijn van de mens. Het behoud van deze waarden in het Gooi vindt het Gooisch Natuurreservaat daarom van groot belang voor de bewoners en bezoekers van de regio, voor nu en later. Iedereen dient de natuur en het landschap te kunnen ervaren en dient er kennis over te kunnen vergaren. De verkregen ervaringen en inzichten zullen leiden tot sympathie voor natuurbescherming, een voorwaarde voor duurzaam behoud van de terreinen. De stichting is bovendien van mening dat de voor het Gooi kenmerkende flora en fauna, los van de betekenis voor het welzijn van de mens, recht hebben op voldoende leefruimte van goede kwaliteit. Om het ecologisch functioneren van de natuurterreinen of – op grotere schaal – de Gooise stuwwallen te kunnen waarborgen, moet over eigendoms- en bestuursgrenzen heen worden gekeken. Uiteindelijk gaat het om het Gooi als deel van de Heuvelrug en als schakel in het Natuurnetwerk Nederland. Het Gooisch Natuurreservaat beheert circa 2800 hectare natuurgebied.			
Rechtsvorm	Privaatrechtelijke rechtspersonen			
Doel	Beheer Natuurgebied			
Activiteiten	Het aankopen, inrichten en beheren van natuurgebieden, het bevorderen en reguleren van het recreatieve gebruik van de gebieden, handhaving en toezicht in natuurgebieden, belangenbehartiging van natuur in multidisciplinaire projecten, het verzorgen van natuur- en milieueducatie.			
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	Met de provinciale participantenbijdrage heeft GNR voornoemde activiteiten kunnen uitvoeren, in aanvulling op de provinciale subsidies voor natuur-en recreatiebeheer. Hiermee hebben deze middelen bijgedragen aan de realisatie van onze doelstelling om het groen te beschermen en tevens recreatief te benutten.			
Bevoegdheden	Aankopen, inrichten en beheren van natuurgebieden, voor zover binnen het statuut is toegestaan. De stichting heeft geen publiekrechtelijke bevoegdheden.			
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland			
Algemeen bestuur	A. Tekin			
Dagelijks bestuur				
Andere deelnemers en stemaandeel				
Financieel belang	Baten begroting 2017	5969430		
	Deelnemersbijdragen	2969700		
	Provinciale bijdrage	742430		
Eigen vermogen	**2016**		**2017**	
		1240155		1553529
Vreemd vermogen	**2016**		**2017**	
		610320		896571
Resultaat	**2016**		**2017**	
		-121308		

Algemene toelichting	De provincie Noord-Holland vormt, samen met vijf Gooise gemeenten (Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen en Laren) en de gemeente Amsterdam, de Stichting Gooisch Natuurreservaat. De stichting heeft als doel de instandhouding van het natuurschoon in het Gooi door de verkrijging van de aldaar gelegen terreinen, ten einde deze te eeuwigen dage ongeschonden als natuurreservaat te behouden, en aan het publiek het genot van dat natuurschoon te verzekeren door vrije toegang tot die terreinen onder eventueel te stellen bepalingen.

17	**Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio**
OD	5.1.2
Vestigingsplaats	Haarlemmermeer
Bestuurlijk belang	Gedeputeerde Schiphol: Voorzitter Raad van Toezicht
Visie en beleidsvoornemens	Realiseren van gebiedsgerichte projecten en individuele maatregelen conform het convenant Leefbaarheid 2007 (onderdeel van de Aldersafspraken 2007)
Rechtsvorm	Privaatrechtelijke rechtspersonen
Doel	Verbeteren leefkwaliteit Schipholregio
Activiteiten	Uitvoering en monitoring bestuurlijk overleg en coordinatie van de plannen, voorvloeiende uit het convenant.
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	De stichting draagt zorg voor een betere balans tussen lusten en lasten van Schiphol. Door investeringen in de omgeving die belast wordt door vliegtuiggeluid, waar ruimtelijke beperkingen zijn door de nabijheid van Schiphol en hinder beperkende maatregelen niet mogelijk zijn, wordt de leefbaarheid verbeterd.
Bevoegdheden	Beheren van gelden, beoordelen van aanvragen voor uitkeringen, verstrekken van uitkeringen.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	geen deelneming aan AB vanuit PNH
Dagelijks bestuur	geen deelname PNH
Andere deelnemers en stemaandeel	J. Bolhoeve B. Schneiders A. Rutten
Financieel belang	Baten begroting 2017 Deelnemersbijdragen Provinciale bijdrage

Eigen vermogen	**2016**		**2017**	
		48752366		48399433
Vreemd vermogen	**2016**		**2017**	
		115251		288483
Resultaat	**2016**		**2017**	
		-287335		-432259

Algemene toelichting	De Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio is opgericht teneinde de kwaliteit van de woon-, werk- en leefomgeving in de Schipholregio, in de ruimste zin van het woord te bevorderen.

18	Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied
OD	5.3.1
Vestigingsplaats	IJmuiden
Bestuurlijk belang	Gedeputeerde Havens: Voorzitter Bestuursplatform NZKG
Visie en beleidsvoornemens	De ambitie is om met het NZKG een zo groot mogelijke bijdrage te leveren aan het verbeteren van de internationale concurrentiepositie van de metropoolregio Amsterdam
Rechtsvorm	Privaatrechtelijke rechtspersonen
Doel	Versterken van de internationale concurrentiepositie van het gebied.
Activiteiten	Minimaal 4 keer per jaar komt het bestuursplatform bijeen
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	Ruimte-intensiveringsmonitor, inventarisatie leefbaarheidsdoelstellingen en uitvoering, werkateliers duurzaamheid en leefbaarheid, Synopsis SHIP.
Bevoegdheden	Benoemen programmamanager, opdrachtgever regionale projecten uit het uitvoeringsprogramma en verantwoordelijk voor de jaarrekening van de stichting.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	Gedeputeerde mw. E. Post (voorzitter) 4 leden in AB, provincie Noord-Holland heeft 1 stem
Dagelijks bestuur	Gedeputeerde mw. E. Post
Andere deelnemers en stemaandeel	1 stem Wethouder EZ. D. Straat namens gemeente Zaanstad 1 stem Wethouder EZ T. de Rudder namens gemeente Beverwijk 1 stem Wethouder EZ A. Verkaik namens gemeente Velsen 1 stem Wethouder EZ R. van Haeften namens Haarlemmerliede
Financieel belang	Baten begroting 2017 Deelnemersbijdragen Provinciale bijdrage

	2016	2017
Eigen vermogen	238617	261134
Vreemd vermogen	498098	392521
Resultaat	-51717	-6583

Algemene toelichting

19	Stichting Administratiekantoor aandelen Zeehaven IJmuiden N.V.
OD	5.3.1
Vestigingsplaats	IJmuiden
Bestuurlijk belang	8,4%
Visie en beleidsvoornemens	Beheer en ontwikkeling van haven- en visveilinginfrastructuur t.b.v. economische ontwikkeling

Rechtsvorm	Privaatrechtelijke rechtspersonen			
Doel	Ontwikkeling haven.			
Activiteiten				
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	Beheren aandelenpakket en ontvangst dividenden			
Bevoegdheden	De provincie benoemt één lid van het Bestuur van de Stichting Administratiekantoor aandelen Zeehaven IJmuiden N.V.			
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland			
Algemeen bestuur	E. Post (lid)	5 stemmen		
Dagelijks bestuur	n.v.t.			
Andere deelnemers en stemaandeel				
Financieel belang	Baten begroting 2017			
	Deelnemersbijdragen			
	Provinciale bijdrage			
Eigen vermogen	**2016**		**2017**	
		19804000		22030000
Vreemd vermogen	**2016**		**2017**	
		37608000		36704000
Resultaat	**2016**		**2017**	
		1750000		2813000
Algemene toelichting				

20	**Stichting Voorbereiding Pallas-reactor**
OD	5.3.1
Vestigingsplaats	Schagen
Bestuurlijk belang	Bijdrage aan de kwaliteit van de gezondheidszorg in Nederland en aan het kenniseconomie-cluster in Petten.
Visie en beleidsvoornemens	Voorbereiding van de bouw van een nieuwe hoge flux reactor ter vervanging van de bestaande 50 jaar oude reactor. Ministerie van EZ en de Provincie Noord-Holland hebben elk € 40 mln gereserveerd voor deze voorbereiding. Het verstrekte krediet dient terugbetaald te worden. Het is de bedoeling dat de private sector de bouw en exploitatie op zich gaat nemen.
Rechtsvorm	Privaatrechtelijke rechtspersonen
Doel	Voorbereiding bouw hoge-flux reactor
Activiteiten	Het doen ontwerpen van een nieuwe reactor en het regelen van de benodigde vergunningen. Interesseren van de private sector.
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	Het project betreft de voorbereidingsfase voor de bouw van een nieuwe reactor die moet leiden tot continuering van het aanbod aan medische en industriële isotopen, en behoud en zo mogelijk de versterking van de researchlocatie Petten.

Bevoegdheden	De Stichting heeft een Raad van Toezicht en een directeur die gebonden is aan de toestemming van het Ministerie EZ en de Provincie Noord-Holland voor wat betreft belangrijke activiteiten en opnemen van krediet.		
Bestuurders en stemaandeel	H.J. van der Lugt		
Algemeen bestuur			
Dagelijks bestuur			
Andere deelnemers en stemaandeel			
Financieel belang	Baten begroting 2017		
	Deelnemersbijdragen		
	Provinciale bijdrage		
Eigen vermogen	**2016**		**2017**
		-3449995	
Vreemd vermogen	**2016**		**2017**
		28619475	
Resultaat	**2016**		**2017**
		-1594878	
Algemene toelichting			

Publiekrechtelijk rechtspersoon

21	**Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland**
OD	4.1.2
Vestigingsplaats	Haarlem
Bestuurlijk belang	Wettelijke taak
Visie en beleidsvoornemens	Het zorgdragen dat de omgeving van een na 1996 gesloten stortplaats Wet Milieubeheer geen nadelige gevolgen ondervindt van de gesloten stortplaats.
Rechtsvorm	Publiekrechtelijke rechtspersonen
Doel	Beheer fonds ten behoeve van de nazorg stortplaatsen.
Activiteiten	Beheren van de financiële middelen en het bekostigen van de nazorg van na 1996 gesloten stortplaatsen Wet Milieubeheer
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	Beschermen van omgeving van gesloten stortplaatsen Wet Milieubeheer. Uitvoering van nazorg van gesloten stortplaats De Poel. Goedkeuring verleend aan het aangepaste nazorgplan van de geopende stortplaats Sortiva en eindinspectie uitgevoerd voor de te sluiten stortplaats Hollandse Brug. Beheer van de middelen in het Nazorgfonds. Bepaling van de doelvermogens voor de geopende stortplaatsen alsmede de nazorgheffing 2016.
Bevoegdheden	
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	College van Gedeputeerde Staten
Dagelijks bestuur	Gedeputeerden Post en Tekin

Andere deelnemers en stemaandeel	Geen		
Financieel belang	Baten begroting 2017		
	Deelnemersbijdragen		
	Provinciale bijdrage		
Eigen vermogen	**2016**		**2017**
		47737869	
Vreemd vermogen	**2016**		**2017**
		15157	
Resultaat	**2016**		**2017**
		2209360	
Algemene toelichting	Het fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland is opgericht teneinde de kosten te kunnen bestrijden van de nazorg van een na 1-9-1996 gesloten stortplaats Wet milieubeheer binnen de provincie Noord-Holland.		

4.6 Grondbeleid

Wat hebben wij bereikt?

Inleiding

Het belangrijkste doel van het provinciale grondbeleid is en blijft het effectief, efficiënt en zorgvuldig inzetten van gronden om provinciale doelen, zoals benoemd in het coalitieakkoord, te realiseren. Het kader hiervoor is vastgelegd in de Vierde nota grondbeleid (2016). Daarin wordt gesteld dat het bezitten van grond een middel is voor de realisatie van provinciale doelen en geen doel op zich.

Ons grondbeleid bestaat uit zowel actief grondbeleid (aankopen en verkopen van gronden) als faciliterend grondbeleid (zoals regelen van kostenverhaal bij ruimtelijke ontwikkelingen). Marktconformiteit, rechtmatigheid en transparantie zijn daarbij de algemene kaderstellende uitgangspunten. Zowel de aankoop als de verkoop van gronden geschiedt op basis van onafhankelijke taxaties. Als overheid mag de provincie geen verstorende werking op de grondmarkt hebben en geen staatssteun verlenen, waardoor slechts beperkt en gemotiveerd van getaxeerde waarden afgeweken kan worden. Aankoop van gronden voor de verschillende beleidsdoelen gebeurt in principe op minnelijke (vrijwillige) basis. Alleen indien noodzakelijk wordt een onteigeningsprocedure gestart. Vastgoed waar geen specifiek beleidsdoel aan gekoppeld is, wordt verkocht.

De waarde van grond in het landelijk gebied fluctueert wel, maar is over langere periode gezien stabiel. In 2017 was er sprake van relatief weinig transacties, met daarbij enkele transacties met relatief hoge grondprijzen (in de provincie Flevoland). Dit leidde een paar maanden tot relatief hogere gemiddelde grondprijzen, maar aan het eind van het jaar lijkt dit genormaliseerd (zie onderstaande figuur). Door de sterke economische groei zien wij echter wel dat, in tegenstelling tot de grondprijzen, de waarde van vastgoed sterk stijgt. Ook de doorlooptijd van verkooptrajecten is sterk verkort.

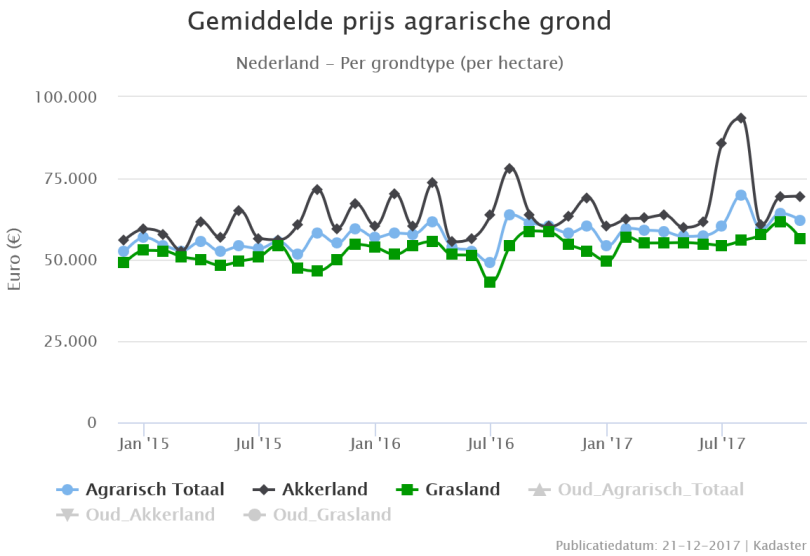

Wat hebben wij daarvoor (meer) gedaan?

Verwerving van gronden en gebouwen

Taakgebonden aankopen

Voor de taakgebonden verwervingen is in 2017, net als in voorgaande jaren, het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur het belangrijkste uitgangspunt geweest. Het betreft in hoofdzaak aankopen ten behoeve van de wegenprojecten N417, N241, N244, N522 (brug over de

Amstel), de Zuidtangent Zuidtak en de HOV 't Gooi. Totaal betrof dit ca. 20 transacties met een aankoopsom van ca € 2,6 mln. Met name voor HOV 't Gooi en de N244 zijn veel transacties verricht. Voor HOV 't Gooi resteren nog enkele dossiers die de onteigening ingaan. Voor de N417 zijn wij met twee eigenaren tot een minnelijke overeenstemming gekomen, waardoor nog één onteigeningsdossier resteert.

Voor de taakgebonden aankopen en eventuele onteigeningen worden de budgetten voor de betreffende projecten benut. Deze gronden worden ingebracht tegen de aankoopsom plus alle bijkomende kosten c.q. schadevergoedingen. Bij dergelijke aankopen wordt in beginsel slechts de oppervlakte aangekocht die strikt nodig is voor de realisatie van het project. Hierdoor worden waarderisico's bij verkopen van overtollige gronden na het project zoveel mogelijk vermeden.

Realisatie Natuur Netwerk Nederland (NNN)

Realisatie van het NNN wordt formeel via het "Programma Groen" (PMG) gerapporteerd. Het NNN is pas gerealiseerd als de grond duurzaam bij de eindbeheerder in bezit is. In 2017 is een aantal verkopen van provinciale grond gelegen binnen het NNN voorbereid zodat verkoop aan een eindbeheerder in 2018 kan plaatsvinden. Door diverse oorzaken lukte dat niet in 2017. Wel is er eind 2016 via 2 kavelruilen ca. 27 hectare NNN-grond aangekocht. Deze grond zal naar verwachting in 2018 worden verkocht. De aan- en verkopen vinden plaats binnen de kaders van het beleidskader groen grondbeleid c.q. de 4e Nota grondbeleid.

Krediet Strategische grondaankopen

Bij de jaarrekening 2016 is het krediet "Strategische grondaankopen" met € 17 miljoen naar beneden bijgesteld tot € 80 miljoen. Ca. € 66 miljoen van dit krediet zat op dat moment 'vast' in (grond)eigendommen en er resteerde per 31-12-2016 een 'vrij' deel van ca. € 14 miljoen. Met de verkoop van Crailo op 18 december 2017 (€ 33,2 mln.) en de afwaardering van de gronden Distriport (€ 5,8 mln.) kan de hoogte van het krediet met ruim € 39 miljoen worden verlaagd.

In 2016 hebben PS besloten om het krediet "Strategische grondaankopen" de komende 10 tot 15 jaar af te bouwen naar € 20 miljoen door een jaarlijkse bijstelling bij de jaarrekening. Door de verkoop van Crailo en de afwaardering van Distriport wordt met deze jaarrekening 2017 aan PS voorgesteld om de hoogte van het krediet "Strategische grondaankopen" met € 40 miljoen naar beneden bij te stellen tot € 40 miljoen.

Per 31 dec 2017 zit ca. € 26,8 miljoen 'vast' in (grond)eigendommen (zie tabel 1 Overzicht mutaties Materiële Vaste Activa). Het vrije deel van het krediet bedraagt ultimo 2017 dan nog € 13,2 miljoen.

Beheer van de provinciale portefeuille

Het beheer van de agrarische gronden vindt grotendeels plaats volgens het regime van het Burgerlijk Wetboek Boek 7 titel 5. Hierbij wordt het uitgangspunt gehanteerd dat de provincie, voor de realisatie van haar doelen, snel moet kunnen beschikken over de percelen. Woningen en andere gebouwen worden in principe in gebruik gegeven via leegstandsbeheerders.

Sinds 2016 zijn er, voor zover mogelijk, pachtcontracten gesloten met een langere looptijd dan 1 jaar. De grond wordt voor maximaal 4 jaar aan dezelfde gebruiker in pacht uitgegeven. Voor de nieuw afgesloten pachtcontracten in 2017 met een looptijd van 1 jaar geldt dat de pachtduur hierop is aangesloten.

Om een positieve bijdrage te leveren aan de biodiversiteit is in de pachtcontracten opgenomen dat de pachters perceelsrandenbeheer uitvoeren. Op grond binnen de NNN-begrenzing en binnen weidevogelkernen is een maaiverbod vóór 15 juni en een kunstmestverbod ingevoerd. Voor deze aangepaste beheersmaatregelen wordt een korting op de pachtprijs toegepast. Vanzelfsprekend wordt ook nauwgezet toegezien of het beheer correct wordt uitgevoerd.

Het beheer omvatte in 2017 circa 1660 beheercontracten met een opbrengst van ca. € 3,25 mln.

Verkopen

In 2017 zijn er in totaal 39 dossiers verkocht en afgehandeld voor een totaal bedrag van ca. € 40,8 mln. Het totale verkochte oppervlak is ca. 132,3195 ha. Deze verkopen zijn inclusief de hieronder genoemde verkopen van het voormalige project Wieringerrandmeer en de verkoop van een woning binnen het beheercontract van PWN. Alle verkopen voor 2017 waren opgenomen in het Meerjarenverkoopprogramma (MJVP). In het MJVP wordt op een planmatige manier alle

verkoop geprogrammeerd. De uitgangspunten voor verkopen zijn marktconformiteit, rechtmatigheid en transparantie. Daarbij wordt gekeken naar opbrengstmaximalisatie. Dat wil zeggen dat de hoogste opbrengst niet altijd leidend is, dit kan ook inhouden dat de beheerkosten dermate hoog zijn dat verkoop per definitie voordeliger is. In 2017 is het team van verkopers uitgebreid, hierdoor is het resultaat geoptimaliseerd.

Enkele verkopen van 2017 zijn:

Ten gunste van het project N201 zijn er diverse woningen verkocht, de Aalsmeerderweg 147, Legmeerderijk 282 en een voormalig spoorwegstationsgebouw aan de Aalsmeerderweg 505 en 505a te Rozenburg voor een totaal bedrag van € 827.000, voormalige kantoorruimte "Het nieuwe werk" 54 te Den Helder voor een bedrag van ca. € 296.000, een woning aan de Waarddijk 14 te Heerhugowaard voor een bedrag van € 290.000, het voormalige garagecomplex, twee woningen en een schuilkelder gelegen aan de Schoonzichtlaan 2, 4 en 6 te Haarlem voor een bedrag van ca. € 1.310.000 en de voormalige kantoorvilla aan het Florapark 6 te Haarlem voor een bedrag van ca. € 1.646.000. Met de verkoop van de voormalige kantoorvilla aan het Florapark 6 komt het afstoten van kantoorgebouwen naar aanleiding van het gereedkomen van het Dreefgebouw ten einde.

Verkoop onroerend goed voormalig project Wieringerrandmeer

In 2017 zijn vanuit de portefeuille van het voormalig Wieringerrandmeer vijf woningen verkocht in de Wieringermeer via openbare verkoop. Daarnaast is er één object verkocht onder voorbehoud, dat naar verwachting in 2018 wordt overgedragen.

Kavelruilen

Kavelruil is een instrument waarbij via een combinatie van vrijwillige aan- en verkoop van grond (en eventueel gebouwen) de agrarische structuur wordt versterkt. In toenemende mate wordt dit instrument ook ingezet voor de ontwikkeling van natuur en landschap.

In het voormalig Wieringerrandmeergebied loopt sinds 2012 de uitvoering van een groot kavelruilplan waarbij in totaal tien kavelruilen zijn gepland. In 2017 is gewerkt aan de uitwerking van vier kavelruilen, die naar verwachting in 2018 worden afgerond.

In de regio Vechtstreek is de voorbereiding gestart van een grote kavelruil, waarbij beoogd wordt om grond gelegen binnen de NNN-begrenzing te verkrijgen en de landbouwstructuur te verbeteren. Uiteindelijk is een deel van de kavelruil, als kavelruil Slotblik, nog voor eind 2017 afgehandeld waarbij PNH ca. 7 hectare NNN-grond in bezit heeft gekregen.

Ten behoeve van de afrit A9 in Heiloo is eind 2017 kavelruil Kooibrug afgehandeld, waarbij PNH ca. 20 hectare NNN-grond op naam heeft gekregen.

Boekwaarden, rentebijschrijvingen en afwaardering

Voor percelen, die behoren tot de materiële vaste activa, is per project/locatie beoordeeld hoe de boekwaarde per ultimo 2017 zich verhoudt tot de getaxeerde waarden (Zie Tabel 1).

Bloemendalerpolder

In 2012 is een Samenwerkings- en Uitvoeringsovereenkomst (SUOK) gesloten met het Rijk (Rijksvastgoedbedrijf namens de Staat), gemeenten Muiden en Weesp, Hoogheemraadschap AGV en de samenwerkende private partijen. De SUOK is eind 2013 definitief van kracht geworden. In de SUOK zijn onder meer de afspraken over de realisatie van 2/3 groen van het plangebied uitgewerkt voor het exploitatiegebied. De provincie heeft binnen het exploitatiegebied de volgende gronden in bezit:

- Recreatiecentrum Muiden (2.40.30 ha) is in 2009 gekocht. In 2015 is de sloop van de opstallen afgerond.
- 13.26.95 ha is in 2011 gekocht van het Rijk (RWS) als onderdeel van de uitvoering brief De Jager.
- 15.61.20 ha grond heeft de provincie geleverd gekregen in de Bloemendalerpolder van het Rijk in 2014 als onderdeel van de PASO-deal.
- 62.04.21 ha is in 2014 gekocht van het Rijk (BBL).

In het kader van de SUOK zijn de Ministeries Infrastructuur & Milieu (I&M) en Economische Zaken (EZ) vertegenwoordigd door het RVOB met de provincie Noord-Holland een hectareprijs overeengekomen van € 40.000. De gronden werden kortdurend verpacht. Per 1 november 2016

heeft het consortium het beheer van de gronden gelegen binnen de projectgrens overgenomen. Per 1-1-2016 had de provincie 93.32.66 hectare in eigendom, waarvan 15.61.20 onder het kopje PASO valt.

Onderdeel van de afspraken in de SUOK is dat het private consortium Bloemendalerpolder de provinciale gronden binnen de bebouwingscontour koopt van de provincie voor een bedrag van € 2.767.397 (prijspeil 1-1-2011). In de SUOK staat beschreven of en in hoeverre dit bedrag jaarlijks wordt geïndexeerd. Het bestemmingsplan is halverwege 2017 onherroepelijk van kracht geworden. Het consortium neemt direct daarna gronden van de provincie over om te ontwikkelen. Door vertraging in de aanlevering van met name de kaarten op basis waarvan de transactie plaatsvindt heeft bedoelde transactie niet in 2017 plaatsgevonden. Betaling van alle kosten conform de SUOK vindt nu dus naar verwachting begin 2018 plaats. De betreffende onroerende zaken zijn in januari 2015 getaxeerd op een hogere waarde dan de boekwaarde. Het risico op deze gronden kan als laag worden aangemerkt.

De provincie ontvangt bij het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan om niet de gronden in bezit van de private partijen die zijn gelegen in het zogeheten Robuust groen-blauw. Het consortium is verantwoordelijk voor de inrichting. De gronden binnen de rode contour (ongeveer 50 ha) worden conform afspraak aan het consortium geleverd voor de totale waarde van het bezit.

Gebied Crailo

Begin 2017 gaven de gemeenten Hilversum, Gooise Meren en Laren aan dat zij het Crailo-terrein van de provincie wilden kopen. Na een intensieve onderhandeling is op 4 juli een Afsprakenkader overeen gekomen, waarmee Crailo wordt verkocht voor de boekwaarde van €33,2 miljoen, met een voor de gemeenten gunstige betaalregeling. Op 18 december 2017 is de Koopovereenkomst getekend en is de akte gepasseerd. De ontwikkeling van Crailo ligt hiermee nu in handen van de betreffende 3 gemeenten. Zij beogen te komen tot een duurzame woonwijk (400-600 woningen), groenontwikkeling en een beperkte hoeveelheid bedrijvigheid.

Percelen Jaagweg (Distriport) te Koggenland

Met betrekking tot de percelen lopen nog altijd verschillende gerechtelijke procedures (bodemprocedure, schadestaatprocedure, actio pauliana procedure).

Op 4 november 2016 heeft de Hoge Raad arrest gewezen. De Hoge Raad heeft alle door Distriport aangedragen grieven onbehandeld gelaten omdat deze feitelijk van aard waren. Een grief inzake de hoofdelijke aansprakelijkheid van de bedrijven Zeeman en Ooms is doorverwezen naar het gerechtshof Den Haag om opnieuw te beoordelen. In mei 2018 zal daarover een pleitzitting worden gehouden. Ook de schadestaatprocedure is in afwachting van een pleitzitting.

Op 14 november 2017 hebben GS het voornemen bekend gemaakt om Distriport tot maximaal 66 hectare te doen ontwikkelen als zonnepark, alle provinciale gronden in het plangebied (ca. 106 ha) voor minimaal een termijn van 26 jaar in erfpacht uit te geven en na realisatie van het zonnepark de bestemming te (doen) wijzigen in een agrarische bestemming. Eind 2017 is de boekwaarde afgewaardeerd met € 5.800.000 naar € 7.300.000 conform de taxatie op basis van de waarde van landbouwgrond die begin maart 2018 heeft plaatsgevonden.

Regionaal Havengebonden Bedrijventerrein Anna Paulowna

De ontwikkeling van het Regionaal Havengebonden Bedrijventerrein is in 2016 gestart. Als uitgangspunt wordt nog steeds aangehouden dat de provincie haar grond in de grondexploitatie inbrengt tegen dan geldende marktwaarde. Een klein deel van het provinciaal eigendom is in 2016 verkocht aan het consortium Kooyhaven, Balgweg voor € 193.000. Mede als gevolg daarvan is de boekwaarde van het resterende provinciale eigendom (ca. 16,5 ha, met een bouwblok) in de jaarrekening 2016 naar beneden bijgesteld naar € 2.011.000. De boekwaarde komt daarmee overeen met de getaxeerde waarde, die begin 2017 is vastgesteld.

Het is niet de verwachting dat de ontwikkeling van het bedrijventerrein de komende jaren dusdanig vorm gaat krijgen, dat het resterende provinciale eigendom daarvan onderdeel gaat worden. Het perceel is t/m 2020 verpacht. In de loop van 2018 zal de provincie besluiten of deze gronden na het aflopen van het pachtcontract vrij op de markt verkocht gaan worden, of dat deze onderdeel blijven van de strategische grondvoorraad.

Gronden Nieuw Vennep

Dit perceel is mee gekocht bij de realisatie van de N208 en was bestemd voor verkoop aan Staatsbosbeheer. Deze organisatie wil dit perceel niet kopen, dan wel er voor betalen. De taxatie dateert uit 2004, maat is nog actueel. Eind 2015 resteerde geen boekwaarde meer. Verkoop van de resterende oppervlakte zal boekwinst opleveren. Daarom valt deze in de categorie materiële vaste activa.

Perceel Oudelanderweg Middenmeer

Deze locatie, ook wel bekend als 'NC10', is in 2007 aangekocht ten behoeve van de realisatie van een nieuw motorcrossterrein in de gemeente Hollands Kroon. Sindsdien is de locatie gereserveerd ten behoeve van verkoop voor dit doel. Naar verwachting wordt in 2018 een concrete verkoopplanning vastgesteld voor dit object. Deze boekwaarde is in 2010 vastgesteld en behoeft geen aanpassing, gezien de stabiliteit van de agrarische grondprijzen.

Percelen Wieringen/Wieringermeer (aangekocht t.b.v. het plan Wieringerrandmeer)

Deze percelen zijn als complex opgenomen op de balans tegen een initiële waarde van € 26.137.015. In januari 2015 is de marktwaarde door middel van een taxatie vastgesteld op € 26.994.704. Gezien de stabiliteit van de agrarische grondprijs is er geen reden tot afboeking en de boekwaarde wordt daarom gehandhaafd. De verkochte objecten zijn verrekend met de boekwaarde, waardoor het complex uitkomt op een boekwaarde van € 14.617.346 per 31-12-2017.

Perceel Hoofdweg 511 te Hoofddorp

Dit perceel is in 2011 tegen agrarische taxatiewaarde aangekocht en meerjarig verpacht aan de eigenaar van het perceel waar binnen dit perceel is gelegen. Het perceel is gereserveerd voor eventuele inzet bij geluidswerende maatregelen bij Schiphol. Mocht dit perceel daarvoor niet nodig zijn, dan is juridisch vastgelegd dat de gebruiker het mag kopen.

Begin 2017 is de boekwaarde bijgesteld naar € 380.000. In die situatie is geen verandering opgetreden.

Percelen SLP (kassengebied Rozenburg)

De gesprekken met de gemeente om te komen tot een anterieure overeenkomst zijn afgerond en er ligt een conceptovereenkomst. De reserveringsovereenkomst met SADC met betrekking tot de percelen SLP is afgelopen. Daardoor staat het de provincie vrij om de gronden vrij op de markt te verkopen, op het moment dat het betreffende gedeelte van het gebied ontwikkeld gaat worden. De verwachting is dat dit in de loop van 2018 gaat gebeuren.

Percelen PASO

In het kader van de "*Uittredingsovereenkomst Mainport Schiphol en Groen, Convenant en Brugovereenkomst*" is aan de gemeente Haarlemmermeer een subsidie betaald van ongeveer € 23 mln. Ter dekking heeft de provincie de beschikking gekregen over circa 350 ha en € 800.000. De gronden moeten verkocht worden en van de opbrengst wordt het krediet afbetaald. De boekwaarde van de grond per 31-12-2017 is € 17.849.317. In januari 2018 heeft er een nieuwe taxatie plaatsgevonden en is de waarde getaxeerd op € 20.478.316.

Percelen Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL)

In 2014 is de provincie eigenaar geworden van circa 1700 ha BBL-grond. Eind 2017 hebben wij 1.310,0084 ha in bezit. De taxatiewaarde van het bezit overstijgt vele malen de boekwaarde (zie tabel 2, nummer 14). In 2017 is 1,4428 ha verkocht. De boekwaarde is per 31-12-2017 € 10.638.789 en de taxatiewaarde is € 61.588.845.

Percelen Beheergrondbank Laag Holland en Amstelscheg

De Beheergrondbank Laag Holland en Amstelscheg bestaat per 31-12-2017 uit 129,8260 hectare. Deze gronden zijn door middel van liberale langjarige pachtcontracten verpacht aan 18 verschillende pachters. In 2017 hebben er 3 verkooptransacties plaatsgevonden. De opbrengst (verkoopprijs minus boekwaarde percelen) van ca. € 340.939 is ten goede gekomen aan de algemene middelen.

Het krediet voor de beheergrondbanken tezamen bedraagt € 5.000.000. De oppervlakte beheergrondbank op 31-12-2017 komt uit op 129,8260 hectare. De boekwaarde bedraagt € 1.341.061, waarmee de kredietruimte € 3.658.938 bedraagt. Begin 2018 zijn de gronden getaxeerd. Er is geen reden tot aanpassing van de boekwaarde.

Percelen Beheergrondbank Groene Uitweg

De verantwoording van de beheergrondbank Groene Uitweg vindt plaats via het programma Groene Uitweg. In 2017 bevatte de grondbank een oppervlakte van ruim 19 hectare aan gronden.

Wat heeft het gekost?

Tabel 1. Overzicht mutaties Materiële Vaste Activa *

Perceel	Boekwaarde per 31-12-2016	Mutaties in 2017	Rente-bijschrijving
Materiële vaste activa 2017 (anticiperende grondaankopen)			
1. Bloemendalerpolder	€ 4.963.262,00		€ -
2. Gebied Crailo	€ 33.193.494,23	€ 33.193.494,23	€ -
3. Percelen Jaagweg (Distriport)	€ 13.100.000,00	€ 5.800.000,00	€ -
4. R.h.b. Anna Paulowna	€ 2.011.000,00		€ -
5. Nieuw-Vennep	€ -		€ -
6. Perceel Wieringermeer (Terrein Middenmeer)	€ 650.000,00		€ -
7. Compensatiegronden Wieringermeer	€ 0,00		€ -
8. Bergweg 30 Bloemendaal	€ 225.807,00		€ -
9. Perceel Hoofdweg 511 te Hoofddorp	€ 380.000,00		€ -
10. Gronden in Wieringerrandmeer (aangekocht bij kavelruil)	€ 1.905.265,37		€ -
11. Percelen Kassengebied Rozenburg	€ 9.362.512,00		€ -
Totalen	**€ 65.791.340,60**	**€ 38.993.494,23**	€ -
Overige materiële vaste activa			
12. Percelen Wieringen (aangekocht t.b.v. Wieringerrandmeer)	€ 15.892.639,96	€ 1.275.275,00	€ -
13. Percelen PASO	€ 18.125.114,83	€ 275.797,38	€ -
14. Percelen BBL	€ 10.650.475,69	€ 11.686,68	€ -
15. Percelen Beheergrondbank Laagholland	€ 1.553.607,38	€ 212.545,95	€ -
Totalen	**€ 46.221.837,86**	**€ 1.775.305,01**	€ -

*Exclusief ondergrond Houtplein en Archeologisch depot Castricum

Tabel 2. Overzicht Materiële Vaste Activa per 31-12-2017				
Perceel	**Boekwaarde per 31-12-2017**	**Verplichtingen uit aan- en verkopen per 31-12-2017**	**Saldo oppervlakte (ha)**	**Laatste taxatiewaarden**
Materiële vaste activa 2017 (anticiperende grondaankopen)				
1. Bloemendalerpolder	€ 4.963.261,43	€ 0	77,7146	1-1-2015
2. Gebied Crailo	0	€ 0	0	
3. Percelen Jaagweg (Distriport)	€ 7.300.000,00	€ 0	112,2735	9-3-2018 (€ 7.300.000,-)
4. R.h.b. Anna Paulowna	€ 2.011.000,00	€ 0	16,5988	28-2-2017 (€ 2.011.000,--)
5. Nieuw-Vennep	€ -	€ 0	3,7891	Niet voorhanden
6. Perceel Wieringermeer (Terrein Middenmeer)	€ 650.000,00	€ 0	14,5865	14-2-2017 (€ 1.015.000,-)
7. Compensatiegronden Wieringermeer	€ 0,00		0	
8. Bergweg 30, Bloemendaal	€ 225.806,73	€ 0	0	Betreft bloot eigendom, geen taxatie vereist
9. Perceel Hoofdweg 511	€ 380.000,00	€ 0	48	13-2-2017 (€ 380.000,-)
10. Gronden in Wieringerrandmeer (aangekocht bij kavelruil)	€ 1.905.265,37	€ 0	24,9275	
11. Percelen Kassengebied Rozenburg	€ 9.362.512,20	€ 0	13,4789	17-2-2017 (€ 13.670.000,-)
Totalen	**€ 26.797.845,73**	***€ 0***	**311,3689**	
Overige materiële vaste activa				
12. Percelen Wieringen (aangekocht t.b.v. Wieringenrandmeer)	€ 14.617.346,61	€ 0	294,0727	19-2-2018 (€ 17.376.550,-)
13. Percelen PASO	€ 17.849.317,45	€ 0	358,839	19-2-2018 (€ 20.620.555,-)
14. Percelen BBL	€ 10.638.789,01	€ 0	1310,0084	8-3-2018 (€ 63.011.124,-)
15. Percelen Beheergrondbank Laagholland	€ 1.341.061,43	€ 0	129,826	19-2-2018 (€ 4.916.244,-)
Totalen	**€ 44.446.514,50**	***€ 0***	**2185,8178**	

4.7 Provinciale heffingen

Wat hebben wij bereikt?

Uit provinciale heffingen ontstaan inkomsten, betaald door de burgers en – in mindere mate- het bedrijfsleven. Met lokale heffingen creëren wij de mogelijkheid aanvullend (op onder meer de uitkering uit het Provinciefonds) collectieve voorzieningen, zoals deze in de verschillende programma's zijn opgenomen, te financieren. Bij het heffen gaan wij zoveel mogelijk uit van het profijtbeginsel, waarbij het uitgangspunt is dat degene die profiteert van een voorziening, voor die voorziening betaalt. Het profijtbeginsel manifesteert zich sterker bij heffingen dan bij belastingen. Deze paragraaf geeft de door Provinciale Staten vastgestelde beleidslijnen en de gerealiseerde belastingopbrengsten weer. Bij het heffen houden wij rekening met interne en externe kaders en wet- en regelgeving, waaronder verschillende artikelen uit de Provinciewet.

Lastendruk

De provinciale heffingen bepalen, zij het in geringe mate, de collectieve lastendruk en zijn dus mede bepalend voor de omvang van het besteedbaar inkomen. Wettelijk mag het bedrag van een provinciale belasting niet afhankelijk worden gesteld van het inkomen, de winst of het vermogen.

Lokale heffingen moeten overheidsoptreden legitimeren

Wat krijgt de burger terug voor de betaling aan de provincie? Wij streven naar evenwicht tussen het ervaren van overheidsoptreden en de hoogte van het te betalen bedrag. In de Provinciewet staat dat provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting tot een bepaalde limiet geheven mogen worden. In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) staat dat de provinciale heffingen maximaal kostendekkend mogen zijn. Bij overtreding van deze regels kan de rechter de desbetreffende heffingsverordening onverbindend verklaren.

Realiseren sluitende begroting door minder uitgaven en niet door meer heffen

In het coalitieakkoord 2015-2019 is aangegeven dat structurele uitgaven structureel gedekt worden. Ruimte voor structureel nieuw beleid is er uitsluitend als er wordt bezuinigd of sprake is van structureel hogere inkomsten. De opcenten motorrijtuigenbelasting zijn niet verhoogd. Noord-Holland is de provincie met het laagste opcenten-tarief motorrijtuigenbelasting.

Provincie	2014	2015	2016	2017	2018
Drenthe	88,3	90,3	92,0	92,0	92,0
Flevoland	76,6	76,6	77,4	78,2	79,0
Fryslân	90,3	94,1	68,8	69,4	70,0
Gelderland	87,1	89,3	88,7	89,2	89,2
Groningen	87,1	88,4	88,9	88,6	89,3
Limburg	76,6	77,9	77,9	77,9	77,9
Noord-Brabant	75,8	76,1	76,1	76,1	76,1
Noord-Holland	67,9	67,9	67,9	67,9	67,9
Overijssel	79,9	79,9	79,9	79,9	79,9
Utrecht	72,6	72,6	72,6	72,6	72,6
Zeeland	78,3	78,3	82,3	82,3	82,3
Zuid-Holland	95,0	95,0	92,0	91,4	91,4
Gemiddeld tarief	**81,29**	**82,20**	**80,38**	**80,46**	**80,63**

Overzicht 1. Opcenten motorrijtuigenbelasting provincies 2014-2018

Kwijtscheldingsbeleid (art. 10 BBV)

Gelet op het karakter van de heffingen van de provincie Noord-Holland voert de provincie Noord-Holland het beleid om geen kwijtschelding toe te passen

Wat hebben wij daarvoor (meer) gedaan?

Wij heffen jaarlijks de volgende lokale heffingen:

- Belastingen: betalingen voor uitvoering van collectieve vormen van dienstverlening met een algemeen belang. De provincie kent *provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting* op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting. De opbrengst van deze belasting is een algemeen dekkingsmiddel.
- Heffingen: betalingen voor uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening. De Provincie Noord-Holland kent de *nazorgheffing gesloten stortplaatsen* en de *grondwaterheffing*.
- Rechten: betalingen voor individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. De Provincie Noord-Holland kent *leges en overige rechten*.

Belastingen: opcenten motorrijtuigenbelasting

Motorrijtuigenbelasting (hierna: MRB) wordt geheven over het bezit van een motorvoertuig. De heffing en inning van de MRB, waarop de provinciale opcenten meeliften, wordt verzorgd door de Belastingdienst. Bovenop de MRB betalen houders van personenauto's en motoren 'provinciale opcenten'. De provincies stellen zelf hun tarief opcenten motorrijtuigenbelasting vast. Het maximum tarief opcenten is voor 2017 bepaald op 111. Het huidige tarief in de provincie Noord-Holland bedraagt 67,9 opcenten. Sinds 2016 werkt een verandering in de provinciale belastinggrondslag (bijvoorbeeld de verhuizing van een grootwagenparkhouder/leasebedrijf naar een andere provincie) direct door in de verdeling van het provinciefonds. Een verandering in de grondslag heeft een egaliserende werking in de uitkering Provinciefonds.

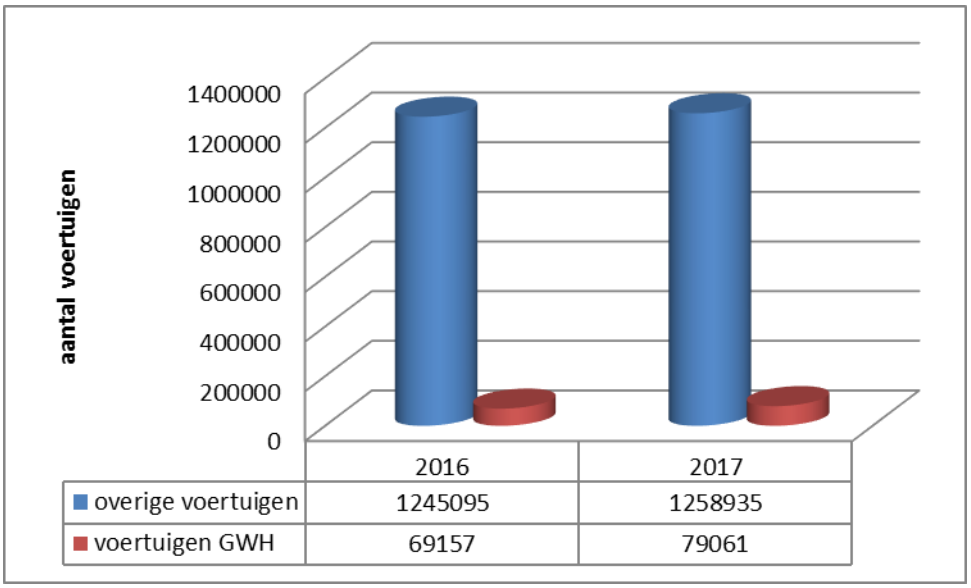

Overzicht 2. Aandeel voertuigen grootwagenparkhouder/leasebedrijf 2016-2017

Heffingen

Nazorgheffing gesloten stortplaatsen

In de zogenaamde Leemtewet is op 1 april 1998 een regeling in de Wet Milieubeheer opgenomen (over de nazorg van operationele stortplaatsen. Dit zijn stortplaatsen waar het storten van afvalstoffen niet vóór 1 september 1996 is beëindigd. In deze wet is bepaald dat de provincies er bestuurlijk en financieel voor verantwoordelijk zijn dat deze stortplaatsen na sluiting geen nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaken. Daarvoor moet eeuwigdurende nazorg

plaatsvinden. Dit houdt in dat maatregelen genomen moeten te worden om bodembeschermende voorzieningen op gesloten stortplaatsen in stand te houden, te onderhouden, te herstellen en eventueel te vervangen. Verder moeten de bodembeschermende voorzieningen regelmatig geïnspecteerd worden en moet de bodem onder de stortplaats onderzocht worden. Ter bestrijding van deze kosten is een nazorgheffing ingesteld die wordt geheven bij de exploitanten van de operationele stortplaatsen. De provincie Noord-Holland heeft acht stortplaatsen die onder deze regeling vallen. In 2017 bedroeg de opbrengst nazorgheffing € 510.000.

Het Nazorgfonds, waar de heffingsopbrengsten in worden gestort, is een bij wet vastgestelde rechtspersoon. Het Nazorgfonds gesloten stortplaats is ook opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen. In het Nazorgfonds wordt een zodanig kapitaal opgebouwd, dat uit het rendement daarvan de eeuwigdurende nazorg gefinancierd kan worden. Het Nazorgfonds Gesloten Stortplaatsen bevatte per 1 januari 2017 afgerond € 47,8 miljoen en per 1 januari 2018 € 49,1 miljoen (inclusief rendement minus gemaakte nazorgkosten). Om een volledig inzicht te geven in de provinciale baten is de nazorgheffing ook opgenomen in de paragraaf Provinciale heffingen.

Grondwaterheffing

In december 2009 is de Waterwet in werking getreden. De heffing is bestemd voor de dekking van de kosten van grondwaterbeheer, die ten laste van de provincie komen. Er is een voorziening grondwaterheffing ingesteld.

Deze voorziening dient om fluctuaties in het heffingstarief te voorkomen. Heffingsplichtig zijn de onttrekkers van 12.000 m³ of meer grondwater per heffingsjaar. Het tarief is in 2010 vastgesteld op € 0,0085 per m³ onttrokken grondwater. De aanslagen worden achteraf opgelegd.

Voor 2017 werd € 730.000 aan opbrengsten geraamd. Het totaal van de opgelegde aanslagen over 2017 bedraagt € 825.040 . In 2017 is een bedrag van € 464.725 onttrokken voor een subsidieverlening aan waterschap Amstel, Gooi en Vecht voor het project “pilot temmen van brakke kwel Horstermeer”. De voorziening grondwaterheffing was op 1 januari 2017 € 1.270.851 (1 januari 2016 € 1.345.985). Het saldo van de voorziening bedroeg op 31 december 2017 € 1.136.369

	Voorziening grondwaterheffing
1-januari-17	€ 1.270.851
31-december-17	€ 1.136.369

Overzicht 3. Saldi voorziening grondwaterheffing

Rechten

Leges ofwel rechten zijn betalingen voor individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. Er is sprake van een dienst als degene, voor wie de handeling wordt verricht, rechtstreeks en in overheersende mate een individueel belang heeft bij deze handeling. Daarmee onderscheiden de rechten zich van belastingen. Zuiver publiekrechtelijke handelingen van de overheid, zoals het verlenen van vergunningen of ontheffingen zijn diensten in deze zin. Het uitgangspunt van Provinciale Staten is dat leges kostendekkend zijn. Provinciale Staten voeren als beleid dat kostendekkendheid in eerste instantie bereikt wordt door het optimaliseren van efficiency en in tweede instantie door het verhogen van de tarieven. Dit beleid vereist inzicht in de kostenstructuur, kostenbeheersing en kostentoerekening. Door gewijzigde overhead-systematiek o.g.v. Besluit Begroting en Verantwoording dient de berekening van de kostendekkendheid geactualiseerd te worden. Dit is inmiddels in 2018 opgepakt, waarbij gebruik wordt gemaakt van de webapplicatie kostendekkendheid.nl. Voor 2017 werd een totaalopbrengst leges geraamd van € 2,27 miljoen. In totaal werd over 2017 € 2.551.172 aan leges ontvangen. De hoger uitvallende opbrengst vloeit in hoofdzaak voort uit een hoger dan geraamde opbrengst leges Wabo door meer ingediende aanvragen voor bouwvergunningen vanwege de aantrekkende economie. Voor de projecten Zeesluis IJmuiden en Wind op land werden resp. € 424.700 en € 558.400 in rekening gebracht.

Wat heeft het gekost?

In totaal werd het volgende aan belasting/heffingen/rechten geraamd en gerealiseerd:

Belasting/heffing	jaarrekening 2016	begroting 2017	jaarrekening 2017
opcenten motorrijtuigenbelasting	€ 194,3	€ 195,4	€ 201,9
grondwaterheffing	€ 0,7	€ 0,7	€ 0,8
nazorgfonds	€ -	€ -	€ 0,5
leges:	€ 2,6		
WABO		€ 1,6	€ 2,1
niet-WABO		€ 0,4	€ 0,5
Totaal	**€ 197,7**	**€ 198,1**	**€ 205,8**

Overzicht 4. Raming/opbrengsten belastingen en heffingen (x € 1.000.000)

Opcenten, raming en resultaat 2017

In de begroting 2017 werd € 195,4 miljoen aan opbrengst opcenten motorrijtuigenbelasting geraamd.

Ten aanzien van de opbrengsten motorrijtuigenbelasting 2017 is een goedkeurende controleverklaring d.d. 15 maart 2018 ontvangen. In de bijgevoegde verantwoording van de belastingdienst zijn de opbrengsten voor de provincie Noord-Holland opgenomen voor een bedrag van € 201,9 miljoen. Aangezien de Audit Dienst Rijk de controle met een hoge materialiteit uitvoert en geen specifieke accountantsverklaring per provincie verstrekt, kan onze accountant hieraan geen zekerheid ontlenen ten aanzien van de rechtmatigheid en de volledigheid.

Jaar	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Begroting 2017	€ 195,4	€ 195,4	€ 195,4	€ 195,4		
Jaarrekening 2017	€ 201,9					
Begroting 2018		€ 199,4	€ 199,4	€ 199,4	€ 199,4	
Verwachte opbrengsten *)		€ 204,1	€ 204,1	€ 204,1	€ 204,1	€ 204,1

Overzicht 5. Opbrengsten opcenten motorrijtuigenbelasting 2017-2022 (x € 1.000.000)

*) Verwachte opbrengsten opcenten motorrijtuigenbelasting uitgaande van de realisatie 2017. Opgave belastingdienst 17 januari 2018

Uit de halfjaarlijkse gewichtsuitdraai opcenten-plichtige voertuigen per 18 januari 2018 blijkt dat Noord-Holland over 2017 in totaal € 201.875.700 aan provinciale opcenten heeft ontvangen. Over 2016 bedroeg het totaal bedrag van de provinciale opcenten € 194.262.700.

Dit komt neer op een autonome groei in 2017 van 3,9 %, die neerkomt op een meeropbrengst ten opzichte van 2016 van circa € 7.613.000 .Deze ontwikkeling houdt verband met een toename van het aantal voertuigen. Bij de personenauto's en motoren zien we een stijging van het aantal voertuigen ten opzichte van 2016 met 23.700, waarvan bijna 10.000 voertuigen bij de Groot Wagenparkhouders.

In de begroting 2017 was rekening gehouden met een opbrengst provinciale opcenten van € 195,4 miljoen.

Provinciale Staten hebben voor het laatst op 10 november 2008 besloten het opcenten-tarief van 63,9 per 1 april 2009 met vier opcenten te verhogen naar 67,9. Dit tarief gold ook in 2017.

Onbenutte belastingcapaciteit

Het maximum aantal opcenten dat provincies in 2017 mochten heffen was 111 opcenten. Eén opcent genereerde in 2017 afgerond € 2,973 miljoen aan opbrengst. De theoretische opbrengst vanwege onbenutte belastingcapaciteit, mede bepalend voor de provinciale weerstandscapaciteit, kwam in 2017 uit op afgerond € 131,2 miljoen.

Opbrengst opcenten 2017 (x € 1.000.000)	Opcenten tarief 2017	Opbrengst per opcent (x € 1.000.000)	Maximum opcenten tarief 2018	Maximale opbrengst 2017 (x€ 1.000.000)	Onbenutte belastingcapaciteit 2017 (x € 1.000.000)
€ 201,9	67,9 %	€ 2,973	111%	€ 333,1	€ 131,2

Overzicht 6. berekening onbenutte belastingcapaciteit 2017

Heffing van opcenten interprovinciaal vergeleken

Provincies mochten met ingang van 1 januari 2017 maximaal 111opcenten heffen. Dit maximum wordt jaarlijks geïndexeerd met de tabelcorrectiefactor (een aanpassing aan de ontwikkeling van gemiddelde prijsindexcijfers).

Provincie	tarief opcenten	tarief opcenten	maximum tarief		percentage benut	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Drenthe	92,0	92,0	110,6	111	83,2%	82,9%
Flevoland	77,4	78,2	110,6	111	70,0%	70,5%
Friesland	68,8	69,4	110,6	111	62,2%	62,5%
Gelderland	88,7	89,2	110,6	111	80,2%	80,4%
Groningen	88,9	88,6	110,6	111	80,4%	79,8%
Limburg	77,9	77,9	110,6	111	70,4%	70,2%
Noord-Brabant	76,1	76,1	110,6	111	68,8%	68,6%
Noord-Holland	67,9	67,9	110,6	111	61,4%	61,2%
Overijssel	79,9	79,9	110,6	111	72,2%	72,0%
Utrecht	72,6	72,6	110,6	111	65,6%	65,4%
Zeeland	82,3	82,3	110,6	111	74,4%	74,1%
Zuid-Holland	92,0	91,4	110,6	111	83,2%	82,3%
gemiddeld	**80,4**	**80,5**	**110,6**	**111**	**72,7%**	**72,5%**

Overzicht 7. Benutte percentages opcenten motorrijtuigenbelasting per provincie 2016-2017

Financiële kengetallen BBV

	jaarrekening 2017	jaarrekening 2016 t-1	begroting 2017 t	jaarrekening 2017 t+1
A	Opcenten motorrijtuigenbelasting	67,9	67,9	67,9
B	Landelijke gemiddelde opcenten in het jaar ervoor	80,4	80,5	80,6
C	aantal opcenten t.o.v. landelijke gemiddelde (A/B)x 100%	84,5%	84,3%	84,2%

Overzicht 8. Financiële kengetallen in relatie met het BBV

Jaarrekening

5 Overzicht van baten en lasten en toelichting

5.1 Totaaloverzicht per programma van baten en lasten

Baten en lasten per programma exclusief mutaties reserves (x 1.000 euro)

		LASTEN			BATEN			SALDO
Nr	Programma	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Saldo rekening
1	Openbaar Bestuur	22.911	28.009	23.184	243	97	120	23.064
2	Bereikbaarheid	179.282	201.476	158.218	8.658	68.775	77.115	81.104
3	Water	4.964	13.236	11.139	835	3.015	1.028	10.110
4	Milieu	22.233	30.247	28.014	4.770	5.306	7.894	20.120
5	Ruimte	28.969	51.190	56.867	18.667	32.937	26.947	29.921
6	Groen	90.656	77.628	65.901	10.049	6.538	5.837	60.064
7	Cultuur en Welzijn	13.289	10.661	7.493		30	35	7.458
8	Financiën	69.606	42.621	39.697	386.349	413.812	415.508	-375.811
	Saldo van baten en lasten	431.910	455.068	390.514	429.571	530.510	534.483	-143.969

Toelichting op tabel baten en lasten per programma

De analyse van verschillen is te vinden in de programmaverantwoording en hier niet dubbel opgenomen. In die zin vormen die onderdelen van de programmaverantwoording, die de verschillen verklaren tussen begrote en werkelijke baten en lasten op programmaniveau een onderdeel van deze jaarrekening. Hiermee wordt voldaan aan het artikel in BBV, dat stelt dat verschillen tussen begrote en gerealiseerde baten en lasten moeten worden toegelicht.

Mutaties reserves per programma (x 1.000 euro)

		LASTEN			BATEN			SALDO
Nr	Programma	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Saldo rekening
1	Openbaar Bestuur	0	0	0	152	4.527	2.681	-2.681
2	Bereikbaarheid	141.893	249.405	252.668	94.863	85.925	82.404	170.265
3	Water	4.431	6.928	5.431	0	2.690	1.421	4.010
4	Milieu	0	18.043	18.044	0	0	1.008	17.036
5	Ruimte	9.676	12.468	13.708	2.400	8.115	3.493	10.215
6	Groen	18.409	69.092	65.797	34.020	31.329	24.361	41.436
8	Financiën	8.341	59.872	61.327	53.655	212.808	197.977	-136.650
Totaal mutaties reserves		182.750	415.808	416.975	185.089	345.393	313.345	103.630
Resultaat		614.660	870.876	807.489	614.660	875.903	847.828	-40.339

Toelichting mutaties reserves per programma

De analyse van verschillen is te vinden in de programmaverantwoording en hier niet dubbel opgenomen. In die zin vormen die onderdelen van de programmaverantwoording, die de verschillen verklaren tussen begrote en werkelijke stortingen en onttrekkingen op programmaniveau een onderdeel van deze jaarrekening. Hiermee wordt voldaan aan het artikel in BBV, dat stelt dat verschillen tussen begrote en gerealiseerde stortingen en onttrekkingen moeten worden toegelicht.

5.2 Specificatie van algemene dekkingsmiddelen

Specificatie algemene dekkingsmiddelen (x 1.000 euro)

		LASTEN		BATEN		SALDO
		Actuele begroting	Gerealiseerd	Actuele begroting	Gerealiseerd	Saldo rekening
7001	Resultaat op uitzettingen<1 jaar	0	0	0	0	0
7011	Renteresultaat	0	0	303	256	-256
7011	Rentetoevoeging aan gelden van derden	0	0	0	0	0
7021	Uitkering uit het Provinciefonds	0	0	192.767	197.969	-197.969
7030	Motorrijtuigenbelasting	0	0	199.400	201.876	-201.876
7040	Dividendopbrengsten	0	0	1.001	1.001	-1.001
7041	Resultaat op verkoop aandelen	0	0	2.081	2.081	-2.081
7045	Voorziening Reorganisatie	0	6	0	0	6
7045	Voorziening Risico's	0	0	0	90	-90
7045	Voorziening GO-gelden	0	0	0	0	0
7045	Voorziening Subsidiecrediteuren	0	0	1.454	2.412	-2.412
7050	Stelpost afrekeningsverschillen vr.jaren	-2	0	7.998	0	0
7050	Stelpost te verwachten onderuitputting	0	0	0	0	0
7050	Stelpost Infra/Normkosten	0	0	0	0	0
7050	App.kst.in de loop van het jaar ontstaan	-8.799	0	0	0	0
7050	App.kst.overgebracht naar producten	14.117	0	0	0	0
7050	Apparaatskosten doorbelast naar activa	-5.318	0	0	0	0
7050	Stelpost prijsstijgingen	0	0	0	0	0

7050	Doorschuif btw	0	0	2.555	3.160	-3.160
7050	Stelpost opvangen macro-ec. Tegenvallers	0	0	0	0	0
7050	Stelpost Nieuw collegeprogramma	0	0	0	0	0
7050	Stelpost bezuinigingsopdracht Directie	0	0	0	0	0
7050	Stelpost frictiekosten RUDs	0	0	0	0	0
	Totaal	-2	6	407.559	408.846	-408.839

5.3 Overzicht van de aanwending van het bedrag van onvoorzien (art.28b)

Van het bedrag van onvoorzien (begroot € 89.000) is in 2017 niets besteed. Bij de Eerste begrotingswijziging 2018 is een bedrag van € 50.000 overgeheveld naar 2018 voor de doorontwikkeling van de Planning & Control documenten.

5.4 Vennootschapsbelasting

De Vennootschapsbelasting voor 2017 is zowel begroot als werkelijk € 0,00.

Voor verdere toelichting verwijzen wij naar de paragraaf bedrijfsvoering.

5.5 Specificatie van incidentele en structurele baten en lasten (art. 28c en d)

Incidentele en structurele baten en lasten en mutaties reserves (x 1.000 euro)

2017		Programma	Incidenteel	Structureel	Eindtotaal
Totaal Exploitatie			**63.781**	**-207.750**	**-143.969**
Baten			-14.287	-520.195	-534.483
	1	Openbaar bestuur	-3	-117	-120
	2	Bereikbaarheid	-11.896	-65.219	-77.115
	3	Water	0	-1.028	-1.028
	4	Milieu	5	-7.898	-7.894
	5	Ruimte	2	-26.949	-26.947
	6	Groen	-539	-5.298	-5.837
	7	Cultuur en Welzijn	0	-35	-35
	8	Financiën	-1.857	-413.651	-415.508
Lasten			78.068	312.445	390.514
	1	Openbaar bestuur	2.743	20.442	23.184
	2	Bereikbaarheid	57.586	100.633	158.218
	3	Water	5.059	6.074	11.133
	4	Milieu	2.245	25.769	28.014
	5	Ruimte	17.660	39.208	56.867
	6	Groen	12.026	53.876	65.901
	7	Cultuur en Welzijn	-250	7.742	7.492
	8	Financiën	-18.998	58.702	39.704
Totaal Reserves			**23.193**	**80.437**	**103.630**
Baten			-308.641	-4.703	-313.345
	1	Openbaar bestuur	-2.681	0	-2.681
	2	Bereikbaarheid	-82.404	0	-82.404
	3	Water	-1.421	0	-1.421
	4	Milieu	-1.008	0	-1.008
	5	Ruimte	-3.493	0	-3.493
	6	Groen	-24.361	0	-24.361
	8	Financiën	-193.273	-4.703	-197.977
Lasten			331.834	85.141	416.975
	2	Bereikbaarheid	192.165	60.504	252.668
	3	Water	5.431	0	5.431
	4	Milieu	18.044	0	18.044
	5	Ruimte	13.708	0	13.708
	6	Groen	50.397	15.400	65.797
	8	Financiën	52.089	9.238	61.327
Eindtotaal			**86.974**	**-127.313**	**-40.339**

Limitatief overzicht van incidentele baten en lasten (x 1.000 euro)

2017	Subproduct omschrijving	Incidentele baten	Incidentele lasten	Totaal
1.1.1	Afrek.versch.vrg.jrn	-3	-67	-70
1.1.1	Apparaatskosten directie Concernzaken	0	58	58
1.1.1	Apparaatskosten Provinciale Staten	0	73	73
1.1.1	Gedeputeerde Staten (algemeen) (N)	0	0	0
1.1.2	Apparaatskosten handhaving openbare orde	0	12	12
1.1.3	Afrek.versch.vrg.jrn	0	0	0
1.2.2	afrekeningsversch vroegere dienstjaren	0	-1	-1
1.3.1	Afrek.versch.vrg.jrn	0	-8	-8
1.3.2	Afrek.versch.vrg.jrn	0	-4	-4
1.3.2	Resv. cofinanciering Europese projecten	-2.681	0	-2.681
1.3.2	Resv. Europese projecten	0	2.681	2.681
2.1.1	Afrek.versch.vrg.jrn	156	44	199
2.1.1	Resv. EXIN-H projecten Verkeersmanagemen	0	30	30
2.1.1	Verkeersmanagement	0	1.041	1.041
2.1.2	Afrek.versch.vrg.jrn	30	-1.032	-1.002
2.1.2	Productontwikkeling	0	61	61
2.1.2	Projecten v. derden (wegen)	-5.202	1.005	-4.197
2.1.2	Resv. Groot Onderh. Wegen en Vaarwegen	-22.661	2.500	-20.161
2.1.2	Resv. Innovatieprojecten SolaRoad	-140	140	0
2.1.2	Resv. TWIN-H projecten Weginfrastructuur	-500	13.674	13.174
2.1.2	Resv. Westfrisiaweg (N23)	-14.260	0	-14.260
2.1.2	Resv. Zuidas en Zeepoort	0	9.257	9.257
2.1.2	Revisiewerkzaamheden	0	31	31
2.1.2	Uitvoering convenant N201/N23	-6.380	0	-6.380
2.1.3	Resv. EXIN-H projecten OV PNH	0	681	681
2.1.4	Afrek.versch.vrg.jrn	0	425	425
2.1.4	Resv. Kapitaallasten Vaarwegen	0	23.789	23.789
2.1.4	Variabel onderhoud prov. vaarwegen	0	6.968	6.968
2.1.4	Variabel onderhoud prov. wegen	0	22.349	22.349
2.2.1	Afrek.versch.vrg.jrn	0	0	0
2.2.1	Afrekeningsverschillen vorige dienstjare	0	-214	-214

2.2.1	Resv. fietsinfrastructuur	-4.104	16.454	12.350
2.2.1	Resv. Fietsinfrastructuur (opdr.)	0	618	618
2.2.1	Resv. Infrastructuur	-38.089	0	-38.089
2.2.1	Resv. Infrastructuur (algemeen)	0	1.241	1.241
2.2.1	Resv. Infrastructuur (Gedragsbeinvloed.)	0	871	871
2.2.1	Resv. Infrastructuur (Mobil. management)	0	726	726
2.2.1	Resv. Infrastructuur (subsidies)	0	10.807	10.807
2.2.1	Resv. Infrastructuur Beter Benutten B&U	0	3.498	3.498
2.2.1	Resv. Infrastructuur Gedragsbeïnvloeding	0	1	1
2.2.1	Resv. Infrastructuur projecten PNH	0	848	848
2.2.1	Resv. Kapitaallasten Wegen	0	39.957	39.957
2.3.2	Afrek.versch.vrg.jrn	0	88	88
2.3.2	Resv. EXIN-H OV Projecten	0	136	136
2.3.2	Resv. EXIN-H Progr. kosten projecten OV	0	793	793
2.3.2	Resv. Kapitaallasten OV	0	96.816	96.816
2.3.2	Resv. Openbaar Vervoer projecten	-3.149	3.712	562
2.3.2	Resv. TWIN-H projecten OV-infrastructuur	0	-7.565	-7.565
3.1.2	Resv. AP2010 programma Kustvisie	0	230	230
3.1.2	Resv. Meekoppelkansen	0	447	447
3.1.2	Resv. Meekoppelkansen bij dijkversterk	-1.305	3.750	2.445
3.1.2	Resv. Meekoppelkansen bij dijkversterk.	0	858	858
3.1.2	Resv. TWIN-H programma Kustvisie	0	313	313
3.2.1	Resv. TWIN-H Integrale waterprojecten	0	174	174
3.2.1	Resv. Waterrecreatie	-117	1.798	1.681
3.2.2	Afrek.versch.vrg.jrn	0	-65	-65
3.2.2	Resv. ILG (Verdrogingsbestrijding)	0	2.985	2.985
4.1.1	Afrek.versch.vrg.jrn	0	0	0
4.1.1	Resv. Bodemsanering B&U	0	673	673
4.1.2	Afrek.versch.vrg.jrn	5	-252	-247
4.1.2	Resv. bodemsanering	-1.008	18.044	17.036
4.1.2	Resv. Bodemsanering subsidies	0	335	335
4.1.2	Resv. ILG (subs. Anna's Hoeve)	0	590	590
4.2.1	Afrek.versch.vrg.jrn	0	-468	-468
4.2.1	Duurzame energie projecten (subs)	0	97	97
4.2.1	Participatiefonds Deeln. Duurz. Economie	0	363	363

4.2.1	Resv. AP2010 DE projecten	0	498	498
4.2.1	Resv. EXIN-H Progr.kosten proj.Duurz.ene	0	53	53
4.2.1	Resv. EXIN-H proj.DE	0	-35	-35
4.2.1	Resv. EXIN-H Projecten Duurzame energie	0	512	512
4.2.1	Resv. TWIN-H projecten Duurzame Energie	0	-130	-130
4.2.1	Resv. Werkgelegenheid en Economie	0	9	9
5.1.1	Afrek.versch.vrg.jrn	0	-17	-17
5.1.1	Resv. AP 2010 Prov Woonvisie 2010-2020	0	501	501
5.1.1	Resv. stedelijke vernieuwing	0	-245	-245
5.1.1	Resv. Stedelijke vernieuwing	245	0	245
5.1.1	Stedelijke vernieuwing	0	-16	-16
5.1.2	Afrek.versch.vrg.jrn	2	229	231
5.1.2	Resv. Kwaliteitsfonds Bloemendalerpolder	0	500	500
5.1.2	Ruimtelijke kwaliteit	0	18	18
5.3.1	Afrek.versch.vrg.jrn	0	-1.557	-1.557
5.3.1	Reg.Ontwikkel.mij.Noordzeek.gebied (RON)	0	720	720
5.3.1	Regionale economie	0	15.329	15.329
5.3.1	Resv. AP2010 projecten	0	-239	-239
5.3.1	Resv. herstr.bedrijfsterreinen	0	242	242
5.3.1	Resv. Herstructurering Bedrijfsterreinen	0	43	43
5.3.1	Resv. Herstructurering bedrijventerrei	-285	3.500	3.215
5.3.1	Resv. Ontwikkeling havencomplexen	-700	1.612	912
5.3.1	Resv. Programma Water als Econ. Drager	-300	1.300	1.000
5.3.1	Resv. Werkgelegenh.en economie 5.3.1	0	328	328
5.3.2	Resv. Werkgelegenh. en economie 5.3.2	0	615	615
5.3.2	Resv. Werkgelegenheid en economie	-1.542	7.047	5.505
5.3.3	Resv. TWIN-H projecten	0	44	44
5.3.4	Afrek.versch.vrg.jrn	0	3	3
5.3.4	Apparaatskosten directie Beleid	0	1	1
5.3.4	Resv. Europ.proj. Landbouwsubsidies	0	912	912
5.3.4	Resv. Europese proj. Landbouwsubsidies	-912	500	-412
6.1.1	Afrek.versch.vrg.jrn	0	-6	-6
6.1.1	Projecten v.derden (Natuurbrug Zandpoort	-6	4	-2
6.1.1	Resv. Groen	-12.503	0	-12.503

6.1.1	Resv. Groen (kasraming B&U)	0	1.350	1.350
6.1.1	Resv. Groen (kasraming Beleid)	-224	5.453	5.229
6.1.1	Resv. Groen (kasraming Concernzaken)	0	5.383	5.383
6.1.1	Resv. Groene Uitweg	-11.553	36.414	24.861
6.1.1	Resv. Groene Uitweg (kasraming B&U)	-309	1.119	810
6.1.1	Resv. Groene Uitweg (kasraming CZ)	0	677	677
6.1.1	Resv. Kapitaallasten Groen	0	13.072	13.072
6.1.1	Resv. TWIN-H Groene projecten	0	736	736
6.1.1	Resv. UNA Projecten groen	0	-6	-6
6.2.1	Afrek.versch.vrg.jrn	0	-2.888	-2.888
6.2.1	Resv. cofinanciering Waddenzee	-305	1.216	911
6.3.1	Afrek.versch.vrg.jrn	0	-102	-102
7.1.2	Afrek.versch.vrg.jrn	0	-186	-186
7.1.2	Resv. EXIN-H Proj. Welzijn (Leefb.platt)	0	-9	-9
7.1.2	Resv. TWIN-H projecten Zorg	0	-5	-5
7.5.1	N-H Erfgoed subsidies	0	102	102
7.5.1	Resv. EXIN-H Progr.proj.Cultuurhistorie	0	61	61
7.5.1	Resv. EXIN-H Projecten Cultuurhistorie	0	-624	-624
7.5.1	Resv. ILG Stelling van Amsterdam	0	385	385
7.5.1	Resv. Monumenten subs	0	-179	-179
7.5.1	Resv. TWIN-H projecten Cultuurhistorie	0	61	61
7.5.3	Apparaatskosten directie Beleid OD 7.5.3	0	1	1
7.6.2	Resv.Monumenten Herbestemming subsidies	0	91	91
7.6.2	Resv.Monumenten Herbestemmingm opdrachte	0	51	51
8.1.1	Afrek.Rijk in kosten nieuwe zeesluis	0	-17.760	-17.760
8.1.1	Afrek.versch.vrg.jrn	-8	-1.271	-1.278
8.1.1	Afrekeningsverschillen vorige dienstjare	243	0	243
8.1.1	Resultaat op verkoop aandelen	-2.081	0	-2.081
8.1.1	Schades aan prov.eigendommen	-12	0	-12
8.1.2	Algemene Reserve	-61.179	48.715	-12.464
8.1.2	Resv. Actieprogramma 2010	-982	2.874	1.892
8.1.2	Resv. EXIN-H	-36.286	0	-36.286
8.1.2	Resv. ILG	-4.525	0	-4.525
8.1.2	Resv. monumenten (Mr.F.J.Kranenburgfonds	275	0	275
8.1.2	Resv. Organisatieveranderingen	-969	0	-969

8.1.2	Resv. TWIN-H	-89.613	500	-89.113
8.1.2	Resv. UNA	6	0	6
8.2.1	Overhead	0	24	24
8.3.1	Afrek.versch.vrg.jrn	0	5	5
8.3.1	Afrek.versch.vrg.jrn.	0	3	3

Toelichting incidentele baten

Structurele stortingen in reserves (x 1.000 euro)

OD	Onderwerp	Structurele stortingen
2.1.2	Resv. Westfrisiaweg (N23)	14.260
2.2.1	Resv. Infrastructuur	46.244
6.1.1	Resv. Groen	15.400
8.1.2	Resv. Bedrijfsvoering	1.962
8.1.2	Resv. monumenten (Mr.F.J.Kranenburgfonds	6.389
8.1.2	Resv.Vervanging ICT-apparatuur	887
Eindtotaal		**85.141**

Structurele onttrekkingen aan de reserves (x 1.000 euro)

OD	Onderwerp	Structurele onttrekkingen
8.1.2	Resv. Bedrijfsvoering	-971
8.1.2	Resv. GO-gelden	-453
8.1.2	Resv. huisvesting	-1.112
8.1.2	Resv.Vervanging ICT-apparatuur	-2.167
Eindtotaal		**-4.703**

5.6 Toelichting op uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (art. 28e)

Met ingang van 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. Binnen de WNT wordt de bezoldiging van topfunctionarissen genormeerd. Onder topfunctionarissen wordt bij een provincie verstaan de provinciesecretaris en de griffier. Daarnaast dient in de jaarrekening 2017 een overzicht opgenomen te zijn van alle topfunctionarissen, waarbij op persoonsniveau de verschillende componenten van de bezoldiging (beloning, belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen en voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn) dienen te worden toegelicht. Politieke ambtsdragers vallen niet onder de wet.

Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking

bedragen x € 1	J.R. Loggen	R.M. Bergkamp	K. Bolt	H.J. Schartman
Functiegegevens	Staten- en commissie-adviseur	Provincie-secretaris	Statengriffier	Directeur beleid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01-01 / 31-12	01-01 / 31-12	01-01 / 31-12	01-01 / 31-12
Deeltijdfactor in fte	1,0	1,0	1,0	1,11
Gewezen topfunctionaris?	ja	nee	nee	ja
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen9	77.949	137.644	97.547	129.247
Beloningen betaalbaar op termijn	11.664	17.276	15.935	17.406
Subtotaal	89.613	154.920	113.483	146.653
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	N.v.t.	181.000	181.000	N.v.t.
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	89.613	154.920	113.483	146.653
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016				
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01-01 / 31-12	01-11 / 31-12	01-02 / 31-12	01-06 / 31-12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0	1,0	1,0	1,11
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	76.045	22.624	87.621	76.741
Beloningen betaalbaar op termijn	9.282	2.524	12.547	8.807
Totale bezoldiging 2016	85.327	25.148	100.168	85.548

De salarissen van andere functionarissen van de provincie moeten openbaar gemaakt worden (niet op persoonsniveau), indien zij de norm van € 181.000,- (voor 2017) overschrijden. Hiervan is in 2017 geen sprake geweest.

Financiële gegevens

Regelgeving die van toepassing was in 2017

- Wet normering topinkomens
- Uitvoeringsbesluit WNT (inclusief de normering voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking)
- Uitvoeringsregeling WNT
- Controleprotocol WNT (voor verantwoordingen over 2017)
- Beleidsregels WNT 2017

https://www.topinkomens.nl/actueel/wet--en-regelgeving

6 Balans en toelichting

6.1 Balans

BALANS

ACTIVA		31-12-2017	31-12-2016
		€	€
	Vaste Activa	**693.092.924,90**	**622.701.039,64**
(1)	**Immateriële vaste activa**	**0,00**	**0,00**
(2)	**Materiële vaste activa**	**516.579.474,59**	**465.249.528,84**
	a Investeringen met een economisch nut	151.697.911,58	194.031.335,06
	b Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappe	364.881.563,01	271.218.193,79
(3)	**Financiële vaste activa**	**176.513.450,31**	**157.451.510,79**
	a *Kapitaalverstrekkingen*	*117.588.587,85*	*119.076.670,52*
	waarvan aan deelnemingen	110.910.105,23	111.630.418,23
	waarvan aan overige verbonden partijen	6.678.482,62	7.446.252,29
	b *Leningen*	*51.439.535,46*	*12.871.095,46*
	waarvan aan openbare lichamen	38.968.440,00	400.000,00
	waarvan aan deelnemingen	12.471.095,46	12.471.095,46
	c *Overige langlopende leningen*	*7.485.327,00*	*23.003.744,81*
	f *Overige uitzettingen met rentetypische looptijd > een jaar*	*0,00*	*2.500.000,00*
	Vlottende Activa	**648.551.507,91**	**755.371.616,53**
(5)	**Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar**	**642.396.765,05**	**751.810.349,93**
	Vorderingen op openbare lichamen	110.150.752,32	101.393.284,76
	Uitzettingen s'Rijksschatkist korter dan een jaar	529.868.518,32	646.862.176,96
	Overige vorderingen	2.377.494,41	3.554.888,21
(6)	**Liquide middelen**	**1.170.479,18**	**94.994,94**
(7)	**Overlopende activa**	**4.984.263,68**	**3.466.271,66**
	Nog te ontvangen voorschotbedragen op doeluitkeringen	4.384.807,40	0,00
	Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	599.456,28	3.466.271,66
	Totaal	**1.341.644.432,81**	**1.378.072.656,17**
	Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de Vpb	0,00	0,00

BALANS

PASSIVA		31-12-2017	31-12-2016
		€	€
	Vaste passiva	**1.094.242.709,01**	**991.508.292,64**
(8)	**Eigen Vermogen**	**1.070.770.661,91**	**926.801.280,72**
	Reserves		
	Waarvan Algemene Reserves	133.696.223,81	101.979.318,19
	Waarvan Bestemmingsreserves	896.735.545,46	780.641.006,91
	Saldo van de rekening van baten en lasten	40.338.892,64	44.180.955,62
(9)	**Voorzieningen**	**23.472.047,10**	**64.707.011,92**
	Vlottende Passiva	**247.401.723,80**	**386.564.363,53**
(10)	**Netto-vlottende schulden**	**67.389.669,68**	**56.317.639,83**
(11)	**Overlopende passiva**	**180.012.054,12**	**330.246.723,70**
	Nog te besteden voorschotbedragen op doeluitkeringen	69.286.122,46	192.272.382,80
	Nog te betalen subsidieverplichtingen (tlv de bestemmingsre	94.397.465,53	109.383.728,30
	Overige vooruitontvangen bedragen	16.328.466,13	28.590.612,60
	Totaal	**1.341.644.432,81**	**1.378.072.656,17**
(12)	Verstrekte borg- en garantstellingen	48.457.119,00	64.725.121,00

6.1.1 Drempelbedrag schatkistbankieren

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)

		Verslagjaar 2017			
(1)	**Drempelbedrag**	**4492**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**97**	**119**	**133**	**134**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	4.394	4.373	4.359	4.358
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

(1) Berekening drempelbedrag

		Verslagjaar
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	870.876
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	500.000
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	370.876
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	4492

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen

		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	8.775	10.843	12.218	12.310
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	97	119	133	134

6.2 Toelichting op de balans

6.2.1 Gehanteerde verdeelsleutels en waarderingsgrondslagen (art. 51)

1. De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en gelet op artikel 216, 217 en 217a van de Provinciewet het Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 28 september 2015, tot vaststelling van de Financiële verordening Noord-Holland 2015, waarin de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

2. Door de wijzigingen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn met ingang van het dienstjaar 2017 de apparaatskosten direct verantwoord als directe salariskosten dan wel materiële kosten op de voorgeschreven taakvelden (w.o. ook het taakveld Overhead) op basis van de bij de Zomernota 2017 geactualiseerde inzichten van tijdsbesteding van het provinciaal personeel. Daarnaast is enkel een deel van de verantwoorde kosten aan overhead toegerekend aan investeringsprojecten waarbij de tijdschrijfgegevens in het financiële systeem als basis diende.

3. Als gevolg van de wijzigingen in het BBV en de stellige (verplichte) uitspraken van de Commissie BBV hebben wij geen interne rente meer toegerekend aan investeringen of andere activiteiten aangezien er bij ons geen sprake is van een financieringstekort.

4. De lasten en baten worden toegerekend aan het dienstjaar waarop ze betrekking hebben. Alle lasten en baten die betrekking hebben op het boekjaar 2017 en ten tijde van het opstellen van de jaarrekening bekend waren, zijn in deze jaarrekening verwerkt. De in 2017 toegekende provinciale subsidies (d.m.v. afgegeven subsidiebeschikkingen) zijn eveneens volledig als lasten verantwoord. Verliezen zijn genomen op het moment dat deze bekend geworden zijn. Baten zijn genomen en verantwoord als deze als gerealiseerd konden worden beschouwd.

5. De immateriële en materiële vaste activa zijn gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Als gevolg van het gewijzigde BBV hebben wij met ingang van 2017 ook alle investeringen met een maatschappelijk nut geactiveerd en de bedragen van de investeringen zullen volledig worden afgeschreven over de gebruiksduur van de investering. Dit in tegenstelling tot voorgaande jaren waarbij investeringen geheel of gedeeltelijk ineens werden afgeschreven ten laste van beschikbare middelen in diverse bestemmingsreserves. De resterende bedragen van de investeringen werden dan afgeschreven over de gebruiksduur van de investeringen. In 2017 zijn de per 1 januari 2017 nog beschikbare dekkingsmiddelen binnen de diverse bestemmingsreserves overgeheveld naar verschillende reserves voor dekking van toekomstige kapitaallasten. De bijdragen van derden moeten in mindering worden gebracht op de aanschaffingsprijs van het activum. De netto-aanschaffingsprijs vormt de basis voor de berekening van de afschrijving. Voor een overzicht van de methoden van afschrijvingen en de gehanteerde afschrijvingspercentages wordt verwezen naar de bijlage 6.2.4. Indien sprake is van duurzame waardevermindering, dan hebben wij hiermee in de waardering rekening gehouden.

6. De onder de financiële vaste activa opgenomen deelnemingen zijn tegen nominale en/of aanschafwaarde opgenomen tenzij is gebleken dat de marktwaarde lager is dan de nominale c.q verkrijgingsprijs ofwel nihil is. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar bijlage 6.2.5 (staat van geactiveerde kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen.

7. De overige op de balans opgenomen activa en passiva zijn tegen nominale waarde opgenomen met uitzondering van de Voorziening pensioenen (oud-) leden Gedeputeerde Staten welke tegen contante waarde van de pensioenaanspraken is gewaardeerd. Bij activa tegen nominale waarde is ook rekening gehouden met eventuele oninbaarheid.

6.2.2 Specificaties met toelichtingen (art. 51 e.v.)

	Toelichting bij de balans	31-12-2017 €	31-12-2016 €
	Vaste Activa	708.422.178,64	622.701.039,64
1	Immateriële vaste activa	0,00	0,00
2	Materiële vaste activa	516.579.474,59	465.249.528,85

De boekwaarde van de materiële vaste activa is toegenomen met bijna € 51,33 mln
Hoofzakelijk als gevolg van de toename van de boekwaarde van de investeringen
in openbare ruimte met een maatschappelijk nut (wegen en OV-voorzieningen 93,66 mln),
door de afname van de boekwaarde gronden en terreinen (40,71 mln waarvan de
verkoop van Crailo (33,2 mln) en de afwaardering van Distriport (5,8 mln)) en
de afname boekwaarde bedrijfsgebouwen (1,62 mln).
**Onder de materiële activa bevinden zich geen gronden welke in erfpacht zijn uitgegeven*

Specificatie:			
a. Investeringen met een economisch nut		151.697.911,58	194.031.335,06
b. Investeringen in openbare ruimte met een maatschappelijk nut		364.881.563,01	271.218.193,79
Saldo boekwaarde per 1 januari 2017		465.249.528,85	380.130.756,81
Vermeerderingen in 2017		184.494.534,54	152.321.665,19
a. Investeringen met een economisch nut	3.409.078,96		
b. Investeringen met een maatschappelijk nut	181.085.455,58		
Verminderingen in 2017		116.473.719,41	54.575.048,71
a. Investeringen met een economisch nut	41.008.809,24		
b. Investeringen met een maatschappelijk nut	75.464.910,17		
Overheveling vanuit niet in exploitatie genomen gronden		0,00	53.456.755,66
		533.270.343,98	531.334.128,95
Afschrijving in 2017		16.690.869,39	66.084.600,10
Boekwaarde per 31-12-2017		516.579.474,59	465.249.528,85

Voor een nadere onderverdeling van de investeringen wordt verwezen naar overzicht 6.2.4

3	Financiële vaste activa	191.842.704,05	157.451.510,79

De toename van de boekwaarde van de financiële vaste activa met bijna
€ 34,72 mln. is vooral te verklaren door de ontvangst van aflossingen
€ 3,27 mln (€ 2,5 mln verkoop BNG Meewind)
en de verstrekking van leningen voor € 39,15 mln (gronden Crailo
voor € 38,57 mln met een looptijd van 12 jaar). Daarnaast is
afgewaardeerd
(RON 0,76 mln en PDENH 1,95 mln).

Verstrekte overige langlopende geldleningen en uitzettingen met een
rentetypische looptijd > 1 jaar:

Saldo per 1 januari 2017	38.374.840,27	57.186.656,39
Verstrekt/gekocht in 2017	39.155.275,93	8.743.111,06
Afgelost in 2017	-3.276.000,00	-27.545.519,61
Afschrijving wegens oninbaarheid	0,00	-9.407,57
Saldo per 31 december 2017	74.254.116,20	38.374.840,27

Zie voor een nadere specificatie overzicht 6.2.7

a.Kapitaalverstrekkingen		*117.588.587,85*	*119.076.670,52*
waarvan aan deelnemingen			
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten		1.525.875,00	1.525.875,00
Nederlandse Waterschapsbank N.V.		11.845,00	11.845,00
Regionale Ontwikkelingsmij. Noordzeekanaalgebied (RON)		1.597.333,16	2.317.646,16
Regionale Ontwikkelingsmij. Noordzeekanaalgebied (RON)	2.317.646,16		
Aanpassing waardering RON betreft feitelijk een getroffen voorziening	-720.313,00		
N.V. PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland		6.806.703,24	6.806.703,24
Alliander N.V. (vóór 1-7-2009 NUON N.V.)		62.643.935,00	62.643.935,00
N.V. Afvalzorg Holding		12.600.000,00	12.600.000,00
N.V. Schiphol Ontwikkelingsmaatschappij (SADC)		24.878.151,64	24.878.151,64
Zeehaven IJmuiden N.V.		408.402,19	408.402,19
Recreatie Noord-Holland N.V.		370.000,00	370.000,00
Polanenpark B.V.		7.200,00	7.200,00
Polanenpark C.V.		7.200,00	7.200,00
Ontw.bedr.Noord-Holland Noord NV		26.460,00	26.460,00
ODEN B.V.		18.000,00	18.000,00
Zeestad Beheer B.V.		9.000,00	9.000,00
		110.910.105,23	111.630.418,23
waarvan aan overige verbonden partijen			
Participatiefonds duurzame energie NH B.V.		4.686.878,00	5.774.360,65
Participatiefonds duurzame energie NH B.V.	5.050.000,00		
Aanpassing PDENH betreft feitelijk een getroffen voorziening	-363.122,00		
Kapitaaldeelname Life Science Fonds Amsterdam		1.991.604,62	1.671.891,64
		6.678.482,62	7.446.252,29

Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar overzicht 6.2.5 (staat van geactiveerde kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen en van bijdragen aan activa in eigendom van derden).

b.Leningen	*51.439.535,46*	*12.871.095,46*
waarvan aan openbare lichamen	38.968.440,00	400.000,00
waarvan aan deelnemingen	12.471.095,46	12.471.095,46
c. Overige langlopende leningen	*7.485.327,00*	*23.003.744,81*
*Aanpassing Pallas betreft een feitelijk getroffen voorziening (15,3 milj.)		
f. Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd > 1 jaar	*0,00*	*2.500.000,00*
TOTAAL VASTE ACTIVA	**708.422.178,64**	**622.701.039,64**
Vlottende Activa	**648.551.507,91**	**755.371.616,53**
5 Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar	**642.396.765,05**	**751.810.349,93**

De afname van het bedrag aan vorderingen met ruim € 109,41 mln. wordt verklaard door de afname van de uitzettingen in s'Rijksschatkist met 116,99 mln , door de afname van de overige vorderingen op openbare lichamen met € 0,86 mln. en de afname van de overige debiteuren en vorderingen met € 1,18 mln.

Vorderingen op openbare lichamen	110.150.752,32	101.393.284,76
Ministerie van Binnenlandse Zaken,opcenten motorrijtuigenbelasting decem	16.547.113,76	15.987.666,92
Belastingdienst, te vorderen omzetbelasting 2017, resp.2016	0,00	0,00
Belastingdienst nog te ontvangen dividendbelasting	0,00	1.436.149,07
Stadsregio Amsterdam, te ontv. bijdr. Inzake uitbreiding Zijtakken Zuidtangen	1.318.708,68	5.915.602,19
Belastingdienst Breda, declaratie compensabele BTW over 2017 resp.2016	69.073.536,96	58.715.411,25
Diveresen Gemeenten Bijdrage Sluis Haven Informatie Punt	0,00	340.000,00
Nog te ontvangen bijdrage koepelovereenkomst Provincie Flevoland	0,00	280.500,00
Gem.Heiloo, nog te decl.kst.aansl.A9 Heiloo 2017 resp. 2016	8.279.999,49	3.109.230,92
Min.v.I&M,nog te decl.kst.san.Bedrijven	157.794,60	157.794,60
NPZK, nog te decl.vergoed.kst.Recrod.Zandpoort 2017	336.193,37	340.581,72
Prov.Utrecht, nog te ontvangen kst.fietsbr.Nigtevecht 2016	335.052,72	258.074,64
Prov.Utrecht, nog te decl.kst.fietsbr.Nigtevecht 2017	367.489,47	0,00
Rijksw., nog te decl.kst.N197 Velsertraverse	0,00	276.509,44
Rijksw., nog te decl.bijdr.Prakt.Proef A'dam 2015	0,00	349.934,52
Nog te decl.bij SRA bijdr. in proj.HOV A9-R-Net	0,00	772.598,37
Rijksvastgoedbedr.RVB,uitgest.bet.ivm.kavelruil WR	112.245,48	112.245,48
Provincie ZH bijdrage Impuls Omgevings Veiligheid 2016	0,00	548.193,75
Diverse gemeenten, bijdr. in de werkzaamheden Project: N244	0,00	6.712.335,82

Stadregio Amsterdam, bijdrage in realisatie project N201	0,00	1.718.643,00
HHRS Hollands Noorderkwartier, bijdr.spuivoorziening van de Kooysluis	0,00	125.000,00
Gemeente Zaanstad bijdrage project Groot Onderhoud N516 (S150-Oost)	0,00	319.171,35
Prov.Utrecht,bijdrage Randstad Koopstromenonderzoek 2016	0,00	171.686,82
Div.overheden, afrek.GOVI/NDOV	0,00	2.090.140,95
Div.overheden, afrek.GOVI/NDOV	0,00	241.007,11
Provincie Noord Brabant bijdrage voor NDOV 2017 aan CROW	427.334,49	0,00
Havenbedrijf Amsterdam bijdrage SHIP	120.000,00	0,00
Hoogheemraadschap Rijnland Project baggeren ringvaart	417.434,34	0,00
Stadsregio Amsterdam bijdrage Regionale samenwerking VM 2017	254.100,00	0,00
Gemeente Hilversum bijdrage Package Deal Hilversum Grondwaterbeheer He	1.191.750,00	0,00
Vervoerregio Amsterdam bijdrage voor de spitsbusbaan N235	2.515.680,00	0,00
Gemeente Amsterdam project "Wayfinding op OV/Knooppunten"	429.928,00	0,00
Gemeente Amsterdam realiseren en instandhouden systemen verkeersmanag	110.557,70	0,00
Verkoop bouwkavel Aalsmeerderweg 577 te Haarlemmermeer	209.042,63	0,00
Nuon Wind Development leges	118.608,61	0,00
Gemeente Hilversum 2015 bijdrage ten behoeve van IBP Hilversum e.o.	1.250.000,00	1.250.000,00
Hoogheemraadschap van Rijnland bijdrage watersysteembeheer 2016	0,00	164.806,84
Nog te ontvangen bedragen van derden inzake groot onderhoud wegen	169.101,02	0,00
Nog te ontv voor werkzaamheden voor Provincie Flevoland	677.848,00	0,00
Nog te declareren detacheringskosten 2017	130.073,00	0,00
OD NZKG terug ontvangen kosten afrekening UVO 2017	354.160,00	0,00
Terugvordering Gemeente Velsen subsidie HOV	5.247.000,00	0,00
	110.150.752,32	101.393.284,76

Uitzettingen in s'Rijksschatkist met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	529.868.518,32	646.862.176,96
Overige vorderingen	2.377.494,41	3.554.888,21
Debiteuren:		
2017 debiteuren open posten	1.841.517,17	0,00
2016	6.804,13	1.778.075,82
2015	190.089,27	254.669,93
2014	61.715,05	66.942,69
2017 deb algemeen en nog te declareren	27.578,75	-57.862,89
2013	10.042,64	25.454,64
2011	0,00	9.660,19
	2.137.747,01	2.076.940,38
Te vorderen rente per 31 december van de verstrekte langlopende geldleningen en beleggingen (zie bijlage 6.2.7)	237.185,40	217.946,66
NMF Huis van Hilde exploitatieovereenkomst Huis van Hilde	0,00	108.900,00
Outdoor Furniture Nederland reclame uitingen Abri's	0,00	134.876,28
COG Logistics, terugvordering subsidie Uitv.reg.Stim.Verb.Luchtkwaliteit	0,00	133.760,00
Stivas Noord-Holland, terugvordering subsidie	0,00	144.202,63
PWN aanslag grondwaterheffing	0,00	252.665,94
Heijmans infra nog te betalen leges	0,00	143.887,59
Xerox PTP/Netherlands detacheringskosten	0,00	145.888,73
OpenIJ EPC v. leges omgevingsvergunning	0,00	195.820,00
Overige posten	2.562,00	0,00
	239.747,40	1.477.947,83

6	**Liquide middelen**	**1.170.479,18**	**94.994,94**

Het saldo aan liquide middelen is per balansdatum toegenomen met ruim € 1,07 mln.
Dit wordt met name veroorzaakt door de toename van het saldo bij de ABNAMRO met € 1,03mln en de toename van het saldo bij de ING bank met 0,04 mln.

Specificatie:

ING-bank, totale saldo van 2 rekeningen	134.205,95	94.995,22
ABN-AMRO	1.036.273,51	0,00
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	-0,28	-0,28
	1.170.479,18	94.994,94

De provincie NH heeft alle bankrekeningen van de huisbankier ABNAMRO en de BNG in het stelsel van het schatkistbank
Dat betekent dat dagelijks alle saldi worden afgeroomd of aangevuld naar € 0,00.
(zie tevens bijlage 6.1.1 berekening drempelbedrag Schatkistbankieren).
Het drempelbedrag is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld buiten de schatkist mag worden gehouden.

7	**Overlopende activa**	**4.984.263,68**	**3.466.271,66**

Het saldo van de overlopende activa is toegenomen met bijna € 1,51 mln. Met name als gevolg van hogere nog te ontvangen voorschottten op doeluitkeringen van 4,38 mln. en de afname van de overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen € 2,87 mln.

Nog te ontvangen voorschotbedragen op doeluitkeringen:	4.384.807,40	0,00
Nog te ontv.Rijksbijdrage inz.RSL 2017	1.776.112,40	0,00
Nog te ontv.bijdr.Rijk in vernieuwing Wilhelmina sluis	2.608.695,00	0,00
	4.384.807,40	0,00
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen:	599.456,28	3.466.271,66
Salaris- en dienstreisvoorschotten ambtenaren	-5.600,63	12.314,03
Overige voorschotten	500.000,00	500.000,00
Nog te verantwoorden lasten	-106.045,10	22.566,92
Nog te verrekenen kosten	3.320,76	25.890,71
Vooruitbetaalde bijdrage Omgevingsdienst NKZG 2017	0,00	2.905.500,00
Overige vooruitbetaalde bedragen	207.781,25	0,00
	599.456,28	3.466.271,66

TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	**648.551.507,91**	**755.371.616,53**
TOTAAL ACTIVA	**1.356.973.686,55**	**1.378.072.656,17**

Passiva

	Toelichting bij de balans	31-12-2017 €	31-12-2016 €
	Vaste Passiva	**1.094.242.709,01**	**991.508.292,64**
8	**Eigen vermogen**	**1.070.770.661,91**	**926.801.280,72**
	Reserves		
	Waarvan Algemene reserve:	133.696.223,81	101.979.318,19
	Saldo per 1 januari 2017	101.979.318,19	86.385.956,17
	Saldo van de rekening van baten en lasten 2016 respectievelijk 2015	44.180.955,62	6.654.060,02
	Vermeerderingen in 2017	48.715.000,00	18.521.362,00
	Verminderingen in 2017	-61.179.050,00	-9.582.060,00
	Saldo per 31 december 2017	133.696.223,81	101.979.318,19

Voor een overzicht van de mutaties in de Algemene reserve verwijzen wij u naar overzicht 6.2.8B en het verslag daarachter.
Op grond van artikel 4.1 van de Financiële verordening Noord-Holland 2015 bedraagt de omvang van de Algemene reserve tenminste 25% van de structurele algemene dekkingsmiddelen (€ 322,04 mln) zoals die verantwoord zijn in de meest recente jaarrekening (bepaald op € 80,51 mln.), met een minimum gelijk aan het saldo van het netto risicobedrag dat voor het boekjaar waarop deze jaarrekening betrekking heeft, is bepaald (€ 47,98 mln.).
In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing (bijlage 4.2) wordt ook het netto risicobedrag berekend voor de komende 4 jaar (ad € 92,29 mln.).
Op basis hiervan kan afgeleid worden dat de minimale omvang van de Algemene reserve € 80,51 miljoen moet zijn.
Op het saldo van € 133,69 miljoen rusten verplichtingen welke uit de Kaderbrief 2018 en de Laatste Begrotingswijziging 2016 voortkomen.Totaal gaat dit om een bedrag van € 51,54 miljoen. Hierdoor bedraagt het vrij besteedabre deel van de Algemene reserve € 81,85 miljoen.

	Waarvan Bestemmingsreserves	896.735.545,46	780.641.006,91
	Saldo per 1 januari 2017	780.641.006,91	723.506.098,81
	Vermeerderingen in 2017	368.260.195,36	201.174.692,93
	Verminderingen in 2017	-252.165.656,81	-144.039.784,83
	Saldo per 31 december 2017	896.735.545,46	780.641.006,91

Voor een specificatie en het verloop van deze reserves wordt verwezen naar overzicht 6.2.8. De verslaglegging van deze reserves treft u achter dit overzicht aan.
In het saldo per 31 december 2017 is € 0,482 mln begrepen aan reeds schriftelijk aangegane verplichtingen jegens derden en € 897,389 mln aan bestuurlijk geoormerkte reserveringen. De werkelijke uitgaven zullen in de komende jaren worden verantwoord op de diverse beleidsdoelen en zullen gedekt worden ten laste van deze reserves.

	Saldo van de rekening van baten en lasten	40.338.892,64	44.180.955,62

Het voordelig rekeningsresultaat over 2016 ad € 44.180.955,62 is, conform het besluit van PS van 23 mei 2017 aan de Algemene reserve toegevoegd.

9	**Voorzieningen**	**23.472.047,10**	**64.707.011,92**

Het saldo van de voorzieningen is met ruim € 42,84 mln. afgenomen hoofdzakelijk door de vrijval van de voorziening onderhoud wegen (24,57 mln) en vaarwegen (10,28 mln), de toename van de voorziening Bodemsanering en Bodembeheertaken met € 1,36 mln en de vrijval van de voorziening grondwaterheffing met 1,27 mln en de afname van de overige voorzieningen met € 0,26 mln.

	Saldo per 1 januari 2017	64.707.011,92	81.291.446,44
	Vermeerderingen in 2017	40.342.431,14-	31.134.884,71
	Verminderingen in 2017	-892.533,68	-47.719.319,23
	Saldo per 31 december 2017 *	23.472.047,10	64.707.011,92

*Het saldo van 2016 is dit jaar aangepast door de verplaatsing van de subsidiecrediteuren tlv de reserves naar de overlopende passiva (€ 109.383,728,30).
Voor een overzicht van het bruto verloop van de voorzieningen wordt verwezen naar overzicht 6.2.9. De verslaglegging van alle voorzieningen treft u achter dit overzicht aan.

	Vlottende passiva:	**247.401.723,80**	**386.564.363,53**
10	**Netto-vlottende schulden**	**67.389.669,68**	**56.317.639,83**
	a. Rekening-courant verhouding met niet-financiele instellingen:	0,00	0,00
	b.Crediteuren:		
	overige crediteuren 2017	988.321,45	0,00
	overige crediteuren 2015	0,00	1.622.770,39
	crediteuren algemeen	8.500,00	122.729,24
	betalingen onderweg	-1.147,85	0,00
	overige crediteuren bestellingen 2016	0,00	21.454.190,36
	overige crediteuren bestellingen 2017	21.518.860,96	0,00
	subsidiecrediteuren 2017	12.613.404,40	0,00
	subsidiecrediteuren 2016	3.320.137,20	7.841.498,37
	subsidiecrediteuren 2015	1.403.414,54	2.181.114,34
	subsidiecrediteuren 2014	497.166,00	1.134.222,00
	subsidiecrediteuren 2013	3.687.136,00	3.972.168,00
	subsidiecrediteuren 2012	323.950,00	549.350,00
		44.359.742,70	38.878.042,70
	c. Overige schulden		
	Belastingdienst, nog af te dragen loonheffing december	3.342.024,52	3.024.138,14
	Belastingdienst, af te dragen omzetbelasting 2017, resp.2016	5.192.731,68	913.051,00
	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (nog af te dragen pensioenpremies)	923.888,05	769.221,25
	Dienst Regl. RVO, decl.inrichting 2014/2015 SKNL	31.234,16	108.461,16
	Dienst Regl. RVO decl. Functiewijziging 2014/2015 SKNL	8.438.799,00	8.950.686,00
	Connexxion voorlopige eindafrek.2017 OV	2.096.113,80	0,00
	Nog te betalen kosten inhuur externen B&U	2.829.174,82	3.116.787,91
	Bel.dienst, loonheffing ihkv.WKR 2016 resp. 2015	0,00	97.000,00
	PWN vergoeding BTW inzake natuurbeheer landgoederen	0,00	253.919,00
	Eigen risico drager WGA	98.390,24	76.688,75
	Waarborgsommen	20.063,00	18.213,00
	Terugontvangen overschrijvingen	52.768,00	48,40
	Geblokkeerde betalingen	0,00	108.557,00
	Ten onrechte ontvangen bedragen	5.552,05	23,43
	Af te dragen contributies aan Personeelsfonds en PV Kontakt	1.297,65	1.302,09
	Tussenrekening salarissen en levensloop	-2.109,99	1.500,00
		23.029.926,98	17.439.597,13
	Totaal netto vlottende schulden	67.389.669,68	56.317.639,83
11	**Overlopende passiva**	**180.012.054,12**	**330.246.723,70**

Het saldo van de overlopende passiva is met ruim € 143,39 mln. afgenomen. De belangrijkste mutaties zijn de afname van het saldo van de ontvangen bijdrage BDU (Brede doel uitkeringen) € 58,44 mln, de afname van de bijdragen van het rijk en derden voor de aanleg N23 € 44,60 miljoen, de afname van bijdrage ILG middelen € 11,63 mln, de afname van de bijdrage project Vaart in de Zaan € 1,19 mln, de afname van overige voorschotten op doeluitkeringen € 1,93 mln en overige vooruitontvangen bedragen 0,57 mln en een afname van nog door te betalen middelen derden HOV A9 10,50 mln en afname van de nog te betalen subsidieverplichtingen 14,52 mln.

Voor een overzicht van het verloop van de overlopende passiva wordt verwezen naar overzicht 6.2.3. Staat van het verloop van de overlopende passiva.

Nog te besteden voorschotbedragen op doeluitkeringen	69.286.122,46	192.272.382,80
Rijksbijdrage BDU	6.637.603,77	28.974.410,39
Rijksbijdrage BDU (Groene Uitweg)	0,00	36.105.000,00
Bijdragen van derden tbv. Openbaar vervoer projecten (niet BDU)	174.711,37	174.711,37
Bijdragen van het rijk en gemeenten tbv. aanleg N201	17.538.224,42	25.068.930,88
Bijdragen van gemeenten tbv. aanleg N23	0,00	44.596.337,19
Rijksbijdrage planstudie kustvisie	223.560,75	223.560,75
Rijksbijdrage Duurzaam door	51.678,66	91.931,66
Rijksbijdrage beleid lucht , veiligheid en geluid	0,00	296,75
Rijksbijdrage verbetermaatregelen luchtkwaliteit RSL-NV	0,00	4.689,56
Rijksbijdrage Stedelijke vernieuwing (ISV)	426.032,62	461.807,74
Rijksbijdrage Besluit locatiegebonden Subsidies(BLS)	394.861,65	1.101.162,99
Rijksbijdrage ILG-middelen	43.839.449,22	55.469.543,52
	69.286.122,46	192.272.382,80

Nog te betalen subsidieverplichtingen (tlv de bestemmingsreserves)	94.397.465,53	109.383.728,30
Overige vooruitontvangen bedragen	16.328.466,13	28.590.612,60
Bijdrage HHRS. Noordh.Noorderkwartier voor project Vaart in de Zaan	4.679.451,70	5.868.471,76
Bijdragen div.gemeenten tbv.HOV het Gooi	0,00	937.500,00
Nog door te betalen middelen derden HOV A9	43.105,00	10.542.118,00
Bijdr.Provincies Utrecht, Flevoland en gemeente Almere tbv busdoorsteek Eer	300.000,00	300.000,00
Te verrekenen met Nazorgfonds	21.718,70	-1.900,59
Door te betalen middelen tbv.Uitvoering progr. Zwakke Schakels	6.313.476,94	6.128.199,94
SRA en Provincie ZH, bijdrage in onderz.kstn Duinpold.weg	716.939,96	476.999,96
Rijkswaterstaat, bijdrage in reconstr.West.Randweg Alkmaar	221.901,52	268.378,08
Rijkswaterstaat, bijdrage in kosten vervanging VRI's langs de N9	140.923,38	148.037,90
Bijdragen div. overheden Laag Holland	180.140,00	822.725,00
Bijdrage gemeenten in regionale samenwerking	265.145,77	0,00
Provincie Brabant door te betalen aan CROW	353.169,00	0,00
SRA, ged.vs.subs.Wayfinding	467.083,27	312.208,97
Gem. Aalsmeer, Haarlemmermeer en SRA,bijdragen in project West As	30.000,00	30.000,00
Div. overheden bijdrage in aanlegkosten MRA laadpalen	333.788,09	1.204.212,22
Nog te verdelen bijdrage inzake schadezaak	89,37	77.522,83
Nog af te dragen btw verkoop WRM Stoeerdijk	0,00	32.418,45
Bijdrage N515 Zuiderweg	250.000,00	250.000,00
ODNZKG,vooruit.vergoed.proj.kst.2016-2018	107.651,00	215.303,00
Nat.Park Zuid-Kennemerl, vooruitontv.kst.ivm.terugg.OB in 2015	0,00	11.741,35
SRA,ged.bijdrage HOV-1 R-Net Fietsparkeren	163.621,51	156.813,50
Bijdr.3 waterschappen inz.Uvr.Kennisontw.Bodem	754.682,00	0,00
Gem.Velsen, ged.vooruitontv.N197 Velsertraverse	151.738,50	0,00
Nog te verantwoorden verkoop PASO gronden	69.703,36	69.703,36
Rijksbijdrage in de kosten van SHIP	322.371,56	0,00
Div Overheden bijdragen in de kosten van SHIP	440.158,87	740.158,87
Diversen overige vooruitontvangen bijdragen	1.606,63	0,00
	127.054.397,79	166.564.953,50

	TOTAAL PASSIVA	**1.341.644.432,81**	**1.378.072.656,17**
12	**Verstrekte borg- en garantstellingen**	**48.457.119,00**	**64.725.121,00**

Het op de balans vermelde bedrag ad € 48.457.119,00 betreft de nominale waarde van de per 31 december 2017 nog bestaande schuldrest van de door de provincie gegarandeerde leningen vermeerderd met het bedrag van de overige garantieverplichtingen van de provincie (zie bijlage 6.2.10). Naast de aflossingsbestanddelen zijn ook de renteverplichtingen over de betreffende leningen door de provincie gegarandeerd.

13	Niet uit de balans blijkende verplichtingen	235.410.108,26	104.910.442,00

Betreft de waarde van de volgende lopende contracten/verplichtingen:
Eurest multiservice (outsourcing) ad € 4.980.633,--
Xerox (multifunctiomals) € 1.679.630,--
Leaseplan(lease van het wagenpark) ad € 342.870,--
Strukton (maincontract onderhoud kantoren) ad € 3.658.281,--
Fujitsu (outsourcing ICT) ad € 11.325.795,--
Selecta(koffiemachines) € 257.778,--

Gebiedscontracten groot onderhoud wegen en vaarwegen:

Combinatie WaakSaam gebied 1	59.410.401,91
Combinatie GBC Midden-Noord V. gebied 2 en 3	67.792.792,35
BAM Infra B.V. gebied 4	23.495.500,00

Ten aanzien van de werkzaamheden door Heijmans aan de Wilhelminasluis is een geschil voorgelegd aan de Raad van Arbitrage waarin door Heijmans €28 miljoen aan meerkosten werd geclaimd wegens een vertraagde omgevingsvergunning, noodzakelijk funderingsherstel aan monumentale bebouwing op de Oostkade van de sluis en het maken van een nieuw ontwerp voor de sluiskolk en de daarmee gepaard gaande vertragingskosten. In een eerder tussenvonnis is bepaald dat de vertraging als gevolg van de omgevingsvergunning en fundatieherstel niet voor rekening van de provincie komt en dat Heijmans een boete dient te betalen van €2,7 miljoen. In het eindvonnis is bepaald dat door een onvoorziene omstandigheid meer kosten gemaakt moeten worden voor de uitvoering van het nieuwe ontwerp van de sluiskolk, waardoor provincie is veroordeeld tot betaling van €8 miljoen als dit ontwerp daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Beide vonnissen zijn voor recht verklaard. Op dit moment wordt de juridische uitspraak bestudeerd en kunnen beide partijen nog hoger beroep aantekenen, waarbij op alle onderdelen de zaak kan worden heropend. Daarnaast dienen partijen reeds gemaakte kosten te verrekenen en afspraken te maken over de herstart van de werkzaamheden, waaruit nadere financiële afspraken voortkomen. Er is sprake van een krediet waardoor deze lasten geen direct effect hebben op vermogen en resultaat, maar in de toekomst wel op de begroting drukken.

SKNL-functiewijziging ad. € 28.909.951,--. Dit zijn verplichtingen met een dertigjarige looptijd die van 2002 t/m 2013 zijn aangegaan voor functiewijziging van agrarische grond naar natuurgrond en waarvoor de financiële afhandeling met de decentralisatie van natuurbeleid naar de provincies is gekomen. Hiernaast zijn over de aanvragen uit 2014, en 2015 verplichtingen van totaal € 16.877.598 aangegaan. De helft hiervan bestaat uit rentekosten, de andere helft is aflossing. De kosten van deze aflossing van € 8.438.799 hebben we in het jaar 2014 al als Last genomen.

SVNL-natuur vanaf 2018: € 10.485.372,--
Verplichtingen aan RVO.nl voor betaling van zesjarige beschikkingen voor natuurbeheer, afgegeven tussen 2011 en 2016. Vanaf 2017 worden de beschikkingen door de provincie zelf afgegeven.

SVNL-agrarische natuur vanaf 2018: € 12.475.519,--
Verplichtingen aan RVO.nl voor zesjarige beschikkingen voor agrarisch natuurbeheer afgegeven vanaf 2011. De RVO.nl verzorgt EU-cofinanciering op deze beschikkingen (POP3) en vanaf 2016 wordt ook cofinanciering van Waterschappen ontvangen. In totaal is er de komende jaren voor € 31.266.294,-- beschikt waarvan 50% wordt gefinancierd door Europa en dus niet via de provinciale begroting loopt.
Vanaf 2016 worden de beschikkingen voor ANLB2016 door de provincie zelf afgegeven en hebben we het provinciale deel van deze verplichtingen al vastgelegd.

6.2.3 Staat van het verloop van de overlopende passiva (art. 52a)

Staat van het verloop van de overlopende passiva

Nr.	Naam van de overlopende passiva	Saldo bij de aanvang van het dienstjaar 2017
1	2	3
		€
1	Rijksbijdragen Brede Doel Uitkering (BDU)	28.974.410,39
2	Bijdrage Openbaar vervoer projecten (niet BDU)	174.711,37
3	Bijdragen van het rijk en gemeenten tbv. reconstr. N201	25.068.930,88
4	Bijdragen van Rijk en gemeenten tbv.reconstr. N23	44.596.337,19
5	Rijksbijdrage plan kustvisie	223.560,75
6	Rijksbijdrage duurzaam door	91.931,66
7	Rijksbijdrage beleid lucht, veiligheid en geluid	296,75
8	Rijksbijdrage verbetermaatregelen luchtkwaliteit RSL-NV	4.689,56
9	Rijksbijdrage ILG gelden	55.469.543,52
10	Rijksbijdrage BDU Groene Uitweg	36.105.000,00
11	Bijdrage HHRS HNK voor Vaart in de Zaan	5.868.471,76
12	Bijdragen Stichting Fonds Bonroute tbv.aanleg zijtakken Zuidtangent	0,00-
13	Rijksbijdrage stedelijke vernieuwing (ISV)	461.807,74
14	Rijksbijdrage Besluit Locatiegebonden Subsidies (BLS)	1.101.162,99
15	Te verrekenen met Nazorgfonds	1.900,59-
16	Door te betalen middelen Uitv.progr.Zwakke Schakels	6.128.199,94
17	Bijdrage HOV het Gooi	937.500,00
18	Bijdr. Div. overheden Laag Holland 2014/2015	822.725,00
19	SRA bijdrage in onderz.kstn Duinp.weg	476.999,96
20	Rijksw.bijdrage West.Randweg Alkmaar	268.378,08
21	SRA, ged.vs.subs.Wayfinding	312.208,97
22	SRA,bijdrage 2015 Fietspark	156.813,50
23	RWS vooruitontv bijdr regioregie 2014 en 2015	-
24	RWS vooruitontv bijdr RTT 2014 en 2015	-
25	Bijdrage div. overheden project MRE-laadpalen	1.204.212,22
26	Nog te verwachten schadeclaim	77.522,83
27	Nog door te betalen middelen derden busdoorsteek Eemnes	300.000,00
28	Nog door te betalen middelen derden HOV A9	10.542.118,00
29	Bijdrage N515 Zuiderweg	250.000,00
30	ODNZKG,vooruit.vergoed.proj.kst.2016-2018	215.303,00
31	NPZK, vooruitontv.kst.ivm.terugg.OB in 2015	11.741,35
32	Nog te verantwoorden verkoop PASO gronden	69.703,36
33	Div.overheden en derden, bijdr.inricht.en exploit.SHIP	740.158,87
34	Rijksbijdrage in inricht.en exploit.SHIP	-
35	Bijdrage Rijk in kosten vervanging VRI's langs de N9	148.037,90
36	Bijdrage diverse overheden in project West As	30.000,00
37	nog af te dragen btw verkoop WRM Stoeerdijk	32.418,45
38	ged.bijdr.3 watersch.inz.Uvr.Kennisontw.Bodem	0,00
39	Provincie Brabant door te betalen aan CROW	0,00
40	Gem.Velsen, ged.vooruitontv.N197 Velsertr.	0,00
41	Subsidiecrediteuren tlv de reserves	109.383.728,30
42	Diversen	0,00
	Totaal overlopende passiva	**330.246.723,70**

			dienstjaar 2017
Toevoeging ontvangen bijdragen	Rente-toevoeging	Onttrekkingen Bestedingen	Saldo aan het einde van het dienstjaar 2017
4	5	6	8
€	€	€	€
39.735,25		22.376.541,87	6.637.603,77
			174.711,37
		7.530.706,46	17.538.224,42
		44.596.337,19	-
			223.560,75
		40.253,00	51.678,66
		296,75	0,00
		4.689,56	0,00
		11.630.094,30	43.839.449,22
		36.105.000,00	-
		1.189.020,06	4.679.451,70
			0,00-
		35.775,12	426.032,62
		706.301,34	394.861,65
55.744,71		32.125,42	21.718,70
185.277,00			6.313.476,94
		937.500,00	-
57.165,00		699.750,00	180.140,00
239.940,00			716.939,96
		268.378,08	-
154.874,30			467.083,27
11.908,27		5.100,26	163.621,51
			-
265.145,77			265.145,77
		870.424,130	333.788,090
		77.433,46	89,37
			300.000,00
		10.499.013,00	43.105,00
			250.000,00
		107.652,00	107.651,00
		11.741,35	-
			69.703,36
		300.000,00	440.158,87
322.371,56			322.371,56
221.901,52		7.114,52	362.824,90
			30.000,00
		32.418,45	-
754.682,00			754.682,00
353.169,00			353.169,00
151.738,50			151.738,50
29.317.078,52		44.303.341,29	94.397.465,53
1.606,63			1.606,63
32.132.338,03	-	**182.367.007,61**	**180.012.054,12**

6.2.4 Staat van geactiveerde immateriële en materiële investeringen (art. 34, 35 en 52)

Staat van geactiveerde immateriële en materiële investeringen (Bbv artikel 34, 35 en 52)

Omschrijving van de investeringen	Oorspronkelijk bedrag van de investeringen t/m 2016	Investeringen 2017	Desinvesteringen 2017	Bijdragen van derden 2017	Afwaarderingen 2017	Afschrijving 2017
1	2	3	4	5	6	7
1. IMMATERIËLE ACTIVA						
a. kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio						
1. kosten verbonden aan het sluiten/aflossen van geldleningen en het saldo van agio en disagio	-	-	-			
Subtotaal a.	-	-	-			
b. kosten van onderzoek en ontwikkeling						
Subtotaal b.	-	-	-	-	-	-
c. bijdragen aan activa in eigendom van derden:						
1. Bijdrage aan activa (projecten) van derden	1.511.939,30	90.296,02		90.296,02		
Subtotaal c.	1.511.939,30					
Totaal immateriële activa	**1.511.939,30**	**90.296,02**	-	**90.296,02**	-	-
2. MATERIËLE VASTE ACTIVA						
a. Investeringen met een economisch nut						
1. Strategische grondaankopen	66.052.272,97		33.193.494,23		5.800.000,00	
2. Gronden Wieringerrandmeer	20.984.473,50		1.215.275,00			
3. Grond archeologisch depot te Castricum	1.308.715,00					
5. PASO-gronden	18.125.114,83		275.797,38			
6. Krediet Beheergrondbank Laag-Holland	1.553.607,38		212.555,95			
7. BBL Gronden	10.650.475,69		11.686,68			
Subtotaal gronden en terreinen	118.674.659,37	-	34.908.809,24	-	5.800.000,00	-
	-					
Subtotaal woonruimten	-	-	-	-	-	-
7. Houtpleincomplex te Haarlem:						
*Ondergrond kantorencomplex en winkelruimten	28.815.043,72					
8. Een Nieuw Huis:	-					
a. Renovatie Houtplein	41.079.202,86					1.643.168,11
b. Nieuwbouw Dreef	13.936.735,46					557.469,42
c. Parkeergarage Dreef	10.168.304,86					406.732,19
9. Krediet renovatie Paviljoen Welgelegen	18.474.681,67					1.847.468,17
10 Bouw en inrichting archeologisch depot te	11.154.215,01					278.855,31
11 Steunpunten voor dagelijks beheer	112.810,84	2.409.078,96				
12 Sluis en haven informatie punt (SHIP)	-	1.000.000,00		300.000,00		
Subtotaal bedrijfsgebouwen	123.740.994,42	3.409.078,96	-	300.000,00	-	4.733.693,21
Subtotaal machines, apparaten, installaties en ove	-	-	-			
Subtotaal a. investeringen met economisch nut	242.415.653,79	3.409.078,96	34.908.809,24	300.000,00	5.800.000,00	4.733.693,21
b. Investeringen in openbare ruimte met een maatschappelijk nut (Grond-, weg- en waterbouwkundige werken)						
1. Provinciale wegen t/m 2016	1.077.058.908,43					7.514.511,06
Provinciale wegen 2017	-	137.738.696,01	2.586.925,85	66.609.010,22		
2. Vervangingsinvesteringen wegen	69.946.127,42	6.208.972,04				2.899.830,91
3. Vervangingsinvesteringen vaarwegen	34.370.654,00	4.932.277,67				1.424.959,59
4. Wegenprojecten	1.513.303,13	1.212.279,06	-	13.311,82		117.874,63
5. Infrastructurele OV projecten	-	21.037.066,57	7.534,60	6.227.790,49		
6. Vervanging kunstwerken	-	5.104.386,31				
7. Machinerichtlijnen bruggen en sluizen	-	118.101,55				
8. 24 uurs brugbediening	-	1.195.214,25				
9. Groenprojecten	-	3.538.462,12	20.337,19			
Subtotaal b. investeringen in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	1.182.888.992,98	181.085.455,58	2.614.797,64	72.850.112,53	-	11.957.176,18
Totaal materiële vaste activa	**1.425.304.646,77**	**184.494.534,54**	**37.523.606,88**	**73.150.112,53**	**5.800.000,00**	**16.690.869,39**
TOTAAL GEACTIVEERDE INVESTERINGEN	**1.426.816.586,07**	**184.584.830,56**	**37.523.606,88**	**73.240.408,55**	**5.800.000,00**	**16.690.869,39**

*) De afschrijvingen zijn berekend volgens de lineaire methode.

Oorspronkelijk bedrag van de investeringen t/m 2017 (kolom 2+3-4-5-6)	Percentage van afschrijving	Afschrijvingen t/m 2016	Afschrijvingen t/m 2017 (kol 7+8)	Boekwaarde per 1-1-2017 (kol 2-10)	Boekwaarde per 31-12-2017 (kol 10+3-4-8)	Gemiddelde boekwaarde (kol 10+11):2	Toegerekende rentelasten	Totaal van de kapitaallasten (kolom 8+13)
8	9	10	11	12	13	14	15	16
		-	-	-	-	-		-
-		-	-	-	-	-	-	-
-		-	-	-	-	-	-	-
1.511.939,30		1.511.939,30	1.511.939,30	-	-	-	-	-
1.511.939,30		1.511.939,30	1.511.939,30	-	-	-	-	-
1.511.939,30		**1.511.939,30**	**1.511.939,30**	-	-	-	-	-
27.058.778,74		260.933,01	260.933,01	65.791.339,96	26.797.845,73	46.294.592,85	-	-
19.769.198,50		5.091.833,89	5.091.833,89	15.892.639,61	14.677.364,61	15.285.002,11	-	-
1.308.715,00		-	-	1.308.715,00	1.308.715,00	1.308.715,00	-	-
17.849.317,45		-	-	18.125.114,83	17.849.317,45	17.987.216,14	-	-
1.341.051,43		-	-	1.553.607,38	1.341.051,43	1.447.329,41	-	-
10.638.789,01		-	-	10.650.475,69	10.638.789,01	10.644.632,35		
77.965.850,13	-	5.352.766,90	5.352.766,90	113.321.892,47	72.613.083,23	92.967.487,85	-	-
-		-	-	-	-	-	-	-
-		-	-	-	-	-	-	-
28.815.043,72		21.115.043,72	21.115.043,72	7.700.000,00	7.700.000,00	7.700.000,00	-	-
							-	
41.079.202,86	4	4.929.504,22	6.572.672,34	36.149.698,64	34.506.530,53	35.328.114,58	-	1.643.168,11
13.936.735,46	4	1.114.938,84	1.672.408,26	12.821.796,62	12.264.327,20	12.543.061,91	-	557.469,42
10.168.304,86	4	813.464,38	1.220.196,57	9.354.840,48	8.948.108,29	9.151.474,38	-	406.732,19
18.474.681,67	10	14.779.745,36	16.627.213,53	3.694.936,31	1.847.468,14	2.771.202,23	-	1.847.468,17
11.154.215,01	2,5	278.855,31	557.710,62	10.875.359,70	10.596.504,39	10.735.932,05	-	278.855,31
2.521.889,80	10	-	-	112.810,84	2.521.889,80	1.317.350,32		-
700.000,00	10	-	-	-	700.000,00	350.000,00		
126.850.073,38		43.031.551,83	47.765.245,04	80.709.442,59	79.084.828,35	79.897.135,47	-	4.733.693,21
-	-	-	-	-	-	-	-	-
204.815.923,51		48.384.318,73	53.118.011,94	194.031.335,06	151.697.911,58	172.864.623,32	-	4.733.693,21
1.077.058.908,43	4	902.792.369,45	910.306.880,51	174.266.538,98	166.752.027,92	170.509.283,45		7.514.511,06
68.542.759,94	4	-	-	-	68.542.759,94	34.271.379,97		-
76.155.099,46	4	5.743.371,28	8.643.202,19	64.202.756,14	67.511.897,27	65.857.326,71		2.899.830,91
39.302.931,67	4	1.621.755,33	3.046.714,92	32.748.898,67	36.256.216,75	34.502.557,71		1.424.959,59
2.712.270,37	4	1.513.303,13	1.631.177,76	-	1.081.092,61	540.546,31		117.874,63
14.801.741,48	4	-	-	-	14.801.741,48	7.400.870,74		-
5.104.386,31	4	-	-	-	5.104.386,31	2.552.193,16		-
118.101,55	4	-	-	-	118.101,55	59.050,78		-
1.195.214,25	4	-	-	-	1.195.214,25	597.607,13		-
3.518.124,93	4	-	-	-	3.518.124,93	1.759.062,47		-
1.288.509.538,39		911.670.799,19	923.627.975,37	271.218.193,79	364.881.563,01	305.140.547,84	-	11.957.176,18
1.493.325.461,90		**960.055.117,92**	**976.745.987,32**	**465.249.528,84**	**516.579.474,59**	**478.005.171,15**	-	**16.690.869,39**
1.494.837.401,20		**961.567.057,22**	**978.257.926,62**	**465.249.528,84**	**516.579.474,59**	**478.005.171,15**	-	**16.690.869,39**

6.2.5 Staat van geactiveerde kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen en verbonden partijen (art. 36)

Staat van geactiveerde kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen en van bijdragen aan activa in eigendom van derden (Bbv artikel 36)

Omschrijving van de investeringen	Oorspronkelijk bedrag van de deelnemingen etc. t/m 2016	Investeringen in 2017	desinvesteringen in 2017	Bijdragen van derden in 2017	Afwaarderingen in 2017	Afschrijvingen
1	2	3	4	5	6	7
	€	€	€	€	€	€
FINANCIELE VASTE ACTIVA						
a. kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen:						
1. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	1.525.875,00					
2. Nederlandse Waterschapsbank N.V.	11.845,00					
3. N.V. PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland	6.806.703,24					
4. Alliander N.V.	62.643.935,00					
5. N.V. Afvalzorg Holding	12.600.000,00					
6. Schiphol Area Development Company N.V.	3.083.772,64					
idem, uitbreiding aandelenkapitaal	21.794.379,00					
7. Zeehaven IJmuiden N.V.	408.402,19					
8. Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noordzeekanaalgebied (RON N.V.)	2.317.646,16				720.313,00	(zie * onder)
9. Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH)	370.000,00					
10. PolanenPark B.V.	7.200,00					
11. PolanenPark C.V.	7.200,00					
12. Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V.	26.460,00					
13. Ontwikkelingsfonds Duurzame Energie B.V. (ODENH)	18.000,00					
14. Zeestad Beheer B.V.	9.000,00					
15. Kapitaaldeelname Life Science Fonds Amsterdam	1.671.891,64	319.712,98				
16. Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland BV.	5.774.360,65	1.225.000,00			2.312.482,65	(zie * onder)
subtotaal a. kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen:	119.076.670,52	1.544.712,98	-	-	3.032.795,65	-
TOTAAL GEACTIVEERDE INVEST. FINANCIELE ACTIVA	**119.076.670,52**	**1.544.712,98**	-	-	**3.032.795,65**	-

*Afwaardering RON betreft feitelijk een getroffen voorziening 720.313,00
*Afwaardering PDENH waarvan een deel betreft om een getroffen voorziening 363.122,00

dienstjaar 2017

Oorspronkelijk bedrag van de deelnemingen ultimo 2017	Percentage van afschrij-ving	Afschrijvingen t/m 2016	fschrijvingen t/m 2017	Boekwaarde per 1-1-2017	Boekwaarde per 31-12-2017	Gemiddelde boekwaarde	Toegerekende rentelasten	Totaal van de kapitaallasten
(kolom 2+3-4)			(kol 5-10)	(kol 2-7)	(kol 10+3-4-8)	(kol 10+11):2		(kolom 8+13)
8	9	10	11	12	13	14	15	16
€		€	€	€	€	€	€	€
1.525.875,00	-			1.525.875,00	1.525.875,00	1.525.875,00		-
11.845,00	-			11.845,00	11.845,00	11.845,00		-
6.806.703,24	-			6.806.703,24	6.806.703,24	6.806.703,24		-
62.643.935,00	-			62.643.935,00	62.643.935,00	62.643.935,00		-
12.600.000,00	-			12.600.000,00	12.600.000,00	12.600.000,00		-
3.083.772,64	-			3.083.772,64	3.083.772,64	3.083.772,64		-
21.794.379,00	-			21.794.379,00	21.794.379,00	21.794.379,00		-
408.402,19	-			408.402,19	408.402,19	408.402,19		-
1.597.333,16				2.317.646,16	1.597.333,16	1.957.489,66		-
370.000,00	-			370.000,00	370.000,00	370.000,00		-
7.200,00	-			7.200,00	7.200,00	7.200,00		-
7.200,00	-			7.200,00	7.200,00	7.200,00		-
26.460,00	-			26.460,00	26.460,00	26.460,00		-
18.000,00	-			18.000,00	18.000,00	18.000,00		-
9.000,00				9.000,00	9.000,00	9.000,00		-
1.991.604,62	-			1.671.891,64	1.991.604,62	1.831.748,13		-
4.686.878,00	-			5.774.360,65	4.686.878,00	5.230.619,33		-
117.588.587,85	-	-	-	119.076.670,52	117.588.587,85	118.332.629,19	-	-
117.588.587,85	-	-	-	**119.076.670,52**	**117.588.587,85**	**118.332.629,19**	-	-

6.2.6 Investeringskredieten

6.2.6.1 Overzicht van het verloop van de investeringskredieten

Omschrijving van de investeringsuitgaven	Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Totaal krediet
1. IMMATERIELE VASTE ACTIVA		
c.bijdragen aan activa in eigendom van derden:		
Diverse wegenprojecten derden (niet te activeren)	diverse	11.257.613
Bijdragen van derden		8.917.476-
Bijdragen t.l.v. reserves/BDU		2.340.137-
subtotaal		-
2. MATERIELE VASTE ACTIVA		
a. Investeringen met een economisch nut:		
Gronden en terreinen		
Krediet v. strategische grondaankopen	10-12-2001; 66	27.200.000,00
idem	25-06-2007;50	32.800.000,00
idem	NJN 2008	35.000.000,00
idem, verlaging krediet	18-11-2013;64	13.000.000,00-
Strategisch grondbeleid(oud)	begroting 2007	15.000.000,00
Verlaging krediet	Jaarrekening 2016	17.000.000,00-
Verlaging krediet	Jaarrekening 2017	40.000.000,00-
bijstelling nog beschikbare middelen	Jaarrekening 2017	
subtotaal		**40.000.000,00**
Beheergrondbank Laag Holland	14-2-2011;15	5.000.000,00
verkoop van grond		
subtotaal		**5.000.000,00**
Investeringen in steunpunten B&U	1e wijz.2015	5.540.000,00
		5.540.000,00
Investering informatiecentrum SHIP	04-04-2016;3A	1.000.000,00
subtotaal		**1.000.000,00**
b. Investeringen in openbare ruimte met een maatschappelijk nut:		
Grond-/weg-/waterbouwkundige werken:		
Provinciale wegen en vaarwegen	diverse	1.340.429.914,00
Provinciale wegen en vaarwegen	diverse	788.924.880,89-
Ontvangen vergoedingen/verkoop grond		
subtotaal		**551.505.033,11**

				dienstjaar 2017
Te besteden in 2017	Besteed in 2017	Af te voeren krediet	Overschreden krediet	Nog te besteden per 31-12-2017
				545.913,90
636.209,92	90.296,02			
636.209,92-	90.296,02-			545.913,90-
				-
-	-	-	-	**0,00-**
-	-			
13.954.194,25				13.954.194,25
				752.039,90-
13.954.194,25	-	-	-	**13.202.154,35**
3.446.392,62	-			3.658.948,57
	212.555,95-			
3.446.392,62	**212.555,95-**	-	-	**3.658.948,57**
5.427.189,16	2.409.078,96			3.018.110,20
5.427.189,16	**2.409.078,96**			**3.018.110,20**
1.000.000,00	1.000.000,00			-
1.000.000,00	**1.000.000,00**			
666.469.788,27	159.988.041,64	1.472.279,02	-	505.009.467,61
328.147.090,86-	75.562.447,61-			252.584.643,25-
338.322.697,41	**84.425.594,03**	**1.472.279,02**	-	**252.424.824,36**

Vervangingsinvesteringen wegen (2012)	7-11-2011;79	37.340.000,00
Vervangingsinvesteringen wegen (2013)	19-11-2012;89	14.360.000,00
verlaging 2013	10-07-2017;39	150.000,00-
Vervangingsinvesteringen wegen (2014)	23-09-2013;53	9.900.000,00
ophoging 2014	10-07-2017;39	650.000,00
Vervangingsinvesteringen wegen (2015)	26-08-2014;75	8.500.000,00
Vervangingsinvesteringen wegen (2016)	9-11-2015;84	9.291.005,00
ophoging 2016	6-11-2017;60	200.000,00
Vervangingsinvesteringen wegen (2017)	14-11-2016;74	5.800.000,00
ophoging 2017	10-07-2017;39	400.000,00
Vervangingsinvestering wegen (2018)	6-11-2017;60	18.260.000,00
subtotaal		**104.551.005,00**
Vervangingsinvesteringen vaarwegen (2012),(2013)	7-11-2011;79	27.390.000,00
	19-11-2012;89	
Vervangingsinvesteringen vaarwegen (2014)	23-09-2013;53	16.800.000,00
ophoging 2014	29-05-2017;27	4.500.000,00
Vervangingsinvesteringen vaarwegen (2015)	26-08-2014;75	34.400.000,00
verlaging 2015	6-11-2017;60	8.000.000,00-
verhoging 2015	LBW2017	428.000,00
Vervangingsinvesteringen vaarwegen (2016)	9-11-2015;84	30.050.000,00
Vervangingsinvesteringen vaarwegen (2017)	14-11-2016;74	16.830.000,00
Verhoging	10-07-2017;39	2.640.000,00
Vervangingsinvesteringen vaarwegen (2018)	6-11-2017;60	19.540.000,00
subtotaal		**144.578.000,00**
PMO-projecten:		
Projecten Machinerichtlijnen	6-11-2017;60	11.800.000,00
24-uurs centrale brugbediening	6-11-2017;60	9.000.000,00
Vervangingsinvesteringen kunstwerken	6-11-2017;60	10.680.000,00
Zelfbediening Roskamsluis	6-11-2017;60	427.000,00
subtotaal		**31.907.000,00**
Groenprojecten:		
Binnendoorvaartverb.Naardertrekvaart	Zomernota 2017	9.757.156,00
Natuurbrug Zeepoort	Zomernota 2017	3.696.169,00
Verkoop van grond		
Verbinden en ontsnipperen faunapassages	Zomernota 2017	321.000,00
subtotaal		**13.774.325,00**
3. FINANCIELE VASTE ACTIVA		
a. kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen:		
Life Science Fonds Amsterdam	16-03-2009;14	2.000.000,00
Participatiefonds deelnemingen Duurz. Energie	1e wijz.2010	85.000.000,00
idem, correctie over 2016		
subtotaal		**87.000.000,00**
Totaal		**984.855.363,11**

2.408.403,00	1.845.089,00			563.314,00
4.268.018,53	662.304,00			3.605.714,53
2.257.597,86	1.730.864,00			526.733,86
4.011.361,00	79.593,00			3.931.768,00
9.453.669,00	1.521.650,00			7.932.019,00
6.200.000,00				6.200.000,00
18.260.000,00	369.470,00			17.890.530,00
46.859.049,39	**6.208.970,00**	-	-	**40.650.079,39**
69.072,00-	32.324,00			101.396,00-
13.367.983,00	497.909,00			12.870.074,00
24.989.719,00	3.596.394,00			21.393.325,00
29.615.397,00	522.266,00			29.093.131,00
18.479.299,31	283.385,00			18.195.914,31
19.540.000,00	-			19.540.000,00
105.923.326,31	**4.932.278,00**			**100.991.048,31**
11.800.000,00	118.101,55			11.681.898,45
9.000.000,00	1.195.214,25			7.804.785,75
10.680.000,00	5.104.386,31			5.575.613,69
427.000,00	-			427.000,00
31.907.000,00	**6.417.702,11**			**25.489.297,89**
9.757.156,00	336.962,10			9.420.193,90
3.696.169,00	3.013.500,02			703.006,17
	20.337,19-			
321.000,00	188.000,00			133.000,00
13.774.325,00	**3.518.124,93**			**10.256.200,07**
328.108,36	319.712,98			8.395,38
79.225.639,35	1.225.000,00			79.950.000,00
	1.949.360,65-			
79.553.747,71	**404.647,67-**	-	-	**79.958.395,38**
640.167.921,85	**108.294.544,41**		**0,00**	**529.649.058,52**

6.2.6.2 Specificatie van het verloop van investeringskredieten provinciale land- en vaarwegen in 2017

G. Specificatie van het verloop van investeringskredieten betreffende provinciale land- en vaarwegen in 2017

Num-mer weg	OMSCHRIJVING VAN HET KAPITAALWERK		Besluit P.S. nummer begr.wijz.	Totaal krediet Investeringen €	Bijdragen €	Nog te besteden/ ontvangen in 2017 Nog te besteden krediet €	Nog te ontvangen bijdragen €
	WEGEN						
						-	-
200	Trajectbenadering groot onderhoud N200a, gemeenten					-	-
	Zandvoort en Bloemendaal	20.0250	19-05-2015;62	1.900.000,00		250.000,00	-
						-	-
						-	-
201	N201 Corridor	20.0001				-	-
	Grondaankopen		15-11-1999; 73 (pmi)	11.344.505,00		-	-
	Grondaankopen		05-11-2001;75 (pmi)	15.900.000,00		-	-
	Inrichting en opstarten projectorganisatie N201		05-11-2001;75 (pmi)	2.544.925,00		-	-
	Aanvullend krediet voorbereiding N201		13-05-2002; 31 (pmi)	1.550.000,00		-	-
	Subtotaal N201 uit PMI (kapitaalslasten)			**31.339.430,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
						-	-
	Krediet bij Regio akkoord (UNA reserve)		13-01-2003;7	81.500.000,00		-	-
	Krediet Realisatie Overeenkomst (NCW 2005 EXINH)			31.300.000,00		-	-
	Krediet Realisatie besluit (NCW 1-1-2005)		25-10-2004; 72	424.800.000,00		31.386.366,22	6.067.952,18
	Krediet Realisatie Besluit herleid naar reële raming prijspijl 2011		25-10-2004;72	46.299.913,00			
	Subtotaal krediet N201 bij Realisatie Besluit			**583.899.913,00**	**470.288.178,37**	**31.386.366,22**	**6.067.952,18**
	Scopewijziging ongelijkvloerse kruising Zijdelweg		10-11-2008; 78 (pmi)	20.000.000,00	12.667.000,00	-	-
	Scopwizjiging N201 Amstelpassage Aquaduct		10-11-2008; 78 (pmi)	21.100.000,00	7.100.000,00	-	-
	Scopewijziging Verkeersveiligheid Legmeerdijk		8-11-2005 (pmi 2005)	725.000,00		-	0,00
	Subtotaal scopewijzigingen N201 uit PMI			**41.825.000,00**	**19.767.000,00**	**0,00**	**0,00**
	Totaal krediet Programma N201+			**657.064.343,00**	**490.055.178,37**	31.386.366,22	6.067.952,18
	Terug ontvangen kosten						
	Dekking van het krediet					-	-
	Bijdrage PNH uit voorbereidingskredieten			31.339.430,00		-	-
	Bijdrage PNH uit FINH (UNA)			81.500.000,00	-	-	-
	Bijdrage PNH uit EXINH			31.300.000,00	-	-	-
	Bijdrage PNH in scopewijziging Zijdelweg			14.000.000,00		-	-
	Bijdrage PNH in scopewijziging Aquaduct Amstelpassage			6.333.333,00		-	-
	Scopewijziging Verkeerveiligheid Legmeerdijk			725.000,00		-	-
	Totale bijdrage Provincie Noord-Holland			165.197.763,00		-	-
						-	-
	Bijdragen derden					-	-
	Bijdrage BONRoute				31.772.191,00	-	-
	Bijdrage RIJK MIRT				177.606.000,00	-	-
	Bijdrage RIJK PPS faciliteit				900.000,00	-	-
	Bijdrage Stadsregio Amsterdam				116.011.339,37	-	-
*	Bijdrage gemeenten				94.880.804,00	-	-
	Bijdrage uit het Infrastructuurfonds SADC				2.817.688,00	-	-
	Bijdrage gemeenten voor scopewijzigingen				26.762.932,00	-	-
	Bijdrage provincie Utrecht voor scopewijzigingen				2.000.000,00	-	-
	Bijdrage private partijen				15.300.000,00	-	-
	Rente over vooruitontvangen bijdragen				23.815.394,00	-	-
	Totale bijdragen van derden				491.866.348,37	-	-
	Overb naar vooruitontv. Bijdragen N201					-	-
	Overb van vooruitontv. Bijdragen N201						
	Totaal N201 incl terug te ontvangen kosten N201			**0,00**	**0,00**	**31.386.366,22**	**6.067.952,18**
						-	-
	Trajectbenadering grootonderhoud N201a					-	-
	N201-29 Cruquiusbrug A (traj.benadering)	20.0239	16-12-2013;78	4.200.000,00		4.138.778,58	-
	N523-01 traj.ben gr onderh N523a-N236	20.0240	16-12-2013;78	13.800.000,00		-	-
	Aframing krediet		27-06-2016;35	-5.500.000,00		0,00	
				8.300.000,00		2.076.651,94	
	Bijdrage Stadsregio				6.380.000,00	-	4.661.357,00
	Bijdrage gemeente Haarlemmermeer				170.000,00	-	170.000,00
						-	-
23	Westfriesiaweg	20.0223				-	-
	EXINH voorbereidingskrediet (2005-27515)		2005-27515)	2.500.000,00			
	PMI 2007 voordracht 38, voorbereiding MER		2007;38	1.500.000,00			
	PMI 2008 voordracht 40, voorbereiding PIP		2008;40	2.500.000,00			
	PMI 2008 voordracht 40, grondverwerving		2008;40	5.000.000,00			
	PMI 2009 voordracht 78; uitwerking voorl ontwerp (VO)		2009;78	2.000.000,00			
	PMI 2009 voordracht 34, onderzoek en communicatie		2009;34	4.000.000,00			
	PMI 2010 voordracht 35, uitwerking ontwerp naar VO+		2010;35	1.100.000,00			
	1e begrotingswijziging 2011 (voordracht 24)		14-02-2011;24	81.400.000,00			
	Subtotaal (EXINH)			**100.000.000,00**			
	Kredietaanvraag N23-01 (2012)		12-11-2012;88	321.770.000,00			
	Kredietaanvraag N23-02 (2014)		10-11-2014;78	2.150.000,00			
	Kredietaanvraag N23-03 (2016)		27-06-2016;35	580.000,00			
	Kredietaanvraag N23-03 (2016)		27-06-2016;35	1.778.205,00			

Gactualiseerd PMI 2017-2021		Rekening 2017		Afvoeren kredieten		Nog beschikbaar in volgende jaren	
directe uitgaven €	directe bijdragen €	directe uitgaven €	ingezette dekkingsmiddelen bijdragen derden/ reserves/ BDU €	Niet meer tot besteding komend krediet €	Overschreden krediet / nagekomen kosten €	Nog te besteden €	Nog te ontvangen €
						-	-
						-	-
0,00		-		250.000,00		-	-
						-	-
						-	-
						-	-
						-	-
						-	-
						-	-
		-	-			-	-
0,00	**0,00**			**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
						-	-
	-	-	-			-	-
	-	-	-			-	-
3.500.000,00	1.960.000,00	3.032.599,83	1.881.893,37			28.353.766,39	4.186.058,81
3.500.000,00	**1.960.000,00**	**3.032.599,83**	**1.881.893,37**	**0,00**	**0,00**	**28.353.766,39**	**4.186.058,81**
-	-	-	-			-	-
-	-	-	-			-	-
						-	-
0,00	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
3.500.000,00	1.960.000,00	3.032.599,83	1.881.893,37	0,00	0,00	28.353.766,39	4.186.058,81
						-	-
						-	-
		-	-	-	-	-	-
						-	-
						-	-
						-	-
						-	-
						-	-
						-	-
						-	-
			-			-	-
-	-	-	-			-	-
-	-	-	-			-	-
-	-		-			-	-
-	-		-			-	-
						-	-
-	-	-	-			-	-
-	-	-	-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
-		-	-			-	-
	1.960.000,00		1.150.706,46				
3.500.000,00	**3.920.000,00**	**3.032.599,83**	**3.032.599,83**	**0,00**	**0,00**	**28.353.766,39**	**4.186.058,81**
						-	-
						-	-
0,00		7.812,19				4.130.966,39	-
							-
		-				-	-
						-	-
1.790.000,00	1.718.000,00	1.684.395,41				392.256,53	-
			1.718.643,00			-	2.942.714,00
						-	170.000,00
						-	-
			-			-	-
						-	-
						-	-
						-	-
						-	-
						-	-
						-	-
						-	-
						-	-
						-	-
						-	-
						-	-
						-	-
						-	-

G. Specificatie van het verloop van investeringskredieten betreffende provinciale land- en vaarwegen in 2017

Nummer weg	OMSCHRIJVING VAN HET KAPITAALWERK		Besluit P.S. nummer begr.wijz.	Totaal krediet Investeringen €	Totaal krediet Bijdragen €	Nog te besteden/ ontvangen in 2017 Nog te besteden krediet €	Nog te ontvangen bijdragen €
	Krediet N23 Westfrisiaweg			**0,00**		**0,00**	
	EXIN-H N23-Westfriesiaweg		12-11-2012;88		100.000.000,00		0,00
	Stelpost infra/normkosten 2011 tm 2017		12-11-2012;88		53.000.000,00		
	Stelpost infra/normkosten 2011 tm 2017 (Ontrekking)						
	BDU middelen dekking N242 (vrijval)		12-11-2012;88		25.560.000,00		
	BDU middelen dekking N242 (vrijval) (Ontrekking)						
	BDU herziening reservering PVVP vr jm		12-11-2012;88		2.500.000,00		
	Stelpost Infra B2012 (vrijval kap lst PMI)		12-11-2012;88		12.500.000,00		
	Stelpost Infra B2012 (vrijval kap lst PMI) (Ontrekking)						
	BDU uit rentetoevoeging (periode 2009-2001)		12-11-2012;88		2.400.000,00		
	Nog te besteden uit TWINH wegen		12-11-2012;88		7.500.000,00		
	TWINH projecten		12-11-2012;88		20.500.000,00	-	
	Activering restant dekking kap.Lasten PMI		12-11-2012;88			-	
	Activering BDU middelen na 2017		12-11-2012;88			-	
						-	
	Bestemmingsreserve EXINH compartiment weginfrastructuur		10-11-2014;78		1.375.000,00	-	
						-	
	Kapitaallasten PNH		27-06-2016;35		580.000,00	-	
	Reserve fietsinfrastructuur		27-06-2016;35		1.530.000,00	-	
	Ontrekking kapitaallasten						
						0,00	0,00
	Bijdrage PNH totaal (7308308)				**227.445.000,00**	0,00	**0,00**
						0,00	0,00
	Uitgaven Programma N23 Westfrisiaweg			0,00		165.928.159,40	94.700,80
	Uitgaven PNH (730834)			**0,00**	0,00	**166.022.860,20**	**0,00**
	Bijdrage Rijk		12-11-2012;88		46.600.000,00	0,00	11.600.000,00
	Bijdrage Rijk (Ontrekking) (Onderdeel in de reserve)						
	Biijdragen gemeenten		12-11-2012;88		82.550.000,00	0,00	24.492.861,43
	Biijdrage HHRS Holl.Noorderkwartier		12-11-2012;88		1.390.000,00	0,00	778.191,27
	Ontrekking bijdrage derden						0,00
	Bijdrage gemeente Koggeland		10-11-2014;78		775.000,00		0,00
	Bijdrage gemeente Hoorn		27-06-2016;35		248.205,00		248.205,00
	Opbrengst verkoop grond						0,00
	Bijdrage derden			**0,00**	**131.563.205,00**	**0,00**	**37.119.257,70**
	Totaal N23 incl terug te ontvangen kosten N23			**0,00**	**359.008.205,00**	**166.022.860,20**	**37.119.257,70**
203	N203 rec op/afrit N246-Lindenlaan	20.0212	13-05-2014;53	7.600.000,00		-	-
	Aframing krediet		27-06-2016;35	-850.000,00		-	-
	Verhoging krediet		02-11-2016;77	750.000,00		-	-
				7.500.000,00		389.692,49	-
	Bijdrage Gemeente Zaanstad				310.000,00	-	310.000,00
	Bijdrage Stadsregio				2.977.492,00	-	-
						-	-
	N203 / N513 GO Uitgeest-Castricum	20.0248	27-01-2015;14	1.800.000,00		135.794,04	-
						-	-
						-	-
205	Bermverharding N205, ged N232-Vijfhuizerweg	20.0267	27-06-2016;35	450.000,00		450.000,00	-
						-	-
						-	-
207	Verdubb. N207 gedeelte A4-N205					-	-
	Voorbereidingskrediet	20.0172	10-11-2008; 78	1.000.000,00		-	-
	Aanvullend krediet		22-06-2009;34	9.400.000,00		-	-
	Aanvullend krediet		07-11-2011;78	54.150.000,00		-	-
	Aframing krediet		19-05-2015;62	-10.000.000,00		-	-
	Aframing krediet		27-06-2016;35	-4.000.000,00		-	-
	Aframing krediet (onderhoud)		27-06-2016;35	-7.200.000,00		-	-
				43.350.000,00		11.190.217,40	-
	Terugontvangen kosten						-
	Bijdrage gem.Haarlemmermeer				600.000,00	-	207.000,00
	Bijdrage Rijkswaterstaat				3.100.000,00	-	130.806,10
	Bijdrage RWS meerwerk				566.435,38		566.435,38
	Bijdrage provincie Zuid-Holland				350.000,00	-	11.285,00
	Bijdrage Stadsregio				9.400.000,00	-	1.073.477,12
						-	-
						-	-
208	N208 Fietsverbinding langs N208 gem Haarlem/Bloemend	20.0253	03-11-2015;99	1.750.000,00		1.478.414,35	-
	Bijdrage gemeente Bloemendaal				100.000,00	-	100.000,00
	Bijdrage gemeente Haarlem				62.500,00	-	-
	Bijdrage gemeente Heemstede				12.500,00	-	12.500,00
	Bijdrage BDU (programma kleine infrastructuur)				175.000,00	-	175.000,00
231	Trajectbenadering N231b, ged N201-N232 gem.Aalsmeer						
	Krediet	20.0282	07-11-2017;76	1.200.000,00		1.200.000,00	
	Bijdrage Vervoerregio Amsterdam				506.538,00		506.538,00
	Bijdrage gemeente Amstelveem				32.427,00		32.427,00
	Bijdrage gemeente Aalsmeer				12.127,00		12.127,00
	Bijdrage gemeente Amsterdam				49.269,00		49.269,00

Gactualiseerd PMI 2017-2021		Rekening 2017		Afvoeren kredieten		Nog beschikbaar in volgende jaren	
directe uitgaven €	directe bijdragen €	directe uitgaven €	ingezette dekkingsmiddelen bijdragen derden/ reserves/ BDU €	Niet meer tot besteding komend krediet €	Overschreden krediet / nagekomen kosten €	Nog te besteden €	Nog te ontvangen €
€	€	€	€			-	-
						-	-
			-			-	-
			-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
						-	-
						-	-
						-	-
							-
			24.955.797,96				-
						-	-
0,00	0,00	-	-	-	-	-	-
						-	-
70.000.000,00		70.174.008,88	-			95.754.150,52	94.700,80
€	€	-	€			166.022.860,20	-
						-	-
			-			-	11.600.000,00
			-			-	
			-			-	24.492.861,43
			611.808,73			-	166.382,54
			44.596.337,19			-	-
						-	-
						-	248.205,00
			10.065,00			-	10.065,00-
70.000.000,00	0,00	0,00	45.218.210,92	0,00	0,00	0,00	36.507.448,97
70.000.000,00	0,00	70.174.008,88	-70.174.008,88	0,00	0,00	166.022.860,20	36.507.448,97
			-				
			-				
	0,00	-	-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
290.000,00	0,00	289.380,23	-			100.312,26	-
			-			-	310.000,00
			-			-	-
			-			-	-
90.000,00		86.592,36	-			49.201,68	-
			-			-	-
			-			-	-
350.000,00		347.371,63	-			102.628,37	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
1.200.000,00	820.000,00	1.198.892,22	-			9.991.325,18	-
			-			-	-
			-			-	207.000,00
			130.806,10			-	0,00
			566.435,38				-
			-			-	11.285,00
			-			-	1.073.477,12
			-			-	-
			-			-	-
130.000,00	60.000,00	170.768,38	-			1.307.645,97	-
			-			-	100.000,00
			-			-	-
			-			-	12.500,00
			-			-	175.000,00
			-			-	-
			-			-	-
175.000,00		149.157,00	-			1.050.843,00	-
			-			-	506.538,00
			-			-	32.427,00
			-			-	12.127,00
			-			-	49.269,00

G. Specificatie van het verloop van investeringskredieten betreffende provinciale land- en vaarwegen in 2017

Nummer weg	OMSCHRIJVING VAN HET KAPITAALWERK		Besluit P.S. nummer begr.wijz.	Totaal krediet Investeringen €	Bijdragen €	Nog te besteden/ ontvangen in 2017 Nog te besteden krediet €	Nog te ontvangen bijdragen €
232	Trajectbenadering groot onderhoud N232a, gedeelte					-	-
	bebouwde kom Haarlem-N205	20.0268	27-06-2016;35	100.000,00		100.000,00	-
	R-net halte Badhoevedorp + maatregelen A9	24.0001	Voordracht 2014-04	997.500,00		164.901,63	-
			dd 03-02-2014			0,00	-
	Terugontvangen kosten					0,00	-
	EXIN-H: Haarlem-Zuidas/Amstelveen					0,00	
	Bijdrage Stadsregio				927.500,00	-	154.901,63
	Bijdrage gemeente Haarlemmermeer				60.000,00	-	-
	Bijdrage gemeente Haarlem				10.000,00	-	10.000,00
						-	-
235	N235 doorstr./verk veiligheid N235/N247	20.0214	22-05-2012;52	4.200.000,00		-	-
	Extra krediet		12-11-2012;90	475.000,00		-	-
	Extra krediet		16-12-2013;78	825.000,00		113.324,14	-
	Extra krediet		27-01-2015;14	400.000,00		400.000,00	-
	Voorschot uit algemeen voorbereidingskrediet		15-12-2016	270.000,00		270.000,00	-
	Bijdrage SRA; DGMo-bijdrage				4.231.975,00	-	-
	Bereikbaarheid Waterland, maatregelen N235 ged.Ilpendar	20.0257	03-11-2015;99	27.550.000,00		-	-
			23-05-2017;46	-1.300.000,00			
				26.250.000,00		22.631.986,87	-
	Bijdrage Rijk (Beter Benutten)		03-11-2015;99		10.908.362,00	-	-
	Aframing bijdrage Rijk (Beter Benutten)		23-05-2017-46		-500.000,00		
					10.408.362,00		10.408.362,00
	Bijdrage Stadsregio		03-11-2015;99		8.310.359,00	-	6.310.359,00
						-	-
						-	-
236	Reconstructie Loosdrechtdreef - Noordereind					-	-
	(Wegvak naar RONA norm) Voorbereidingskrediet	20.0050	21-06-2004;44	600.000,00		-	-
	Aanvullend voorb.krediet		22-06-2009;34	650.000,00		-	-
	Aanvullend voorb.krediet		23-09-2013;52	1.550.000,00		-	-
	Aanvullend krediet		13-05-2014;53	3.800.000,00		1.322.008,29	-
	Aanvullend krediet		02-11-2016;77	1.400.000,00		1.400.000,00	
	Verhoging krediet		23-05-2017;46	500.000,00		500.000,00	
	Bijdrage PMO en VIK (Geinbrug)				4.000.000,00	-	4.000.000,00
	Bijdrage SRA				384.245,00	-	192.122,00
	Bijdrage gemeente Amsterdam				55.000,00		55.000,00
	Bijdrage gemeente Weesp				20.000,00		20.000,00
	Bijdrage Waternet				7.600,00	-	7.600,00
						-	-
	N236 dp4 duurzaam veilig & vv Vechtbrug	20.0232				-	-
	Voorbereidingskrediet		23-09-2013;52	500.000,00		-	-
	Krediet		13-05-2014;53	14.900.000,00		-	-
	Aframing krediet		02-11-2016;77	-455.000,00		-	-
				14.945.000,00		10.621.781,68	-
	Bijdrage VIK (Vechtbrug)				11.700.000,00	-	11.700.000,00
						-	-
						-	-
	Faunapassage (ecol.verb.zone Naardermeer -					-	-
	Ankeveense Plassen), gemeente Wijdemeren	20.0122	28-06-2010;35	16.600.000,00		4.449.900,38	-
	Bijdragen derden				7.415.000,00	-	3.558.476,40
	Bijdragen EXINH (incl BIRK Min.Vrom)		26-06-2011;51		5.400.000,00	-	-
						-	-
	Reconstructie N236, deel 2:					-	-
	Gein Zuid-Verlengde Rijnkade gem A'dam en Weesp	20.0236	23-09-2013;52	650.000,00		473.364,13	-
						-	-
						-	-
	N236 rec N236 deel 6: Faunapassage -Noordereind	20.0251	19-05-2015;62	1.500.000,00		1.459.032,40	-
						-	-
	N236 Trajectbenadering groot onderhoud Fr.Kampweg					-	-
	(N236) en N524, gem Gooise Meren en Hilversum	20.0260	27-06-2016;35	260.000,00		37.130,22	-
						-	-
						-	-
239	Herinrichting N239, ged Coppershom-N240 gem Medemblik					-	-
	Krediet	20.0215	23-09-2013;52	3.250.000,00		223.333,58	-
	Bijdragen derden				230.000,00	-	45.000,00
						-	-
240	N240 herinrichting Kon. Emmaweg	20.0152	07-11-2011;78	10.000.000,00		3.617.300,02	-
						-	-
	N240 krpt Droge Wijmersweg					-	-
	Krediet	20.0216	23-09-2013;52	2.550.000,00		110.857,88	-
	Bijdrage Hoogheemraadschap				129.000,00	-	-
	Bijdrage gemeente Medemblik				108.600,00	-	-
						-	-
	N240 Trajectbenadering groot onderhoud N240a,					-	-
	gedeelte De Haukes, gemeent Hollands Kroon	20.0262	27-06-2016;35	100.000,00		100.000,00	-
						-	-
						-	-
241	Herinrichting kruispunt N241-Langereis	20.0164	14-12-2009;87	6.600.000,00		2.632.473,64	-
	Aanvullend krediet		19-05-2015;62	2.600.000,00		2.600.000,00	-
	Bijdrage Hoogheemraadschap				500.000,00	-	500.000,00

Gactualiseerd PMI 2017-2021		Rekening 2017		Afvoeren kredieten		Nog beschikbaar in volgende jaren	
directe uitgaven €	directe bijdragen €	directe uitgaven €	ingezette dekkingsmiddelen bijdragen derden/ reserves/ BDU €	Niet meer tot besteding komend krediet €	Overschreden krediet / nagekomen kosten €	Nog te besteden €	Nog te ontvangen €
			-			-	-
80.000,00		77.194,00	-			22.806,00	-
			-				
			-				
10.000,00	0,00	8.312,62	-	156.589,01		-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			8.312,62	146.589,01-		-	-
			-			-	-
			-	10.000,00-		-	-
			-				
			-				
			-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
40.000,00		41.466,40	-			71.857,74	-
			-			400.000,00	-
			-			270.000,00	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
12.600.000,00	9.100.000,00	12.616.509,00	-			10.015.477,87	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	10.408.362,00
			2.515.680,00			-	3.794.679,00
						-	-
						-	-
						-	-
						-	-
		-				-	-
-		-				-	-
2.630.000,00		1.322.008,29				-	-
		1.353.372,55				46.627,45	-
		-				500.000,00	-
		-				-	4.000.000,00
			192.122,00			-	-
						-	55.000,00
						-	20.000,00
			7.600,00			-	-
			-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
			-			-	-
3.990.000,00		4.137.467,54	-			6.484.314,14	-
			-			-	11.700.000,00
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
190.000,00		147.723,50	-			4.302.176,88	-
			-			-	3.558.476,40
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
470.000,00		431.567,59	-			41.796,54	-
			-			-	-
			-			-	-
80.000,00		81.124,12	-			1.377.908,28	-
			-			-	-
			-			-	-
10.000,00		14.364,96	-			22.765,26	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
		43.382,58	-			179.951,00	-
			-			-	45.000,00
			-			-	-
0,00		520,44	-			3.616.779,58	-
			-			-	-
			-			-	-
70.000,00	0,00	12.588,09	-			98.269,79	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
70.000,00		69.981,47	-			30.018,53	-
			-			-	-
			-			-	-
3.670.000,00		2.632.473,64	-			-	-
		999.869,60	-			1.600.130,40	-
			103.305,79			-	396.694,21

G. Specificatie van het verloop van investeringskredieten betreffende provinciale land- en vaarwegen in 2017

Nummer weg	OMSCHRIJVING VAN HET KAPITAALWERK		Besluit P.S. nummer begr.wijz.	Totaal krediet Investeringen €	Bijdragen €	Nog te besteden/ ontvangen in 2017 Nog te besteden krediet €	Nog te ontvangen bijdragen €
	Herinrichting N241 gedeelte N242-N248					-	-
	Voorbereidingskrediet	20.0200	28-06-2010;35	4.000.000,00		-	-
	Krediet		12-11-2012;87	49.000.000,00		-	-
	Aframing krediet		16-12-2013;78	5.000.000,00-		-	-
				48.000.000,00		26.740.741,25	-
	BijdrageTWINH				20.000.000,00	-	10.418.930,59
	Bijdrage gemeente Schagen				2.511.000,00	-	2.511.000,00
	Bijdrage gemeente Hollands Kroon				365.000,00	-	365.000,00
	Bijdrage HHRS Hollands Noorderkwartier				115.624,00	-	72.265,00
241	Trajectbenadering N241b, ged N242-A7						
	Voorbereidingskrediet	20.0266	23-05-2017;46	6.100.000,00		5.615.045,91	-
						-	-
						-	-
242	Aanleg fietstunnel (Tunnel Q)					-	-
	Aanpassen krediet	20.0190		2.000.000,00		489.322,94	-
						-	-
	Aanleg weefvak N242 thv Nollencircuit gemeente Heerhug	20.0191	14-12-2009;87	1.900.000,00		9.350,19	-
						-	-
	Reconstructie Smuigelweg- Niedorper Verlaat	20.0006	25-04-2006; 32	750.000,00		-	-
	Verhogen voorbereidingskrediet		08-05-2007; 38	250.000,00		-	-
	Verhogen voorbereidingskrediet		13-5-2008; 40	300.000,00		-	-
	Uitvoeringskrediet		14-12-2009;87	29.200.000,00		-	-
	Aframing krediet		27-06-2016;35	-7.500.000,00		-	-
				23.000.000,00		85.402,86	-
						-	-
	Reconstructie N242, gedeelte N508-Westtangent					-	-
	Voorbereidingskrediet	20.0187	14-12-2009;87	1.000.000,00		-	-
	Uitvoeringskrediet		07-11-2011;78	14.300.000,00		1.498.065,41	-
	Bijdrage gem.Heerhugowaard				3.051.244,00	-	-
	Bijdrage gem Heerhugowaard extra opdrachten					-	-
						-	-
	Broekhompolder, gemeente Heerhugowaard	20.0207	28-06-2010;35	12.000.000,00		2.948.276,26	-
	Ontvangen schade vergoeding						-
	Bijdrage derden				7.000.000,00	-	6.991.622,00
						-	-
						-	-
	N242 rec Zuidtangent-N504	20.0213				-	-
	Krediet		23-09-2013;52	2.900.000,00		-	-
	Aframing kredieet		27-06-2016;35	-900.000,00		-	-
				2.000.000,00		132.581,54	-
	Bijdrage gemeente Heerhugowaard				150.000,00	-	3.500,00
						-	
						-	
	Aanpassing N242, ged N504-Leijerdijk incl parallelweg					-	
	Krediet	20.0252	23-05-2017-46	1.710.000,00		1.523.527,09	-
	Verhoging krediet		07-11-2017;76	200.000,00		200.000,00	-
N242	N242-12 rec oostelijke afrit N242-N243/4	24.0009	Statusrapport 345	520.000,00		487.534,61	-
	Bijdrage EXINH				520.000,00	-	487.534,61
						-	-
						-	-
243	Herinrichting Noordervaart gem Schermer en Beemster					-	-
	Voorbereidingskrediet	20.0186	28-06-2010;35	6.200.000,00		3.377.752,20	-
	Bijdrage TWINH				2.000.000,00	-	0,00
	Trajectbenadering N243a gem Alkmaar, Beemster en Koggeland						
	Voorbereidingskrediet	20.0273		6.000.000,00		5.975.753,00	-
	Bijdrage TWINH; compartiment weginfrastructuur				6.000.000,00		
						-	-
						-	-
244	N244 Verdubbeling ged A7-N247					-	-
	Voorbereidingskrediet	20.0194	12-11-2012;90	5.000.000,00		-	-
	Krediet		23-09-2013;52	4.700.000,00		-	-
	krediet		13-05-2014;53	32.800.000,00		14.789.656,53	-
	Bijdrage Rijk subsidie Beter Benutten				1.239.000,00	-	10.330,00
	Bijdrage Stadsregio				10.730.000,00	-	5.880.000,00
	Bijdrage gemeente Beemster				1.000.000,00	-	1.000.000,00
	Bijdrageg gemeente Purmerend				4.000.000,00	-	2.000.000,00
	Bijdrage gemeente Purmerend Leiding Stadsverwarming				324.000,00	-	324.000,00
	Bijdrage Stadsverwarming				538.146,00	-	538.146,00
	Bijdrage gemeente Edam-Volendam				495.000,00	-	495.000,00
	Bijdrage gem.Edam-Volendam N247 3de aansluiting				3.346.127,00	-	3.346.127,00
	Bijdrage Hoogheemraadschap Holl.Noorderkwartier				354.708,00	-	177.354,00
	Bijdrage uit TWIN-H tunnel Oosterweg				2.140.000,00	-	0,00
	Bijdrage gemeente Monnickendam verkoop perceel				1,00		1,00
	Schadevergoeding veroorzaakt door derden				22.542,32		22.542,32

Gactualiseerd PMI 2017-2021		Rekening 2017		Afvoeren kredieten		Nog beschikbaar in volgende jaren	
directe uitgaven €	directe bijdragen €	directe uitgaven €	ingezette dekkingsmiddelen bijdragen derden/ reserves/ BDU €	Niet meer tot besteding komend krediet €	Overschreden krediet / nagekomen kosten €	Nog te besteden €	Nog te ontvangen €
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
12.500.000,00	10.420.000,00	12.533.804,99	-			14.206.936,26	-
			-			-	10.418.930,59
			-			-	2.511.000,00
			-			-	365.000,00
			-			-	72.265,00
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
870.000,00		1.072.747,26	-			4.542.298,65	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
		-	-			489.322,94	-
			-			-	-
		-	-			9.350,19	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
		-	-			-	-
			-			-	-
		-	-			85.402,86	-
			-			-	-
			-			-	-
		-	-			-	-
130.000,00		111.726,86	-			1.386.338,55	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
180.000,00	0,00	96.051,02	-			2.852.225,24	-
			-			-	-
			-			-	6.991.622,00
			-			-	-
			-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
			-			-	-
20.000,00	0,00	2.511,21	-			130.070,33	-
			-			-	3.500,00
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
600.000,00		597.662,39	-			925.864,70	-
			-			200.000,00	-
			-				
0,00	0,00	363.518,88	-			124.015,73	-
			-			-	487.534,61
			-				
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
		30.832,42	-			3.346.919,78	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
640.000,00	640.000,00	648.280,50	-			5.327.472,50	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
7.400.000,00	6.310.000,00	7.425.848,96	-			7.386.349,89	-
			-			-	10.330,00
			4.850.000,00			-	1.030.000,00
			500.000,00			-	500.000,00
			181.500,00			-	1.818.500,00
			301.700,00			-	22.300,00
						-	538.146,00
			247.500,00			-	247.500,00
						-	3.346.127,00
			177.354,13			-	0,00-
			-			-	-
			1,00			-	-
			22.542,32			-	-

G. Specificatie van het verloop van investeringskredieten betreffende provinciale land- en vaarwegen in 2017

Nummer weg	OMSCHRIJVING VAN HET KAPITAALWERK		Besluit P.S. nummer begr.wijz.	Totaal krediet Investeringen €	Bijdragen €	Nog te besteden/ ontvangen in 2017 Nog te besteden krediet €	Nog te ontvangen bijdragen €
	Trajectbenadering groot onderhoud N244a ged N242/N246 en N244/A8					-	-
	Voorbereidingskrediet	20.0254	03-11-2015;99	2.000.000,00		1.301.033,12	-
	Krediet		02-11-2016;77	4.600.000,00		4.600.000,00	-
	Verhoging krediet		07-11-2017;76	900.000,00		900.000,00	-
						-	-
	Trajectbenadering N244a: deel B, Kogerpolderbrug					-	-
	Krediet	20.0269	02-11-2016;77	6.600.000,00		6.400.000,00	-
	Verhoging krediet		07-11-2017;76	5.500.000,00		5.500.000,00	-
						-	-
	Trajectbenadering N244a: deel C, Beatrixbrug					-	-
	Krediet	20.0272	02-11-2016;77	5.200.000,00		4.971.682,81	-
	Verhoging krediet		07-11-2017;76	2.500.000,00		2.500.000,00	-
						-	-
						-	-
	Reconstr krpt N245-Nauertogt gem.Langedijk	20.0199	27-06-2011;51	4.300.000,00		806.474,70	-
	Bijdrage gem.Langedijk				3.300.000,00	-	-
						-	-
245	Trajectbenadering groot onderhoud N245a, gedeelte					-	-
	N245, gedeelte N508-N504, gem Alkmaar en Langedijk	20.0259	27-06-2016;35	90.000,00		76.110,95	-
						-	-
						-	-
						-	-
246	Aanleg fietstunnel Kerkstraat gemeente Zaanstad					-	-
	Voorschotkrediet	20.0171	28-06-2010;35	1.100.000,00		-	-
	Krediet		08-11-2010;66	4.200.000,00		-	-
	Aanvullend krediet		23-09-2013;52	3.600.000,00		91.451,83	-
	Bijrdage BonRoute			2.500.000,00		-	636.246,26
						-	-
						-	-
						-	-
247	N247+N235 Bereikbaarh Waterland: langetermijnmaatregel	20.0246				-	-
	Voorbereidingskrediet		13-05-2014;53	2.500.000,00		-	-
	Verlaging voorberedingskrediet		27-06-2016;35	-1.250.000,00		-	-
				1.250.000,00		-	-
	Verhoging voorbereidingskrediet		27-06-2016;35	875.000,00		-	-
	Verhoging voorbereidingskrediet		12-07-2016;52	800.000,00		-	-
	Verhoging voorbereidingskrediet		02-11-2016;77	1.500.000,00		-	-
	Krediet		23-05-2017;46	40.300.000,00			
				44.725.000,00		41.586.434,16	-
	Bijdrage gemeente Purmerend		13-05-2014;53		150.000,00	-	150.000,00
	Bijdrage Edam/Volendam & Waterland		13-05-2014;53		80.000,00	-	80.000,00
	Bijdrage stadsdeel Amsterdam-Noord		13-05-2014;53		80.000,00	-	80.000,00
	Bijdrage Stadsregio		13-05-2014;53		1.095.000,00	-	0,00
	Bijdrage Stadsregio		27-06-2016;35		375.000,00	-	72.500,00
	Bijdrage Stadregio		12-07-2016;52		400.000,00	-	400.000,00
	Bijdrage Stadsregio		02-11-2016;77		750.000,00	-	750.000,00
	Bijdrage Vervoerregio Amsterdam		23-05-2017;46		16.432.500,00		16.432.500,00
	Bijdrage Rijk (Beter Benutten; reserv infrastructuur)		23-05-2017;46		500.000,00		500.000,00
	Bijdrage gemeente Amsterdam		23-05-2017;46		250.000,00		250.000,00
	Bijdrage gemeente Purmerend		23-05-2017;46		250.000,00		250.000,00
	Bijdrage gemeente Edam-Volendam		23-05-2017;46		100.000,00		100.000,00
	Bijdrage gemeente Waterland		23-05-2017;46		100.000,00		100.000,00
						-	-
						-	-
	Bereikbaarheid Waterland: maatregelen N247 ged.A10-Eda	20.0275	02-11-2016:77	250.000,00		250.000,00	-
	Bijdrage Stadsregio				125.000,00	-	125.000,00
						-	-
						-	-
	Praktijkproef fietspad Broek in Waterland/Monnickendam	20.0274	02-11-2016;77	400.000,00		387.592,40	-
	Bijdrage Stadsregio				200.000,00	-	200.000,00
						-	-
						-	-
248	Vervangen Stolperophaalbrug, gemeente Zijpe, Voorbereidı	20.0030	26-06-2003; 57	420.000,00		-	-
	Verhoging voorbereidingskrediet		10-11-2008; 78	580.000,00		-	-
	Krediet		28-06-2010;35	16.600.000,00		-	-
	Aframing krediet		27-06-2016;35	-1.500.000,00		0,00	-
				16.100.000,00		1.568.568,91	-
						0,00	-
	Aanleg parallelweg N245-N249, gem. Zijpe en Schagen, vc	20.0031	26-06-2003; 57	300.000,00		-	-
	Verhoging krediet		10-11-2008; 78	350.000,00		-	-
	Verhoging krediet		23-09-2013;52	7.650.000,00		-	-
	Verhoging krediet		13-05-2014;53	850.000,00		-	-
	Aframing krediet		27-06-2016;35	-1.000.000,00		-	-
				8.150.000,00		2.091.075,57	-

Gactualiseerd PMI 2017-2021		Rekening 2017		Afvoeren kredieten		Nog beschikbaar in volgende jaren	
directe uitgaven €	directe bijdragen €	directe uitgaven €	ingezette dekkingsmiddelen bijdragen derden/ reserves/ BDU €	Niet meer tot besteding komend krediet €	Overschreden krediet / nagekomen kosten €	Nog te besteden €	Nog te ontvangen €
			-			-	-
1.500.000,00		1.301.033,12	-			-	-
		220.198,03	-			4.379.801,97	-
			-			900.000,00	-
			-			-	-
			-			-	-
		-	-			6.400.000,00	-
			-			5.500.000,00	-
			-			-	-
			-			-	-
10.000,00		14.854,00	-			4.956.828,81	-
			-			2.500.000,00	-
			-			-	-
			-			-	-
0,00		337,20	-			806.137,50	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
60.000,00		56.021,74	-			20.089,21	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
		-	-			-	-
			-			-	-
0,00	0,00	4.400,00	-			87.051,83	-
			-			-	636.246,26
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
		-	-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
1.680.000,00	1.200.000,00	1.699.603,61	-			39.886.830,55	-
			-			-	150.000,00
			-			-	80.000,00
			-			-	80.000,00
	0,00		-			-	-
			-			-	72.500,00
			-			-	400.000,00
			-			-	750.000,00
			850.000,00			-	15.582.500,00
						-	500.000,00
						-	250.000,00
			250.000,00			-	-
						-	100.000,00
			100.000,00			-	-
						-	-
						-	-
		250.000,00				-	-
			125.000,00			-	-
						-	-
						-	-
340.000,00		341.782,31				45.810,09	-
			148.619,00			-	51.381,00
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
		0,00	-			-	-
			-			-	-
630.000,00		641.164,00	-			927.404,91	-
			-			-	-
			-			-	-
		-	-			-	-
		0,00	-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
430.000,00		436.731,53	-			1.654.344,04	-

G. Specificatie van het verloop van investeringskredieten betreffende provinciale land- en vaarwegen in 2017

Num-mer weg	OMSCHRIJVING VAN HET KAPITAALWERK		Besluit P.S. nummer begr.wijz.	Totaal krediet Investeringen	Bijdragen	Nog te besteden/ ontvangen in 2017 Nog te besteden krediet	Nog te ontvangen bijdragen
				€	€	€	€
417	Herinrichting N417, gemeente Hilversum					-	-
	Herinrichting Utrechtseweg/rotonde Noodweg	20.0184	22-06-2009;34	950.000,00		0,00	-
	Aanvullend krediet		19-05-2015;62	2.750.000,00		2.276.153,71	-
						-	-
						-	-
	N417 Aanleg ecoduct (Zwaluwberg) te Hilversum	20.0150	12-11-2012;90	5.200.000,00		-	-
	Aframing krediet		27-06-2016;35	-700.000,00		0,00	-
				4.500.000,00		365.089,36	-
	Bijdrage UNA				3.700.000,00	-	220.000,36
	Bijdrage EXINH				375.000,00	-	0,00
	Bijdrage gemeente Hilversum				300.000,00	-	67.318,00
	Bijdrage Goois Natuurreservaat				75.000,00	-	-
504	Trajectbenadering N245a: ged. N504, ged N245-N242						
	Krediet	20.0263	23-05-2017;46	3.565.000,00		3.507.161,28	-
	Bijdrage gemeente Langedijk				355.000,00	-	355.000,00
	Bijdrage reserv Infrastructuur; progr Kleine Infrastructuur				355.000,00		355.000,00
						-	-
						-	-
509	Reconstructie brug Oosthuizen					-	-
	Krediet	20.0076	25-04-2006; 32	2.400.000,00		803.171,69	-
	Aanvullend krediet		23-09-2013;52	800.000,00		800.000,00	-
	Verhoging krediet		23-05-2017;46	300.000,00		300.000,00	
	Trajectbenadering N509a, gemeente Beemster						
	Krediet	20.0278	07-11-2017;76	500.000,00		500.000,00	
						-	-
510	Trajectbenadering groot onderhoud N510a, ged					-	-
	bebouwde kom Alkmaar- bebouwde kom Bergen	20.0261	27-06-2016;35	500.000,00		275.248,81	-
						-	-
						-	-
						-	-
512	Reconstructie Alkmaar- Egmond	20.0061	13-11-2006; 98	4.750.000,00		-	-
	Verhoging krediet		22-05-2012;52	3.100.000,00		1.577.593,16	-
	Bijdrag onderhoudskosten				500.000,00	-	-
	Bijdragen OV				200.000,00	-	-
515	Voorbereidingskrediet Julianabrug, Zaanstad	20.0103	18-11-2002; 86	40.000,00		-	-
	Vervang.Julianabrug Zaanstad, uitvoeringskred.		08-05-2007; 38	19.800.000,00		-	-
	Verhoging krediet		10-11-2008; 78	2.060.000,00		-	-
	Verhoging krediet		14-12-2009;87	2.100.000,00		-	-
	Aframing krediet		27-06-2016;35	-1.000.000,00		-	-
				23.000.000,00		356.901,37	-
						-	-
516	Trajectbenadering groot onderhoud N516a gem Zaanstad	20.0245	03-11-2015;99	3.700.000,00		1.765.509,48	-
	Bijdrage gemeente Zaanstad				275.000,00	0,00	-
	Bijdrage gemeente Zaanstad (VRI's)				207.751,48		207.751,48
	Bijdrage gemeente Oostzaan (groot onderhoud)				45.000,00		45.000,00
	Bijdrage gemeente Amsterdam (doorstrom.maatregelen)				397.393,00		397.393,00
517	Verl busbaan & aanl linksafstrook						
	Krediet	20.0243	23-05-2017;46	3.400.000,00		2.990.228,86	-
	Vervoersregio Amsterdam				1.835.231,00		
518	Trajectbenadering N518a					0,00	-
	Krediet	20.0258	02-11-2016;77	920.000,00		919.745,28	-
520	Rec.krpt N520-Bennebroekerweg, gem Haarlemmermeer						
	Krediet	20.0283	43.046,00	270.000,00		270.000,00	
522	Herinrichting Bankrasweg/Amstelslag	20.0151	14-12-2009;87	25.000,00		-	-
	Aanvullend krediet		03-11-2015;99	110.000,00		15.734,05	-
	Vervanging/opwaardering brug Ouderkerk					-	-
	Voorbereidingskrediet	20.0256	03-11-2015;99	3.750.000,00		2.475.215,97	-
	Verhoging krediet		23-05-2017;46	23.250.000,00		23.250.000,00	
	EXIN-H weginfrastructuur				1.630.000,00		
	Vervoersregio Amsterdam				5.300.000,00		
	Gemeente Amstelveen				1.650.000,00		
	Gemeente Ouder-Amstel				420.000,00	-	-

Gactualiseerd PMI 2017-2021		Rekening 2017		Afvoeren kredieten		Nog beschikbaar in volgende jaren	
directe uitgaven €	directe bijdragen €	directe uitgaven €	ingezette dekkingsmiddelen bijdragen derden/ reserves/ BDU €	Niet meer tot besteding komend krediet €	Overschreden krediet / nagekomen kosten €	Nog te besteden €	Nog te ontvangen €
			-			-	-
		-	-			0,00	-
50.000,00		54.721,69	-			2.221.432,02	-
			-			-	-
			-			-	-
		-	-			-	-
			-			-	-
0,00	0,00	41.403,65	-			323.685,71	-
			-			-	220.000,36
			-			-	-
			-			-	67.318,00
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
310.000,00		311.736,76	-			3.195.424,52	-
			-			-	355.000,00
			-			-	355.000,00
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
810.000,00		803.171,69	-			0,00	-
		15.692,97	-			784.307,03	-
			-			300.000,00	-
			-			-	-
			-			-	-
		2.333,99	-			497.666,01	-
			-			-	-
			-			-	-
70.000,00		66.665,64	-			208.583,17	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
		0,00	-			-	-
		0,00	-			1.577.593,16	-
			-	-		-	-
			-	-		-	-
			-				
			-				
			-			-	-
			-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
			-			-	-
		-	-	356.901,37		-	-
			-				
			-			-	-
1.460.000,00	400.000,00	1.466.033,54	-			299.475,94	-
			-			-	-
			207.751,48			-	-
			45.000,00			-	-
			397.393,00			-	-
			-			-	-
			-			-	-
160.000,00		186.937,03	-			2.803.291,83	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
360.000,00		438.645,16	-			481.100,12	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			270.000,00	-
		-	-				
		-	-				
		-	-			-	-
		-	-	15.734,05		-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
470.000,00		853.938,70	-			1.621.277,27	-
			-			23.250.000,00	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-

G. Specificatie van het verloop van investeringskredieten betreffende provinciale land- en vaarwegen in 2017

Num-mer weg	OMSCHRIJVING VAN HET KAPITAALWERK		Besluit P.S. nummer begr.wijz.	Totaal krediet Investeringen	Bijdragen	Nog te besteden/ ontvangen in 2017 Nog te besteden krediet	Nog te ontvangen bijdragen
				€	€	€	€
525	Reconstructie aansl N525 op-/afritten A1 en Vredelaan					-	-
	Krediet	20.0167	08-11-2010;66	5.100.000,00		10.590,45	-
	Voorschot uit algemeen voorbereidingskrediet		15-11-2016	140.000,00		140.000,00	
	Bijdrage IBP				2.550.000,00	-	1.250.000,00
	Bijdrage Hilverseum				1.275.000,00	-	25.000,00
						-	-
526	Trajectbenadering groot onderhoud N526a gem Blaricum	20.0255	19-05-2015;62	500.000,00		364.968,56	-
	Bijdrage TWINH				133.000,00	-	133.000,00
527	Verbreding busbaan Tergooit tussen N527-busstation	24.0003	Statusrapport nr 323	50.000,00		-	-
	Verbeteren doorstroming OV Crailoseweg Huizen		Statusrapport nr 324	430.000,00		38.310,50	-
	Bijdragen:					-	-
	EXIN-H: Hilversum-Crailoseweg				430.000,00	-	-
	Reserve OV: verbreding busbaan tussen N527-busstation				50.000,00	-	38.310,50
	OV-haltevoorziening Stroomlijnen	24.0002	Statusrapport nr 272	5.072.500,00		2.936.817,12	-
	Bijdragen:					-	-
	EXIN-H: Uitv.prog Haltevoorzieningen		voordracht 2013-46		1.500.000,00	-	-
	Reserve OV: Halteprogramma stroomlijnnet		voordracht 2012-64		3.572.500,00	-	2.936.817,12
						-	-
HOV-01	R-net Fietsparkeren	24.0006	Statusrapportnr 325	1.232.389,00		774.206,80	-
	Bijdrage:					-	-
	SRA: BDU & Beter Benutten				990.760,00	-	714.839,50
	EXIN-H; prod.formule Rnet				241.629,00	-	59.367,30
HOV-09	Verkeersveiligheid Abdijtunnel	20.0227	19-11-2012;90	8.400.000,00		2.076.626,29	-
	Bijdrage Stadsregio				4.800.000,00	-	3.364.297,74
						-	-
K20	Bouw fietsbrug Noordholl. Kanaal Geestmerambacht					-	-
	Voorbereidingskrediet	20.0064	26-06-2003; 57	345.000,00		-	-
	Uitvoeringskrediet		08-05-2007; 38	6.605.000,00		-	-
	Aanvullend krediet		10-11-2008; 78	1.100.000,00		-	-
	Aanvullend krediet		27-06-2011;51	400.000,00		-	-
	Aanvullend krediet		07-11-2011;78	400.000,00		-	-
	Aanvullend krediet		23-09-2013;52	600.000,00		318.324,34	-
	Aanvullend krediet		19-05-2015;62	170.000,00		170.000,00	-
	Bijdrage gemeente Bergen fietspad				600.000,00	-	-
						-	-
						-	-
	Verbeteren kwetsbaarheid vlotbruggen NH-kanaal	20.0265	27-06-2016;35	1.500.000,00		1.427.013,10	-
alg-06	Investeringspr. Flankerende maatregelen OV NHN	05.0021	30-05-2005; 31	7.000.000,00		-	-
			22-06-2009;34	3.800.000,00		-	-
			3-11-2009;87	1.400.000,00		-	-
			28-06-2010;35	1.600.000,00		1.444.261,10	-
	Bijdrage Stadsregio				3.371.467,00	-	-
						-	-
						-	-
alg-25	Netwerkmanagement	05.0208	10-11-2008;78	15.000.000,00		-	-
	Verlaging krediet		1-4-2014;44	-1.400.000,00		-	-
				13.600.000,00		-	-
	Aanvullend krediet (alg-39)	05.0208	23-09-2013;52	950.000,00		950.000,00	-
	Verhoging krediet		19-05-2015;62	7.094.000,00		-	-
	Verlaging krediet		27-6-2016;35	-675.000,00		-	-
	Aframing krediet		23-05-2017;46	-1.143.584,00			
				19.825.416,00		2.984.296,75	-
						-	-
	Bijdrage derden (Beter Benutten)		19-05-2015;62		7.094.000,00	-	-
	Aframing bijdrage derden		23-05-2017;46		-433.584,00	-	-
					6.660.416,00	-	5.677.744,01
Alg.25	Verkeersmanagement: Blauwe Golf vervolg	24.0010	27-06-2016;35	2.081.000,00		1.993.951,61	
			23-05-2017;46	220.000,00		220.000,00	
			Beter Benutten vervolg		2.085.000,00		1.997.951,61
			Dekking uit app.kosten		220.000,00		220.000,00
						-	-
alg-40	Netwerkbreed	05.0210	1-4-2014;44	1.400.000,00		-	-
	Verhoging krediet		27-6-2016;35	675.000,00		-	-
	Verhoging krediet		23-05-2017;46	710.000,00			
				2.785.000,00		2.609.673,00	-

Gactualiseerd PMI 2017-2021		Rekening 2017		Afvoeren kredieten		Nog beschikbaar in volgende jaren	
directe uitgaven €	directe bijdragen €	directe uitgaven €	ingezette dekkingsmiddelen bijdragen derden/ reserves/ BDU €	Niet meer tot besteding komend krediet €	Overschreden krediet / nagekomen kosten €	Nog te besteden €	Nog te ontvangen €
			-			-	-
90.000,00	180.000,00	10.590,45	-			0,00-	-
		76.408,16	-			63.591,84	-
			148.760,33			-	1.101.239,67
			-			-	25.000,00
			-			-	-
10.000,00		-17.564,70	-			382.533,26	-
			-			-	133.000,00
			-				
			-				
0,00	0,00	0,00	-			-	-
		723,00	-	37.587,50		-	-
			-			-	-
			0,00			-	-
			723,00	37.587,50-		-	-
		117.150,83				2.819.666,29	-
						-	-
			0,00			-	-
			117.150,83			-	2.819.666,29
0,00						-	-
0,00	0,00	5.000,00				769.206,80	-
						-	-
			5.000,00			-	709.839,50
			-			-	59.367,30
			-				
			-			-	-
1.770.000,00		1.764.482,68	-			312.143,61	-
	2.550.000,00	-	3.349.971,73			-	14.326,01
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
0,00		-56.904,96	-	375.229,30		-	-
			-	170.000,00		-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
110.000,00		106.306,04	-			1.320.707,06	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
-	0,00	-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			1.444.261,10	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		950.000,00	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
0,00	0,00	225.139,93	-			2.759.156,82	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	5.677.744,01
			-				
1.800.000,00	1.800.000,00	717.573,73	-			1.276.377,88	-
			-			220.000,00	-
	0,00		-			-	1.997.951,61
			-			-	220.000,00
			-				
			-				
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
			-			-	-
370.000,00		28.935,62	-			2.580.737,38	-

G. Specificatie van het verloop van investeringskredieten betreffende provinciale land- en vaarwegen in 2017

Num-mer weg	OMSCHRIJVING VAN HET KAPITAALWERK		Besluit P.S. nummer begr.wijz.	Totaal krediet Investeringen €	Bijdragen €	Nog te besteden/ ontvangen in 2017 Nog te besteden krediet €	Nog te ontvangen bijdragen €
	Vaart in de Zaan					-	-
alg-29	Nieuwbouw Wilhelminasluis					-	-
	Voorbereidingskrediet	20.0198	28-06-2010;35	2.000.000,00		-	-
	Uitvoeringskrediet		07-11-2011;78	35.872.269,00		13.065.316,03	-
						-	-
	Zaanbrug					-	-
	Voorbereidingskrediet	20.0201	28-06-2010;35	1.250.000,00		-	-
	Uitvoeringskrediet		07-11-2011;78	18.077.731,00		15.977.890,45	-
						-	-
	Bijdragen derden Vaart in de Zaan				42.000.000,00	-	22.315.688,76
alg-37	Toepassen SolaRoad op prov.fietspad	20.0235	16-07-2012;61	1.500.000,00		35.414,30	-
	Bijdrage TNO					-	-
						-	-
						-	-
						-	-
	Algemeen Voorbereidingskrediet		PS 15-06-98;39	450.000,00		450.000,00	-
	Verhoging voorbeidingskrediet		13-05-2002; 31	1.050.000,00		1.050.000,00	-
	Verhoging voorbeidingskrediet		22-11-2004;79	6.000.000,00		6.000.000,00	-
	Verhoging voorbeidingskrediet		22-06-2009;34	2.500.000,00		2.500.000,00	-
239	Rotonde Medemblik (N240)	20.0131		67.000,00		11.457,81	-
239	Trajectstudie N239	20.0271		900.000,00		879.324,75	-
247	Aanleg fietspad Oostzijde	20.0163		269.000,00		10.901,00	-
506	Trajectbenadering N506a	20.0280		135.000,00		135.000,00	
510	Verbreden fietspaden gem. Alkmaar - Bergen	20.0264		70.000,00		66.644,86	-
525	Krpt Westerheide-Oude Postweeg	20.0279		150.000,00		150.000,00	
	Nog te verdelen kosten	20.1000		8.268.000,00		6.738.769,75	-
						-	-
	Totaal voorbereidingskrediet			**9.859.000,00**	**0,00**	**7.992.098,17**	**0,00**
	Aankoop gronden						
	Grondaankopen *	20.9002	4e wijziging 1994	9.075.604,00		5.011.928,01	-
	Verkoop gronden					3.889.481,15	557.053,48
						-	-
						-	-
-	Rentebijschrijving kapitaalwerken	20.9999				-	-
	Subtotaal (in het PMI voorkomende kredieten)			634.163.409,00	599.441.434,86	**478.770.086,89**	**178.732.998,83**

Gactualiseerd PMI 2017-2021		Rekening 2017		Afvoeren kredieten		Nog beschikbaar in volgende jaren	
directe uitgaven €	directe bijdragen €	directe uitgaven €	ingezette dekkingsmiddelen bijdragen derden/ reserves/ BDU €	Niet meer tot besteding komend krediet €	Overschreden krediet / nagekomen kosten €	Nog te besteden €	Nog te ontvangen €
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
1.200.000,00		1.212.999,38	-			11.852.316,65	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
650.000,00	1.200.000,00	646.813,48	-			15.331.076,97	-
		-	-			-	-
		-	3.809.715,06			-	18.505.973,70
		-	-				
0,00		-	-	35.414,30		-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			-	-
		-	-			450.000,00	-
		-	-			1.050.000,00	-
		-	-			6.000.000,00	-
		-	-			2.500.000,00	-
		-	-				
		-	-			11.457,81	-
200.000,00		198.358,24	-			680.966,51	-
		258.099,00-	-	269.000,00		-	-
		140,02	-			134.859,98	-
0,00		1.810,00	-			64.834,86	-
		212,00	-			149.788,00	-
		-	-			6.738.769,75	-
						-	-
200.000,00		**-57.578,74**	**0,00**	**269.000,00**	**0,00**	**7.780.676,91**	**0,00**
		395,20-	-			5.012.323,21	-
		-	2.275,00-			3.889.481,15	559.328,48
						-	-
						-	-
		0,00		-		-	-
133.130.000,00	**40.318.000,00**	**133.779.887,51**	**68.776.419,28**	**1.472.279,02**	**-**	**413.520.295,05**	**155.519.511,69**

G. Specificatie van het verloop van investeringskredieten betreffende provinciale land- en vaarwegen in 2017

Num-mer weg	OMSCHRIJVING VAN HET KAPITAALWERK		Besluit P.S. nummer begr.wijz.	Totaal krediet Investeringen €	Bijdragen €	Nog te besteden/ ontvangen in 2017 Nog te besteden krediet €	Nog te ontvangen bijdragen €
	Infrastructurele openbare vervoer projecten						
HOV 03	HOV 't Gooi						
	Krediet	20.0276	17-12-2014;2	76.987.489,00		76.987.489,00	
	Verhoging krediet		23-05-2017;46	400.000,00		400.000,00	
	Krediet	05.3500	17-12-2014;2	33.562.511,00		20.749.878,00	
	Bijdrage gemeente Hilversum				2.500.000,00		2.500.000,00
	Bijdrage gemeente Laren				250.000,00		250.000,00
	Bijdrage gemeente Huizen				750.000,00		750.000,00
	Bijdrage gemeente Eemnes				750.000,00		750.000,00
	Reserve TWIN-H, OV/1.1 HOV in het Gooi				61.100.000,00		61.100.000,00
	Reserve TWIN-H, GR/1.2 Ontsnipp & kwal.impuls				1.000.000,00		1.000.000,00
	Reserve EXIN-H, OV middelen				20.000.000,00		20.000.000,00
	Reserve Groen, inpassingsmaatregelen				10.000.000,00		10.000.000,00
	Rijksbijdrage BDU, kleine infrastructuur				3.000.000,00		3.000.000,00
	Rijksbijdrage AROV				11.600.000,00		11.600.000,00
	,						
HOV-04	HOV Velsen			33.050.000,00		3.137.766,23	
	Verkoop grond etc						
HOV-05	HOV-05 HOV Fokkerweg-Schiphol Rijk	20.0225					
	Voorbereidingskrediet		23-09-2013;52	2.000.000,00		-	
	Krediet		01-11-2014;89	24.350.000,00		17.500.982,41	
	Verhoging krediet		19-05-2015;62	405.300,00		405.300,00	
	Verhoging krediet		23-05-2017;46	2.600.000,00		2.600.000,00	
	Bijdrage Vervoersregio Amsterdam				4.570.706,71	-	4.570.706,71
						-	-
HOV-07	HOV Aalsmeer -knooppunt Schiphol Zuid (HOVASZ)					-	-
	gem Haarl'meer, Aalsmeer en Uithoorn	20.0270	27-06-2016;35	29.099.000,00		28.959.847,56	-
	Bijdrage Stadsregio Amsterdam				20.573.000,00	-	20.573.000,00
	Bijdrage gemeente Uithoorn				4.624.000,00	-	4.624.000,00
	Bijdrage gemeente Haarlemmermeer				810.000,00	-	810.000,00
	Bijdrage gemeente Uithoorn				200.000,00	-	200.000,00
	Bijdrage EXIN-H; compartiment Weginfrastructuur				1.875.000,00	-	1.875.000,00
	Bijdrage EXIN-H; compartiment Openbaar Vervoer				670.000,00	-	670.000,00
						-	-
						-	-
						-	-
	Subtotaal (infastructurele openb.vervoer projecten)			**231.553.300,00**	**173.024.706,71**	**150.741.263,20**	**144.272.706,71**
						-	-
	TOTAAL			**231.553.300,00**	**173.024.706,71**	**150.741.263,20**	**144.272.706,71**
				58.528.593,29		6.468.556,49	

Gactualiseerd PMI 2017-2021		Rekening 2017		Afvoeren kredieten		Nog beschikbaar in volgende jaren	
directe uitgaven €	directe bijdragen €	directe uitgaven €	ingezette dekkingsmiddelen bijdragen derden/ reserves/ BDU €	Niet meer tot besteding komend krediet €	Overschreden krediet / nagekomen kosten €	Nog te besteden €	Nog te ontvangen €
						-	-
						-	-
						-	-
11.000.000,00		7.652.205,34				69.335.283,66	-
						400.000,00	-
		966.253,23				19.783.624,77	-
			1.250.000,00			-	1.250.000,00
			62.500,00			-	187.500,00
			187.500,00			-	562.500,00
			62.500,00			-	687.500,00
						-	61.100.000,00
						-	1.000.000,00
						-	20.000.000,00
						-	10.000.000,00
						-	3.000.000,00
						-	11.600.000,00
						-	-
						-	-
3.790.000,00		3.743.359,31				605.593,08-	-
			7.534,60				7.534,60-
						-	-
						-	-
						-	-
7.950.000,00		7.684.344,53				9.816.637,88	-
						405.300,00	-
						2.600.000,00	-
			4.665.290,49			-	94.583,78-
						-	-
						-	-
	990.000,00	990.904,16				27.968.943,40	-
						-	20.573.000,00
						-	4.624.000,00
						-	810.000,00
						-	200.000,00
						-	1.875.000,00
						-	670.000,00
						-	-
						-	-
						-	-
22.740.000,00	**1.980.000,00**	**21.037.066,57**	**6.235.325,09**	**0,00**	**0,00**	**129.704.196,63**	**166.789.381,62**
						-	-
22.740.000,00	**1.980.000,00**	**21.037.066,57**	**6.235.325,09**	**0,00**	**0,00**	**129.704.196,63**	**166.789.381,62**
20.760.000,00		**14.801.741,48**		**0,00**		**-37.085.184,99**	

Samenvatting investeringen:

	Uitgaven	Inkomsten	
Investeringen wegen en vaarwegen	-52.169.542,14	-40.987.653,03	Bijdrage van derden, verkoop gronden e.d.
Investeringen N201	3.032.599,83	1.881.893,37	
Onttrekking vooruitontv.bedr N201		0,00	
Investeringen N23	70.174.008,88	45.218.210,92	
Totaal bijlage 6.2.4.	21.037.066,57	6.112.451,26	
Bijdragen reserves i.v.m. BBV als			
afschrijving verantwoord:			
Reserve OV: N527 verbreding busbaan		723,00	
Reserve OV: Halteprogramma stroomlijnen		117.150,83	
BDU/BB: R-net fietsparkeren		5.000,00	
		0,00	
Totaal	**21.037.066,57**	**6.235.325,09**	

6.2.6.3 Specificatie kredieten PMO wegen

VERVANGINGSINVESTERINGEN WEGEN

Kredieten 2012:				
omschrijving	**krediet PMO**		**besteed tot 1 jan. 2017**	**Realisatie 2017**
N502b-01 GO 9,20-11,24 incl. N503	nvt*		2.951.343	-
N232b-01 GO km 23,33 - 25,4, en km 29,4 - 33,15	nvt*		5.232.611	-
N244b-01 GO km 12,3 - 20,3	nvt*		4.665.633	-
N248b-01 GO km 3,55-18,70	nvt*		5.997.180	-
N249a-01 GO km 0,00-12,6	nvt*		5.080.261	-
N517a-01 GO km 0,05-1,83	nvt*		703.818	-
N207a/b-02 vervangen duikers bijdrage PMI	nvt*		2.203.881	-
N235a-01 GO km 0,03-8,1 incl busbaan	nvt*		4.160.726	-726
N240a-01 GO km 7,0-10,0	nvt*		-	-
N241b-02 vervanging kunstwerk bijdrage aan PMI	nvt*		200.000	-
N245b-01 GO km 29,3-35,9	nvt*		790.299	-
N417a-01 GO km 8,9-10,8	nvt*		449.115	-
N509a-01 GO km 2,0-7,3	nvt*		2.447.377	-
N235a-01 GO km 0,03-8,1 incl busbaan fase 2	nvt*	-	-	1.845.815
Totaal kredieten 2012	***37.340.000***	***zie kredieten 2013****	***34.882.244***	***1.845.089***

Kredieten 2013:			
omschrijving	**krediet PMO**	**besteed tot 1 jan. 2017**	**Realisatie 2017**
N520a-01 GO km 0,05-5,17	nvt*	1.915.038	0
N511a-01 GO km 0,05 - 2,50	nvt*	1.039.793	0
N201b-02 GO km 35,9-40,43	nvt*	888.722	0
N232c-01 overdracht aan Amstelveen	nvt*	650.105	0
N236a-01 vervanging verhardingen	nvt*	1.513.127	545.410
N241a-01 bijdrage PMI	nvt*	0	0
N248a-01 bijdrage PMI	nvt*	1.753.032	116.894
N512a-01	nvt*	1.220.979	0
N521a-01 GO km 0,00-2,43	nvt*	1.261.182	0
Totaal kredieten 2013	***14.210.000***	***10.241.978***	***662.304***

Kredieten 2014:			
omschrijving	**Krediet PMO**	**besteed tot 1 jan. 2017**	**Realisatie 2017**
N206a-01 GO km 36,09-37,00	850.000	767.316	-
N239b-01 GO	1.650.000	1.295.239	8.189
N244c-02 Bijdrage aan PMI	6.000.000	6.024.741	-24.741
N516a-02 vervangen KW 25b16	2.050.000	205.106	1.747.416
Totaal kredieten 2014	***10.550.000***	***8.292.402***	***1.730.864***

Kredieten 2015:			
omschrijving	**Krediet PMO**	**besteed tot 1 jan. 2017**	**Realisatie 2017**
N200a-02 vervangen verharding Zeeweg	3.000.000	2.988.491	1.392
N203c-04 vervangen km 54,8-60,48	1.500.000	1.386.838	72.161
N302a-03 vervanging wegconstructie km 39,3 - 48,73	4.000.000	113.311	6.040
Totaal kredieten 2015	***8.500.000***	***4.488.640***	***79.593***

Kredieten 2016:				
omschrijving	**Krediet PMO**		**besteed tot 1 jan. 2017**	**Realisatie 2017**
N205b-03	670.000	-	60	431.403
N242Ld-01	350.000	-	29.970	180.858
N243a-03	700.000	-	-	-
N302a-01	1.071.005	-		-
N506a-02	2.000.000	-		-
N507a-02	2.000.000	-		-
N236a-02	2.700.000		7.981	909.389
Totaal kredieten 2016	***9.491.005***	***-***	***38.011***	***1.521.650***

Kredieten 2017:			
omschrijving	**Krediet PMO**	**besteed tot 1 jan. 2017**	**Realisatie 2017**
N240b-01	5.200.000	-	-
N520b-02	1.000.000		-
Totaal kredieten 2017	***6.200.000***	***-***	***-***

Kredieten 2018:			
omschrijving	**Krediet PMO**	**besteed tot 1 jan. 2017**	**Realisatie 2017**
N231b-01	2.510.000		347.370
N243a-04	8.700.000		-
N247a-06	1.450.000		-
N240c-01	2.000.000		-
N247b-02	3.600.000		22.100
Totaal kredieten 2018	***18.260.000***		***369.470***
			6.208.971

** In de jaren tot 2014 werd een totaalkrediet aangevraagd dat verder niet werd opgedeeld naar onderliggende projecten. Vanaf 2014 worden kredieten per project aangevraagd waardoor tevens de besteding per project inzichtelijk wordt.*

6.2.6.4 Specificatie kredieten PMO vaarwegen

VERVANGINGSINVESTERINGEN VAARWEGEN

Kredieten 2011 t/m 2013 oevers		**besteed tot 1 jan. 2017**	**Realisatie 2017**
Totaal beschikbaar 2011 t/m 2013	€ 27.390.000	27.459.072	32.324
Ruimte krediet 2011 t/m 2013 oevers	**27.390.000**	**27.459.072**	**32.324**
Kredieten 2015: oevers			
omschrijving	**Krediet PMO**	**besteed tot 1 jan. 2017**	**Realisatie 2017**
K20N-c-01 NHK vervanging oevers Noord km 65,45-68,0	€ 5.800.000	€ 110.066	€ 2.083.075
K4/5/6-c vervanging vwv 19	€ 4.500.000	€ 159.641	€ 11.005
K2/K3 vervangingen vwv 15	€ 11.700.000	€ 672.760	€ 1.388.810
Totaal kredieten 2015 oevers	***22.000.000***	***942.467***	***3.482.890***
Kredieten 2016: oevers			
omschrijving	**Krediet PMO**	**besteed tot 1 jan. 2017**	**Realisatie 2017**
K4/5/6c vaarwegvak 20	€ 14.250.000	€ 0	€ 327.153
Totaal kredieten 2016 oevers	***14.250.000***	-	***327.153***
kredieten 2017			
omschrijving	**Krediet PMO**	**besteed tot 1 jan. 2017**	**Realisatie 2017**
K4/5/6a vaarwegvak 18	€ 7.300.000	€ 0	€ 61.597
K7/8 vaarwegvak 21	€ 5.730.000		€ 40.369
K20/10/09a-01 vaarwegvak 6	€ 840.000	0	€ 0
Totaal kredieten 2017	***13.870.000***		***101.966***
kredieten 2018 oevers			
omschrijving	**Krediet PMO**	**besteed tot 1 jan. 2017**	**Realisatie 2017**
K20a-01 vaarwegvak 5	€ 2.040.000	€ 0	€ 0
K20/10/09b-01 vaarwegvak 7	€ 2.800.000		€ 0
Totaal kredieten 2018	***4.840.000***	-	-
Totaal kredieten oevers		**28.401.539**	**3.944.333**
Kredieten 2014: kunstwerken			
omschrijving	**Krediet PMO**	**besteed tot 1 jan. 2017**	**Realisatie 2017**
N203 Brug Krommenie A-01 vervangen 19D03	zie B-01		
N203 Brug Krommenie B-01 vervangen 19D04	€ 11.200.000	€ 7.354.393	€ 217.924
K20/10/09 Leeghwaterbrug A-02 vervanging	€ 10.100.000	€ 577.625	€ 279.985
Totaal kredieten 2014	***21.300.000***	***7.932.018***	***497.909***
Kredieten 2015: kunstwerken			
omschrijving	**Krediet PMO**	**besteed tot 1 jan. 2017**	**Realisatie 2017**
K19w Cruquiusbrug A verv best. En aanbru	€ 4.400.000	€ 509.728	€ 113.504
Totaal kredieten 2015	***4.400.000***		***113.504***
Kredieten 2016: kunstwerken			
omschrijving	**Krediet PMO**	**besteed tot 1 jan. 2017**	**Realisatie 2017**
K09 Beatrixbrug 19D19	€ 9.300.000	€ 104.602	€ 0
K17 Brug Ouderkerk	€ 6.500.000	€ 330.000	€ 195.113
Totaal kredieten 2016	***15.800.000*** -	***434.602***	***195.113***
kredieten 2017: kunstwerken			
omschrijving	**Krediet PMO**	**besteed tot 1 jan. 2017**	**Realisatie 2017**
K20m Kogerpolderbrug-03	€ 3.100.000	€ 295.347	€ 0
K20N KVVS Kolkwand	€ 1.200.000		€ 181.419
K20N Stolperbasculebrug	€ 600.000		€ 0
Totaal kredieten 2017	***4.900.000***	***295.347***	***181.419***
kredieten 2018 kunstwerken			
omschrijving	**Krediet PMO**	**besteed tot 1 jan. 2017**	**Realisatie 2017**
N248b Schagerbrug A 14G14	€ 4.600.000		€ 0
K1 Zijperbrug 14D30	€ 4.600.000		€ 0
N248b Waardbrug 14G11	€ 5.500.000		€ 0
Totaal kredieten 2018	**€ 14.700.000**	**€ 0**	**€ 0**
Totaal kredieten kunstwerken			**987.945**
Totaal kredieten Vaarwegen			**4.932.278**

6.2.7 Staat van verstrekte overige langlopende geldleningen en uitzettingen (art. 36)

Staat van verstrekte overige langlopende geldleningen en uitzettingen met een rentetypische looptijd > 1 jaar

Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening en/of uitzetting (evt.maximum)	Datum en nummer Besluit van Pro-vinciale Saten c.q. Gedeputeerde Staten	Rente percen-tage	Restant bedrag van de lening of uitzetting per 1 januari 2017
Leningen aan openbare lichamen				
Regionale Uitvoeringsdienst NH Noord(1)	400.000,00	05-01-2016 734834/734842	var.	400.000,00
Gemeente Hilversum(14)	16.101.092,00	976112/1013313	var.	0,00
Gemeente Laren(14)	8.587.053,00	976112/1013313	var.	0,00
Gemeente Gooische Meren(14)	8.511.855,00	976112/1013313	var.	0,00
subtotaal:	33.600.000,00	-	-	400.000,00
Leningen aan deelnemingen				
Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (2)	750.000,00	begroting 2007	3,50	750.000,00
Zeehaven IJmuiden N.V.(3)	635.000,00	GS 21-06-2011;33454	4,62	635.000,00
Reg. Ontwikk.mij. voor het Noordzeekanaalgebied N.V. (4)	13.606.700,00	17-02-03;22/27-11-06;111	3,50	11.086.095,46
subtotaal:	14.991.700,00			12.471.095,46
Overige langlopende leningen				
Nationaal Restauratiefonds NRF (5)	5.100.000,00	GS 21-06-2011;27350		5.100.000,00
Stichting Streekfonds Texel(6)	1.500.000,00	GS 07-12-2010;65521		1.500.000,00
CPO Collectief Particulier Opdrachtgeverschap(7)	1.380.000,00	GS 2012-6149 20-03-2012		448.000,00
St.Forteiland Pampus(8)	25.000,00	GS 339297-3339299	geen	25.000,00
Stg. voorbereiding Pallas Reactor(9) *	40.000.000,00	GS 309599/340912	1,5	15.118.417,81
Voorziening Stg. voorbereiding Pallas Reactor				
Villa Nieuwland(10)	122.502,00	226465/561131	2,6	122.502,00
Collectief Agrarisch Natuurbeheer(11)	850.000,00	GS 2015-184		210.000,00
Gemeente Velsen (12)	3.000.000,00	25-05-2010;43		479.825,00
subtotaal:	51.977.502,00			23.003.744,81
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar en langer				
BNG FIDO Optimaal Select Meewind (13)	2500000	09-12-2008;59991		2.500.000,00
subtotaal:	2500000			2.500.000,00
Totaal	**103.069.202,00**			**38.374.840,27**

* Aanpassing Pallas betreft feitelijk een getroffen voorziening van 15.329.253,74

(1) Gedeputeerde Staten van Noord-Holland bij besluit van 26 februari 2013, nr. 151300 hebben besloten aan Geldnemer een rentedragende lening te verstrekken t.b.v. de inrichtingsfase van de RUD Noord-Holland Noord. Deze lening is in 2016 afgelost. Op 5 januari 2016 is een nieuwe lening van € 400.000 euro verstrekt bij wijze van voorfinanciering van de overdracht van de VTH-plustaken (en 35,5 FTE) van PNH naar de RUD NHN. Het gaat om kosten die de RUD vooraf moet maken om het overdrachtsproces te kunnen realiseren en aanpassing in de RUD-organisatie te kunnen doen.t.b.v. de inrichtingsfase van de RUD Noord-Holland Noord.

(2) Betreft een door GS verstrekte lening tot maximaal € 750.000,- met een looptijd van 10 jaar voor het oprichten van het Participatiefonds van het Ontwikkelingsbedrijf NHN dat zich richt op jonge innovatieve bedrijven en er op gericht is de economie en de werkgelegenheid in de Kop van Noord-Holland te versterken. Provinciale Staten hebben bij de vaststelling van de begroting 2007 het max. bedrag beschikbaar gesteld.

(3) Aan Zeehaven IJmuiden is in 2011 een rentedragende lening verstrekt, welke dient tot aflossing van een schuld van IJmuider Delta BV aan een dochter van Regionale Ontwikkelingsmij. voor het Noordzeekanaalgebied NV.(RON). De leningovereenkomst heeft een looptijd van 10 jaar.

dienstjaar 2017

Bedrag van de in de loop van 2017 verstrekte leningen en uitzettingen	Bedrag van de rente of het rentebestanddeel	Bedrag van de aflossing of het aflossings-bestanddeel	Afschrijving wegens oninbaarheid	Restantbedrag van de lening of uitzetting per 31 december 2017	Laatste jaar afloss.	Bedrag van de lopende rente 2017
0,00	840,76	0,00		400.000,00	2019	828,49
18.680.867,00				18.680.867,00	2029	
10.010.815,00				10.010.815,00	2029	
9.876.758,00				9.876.758,00	2029	
38.568.440,00	840,76	-	-	38.968.440,00		
				750.000,00	2019	
	14.028,28			635.000,00	2021	5.761,97
	0,00			11.086.095,46	div.	-
-	14.028,28	-	-	12.471.095,46		
0,00				5.100.000,00	2040	-
				1.500.000,00	2042	-
376.000,00		584.000,00		240.000,00	2020	
0,00		25.000,00		-	1-12-2017	
210.835,93	229.938,81			15.329.253,74	2018	229.938,81
				15.329.253,74-		
	3.185,05			122.502,00	22-5-2025	
0,00	1.092,00			210.000,00	2022	656,13
-		167.000,00		312.825,00	2026	
586.835,93	234.215,86	776.000,00	-	**7.485.327,00**		
-		2.500.000,00		-	2017	-
		2.500.000,00		-		
39.155.275,93	**249.084,90**	**3.276.000,00**	-	**58.924.862,46**		**237.185,40**

(4) Betreft een door PS verstrekt kredietfaciliteit tot maximaal € 13.606.700,- voor de financiering van projecten die de RON (Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied N.V.) initiëert c.q. in participeert. Bij besluit van PS van 13-2-2003; nr.22 is een leenfaciliteit van € 6,8 mln. beschikbaar gesteld. Bij besluit van 27-11-2006; nr.111 is de faciliteit verhoogd met € 6.806.700,-. De gemeente Amsterdam heeft dezelfde faciliteit beschikbaar gesteld. Bij besluit nummer 64 is op 11 juli 2011 ingestemd met het Convenant Doorstart RON en alle daarbij behorende documentatie. Uitvloeisel van het Convenant doorstart RON is dat de aan de RON verstrekte kredieten in 2012 over zijn gegaan naar de Provincie en de gemeente Amsterdam gezamenlijk en omgezet zijn in een achtergestelde renteloze lening. In 2013 heeft de gemeente Amsterdam haar aandeel in de RON plus voornoemde lening ingebracht in Havenbedrijf Amsterdam N.V. bij de verzelfstandiging van haar havenbedrijf. In november 2016 is het gedeelte van voornoemde gezamenlijke lening van het Havenbedrijf Amsterdam N.V. afgelost door de RON onder de voorwaarde dat het Havenbedrijf Amsterdam N.V. de gelden zal aanwenden voor de aanleg van een kade op Hoogtij. Er zal in 2018 gestart worden met de aanleg van de kade. Het gevolg van de aflossing is dat er een nieuwe achtergestelde leningsovereenkomst is gesloten tussen de provincie Noord-Holland en de RON en dat de provincie een tweede recht van hypotheek heeft verkregen op de Hoogtij gronden. De hoogte van de lening ultimo 2017 bedraagt € 11.086.095.

(5) Het gaat om een renteloze lening van in totaal € 5.100.000,- aan het Nationaal Restauratiefonds (NRF), waarvan de betaling in 4 termijnen plaats heeft gevonden. Het NRF gaat uit het fonds hypothecaire leningen verstrekken voor de restauratie van provinciale monumenten en stolpboerderijen.

(6) Aan de Stichting Streekrekening Texel is is een renteloze lening met een looptijd van 30 jaar verstrekt ten behoeve van het beheer van de Hoge Berg te Texel.

(7) De provincie Noord-Holland ondersteunt initiatieven voor Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO). Er worden renteloze leningen in de planontwikkelingsfase verstrekt voor de kosten voor het opstellen van een Programma van Eisen, een Voorlopig en Definitief Ontwerp en een bestek van de te realiseren woningen. Door aflossing van dit uitgeleende geld vloeit dit terug in het provinciale fonds en is dan opnieuw beschikbaar voor andere CPO projecten (een zogenaamd Revolverend Fonds). Een specificatie van de uitstaande leningen is op de sector Financiën aanwezig.

(8) Betreft een subsidie in de vorm van een renteloze lening van €25.000,- aan de Stichting Forteiland Pampus voor de exploitatie van het jaar 2014 van het bezoekerscentrum Pampus. Deze lening is 01-12-2017 afgelost.

(9) De provincie Noord-Holland heeft samen met het Rijk de stichting Voorbereiding Pallas-reactor (hierna stichting Pallas) opgericht. Rijk en provincie hebben elk een lening van maximaal € 40 miljoen beschikbaar gesteld om de eerste stappen te kunnen zetten voor realisatie van Pallas. De € 80 miljoen wordt aangewend door de stichting Pallas voor de nadere uitwerking van het ontwerp, de aanbesteding en vergunningprocedure voor de nieuwe reactor.

In GS en PS is aan de orde geweest dat de financiering van de voorbereidingsfase zeer risicovol is. Om deze reden zijn go/no-go momenten ingebouwd, waarbij GS aan de hand van een actuele business case PS consulteren over het verder gaan met het project. Elke fase wordt afgesloten met een go/no go besluit door Rijk en provincie gezamenlijk. De bouw en exploitatie van de reactor moet volledig privaat met risicodragend kapitaal worden gefinancierd. Daarbij geldt dat de gemaakte kosten voor ontwerp, aanbesteding en vergunningprocedure door de private investeerders moeten worden terugbetaald. De bijdrage van het Rijk en de provincie dient dan ook gezien te worden als een investering die op termijn wordt terugverdiend.

Op 3 april 2018 is door de stichting Pallas het betalingsverzoek voor de derde tranche ad € 17,5 miljoen ingediend. De stichting heeft daarbij de Businesscase 3.1 gevoegd en verzocht voor 1 juli 2018 een besluit te nemen. Daarnaast heeft Pallas verzocht om de looptijd van de lening te verlengen van 1 januari 2019 tot 1 juli 2020 en om het maximaal beschikbaar te stellen krediet van € 40 miljoen te verhogen door de verschuldigde rente bovenop het nominale bedrag van € 40 miljoen te boeken.

Op basis van de thans bekende feiten is ten behoeve van de provinciale jaarrekening 2017 het risico van de lening gewogen en wordt de kans op terugbetaling van de lening zodanig ingeschat dat daarvoor een voorziening is opgenomen voor het volledige bedrag van de vordering ultimo 2017. De reden voor deze inschatting zit onder meer in de vertraging zoals deze blijkt uit de Business case 3.1 en de review 2018 door Strategy&. Niet alleen zal de looptijd van de provinciale lening verlengd moeten worden, tevens wordt aangegeven dat ook de jaren daarna enige vorm van publieke betrokkenheid nodig zal zijn. Daarnaast geeft het elk jaar oplopende negatieve eigen vermogen van Pallas aan dat de kans op volledige inning van de vordering naar de situatie eind 2017 als niet realistisch moet worden beoordeeld.

Tenslotte is van belang dat bij het opmaken van de provinciale jaarrekening 2017 de provincie nog in overleg is met het Rijk over de condities en het tijdstip van een eventuele derde tranche, waardoor er nog geen besluit over de vervolgfinanciering van Pallas ligt. Provinciale Staten zijn op 20 juni 2018 geïnformeerd over het uitstel van de besluitvorming over de derde tranche

(10) Betreft een lening t.b.v. een uitgestelde betaling door geldnemer naar aanleiding van de verkoop van de Wierschuur in het kader van het herontwikkelingsplan Wieringerrandmeer.

(11) Betreft een subsidie in de vorm van een lening waarmee de recent opgerichte gecertificeerde agrarische collectieven in staat kunnen worden gesteld een bijdrage te verlenen aan agrarisch natuur-, landschaps- en waterbeheer in Noord-Holland. Deze lening zal in 2022 worden afgelost.

(12) Betreft de voorfinanciering in de vorm van een lening door de provincie Noord-Holland van maximaal 3 miljoen Euro aan de gemeente Velsen inzake hun bijdrage voor het project HOV Velsen. Vanaf het eerste jaar na afronding van het project zal het resterende bedrag in de resterende looptijd rentedragend en annuïtair worden afgelost.

(13) Betreft een investering in het hoofdsomgarantie product BNG Fido Optimaalselect Meewind, zijnde een participatiefonds voor duurzame energieprojecten. GS hebben besloten tot deze duurzame belegging bij besluit van 9 december 2008; nr.59991. De looptijd bedraagt 25 jaar en

de uitkering incl. rendement zal uiterlijk op 31-3-2034 plaatsvinden. GS hebben op 22 november 2016 besloten tot afkoop van deze investering.

(14) Betreft verkoop Crailo aan de gemeenten Hilversum, Gooische Meren en Laren voor een bedrag van €33,2 miljoen.
Hierbij heeft de provincie NH een uitgestelde betaling verleent aan de gemeenten voor een bedrag van € 33,2 miljoen tot uiterlijk 31-12-2029, waarbij de gemeenten vrij zijn om (delen) eerder te betalen.
Aan de gemeenten wordt een rentevergoeding in rekening gebracht van 0% over de eerste 6 jaar (2018-2023) en 0,4% per jaar over de tweede 6 jaar (2024-2029).6.2.7 Staat van verstrekte overige langlopende geldleningen en uitzettingen (art. 36)

6.2.8 Staat van het verloop van de reserves (art. 54)

Staat van het verloop van de reserves (Bbv. artikel 54)

Naam van de reserve	Saldo aan het begin van het dienstjaar 2017	Toevoegingen Toevoegingen wegens bestemming	Toevoegingen ten laste van andere reserves
2	3	4	5
	€	€	€
Algemene reserves			
Algemene reserve	101.979.318,19	92.895.955,62	
Totaal algemene reserves (a)	**101.979.318,19**	**92.895.955,62**	**-**
Bestemmingsreserves			
Reserve UNA	1.759.730,88		
Reserve EXINH	109.422.117,06		
Reserve TWINH	269.141.817,33	500.000,00	
Reserve Actieprogramma 2010	26.781.772,97	2.874.195,54	
Reserve Groen	67.554.363,83	15.399.565,73	
Reserve ILG	4.524.632,79		
Reserve Vervanging ICT	2.534.449,35	887.000,00	
Reserve organisatieverandering	2.497.137,65		
Reserve bedrijfsvoering	3.102.843,79	1.961.786,00	-
Reserve GO-Gelden	4.059.310,00		
Reserve Openbaarvervoer projecten	42.494.977,96	3.711.651,06	
Reserve Groot onderhoud wegen en vaarwegen	20.161.472,42	2.500.000,00	
Reserve Fietsinfrastructuur	12.877.684,00	16.133.971,95	
Reserve Westfrisiaweg N23	0,00	14.260.000,00	
Reserve OLV Greenpoort	11.291.150,00		
Reserve Zuidas en Zeepoort	31.679.681,00	9.257.000,00	
Reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen	8.976.872,00	3.750.000,00	
Reserve Huisvesting	17.120.009,29		
Reserve de Groene Uitweg	12.283.680,58	36.413.882,57	
Reserve Cofinanciering Waddenzee	3.600.392,00	911.000,00	
Reserve Waterrecreatie	3.731.669,72	1.680.981,00	
Reserve Herstructurering bedrijfsterreinen	1.803.842,00	3.500.000,00	
Reserve Cofinanciering Europese projecten	6.380.202,65		
Reserve Water als Economische Drager (WED)	1.079.625,00	1.000.000,00	
Reserve Werkgelegenheid en Economie	13.145.702,12	6.596.470,02	
Reserve Investeringsimpuls Duurzame Zee	1.401.863,00		
Reserve Europese projecten Landbouwsubsidies	9.719.478,00	500.000,00	
Reserve ontwikkeling havencomplexen	5.446.553,00	1.611.961,00	
Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburg monumentenfonds)	3.570.885,26	6.388.744,00	
Reserve Stedelijke vernieuwing	2.204.897,64		
Reserve Kwal.fonds Bloemendalerpolder	4.839.539,50	500.000,00	
Reserve Tijdelijk beheer gronden	-		
Reserve Leefbaarheidsfonds Schiphol	10.000.000,00		
Reserve dekking kap.lasten groenprojecten		-	13.072.272,22
Reserve dekking kap.lasten wegeninvesteringen		-	39.956.910,20
Reserve dekking kap.lasten OV investeringen		-	96.815.728,91
Reserve dekking kap.lasten vaarwegen investeringen		-	23.789.472,42
Reserve Innovatieprojecten Solaroad	2.700.000,00		
Reserve Infrastructuur	62.752.654,12	46.243.631,74	
Reseve Bodemsanering		18.043.971,00	
Totaal bestemmingsreserves	**780.641.006,91**	**194.625.811,61**	**173.634.383,75**
Totaal reserves(a + b)	**882.620.325,10**	**287.521.767,23**	**173.634.383,75**

dienstjaar 2017

Onttrekkingen wegens bestemming	Onttrekkingen Onttrekking harde verplichtingen naar voorzieningen	Onttrekkingen wegens vrijval/overheveling van middelen	Saldo aan het einde van het dienstjaar 2017	Schriftelijk aangegane verplichtingen jegens derden aan het einde van 2017	Bestuurlijk geoormerkte reserveringen aan het einde van 2017
6	7	8	9	10	11
€	€	€	€	€	€
61.179.050,00	-		133.696.223,81		18.521.372,00
61.179.050,00	**-**	**-**	**133.696.223,81**	**-**	**18.521.372,00**
5.800,00-			1.765.530,88		1.765.530,88
1.012.298,25	633.251,00	34.640.624,95	73.135.942,86	16.500,00	73.119.442,86
266.919,94-	7.297.974,00	82.582.150,55	180.028.612,72	9.136,58	180.019.476,14
732.001,94	249.973,00		28.673.993,57		28.673.993,57
8.811.436,89	3.374.374,80	317.000,00	70.451.117,87	1.384,25	70.449.733,62
208.152,80	3.750.195,20	566.284,79	-		-
2.166.647,58			1.254.801,77		1.254.801,77
969.137,28			1.528.000,37	2.045,00	1.525.955,37
971.370,80			4.093.258,99	29.430,00	4.063.828,99
452.986,35			3.606.323,65		3.606.323,65
1.466.997,04	482.315,00	1.200.000,00	43.057.316,98		43.057.316,98
-		22.661.472,42	-		-
695.634,33	241.980,00	3.166.364,00	24.907.677,62		24.907.677,62
		14.260.000,00	-		-
			11.291.150,00		11.291.150,00
			40.936.681,00		40.936.681,00
1.304.683,87			11.422.188,13		11.422.188,13
1.112.273,00			16.007.736,29		16.007.736,29
1.056.190,03	739.720,00	9.757.156,22	37.144.496,90		37.144.496,90
59.865,40	245.070,60		4.206.456,00		4.206.456,00
116.653,64			5.295.997,08		5.295.997,08
247.548,70	37.000,00		5.019.293,30		5.019.293,30
1.695.083,40	985.481,00		3.699.638,25		3.699.638,25
91.916,00	208.084,00	-	1.779.625,00		1.779.625,00
873.544,10	528.297,00	140.000,00	18.200.331,04		18.200.331,04
			1.401.863,00		1.401.863,00
912.026,06			9.307.451,94		9.307.451,94
		700.000,00	6.358.514,00		6.358.514,00
433.399,00-	158.524,80		10.234.503,46	400,00	10.234.103,46
245.112,00-			2.450.009,64		2.450.009,64
			5.339.539,50		5.339.539,50
			-		-
			10.000.000,00		10.000.000,00
			13.072.272,22		13.072.272,22
			39.956.910,20		39.956.910,20
			96.815.728,91		96.815.728,91
			23.789.472,42		23.789.472,42
140.000,00			2.560.000,00		2.560.000,00
7.256.526,04	10.384.838,12	20.447.734,36	70.907.187,34	423.456,20	70.483.731,14
1.008.048,44			17.035.922,56		17.035.922,56
32.409.791,00	**29.317.078,52**	**190.438.787,29**	**896.735.545,46**	**482.352,03**	**896.253.193,43**
93.588.841,00	**29.317.078,52**	**190.438.787,29**	**1.030.431.769,27**	**482.352,03**	**914.774.565,43**

Algemene reserve

Verslag van de Algemene Reserve		2017
Saldo per 1 januari 2017		101.979.318,19
Storting resultaat 2016	44.180.955,62	
Stortingen 2017		
Begroting 2017		
EBW 2017 Storting KB2017, De kop werkt	4.800.000,00	
KB2018-Verdeling saldo 2017 over 2018 en 2019	39.204.000,00	
LBW2017, stort.uitgestelde intenties 2017	4.711.000,00	
Totaal stortingen inclusief resultaat 2017		92.895.955,62
Onttrekkingen 2017		
EBW2017, ontrekking.UI 2017	-3.963.000,00	
EBW2017, ontrekking.UI 2017	-2.269.000,00	
KB2017, ontr.nieuw beleid KB2017	-8.378.000,00	
KB2017, ontr.neg.resultaat KB2017	-3.057.169,00	
ZN 2017, onttrekking Agr.Natuur- en Landschapsbeheer	-426.887,00	
ZN 2017, onttrekking Pilotprojecten weidevogels	-150.000,00	
ZN 2017, onttrekking Aanpak Groen Kapitaal	-431.271,00	
ZN 2017, onttrekking Reserve Groen	-547.780,00	
ZN 2017, onttrekking Reserve Actieprogramma 2010	-2.316.354,00	
ZN 2017,onttrekking voor Reserve Bodemsanering	-14.065.589,00	
KB2018-Vrij besteedbaar deel rekeningresultaat 2016	-25.574.000,00	
Totaal onttrekkingen		-61.179.050,00
Saldo per 31 december 2017 (excl.rekeningsresultaat 2017)		**133.696.223,81**

Algemene reserve

De Algemene Reserve vormt een buffer voor financiële tegenvallers van een omvang die niet uit de algemene dekkingsmiddelen is op te vangen. In artikel 4, lid 1, van de Verordening financieel beheer Noord-Holland 2011 is bepaald dat de omvang van de Algemene reserve, tenminste 25% van de structurele algemene dekkingsmiddelen bedraagt, met een minimum gelijk aan het saldo van het netto risicobedrag dat voor het boekjaar waarop deze jaarrekening betrekking heeft. De structurele algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de uitkering uit het provinciefonds, de opcenten motorrijtuigenbelasting, het renteresultaat en de dividenduitkeringen. De omvang van de structurele algemene dekkingsmiddelen per ultimo 2017 bedraagt € 322,04 miljoen; 25% hiervan is € 80,51 miljoen. De omvang van de berekende risico's is € 47,98 miljoen voor het komende jaar en € 92,29 voor 4 jaar. Op basis hiervan kan afgeleid worden dat de minimale omvang van de Algemene reserve € 80,51 miljoen moet zijn. Op het saldo van € 133,69 miljoen rusten verplichtingen welke onder andere uit de Kaderbrief 2018 en de Laatste Begrotingswijziging 2017 voortkomen. Totaal gaat dit om een bedrag van € 51,54 miljoen. Hierdoor bedraagt het vrij besteedbare deel van de Algemene reserve € 81,85 miljoen.

Bestemmingsreserves

	Reserve Actieprogramma 2010	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve	
Doel	De reserve heeft als doel het realiseren van de door PS aangewezen projecten (zoals Provinciale Woonvisie 2010-2020, Artis en HIRB Light) waarvoor de middelen in de bestemmingsreserve zijn ondergebracht.	
Instellingsbesluit	Zomernota 2010, vastgesteld door PS op 27 september 2010, punt 14 bij voordracht 50.	
Besluitvorming	Programma Water: Bij Voordracht 2016-75 is € 230.000 van Kust/Zwakke Schakels geheralloceerd voor subsidieverlening voor het project Marker Wadden.	
Bestedingsplan		
Programma	8 Financiën	
Looptijd	Vanaf: 27 september 2010 Eindigt op: 31 december 2021	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
2.874.196	981.975	28.673.994
Toelichting stortingen	Storting voor de RAP's UVR Woonvisie uit vrijval voormalige Rijksgelden BesluitLocatiegebonden Subsidies € 2.316.254. Coalitieakkoord 2015-2019 storting jaar 2017 voor de verduurzaming van bestaande Woningbouw € 347.982. Storting volgens Kaderbrief 2018 voor de UVR starfase Collectieve Particuliere Opdrachtgeverschap (CPO) opdrachten CPO, totaal € 210.000.	
Toelichting onttrekkingen	Subsidies UVR Woonvisie en opdrachten met betrekking tot de woonvisie € 432.517. Subsidies en opdrachten CPO € 68.655. Kust Noord Holland Noord, markerwadden en zwakke schakels € 221.752. Hirb, subsidievaststellingen van de Tenders 2010 - 2013 hebben geleid tot een terugstorting aan de provincie van € 238.753. Motie 5/16 NLD-participatief € 497.959.	

Toelichting stand	Compartiment Wonen € 16,6 miljoen: • Reservering voor Binnenstedelijk Bouwen € 7,3 miljoen voordracht ligt in febrauri 2018 ter besluitvorming in PS. • Reservering voor OV-Knooppunten € 2 miljoen. • Er resteert € 4,9 miljoen voor de UVR Woonvisie. • Er resteert € 1,1 miljoen voor opdrchten Woonvisie. • Er resteert € 1,3 miljoen voor CPO, waarvan € 702.000 bestemd is als risico-opvang voor het niet terug betaling van leningen voorde initieatiefase CPO. De subsidies in de vorm van lening voor de Initiatiease CPO (lening en terugstorting) lopen via de balans. Compartiment milieu Reservering voor verduurzaming van bestaande woningbouw € 7,8 miljoen. Compartiment Water € 3,3 miljoen: • Voor de Kustvisie NHN € 3 miljoen. • Voor subsidieverlening Markerwadden € 298.302. • Een restant van € 7.950 voor Zwakke schakels wegens een terugstorting na subsidievaststelling. Compartiment Motie 5/16 € 1 miljoen: • Hirb € 822.716. • Voor de subsidieverlening Motorcrossterrein € 183.148.

	Reserve Bedrijfsvoering	
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve	
Doel	De reserve is bestemd voor het egaliseren van de bedrijfsvoeringskosten en strategische ICT-investeringen (Impulsbudget).	
Instellingsbesluit	Zomernota 2016	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	8 Financiën	
Looptijd	Vanaf: 2016 Eindigt op: nvt	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
1.961.786	971.371	4.093.259
Toelichting stortingen	Structureel wordt jaarlijks € 508.000 gestort in deze reserve. Daarnaast is, zoals vastgelegd bij de instelling van de reserve, het overschot op materiële apparaatskosten aan het einde van het jaar gestort in de reserve bedrijfsvoering. Het gaat voor 2017 om een bedrag van € 1.453.786.	
Toelichting onttrekkingen	Uit de reserve zijn uitgaven gedaan in het kader van de I&I-ambities zoals die zijn neergelegd in het ConcernInformatiePlan en zoals die toegelicht zijn bij de Kaderbrief 2018.	
Toelichting stand	In 2018 komt de uitvoering van het ConcernInformatiePlan 'op stoom'. Op basis van de huidige inzichten zal de komende jaren meer geld nodig zijn dan beschikbaar is in de reserve (rekening houdend met de jaarlijkse reguliere storting).	

	Reserve Cofinanciering Europese projecten	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve	
Doel	Ambitie: De provincie Noord-Holland benut 'met verstand' optimaal de Europese subsidiemogelijkheden voor het realiseren van haar eigen doelstellingen.	
Instellingsbesluit	Nota Reserves en Voorzieningen 2004 d.d. 14 juni 2004, nummer 48.	
Besluitvorming	Cofinanciering Europese EFRO-programma's NH 2016, gewijzigde uitvoeringsregeling en subsidieplafonds. Subsidieplafond Kansen voor West uitvoeringsregeling cofinanciering EFRO-programma's 2016 Kansen voor West uitvoeringsregeling cofinanciering EFRO-programma's 2016.	
Bestedingsplan		
Programma	1 Openbaar Bestuur	
Looptijd	Vanaf: 14 juni 2004 Eindigt op: 31 december 2020	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
	2.680.564	3.699.638
Toelichting stortingen	Er hebben conform de begroting geen stortingen in de begrotings plaatsgevonden.	
Toelichting onttrekkingen	In totaal is er € 2,7 miljoen onttrokken. Dit betreft: Kansen voor west € 1,6 miljoen, Interreg A € 188.000, Interreg B € 553.000 en bijdrage MA en programma K € 366.000.	
Toelichting stand	De in de reserve beschikbare middelen per ultimo 2017 zijn bestemd voor de volgende lopende projecten: Kansen voor West 2 € 1,2 miljoen; Interregionale programma's € 1,4 miljoen; bijdrage MA € 549.000. Het restant dat beschikbaar is voor nieuwe cofinancieringsprojecten betreft € 658.000.	

	Reserve Cofinanciering Waddenzee	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve	
Doel	Provinciale cofinanciering van projecten in het kader van de Waddenzee en de decentralisatie van het Waddenfonds.	
Instellingsbesluit	Zomernota 2011, vastgesteld door PS op 26 september 2011, punt 10 bij voordracht 70.	
Besluitvorming	Op 3 oktober 2016 is door PS het Investeringskader Waddengebied 2016-2026 vastgesteld.	
Bestedingsplan		
Programma	6 Groen	
Looptijd	Vanaf: 26 september 2011 Eindigt op: 31 december 2019	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
911.000	304.936	4.206.456
Toelichting stortingen	Conform het coalitieakkoord en de in kaderbrief 2015-2018 afgesproken bezuiniging is er in 2017 € 911.000 gestort in de reserve.	
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen van in totaal € 305.000 betroffen subsidies die in het kader van de uitvoeringsregeling cofinanciering Waddenfonds en het daarbij behorende subsidieplafond zijn verleend.	

Toelichting stand	Voor de komende 10 jaar is er vanuit het Waddenfonds € 150 miljoen beschikbaar voor 6 grote thema's (zie besluitvorming). Het gaat om de thema's Waddenzee, havenontwikkeling en natuurverbetering, het versterken en vermarkten van werelderfgoed, vitale kust en Afsluitdijk, Eems-Dollard gebied in balans en eilanden op eigen kracht. Het Waddenfondsgeld wordt voor 50% besteed aan projecten om de economie vooruit te helpen en 50% voor verbetering van ecologie. Aanvullend op de bijdrage van het Waddenfonds is er altijd sprake van co-financiering. De per ultimo aanwezige € 4,2 miljoen in de reserve is bedoeld voor deze co-financiering.

	Reserve Europese Projecten Landbouwsubsidies	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve	
Doel	Cofinanciering en uitvoeringskosten Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO-POP3) en Europees Fonds Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV). De programma's POP3 en EFMZV zijn gereed. Naast dat de middelen uit de reserve worden ingezet voor realiseren van provinciaal beleid voor met name landbouw en visserij, zijn ze ook bestemd voor de uitvoeringskosten van RVO die de functie vervult van beheersautoriteit en betaalorgaan om de Europese bijdrage aan de subsidie EU-conform uit te voeren.	
Instellingsbesluit	Zomernota 2015	
Besluitvorming	Er zijn diverse openstellingsbesluiten genomen in 2016 met een bijbehorend subsidieplafond.	
Bestedingsplan	Deze reserve is bestemd voor cofinanciering projecten en uitvoeringskosten RVO, er is geen bestedingsplan.	
Programma	5 Ruimte	
Looptijd	De reserve loopt tot en met 2024.	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
500.000	912.026	9.307.452
Toelichting stortingen	Bij de Kaderbrief 2018 (Paragraaf 5.3, regel T) is besloten om in 2017 € 500.000 in deze reserve te storten.	
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen hebben voor een bedrag van € 845.000 betrekking op Uitvoeringskosten RVO en voor € 67.000 op de uitvoeringsregeling Jonge landbouwers.	
Toelichting stand	De volgende openstellingsbesluiten zijn inmiddels genomen: • Kavelruil landbouwbedrijven € 1,7 miljoen • Jonge landbouwers € 650.000, waarvan inmiddels € 67.000 is uitgegeven. • LEADER projecten € 730.000 • Fysieke investeringen voor Innovaties € 2,34 miljoen • Europese Innovatie Partnerschappen € 1 miljoen • Voor de Uitvoeringskosten RVO wordt rekening gehouden met een bedrag van € 3,8 miljoen, waarvan al € 926.000 is uitgegeven. Voor de overige middelen zijn openstellingsbesluiten in voorbereiding.	

	Reserve EXIN-H
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het genereren van grootschalige investeringsprojecten met evident maatschappelijk en provinciaal belang specifiek op het terrein van wegen, openbaar vervoer, zorg en welzijn, jeugdzorg, duurzame energie, sociaal-culturele infrastructuur.

Instellingsbesluit	Eerste Begrotingswijziging 2006	
Besluitvorming	Programma Milieu: Bij Voordracht 2016-27 is € 500.000 beschikbaar gesteld voor de realisatie van de Biomassavergasser Milena-Olga-Esme.	
Bestedingsplan		
Programma	8 Financiën	
Looptijd	Vanaf: 12 december 2005 Eindigt op: 31 december 2020	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
0	36.280.174	73.135.943
Toelichting stortingen	Er hebben zich geen stortingen plaats gevonden.	
Toelichting onttrekkingen	Compartiment Weginfrastructuur: De onttrekkingen betreffen in totaal € 3.250.000 aan overheveling van te acitveren investeringsprojecten naar de reserve Kapitallasten Weginfrastructuur, te weten: · HOV Aalsmeer: € 1.875.000; · Fietstunnel N507: € 1.375.000 Compartiment OV-Infrastructuur: De onttrekkingen bedragen in totaal € 33.077.812, waarvan: · 1.687.187 aan directe uitgaven: RegionNet Korte termijn Bus € 226.963; ; OV Productformules € 438.107; HOV A9 Haarlem - Schiphol: € 576.766; Investeringsagenda doorstroming Bus: € 326.096 en overige projecten: 119.255. · € 31.390.625 aan overheveling budget te activeren investeringsprojecten OV naar de reserve Kapitaallasten OV, te weten: Brug Oudekerk a/d Amstel (€ 1.630.000); Alkmaar Nieuwe Schermerweg (€ 360.000); Ov Productmformules (€ 5.711.571); HOV Schiphol Oost (€ 3.019.054); HOV in 't Gooi (€ 20.000.000) en HOV Aalsmeer (€ 670.000).	
	Programma Milieu: Onderdeel Zonne-energie € 6.000 Subsidie Milena Olga (biomassavergassing) € 500.000 CO2 monitoring € 24.000 Compartiment Cultuur en Welzijn: • De subsidieverleningen aan Artis is ingetrokken omdat niet kon worden voldaan aan de verplichting om binnen de afgesproken termijn te starten met het project. Daardoor is € 423.333 terruggevloeid in de reserve. • De subsidieverlening aan Stadsherstel gemeente Amsterdam is lagfer vastgesteld, daardoor is € 335.318 terruggevlkoeid in de reserve. • Subsidieverlening aan het SIngertheater € 135.100. • Proceskosten Stelling van Amsterdam € 60.991.	

Toelichting stand	Compartiment Weginfrastructuur: Het bedrag aan gereserveerde middelen waarover PS nog een besluit dient te nemen bedraagt € 4.303.254, waarvan door de gemeente Haarlem € 3.803.254 (als vervanging van het lager vastgesteld projecten Oostweg Haarlem) en € 500.000 (door PS vrij te besteden bedrag lagere vaststelling project Oostweg Haarlem). Compartiment OV-Infrastructuur: Op 31 december 2017 resteert een bedrag 64.421.183, bestaande uit: · € 29.920.292 aan gereserveerde middelen waarover PS nog een besluit dienen te nemen: HOV Noordwijk (€ 9.500.000); HOV Knooppunten Amstelveen (€ 12.500.000); HOV Haarlem Schiphol/Zuid (€ 7.808.000); HOV Amstelveern – Uithoornlijn (€ 106.319) en Overig (€ 5.973); · € 34.500.891 aan lopende projecten: Investeringsagenda OV (€ 24.373.904); HOV Schipholtunnel A9 (€ 818.037); OV Productformules (€ 1.236.526); QuickWin Doorstromingsmaatregelen OV (€ 1.215.509); HOV Haarlem Schiphol/Zuid (€ 1.519.580); Studiebudget Verkeersmanagement 2015 (€ 946.741); HOV Aalsmeer – Uithoorn(Uithoormlijn) (€ 1.893.681); Busvoormieningen A1 (€ 1.500000); Voorbereidingsbudget HOV Noordwijk (€ 500.000) en overige projecten (€ 496.913). Programma Milieu: De resterende middelen zijn beschikbaar voor Zonne-energie € 52.000 en CO2 monitoring € 676.000 Compartiment Cultuur en Welzijn: De resterende middelen zijn beschikbaar voor de Stelling van Amsterdam € 460.791 en voor restauratie Monumenten € 335.318.

	Reserve Fietsinfrastructuur	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve	
Doel	Uitvoeren van de Impuls Fietsmaatregelen ten behoeve van het oplossen van knelpunten.	
Instellingsbesluit	Najaarsnota 2008 d.d. 17 november 2008, voordracht 854. Zomernota 2011 d.d. 26 september 2011, punt 10 bij voordracht 70.	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	2 Bereikbaarheid	
Looptijd	Vanaf: 17 november 2008 Eindigt op: 31 december 2019	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
16.133.972	4.103.798	24.907.678
Toelichting stortingen	De stortingen van in totaal € 16.133.972 is als volgt opgebouwd: · Coalitieakkoord 2015: € 851.226; · Voormalige BDU-middelen Impuls Fiets: € 15.282.746	

Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen bedragen in totaal € 4.103.798, waarvan: · € 997.866 aan directe uitgaven, waarvan € 379.950 subsidie Fiets Filevrij Haarlem, € 600.000 subsidie BOR-R-Net Beverwijk en € 17.916 opdrachten. · Lagere subsidievaststellingen € 60.252; · Overheveling budget 3 provinciale Fietsprojecten naar de reerve Kapitaallasten Wegen: € 3.166.364: N302 Zevenhuis (€ 1.530.000) en N241 Nes Fietstunnel (€ 1.636.364).
Toelichting stand	Op 31 december 2017 was er nog een besteden bedrag van € 24.907.678, waarvan: · € 6.473.789 aan reeds door PS beschikbaar gesteld middelen (waaronder lager vastgestelde subsidies Fietsimpuls vóór 2016 € 4.867.816); · € 18.433.890 aan nog door PS te beslutien gereserveerde middelen: voormalige BDU-middelen Impuls Fiets (€ 14.475.519) en Coalitieakkoord 2015 Fietsimpuls (€ 3.958.371). Begin 2018 zal aan Provinciale Staten een bestedingsplan Oplossen Fietsknelpunten van € 23 miljoen ter besluitvorming worden voorgelegd.

	Reserve Go-gelden	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve	
Doel	De reserve is bedoeld om uitvoering te geven aan de inzet van decentrale arbeidsvoorwaarden-gelden door het Georganiseerd Overleg.	
Instellingsbesluit	Zomernota 2016	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	8 Financiën	
Looptijd	De looptijd van de reserve is afhankelijk van de, nog te besluiten, specifieke aanwending. Vooralsnog wordt de einddatum bepaald op 31-12-2021.	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
0	452.986	3.606.324
Toelichting stortingen		
Toelichting onttrekkingen	In 2017 is overeenstemming met de bonden bereikt over de aanwending van deze reserve door het verlenen van een Individueel Talent Budget aan alle medewerkers van de provincie Noord-Holland (op de peildatum van 1-7-2017). De medewerkers kunnen met dit budget zelf hun duurzame inzetbaarheid vergroten en hun positie op de interne en externe arbeidsmarkt verbeteren door opleidingen te volgen. De hoogte van het budget bedraagt € 4.000 per medewerker. De inkoop en administratie van opleidingsfaciliteiten zijn uitbesteed aan een derde partij. In 2017 is de eerste aanbetaling gedaan voor de inkoop van opleidingsfaciliteiten en voor de administratiekosten. De eerste opleidingen hebben ook in 2017 plaatsgevonden.	
Toelichting stand	Het saldo van de reserve is voldoende om alle medewerkers van de provincie Noord-Holland die daar recht op hebben gebruik te laten maken van hun budget van € 4.000.	

	Reserve Groen
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve

Doel	De reserve heeft als doel het realiseren van het in het hoofdstuk 'Beschermen' vastgelegde beleid van de Agenda Groen (vastgesteld door Provinciale Staten d.d. 11 maart 2013) met betrekking tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN), Natura2000 en Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), verbindend groen, natuurcompensatie en recreatieve verbindingen. De uitvoering wordt geprogrammeerd in het jaarlijks door PS vast te stellen geactualiseerde Provinciaal Meerjarenprogramma Groen (PMG). De Reserve Groen is niet bedoeld voor het financieren van het beheer van groengebieden. Tekst geactualiseerd conform PMG. Tevens het besluitvormingsniveau aangepast.	
Instellingsbesluit	Zomernota 2013, vastgesteld door PS op 23 september 2013, punt 10 bij voordracht 44.	
Besluitvorming	Het Provinciaal Meerjarenprogramma Groen 2017-2021 is vastgesteld.	
Bestedingsplan	Er wordt jaarlijks een Provinciaal Meerjarenprogramma Groen (PMG) opgesteld met daarin een nadere analyse van de doelen en de voortgang van de projecten om deze te bereiken.	
Programma	6 Groen	
Looptijd	Vanaf: 23 september 2013 Eindigt op: 31 december 2025	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
15.399.566	12.502.812	70.451.118
Toelichting stortingen	De reserve Groen is voornamelijk gevoed door Rijksmiddelen voor natuur die, conform afspraken in het Natuurakkoord (2011) en het Natuurpact (2013), via het provinciefonds aan ons worden overgemaakt. Daarnaast zijn er opbrengsten uit verkoop van BBL gronden. Deze worden ontvangen via Programma 5, Ruimte, en worden van daaruit in de reserve Groen gestort. Alle stortingen in de reserve Groen op een rij: • € 11,3 miljoen Rijksmiddelen; • € 461.000, via het provinciefonds voor Hydrologische maatregelen, dit bedrag is € 194.000, hoger dan geraamd omdat dit via de decembercirculaire 2017 ontvangen is en niet meer verwerkt kon worden in onze begroting; • € 586.000, opbrengsten uit grondverkopen; • € 1,4 miljoen uit de restant Balanspost FES (Groenfonds ILG Rijk) middelen; • € 1,7 miljoen overige stortingen.	

Toelichting onttrekkingen	De uitgaven uit de reserve Groen hebben o.a. betrekking gehad op: • € 4,2 miljoen voor Particulier Natuurbeheer (SKNL-regeling) (dit zijn de kosten van Functiewijzigingen van vóór 2014 en de beschikkingen voor de subsidieregelingen SKNL in 2017); • € 2,1 miljoen voor PAS-maatregelen; • € 1,4 miljoen voor de projecten Waal en Burg, Dorpszicht en Hanenplas; • € 1,4 miljoen voor kosten met betrekking tot grondaankopen NNN; • € 855.000, voor de subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur; • € 233.000, voor de Uitvoeringsregeling subsidie bedrijfsverplaatsing en kavelruil Natuurnetwerk Noord-Holland 2017; • € 1,8 miljoen voor de subsidie aan Markerwadden; • € 232.000, voor het project Naarden buiten de vesting; • € 267.000, voor Groene AS: Bovenlanden; • € 317.000, storting in de reserve Kapitaallasten Groen voor het project Natuurbrug Zeepoort; • Hiernaast is er een bedrag van € 585.000 teruggevloeid in de reserve Groen omdat verstrekte subsidies uit voorgaande jaren lager zijn vastgesteld of teruggetrokken.
Toelichting stand	Er wordt jaarlijks een Provinciaal Meerjarenprogramma Groen (PMG) opgesteld met daarin een nadere analyse van de doelen en de voortgang van de projecten om deze te bereiken.

	Reserve Groene Uitweg	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve	
Doel	Het uitvoeren van het programma De Groene Uitweg. Dit programma heeft tot doel om de landschappelijke kwaliteiten van de Vechtstreek te behouden en waar mogelijk te verbeteren. Het programma maakt onderdeel uit van het pakket van Groen Blauwe investeringen die zijn gekoppeld aan de uitvoering van het Stroomlijnalternatief Schiphol Amsterdam Almere (SAA). Diverse projecten vallen onder de zes thema's, zoals beschreven in de Noordvleugelbrief uit 2006. De thema's zijn: Natuurboulevard / Waterberging Horstermeer / Recreatieve vaarverbindingen / Fietspaden en -bruggen / Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie / Behoud weidelandschap.	
Instellingsbesluit	Zomernota 2013, vastgesteld door PS op 23 september 2013, punt 10 bij voordracht 44.	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	6 Groen	
Looptijd	Vanaf: 23 september 2013 Eindigt op: 2022	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
36.413.883	11.553.066	37.144.496
Toelichting stortingen	In 2017 zijn de volgende stortingen in de Reserve gedaan: -Samenvoegen van de BDU reserve Groene Uitweg met de reserve Groene Uitweg ad € 36.105.000 -De bijdrage van de provincie Utrecht voor het project fietsbrug Nigtevecht ad. € 308.883.	

Toelichting onttrekkingen	Voor de uitvoering van het programma is in 2017 € 1.795.910 onttrokken aan de reserve. Hiervan heeft € 793.720 betrekking op subsidieverplichtingen die zijn gestort in de voorziening Subsidiecrediteuren. Door wijziging van de regels in het BBV is een deel van de reserve onttrokken en overgeheveld naar Reserve Kapitaallasten Groen met betrekking tot de Binnendoorvaartverbinding.
Toelichting stand	De stand van de reserve is toereikend voor het realiseren van de doelstellingen van het programma Groene Uitweg.

	Reserve Grondwaterheffing
Functie	Egalisatiereserve
Doel	Deze reserve was ingesteld ter vervanging van de voorziening. Dit was onjuist. De reserve is daarom niet meer gebruikt en de voorziening is weer in gebruik genomen. (Zie ook voorziening Grondwaterheffing)
Instellingsbesluit	laatste begrotingswijziging 2017
Besluitvorming	
Bestedingsplan	
Programma	3 Water
Looptijd	Per 31-12-2017 opgeheven, in 2017 niet meer gebruikt.
Stortingen	N.v.t.
Toelichting stortingen	N.v.t.
Toelichting onttrekkingen	N.v.t.
Toelichting stand	N.v.t.

	Reserve Groot Onderhoud wegen en vaarwegen	
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve	
Doel	Reserve voor groot onderhoud van het provinciaal infrastructuur areaal wegen, vaarwegen, en kunstwerken, specifiek het dekken van tijdelijk beheer en onderhoudsprojecten die gedeeltelijk buiten de scope van het provinciaal meerjarenprogramma onderhoud vallen, zoals inrichting brugbediening, vervanging kunstwerken en oevers Noord-hollandsch Kanaal, en onderhoudsprojecten op basis van eenmalige afkoopsommen.	
Instellingsbesluit	Nota Reserves en Voorzieningen 2004 d.d. 14 juni 2004, nummer 48. Zomernota 2012, vastgesteld door PS op 24 september 2012, punt 9 bij voordracht 67.	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	2 Bereikbaarheid	
Looptijd	Vanaf: 14 juni 2004 Eindigt op: Geen einddatum	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
0	20.195.442	0

Toelichting stortingen	
Toelichting onttrekkingen	Het saldo van de Reserve Groot Onderhoud is overgeheveld naar de Reserve Kapitaallasten ter dekking van de kapitaallasten van de kredieten voor de programma's Vervangingsinvestering Kunstwerken (VIK), Centrale Brugbediening, en Machinerichtlijn, die bij het PMO 2018-2025 zijn aangevraagd.
Toelichting stand	Als gevolg van de gewijzigde BBV 2017 is het saldo van de Reserve Groot Onderhoud wegen en vaarwegen nihil.

Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen

Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve	
Doel	Bij de Laatste begrotingswijziging 2010 is besloten om de bestemmingsreserve 'Herstructurering Bedrijventerreinen' opnieuw in te stellen. Dit in verband met het convenant bedrijventerreinen 2010 – 2020 en de decentralisatie hiervoor van de zogenaamde TOPPER-middelen. Het Rijk heeft de middelen beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van het Provinciaal Herstructureringsprogramma.	
Instellingsbesluit	Laatste Begrotingswijziging 2010, vastgesteld door PS op 13 december 2010, punt 8d bij voordracht 80.	
Besluitvorming	Op 14 februari 2017 heeft GS "de toekomstbestendige werklocaties Uitvoeringsprogramma voor HIRB vastgesteld.	
Bestedingsplan	Provinciaal Herstructureringsprogramma 2014-2017	
Programma	5 Ruimte	
Looptijd	Vanaf: 13 december 2010 Eindigt op: 31 december 2020	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
3.500.000	284.549	5.019.293
Toelichting stortingen	Conform het coalitieakkoord is er in 2017 € 3,5 miljoen in de reserve gestort.	
Toelichting onttrekkingen	De ontrekkingen betreffen subsidies voor HIRB duurzaamheid € 222.000, HIRB transformatie en HIRB breedband € 20.000 en opdrachten in het kader van HIRB € 43.000.	
Toelichting stand	De stand is per ultimo 2017 € 5,0 miljoen. Conform het coalitieakkoord wordt er in 2017 t/m 2019 jaarlijks € 3,5 miljoen in de reserve gestort. In het uitvoeringsprogramma toekomstbestendige werklocaties wordt dit geld over twee instrumenten (opdrachten en subsidies) verdeeld. De subsidiegelden zullen via uitvoeringsregelingen worden verleend. Er is € 967.000 aan niet gelabelde middelen, hiervan is € 750.000 gereserveerd voor de herstructurering van winkelstraten. Het voorstel voor de uitvoeringsregeling hiervoor zal in de eerste helft van 2018 aan GS worden voorgelegd. De overige € 216.000 kunnen vrijvallen.	

Reserve Huisvesting

Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve is bestemd voor het dekken van de kapitaallasten die volgen uit de recente investeringen in de huisvesting van de provincie.
Instellingsbesluit	Lentenota 2009, vastgesteld door PS op 22 juni 2009, punt 10
Besluitvorming	
Bestedingsplan	
Programma	8 Financiën

Looptijd	Vanaf: 22 juni 2009 Eindigt op: 2038	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
0	1.112.273	16.007.736
Toelichting stortingen		
Toelichting onttrekkingen	Uit de reserve is een bedrag van € 350.000 betaald aan de gemeente Haarlem als bijdrage aan de kosten van de veranderingen aan de Dreef. Daarnaast is een bedrag aan de reserve onttrokken van € 762.273 voor de gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten van het pand aan het Houtplein.	
Toelichting stand	Het resterende saldo van de reserve is bedoeld als gedeeltelijke dekking voor de kapitaallasten van het pand aan het Houtplein.	

	Reserve ILG	
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve	
Doel	De reserve heeft als doel afwikkeling van verplichtingen die zijn aangegaan in het kader van de rijksdoelen ILG en provinciale doelen ILG (PMJP-A), voor zover deze niet vallen binnen de reikwijdte van de Agenda Groen.	
Instellingsbesluit	Begroting 2007 d.d. 13 november 2006	
Besluitvorming	In 2016 is de Uitvoeringsregeling subsidie bestrijding verdroging Natuur Noord-Holland 2017 vastgesteld (GS 26 oktober 2016)	
Bestedingsplan	Verdrogingsbestrijding: € 3.010.000 voor de uitvoeringsregeling en € 223.000 voor opdrachten Subsidies Stelling van Amsterdam € 702.000 Subsidie buiten uitvoeringsregeling voor plan Huydecopersweg € 590.000	
Programma	8 Financiën	
Looptijd	Vanaf: 13 november 2006 Eindigt op: 31 december 2017	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
0	4.524.633	0
Toelichting stortingen	niet van toepassing	
Toelichting onttrekkingen	In 2017 zijn subsidies verleend op grond van de in 2016 vastgestelde uitvoeringsregeling subsidie bestrijding verdroging natuur Noord-Holland 2017, € 2.984.703. Daarnaast zijn subsidies buiten uitvoeringsregeling verleend in de projecten ‘Restauratie en herontwikkeling van het Fort Aalsmeer’, € 364.304, ‘Restauratie dak Fort bij de Kwakel’, € 20.659 en ‘uitvoering watersysteem Hilversum-Oost, civieltechnische inrichtingswerken Plan Huydecopersweg, € 589.658. Het restant van € 565.309 is vrijgevallen naar de algemene reserve.	
Toelichting stand	De reserve is per 31 december 2017 opgeheven.	

	Reserve Infrastructuur
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve

Doel	De reserve heeft als doel om de bereikbaarheid van en verkeersveiligheid in de provincie te behouden en te vergroten door het uitvoeren van: infrastructurele projecten voor de verbetering van gemeentelijke of provinciale infrastructuur;projecten om verkeersveilig gedrag te stimuleren;projecten om ketenmobiliteit te bevorderen;projecten om bestaande infrastructuur beter te benutten.	
Instellingsbesluit	Zomernota 2015	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	2 Bereikbaarheid	
Looptijd	De Reserve Infrastructuur wordt met de uitvoering van de nota reserves en voorzieningen geëvalueerd in 2018.	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
46.243.632	37.960.748	71.305.538
Toelichting stortingen	De stortingen van in totaal € 46.243.632 is als volgt opgebouwd: · Rijksbijdrage Provinciefonds 2017: € 24.458.410; · Voormalige BDU-middelen Infrastructuur: € 10.856.722; · Rijksbijdrage P+R terrein Bussum-Zuid: € 287.500; · Verlaging storting Kaderbrief 2018 i.v.m Kapitaallasten PMI: € 221.000; · Rijksbijdrage Beter Benutten: € 10.862.000.	
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen bedragen € 37.960.748, te weten: · € 17.513.003 directe uitgaven; Mobiliteitsmanagement: € 726.000; MRA Elektrisch vervoer: € 316.700; Studiekosten PVVP: € 40.430; Mobiliteitsbeleid 2050: € 72.180; Gedragsbeïnvloeding: € 871.910; Kleine Infrastructuur: € 10.803.064; Smart Mobility: € 897.213; Beter Benutten: € 3.785.50 · Naast deze programmatische uitgaven is er is voor € 14.898.119 aan voormalige BDU-middelen Imnpuls Fiets overgeheveld naar de reserve Fietsinfrastructuur en € 5.549.616 aan overheveling middelen te activeren investeringsprojecten naar reserves Kapitaallasten, te weten naar de reserve Kapitaallasten Weginfrastructuur € 2.549.616 (N241 € 405.664) en Blauwe Golf € 1.993.952) en reserve Kapitaallasten OV-infrastructuur € 3.000.000 HOV in ’t Gooi.	
Toelichting stand	Op 31 december 2017 was er nog een te besteden bedrag van € 71.305.538, waarvan; • € 33.439.210 aan lopende projecten: Mobiliteitsmanagement (€ 573.588); MRA Elektrich vervoer (€ 723.169); € Mobiliteitsbeleid 2015 € 92.826); Overig budget Mobiliteit (€ 1.644.841); Gedragsbeïnvloeding (€ 126.279); Kleine infrastructuur (€ 19.467.479); Smart Mobility € 697.786; Overnachtingsplaatsen € 300.000); Fietstunnel La Place 2 fase (€ 150.000); Beter Benutten Projecten (€ 9.633.242). • € 37.596.329 aan nog door PS te besluiten gereserveerde middelen: Verbeteren Mobiliteit Noord-Holland Zuid: € 23.089.196; Extra investeringen PMI Coalitieakkoord 2015: € 5.446.636; OV-SAAL: € 9.060.490.	

	Reserve Innovatieprojecten SolaRoad
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Innovatie ten behoeve van de verbreding van het SolaRoad. In de loop van het derde kwartaal 2016 zal in een cash flow voor de ontwikkeling van SolaRoad, periode 2015-2019, worden voorzien.

Instellingsbesluit	Zomernota 2015	
Besluitvorming	komen tot een samenwerkingsverband met partners voor SolaRoad; de reserve in stand houden voor de SolaRoad gerichte investeringen.	
Bestedingsplan		
Programma	2 Bereikbaarheid	
Looptijd	2015 tot en met 2019 en wordt dan geëvalueerd.	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
	140.000	
Toelichting stortingen		
Toelichting onttrekkingen	Er is € 140.000 onttrokken in 2017	
Toelichting stand	In 2017 is een Plan van Aanpak opgesteld en opgeleverd. De uitvoering vergt nadere bestuurlijke afstemming en wordt in februari gestart.	

	Reserve Investeringsimpuls Duurzame Zeehavens	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve	
Doel	De versnelling van de verduurzaming van de zeehavens in Noord-Holland. De investeringsimpuls richt zich op drie thema's: Luchtkwaliteit verbeteren, Intensiveren ruimtegebruik en Circulaire economie stimuleren	
Instellingsbesluit	Zomernota 2015	
Besluitvorming	Wijziging Uitvoeringsregeling investeringsimpuls duurzame zeehavens Noord-Holland 2016.	
Bestedingsplan		
Programma	8 Financiën	
Looptijd	2015 - 2019	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
0	0	1.401.863
Toelichting stortingen	Er hebben geen stortingen in de reserve plaatsgevonden. Dit is volgens de begroting.	
Toelichting onttrekkingen	Er hebben geen onttrekkingen plaatsgevonden in 2017. Dit is conform begroting.	
Toelichting stand	De stand per einde 2017 is € 1,4 miljoen. De middelen zijn bestemd voor: intensivering ruimtegebruik € 1,2 miljoen en verbetering luchtkwaliteit € 244.000. De nieuwe uitvoeringsregeling hiervoor is in de maak en wordt naar verwachting in het tweede kwartaal 2018 gepubliceerd.	

	Reserve Kapitaallasten Groen
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten

Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in Groen binnen programma Groen te dekken. In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van betreffende reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan de reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Groen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2017
Besluitvorming	
Bestedingsplan	
Programma	6 Groen
Looptijd	De Reserve Kapitaallasten Groen wordt met de uitvoering van de nota reserves en voorzieningen geëvalueerd in 2018. De looptijd is gelet op het BBV onbepaald.
Stortingen	Onttrekkingen Stand eind 2017
13.072.272	13.072.272
Toelichting stortingen	In 2017 is een bedrag van € 13.072.272 in deze reserve gestort ter dekking van de in 2018 en daarna uit de volgende investeringsprojecten voortvloeiende kapitaallasten: - Binnendoorvaartverbinding, € 9.757.156; - Natuurbrug Zeepoort, € 1.000.000; - Verbinden en ontsnipperen, € 320.947; - Ecoduct Zeeweg, € 1.994.169.
Toelichting onttrekkingen	
Toelichting stand	Inclusief storting bedraagt het saldo per 1-1-2018 € 13.072.272. In 2018 worden de kapitaallasten van de kasuitgaven 2017 van de te activeren groenprojecten ten laste van de reserve gebracht.

	Reserve Kapitaallasten OV
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten

Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in Openbaar Vervoer (OV) binnen programma Bereikbaarheid te dekken. In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten OV. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.	
Instellingsbesluit	Begroting 2018	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	2 Bereikbaarheid	
Looptijd	De Reserve Kapitaallasten OV wordt met de uitvoering van de nota reserves en voorzieningen geëvalueerd in 2018. De looptijd is gelet op het BBV onbepaald.	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
96.815.129	0	96.815.729
Toelichting stortingen	Er is in 2017 in totaal € 96.815.129 gestort aan budget van de te activeren investeringsprojecten wegen, door overheveling vanuit de volgende reserves: EXIN-H: € 31.390.625 TWIN-H: € 62.425.104 Infrastructuur: € 3.000.000	
Toelichting onttrekkingen	Er hebben geen onttrekkingen plaatsgevonden.	
Toelichting stand	De kapitaallasten van de te activeren investeringprojecten worden (voor het eerst) berekend op basis van de uitgaven in 2017 en komen vanaf 2018 (op basis van een afschrijvingstermijn van 25 jaar) ten laste van de reserve.	

	Reserve Kapitaallasten Vaarwegen
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten

Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in vaarwegen binnen programma Bereikbaarheid te dekken. In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Vaarwegen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2017
Besluitvorming	
Bestedingsplan	
Programma	2 Bereikbaarheid
Looptijd	De Reserve Kapitaallasten Vaarwegen wordt met de uitvoering van de nota reserves en voorzieningen geëvalueerd in 2018. De looptijd is gelet op het BBV onbepaald.
Stortingen	Onttrekkingen / Stand eind 2017
23.789.472	23.789.472
Toelichting stortingen	In 2017 is een bedrag van € 23.789.472 in deze reserve gestort ter dekking van de in 2018 en daarna uit de volgende investeringsprojecten voortvloeiende kapitaallasten: - 24 uurs brugbediening, € 8.981.963; - Vervangingsinvesteringen kunstwerken (VIK) € 7.182.509; - Machinerichtlijn € 6.000.000; - Sluis Haven Informatiepunt (SHIP) € 700.000; - Bediening Roskamsluis € 497.000; - Ecologische Oevers € 428.000.
Toelichting onttrekkingen	
Toelichting stand	Inclusief storting bedraagt het saldo per 1-1-2018 € € 23.789.472. In 2018 worden de kapitaallasten van de kasuitgaven 2017 van de te activeren groenprojecten ten laste van de reserve gebracht.

	Reserve Kapitaallasten Wegen
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten

Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in weginfrastructuur (landwegen en fietspaden) binnen programma Bereikbaarheid te dekken. Nadere toelichting In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan de betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Wegen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Begroting 2017
Besluitvorming	
Bestedingsplan	
Programma	2 Bereikbaarheid
Looptijd	De Reserve Kapitaallasten Wegen wordt met de uitvoering van de nota reserves en voorzieningen geëvalueerd in 2018. De looptijd is gelet op het BBV onbepaald.
Stortingen	Onttrekkingen / Stand eind 2017
39.956.910	0 / 39.956.910
Toelichting stortingen	Er is in 2017 in te totaal € 39.956.910 gestort aan budget van de te activeren investeringsprojecten wegen, door overheveling vanuit de volgende reserves: · EXIN-H: € 3.250.000; · TWIN-H: € 16.730.911; · Infrastructuur: € 2.579.616; · Fietsinfrastructuur: € 3.166.000.
Toelichting onttrekkingen	Er hebben zich nog geen onttrekkingen plaatsgevonden.
Toelichting stand	De kapitaallasten van de te activeren investeringsprojecten worden (voor het eerst) berekend op basis van de uitgaven in 2017 en komen vanaf 2018 (op basis een afschrijvingstermijn van 25 jaar) als onttrekking) ten laste van de reserve.

Reserve Kwaliteitsfonds Bloemendalerpolder

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Via de bestemmingsreserve kwaliteitsfonds Bloemendalerpolder wordt uitvoering gegeven aan de provinciale verplichtingen in de Samenwerkings- en Uitvoeringsovereenkomst (SUOK) Bloemendalerpolder. Primair doel van de bestemmingsreserve is het realiseren van een extra kwaliteitsimpuls in het plangebied Bloemendalerpolder voor zowel het groen-blauw als de openbare ruimte. Vanuit de reserve zullen investeringen worden gefinancierd die zorgen voor een hoger kwaliteitsniveau van deze onderdelen van de gebiedsontwikkeling. Daarnaast dient de reserve om op termijn conform de afspraak in de SUOK de provinciale vergoeding van de grondinbreng door de gemeente Weesp (max. €440.000) uit te keren.
Instellingsbesluit	Zomernota 2013, vastgesteld door PS op 23 september 2013, punt 10 bij voordracht 44.

Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	5 Ruimte	
Looptijd	Vanaf: 23 september 2013 Eindigt op: Geen einddatum	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
500.000		5.339.540
Toelichting stortingen	Dit is het laatste stortingsbedrag voor het kwaliteitsfonds Bloemendalerpolder, € 500.000.	
Toelichting onttrekkingen		
Toelichting stand	Reservering voor het leveren van een extra kwaliteitsimpuls conform de SUOK uit 2012 in het plangebied Bloemendalerpolder voor: • Groen-blauw € 2,4 miljoen. • Openbare ruimte € 2,5 miljoen. • Provinciale vergoeding voor de grondinbreng door de gemeente Weesp € 440.000.	

	Reserve Leefbaarheidsfonds Schiphol	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve	
Doel	Aan de Alderstafel van 17 september 2013 hebben de partijen Schiphol, Rijk en Provincie, zich uitgesproken om conform de afspraken uit het akkoord van 2008, elk € 10 miljoen beschikbaar stellen voor de 2e tranche investeringen in de leefomgeving.	
Instellingsbesluit	Eerste Begrotingswijziging 2014, vastgesteld door PS op 10 maart 2014, agendapunt 8 bij voordracht 18.	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	5 Ruimte	
Looptijd	Vanaf: 10 maart 2014 Eindigt op: 31 december 2023 (10 jaar)	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
0	0	10.000.000
Toelichting stortingen		
Toelichting onttrekkingen		
Toelichting stand	De € 10 miljoen is gereserveerd voor de 2e tranche investeringen in de leefomgevingIn de periode 2017-2020. in het jaar 2018 wordt het volledige bedrag ovegedragen aan de de Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio.	

	Reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve

Doel	Bijdragen aan meekoppelkansen gekoppeld aan dijkversterkingsprojecten. Dijkversterkingen worden uitgevoerd door de waterbeheerders. Het zijn omvangrijke projecten waarbij voor de provincie en andere regionale partijen en ondernemers de mogelijkheid bestaat om recreatieve- en watersportvoorzieningen, extra natuur, landschapsvoorzieningen, etc. mee te koppelen met de dijkversterking of een aan de dijkversterking gerelateerd ruimtelijk kwaliteitsprogramma op te stellen.
Instellingsbesluit	Zomernota 2016
Besluitvorming	Bij Voordracht 2016-46 van 23 juni 2016 is besloten € 20 miljoen in te zetten voor meekoppelkansen bij het project versterking Markermeerdijken. Hiervan komt € 16,2 miljoen ten laste van deze reserve Voordracht 46-2016. GS besluit Prinshendrik Zanddijk (24 augustus 2016) GS besluit fietspad (8 november 2016)
Bestedingsplan	Voordracht 2016-46 Markermeerdijken € 16.226.872Subsidie buiten uitvoeringsregeling aan hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier voor het project zandige variant Prins Hendrikdijk Texel € 706.000 (GS 24 augustus 2016)Subsidie buiten uitvoeringsregeling aan gemeente Texel voor het project Fietspad Prins Hendrikzanddijk Texel € 358.000 (GS 8 november 2016)
Programma	3 Water
Looptijd	De reserve loopt t/m 31 december 2025.
Stortingen	Onttrekkingen / Stand eind 2017
3.750.000	1.304.684 / 11.422.188
Toelichting stortingen	De storting betreft € 3.750.000 van de bij het Coalitieakkoord beschikbaar gestelde € 15 miljoen voor meekoppelkansen bij dijkversterkingen.
Toelichting onttrekkingen	In 2017 zijn onttrekkingen gedaan voor: - Voorbereidingskosten voor de versterking van de Markermeerdijken € 272.000 - Subsidie in het project Fietspad Prins Hendrikzanddijk € 358.000 - Subsidie in het project Icoon Afsluitdijk € 500.000 - Bijdrage aan het projectbureau de Nieuwe Afsluitdijk € 175.000
Toelichting stand	De totale (begrote) storting in de reserve t/m 2019 is € 20.227.000 Hiervan is € 16.227.000 bestemd voor meekoppelkansen bij de versterking van de Markermeerdijken en € 4.000.000 voor overige meekoppelkansen bij dijkversterkingen.

Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	a. verstrekken van onderhouds- en restauratiesubsidies ten behoeve van provinciale monumenten; b. verstrekken van een onderhoudssubsidie voor molens in Noord-Holland
Instellingsbesluit	Instellingsbesluit van het fonds stamt van voor 1989. Aanverwante besluiten: Uitvoeringsregeling onderhoud provinciale monumenten Noord-Holland 2011, PB 2011, nr. 159; Uitvoeringsregeling restauratie provinciale monumenten Noord-Holland 2011, PB 2011, nr. 159, Uitvoeringsregeling cultuurhistorische waarden: Uitvoeringsregeling subsidie molens Noord-Holland 2015, PB 2015, nr. 32
Besluitvorming	

Bestedingsplan		
Programma	8 Financiën	
Looptijd	Vanaf: Voor 1989 Eindigt op: Geen einddatum	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
6.388.744	274.874	10.234.503
Toelichting stortingen	Reguliere storting voor restauratie Rijksmonumenten € 4,7 miljoen. Reguliere storting voor projecten € 989.000. Coalitieakkoord ruimte voor groei 2015-2019 storting Fonds herbestemming € 680.681	
Toelichting onttrekkingen	Subsidies voor restauratie en onderhoud provinciale monumenten € 336.205. Inhuur Loods en subsidies UVR herbestemming € 141.904 Diverse opdrachten waaronder ROP en Herijking monumenten € 22.674. UVR 2016 restauratie Rijk € 20.000.	
Toelichting stand	Fonds Impuls herbestemming waardevol Cultureel Erfgoed € 3,3 miljoen. Voor de UVR 2017 Restauratie Rijksmonumenten € 5,0 miljoen. Voor nader te bepalen projecten € 903.355. Voor de UVR Molens € 350.000. Voor de restauratie en onderhoud provinciale monumenten € 263.795. Voor de subsidieverlening Wierdijk € 330.000. Voor de UVR herbestemming, vervolg inhuur Loods en opdrachten Loods € 108.096.	

	Reserve OLV Greenport	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve	
Doel	Op basis van motie M4-8 (Begroting 2011) is voorzien in een provinciale bijdrage aan de realisatie van de ongestoorde logistieke verbinding (OLV) Greenport-Aalsmeer.	
Instellingsbesluit	Zomernota 2012, vastgesteld door PS op 24 september 2012, punt 9 bij voordracht 67. Laatste begrotingswijziging 2011, vastgesteld door PS op 12 december 2011, punt 11 bij voordracht 88.	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	2 Bereikbaarheid	
Looptijd	Vanaf: 24 september 2012 Eindigt op: 31 december 2020	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
0	0	11.291.150
Toelichting stortingen	Er zijn geen stortingen in 2017 gedaan.	
Toelichting onttrekkingen	Er hebben zich in 2017 geen onttrekkingen plaatsgevonden.	

Toelichting stand	Op 31 december 2017 bedraagt het saldo € 11. 291.150, te weten: · € 2.990.651 lopend project Truckparking; · € 8.300.499 aan gereserveerde middelen project OLV Greenport. Door uitloop van bestuurlijke regionale besprekingen zal het bestedingsplan voor het project ongestoorde logistieke verbinding (OLV) Greenport-Aalsmeer niet in 2017 maar begin 2018 aan PS ter besluitvorming worden voorgelegd.

	Reserve Ontwikkeling havencomplexen	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve	
Doel	Reserve voor versterken van de rol van havencomplexen in de Noord-Hollandse economie	
Instellingsbesluit	Zomernota 2015	
Besluitvorming	Er is besloten om een krediet van € 700.000 beschikbaar te stellen voor de realisatie van SHIP (Sluis en Haven Informatie Punt).	
Bestedingsplan	Er is besloten om een krediet van € 700.000 beschikbaar te stellen voor de realisatie van SHIP (Sluis en Haven Informatie Punt). Er is nog geen bestedingsplan.	
Programma	5 Ruimte	
Looptijd	2015 Tot en met 2019.	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
1.611.961	700.000	6.358.514
Toelichting stortingen	De storting is conform het coalitieakkoord 2015-2019 Ruimte voor groei.	
Toelichting onttrekkingen	Voor de bouw van het SHIP is er € 700.000 overgeheveld naar de Reserve kapitaallasten Vaarwegen.	
Toelichting stand	Er zijn nog geen concrete bestedingsplannen.	

	Reserve Openbaar Vervoer projecten	
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve	
Doel	Reserveren van provinciale middelen voor de uitvoering van Visie Openbaar Vervoer 2020 (Visie Openbaar Vervoer 2020, vastgesteld door PS op 6 februari 2012, punt 9 bij voordracht 03). Egalisatie van nog niet bestede middelen voor infrastructuur, aanleg en constructie.	
Instellingsbesluit	Nota Reserves en Voorzieningen 2004 d.d. 14 juni 2004, nummer 48.Kaderbrief 2012, vastgesteld door PS op 27 juni 2011, punt 8 bij voordracht 50.	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	2 Bereikbaarheid	
Looptijd	Vanaf: 14 juni 2004 Eindigt op: Geen einddatum	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
3.711.651	3.149.312	43.057.317

Toelichting stortingen	Storting van gedecentraliseerde BDU middelen voor exploitatie Openbaar Vervoer € 47,3 miljoen. Verlaging van de storting voor de versnelde inzet van het BDU Oud-saldo Rijksmiddelen van 31 dec 2015 € 46,3 miljoen. Jaarlijkse storting voor de Zijtakken Zuidtangent € 1,6 miljoen. Coalitieakkoord 2015-2019 ruimte voor Groei, storting € 1 miljoen voor EHOV-kit.
Toelichting onttrekkingen	Van het totaal aan onttrekking van € 3.149.312 is: • Een vrijval van € 1,2 miljoen voor de versnelde inzet van het BDU oud-saldo op 31 december 2015 • Voor de uitvoeringsprojecten OV-Visie € 1,1 miljoen. • Exploitatiekosten OV € 886.260. • Beheer en onderhoudsprogramma Haltes € 22.774. • EHOV-Kit, pilot deelfietsen € 15.300. • Een terugboeking van besteding uit voorgaande jaren van € 59.605 Zijtakken Zuidtangent.
Toelichting stand	Voor specifieke projecten OV € 14,8 miljoen: • AROV € 11,3 miljoen. • Toegankelijkheid haltes € 2,8 miljoen. • Reservering voor reizigersprojecten uit Bonus-Malusregeling € 612.945. Voor toekomstige besteding aan concessieverplichtingen € 5,5 miljoen. Voor de zijtakken van de ZuidTangent € 13,5 miljoen. oor de coalitieakkoord middelen 2015-2019 Ruimte voor groei, EHOV-kit € 1,7 miljoen. Reservering voor de bijdrage aan het busviaduct A9 in het verlengde van de oudehaagseweg € 325.000. Voor beheer en onderhoud Haltes € 731.50. Voor externe studiekosten energie uit asfalt € 60.488.

	Reserve Organisatieverandering
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De provincie is in ontwikkeling, die ontwikkeling wordt beschreven in de 'Agenda voor de Toekomst'. Die Agenda schetst een regieorganisatie met een kleine, hoogwaardige en flexibele beleidskern. Uitvoerende taken plaatsen we op afstand en zelf blijven we alleen doen waar we bij uitstek goed in zijn. Elke directie concretiseert deze langetermijnvisie op het concern in een eigen houtskoolschets waarin op hoofdlijnen staat wat er inhoudelijk en organisatorisch gaat veranderen. De kosten voortvloeiend uit deze organisatieveranderingen zoals het begeleiden van de transitieprocessen, het bevorderen van de inzetbaarheid van medewerkers en van Vitaal Organiseren worden onder andere uit deze Reserve gedekt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2014, vastgesteld door PS op 12 augustus 2014, punt 4 bij voordracht 63
Besluitvorming	
Bestedingsplan	

Programma	8 Financiën	
Looptijd	Vanaf: 12 augustus 2014 De reserve wordt op 31 december 2017 geëvalueerd. De einddatum wordt gewijzigd in 31 december 2020, waarmee de reserve gelijk op loopt met de looptijd van de ToekomstAgenda.	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
0	969.137	1.528.000
Toelichting stortingen		
Toelichting onttrekkingen	De uitgaven hebben voornamelijk betrekking op mobiliteitsbevorderende maatregelen voor personeelsleden. Daarnaast zijn uitgaven gedaan voor de begeleiding van transitieprocessen.	
Toelichting stand	Van de resterende middelen is € 720.000 nodig voor lopende trajecten.	

	Reserve Stedelijke Vernieuwing	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve	
Doel	De regeling Stedelijke Vernieuwing heeft als doel het stimuleren van de stedelijke vernieuwing in steden en dorpen in de provincie door o.a. het beschikbaar stellen van financiële middelen. Het gaat hierbij om het inzetten van provinciale middelen.	
Instellingsbesluit	ISV-1 tijdvak 2000 t/m 2004 Verordening Stedelijke Vernieuwing Noord-Holland 2000, vastgesteld door PS op 19 juni 2000, nummer 24 en ISV-2 tijdvak 2005 t/m 2009 Verordening Stedelijke Vernieuwing. ISV-3 tijdvak 2010 t/m 2014 Verordening stedelijke vernieuwing 2011, vastgesteld door PS op 15 november 2010, punt 8 bij voordracht 74.	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	5 Ruimte	
Looptijd	Vanaf: 19 juni 2000 Eindigt op: 31 december 2021	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
	-245.112	2.450.010
Toelichting stortingen		
Toelichting onttrekkingen	Terugontvangen ISV3 subsidie van Gemeente Hollandse Kroon na vaststelling is teruggevloeid in de reserve.	
Toelichting stand	Er staan geen verplichtingen tegenover het saldo van € 2,45 miljoen.	

	Reserve TWIN-H
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het genereren van grootschalige investeringsprojecten met evident maatschappelijk en provinciaal belang specifiek op het terrein van bereikbaarheid, mobiliteit, verduurzaming, groen en sociaal-culturele infrastructuur.
Instellingsbesluit	Provinciale Staten hebben op 10 november 2008 bij voordracht 77 “2e investeringsimpuls TWIN-H: bouwen aan de toekomst van Noord-Holland” ingestemd met de instelling van de bestemmingsreserve Tweede Investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H).

Besluitvorming	Programma Water: Bij Voordracht 2016-75 is € 398.000 van Integrale ILG projecten en € 114.000 vanuit Deltaprogramma Kust geheralloceerd voor subsidieverlening voor het project Marker Wadden. Programma Milieu: Bij Voordracht 2016-25 is € 960.000 beschikbaar gesteld voor de realisatie van het onderzoekscentrum voor biomassavergassing InVesta. Programma Ruimte: Bij Voordracht 2016-82 is besloten om € 5.000.000,- als cofinanciering onder POP3 voor de verplaatsingsopgaven van de glastuinbouw in Noord-Holland en € 4.840.000,- als provinciale uitvoeringsregeling voor de moderniseringsopgaven van de glastuinbouw in Greenport Aalsmeer beschikbaar te stellen.
Bestedingsplan	Voordracht 2017-25 besloten is € 428.000 uit het compartiment Integrale ILG projecten te heralloceren voor de aanleg van ecologische oevers. Voordracht 2017-79: besloten is de € 1,5 miljoen die bij voordracht 2012-26 beschikbaar was gesteld voor Luwtemaatregelen Hoornse Hop, in te zetten voor uitvoeringsprojecten voor natuur en recreatie aan de Noord-Hollandse Markermeerkust.
Programma	8 Financiën
Looptijd	Vanaf: 10 november 2008 Eindigt op: 31 december 2020

Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
500.000	89.613.204	180.028.626

Toelichting stortingen	Compartiment Weginfrastructuur: Als bijdrage in de studiekosten verbinding A8-A9 is er door de Vervoersregio Amsterdam (VRA) een bijdrage van € 500.000 gestort.

Toelichting onttrekkingen	Het totaal aan onttrekkingen bedraagt € 30.093.233, waarvan: · € 13.674.302 aan directe uitgaven: Aansluiting A9 Heiloo (€ 12.679.000); Studiekosten Verbinding A8-A9 (€ 967.572) en Studiekosten Integraal Bereikbaarheidspakket (IBP) Alkmaar: € 27.730). · € 16.418.930 aan overheveling middelen te activeren investingsprojecten Weginfrastructuur naar de reserve Kapitaallasten Wegen, te weten: N241 (€ 10.418.951); N243 Noorderwaart (€ 6.000.000). Compartiment OV-Infrastructuur: Er heeft een negatieve onttrekking plaatsgevonden van € 7.691.000 door de lagere vaststelling van subsidies aan de gemeente Velsen die van 2013-2015 voor het project HOV Haarlem - IJmuiden is verleend. De kosten van het project als geheel zijn lager uitgevallen. Het terugontvangen bedrag is in 2018 als vrij besteedbaar budget binnen het compartiment beschikbaar. Hiernaast is € 62.425.104 onttrokken aan overgehevelde middelen van te activeren investeringsprojecten Openbaar Vervoer naar de reserve Kapitaallasten OV-infrastructuur, te weten: · HOV in ''t Gooi (€ 59.287.338) en HOV Velsen (€ 3.137.766). Programma Groen: Kavelruilprojecten Stivas € 214.000 de Groene AS door Aalsmeer € 225.000 Subsidie uit de UVR Groen voor een Fietsrouteknoop A4/A9 Badhoevedorp € 400.000 het Programma Verbinden/Ontsnipperen € 112.000 Natuurbrug Zeeweg € 263.000 Terugontvangen subsidies i.v.m. lagere vaststelling dan de oorspronkelijke verlening - € 500.000 Programma Water: Identiteit kustplaatsen € 23.000 Ruimtelijke kwaliteit Zwakke Schakels € 118.000 Voorbereiding Markermeerdijken € 58.000 Subsidie Markerwadden € 513.000 Amstelscheg Mooi NL € -226.000 (terugontvangen) Oostelijke Vechtplassen € 1.000 Natuurvriendelijke oevers € 428.000 Programma Milieu: Wind op Land € 103.000 Uvr Zonnestroom € 25.000 Terugontvangen wegens lagere vaststelling - € 404.000 Programma Cultuur: Uitgaven Stelling van Amsterdam € 60.991.

Toelichting stand	Compartiment Weginfrastructuur: Op 31 december 2017 was het nog te besteden bedrag € 85.876.555, waarvan: · € 4.470.144 aan lopen projecten: N244 Fietstunnel (€ 1.860.000); N242 Koelmannstraat (€ 147.395); Aansluiting A9 Heiloo Fietsbrug (€ 1.500.000); Studiekosten Verbinding A8-A9 (€ 101.607); Studiekosten Integraal Bereikbaarheidspakket (IBP) Alkmaar (€ 861.142). · € 81.406.411 aan nog door PS te beslissen gereserveerde middelen: Verbinding A8-A9 (€ 48.460.345 en Integraal Bereikbaarheidspakket (IBP) Alkmaar (€ 32.946.066). Compartiment OV-Infrastructuur: Op 31 december is er nog een besteden bedrag van € 45.850.000, waarvan: · € 18.900.000 risicoreserve HOV in 't Gooi; · € 26.950.000 vrij besteedbaar budget (door verlaging krediet HOV Velsen 2016) Programma Water: In het compartiment Integrale ILG projecten is € 1.352.000 beschikbaar. Dit bedrag wordt ingezet voor het project Oostelijke Vechtplassen en natuurvriendelijke oevers. In het compartiment Kustvisie is € 1.843.000 beschikbaar voor Ruimtelijke kwaliteit Zwakke Schakel, Identiteit kustplaatsen en voorbereidingskosten Markermeerdijken. Programma Groen: Restant middelen zijn o.a. bestemd voor Dijkversterking Hoorn - Amsterdam € 3,5 miljoen, fietspad Wierdijk € 966.000, Uitvoeringsregeling Groen € 120.000, Wandelnetwerk Noord-Holland € 1 miljoen, Progr. Verbinden/Ontsnipperen € 75.000 en N231b Faunapassage € 70.000. Programma Ruimte:Er is € 5.000.000,- bestemd voor cofinanciering voor de verplaatsingsopgaven van de glastuinbouw in Noord-Holland en € 4.840.000,- als provinciale uitvoeringsregeling voor de moderniseringsopgaven van de glastuinbouw in Greenport Aalsmeer. Programma Milieu: De resterende middelen zijn beschikbaar voor Bodemsanering, € 1.849.000, Wind op Land € 154.000, subsidieverlening biomassavergassing € 960.000 en overige projecten op het gebied van duurzame energie € 494.000. Programma Cultuur: De resterende middelen zijn beschikbaar voor de Stelling van Amstertdam € 4.435.299.

	Reserve UNA
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het genereren van grootschalige investeringsprojecten met evident maatschappelijk en provinciaal belang.
Instellingsbesluit	Op 19 april 2004 hebben Provinciale Staten op grond van de nieuwe verordening Financieel beheer 2004 (voordracht 25) besloten het UNA-Compartiment los te koppelen van FINH en het onderdeel als bestemmingsreserve UNA deel te laten uitmaken van de algemene reserve.
Besluitvorming	
Bestedingsplan	

Programma	8 Financiën	
Looptijd	Vanaf: 19 april 2004 Eindigt op: 31 december 2018 De einddatum wordt gewijzigd in 31 december 2018, omdat het project Verbrakking polder Westzaan nog moet worden afgerond.	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
0	-5.800	1.765.531
Toelichting stortingen	Niet van toepassing.	
Toelichting onttrekkingen	De uitgaven van € 12.500, hebben betrekking op werkzaamheden voor monitoring Ecocorridor Ecoduct Zwaluwenberg waar Rijkswaterstaat ook een bijdrage van € 18.300, voor heeft overgemaakt.	
Toelichting stand	Het restantbudget is bedoeld voor de volgende projecten:· Verbrakking polder Westzaan € 1,1 miljoen· Fietspad AWD € 500.000· Ecoduct N417 € 149.000· TaskForce Ruimte € 39.000.	

Reserve Vervanging ICT-apparatuur

Functie	Egalisatiereserve	
Doel	Uit de reserve worden de kosten van vervanging van ICT-apparatuur betaald.	
Instellingsbesluit	Eerste Begrotingswijziging 2012, vastgesteld door PS op 5 maart 2012, punt 8a bij voordracht 16.	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	8 Financiën	
Looptijd	Vanaf: 2012 Eindigt op: geen einddatum	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
887.000	2.166.648	1.254.802
Toelichting stortingen	Structureel wordt ieder jaar € 887.000 gestort in de reserve Vervanging ICT-apparatuur om de vervanging van laptops en mobiele telefoons uit te dekken.	
Toelichting onttrekkingen	In 2017 zijn de laptops van de medewerkers vervangen.	
Toelichting stand	Eind 2018 zullen de mobiele telefoons vervangen gaan worden.	

Reserve Water als Economische Drager

Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het programma “Water als Economische Drager” heeft als doel de economische kansen van het Noord-Hollandse water optimaal te benutten. Waterrecreatie en watergebonden bedrijvigheid staan daarbij centraal.
Instellingsbesluit	Zomernota 2011, vastgesteld door PS op 26 september 2011, punt 10 bij voordracht 70.
Besluitvorming	De uitvoeringsagenda economie 2016-2019 is op 11 oktober 2016 door GS vastgesteld en op 24 oktober besproken in de statencommissie EEB.
Bestedingsplan	
Programma	5 Ruimte
Looptijd	Vanaf: 26 september 2011 Eindigt op: 31 december 2019

Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
1.000.000	300.000	1.779.625
Toelichting stortingen	Conform het coalitieakkoord is er in 2017 € 1 miljoen gestort in de reserve.	
Toelichting onttrekkingen	In 2017 is er via de uitvoeringsregeling Water als Economische Drager Waterrecreatie NH 2017 met bijbehorend subsidieplafond € 300.000 aan subsidies verleend.	
Toelichting stand	De stand per einde 2016 bedraagt € 1,8 miljoen. PS heeft met het vaststellen van de begroting ingestemd met de in het coalitieakkoord aangegeven wens om het programma Water als Economische Drager voort te zetten. GS heeft met de uitvoeringsagenda economie 2016-2019 aangegeven dat ze het geld de komende jaren ook willen gaan inzetten.	

	Reserve Waterrecreatie	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve	
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van een visie op waterrecreatie en via cofinanciering middelen ter beschikking te stellen voor initiatieven die bijdragen aan de bevordering van waterrecreatie, rekening houdend met ruimtelijk beleid.	
Instellingsbesluit	Zomernota 2015	
Besluitvorming	In 2015 is de startnotitie ‘Visie Waterrecreatie 2016-2030’ vastgesteld (G 27 oktober 2015). Als vervolg hierop zijn in 2016 de ‘Visie op de Waterrecreatie in Noord-Holland 2030’ en het 'Uitvoeringsprogramma Waterrecreatie 2016-2019'vastgesteld (Voordracht 59-2016, 3 oktober 2016).	
Bestedingsplan	In 2017 is het Uitvoeringsprogramma Waterrecreatie 2016-2019 uitgewerkt in een Verdelingsvoorstel uitvoeringsmiddelen visie waterrecreatie voor 2017 en 2018 (GS 17 oktober 2017)	
Programma	3 Water	
Looptijd	Vanaf 2015 Tot en met 2019.	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
1.680.981	116.654	5.295.997
Toelichting stortingen	De stortingen betreffen € 680.981(coalitieakkoord Waterrecreatie), € 900.000 (coalitieakkoord Recreatief vervoer over Water) en € 100.000 voor onderzoek naar zwemlocaties (Zomernota 2017).	
Toelichting onttrekkingen	In 2017 is € 116.654 onttrokken voor proces- en onderzoekskosten.	
Toelichting stand	De middelen (en de t/m 2019 nog te storten € 2.522.317) zullen worden ingezet voor Waterrecreatie (€ 4.348.000) recreatief vervoer over water (€ 3.370.000) en onderzoek naar geschikte zwemplekken (€ 100.000).	

	Reserve Werkgelegenheid en Economie
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Bevorderen van de werkgelegenheid en economie conform amendement 2-2 begroting 2014.
Instellingsbesluit	Eerste Begrotingswijziging 2014, vastgesteld door PS op 10 maart 2014, agendapunt 8 bij voordracht 18.

Besluitvorming	GS heeft op 27 september 2016 ingestemd met de Uitwerkingsrichtingen MKB innovatiefondsen. Dit is op 24 oktober 2016 besproken in de statencommissie EEB. GS heeft op 8 november 2016 de slotrapportage werkgelegenheid en economie vastgesteld. Dit stuk is op 30 november ter kennisname naar PS gestuurd. GS heeft op 8 november 2016 besloten € 332.000 in te zetten voor revitalisering van drie recreatie-eilanden. Dit is opgenomen in de eerste begrotingswijziging 2017 (lijst buiten uitvoeringsregeling), die in maart 2017 ter besluitvorming aan PS wordt aangeboden.	
Bestedingsplan		
Programma	5 Ruimte	
Looptijd	Vanaf: 10 maart 2014 Eindigt op: 31 december 2021	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
6.596.470	1.541.841	18.200.331
Toelichting stortingen	Er is € 6,6 miljoen in de reserve gestort in 2017. Dit betrof: € 3,1 miljoen conform het coalitieakkoord voor MKB en duurzaam innovatiefonds; € 1,3 miljoen conform de kaderbrief 2018 voor circulaire economie; € 890.000 conform de zomernota 2017 voor duurzame energie en € 1,3 miljoen als gevolg van de mei- en de slotcirculaire 2017 voor MKB innovatiestimulering topsectoren.	
Toelichting onttrekkingen	De onttrokken € 1,4 miljoen betrof: verleende subsidies voor de Uitvoeringsregeling MKB innovatiestimulering topsectoren € 637.000, subsidie voor drie recreatie eilanden € 328.000, uitgaven voor het investeringsgereed programma € 388.000, vrijval ten behoeve van uitvoeringskosten van de MKB innovatiestimulering topsectoren € 140.000 en diverse kleinere posten € 50.000.	
Toelichting stand	De stand per einde 2017 is € 18,2 miljoen. Dit betreft € 13,8 miljoen voor MKB en duurzaam innovatiefonds, € 2,1 miljoen voor OV-knooppunten, € 890.000 voor duurzame energie en € 1,3 miljoen voor circulaire economie; diverse kleinere posten € 144.000 waarvan € 20.000 voor Westas).	

	Reserve Westfrisiaweg	
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve	
Doel	Dekking uit provinciale middelen van de investeringsuitgaven die gedaan worden bij de besteding van het krediet voor de realisatie van het project “N23 Opwaardering Westfrisiaweg”.	
Instellingsbesluit	Laatste begrotingswijziging 2012 n.a.v. kredietaanvraag 88-2012, vastgesteld door PS op 17 december 2012, punt 8b bij voordracht 104.	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	2 Bereikbaarheid	
Looptijd	Conform regelgeving BBV wordt deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
14.260.000	14.260.000	0
Toelichting stortingen	De storting in de reserve van € 14,26 miljoen is een uitwerking van de kredietaanvraag N23, voordracht 88-2012.	
Toelichting onttrekkingen	Conform regelgeving BBV wordt deze reserve per 31 december 2017 opgeheven. Het saldo van de Reserve Westfrisiaweg is overgeheveld naar de Reserve Kapitaallasten ter dekking van de kapitaallasten van het krediet 88-2012	

Toelichting stand

	Reserve Zuidas en Zeepoort	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve	
Doel	Het doel van de bestemmingsreserve is om een bijdrage te kunnen leveren aan het realiseren van de projecten Zuidas Amsterdam en Zeeport IJmuiden.	
Instellingsbesluit	Zomernota 2011, vastgesteld door PS op 26 september 2011, punt 10 bij voordracht 70. Laatste Begrotingswijziging 2011, vastgesteld door PS op 12 december 2011, punt 11 bij voordracht 88.	
Besluitvorming	De bijdrage aan de Zeepoort IJmond is vastgelegd in een convenant november 2009. De afspraak is bevestigd in het voorkeursbesluit in 2012. Op 22 september 2014 is een PS-besluit genomen over de statenvoordracht hierover. Afspraken ten aanzien van de Zuidas zijn vastgelegd in de Bestuursovereenkomst ZuidasDok uit 2012 tussen partijen (het rijk, Amsterdam, Stadsregio Amsterdam en provincie Noord-Holland).	
Bestedingsplan	De bijdrage aan de Zeepoort IJmond is vastgelegd in een convenant november 2009. De afspraak is bevestigd in het voorkeursbesluit in 2012. Op 22 september 2014 is een PS-besluit genomen over de statenvoordracht hierover. Afspraken ten aanzien van de Zuidas zijn vastgelegd in de Bestuursovereenkomst ZuidasDok uit 2012 tussen partijen (het rijk, Amsterdam, Stadsregio Amsterdam en provincie Noord-Holland).	
Programma	2 Bereikbaarheid	
Looptijd	Vanaf: 26 september 2011 Eindigt op: 31 december 2021	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
9.257.000	0	40.936.681
Toelichting stortingen	Conform begroting 2017 is er € 9,3 miljoen in de reserve Zuidas en Zeepoort gestort.	
Toelichting onttrekkingen	Er waren conform begroting geen onttrekkingen in 2017.	
Toelichting stand	De stand per ultimo 2017 is € 40,9 miljoen. De in de reserve beschikbare middelen betreffen lopende projecten en zijn nodig om de bestuurlijke afspraken over de Zuidas na te komen.	

6.2.9 Staat van het verloop van de voorzieningen

Staat van het verloop van voorzieningen (artikel 55 BBV)

Nummer	Naam van de voorziening	Saldo bij de aanvang van het dienstjaar 2017
	Voorzieningen	
1	Voorziening Financiële Risico's	90.000,00
2	Voorziening Kosten reorganisatie	211.426,74
3	Voorziening Pensioenen leden GS	12.429.203,64
4	Voorziening Groot onderhoud wegen	28.878.533,57
	Voorziening Groot onderhoud vaarwegen	13.786.183,00
5	Voorziening Grondwaterheffing	1.270.851,40
6	Voorziening Bodembeheertaken	8.040.813,57
	Totaal voorzieningen	**64.707.011,92**

Toevoeging	Onttrekkingen		Saldo aan het einde van het dienstjaar 2017	Productnummer toevoeging of vrijval voorziening
	Bestedingen	Vrijval ten gunste van rekening van lasten en baten		
		90.000,00	-	045 05
6.419,09	59.277,60		158.568,23	045 03
384.073,62	500.073,10		12.313.204,16	111 82
28.878.533,57-			-	311 22/338 22
13.786.183,00-			-	
330.242,72		-	1.601.094,12	442 01
1.601.550,00	243.182,98		9.399.180,59	521 22
40.342.431,14-	**802.533,68**	**90.000,00**	**23.472.047,10**	

	Voorziening bodembeheertaken	
Doel	Uitvoering van bodembeheertaken. Hiermee geeft de provincie uitvoering aan de afspraken uit het landelijk bodemconvenant 2010-2015 tussen Rijk, gemeente, provincies en waterschappen.	
Instellingsbesluit	Bodemsaneringstrategie en uitvoeringsprogramma bodemsanering 2010-2014 (GS dd. 26 januari 2010)	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	4 Milieu	
Looptijd	Ingesteld op: 26 januari 2010 Eindigt op: Geen einddatum	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
1.601.550	243.183	9.399.181
Toelichting stortingen	In 2017 zijn de volgende stortingen in de voorziening gedaan: -Bijdrage gemeente masterplan 't Gooi: € 215.800 -Afkoop door de gemeente Hilversum in het kader van de Overeenkomst Gebiedsgericht Beheer Het Gooi (Package deal Hilversum) ad. € 1.191.750 -Bijdrage PNH van de reserve Bodemsanering ad. € 150.000 -Afkoop Madero Lijsterweg ad. € 44.000.	
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen ad. € 243.183 hebben betrekking op de uitgaven voor Bodembeheertaken.	
Toelichting stand	Er zijn voldoende middelen in de voorziening om het convenant gebiedsgericht grondwater beheer af te ronden.	

	Voorziening Financiële Risico's	
Doel	De voorziening dient als buffer voor de opvang van concrete financiële risico's, waarvan de kans groot is dat deze binnen afzienbare tijd daadwerkelijk tot verplichting zullen leiden.	
Instellingsbesluit	Najaarsbericht 2005	
Besluitvorming	nvt	
Bestedingsplan	nvt	
Programma	7 Cultuur en Welzijn	
Looptijd	Ingesteld op: November 2005 Eindigt op: Geen einddatum	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
0	90.000	0
Toelichting stortingen	nvt	
Toelichting onttrekkingen	Het bedrag van € 90.000 kan vrijvallen omdat het risico zich niet meer voor kan doen.	
Toelichting stand	Begin 2017 zat er nog een bedrag van € 90.000 in deze voorziening. Dit bedrag zat in de voorziening in verband met een mogelijke claim in verband met een verkeersongeval op een provinciale weg. Inmiddels is door de verzekeraar van de provincie een bedrag uitgekeerd waardoor deze middelen vrij kunnen vallen uit de voorziening.	

	Voorziening Grondwaterheffing

Doel	Het voorkomen van continue aanpassing van de grondwaterheffing. Bij hogere c.q. lagere ontvangsten dan geraamd, kan dit verschil verrekend worden met de gevormde voorziening.	
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2004 op grond van invoering BBV per 1 januari 2004.	
Besluitvorming Bestedingsplan		
Programma	3 Water	
Looptijd	Ingesteld op: Juni 2005 Eindigt op: Geen einddatum	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
330.243	0	1.601.094
Toelichting stortingen	De opbrengst van de grondwaterheffing bedroeg in 2017 € 825.040. De directe kosten van aanleg en onderhoud van het grondwatermeetnet bedroegen € 148.781,10 waarvan het grootste deel (€ 139.347,28) ten laste van de heffing komt en het restant ad € 9.433,82 voor rekening van de provincie. De apparaatskosten die ten laste van de heffing kunnen worden gebracht bedragen € 355.450. .Bovenstaande resulteert in een storting in de voorziening van (€ 825.040 – 139.347,28 – 355.450 =) € 330.242,72	

	Voorziening Groot onderhoud Vaarwegen	
Doel	Reservering van middelen voor beheer en onderhoud van de provinciale vaarwegen, waarvan de activiteiten zijn opgenomen in een door GS goedgekeurd (voortschrijdend) groot onderhoudsplan (PMO).	
Instellingsbesluit	"Nota Reserves en Voorzieningen 2004" d.d. 14 juli 2004, nr. 48. Ingesteld in 2011 bij PS besluit 31-1-2011 "Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen". Opgeheven per 1-1-2017.	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	2 Bereikbaarheid	
Looptijd	Eindigt op: Geen einddatum	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
0	0	0
Toelichting stortingen		
Toelichting onttrekkingen		
Toelichting stand	In verband met de overgang naar gebiedscontracten en in overleg met de accountant is de voorziening opgeheven. Per saldo valt hierdoor € 10.284.542 vrij naar de algemene middelen. Omdat dit bedrag wel bestemd moet blijven voor groot onderhoud vaarwegen, wordt voorgesteld om hiervoor een nieuwe reserve in te stellen en dit bedrag hierin te storten.	

	Voorziening Groot onderhoud Wegen
Doel	Reservering van middelen voor beheer en onderhoud van de provinciale landwegen, waarvan de actviteiten zijn opgenomen in een door GS goedgekeurd (voortschrijdend) groot onderhoudsplan (PMO).
Instellingsbesluit	"Nota Reserves en Voorzieningen 2004"d.d. 14 juni 2004, nr. 48. Ingesteld in 2011 bij PS 31-1-2011 "Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen". Opgeheven per 1-1-2017.
Besluitvorming	

Bestedingsplan		
Programma	2 Bereikbaarheid	
Looptijd	Eindigt op: Geen einddatum	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
0	0	0
Toelichting stortingen		
Toelichting onttrekkingen		
Toelichting stand	In verband met de overgang naar gebiedscontracten en in overleg met de accountant is de voorziening opgeheven. Per saldo valt hierdoor € 24.566.847 vrij naar de algemene middelen. Omdat dit bedrag wel bestemd moet blijven voor groot onderhoud wegen, wordt voorgesteld om hiervoor een nieuwe reserve in te stellen en dit bedrag hierin te storten.	

	Voorziening Kosten Reorganisatie	
Doel	De voorziening is ingesteld om daarmee de kosten te dekken die gepaard gaan met de reorganisatie van het ambtelijk apparaat.	
Instellingsbesluit	De voorziening is ingesteld bij de Nota reserves en voorzieningen 2004 (voordracht 48), besluit PS van 11 juni 2004.	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	8 Financiën	
Looptijd	Ingesteld op: 11 juni 2004 Eindigt op: 31 december 2021 Door de geleidelijke verschuiving van de AOW-gerechtigde leeftijd van 65 naar 67 jaar is de einddatum van de voorziening opgeschoven van 31 december 2019 naar 31 december 2021.	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
6.419	59.278	152.149
Toelichting stortingen	Er heeft een kleine storting plaatsgevonden om de stand van de voorziening toereikend te maken voor de toekomstige verplichtingen. Dit heeft te maken met de verschuiving van de AOW-leeftijd, waardoor de verplichtingen voor de provincie langere tijd doorlopen.	
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen hebben betrekking op uitkeringen aan FPU-suppletie en voor uitkeringen op grond van de wachtgeldregeling na outplacement.	
Toelichting stand	De stand van de voorziening eind 2017 is toereikend om de geraamde onttrekkingen in de resterende jaren te kunnen doen.	

	Voorziening Pensioenen Leden GS
Doel	Het zeker stellen van de opgebouwde pensioenrechten van (ex)gedeputeerden.
Instellingsbesluit	Volgens het BBV (artikel 44) dient een voorziening te worden ingesteld voor verplichtingen waarvan de omvang redelijkerwijs is vast te stellen. Daarom is besloten een voorziening in te stellen voor de pensioenen van (oud) leden van GS.
Besluitvorming	

Bestedingsplan		
Programma	1 Openbaar Bestuur	
Looptijd	Ingesteld op: 1 juni 2005 Eindigt op: Geen einddatum	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
384.074	500.073	12.313.204
Toelichting stortingen	Jaarlijks wordt door Loyalis berekend wat de stand van de voorziening moet zijn. Op grond daarvan wordt jaarlijks de storting in de voorziening bepaald.	
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen betreffen uitgekeerde ouderdoms- en nabestaandenpensioenen aan (partners van) oud GS-leden.	
Toelichting stand	Jaarlijks wordt door Loyalis bepaald wat de stand van de voorziening moet zijn. Door middel van aanvullende stortingen heeft de voorziening ultimo ieder jaar de juiste omvang om de geraamde toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen.	

	Voorziening Subsidiecrediteuren	
Doel	Voorziening die bestaat uit de harde subsidieverplichtingen voortkomend uit subsidiebeschikkingen ten laste van bestemmingsreserves.	
Instellingsbesluit	Financiële verordening 2015	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	8 Financiën	
Looptijd	Ingesteld op: Januari 2011 Eindigt op: Geen einddatum	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2017
29.800.000	41.900.000	97.300.000
Toelichting stortingen	In 2017 zijn de subsidieverplichtingen die eind 2017 nog resteerden ten laste van de bestemmingsreserves van ruim € 29.8 miljoen uit de bestemmingsreserves onttrokken en gestort in de voorziening Subsidiecrediteuren.	
Toelichting onttrekkingen	De onttrekking uit de voorziening subsidiecrediteuren voor 2017 bedraagt ruim € 35,5 miljoen. Dit betreft betalingen op subsidieverplichtingen ten laste van de voorziening van 2016 en ouder. Daarnaast is er € 6,4 miljoen vrijgevallen ten gunste van de rekening van lasten en baten.	
Toelichting stand	Eind 2017 resteert er nog ruim € 97,3 miljoen aan subsidie verplichtingen in de voorziening subsidiecrediteuren.	

6.2.10 Staat van gewaarborgde leningen en andere garantieverplichtingen (art. 57)

Staat van gewaarborgde leningen dienstjaar 2017

6.2.10 Staat van gewaarborgde leningen dienstjaar 2017

Nummer		Oorspronkelijk bedrag	Doel van de geldlening	Door wie de geldlening is aangegaan	% of deel gewaar-borgd provincie	Datum van het besluit Prov. Staten c.q. Ged. Staten
2009	*	1.530.000	1ste fase nieuwbouw en renovatie psych. centrum	St.Geestelijke Gezondheidszorg NH-Noord	100	29-10-1979;080
2010	*	1.531.508	Nieuwbouw en renovatie psych.centrum	idem	100	29-10-1979;080
2011	*	2.467.430	2e fase nieuwbouw en renovatie psych. centrum	idem	100	18-01-1982;005
2012	*	3.403.352	Idem	idem	100	18-01-1982;005
2013	*	2.382.346	Idem	idem	100	18-01-1982;005
10003	*	10.096.610	2e fase zwakzinnigeninrichting Kadijkerkoog	Dr. M.J. Prinsenstichting	100	04-12-1978;099
10004	*	3.333.016	3e fase zwakzinnigeninrichting Kadijkerkoog	idem	100	19-05-1980;019
24002	*	3.403.352	Uitbreidings- en herstructueringswerken	Westfriese Zorggroep de Omring	100	19-11-1984;077
27001	*	3.374.310	Bouw verpleeghuis Heemswijk	Viva ! Zorggroep	100	15-06-1981;036
27002	*	3.403.352	Idem	idem	100	15-06-1981;036
Totaal		**34.925.276**				

Bij de met "*" aangeduide nummers van de borgstellingen is ten behoeve van de provincie zekerheid gevestigd op het onderpand.

Staat van andere garantieverplichtingen ultimo 2017

Naam rechtspersoon	Inhoud garantieverplichting	Looptijd	Provinciaal aandeel in procenten	Provinciaal aandeel in euro's (max.)	Werkelijk uitstaande garantie p. 31-12-2017	
Groenfonds	Uitvoering van het natuurbeleid (convenantleningen)	-	6,20	3.862.854	3.862.854	1)
BNG Bank	financiering van het project Hoogtij van de RON NV		50 (max)	35.000.000	25.500.000	2)
BNG Bank	(her-) financiering van PolanenPark BV (besluit GS 7-06-2016, nr.747558/817011)		max.	20.000.000	15.000.000	3)
Totaal				**58.862.854**	**44.362.854**	

1) Rente en aflossing komen t.l.v. van de van het rijk te ontvangen zgn. convenantsgelden.

2) Op deze garrantie loopt een afgegeven contragarantie door het Havenbedrijf Amsterdam N.V. van 33,3%.

3) Op deze garantie loopt een afgegeven contragarantie van 20% van de Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude, 20% van de Schiphol Air Development Company (SADC) en 20% van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noordzeekanaalgebied (RON NV).

dienstjaar 2017

Datum van het besluit Koninklijke Goedkeuring	Rente- %	Restantbedrag van de lening aan het begin van het dienstjaar 2017 Totaal	Gewaar-borgd door provincie	Te waar-borgen in 2017	Totaal-bedrag gewone en buiten-gewone aflossing	Restantbedrag van de lening aan het einde van het dienstjaar 2017 Totaal	Gewaar-borgd door provincie	Laatste aflossings-jaar
27-02-1980;048	4,40	340.000	340.000		85.000	255.000	255.000	2020
27-02-1980;048	5,65	340.335	340.335		85.084	255.251	255.251	2020
17-05-1982;006	4,95	510.503	510.503		85.084	425.419	425.419	2022
17-05-1982;006	5,72	794.116	794.116		113.446	680.670	680.670	2023
17-05-1982;006	4,45	635.293	635.293		79.412	555.881	555.881	2024
31-01-1979;009	4,27	757.246	757.246		252.415	504.831	504.831	2019
21-08-1980;170	2,25	512.771	512.771		128.193	384.578	384.578	2020
10-01-1985;012	4,27	170.167	170.167		170.167	0	0	2017
30-09-1981;002	3,91	581.765	581.765		116.356	465.409	465.409	2021
30-09-1981;002	3,99	680.671	680.671		113.445	567.226	567.226	2022
		5.322.867	**5.322.867**	**-**	**1.228.602**	**4.094.265**	**4.094.265**	

7 Overige specificaties en toelichtingen

7.1 Afrekeningsverschillen voorgaande dienstjaren

Afrekeningsverschillen voorgaande dienstjaren
Bedragen x 1.000 euro

Programma		Begroot	Werkelijk	Verschil*
1	Openbaar Bestuur	0	-213	213
2	Bereikbaarheid	0	-504	504
3	Water	0	-59	59
4	Milieu	0	-716	716
5	Ruimte	0	-2.476	2.476
6	Groen	0	-2.996	2.996
7	Cultuur en Welzijn	0	-184	184
8	Financiën	-8.000	-1.035	-6.965
Totaal		**-8.000**	**-8.183**	**183**

* Een positief verschil is voordelig

Afrekeningsverschillen worden niet per programma geraamd, maar op een stelpost in programma 8. Het geraamde bedrag aan afrekeningsverschillen bedroeg voor 2017 € 8 miljoen.

7.2 EMU-saldo

Berekening EMU-saldo provincie Noord-Holland

Onder deel	Omschrijving	Begroot t/m 30-06-2017	Werkelijk 2017	Verschil
+1	Exploitatie vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	30.241.000	143.969.000	113.728.000
+2	Afschrijvingen ten lasten van de exploitatie	16.572.000	16.690.869	118.869
+3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	27.638.000	-40.342.431	-67.980.431
-4	Uitgaven aan investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-162.051.000	-184.584.831	-22.533.831
+5	De in mindering op onder 4 bedoelde investeringen gebrachte ontvangen bijdragen van het rijk, de provincies, de Europese Unie en overigen	82.777.000	73.240.409	-9.536.591
+6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa; Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op de exploitatie verantwoord	-	37.523.607	37.523.607
-7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan.	-	-	-
+8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	-	-	-
-9	Betalingen ten laste van de voorzieningen	-69.555.432	-892.534	68.662.898
-10	Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen e.d.) worden en die nog vallen onder één van de andere genoemde posten	-	-	-
-11	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen	-	-2.081.036	-2.081.036
	Berekend EMU-saldo	**-74.378.432**	**43.523.053**	**117.901.485**

In het bovenstaande overzicht is de berekening van het EMU-saldo per 30-06-2017 (Zomernota) en per 31-12-2017 opgenomen. Een nadere specificatie van de cijfers per 31-12-2017 is terug te vinden onder:

Onderdeel	Omschrijving	Verwijzing naar plaats in de Jaarrekening
1.	Exploitatie vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	Zie Programma 8 Financiën
2.	Afschrijvingen ten lasten van de exploitatie	Zie staat 6.2.4 kolom 7
3.	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	Zie staat 6.2.9 kolom 'toevoegingen'.
4.	Uitgaven aan investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	Zie staat 6.2.4 kolom 3
5.	De in mindering op onder 4 bedoelde investeringen gebrachte ontvangen bijdragen aan het rijk, de provincies, de Europese Unie en overigen.	Zie staat 6.2.4 kolom 5
6.	Desinvesteringen	Zie staat 6.2.4 kolom 4
9.	Betalingen ten laste van de voorzieningen	Zie staat 6.2.9 kolom 'onttrekkingen'.

8 Overzicht van specifieke uitkeringen (art. 58)

8.1 Inleiding

Voor de specifieke uitkeringen van het Rijk aan de provincies is het principe van single information en single audit (SISA) ingevoerd. SISA staat voor het beperken van de administratieve lastendruk. Het Rijk vraagt bij SISA voor de verantwoording van de provincie naar het Rijk naar informatie die zo veel mogelijk aansluit bij de informatiebehoefte en verantwoordingsmomenten van de provincies zelf. Dat betekent dat het Rijk in principe voldoende heeft aan het jaarverslag inclusief de jaarrekening. De gegevens met betrekking tot de SISA verantwoording worden conform de regelgeving, jaarlijks toegezonden aan het CBS.

Onderdeel van de jaarrekening is de verantwoordingsbijlage SISA en de toelichting op de verantwoordingsbijlage. In de verantwoordingsbijlage wordt alleen de noodzakelijke verantwoordingsinformatie per specifieke uitkering opgenomen, zodat het Rijk zijn verantwoordelijkheid voor het beheer van specifieke uitkeringen kan waarmaken. In de onderstaande toelichting wordt aanvullende informatie per regeling verstrekt.

8.2 SiSa-tabel

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018

Departement	Nummer	Specifieke uitkering / Juridische grondslag	Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
IenW	E3	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** Subsidieregeling sanering verkeerslawaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)		Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 03*	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 04*	Correctie over besteding t/m jaar T *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 05*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 06*
			1	IenM/BSK-2016/233024	€ 0	€ 400.187	€ 0	€ 0	IenM/BSK-2016/233024
			2						
			100						
				Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 07*	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 08*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 09*	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 10*	Correctie over besteding kosten ProRail t/m jaar T *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 11*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 12*
			1	€ 0	€ 0	€ 426.227	€ 0	€ 0	Nee
			2						
			100						
IenW	E11	**Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL)** Subsidieregeling pro-grammafinanciering lokale luchtkwaliteitsmaatregelen en Besluit milieusubsidies Provincies		Besteding (jaar T) door provincie ten laste van rijksmiddelen (exclusief besteding uit ontvangen rente opbrengsten) *Aard controle R* *Indicatornummer: E11 / 01*	Doorgeleide middelen door provincie naar medeoverheden (jaar T) ten laste van rijksmiddelen (exclusief besteding uit ontvangen rente opbrengsten) *Aard controle R* *Indicatornummer: E11 / 02*	Besteding (jaar T) ten laste van eigen bijdrage provincie zoals beschreven in artikel 9 lid 2 van de subsidieregeling NSL *Aard controle R* *Indicatornummer: E11 / 03*	Besteding (jaar T) ten laste van bijdragen door derden = contractpartners van provincie (niet rijk, provincie of medeoverheid) *Aard controle R* *Indicatornummer: E11 / 04*	Besteding (jaar T) ten laste van rentebaten provincie op door rijk verstrekte bijdrage NSL *Aard controle R* *Indicatornummer: E11 / 05*	Teruggestort/verrekend in (jaar T) in verband met niet uitgevoerde maatregelen door provincie *Aard controle R* *Indicatornummer: E11 / 06*
				€ 0	€ 1.780.802	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E11 / 07*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) door provincie ten laste van rijksmiddelen (exclusief besteding uit ontvangen rente opbrengsten) *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E11 / 08*	Cumulatieve doorgeleide middelen door provincie naar medeoverheden (t/m jaar T) ten laste van rijksmiddelen (exclusief besteding uit ontvangen rente opbrengsten) *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E11 / 09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van eigen middelen (provincie) *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E11 / 10*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van bijdragen door derden =contractpartners van provincie (niet rijk, provincie of medeoverheid) *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E11 / 11*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van rentebaten provincie op door rijk verstrekte bijdrage NSL *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E11 / 12*
				Ja	€ 271.650	€ 56.405.436	€ 5.073.672	€ 0	€ 320.017
				Cumulatieve terugstorting (t/m jaar T) in verband met niet uitgevoerde maatregelen door provincie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E11 / 13*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T-1) ten laste van provinciale middelen (exclusief besteding uit ontvangen rente opbrengsten) door medeoverheden *Aard controle D1* *Indicatornummer: E11 / 14*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T-1) ten laste van eigen bijdrage medeoverheden zoals beschreven in artikel 9 lid 2 van de subsidieregeling NSL *Aard controle D1* *Indicatornummer: E11 / 15*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T-1) ten laste van bijdragen door derden = contractpartners van medeoverheid (niet rijk, provincie of medeoverheid) *Aard controle D1* *Indicatornummer: E11 / 16*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T-1) ten laste van rentebaten medeoverheden op door provincie verstrekte bijdrage NSL *Aard controle D1* *Indicatornummer: E11 / 17*	
				€ 0	€ 58.966.494	€ 46.467.866	€ 0	€ 434.807	
IenW	E27	**Brede doeluitkering verkeer en vervoer** Wet BDU Verkeer en Vervoer (art. 10) Provincies		Eindsaldo/-reservering (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicatornummer: E27 / 01*	Terugbetaling door derden vanuit BDU-bijdrage verstrekte middelen in (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E27 / 02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E27 / 03*	Correctie over besteding (T-1) *Aard controle R* *Indicatornummer: E27 / 04*	Eindsaldo/-reservering (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E27 / 05*	
				€ 65.079.411	€ 699.731	€ 59.141.538	€ 0	€ 6.637.604	
IenW	E37	**Regeling Wilhelminasluis** Besluit infrastructuur Provincie Noord-Holland		Beginsaldo (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E37 / 01*	Ontvangen bijdrage Rijk (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E37 / 02*	Ontvangen bijdrage andere bestuursorganen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E37 / 03*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E37 / 04*	Eindsaldo (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E37 / 05*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E37 / 06*
				-€ 5.631.498	€ 0	€ 12.000	€ 1.212.999	-€ 6.832.497	Nee

8.3 Toelichting bij de SiSa-verantwoordingsbijlage

Sanering verkeerslawaai, I&M/E3

Sanering verkeerslawaai is per 2016 opgenomen in de SiSa. De regeling betreft een subsidie voor de geluidschermen op de Westfrisiaweg (N23).

Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit, I&M/E11

Het nationaal samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit is in 2013 verlengd tot 1 januari 2017. De verantwoording van deze regeling wordt met de jaarrekening van 2017 afgerond.

Brede doeluitkering verkeer en vervoer, I&M/E27

De provincie Noord-Holland verantwoordt de voorschotten van subsidies aan gemeenten, overige instellingen en de concessiehouders voor het OV als lasten in de jaarrekening 2017 en in de SISA-bijlage. Bij vaststelling van de subsidie in een toekomstig jaar worden eventuele afrekeningsverschillen in het desbetreffende jaar verantwoord.

Per 1 januari 2014 hoeft er geen rente meer te worden toegerekend aan de BDU. In de wijziging van de wet FIDO die het verplicht schatkistbankieren regelt, is artikel 9 het tweede en derde lid van de wet BDU vervallen. Deze wijziging is op 15 december 2013 van kracht geworden.

Regeling Wilhelminasluis, I&M/E37

Op 10 december 2009 is de subsidie beschikt aan de Provincie Noord-Holland onder kenmerk VenW/DGLM-2009/4006. In 2015 is het ontvangen voorschot van het rijk volledig besteed. De verantwoording zal doorgaan totdat het project afgerond is.

9 Bijlagen

9.1 Bestuur en Directie

Provinciale Staten

Provinciale staten tellen 55 leden, verdeeld over 11 fracties. De zetelverdeling is als volgt:

VVD	11
D66	10
PvdA	7
SP	6
PVV	6
CDA	5
Groenlinks	4
Partij voor de Dieren	3
Christen Unie-SGP	1
Ouderenpartij N-H	1
50PLUS	1

Provinciale Staten leden

Voor informatie over de leden van Provinciale Staten van de provincie Noord-Holland kunt zich wenden tot de provinciale website; klik hier.

Gedeputeerde Staten

Voor informatie over de leden van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland kunt zich wenden tot de provinciale website; klik hier.

De directie

Renée Bergkamp	Algemeen directeur/ Provinciesecretaris
Onno Beljaars	Directeur Concernzaken
Herman Schartman	Directeur Beleid
Chris de Vries	Directeur Beheer en Uitvoering

9.2 Noord-Holland in feiten en cijfers

Voor informatie over Noord-Holland in feiten en cijfers kunt u zich wenden tot de provinciale website; klik hier. Hier kunt u zelf tabellen, grafieken en kaarten samenstellen.

9.3 Waar zijn we te bereiken

Bezoekadres

Provinciaal Bestuur van Noord-Holland

Dreef 3,2012 HR Haarlem

Ambtelijke organisatie van Noord-Holland

Houtplein 33, 2012 DE Haarlem

Postadres

Postbus 3007, 2001 DA Haarlem

Algemene telefoonnummer

023-5143143

Website

www.noord-holland.nl

Algemene email

post@noord-holland.nl

9.4 Lijst van Gemeenten

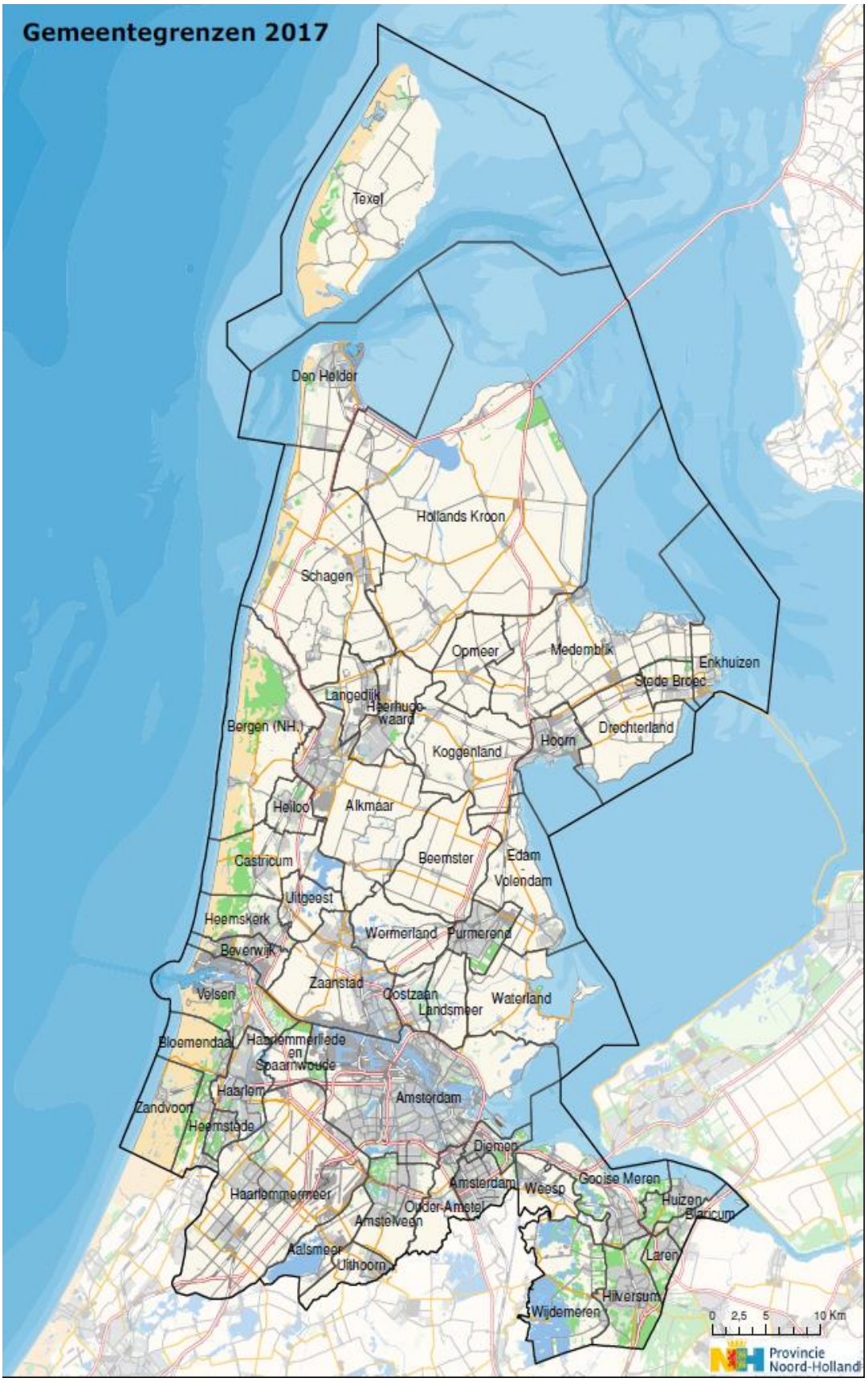

A	Huizen
Aalsmeer	K
Alkmaar	Koggenland
Amstelveen	L
Amsterdam	Landsmeer
B	Langedijk
Beemster	Laren
Bergen (NH.)	M
Beverwijk	Medemblik
Blaricum	O
Bloemendaal	Oostzaan
C	Opmeer
Castricum	Ouder-Amstel
D	P
Den Helder	Purmerend
Diemen	S
Drechterland	Schagen
E	Stede Broec
Edam-Volendam	T
Enkhuizen	Texel
G	U
Gooise Meren	Uitgeest
H	Uithoorn
Haarlem	V
Haarlemmerliede c.a.	Velsen
Haarlemmermeer	W
Heemskerk	Waterland
Heemstede	Weesp
Heerhugowaard	Wijdemeren
Heiloo	Wormerland
Hilversum	Z
Hollandse Kroon	Zaanstad
Hoorn	Zandvoort

Taakveldenrealisatie

Om technische reden is de taakveldenrealisatie 2017 in een apart document opgenomen. Deze maakt echter integraal onderdeel uit van deze jaarstukken. Beide documenten kunnen dan ook niet los van elkaar worden gezien.

Taakveldenrealisatie 2017

Deze taakveldenrealisatie maakt integraal onderdeel uit van de jaarstukken 2017 van de provincie Noord-Holland

Inhoudsopgave

1 Inleiding en leeswijzer 3
2 Overzicht taakvelden per programma 4
3 Overzicht per taakveld 26
4 Bijlagen 49

1 Inleiding en leeswijzer

Inleiding

Met ingang van de begroting 2017 is een vernieuwing van het Besluit Begroting en Verantwoording (hierna BBV) vastgesteld. De wijzigingen van het BBV hebben als rode draad een versterking van de horizontale sturing door provinciale staten en de gemeenteraad. De wijzigingen richten zich onder andere op een uniforme indeling in taakvelden, die betrouwbare informatie voor interne sturing en externe vergelijkbaarheid bevordert.

Als een van de gevolgen van de nieuwe wetgeving is de productenraming/ -realisatie vervallen en vervangen door een taakveldenraming/ -realisatie, waarbij de taakvelden voor alle provincies gelijk zijn.

De taakveldenrealisatie 2017 is een uitsplitsing van de programmabegroting in taakvelden en een uitsplitsing naar de bij ministeriële regeling vastgestelde taakvelden. Het college van Gedeputeerde Staten stelt de taakveldenrealisatie formeel vast.

Leeswijzer

Overzicht taakvelden per programma

Deze uitsplitsing volgt het verdelingsprincipe op basis waarvan de taakvelden over de programma’s uit de programmabegroting 2017 zijn verdeeld. Het "saldo" van de taakvelden per programma is gelijk aan het saldo van de programma's in de programmabegroting/ jaarrekening 2017.

Het resultaat per programma sluit aan bij de budgettabel op programmaniveau in de programmabegroting/ jaarrekening 2017.

Taakvelden kunnen betrekking hebben op/ voorkomen in meerdere programma's.

Overzicht per taakveld

Een taakveld is een landelijk voorgeschreven eenheid van bij elkaar behorende beleidsvelden. Aan de afzonderlijke taakvelden worden vervolgens de bijbehorende baten en lasten toegerekend.

Provincies mogen zelf bepalen, hoe zij de taakvelden indelen per begrotingsprogramma. Het kan voorkomen, dat één taakveld over meerdere programma's wordt verdeeld.

2 Overzicht taakvelden per programma

Openbaar bestuur

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
0.8 Mutaties reserves							
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0	3.000
Onttrekking reserves	-6.722	-152	-4.527	-2.681	-1.846	-41	-183
Saldo	-6.722	-152	-4.527	-2.681	-1.846	-41	2.817

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
1.1 Provinciale Staten							
Lasten	6.488	6.067	5.835	5.388	447	-8	5.762
Baten	-11	0	0	-33	33	0	0
Saldo	6.477	6.067	5.835	5.356	480	-8	5.762

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
1.2 Gedeputeerde Staten							
Lasten	5.723	5.200	5.343	4.968	375	-7	5.585
Baten	-13	0	0	-6	6	0	0
Saldo	5.710	5.200	5.343	4.961	382	-7	5.585

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
1.3 Kabinetszaken							
Lasten	5.272	2.988	2.662	1.530	1.132	-43	2.322
Baten	-40	-43	-47	-39	-8	-17	-43
Saldo	5.233	2.945	2.615	1.491	1.124	-43	2.279

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
1.4 Bestuurlijke organisatie							
Lasten	3.255	4.597	5.845	5.434	411	-7	5.869
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	3.255	4.597	5.845	5.434	411	-7	5.869

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
1.5 Interbestuurlijk toezicht op de regio							
Lasten	301	566	599	560	39	-7	622
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	301	566	599	560	39	-7	622

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
1.6 Openbare orde en veiligheid							
Lasten	1.270	573	820	438	382	-47	857
Baten	-67	-50	-50	-38	-12	-24	-50
Saldo	1.203	523	770	400	370	-48	807

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
1.9 Bestuur, overige baten en lasten							
Lasten	1.009	1.366	1.220	1.057	163	-13	1.319
Baten	0	0	0	-4	4	0	0
Saldo	1.009	1.366	1.220	1.053	167	-14	1.319

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
6.1 Agrarische aangelegenheden							
Lasten	9.040	973	5.235	3.367	1.868	-36	942
Baten	-954	-150	0	0	0	0	0
Saldo	8.086	823	5.235	3.367	1.868	-36	942

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
7.2 Maatschappij							
Lasten	472	581	450	443	7	-2	581
Baten	-49	0	0	0	0	0	0
Saldo	423	581	450	443	7	-2	581

Resultaat Programma 1	24.975	22.516	23.385	20.384	3.002	-212	26.583

Bereikbaarheid

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
0.5 Algemene dekkingsmiddelen, overige baten en lasten							
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0	0

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
0.8 Mutaties reserves							
Toevoeging reserves	136.787	141.893	249.405	252.668	-3.264	1	100.954
Onttrekking reserves	-56.025	-94.863	-85.925	-82.404	-3.521	-4	-81.342
Saldo	80.762	47.030	163.480	170.265	-6.784	4	19.612

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
2.1 Landwegen							
Lasten	134.916	64.679	98.684	96.663	2.021	-2	85.712
Baten	-44.038	-6.798	-16.163	-23.888	7.725	48	-4.767
Saldo	90.878	57.881	82.521	72.775	9.746	-12	80.945

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
2.2 Waterwegen							
Lasten	20.636	20.858	18.736	8.199	10.537	-56	19.748
Baten	-982	-1.174	-1.174	-1.349	175	15	-2.199
Saldo	19.654	19.684	17.562	6.850	10.712	-61	17.549

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
2.3 Openbaar vervoer							
Lasten	71.573	62.562	57.202	46.501	10.701	-19	56.080
Baten	-53.514	-141	-49.410	-49.355	-55	0	0
Saldo	18.058	62.421	7.792	-2.854	10.646	-137	56.080

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
4.3 Geluidhinder							
Lasten	35.707	31.183	26.854	6.855	19.999	-74	33.837
Baten	-340	-545	-2.028	-2.523	495	24	-3.674
Saldo	35.366	30.638	24.826	4.332	20.494	-83	30.163

Resultaat Programma 2	244.719	217.654	296.181	251.368	44.813	-288	204.349

Water

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
0.8 Mutaties reserves							
Toevoeging reserves	11.065	4.431	6.928	5.431	1.497	-22	4.722
Onttrekking reserves	-162	0	-2.690	-1.421	-1.269	-47	-197
Saldo	10.904	4.431	4.238	4.010	228	-5	4.525

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
1.5 Interbestuurlijk toezicht op de regio							
Lasten	4	15	15	2	13	-88	15
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	4	15	15	2	13	-88	15

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
3.1 Waterkeringen							
Lasten	6.372	1.518	4.030	2.934	1.096	-27	1.417
Baten	-62	0	-60	0	-60	-100	0
Saldo	6.310	1.518	3.970	2.934	1.036	-26	1.417

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
3.2 Kwantiteit oppervlaktewater							
Lasten	3.081	1.861	4.424	3.434	990	-22	2.439
Baten	-66	0	-820	-64	-756	-92	0
Saldo	3.015	1.861	3.604	3.370	234	-6	2.439

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
3.3 Kwantiteit grondwater							
Lasten	1.606	1.570	4.156	4.651	-495	12	1.604
Baten	-881	-835	-2.135	-964	-1.171	-55	-835
Saldo	725	735	2.021	3.687	-1.666	82	769

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
3.5 Kwaliteit grondwater							
Lasten	0	0	465	0	465	-100	0
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	465	0	465	-100	0

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
6.4 Recreatie en toerisme							
Lasten	162	0	146	117	29	-20	22
Baten	-25	0	0	0	0	0	0
Saldo	137	0	146	117	29	-20	22

Resultaat Programma 3	21.094	8.560	14.459	14.120	339	-164	9.187

Milieu

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	118	6	11	9	2	-14	13
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	118	6	11	9	2	-14	13

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
0.4 Deelnemingen							
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Baten	-1.125	-1.125	-1.125	-1.125	0	0	-1.125
Saldo	-1.125	-1.125	-1.125	-1.125	0	0	-1.125

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
0.8 Mutaties reserves							
Toevoeging reserves	0	0	18.043	18.044	-1	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	-1.008	1.008	0	0
Saldo	0	0	18.043	17.036	1.007	-6	0

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
2.1 Landwegen							
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0	0

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
3.5 Kwaliteit grondwater							
Lasten	1.908	2.593	2.705	2.828	-123	5	1.991
Baten	-29	-443	-443	-539	96	22	-443
Saldo	1.879	2.150	2.262	2.289	-27	1	1.548

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
4.1 Bodembescherming							
Lasten	3.458	3.603	932	2.612	-1.680	180	3.380
Baten	-14.645	-416	-216	-1.452	1.236	572	-216
Saldo	-11.187	3.187	716	1.161	-445	62	3.164

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
4.2 Luchtverontreiniging							
Lasten	2.160	1.622	2.656	2.059	597	-22	315
Baten	-747	-1.368	-1.783	-1.803	20	1	0
Saldo	1.413	254	873	256	617	-71	315

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
4.3 Geluidhinder							
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0	0

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
4.4 Vergunningverlening en handhaving							
Lasten	12.246	12.438	16.091	14.595	1.496	-9	14.987
Baten	-3.321	-1.254	-1.350	-2.625	1.275	94	-1.082
Saldo	8.924	11.184	14.741	11.970	2.770	-19	13.905

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
4.5 Ontgronding							
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Baten	-57	-114	-114	-90	-24	-21	-114
Saldo	-57	-114	-114	-90	-24	-21	-114

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
4.6 Duurzaamheid							
Lasten	3.956	1.971	7.777	5.835	1.942	-25	3.961
Baten	-536	0	-275	-261	-14	-5	0
Saldo	3.420	1.971	7.502	5.574	1.928	-26	3.961

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
4.9 Milieu, overige baten en lasten							
Lasten	226	0	75	75	0	0	0
Baten	0	-50	0	0	0	0	0
Saldo	226	-50	75	75	0	0	0

Resultaat Programma 4	3.610	17.463	42.984	37.156	5.828	-93	21.667

Ruimte

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
0.4 Deelnemingen							
Lasten	193	0	0	0	0	0	0
Baten	-8.474	-9.774	-10.139	-10.140	1	0	-5.541
Saldo	-8.281	-9.774	-10.139	-10.140	1	0	-5.541

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
0.8 Mutaties reserves							
Toevoeging reserves	8.316	9.676	12.468	13.708	-1.240	10	6.715
Onttrekking reserves	-10.721	-2.400	-8.115	-3.493	-4.621	-57	-16.626
Saldo	-2.405	7.276	4.354	10.215	-5.861	135	-9.911

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
1.2 Gedeputeerde Staten							
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0	0

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
4.6 Duurzaamheid							
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0	0

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
5.2 Beheer natuurgebieden							
Lasten	457	606	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	457	606	0	0	0	0	0

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
6.1 Agrarische aangelegenheden							
Lasten	1.195	6.191	3.028	2.688	340	-11	3.771
Baten	-34	0	-110	-58	-52	-47	0
Saldo	1.161	6.191	2.918	2.629	289	-10	3.771

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
6.2 Logistiek							
Lasten	9.654	1.185	8.490	20.352	-11.863	140	20.430
Baten	-411	0	-1.125	-845	-280	-25	-453
Saldo	9.243	1.185	7.365	19.507	-12.143	165	19.977

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
6.3 Kennis en innovatie							
Lasten	4.701	4.655	7.900	4.118	3.782	-48	8.692
Baten	0	0	-47	-48	1	3	0
Saldo	4.701	4.655	7.853	4.070	3.783	-48	8.692

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
6.4 Recreatie en toerisme							
Lasten	1.458	568	1.487	1.424	63	-4	1.422
Baten	0	0	-25	-25	0	-2	-25
Saldo	1.458	568	1.462	1.399	63	-4	1.397

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
6.9 Regionale economie, overige baten en lasten							
Lasten	1.320	1.070	0	0	0	0	0
Baten	-491	0	0	0	0	0	0
Saldo	828	1.070	0	0	0	0	0

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
8.1 Ruimtelijke ordening							
Lasten	13.869	12.731	28.101	27.374	727	-3	14.389
Baten	-14.234	-8.200	-21.085	-15.089	-5.996	-28	-7.306
Saldo	-365	4.531	7.016	12.285	-5.269	75	7.083

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
8.3 Stedelijke vernieuwing							
Lasten	2.017	1.963	2.184	912	1.272	-58	3.740
Baten	-3.208	-693	-406	-742	336	83	0
Saldo	-1.191	1.270	1.778	169	1.609	-90	3.740

Resultaat Programma 5	5.607	17.578	22.606	40.136	-17.529	222	29.208

Groen

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
0.8 Mutaties reserves							
Toevoeging reserves	25.716	18.409	69.092	65.797	3.295	-5	18.963
Onttrekking reserves	-19.074	-34.020	-31.329	-24.361	-6.968	-22	-28.908
Saldo	6.643	-15.611	37.764	41.436	-3.672	10	-9.945

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
5.1 Natuurontwikkeling							
Lasten	29.872	51.548	35.022	27.338	7.684	-22	41.856
Baten	-10.912	-9.674	-6.312	-5.461	-851	-13	-1.283
Saldo	18.960	41.874	28.710	21.877	6.833	-24	40.573

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
5.2 Beheer natuurgebieden							
Lasten	20.470	20.901	21.506	17.786	3.720	-17	17.398
Baten	-225	-375	-226	-377	151	67	-375
Saldo	20.245	20.526	21.280	17.409	3.871	-18	17.023

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
5.3 Beheer flora en fauna							
Lasten	8.470	7.031	11.153	10.965	188	-2	6.973
Baten	-19	0	0	0	0	0	0
Saldo	8.451	7.031	11.153	10.965	188	-2	6.973

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
6.4 Recreatie en toerisme							
Lasten	7.993	11.176	9.947	9.813	134	-1	7.188
Baten	-88	0	0	0	0	0	0
Saldo	7.905	11.176	9.947	9.813	134	-1	7.188
Resultaat Programma 6	62.203	64.996	108.854	101.500	7.354	-35	61.812

Cultuur en Welzijn

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
7.1 Cultuur							
Lasten	17.826	10.558	7.826	4.863	2.963	-38	14.873
Baten	-90	0	-30	-35	5	15	-30
Saldo	17.736	10.558	7.796	4.829	2.967	-38	14.843

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
7.2 Maatschappij							
Lasten	2.493	2.731	2.835	2.630	205	-7	2.915
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	2.493	2.731	2.835	2.630	205	-7	2.915

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
7.9 Cultuur en maatschappij, overige baten en lasten							
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0	0

Resultaat Programma 7	20.230	13.289	10.631	7.458	3.173	-45	17.758

Financiën

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0	0

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
0.1 Uitkering provinciefonds							
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Baten	-217.419	-182.747	-192.767	-198.446	5.679	3	-188.950
Saldo	-217.419	-182.747	-192.767	-198.446	5.679	3	-188.950

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
0.2 Opbrengst provinciale belastingen							
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Baten	-194.263	-195.400	-199.400	-201.876	2.476	1	-199.400
Saldo	-194.263	-195.400	-199.400	-201.876	2.476	1	-199.400

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
0.3 Geldleningen en uitzettingen							
Lasten	9	0	0	0	0	0	0
Baten	-7.451	-490	-303	-256	-47	-15	-619
Saldo	-7.442	-490	-303	-256	-47	-15	-619

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
0.4 Deelnemingen							
Lasten	29	0	0	6	-6	0	0
Baten	-12.049	-300	-4.536	-5.584	1.048	23	-300
Saldo	-12.020	-300	-4.536	-5.578	1.042	23	-300

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
0.5 Algemene dekkingsmiddelen, overige baten en lasten							
Lasten	254	9.585	-17.673	-17.760	87	0	7.391
Baten	-2.713	-4.866	-10.553	-3.160	-7.393	-70	-4.866
Saldo	-2.459	4.719	-28.226	-20.920	-7.306	-26	2.525

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
0.6 Overhead							
Lasten	0	57.812	56.640	53.457	3.183	-6	55.695
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	57.812	56.640	53.457	3.183	-6	55.695

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
0.8 Mutaties reserves							
Toevoeging reserves	37.811	8.341	59.872	61.327	-1.455	2	7.795
Onttrekking reserves	-60.919	-53.655	-212.808	-197.977	-14.832	-7	-48.319
Saldo	-23.108	-45.314	-152.936	-136.650	-16.286	-11	-40.524

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
1.6 Openbare orde en veiligheid							
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0	0

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
1.9 Bestuur, overige baten en lasten							
Lasten	887	1.565	1.516	21	1.495	-99	1.734
Baten	-4.469	-1.876	-5.548	-5.481	-67	-1	-1.590
Saldo	-3.581	-311	-4.032	-5.461	1.429	35	144

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
3.1 Waterkeringen							
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0	0

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
3.2 Kwantiteit oppervlaktewater							
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0	0

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
4.4 Vergunningverlening en handhaving							
Lasten	1.441	445	2.138	3.973	-1.835	86	1.583
Baten	-689	-670	-705	-705	0	0	-670
Saldo	752	-225	1.433	3.268	-1.835	128	913

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
6.2 Logistiek							
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0	0

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
7.1 Cultuur							
Lasten	342	199	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	342	199	0	0	0	0	0

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
7.2 Maatschappij							
Lasten	3	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	3	0	0	0	0	0	0

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
7.9 Cultuur en maatschappij, overige baten en lasten							
Lasten	-47	0	0	0	0	0	0
Baten	-1	0	0	0	0	0	0
Saldo	-48	0	0	0	0	0	0

x € 1.000	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
8.1 Ruimtelijke ordening							
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0	0

Resultaat Programma 8	-459.242	-362.056	-524.127	-512.461	-11.666	133	-370.516

3 Overzicht per taakveld

0. Algemene dekkingsmiddelen

0. Algemene dekkingsmiddelen (x 1.000 euro)

	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	486	67.397	38.967	35.703	3.264	-8	63.136
Baten	-443.494	-394.702	-418.823	-420.587	1.764	0	-402.748
Saldo van baten en lasten	-443.008	-327.305	-379.856	-384.884	5.028	1	-339.612
Storting reserves	219.696	182.750	415.808	416.975	-1.167	0	145.166
Onttrekking reserves	-153.622	-185.089	-345.393	-313.345	-32.048	-9	-213.629
Resultaat	-376.934	-329.644	-309.441	-281.253	-28.188	-9	-408.075

0.1 Uitkering provinciefonds (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Baten	-217.419	-182.747	-192.767	-198.446	5.679	3	-190.808
Saldo van baten en lasten	-217.419	-182.747	-192.767	-198.446	5.679	3	-190.808
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-217.419	-182.747	-192.767	-198.446	5.679	3	-190.808

0.2 Opbrengst provinciale belastingen (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Baten	-194.263	-195.400	-199.400	-201.876	2.476	1	-199.400
Saldo van baten en lasten	-194.263	-195.400	-199.400	-201.876	2.476	1	-199.400
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-194.263	-195.400	-199.400	-201.876	2.476	1	-199.400

0.3 Geldleningen en uitzettingen (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	9	0	0	0	0	0	0
Baten	-7.451	-490	-303	-256	-47	-15	-619
Saldo van baten en lasten	-7.442	-490	-303	-256	-47	-15	-619
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-7.442	-490	-303	-256	-47	-15	-619

0.4 Deelnemingen (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	222	0	0	6	-6	0	0
Baten	-21.648	-11.199	-15.800	-16.849	1.049	7	-7.055
Saldo van baten en lasten	-21.425	-11.199	-15.800	-16.843	1.043	7	-7.055
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-21.425	-11.199	-15.800	-16.843	1.043	7	-7.055

0.5 Algemene dekkingsmiddelen, overige baten en lasten (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	254	9.585	-17.673	-17.760	87	0	7.391
Baten	-2.713	-4.866	-10.553	-3.160	-7.393	-70	-4.866
Saldo van baten en lasten	-2.459	4.719	-28.226	-20.920	-7.306	-26	2.525
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-2.459	4.719	-28.226	-20.920	-7.306	-26	2.525

0.6 Overhead (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	0	57.812	56.640	53.457	3.183	-6	55.745
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	0	57.812	56.640	53.457	3.183	-6	55.745
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	0	57.812	56.640	53.457	3.183	-6	55.745

0.8 Mutaties reserves (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0
Storting reserves	219.696	182.750	415.808	416.975	-1.167	0	145.166
Onttrekking reserves	-153.622	-185.089	-345.393	-313.345	-32.048	-9	-213.629
Resultaat	66.074	-2.339	70.415	103.630	-33.215	47	-68.464

1. Bestuur

1. Bestuur (x 1.000 euro)

	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	24.210	22.937	23.855	19.397	4.458	-19	24.302
Baten	-4.600	-1.969	-5.645	-5.601	-44	-1	-1.688
Saldo van baten en lasten	19.610	20.968	18.210	13.796	4.414	-24	22.614
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	19.610	20.968	18.210	13.796	4.414	-24	22.614

1.1 Provinciale Staten (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	6.488	6.067	5.835	5.388	447	-8	5.736
Baten	-11	0	0	-33	33	0	0
Saldo van baten en lasten	6.477	6.067	5.835	5.356	480	-8	5.736
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	6.477	6.067	5.835	5.356	480	-8	5.736

1.2 Gedeputeerde Staten (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	5.723	5.200	5.343	4.968	375	-7	5.585
Baten	-13	0	0	-6	6	0	0
Saldo van baten en lasten	5.710	5.200	5.343	4.961	382	-7	5.585
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	5.710	5.200	5.343	4.961	382	-7	5.585

1.3 Kabinetszaken (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	5.272	2.988	2.662	1.530	1.132	-43	2.322
Baten	-40	-43	-47	-39	-8	-17	-43
Saldo van baten en lasten	5.233	2.945	2.615	1.491	1.124	-43	2.279
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	5.233	2.945	2.615	1.491	1.124	-43	2.279

1.4 Bestuurlijke organisatie (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	3.255	4.597	5.845	5.434	411	-7	5.982
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	3.255	4.597	5.845	5.434	411	-7	5.982
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	3.255	4.597	5.845	5.434	411	-7	5.982

1.5 Interbestuurlijk toezicht op de regio (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	305	581	614	562	52	-9	637
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	305	581	614	562	52	-9	637
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	305	581	614	562	52	-9	637

1.6 Openbare orde en veiligheid (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	1.270	573	820	438	382	-47	857
Baten	-67	-50	-50	-38	-12	-24	-50
Saldo van baten en lasten	1.203	523	770	400	370	-48	807
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	1.203	523	770	400	370	-48	807

1.9 Bestuur, overige baten en lasten (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	1.896	2.931	2.736	1.078	1.658	-61	3.183
Baten	-4.469	-1.876	-5.548	-5.485	-63	-1	-1.595
Saldo van baten en lasten	-2.572	1.055	-2.812	-4.407	1.595	57	1.588
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-2.572	1.055	-2.812	-4.407	1.595	57	1.588

2. Verkeer en vervoer

2. Verkeer en vervoer (x 1.000 euro)

	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	227.125	148.099	174.622	151.363	23.259	-13	175.789
Baten	-98.534	-8.113	-66.747	-74.592	7.845	12	-10.016
Saldo van baten en lasten	128.590	139.986	107.875	76.772	31.103	-29	165.773
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	128.590	139.986	107.875	76.772	31.103	-29	165.773

2.1 Landwegen (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	134.916	64.679	98.684	96.663	2.021	-2	95.805
Baten	-44.038	-6.798	-16.163	-23.888	7.725	48	-7.817
Saldo van baten en lasten	90.878	57.881	82.521	72.775	9.746	-12	87.988
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	90.878	57.881	82.521	72.775	9.746	-12	87.988

2.2 Waterwegen (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	20.636	20.858	18.736	8.199	10.537	-56	19.450
Baten	-982	-1.174	-1.174	-1.349	175	15	-2.199
Saldo van baten en lasten	19.654	19.684	17.562	6.850	10.712	-61	17.251
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	19.654	19.684	17.562	6.850	10.712	-61	17.251

2.3 Openbaar vervoer (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	71.573	62.562	57.202	46.501	10.701	-19	60.534
Baten	-53.514	-141	-49.410	-49.355	-55	0	0
Saldo van baten en lasten	18.058	62.421	7.792	-2.854	10.646	-137	60.534
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	18.058	62.421	7.792	-2.854	10.646	-137	60.534

3. Water

3. Water (x 1.000 euro)

	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	12.967	7.542	15.780	13.848	1.932	-12	7.551
Baten	-1.039	-1.278	-3.458	-1.568	-1.890	-55	-1.278
Saldo van baten en lasten	11.929	6.264	12.322	12.281	41	0	6.273
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	11.929	6.264	12.322	12.281	41	0	6.273

3.1 Waterkeringen (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	6.372	1.518	4.030	2.934	1.096	-27	1.417
Baten	-62	0	-60	0	-60	-100	0
Saldo van baten en lasten	6.310	1.518	3.970	2.934	1.036	-26	1.417
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	6.310	1.518	3.970	2.934	1.036	-26	1.417

3.2 Kwantiteit oppervlaktewater (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	3.081	1.861	4.424	3.434	990	-22	2.539
Baten	-66	0	-820	-64	-756	-92	0
Saldo van baten en lasten	3.015	1.861	3.604	3.370	234	-6	2.539
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	3.015	1.861	3.604	3.370	234	-6	2.539

3.3 Kwantiteit grondwater (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	1.606	1.570	4.156	4.651	-495	12	1.604
Baten	-881	-835	-2.135	-964	-1.171	-55	-835
Saldo van baten en lasten	725	735	2.021	3.687	-1.666	82	769
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	725	735	2.021	3.687	-1.666	82	769

3.5 Kwaliteit grondwater (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	1.908	2.593	3.170	2.828	342	-11	1.991
Baten	-29	-443	-443	-539	96	22	-443
Saldo van baten en lasten	1.879	2.150	2.727	2.289	438	-16	1.548
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	1.879	2.150	2.727	2.289	438	-16	1.548

4. Milieu

4. Milieu (x 1.000 euro)

	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	59.192	51.262	56.523	36.004	20.519	-36	60.862
Baten	-20.336	-4.417	-6.471	-9.457	2.986	46	-5.847
Saldo van baten en lasten	38.856	46.845	50.052	26.547	23.505	-47	55.015
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	38.856	46.845	50.052	26.547	23.505	-47	55.015

4.1 Bodembescherming (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	3.458	3.603	932	2.612	-1.680	180	2.092
Baten	-14.645	-416	-216	-1.452	1.236	572	-216
Saldo van baten en lasten	-11.187	3.187	716	1.161	-445	62	1.876
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-11.187	3.187	716	1.161	-445	62	1.876

4.2 Luchtverontreiniging (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	2.160	1.622	2.656	2.059	597	-22	334
Baten	-747	-1.368	-1.783	-1.803	20	1	-46
Saldo van baten en lasten	1.413	254	873	256	617	-71	288
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	1.413	254	873	256	617	-71	288

4.3 Geluidhinder (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	35.707	31.183	26.854	6.855	19.999	-74	33.837
Baten	-340	-545	-2.028	-2.523	495	24	-3.674
Saldo van baten en lasten	35.366	30.638	24.826	4.332	20.494	-83	30.163
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	35.366	30.638	24.826	4.332	20.494	-83	30.163

4.4 Vergunningverlening en handhaving (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	13.687	12.883	18.229	18.568	-339	2	18.869
Baten	-4.011	-1.924	-2.055	-3.329	1.274	62	-1.752
Saldo van baten en lasten	9.676	10.959	16.174	15.239	935	-6	17.117
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	9.676	10.959	16.174	15.239	935	-6	17.117

4.5 Ontgronding (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Baten	-57	-114	-114	-90	-24	-21	-114
Saldo van baten en lasten	-57	-114	-114	-90	-24	-21	-114
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-57	-114	-114	-90	-24	-21	-114

4.6 Duurzaamheid (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	3.956	1.971	7.777	5.835	1.942	-25	5.730
Baten	-536	0	-275	-261	-14	-5	-45
Saldo van baten en lasten	3.420	1.971	7.502	5.574	1.928	-26	5.685
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	3.420	1.971	7.502	5.574	1.928	-26	5.685

4.9 Milieu, overige baten en lasten (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	226	0	75	75	0	0	0
Baten	0	-50	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	226	-50	75	75	0	0	0
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	226	-50	75	75	0	0	

5. Natuur

5. Natuur (x 1.000 euro)

	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	59.270	80.086	67.681	56.089	11.592	-17	66.681
Baten	-11.157	-10.049	-6.538	-5.837	-701	-11	-1.658
Saldo van baten en lasten	48.113	70.037	61.143	50.252	10.892	-18	65.023
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	48.113	70.037	61.143	50.252	10.892	-18	65.023

5.1 Natuurontwikkeling (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	29.872	51.548	35.022	27.338	7.684	-22	42.211
Baten	-10.912	-9.674	-6.312	-5.461	-851	-13	-1.283
Saldo van baten en lasten	18.960	41.874	28.710	21.877	6.833	-24	40.928
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	18.960	41.874	28.710	21.877	6.833	-24	40.928

5.2 Beheer natuurgebieden (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	20.927	21.507	21.506	17.786	3.720	-17	17.398
Baten	-225	-375	-226	-377	151	67	-375
Saldo van baten en lasten	20.702	21.132	21.280	17.409	3.871	-18	17.023
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	20.702	21.132	21.280	17.409	3.871	-18	17.023

5.3 Beheer flora en fauna (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	8.470	7.031	11.153	10.965	188	-2	7.072
Baten	-19	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	8.451	7.031	11.153	10.965	188	-2	7.072
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	8.451	7.031	11.153	10.965	188	-2	7.072

6. Regionale economie

6. Regionale economie (x 1.000 euro)

	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	35.522	25.818	36.233	41.878	-5.645	16	50.702
Baten	-2.003	-150	-1.307	-976	-331	-25	-478
Saldo van baten en lasten	33.519	25.668	34.926	40.902	-5.976	17	50.224
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	33.519	25.668	34.926	40.902	-5.976	17	50.224

6.1 Agrarische aangelegenheden (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	10.236	7.164	8.263	6.054	2.209	-27	7.213
Baten	-988	-150	-110	-58	-52	-47	0
Saldo van baten en lasten	9.247	7.014	8.153	5.996	2.157	-26	7.213
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	9.247	7.014	8.153	5.996	2.157	-26	7.213

6.2 Logistiek (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	9.654	1.185	8.490	20.352	-11.863	140	22.955
Baten	-411	0	-1.125	-845	-280	-25	-453
Saldo van baten en lasten	9.243	1.185	7.365	19.507	-12.143	165	22.502
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	9.243	1.185	7.365	19.507	-12.143	165	22.502

6.3 Kennis en innovatie (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	4.701	4.655	7.900	4.118	3.782	-48	8.788
Baten	0	0	-47	-48	1	3	0
Saldo van baten en lasten	4.701	4.655	7.853	4.070	3.783	-48	8.788
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	4.701	4.655	7.853	4.070	3.783	-48	8.788

6.4 Recreatie en toerisme (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	9.612	11.744	11.580	11.353	227	-2	11.746
Baten	-113	0	-25	-25	0	-2	-25
Saldo van baten en lasten	9.499	11.744	11.555	11.329	227	-2	11.721
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	9.499	11.744	11.555	11.329	227	-2	11.721

6.9 Regionale economie, overige baten en lasten (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	1.320	1.070	0	0	0	0	0
Baten	-491	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	828	1.070	0	0	0	0	0
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	828	1.070	0	0	0	0	

7. Cultuur en maatschappij

7. Cultuur en maatschappij (x 1.000 euro)

	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	21.090	14.069	11.111	7.936	3.175	-29	22.413
Baten	-139	0	-30	-35	5	15	-30
Saldo van baten en lasten	20.950	14.069	11.081	7.901	3.180	-29	22.383
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	20.950	14.069	11.081	7.901	3.180	-29	22.383

7.1 Cultuur (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	18.168	10.757	7.826	4.863	2.963	-38	16.805
Baten	-90	0	-30	-35	5	15	-30
Saldo van baten en lasten	18.078	10.757	7.796	4.829	2.967	-38	16.775
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	18.078	10.757	7.796	4.829	2.967	-38	16.775

7.2 Maatschappij (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	2.969	3.312	3.285	3.072	213	-6	5.608
Baten	-49	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	2.920	3.312	3.285	3.072	213	-6	5.608
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	2.920	3.312	3.285	3.072	213	-6	5.608

7.9 Cultuur en maatschappij, overige baten en lasten (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	-47	0	0	0	0	0	0
Baten	-1	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-48	0	0	0	0	0	0
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-48	0	0	0	0	0	

8. Ruimte

8. Ruimte (x 1.000 euro)

	Rekening 2016	Ontwerp begroting 2017	Actuele begroting 2017	Rekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	15.887	14.694	30.285	28.286	1.999	-7	28.012
Baten	-17.442	-8.893	-21.491	-15.831	-5.660	-26	-7.360
Saldo van baten en lasten	-1.556	5.801	8.794	12.455	-3.661	42	20.652
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-1.556	5.801	8.794	12.455	-3.661	42	20.652

8.1 Ruimtelijke ordening (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	13.869	12.731	28.101	27.374	727	-3	23.772
Baten	-14.234	-8.200	-21.085	-15.089	-5.996	-28	-7.360
Saldo van baten en lasten	-365	4.531	7.016	12.285	-5.269	75	16.412
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-365	4.531	7.016	12.285	-5.269	75	16.412

8.3 Stedelijke vernieuwing (x 1.000 euro)

	Jaarrekening 2016	Ontwerpbegroting 2017	Actuele begroting 2017	Jaarrekening 2017	Bedrag verschil *	% verschil	Begroting 2018
Lasten	2.017	1.963	2.184	912	1.272	-58	4.240
Baten	-3.208	-693	-406	-742	336	83	0
Saldo van baten en lasten	-1.191	1.270	1.778	169	1.609	-90	4.240
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-1.191	1.270	1.778	169	1.609	-90	4.240

4 Bijlagen

4.1 Overzicht apparaatskosten uitgesplitst naar uitgavencategorieën

Overzicht apparaatskosten uitgesplitst naar uitgavencategorieën — dienstjaar 2017

Cat.nummer	Omschrijving	Totaal rekening 2016 €	Totaal begroting 2017 €	Totaal rekening 2017 €
1.1	Salarissen en sociale lasten	69.586.882,00	76.604.200,00	72.397.360,97
3.2	Aankoop van duurzame roerende zaken	1.985.662,59		2.099.032,80
3.8	Overige goederen en diensten	29.520.836,52	31.039.800,00	25.291.890,84
2.1	Belastingen	212.763,96		217.470,27
3.5.1	Externe inhuur		1.319.000,00	5.158.533,85
4.1	Subsidies aan producten			21.140,40
4.3.1 / 4.3.8	Inkomensoverdrachten	1.390.406,96		999.580,17
4.4.1 / 4.4.8	Vermogensoverdrachten			400.433,37
5.1	Rente	382,46		-
7.5	Verrekeningen			140,57-
	A. Totaal categorieën 1.0 t/m 5.0	**102.696.934,49**	**108.963.000,00**	**106.585.302,10**
	Aan apparaatskosten toegerekende kapitaallasten:			
7.3	Afschrijvingen	4.048.105,70	4.047.000,00	4.048.105,70
7.4	Rente	1.441.967,21		-
	B. Totaal categorie 6.0	**5.490.072,91**	**4.047.000,00**	**4.048.105,70**
		108.187.007,40	**113.010.000,00**	**110.633.407,80**

Totaal te dekken app.kosten		**110.633.407,80**
waarvan is doorberekend aan:		
taakvelden		106.564.304,16 1)
Doorbelast overhead externen		
vaste activa		4.384.168,81
voorzieningen		315.065,17-
	Totaal doorberekend	**110.633.407,80**

1) In het totaal aan apparaatskosten zit begrepen een bedrag van € 1.112.273,00 dat wordt gedekt uit de Reserve Huisvesting, een bedrag van € 2.166.647,58 t.l.v. de Reserve Vervanging ICT-apparatuur, een bedrag van € 971.370,80 t.l.v. Reserve bedrijfsvoering, een bedrag van € 969.137,28 t.l.v. de Reserve Organisatieveranderingen en een bedrag van € 452.986,35 tlv Reserve GO-Gelden . Dus een totaalbedrag van € 5.672.415,01.

4.2 Overzicht personele sterkte en apparaatskosten provinciale directies

4.2 Overzicht personele sterkte en apparaatskosten provinciale directies

Omschrijving	Personele sterkte				Salarissen en sociale lasten					Belastingen
	organieke sterkte per 31-12-2016	werkelijke bezetting per 31-12-2016	organieke sterkte per 31-12-2017	werkelijke bezetting per 31-12-2017	Te verdelen salarissen en sociale lasten	Uitgaven uit hoofde van: Salarissen	Uitgaven uit hoofde van: sociale lasten	Inkomsten uit hoofde van sociale lasten	Te verdelen materiele apparaats-kosten	Belastingen
Uitgaven categorie >					1.1					2.1
kolom >					a	b	c	d	e	f
					(b+c-d)				(f t/m n)	
Directies	fte	fte	fte	fte						
Algemeen directeur, Unit Control & Kabinet	74,0	65,2	76,9	71,0	**4.651.451,94**	3.530.513,23	1.120.938,71	-	**954.227,05**	-
Concernzaken (t/m 2015 Middelen)	270,2	241,0	277,2	254,0	**19.907.682,79**	15.978.919,75	3.954.568,99	25.805,95	**29.468.868,54**	217.470,27
Beleid	315,2	296,7	315,5	324,4	**26.864.239,57**	21.589.612,49	5.430.615,16	155.988,08	**2.130.569,35**	-
Tijdelijke Cluster Groen (t/m 2015 Subsidies, Vergunningen en Toezicht)					-				-	-
Beheer en Uitvoering	243,9	254,9	247,2	240,5	**20.127.480,51**	16.142.292,15	4.003.673,10	18.484,74	**1.547.182,14**	-
Statengriffie	10,8	11,9	10,7	9,8	**846.506,16**	674.357,78	172.148,38	-	**87.236,55**	-
Out te sourcen diensten					-				-	
Boventalligen					-				-	
Groenbeheer & Voormalig afdeling onderzoek					-				-	
Totalen	**914,2**	**869,7**	**927,4**	**899,6**	**72.397.360,97**	**57.915.695,40**	**14.681.944,34**	**200.278,77**	**34.188.083,63**	**217.470,27**

dienstjaar 2017

Goederen en diensten			Overdrachten						Kapitaallasten			
Duurzame goederen	Ingeleend personeel	Overige goederen en diensten	Subsidies	Inkomens-overdrachten	Kapitaal-overdrachten	Rente	Verreke-ningen	Totaal personele en materiele app.kosten	Totaal kapitaal-lasten	afschrijving	Rente	Totaal apparaats-kosten
3.2	3.5.1	3.8	4.2	4.3	4.4	5.1	7.5			6.1	8.1	
g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	q	r	s
								(a+e)	(n+o)			(l+m)
99,17	347.449,68	606.178,20		500,00				5.605.678,99	4.048.105,70	4.048.105,70		9.653.784,69
2.036.803,63	3.524.605,04	22.484.708,31	21.140,40	783.534,06	400.433,37	173,46	.	49.376.551,33	.			49.376.551,33
55.330,00	744.838,33	1.208.323,50		121.986,77		90,75		28.994.808,92	.			28.994.808,92
.	.	.		.	.	.		.	.			.
6.800,00	470.399,80	976.421,07	.	93.559,34		.	1,93	21.674.662,65	.			21.674.662,65
.	72.685,80	14.550,75						933.742,71				933.742,71
								.	.			.
								.	.			.
								.	.			.
2.099.032,80	5.159.978,65	25.290.181,83	21.140,40	999.580,17	400.433,37	264,21	1,93	106.585.444,60	4.048.105,70	4.048.105,70	.	110.633.550,30

4.3 Overzicht toerekening van apparaatskosten naar taakvelden en activa

Overzicht toerekening van apparaatskosten naar taakvelden en activa		dienstjaar 2017
Taakveld	**Omschrijving taakveld**	**Totaal apparaatskosten**
		€
	Taakveld 0, Algemene dekkingsmiddelen	
0.1	Uitkering provinciefonds	-
0.2	Opbrengst provinciale belastingen	-
0.3	Geldleningen en uitzettingen	-
0.4	Deelnemingen	-
0.5	Algemene dekkingsmiddelen, overige baten en lasten	-
0.6	Overhead	55.565.262
0.7	Vennootschapsbelasting	-
0.8	Mutaties reserves	-
0.9	Resultaat	-
	Totaal taakveld 0	**55.565.262**
	Taakveld 1, Bestuur	
1.1	Provinciale Staten	2.872.142
1.2	Gedeputeerde Staten	2.458.077
1.3	Kabinetszaken	985.349
1.4	Bestuurlijke organisatie	3.241.657
1.5	Interbestuurlijk toezicht op de regio	84.949
1.6	Openbare orde en veiligheid	333.728
1.9	Bestuur, overige baten en lasten	164.977
	Totaal taakveld 1	**10.140.879**
	Taakveld 2, Verkeer en vervoer	
2.1	Landwegen	13.512.752
2.2	Waterwegen	1.405.666
2.3	Openbaar vervoer	907.971
2.9	Verkeer en vervoer, overige baten en lasten	-
	Totaal taakveld 2	**15.826.389**
	Taakveld 3, Water	
3.1	Waterkeringen	858.852
3.2	Kwantiteit oppervlaktewater	917.949
3.3	Kwantiteit grondwater	133.880
3.4	Kwaliteit oppervlaktewater	-
3.5	Kwaliteit grondwater	1.509.310
3.9	Water, overige baten en lasten	-
	Totaal taakveld 3	**3.419.990**
	Taakveld 4, Milieu	
4.1	Bodembescherming	-
4.2	Luchtverontreiniging	84.949
4.3	Geluidhinder	-
4.4	Vergunningverlening en handhaving	3.972.922
4.5	Ontgronding	-
4.6	Duurzaamheid	1.348.547
4.9	Milieu, overige baten en lasten	-
	Totaal taakveld 4	**5.406.418**
	Taakveld 5, Natuur	
5.1	Natuurontwikkeling	3.117.865
5.2	Beheer natuurgebieden	659.377
5.3	Beheer flora en fauna	-
5.9	Natuur, overige baten en lasten	-
	Totaal taakveld 5	**3.777.241**
	Taakveld 6, Regionale economie	
6.1	Agrarische aangelegenheden	990.879
6.2	Logistiek	991.835
6.3	Kennis en innovatie	410.032
6.4	Recreatie en toerisme	2.311.561
6.9	Regionale economie, overige baten en lasten	-
	Totaal taakveld 6	**4.704.308**
	Taakveld 7, Cultuur en maatschappij	
7.1	Cultuur	1.308.263
7.2	Maatschappij	265.106
7.9	Cultuur en maatschappij, overige baten en lasten	-
	Totaal taakveld 7	**1.573.369**
	Taakveld 8, Ruimte	
8.1	Ruimtelijke ordening	5.895.602
8.2	Volkshuisvesting	-
8.3	Stedelijke vernieuwing	254.846
8.9	Ruimte, overige baten en lasten	-
	Totaal taakveld 8	**6.150.448**
	Doorberekend aan vaste activa	4.384.169
		4.384.169-
	Totaal toegerekende apparaatskosten	**106.564.304**

4.4 Specificatie van de salarissen en sociale lasten, uitgaven categorie 1.0

4.4 Specificatie van de salarissen en sociale lasten, uitgavencategorie 1.0 — dienstjaar 2017

OMSCHRIJVING		Personeel Algemene dienst	Gedeputeerde Staten, Provinciale Staten, CdK, voormalig personeel en overige *)	TOTAAL REKENING 2017	TOTAAL REKENING 2016
	€	€	€	€	€
A SALARISSEN					
a1. Wedden	57.630.475,23				
1. Salarissen en lonen		46.766.973,66	126.714,09	46.893.687,75	45.707.059,32
2. Stagiaires		53.623,84		53.623,84	39.094,99
3. Vakantie-uitkering			10.882,54	10.882,54	10.603,19
4. Overwerkvergoeding		155.228,07		155.228,07	155.752,49
5. Uitbetaling verlofuren		359.480,08-		359.480,08-	376.874,28-
6. Overige belaste vergoedingen *		10.814.563,78	61.969,33	10.876.533,11	10.793.229,98
a2. Uitkeringen	1.562.275,51			-	-
1. Vergoedingen provinciale staten			904.550,20	904.550,20	854.779,85
2. Jaarwedden gedeputeerde staten			613.325,52	613.325,52	583.327,32
3. Vakantie-uitkeringen gedeputeerde staten			44.399,79	44.399,79	45.426,47
b. Toelagen	664.900,21			-	-
1. Toelagen woon- en werkverkeer		525.401,19	8,27	525.409,46	515.224,87
2. Overige toelagen en vergoedingen		89.073,20	50.417,55	139.490,75	130.917,91
Totaal rubriek A		**58.045.383,66**	**1.812.267,29**	**59.857.650,95**	**58.458.542,11**
B UITKERINGEN AAN VOORMALIG PERSONEEL					
a. Uitkeringen	-			-	-
1. Uitkeringen en pensioenen aan oud-leden van gedeputeerde staten en aan hun weduwen en wezen				-	-
2. Uitkeringen en pensioenen aan oud-leden van provinciale staten en aan hun weduwen en wezen			-	-	-
3. Uitkeringen en pensioenen aan gewezen personeel en aan hun weduwen en wezen (w.o. ziekengeld-, wachtgeld- en pensioen-vervangende uitkeringen)			-	-	-
4. Uitkeringen ivm compensatie iza premie (incl. loonheffing)				-	-
5. Uitkeringen werkloosheidswet				-	-
6. Compensatie pensioengrondslag				-	-
Totaal rubriek B		-	-	-	-
C SOCIALE LASTEN					
a. Premies pensioenfondsen	8.135.164,29				
1. Pensioenbijdragen (incl. voormalig personeel)		8.150.411,97	15.247,68-	8.135.164,29	6.943.271,07
b. Premies sociale verzekering	6.426.841,67				
1. Ziektekostenpremies				-	-
2. Uitgaven ingevolge BedrijfsZorgPakket Plus (incl. voorm. personeel)				-	-
3. Premie WW-uitkeringen (UWV) *				-	-
4. Suppletieregeling *				-	-
5. Overige sociale premies		6.401.844,11	24.997,56	6.426.841,67	6.304.951,64
c. Overige sociale lasten	-			-	-
1. Uitkeringen bij overlijden				-	39.669,13
2. Loonheffing spaarloonregeling/eindheffing				-	-
3. Heffing OR-gelden				-	-
Totaal rubriek C		**14.552.256,08**	**9.749,88**	**14.562.005,96**	**13.287.891,84**
D INKOMSTEN IN VERBAND MET SALARISSEN EN SOCIALE LASTEN					
a. Verhaal premies pensioenfondsen					
1. Verhaal pensioenbijdragen				-	-
b. Verhaal premies sociale verz.				-	-
1. Korting loonheffing				-	-
				-	-
c. Inkomsten in verband met salarissen en overige sociale lasten	200.278,77			-	-
1. Ziekengelden				-	2.944,35
2. Uitkeringen UWV		12.125,89		12.125,89	20.153,58
3. Zwangerschapsuitkeringen UWV		188.152,88		188.152,88	369.670,24
4. Verhaal van pensioenkosten van:				-	-
- gedeputeerde staten				-	-
- oud-leden gedeputeerde staten en hun				-	-
weduwen en wezen				-	-
Totaal rubriek D		**200.278,77**	-	**200.278,77**	**392.768,17**
Totaal categorie 1.0		**72.397.360,97**	**1.822.017,17**	**74.219.378,14**	**71.353.665,78**

*) Deze directe uitgaven zijn functioneel verantwoord op c.q. ten laste gebracht van:

PS	100 01	916.284,90
GS	111 81	721.687,25
Cdk	120 01	184.045,02
	Totaal	1.822.017,17

4.5 Specificatie materiële apparaatskosten

4.5 Specificatie materiële apparaatskosten					dienstjaar 2017
OMSCHRIJVING			TOTAAL REKENING 2017		TOTAAL REKENING 2016
			€		€
2.1 Belastingen					
1. Gemeentelijke en waterschapslasten			14.647,29		15.434,36
2. Motorrijtuigenbelasting			108,00-		197.329,60
3. Onroerende zaakbel.			202.930,98		
	Totaal categorie 2.1	**€**	**217.470,27**	**€**	**212.763,96**
3.2 Duurzame goederen					
1. Meubilair en stoffering			107.151,73		171.250,96
2. Arbovoorzieningen (aank.electr.ICT)			10.507,82		15.117,81
3. Schilderijen en andere kunstwerken			1.089,90		3.505,95
4. Audio-visuele en grafische vormgevingsapparatuur					
5. Electronische apparatuur (w.o. computerapparatuur)			1.807.007,49		1.669.966,32
6. Apparatuur voor kantine en huishoudelijke dienst			651,48		2.640,40
7. Bijzondere apparatuur (w.o. communicatieapparatuur)			172.624,38		121.614,62
8. Personenauto's en auto's voor bijzondere doeleinden					
9. Aankoop overig vervoer					1.566,53
10. Aankoop gebouwen (incl.kst.notaris)					
11. Nieuwbouw van gebouwen					10.067,00
12. Herbouw, verbouw en restauratie gebouwen					2.353,00
	Totaal categorie 3.2	**€**	**2.099.032,80**	**€**	**1.985.662,59**
3.5.1 Ingeleend personeel					
1. Externe inhuur			4.915.826,65		
2. Detacheringen overheid			244.152,00		
	Totaal categorie 3.5.1	**€**	**5.159.978,65**	**€**	**1.985.662,59**
3.8 Overige goederen en diensten					
A. UITGAVEN TERZAKE VAN HET PERSONEEL					
1. Vorming en opleiding van personeel - afdelingsbudgetten			2.470.444,57		1.782.205,80
2. Tegemoetkoming in verhuis- en wederinrichtingskosten			2.105,26		7.205,26
3. Werving & selectie personeel			335.289,85		392.551,67
4. Vergoeding personeel uitzendbureaus c.a.			1.092.042,40		6.529.932,54
5. Dienstkleding			87.177,74		66.640,78
6. Verzekering tegen wettelijke aansprakelijkheid			244.797,56		244.049,81
7. Uitgaven t.b.v. de bedrijfszelfbescherming			27.596,47		31.795,35
8. Uitgaven terzake van ontspanning van het personeel					
- tegemoetkoming in fitnesskosten			118.131,00		122.525,05
- t.b.v. personeelsvereniging			15.487,29		16.415,78
- t.b.v. bedrijfsvervoerplan (t/m 2010)					
9. Afdelingsbudget t.b.v. excursies, ontspanning pers, representatie e.d.					
- representatie provincie algemeen			558.492,48		607.220,33
10. Presentiegelden c.a. Commissie ex-art. 78 van het					
Abtenarenreglement Noord-Holland			3.078,10		593,55
11. Boete rente e.d.					
12. Overige uitgaven t.z.v. het personeel			708,50-		108.989,28
13. Inkoop plaatsen kinderdagverblijven/naschoolse opvang					
	Totaal rubriek A	**€**	**4.953.934,22**	**€**	**9.910.125,20**
B. KOSTEN VAN GEAUTOMATISEERDE GEGEVENSVERWERKING					
1. Verwerking loonadministratie/personeelsinformatiesysteem en onderhoud					
2. Overige kosten inzake automatisering (o.a. advieskosten)					
3. Voorbereidingskosten van nieuwe geautomatiseerde systemen					
	Totaal rubriek B	**€**	**-**	**€**	**-**
C. HUISVESTINGSKOSTEN					
1. Onderhoud gebouwen en tuinen			518.846,62		644.858,25
2. Verwarming, verlichting en waterverbruik			247.495,91		298.326,92
3. Schoonhouden gebouwen			594.989,42		574.676,26
4. Huur en servicekosten gebouwen			726.314,13		878.677,46
5. Bewaking en beveiliging			448.107,34		454.396,04
6. Brand-, storm-, inbraak- en glasverzekering			30.595,54		134.094,44
7. Premie inventaris- en kostbaarhedenverzekering			95.820,98		1.373,10
8. Onderhoud meubilair en stoffering			25.810,50		21.886,40
9. Kosten verband houdende met exposities			61.059,29		84.616,05
10. Interne verhuiskosten			61.106,05		59.826,83
	Totaal rubriek C	**€**	**2.810.145,78**	**€**	**3.152.731,75**

D. BUREAUKOSTEN					
1. Druk- en bindwerk			545.502,62		555.750,64
2. Schrijf- en bureaubehoeften,teken- en meetinstrumenten			26.825,23		26.143,60
Statistisch- en archief materiaal I			21.755,66		23.596,33
3. Literatuur- en documentatiekosten			279.980,19		315.131,84
4. Telefoonkosten			693.511,96		625.145,19
5. Communicatiekosten					377.176,94
6. Porti-, vracht-, bank- en overige verzendkosten			190.401,36		217.296,51
7. Advertentiekosten			4.590,95		201,91
	Totaal rubriek D	**€**	**1.762.567,97**	**€**	**2.140.442,96**
E. HUUR, ONDERHOUD EN MATERIAAL KANTOORMACHINES					
1. Leasekosten reprografische apparatuur					
2. Huur reprografische apparatuur			92.251,32		105.365,10
3. Materiaal en onderhoud reprografische apparatuur			67,95		
4. Materiaal en onderhoud electronische apparatuur			5.412.314,62		4.464.714,26
5. Onderhoud overige apparatuur			35.145,39		34.119,87
	Totaal rubriek E	**€**	**5.539.779,28**	**€**	**4.604.199,23**
F. DIENSTREIZEN EN OVERIGE MATERIELE UITGAVEN					
1. Reis- en verblijfkosten			541.026,04		605.173,82
2. Dienstauto's (w.o. onderhoud, brandstof,verz, huur vervoermidd.),rijwielen			786.963,49		758.536,49
3. Accountantscontrole					
4. Overige diensten door derden (o.a. onderzoeken, adviezen)			8.032.490,32		7.621.022,99
5. Bedrijfsgezondheidszorg en ARBO-diensten			193.609,86		260.295,64
6. Huishoudelijke uitgaven en catering			442.349,66		405.828,59
7. Overige materiële uitgaven			227.579,42		62.479,85
	Totaal rubriek F	**€**	**10.224.018,79**	**€**	**9.713.337,38**
	Totaal categorie 3.8	**€**	**25.290.446,04**	**€**	**29.520.836,52**
4.2 Subsidies					
1. Subsidies aan producenten			21.140,40		
	Totaal categorie 4.2	**€**	**21.140,40**	**€**	**-**
4.3.1 t/m 4.3.8 Inkomensoverdrachten					
4.3.2 Inkomensoverdrachten - gemeenten			350.000,00		
4.3.3 Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen			52.413,36		
4.3.4 Inkomensoverdrachten - provincies			26.815,43		
4.3.6 Inkomensoverdrachten - overige overheden			239.151,81		
4.3.8. Inkomensoverdrachten - overigen instellingen			331.199,57		
	Totaal categorie 4.3.1 t/m 4.3.8	**€**	**999.580,17**	**€**	**1.390.406,96**
4.4.1 t/m 4.4.8 Kapitaaloverdrachten					
4.4.3. Kapitaaloverdrachten gemeenschappelijke regelingen			400.433,37		
	Totaal categorie 4.4.1 t/m 4.4.8	**€**	**400.433,37**	**€**	**-**
5.0 Rente					
1. Rente e.d.			-		382,46
	Totaal categorie 5.0	**€**	**-**	**€**	**382,46**
7.3 Afschrijvingen					
1. Vorming van of beschikking over reserves en voorzieningen					
2. Afschrijving			4.048.105,70		4.048.105,70
3. Rente					1.441.967,21
	Totaal categorie 7.3	**€**	**4.048.105,70**	**€**	**5.490.072,91**
7.5 Verrekeningen					
1. Verrekeningen			1,93		
	Totaal categorie 7.5	**€**	**1,93**		
	Totaal uitgavencategorieën	**€**	**38.236.189,33**	**€**	**38.612.545,40**

4.6 Overzicht van het renteresultaat en overzicht van de kapitaallasten

Overzicht van de opbouw van het renteresultaat			dienstjaar 2017
Categorie	Omschrijving	Lasten	Baten
	€	€	€
	RENTERESULTAAT		
4500	Rente van opgenomen kasgeld, van in rekening-courant opgenomen gelden en van andere kortlopende schulden:	2.059	
	- Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen rente rekening- courant		
	- Boeterente en dergelijke aan diverse crediteuren	2.059	
8500	Rente van verstrekt kasgeld, van in rekening-courant uit- staande gelden en van andere kortlopende vorderingen:		9.044
	- Rentevergoeding uitstaande deposito's en kortlopende leningen	-	
	- Rentevergoedingen rekening-courant bank- en girorekeningen	-	
	- Overige rentevergoedingen i.v.m. te late betaling van vorderingen door diverse debiteuren		9.044
8500	Rente van verstrekte langlopende geldleningen en uitzettingen > 1 jaar (zie overzicht 6.2.7)		249.085
		2.059	258.129
8600	Doorberekende rente aan kostenplaatsen, producten en activa	-	-
4600	Bijdrage aan productnummer 1011.01 wegens voordelig (bruto) renteresultaat over het totaal aan financieringsmiddelen	256.070	
		258.129	258.129

Overzicht van de kapitaallasten *)			dienstjaar 2017
Categorie	Omschrijving	Begroot	Werkelijk
		€	€
	1. RENTE		
4500	Op kostenplaatsen	-	2.059
4500	Op producten	-	-
4600	Geactiveerde rentekosten (bouwrente op investeringen)		
4600	Geactiveerde rentekosten (op voorraad NIEGG-gronden)		
	Totaal rente	-	2.059
	2. AFSCHRIJVINGEN		
4600	Op kostenplaatsen	4.047.000	4.048.106
4600	Op producten	12.303.000	12.642.764
	Totaal afschrijvingen	16.350.000	16.690.869
	Totaal te verdelen kapitaallasten	16.350.000	16.692.928

*) Voor een specificatie wordt verwezen naar de overzichten 6.2.4 en 6.2.7

4.7 Aanbestedingen rapportage

Europese aanbestedingen 2017

	Aangekondigd	Gegund	Bedrag
Contracten	13	15	151.235
Raamcontracten	1	1	n.v.t.
Totaal	**14**	**16**	**151.534**

Niet-Europese aanbestedingen 2017

Type		Categorie	Bedrag		
			Aantal	€	%
Openbaar	B1	Conform	6	10.201.710	5%
(drempelwaarden: werken > € 209.000 - < € 5.225.000)	B2	Uitzondering PNH	0		
	B3	Uitzondering EA			
	B4	Afwijking			
Meervoudig onderhands	C1	Conform	36	4.502.452	2%
(drempelwaarden > €50.000 - < € 200.000)	C2	Uitzondering PNH	35	5.155.195	2%
	C3	Uitzondering EA	19	5.233.590	2%
	C4	Afwijking	2	100.000	
(Mantel-/Raam)contract	D		262	202.545.895	89%
Totaal			**360**	**227.738.842**	

Ontwikkeling aanbestedingen

Jaar	**2014**		**2015**		**2016**		**2017**	
Type	**Aan-tal**	**Bedrag in €**	**Aan-tal**	**Bedrag in €**	**Aan-tal**	**Bedrag in €**	**Aan-tal**	**Bedrag in €**
Europees	26	276.803.317	14	157.420.000	28	290.468.032	16	151.534.000
Openbaar	11	12.329.211	10	15.364.559	15	18.314.238	6	10.201.710
Meervoudig onderhands	53	6.505.498	62	6.614.289	83	9.400.105	91	14.939.165
(Mantel-/ raam)contract	237	79.988.485	226	372.400.292	172	155.778.880	261	202.464.103
Totaal	327	375.625.511	312	551.799.140	298	473.961.255	374	379.138.978